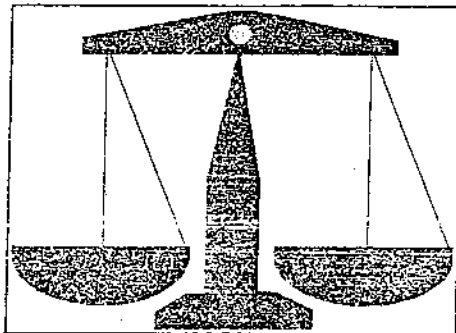

**ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ
ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ
ΧΩΡΟ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΩΝ
ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

**ΕΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ : ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΔΟΜΝΑ
ΚΕΧΑΓΙΑ ΜΑΡΙΑ
ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑ**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ : ΠΑΝΤΑΖΑΚΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

(Πτυχιακή για τη λήψη του πτυχίου στη Κοινωνική Εργασία από το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πάτρας)

Πάτρα Νοέμβρης 1996

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	7874
----------------------	------

**Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ
ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Ευχαριστούμε θερμά την Κα Πανταζάκα Αθανασία, καθηγήτρια Εφαρμογών του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Τ.Ε.Ι. Πάτρας για την καθοδήγηση και συνεργασία με σκοπό την αποπεράτωση της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας.

Επίσης σημαντικότετη ήταν η κατεύθυνση και η βοήθεια που μας παρείχε η Κα Τσιλιμιγκάκη Παρασκευή, Κοινωνική λειτουργός, πολιτικός επιστήμονας, Προϊσταμένη του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I	13
ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	13
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	13
ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II	19
1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ, ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	19
2. ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ	24
α. Η έννοια της εγκληματικότητας	24
β. Τα αίτια της εγκληματικότητας	25
γ. Ερμηνείες της Κοινωνικής Παρεκκλίσεως - Αντικοινωνικής Συμπεριφοράς - Βιολογική Ερμηνεία.	26
δ. Προοπτικές αντιμετώπισης της εγκληματικότητας	29
3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ.	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	33
ΔΟΜΗ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	33
1. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ	33
α. Γενικά καταστήματα	33
β. Ειδικά καταστήματα	33
γ. Θεραπευτικά καταστήματα	33
2. ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ ΕΚΤΙΣΗΣ ΠΟΙΝΩΝ	36
α. «Κατασκευή κτιρίων	36
β. «Εσωτερικοί χώροι έκτισης ποινών:	36
3. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ - ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ	37
α. Διοικητικό Προσωπικό	37
β. Το Φυλακτικό Προσωπικό	39
γ. Το υγειονομικό προσωπικό	40
δ. Το τεχνικό προσωπικό	41
ε. Το προσωπικό άλλων κατηγοριών	41
ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	43
4. Γενικές αρχές	43
α. Σκοπός της εκτέλεσης των στερητικών της ελευθερίας ποινών.	43
β. Μεταχείριση κρατούμενων	44
γ. Ισότητα Μεταχείρισης	47
δ. Νομιμότητα της εκτέλεσης	48
ε. Βασικά Δικαιώματα κρατούμενων	49
στ. Υποχρεώσεις και περιορισμοί των κρατούμενων	52
ζ. Καθήκοντα της Πολιτείας πριν και μετά την αποφυλάκιση	53
5. Διάκριση των κρατούμενων σε κατηγορίες.	55
Έρευνα προσωπικότητας	55
α. Σκοπός της Διάκρισης	55
β. Νέοι κρατούμενοι	57
γ. Ενήλικοι κρατούμενοι	58
δ. Ειδικές κατηγορίες κρατούμενων	59
ε. Υπόδικοι	61

στ. Κρατούμενοι για χρέη	62
ζ. Καθορισμός και Εφαρμογή μεταχείρισης	63
η. Κέντρο και πτέρυγες προσανατολισμού και παρατήρησης - Επιστημονικά Συμβούλια	64
θ. Αρμοδιότητες επιστημονικού συμβουλίου	65
6. Εισαγωγή κρατουμένων στα καταστήματα κράτησης	65
α. Εισαγωγή κρατουμένων	65
β) Εισαγωγή στα θεραπευτικά καταστήματα	67
γ. Διαδικασία εισαγωγής	68
δ. Βιβλία καταστήματος	70
7. Όροι διαβίωσης κρατουμένων	71
α) Υγιεινή των κρατουμένων	71
β. Υγειονομική περίθαλψη	73
γ. Επιθεώρηση υγειονομικού ελέγχου	73
δ. Υγειονομικό προσωπικό	74
ε. Ιατρική περίθαλψη κρατουμένων	76
στ. Δελτία υγείας	77
ζ. Ιατρικές πράξεις	78
η. Απεργία πείνας	78
θ. Διατροφή	79
ι. Ενδυμασία	81
8. Αγωγή κρατουμένων	82
α) Σκοπός της αγωγής	82
β. Μέσα αγωγής	83
γ. Κοινωνική αγωγή.	84
δ. Φυσική αγωγή	84
ε. Πνευματική αγωγή	85
στ. Θρησκευτική αγωγή	86
ζ. Ψυχαγωγία	87
η. Οργάνωση ψυχαγωγίας.	88
θ. Εκπαίδευση	89
9. Επικοινωνία με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον	90
α. Σκοπός και μέσα πραγμάτωσης της επικοινωνίας	90
β. Επισκέψεις	92
γ. Τηλεφωνική επικοινωνία, τηλεγραφήματα, επιστολές	93
δ. Άδειες	95
ε. Προϋποθέσεις αδειών	96
στ. Τρόπος χορήγησης αδειών	97
ζ. Εκπαιδευτικές άδειες	98
10. Εναλλακτική έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής - Απόλυση υπό όρο του καταδίκου	99
α. Ημιελεύθερη διαβίωση σε κατάσταση κράτησης για λόγους απασχόλησης	99
β. Κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης (άρθρο 58)	100
γ. Εισαγωγή σε κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης	100
δ. Ανάκληση ημιελεύθερης διαβίωσης (άρθρο 60)	102
ε) Τμηματική έκτιση ης ποινής και εργασίας σε κοινωνικού φορείς	102
στ. Απόλυση υπό όρο	104
ζ. Απόλυση κρατουμένου	105
11. Εργασία κρατουμένων	106
α. Καθορισμός εργασίας	106
β. Οργάνωση εργασίας	109
γ. Εξατομίκευση εργασίας	110
δ. Τόπος εργασίας	112
ε. Τρόποι εκτέλεσης εργασίας μέσα στο κατάστημα	113
στ. Τρόποι εκτέλεσης της εργασίας σε αγροτικά καταστήματα	114
ζ. Επιλογή των εργαζομένων σε αγροτικά καταστήματα	114
η. Συστήματα εκτέλεσης εργασίας	115
θ. Ωράριο μέτρα ασφαλείας	117
ι. Έλεγχος εργασία και ασφάλισης	118
κ. Αμοιβή εργασίας κρατουμένων	120

λ. Τακτοποίηση της αμοιβής	121
μ. Ατομικός λογαριασμός και διάθεση της αμοιβής	122
12. ΜΕΤΑΓΩΓΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ	123
α. Διαδικασία μεταγωγής	123
β. Προσαγωγή σε δημόσια αρχή	124
γ. Προϋποθέσεις μεταγωγής	125
δ. Εκτέλεση μεταγωγής	126
ε. Μεταγωγή για λόγους υγείας	127
στ. Γνωστοποίηση ασθένειας και μεταγωγή κρατουμένου	128
ζ. Θάνατος κρατουμένου	129
13. «Αμοιβές και πειθαρχικές κυρώσεις»	129
α. Γενικές αρχές	129
β. Όργανα τήρησης πειθαρχίας	131
γ. Αμοιβές	132
δ. Παραπτώματα	133
ε) Πειθαρχικές κυρώσεις	134
στ) Κανόνες απονομής αμοιβών και επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων	136
ζ. Διαδικασία	136
η. Αναστολή και διακοπή των πειθαρχικών κυρώσεων.	137
θ. Πειθαρχικές κυρώσεις γυναικών, ανηλίκων και υποδίκων	138
ι. Μέτρα τάξης, προστασίας και κατευνασμού	139
κ. Έκτακτα μέτρα υγιεινής και προφυλακτική μόνωση	140
14. Κέντρο προστασίας αποφυλακισομένων - Μεταιδρυματική αρωγή	141
15. Μετατροπή θανατικής ποινής	144
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	147
Κοινωνική εργασία στις φυλακές	147
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	155
Κριτικές απόψεις των σπουδαστριών	155
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	157
Παράρτημα Α'	159
Παράρτημα Β'	189
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΥ 1995	190
Διάκριση καταστημάτων κράτησης	191
Φωτογραφικό υλικό	193
Παράρτημα Γ'	207
ΠΛΑΙΣΙΟ: ΚΛΕΙΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	208
ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	210
Παράρτημα Δ'	211
Η πραγματικότητα των φυλακών και οι δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος (Στυλιανός Μπουρμαχάκης, Πρόεδρος συλλόγου «Ονίσσιμος»)	211
Παράρτημα Ε'	217
Άρθρα εφημερίδων (Κυριακάτικη, Βήμα, Απογευματινή, Τα Νέα, Αυριανή, Έθνος, Δυναμένος)	217
Βιβλιογραφία	247

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Ο Σκοπός αυτής της βιβλιογραφικής μελέτης είναι να δώσει μία εμπειριστατωμένη εικόνα της κατάστασης που επικρατεί σήμερα στα Ελληνικά σωφρονιστικά καταστήματα ενηλίκων, βασιζόμενη σε αναλύσεις και πιστές αναφορές στα φύλλα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως που δημοσιεύτηκαν κατά καιρούς σχετικά με το Σωφρονιστικό Κώδικα και άλλα σχετικά έγγραφα και άρθρα που αναφέρουν και πιστοποιούν τις συνθήκες που επικρατούν σήμερα στις επονομαζόμενες φυλακές ενηλίκων.

Ειδικότερα η βιβλιογραφική μελέτη στοχεύει στα εξής :

- α) Την ακριβή εικόνα της δομής και των συνθηκών των Ελληνικών Σωφρονιστικών καταστημάτων Ενηλίκων
- β) Πληροφορίες για τη βελτίωση των συνθηκών που επικρατούν μέσα από την παρουσίαση σχετικών εκθέσεων και άρθρων αρμοδίων ατόμων που στοχεύουν σ' αυτή την κατεύθυνση.
- γ) Επίσης σκοπό έχει να σκιαγραφήσει το ρόλο του Κοινωνικού λειτουργού μέσα από την παρουσίαση άρθρων που έχουν γραφτεί από ανθρώπους οι οποίοι ασκούν το επάγγελμα του Κοινωνικού λειτουργού στις Φυλακές Ενηλίκων.

Για την ολοκλήρωση της μελέτης και την επίτευξη των στόχων της, συγκεντρώθηκαν στοιχεία από την επίσκεψη τριών μεγάλων σωφρονιστικών καταστημάτων ενηλίκων, όπως του Κορυδαλλού, των Πατρών και των Τρικάλων.

Επίσης συγκεντρώθηκαν στοιχεία από προσωπικές επαφές με τις ανάλογες διευθύνσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης που ασχολούνται με τις Φυλακές Ενηλίκων, καθώς και δημοσιογράφους του δικαστικού ρεπορτάζ 7 μεγάλων εφημερίδων πανελλαδικής απήχησης, οι οποίοι διατηρούν επί χρόνια αρχεία με θέματα ανάλογα του συγκεκριμένου θέματος της μελέτης

Αποτέλεσμα της βιβλιογραφικής αυτής μελέτης και καταγραφής, ήταν να δοθεί όσο το δυνατό μία λεπτομερέστερη εικόνα της δομής και των συνθηκών των Ελληνικών φυλακών ενηλίκων, να εστιαστεί η σκέψη των αναγνωστών αυτής της μελέτης στα αίτια των τελευταίων δραματικών γεγονότων που σημειώθηκαν στο χώρο των σωφρονιστικών καταστημάτων ενηλίκων και ν' αναζητηθούν οι λύσεις στα προβλήματα που προκύπτουν κατά καιρούς και τέλος να γίνουν οι σχετικές παρεμβάσεις από τους υπεύθυνους, οι οποίοι στοχεύουν στο σωφρονισμό των ατόμων που εγκλείονται κατά καιρούς στα συγκεκριμένα καταστήματα.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Αν και η θεωρητική πραγματικότητα του ελληνικού σωφρονιστικού συστήματος εξυμνεί την δικαιοσύνη και τη δημοκρατία, ωστόσο τα πρακτικά δεδομένα και δρώμενα κατά την εφαρμογή της νομοθετικής πραγματικότητας στο χώρο των φυλακών, προδίδουν ασυνέπεια των θεωριών στην πράξη.

Εξαιτίας αυτού οι διαμαρτυρίες και οι εξεγέρσεις των κρατουμένων τον τελευταίο καιρό εντείνονται ολοένα και περισσότερο με αποτέλεσμα να δημιουργούνται έντονα κοινωνικό - οικονομικά προβλήματα τόσο εντός όσο και εκτός των φυλακών διότι οι φυλακές μιας χώρας δεν προβληματίζουν μόνο τους κρατούμενους αλλά όλους τους πολίτες της.

ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

Αγροτικές φυλακές :

Σωφρονιστικά ιδρύματα, των οποίων, οι κρατούμενοι ασχολούνται με γεωργικές εργασίες το σύστημα ισχύει στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη και στην Ελλάδα, η οποία διατηρεί τις εξής αγροτικές φυλακές:

α) Τίρυνθας, β) Κασσάνδρας Χαλκιδικής, γ) Αγίας Κρήτης, δ) Κασσαβετίας Μαγνησίας, ε) Πτυχίας Κέρκυρας, στ) Ωρωπού (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας)

Απόδραση :

Διαφυγή του κρατουμένου: είτε δια βίας είτε χωρίς αυτήν είναι πράξη αξιόποινη (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας)

Αποφυλάκιση :

Η συνέπεια δικαστικής απόφασεως ή εκ του νόμου χωρούσα απόλυση από τις φυλακές (Λεξικό Νομικών όρων(ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ))

Δίκαιον :

Το σύνολο των νομικών κανόνων δια των οποίων ρυθμίζονται οι σχέσεις των διαβιούντων σε μίαν πολιτείαν είτε μεταξύ των, είτε μεταξύ της πολιτείας και αυτών, Το δίκαιον είναι ταυτισμένο με τη δικαιοσύνη της οποίας χαρακτηριστικό είναι το αδέκαστο και αμερόληπτο. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Ότι είναι σύμφωνο προς το νόμο και κατ' επέκταση προς τον ορθό λόγο. Τα δικαστήρια απονέμουν το δίκαιον, «εν ονόματι του δικαίου». Το σύνολο κανόνων, οι οποίοι ρυθμίζουν αναγκαστικά την κοινωνική συμβίωση: «άγραφόν δίκαιον»: το μη γραπτά νομοθετημένο έθιμον «γραπτόν δίκαιον»: οι νόμοι οργανωμένου κράτους «δημόσιον δίκαιον»: το αναφερόμενον στις έννομους σχέσεις της πολιτείας προς τα εντός των ορίων της άτομα ή προς άλλες πολιτείες (συνταγματικό δίκαιο, διοικητικό, διεθνές, ποινικό, εκκλησιαστικό κλπ) «ιδιωτικό δίκαιο»: το ρυθμίζον της σχέσεις των καθ' έκαστα ατόμων. (αστικόν δίκαιο, εμπράγματον, ενοχικό, οικογενειακό, κληρονομικό, εμπορικό κλπ) (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ))

Η υψωμένη σε νόμο βούληση της άρχουσας τάξης που το περιεχόμενο της καθορίζεται από τα συμφέροντα και τους υλικούς όρους της δοσμένης τάξης. Το δίκαιο, διαμορφώνεται σαν ένα είδος συστήματος κανόνων, που καθορίζονται και επικυρώνονται από την κρατική εξουσία. Η ιδιομορφία των κανόνων δικαίου συνίσταται στο ότι η εκπλήρωσή τους εξασφαλίζεται με την δύναμη καταναγκασμού του κράτους. Ο τύπος του δικαίου καθορίζεται ιστορικά από τις κυρίαρχες σχέσεις παραγωγής και αντιστοιχεί στον κοινωνικοοικονομικό σχηματισμό. Το δίκαιο στις ανταγωνιστικές κοινωνίες, υπερασπίζει την ατομική ιδιοκτησία και την εκμετάλλευση σαν συνέπεια της. (Σύντομο κοινωνικοπολιτικό Λεξικό (ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ))

Δικαιοσύνη:

Λειτουργία της πολιτείας, η οποία έχει ως σκοπό και αποστολή, την ανόρθωση του προσβαλλομένου δικαίου, την διατήρηση της εννόμου τάξεως, δια της τιμωρίας των αδικημάτων και της ρυθμίσεως των διαφορών, απονέμεται δε από ειδικούς δημοσίους λειτουργούς τους δικαστάς. Διακρίνεται σε πολιτική, ποινική, διοικητική, στρατιωτική, ναυτική και φορολογική. (Σύντομο κοινωνικοπολιτικό λεξικό

Η ιδιότητα του δικαίου, ευθύτητα και αμεροληψία κρίσεως ή δράσεως : δίκαιη κρίση και ειδικότερα ή εκ μέρους του δικαστηρίου. το σύνολο των κρατικών δικαστικών αρχών και η όλη πολιτική λειτουργία η οποία έχει ως σκοπό την διάλυση των διαφορών και την τιμωρία (κολασμόν) των αδικημάτων : «ποινική, πολιτική, διοικητική, στρατιωτική και ναυτική δικαιοσύνη». (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Δικαστές:

Δημόσιοι λειτουργοί οι οποίοι ασκούν δικαστική εξουσία και εκφέρουν την κρίση του δικαστηρίου. Οι δικαστές είναι ισόβιοι (αρεοπαγίτες, εφέτες και πρωτοδίκες) ή μόνιμοι (εισαγγελείς, αντεισαγγελεείς, ειρηνοδίκες και πταισματοδίκες). (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ))

Αυτοί που δικάζουν, οι εξουσιοδοτημένοι να λύνουν κατά την κρίση τους διαφορές ή να επιβάλλουν ποινές στους ενόχους κολάσιμων πράξεων. Ειδικότερα δημόσιοι υπάλληλοι εντεταλμένοι να ασκούν μόνοι η μαζί με άλλους τη δικαστική εξουσία, την απονομή δηλ της δικαιοσύνης σύμφωνα με τους νόμους του κράτους. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Δικαστήριο :

Δημόσια λειτουργία η οποία έχει ως σκοπό την απονομή της δικαιοσύνης, αποτελεί δε εξουσία ανεξάρτητη της νομοθετικής και εκτελεστικής. Προς απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης υφίστανται, τα εξής δικαστήρια : α) ειρηνοδικεία, β) πρωτοδικεία (μονομελή και τριμελή), γ) εφετεία (μονομελή, τριμελή και πενταμελή), δ) προξενικά δικαστήρια ε) χρηματιστηριακά δικαστήρια και στ) ο Άρειος Πάγος.

Τη ποινική διαδικασία ακούν τα εξής δικαστήρια α) τα πταισματοδικεία, β) τα πλημμελειοδικεία (μονομελή και τριμελή), δ) τα εφετεία (τριμελή και πενταμελή), ε) τα μικτά κακούργιοδικεία και στ) ο Άρειος Πάγος.

Ποινική εξουσία ασκεί επίσης ο αγρονόμος για αγροτικές παραβάσεις, η Ιερά σύνταξις στο Άγιο Όρος και πολιτικά δικαστήρια σε περιπτώσεις, προβλεπόμενες από άρθρα του κώδικα Πολιτικής δικονομίας.

Εξαιρετική ποινική διαδικασία έχουν : α) τα στρατιωτικά δικαστήρια και το ειδικό για τους υπουργούς δικαστήριο. Άλλα δικαστήρια είναι : το συμβούλιο επικράτειας, το ελεγκτικό συνέδριο, τα φορολογικά δικαστήρια, το εκλογοδικείο, τα εκκλησιαστικά δικαστήρια. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ))

Τόπος όπου εκδικάζεται, διεξάγεται δίκη και ειδικότερα το οίκημα, μέσα στο οποίο εδρεύει μόνιμα η δικαστική αρχή. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Δίκη :

Η δικαστική υπόθεση και κυρίως η εκδίκαση αυτής. Είναι ο δικαστικός αγώνας που διεξάγεται ενώπιον ακροατηρίου. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Δικηγόρος :

Λειτουργός ο οποίος παρίσταται ως επουσιώδη πρόσωπο ενώπιον παντός δικαστηρίου αντί των διαδίκων και κατ' εντολή αυτών. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ))

Ο κατ' επάγγελμα υπερασπίζων κατηγορούμενους ή διαδίκους ενώπιον του δικαστηρίου // αυτός που επεμβαίνει αυτόκλητα σε ξένες υποθέσεις. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Δραπέτευση :

Λαθραία απόδραση. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Έγκλημα :

Πράξη άδικη και καταλογίσιμη σ' αυτόν που την έπραξε. Τιμωρούμενη απ' το νόμο. Τα εγκλήματα διακρίνονται σε κακουγήματα, σε πλημμελήματα και σε πταίσματα. (ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ «Σωφρονιστικά καταστήματα - ρόλος του ΚΛ» ΠΑΤΡΑ 1990)

Θεωρείται κάθε παράβαση του νόμου. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ))

Αυτό για το οποίο εκκαλείται κατηγορία. Η παράβαση που έχει διαπραχθεί εις βάρος του γραπτού ή άγραφου νόμου. // (κατ' επέκταση) κακή πράξη, μεγάλη απερισκεψία. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Εγκληματίας :

Ορίζεται ο κάθε άνθρωπος που θεωρείται δράστης ενός εγκλήματος. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Αυτός που διέπραξε έγκλημα. (Σύντομο κοινωνικοπολιτικό λεξικό (ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ))

Εγκληματικότητα :

Η τάση, η ροπή προς το έγκλημα // η αναλογία των τελουμένων εγκλημάτων. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Εγκληματογραφία :

Περιγραφή και κατάταξη των εγκληματικών πράξεων. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ)).

Εγκληματολογία :

Η επιστήμη που εξετάζει την εγκληματικότητα και τα αίτια της. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Η επιστήμη η οποία ερευνά το έγκλημα ως γεγονός και τα μέσα προς καταπολέμησή του. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ)).

Εγκληματολόγος :

Ο επιστήμονας που ασχολείται με την εγκληματολογία. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Ενήλικος :

Αυτός που έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του, υπολογιζομένης την ημέρα της γεννήσεως του. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Επανακοινωνικοποίηση :

Ομαλή επανένταξη στο κοινωνικό σύστημα άνευ όρων αποδοχή των κυρίαρχων κοινωνικών κανόνων. (Σύντομο κοινωνικοπολιτικό λεξικό (ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ))

Κατηγορούμενος :

Το πρόσωπο κατά του οποίου ορίζεται ποινική αγωγή ως ύποπτος πταίσματος προς βεβαίωση του οποίου ενήργησαν οι αστυνομικές αρχές είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατ' έγκληση. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ)).

Νόμος :

Ο τεθειμένος κανόνας δικαίου, γραπτή βούληση οργανωμένης πολιτείας που κανονίζει τις σχέσεις των πολιτών προς αυτήν και προς του άλλους σε αυτοδιαστολή προς το άγραφο δίκαιο. // Το σύνολο των νόμων κάποιας πολιτείας, νομοθεσία// κανόνας που ρυθμίζει ορισμένες ενέργειες ή εκδηλώσεις του ανθρώπου. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Νομοθεσία :

Το σύνολο των νόμων που ρυθμίζουν τις δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου σχέσεις. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Ποινή :

Κύρωση (τιμωρία) που επιβάλλεται από τη πολιτεία σ' αυτόν που έχει αποδειχθεί ένοχος ορισμένου εγκλήματος. Οι ποινές διακρίνονται σε κύριες και παρεπόμενες. Οι πρώτες είναι η θανατική, οι στερητικές της προσωπικής ελευθερίας (κάθειρξη, φυλάκιση, περιορισμός σε σωφρονιστικό ή ψυχιατρικό κατάστημα και κράτηση) και οι χρηματικές (από 2.000 μέχρι 500.000). Οι δεύτερες είναι η αποστέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων των, η απαγόρευση της ασκήσεως του επαγγέλματος και η δημοσίευση της καταδικαστικής αποφάσεως. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ)).

Κάθε τιμωρία που επιβάλλεται για κάποια παράβαση, κράτηση, στέρηση ελευθερίας, υποχρεωτική εργασία, πρόστιμο, σωματική κάκωση, φυλάκιση, θάνατος. (ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ)

Η τιμωρία που επιβάλλεται για κολάσιμη πράξη.// ειδικότερα η επιβαλλόμενη τιμωρία από το δικαστήριο σε αυτόν που έχει διαπράξει αδίκημα. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Ποινική δικονομία :

Το σύνολο των κανόνων που ρυθμίζει τον τρόπο απονομής ποινικής δικαιοσύνης. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Σωφρονισμός :

Η ενέργεια και το αποτέλεσμα του σωφρονίζω, συνέτιση, η διόρθωση με βαριά ή ελαφρά τιμωρία. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Σωφρονιστικά καταστήματα :

Τόπος ή ίδρυμα όπου εγκλείεται κάποιος για σωφρονισμό, πειθαρχία // είδος φυλακής. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Είναι η ειδική επιστημονική και νομική ονομασία των εγκαταστάσεων τις οποίες στην καθημερινή γλώσσα αποκαλούμε «φυλακές». (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ)).

Σωφρονιστικό σύστημα :

Εννοούμε το σύστημα των κυρώσεων (ποινών) που επιβάλλονται νομοθετικά μετά την καταδίκη του εγκληματία, καθώς και το σύνολο των νομικών κανόνων που ρυθμίζουν τον τρόπο εκτίσεως των κυρώσεων αυτών. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Σωφροσύνη:

Το να είναι κάποιος συνετός, φρόνιμος // εγκράτεια, κοσμιότητα, σεμνότητα. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Φυλακή :

Δημόσιο οίκημα όπου φυλάσσονται οι υπόδικοι ή οι κατάδικοι. («δεσμωτήριο», «φρέσκο», «μπαλαούρου», «ψειρού»). (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Φυλάκιση:

Η πράξη και το αποτέλεσμα του φυλακίζω, έγκλειση σε φυλακή. (ΠΡΩΙΑΣ, Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας).

Ποινή στερητική της ελευθερίας της οποίας η βραχύτερη διάρκεια είναι δέκα μέρες και η μακρότερη 5 έτη. Οι δια φυλακίσεως αξιόποινες πράξεις χαρακτηρίζονται ως πλημμελήματα. (Λεξικό Νομικών όρων (ΟΜΑΔΑ ΝΟΜΟΜΑΘΩΝ)).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ, ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) αναφέρεται ότι ο θεσμός της φυλακής γνωστός από αρχαιοτάτων χρόνων πήρε τη μορφή με την οποία παρουσιάζεται σήμερα από τις αρχές τη αναγέννησης και έπειτα. Η δημιουργία των φυλακών είναι απόρροια των ποινών της ελευθερίας, που επικρατούν σύμφωνα με τι ποινικό δίκαιο, έναντι των άλλων μορφών καταστολής της εγκληματικότητας, οι οποίες κυριαρχούσαν στη σφαίρα του ποινικού δικαίου μέχρι τις αρχές του 17ου αιώνα. Παλιότερα οι ποινές της ελευθερίας δεν είχαν πάρει την έκταση, την οποία πήραν στις μέρες μας. Η στέρηση της ελευθερίας είχε χαρακτήρα προληπτικής κράτησης μέχρι εκδικάσεως των εγκλημάτων για τα οποία κάποιος κατηγορούνταν. Στην αρχαία Ελλάδα η αυστηρότερη ποινή μετά βέβαια την ποινή του θανάτου ήταν η ποινή της εξορίας δηλ. αυτός που ήταν ξένος και συνεπώς εχθρός της πόλης εξορίζονταν. Η στέρηση της ελευθερίας ως ποινή δεν αναφέρεται πουθενά.

Κατά την Ρωμαϊκή εποχή σύμφωνα πάλι με το ίδιο βιβλίο κύριες ποινές μετά το θάνατο ήταν η εξορία και οι χρηματικές ποινές. Μόνο οι δούλοι και οι εγκληματίες κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων στέλνονταν προς αναγκαστική εργασία σε μεταλλεία. Το χαρακτήρα της παλιάς φυλακής αποδίδει το απόφευγμα : «η φυλακή προορίζεται δια προσωρινήν κράτησιν και ουχί προς τιμωρίαν». Πρόδρομοι των σημερινών φυλακών ήταν οι καταναγκαστικές εργασίες στις γαλέρες. Κυρίως όμως η στέρηση της προσωπικής ελευθερίας, έγινε ποινή και δημιουργήθηκε, όταν παρουσιάσθηκαν οι ανάγκες συγκρότησης και λειτουργίας φυλακών εξαιτίας της ανάπτυξης του κανονικού δικαίου. Κατά τη διδασκαλία της εκκλησίας όμως που στηριζόταν πάνω στις ιδέες της ευσπλαχνίας, της αδελφότητας και της απολυτρώσεως μέσω της μετάνοιας, θεωρούσε ότι κάθε μέλος που παραβίαζε αυτές τις ιδέες, μπορεί να επανέλθει στους κόλπους του θείου μόνον εάν απομονωθεί σε περισυλλογή και σε μετάνοια. Επειδή όμως η επιτυχία ενός τέτοιου αποτελέσματος στηριζόμενη στην προσωπική πρωτοβουλία και δύναμη είναι πάρα πολύ δύσκολη, οι εκκλησιαστικές δικαιοδοσίες στερούν από τους εγκληματίες την προσωπική τους ελευθερία και τους παραπέμπουν να εκτίσουν την ποινή τους, αλλά και ν' αναμορφώσουν την ηθική τους σε μοναστήρια τα οποία μετατρέπονταν σε φυλακές. Τέτοιες εκκλησιαστικές φυλακές συναντούμε από τον 4ο μ.Χ. αιώνα. Η σύνοδος μάλιστα του Aix-La - Chapelle το έτος 817 παρουσίαζε τις βάσεις του κανονισμού της απομονωτικής φυλάκισης στα μοναστήρια ορίζοντας ότι κάθε κρατούμενος που μένει σε προσωπικό κελί επιδίδεται σε εργασία και λαμβάνει την ηθική και πνευματική διδασκαλία από τους ιερείς και τα υπόλοιπα μέλη της θρησκευτικής αδελφότητας του μοναστηριού, οι οποίοι ήταν υποχρεωμένοι να επισκέπτονται και να ενισχύουν τον κρατούμενο. Με το πέρασμα του χρόνου όμως δημιουργήθηκαν στις εκκλησιαστικές φυλακές πολλά έκτροπα, τα οποία συντέλεσαν στη μείωση της κοσμικής εξουσίας της εκκλησίας. Αποτέλεσμα όλως των παραπάνω ήταν να εκλείψουν και να εξαφανισθούν αυτού του είδους οι φυλακές. Οι ιδέες της ευσπλαχνίας και της βελτίωσης διαδόθηκαν πάρα πολύ και έτσι από τις αρχές του 12'

αιώνα εμφανίσθηκαν οι πρώτες φυλακές στην Ολλανδία; σε διάφορες Γερμανικές πόλεις και στην Ιταλία.

Κατά τους νεότερους χρόνους τη μεγαλύτερη ώθηση για την οργάνωση των φυλακών και τη βελτίωση της λειτουργίας, έδωσε ο Άγγλος δικαστικός της Κομητείας του Belford Howard. Αυτός προσπάθησε από το 1775 μέχρι 1790 να επισκεφθεί ανά την Ευρώπη πάρα πολλές φυλακές και να συναστραφεί με τους κρατούμενους των φυλακών και έτσι μπόρεσε να διαπιστώσει την αξιοθρήνητη κατάσταση στην οποία βρίσκονταν οι φυλακισμένοι και τις σκληρότατες μεθόδους μεταχείρισης, τις οποίες εφαρμόζαν οι δεσμοφύλακες. Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) γνωστοποιείται, ότι σε έργα που έχουν δημοσιευτεί: «Περί της καταστάσεως των φυλακών» (1777) και «Ιστορία των κρατητηρίων» (1789); περιγράφεται με τα μελανότερα χρώματα η κατάσταση των φυλακών στην Ευρώπη και υποδεικνύονται οι θεμελιώσεις αρχές οι οποίες έπρεπε να τεθούν σε εφαρμογή για τη βελτίωση των σωφρονιστικών καταστημάτων. Οι αρχές αυτές ήταν:

1) «Εξασφάλιση υγιεινών διαμερισμάτων και κανονικής δίαιτας για την ενίσχυση του οργανισμού των καταδίκων οι οποίοι εύκολα φθείρονται από την ανεργία και την περιορισμένη ζωή.

2) Διαφορετική μεταχείριση και πειθαρχία των υποδίκων από τους κατάδικους.

3) Ηθική και θρησκευτική εκπαίδευση των κρατουμένων.

4) Υποχρεωτική εργασία και επαγγελματική μόρφωση αυτών.

5) Απόμονώτικό σύστημα σύμφωνα με αυτό που ίσχυε στη φυλακή της Γάνδης. Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) γνωστοποιείται ότι οι διδασκαλίες και οι υποδείξεις του Howard είχαν απήχηση παντού και μπορεί να ισχυρισθεί κανείς, ότι η σωφρονιστική αναμόρφωση του ΙΗ' και ΙΘ' αιώνα που πραγματοποιήθηκε στην Αγγλία, στις ΗΠΑ, Κάτω Χώρες, Πρωσία και Ιταλία, είναι έργο της προπαγάνδας που είχε ασκηθεί από τον Howard. Μαθητές του Howard υπήρξαν ο Bentham στην Αγγλία και ο Mirabeau στη Γαλλία. Τις ιδέες αυτού αποδέχθηκαν και υποστήριξαν με ζήλο οι φιλόσοφοι και οι εγκυκλοπαιδικοί του ΙΗ' αιώνα: Diderot, d' Alembert, Montesquieu, J. J. Rouseau κ.α.

Σημαντικότερη επίσης επίδραση γύρω από τη σωφρονιστική αναμόρφωση είχε και ο Ιταλός Beccaria του οποίου το κλασικό έργο «Περί αδικημάτων και ποινών» (1764) αποτελεί και σήμερα ακόμη οδηγό για κάθε ποινικόλογο και σωφρονιστή.

Λέγοντας σήμερα φυλακή σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) εννοείται το ίδρυμα που προορίζεται για τη κράτηση των καταδικαζομένων από τα ποινικά δικαστήρια σε ποινές στέρησης της ελευθερίας. Εννοείται επίσης το σύνολο των υπαλλήλων (διοικητικού και φυλακτικού προσωπικού), οι οποίοι φροντίζουν για την έκτιση των ποινών και την κατάλληλη σωφρονιστική μεταχείριση των κρατουμένων. Στις φυλακές εκτός από τους κατάδικους κρατούνται και οι υπεύθυνοι κακουργήματος ή πλημμελήματος που συλλαμβάνονται από τα

όργανα της δικαστικής αστυνομίας (υπόδικοι, για τους οποίους προβλέπει ο νόμος

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) ο τρόπος διαβίωσης των καταδίκων μέσα στις φυλακές και η μεταχείριση την οποία υφίστανται εκ μέρους της πολιτείας, καθορίζονται από τα διάφορα σωφρονιστικά συστήματα. Στην Ελλάδα μέχρι το 1911 ούτε ο ποινικός νόμος ούτε η ποινική δικονομία είχαν καθιερώσει κατηγορίες φυλακών και σωφρονιστικό σύστημα. Οι καταδικαζόμενοι εγκλείονται σε διάφορα φρούρια μετατρεπόμενα σε φυλακές (Παλαμίδιον, Ρίον, Πύλος, Επταπύργιο κ.α.) ή σε ιδιωτικά οικήματα που παίρνονταν από ιδιώτες, με μίσθωση. Οι εθνικοί ευεργέτες Ανδρέας Συγγρός και Γεώργιος Αβέρωφ έκτισαν τις πρώτες φυλακές στην Αθήνα (φυλακές Συγγρού, Εφηβείων Αβέρωφ και κεντρικές γυναικείες φυλακές Αβέρωφ).

Μετά το έτος 1911 αρχίζει έντονη κίνηση προς βελτίωση της κατάστασης στις φυλακές με το ψήφισμα του νόμου ΓΛΖ' της 21ης Νοεμβρίου 1911. Σύμφωνα με τον συγκεκριμένο νόμο της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας ορίζονται οι διακρίσεις των φυλακών και το σωφρονιστικό σύστημα που εφαρμόζεται σ' αυτές. Το άρθρο 5 του νόμου αυτού όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 1 του νόμου 160 ορίζει ότι οι μελλοντικές νέες φυλακές που θα ανεγερθούν διακρίνονται σε δικαστικές, κεντρικές και αγροτικές.

\\Δικαστικές φυλακές προβλέπονται ότι θα ιδρυθούν στην έδρα κάθε πρωτοδικείου και θα προορίζονται για την κράτηση : α) Των υπαιτίων κακουργήματος ή πλημμελήματος που συλλαμβάνονται από τη δικαστική αστυνομία. β) Των υποδίκων ανεξαρτήτως κατηγορίας είτε δηλ. διώκονται για κακούργημα είτε για πλημμέλημα γ) Των καταδίκων που εκτίουν ποινή φυλάκισης μέχρι ενός μόνου έτους. Σε ιδιαίτερα διαμερίσματα των δικαστικών φυλακών θα κρατούνται χωριστά γυναίκες υπόδικοι, ή κατάδικοι μέχρι 6 μηνών φυλάκισης, ανήλικοι μέχρι 18 ετών, εκτίοντας ποινές μικρότερες των 3 μηνών φυλάκισης και οι κρατούμενοι για χρέη προς το δημόσιο ή τους ιδιώτες. Σύμφωνα με το νόμο 2231 της Ελληνικής Σωφρονιστικής νομοθεσίας ορίζονται τα εξής : Στις Κεντρικές φυλακές θα κρατούνται αυτοί που εκτίουν εγκληματικές ποινές και τέτοιες ενανορθωτικές πάνω του έτους. Γι' αυτό προβλέπονται στην έδρα καθενός εφετείου ιδιαίτερα καταστήματα για κάθε μία από τις κατηγορίες αυτών των κρατουμένων. Σύμφωνα με το νόμο 2231 της Ελληνικής Σωφρονιστικής νομοθεσίας ορίζονται τα εξής: Οι αγροτικές φυλακές προορίζονται για τους καταδικασθέντες σε ποινή φυλάκισης ή πρόσκαιρων δεσμών εφόσον θα έχουν εκτίσει τα 2/3 της ποινής τους. Για τους καταδικασθέντες σε ισόβια δεσμά, μετά την έκτιση εικοσαετίας, και άλλοι κατάδικοι για πιστοποιημένους λόγους υγείας, σε κεντρικές φυλακές. Απαραίτητη προϋπόθεση της αποστολής τους σε αγροτικές φυλακές είναι να έχει επιδείξει ο κατάδικος καλή διαγωγή κατά τη διάρκεια της κράτησης του και να έχει ασχοληθεί ή πρόκειται να ασχοληθεί στην γεωργία, κτηνοτροφία ή άλλα γεωργικά επαγγέλματα, όταν απολυθεί από τις φυλακές. Οι αγροτικές φυλακές θα ιδρύονται μακριά από τις πόλεις και τους συνοικισμούς στη μέση των εκτάσεων που μπορούν να βελτιωθούν και να καλλιεργήσουν με τα χέρια των καταδίκων.

Ως προς το τρόπο της εκτίσεως των ποινών με το ίδιο σωφρονιστικό σύστημα, στο άρθρο 7 νόμου ΓΛΖ' του 1911 ορίζεται ότι οι κρατούμενοι στις δικαστικές φυλακές ανεξαρτήτως κατηγορίας θα εκτίουν τις ποινές

τους σύμφωνα με το εξής σύστημα : «Όλη την ημέρα και την νύκτα να είναι απομονωμένοι στα κελιά τους, Από την άλλη μεριά οι κρατούμενοι στις κεντρικές και αγροτικές φυλακές σύμφωνα με το σύστημα της απομόνωσης στα κελιά τους τη νύχτα και της κοινής εργασίας κατά την ημέρα».

Σύμφωνα πάλι με όσα αναφέρονται στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) εξ αιτίας των πολιτικών γεγονότων μετά το 1911 η εφαρμογή αυτής της νομοθεσίας δεν ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί. Έλλειπαν τα απαραίτητα κτίρια και το ειδικευμένο προσωπικό. Με τη μετάκληση του Γάλλου οργανωτή Barthes κατά το έτος 1912 δημιουργήθηκε το πρώτο φυτώριο του προσωπικού και προκηρύχθηκε διαγωνισμός για την ανέγερση δικαστικής φυλακής στην Αθήνα. Μετά την αναχώρηση όμως της Γαλλικής αποστολής, εξ αιτίας της κηρύξεως του Παγκοσμίου πολέμου, όλη η προετοιμασία για μεταρρύθμιση ματαιώθηκε. Κατά το 1920, εξ αιτίας της ανάγκης να μπει η αναρχική κατάσταση των κτιρίων και του προσωπικού κάτω από ορισμένους νομικούς τύπους, ψηφίστηκε ο νόμος 2231, λαμβάνοντας υπόψιν του την κατάσταση που επικρατούσε, τότε διέκρινε τα σωφρονιστικά καταστήματα που λειτουργούσαν σε εγκληματικές φυλακές, επανορθωτικές, γυναικείες και ειδικές.

Σύμφωνα πάλι με όσα αναφέρονται στη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια», Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) οι επανορθωτικές φυλακές κάτω από την έδρα καθενός πρωτοδικείου προορίζονται για τους καταδικασθέντες σε ποινή φυλάκισης και αυτούς που συλλαμβάνονταν ως υπαίτιοι πλημμελήματος ή κακούργηματος (υπόδικοι). Στις εγκληματικές εγκλείονται οι καταδικαζόμενοι σε εγκληματική ποινή (φυλάκιση και άνω). Στις γυναικείες κρατούνταν οι γυναίκες υπόδικοι και οι κατάδικοι σε ποινή φυλάκισης μέχρι 3 μηνών. Οι γυναίκες που καταδικάζονται σε εγκληματικές ποινές και όσες καταδικάζονται σε επανορθωτικές των οποίων το υπόλοιπο μετά την αφαίρεση του χρόνου προφυλακίσεως είναι άνω των δύο μηνών, κρατούνται σύμφωνα με το νόμο ΓΨΟΓ (1900) σε ειδικές κεντρικές γυναικείες φυλακές (Αβέρωφ). Από τους ανηλίκους οι μόνιμοι υπόδικοι και οι κατάδικοι μέχρι 2 μηνών φυλάκισης, κρατούνταν σε ιδιαίτερα διαμερίσματα των επανορθωτικών φυλακών. Οι δε καταδικασθέντες σε ποινή φυλάκισης άνω των 2 μηνών ή σε εγκληματικές ποινές αποστέλλονταν στη φυλακή - Σχολή Αβέρωφ// Σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 2231 «Περί ειδικών φυλακών» εκτός μιας εξαιρέσεως δηλ. της φυλακής Συγγρού, καμία δεν εφαρμόσθηκε και σκοπό είχαν να συγκεντρώσουν τους βιοτέχνες και βιομηχάνους εργάτες κατάδικους, για καλύτερη επαγγελματική εκπαίδευσή τους.

Εκτός των παραπάνω κατηγοριών φυλακών, ο νόμος 2231 στο άρθρο ορίζει εκ νέου περί ιδρύσεως αγροτικών φυλακών, στις οποίες θα μεταφέρονται αδιακρίτως ποινής όλοι αυτοί που μπορούν να εργασθούν, προς εφαρμογή του άρθρου 12 του ίδιου νόμου σύμφωνα με το οποίο η εργασία στις φυλακές που είχαν χαρακτηριστεί ως αγροτικές από το νόμο 2231, εφαρμόσθηκαν από την εποχή της Γαλλικής αποστολής (Barthes), οι σχετικές με το προσωπικό και τη διαχείριση διατάξεις του νόμου ΓΛΖ 1911 σε άλλες δε επανεξετάσθηκαν μεταγενέστερα, οι ίδιες διατάξεις για την οργάνωση. Έπειτα δημιουργήθηκε και άλλη διάκριση φυλακών σε οργανωμένες και ανοργανωτές. Οργανωμένες ήταν εκείνες που

διοικούνταν από ειδικό προσωπικό διοικήσεως και φυλάξεως που υπαγόταν απ ευθείας στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και ανοργάνωτες ήταν εκείνες των οποίων η διοίκηση ανήκε στις λεγόμενες εφορευτικές επιτροπές που διατελούσαν κάτω από την προεδρία του εισαγγελέα των πλημμελειοδικών ο οποίος ασκούσε και ασκεί και την πραγματική διεύθυνση τη φυλακής με τη βοήθεια ενός επιστάτη. Ο νόμος 2231 δεν αποτελούσε κάποια καινοτομία. Σύμφωνα με τη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) αναφέρεται ότι δεν ρύθμιζε παρά ζητήματα δευτερεύουσας σημασίας. Προορίζονταν να διευκολύνει τη διοίκηση των φυλάκων του Υπουργείου Δικαιοσύνης στη μεταβατική περίοδο μεταξύ του προπολεμικού νόμου ΓΛΖ και των μεταπολεμικών αναγκών οι οποίες απαιτούσαν σοβαρότερη αντιμετώπιση είτε με την καθιέρωση νέου σωφρονιστικού συστήματος είτε με την κατάλληλη διαρρύθμιση που είχε καθιερωθεί με το νόμο 1911.

Πραγματικά το έτος 1925 εκδόθηκε το νομοθετικό διάταγμα της 28ης Σεπτεμβρίου «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών των κειμένων περί φυλακών του κράτους νόμων»

Το διάταγμα αυτό αποτελεί κατά κάποιο τρόπο τη συνέχεια του νόμου ΓΛΖ και μπορεί να κριθεί ως καταστατικός χάρτης του σωφρονιστικού συστήματος της Ελλάδας.

Σχετικά με τα σωφρονιστικά καταστήματα σύμφωνα με τη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) αναφέρεται ότι διατηρεί το νομοθέτημα αυτό για τις δικαστικές φυλακές όπως είχε καθιερωθεί από το νόμο 1911, καταργεί όμως τη διάκριση μεταξύ κεντρικών και αγροτικών φυλακών, ορίζοντας ότι στο εξής οι κεντρικές φυλακές είναι και αγροτικές ή βιομηχανικές. Δεδομένου ότι βιομηχανικές φυλακές δεν μπορούσαν να λειτουργήσουν παρά μόνο μία ή δύο στην Ελλάδα έγινε φανερό ότι το όλο βάρος του σωφρονιστικού μας συστήματος συγκεντρώθηκε στις αγροτικές φυλακές.

Η πιό ουσιώδη καινοτομία σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα του 1925 28 Σεπτεμβρίου είναι και αυτή που καθιέρωσε τις φυλακές - σχολές για τους ανήλικους κατάδικους. Οι σχετικές διατάξεις αποτελούν κεφαλαιώδη πρόοδο, γιατί οι σύγχρονες επιστημονικές έρευνες διαπίστωσαν ότι η εγκληματικότητα των ανηλίκων παρουσιάζεται κάτω από εντελώς διαφορετική μορφή και έχει ιδιαίτερη αιτιολογία από την εγκληματικότητα των ενηλίκων. Συνεπώς οι μέθοδοι και το σύστημα της σωφρονιστικής μεταχείρισης των εγκληματούντων παιδιών πρέπει να παραλλάσσουν πολύ από τις μεθόδους που εφαρμόζονται στις φυλακές των ενηλίκων.

Σύμφωνα με τη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) αναφέρεται ότι : από τις φυλακές που λειτουργούσαν προ του 1925 νομικά διακρίνονται σε επανορθωτικές, εγκληματικές και γυναικείες, διοικητικά όμως σε οργανωμένες και ανοργάνωτες. Γι' αυτές που ιδρύθηκαν μετά το 1925 ή θα ιδρύονταν εφαρμόσθηκε το νομοθετικό διάταγμα της 25ης Σεπτεμβρίου 1925 το οποίο ακριβώς διακρίνει:

1ον Δικαστικές φυλακές

2ον Κεντρικές φυλακές, οι οποίες ανάλογα με τις εργασίες που εκτελούνται μέσα σ' αυτές διαιρούνται σε αγροτικές ή βιομηχανικές,

3ον Φυλακές - Σχολές για ανηλίκους μέχρι 21 ετών με εξαίρεση δε και μέχρι ηλικίας 25 ετών διαιρούμενες και αυτές, σε γεωργικές ή βιομηχανικές και

4ον φυλακές - σανατόρια ή θεραπευτήρια.

Σύμφωνα όμως με το νομοθετικό διάταγμα του 1925 (28 Σεπτεμβρίου) δεν περιορίστηκε μόνο στο να μεταρρυθμίσει τις κατηγορίες των φυλακών. Έθιξε ριζικότερα το ίδιο το σωφρονιστικό σύστημα εκτίσεως στις δικαστικές φυλακές και το μεικτό στις κεντρικές και αγροτικές. Το νομοθετικό αυτό διάταγμα εισήγαγε για όλες τις κατηγορίες των φυλακών το λεγόμενο προεδρικό διάταγμα.

Σύμφωνα με τη «Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια» Ιδρυτής εκδότης Παύλος Δρανδάκης (Εκδοτικός οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ» Ε.Π.Ε.) στην μετά το 1950 δεκαετία σε μερικά μικρά αλλά προοδευμένα κράτη της Ευρώπης όπως (Βέλγιο, Ολλανδία, Φιλανδία) φάνηκαν καλά σημάδια.

Γεννήθηκαν κάποιες ελπίδες για κατάργηση ή ελάττωση έστω των φυλακών. Οι εξελίξεις όμως ήταν αντίθετες. Μετά το 1960 όλα σχεδόν τα κράτη όχι μόνο τα Ευρωπαϊκά άρχισαν να χτίζουν και να ανοίγουν καινούργιες φυλακές.

Το έγκλημα και η βία, η ληστεία και η απάτη, τα ναρκωτικά και το λαθρεμπόριο, οι κλοπές και οι καταχρήσεις πολλαπλασιάστηκαν όχι με αριθμητική αλλά με γεωμετρική πρόοδο.

Στην Ελλάδα η μεταρρυθμιστική ιδεολογία του '60 μεταφερόμενη στο θέμα των φυλακών υποστηρίζει πως τα σωφρονιστικά ιδρύματα έπρεπε να αποβάλλουν την ολοφάνερα κατασταλτική του μορφή. Έπρεπε να ξεφύγουν από τα χέρια της βαρβαρότητας και να περάσουν στα χέρια της επιστήμης. Οι ποινές έπρεπε να γίνουν πιο ανθρώπινες και η τιμωρία να μην γίνεται άμεσα αισθητή.

2. ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

α. Η έννοια της εγκληματικότητας

Ο Αλεξιάδης Στέργιος «Το φαινόμενο της εγκληματικότητας - προβλήματα και προοπτικές» (Δημοσιεύματα εταιρείας προστασίας αποφυλακιζομένων, Θεσσαλονίκη 1973). σημειώνει ότι, εγκληματικότητα εννοείται το σύνολο των εγκλημάτων που έχουν τελεσθεί σε μία καθορισμένη τοπικά και χρονικά κοινωνική ομάδα. Από τον ορισμό αυτό προκύπτει ότι τη συγκεκριμένη έννοια απαρτίζουν δύο συστατικά στοιχεία και δύο προσδιοριστικοί όροι, αφ' ενός μεν η κοινωνική ομάδα και το έγκλημα, αφ' ετέρου δε ο τόπος και ο χρόνος.

Πιο συγκεκριμένα, ως κοινωνική ομάδα προσδιορισμένη κατά τόπο, λαμβάνεται το σύνολο του πληθυσμού, ο οποίος διαβιώνει σε ορισμένη πολιτεία (γι' αυτό γίνεται λόγος για την εγκληματικότητα στην Ελλάδα, τη Γαλλία, τη Γερμανία κλπ). Η εγκληματικότητα του πληθυσμού μιας χώρας προσδιορίζεται χρονικά στο διάστημα του ενός έτους. Ακόμη η εγκληματικότητα, συναπτόμενη προς ορισμένο τόπο και χρόνο,

προσδιορίζεται κατ' ανάγκη, κατά έννοια και περιεχόμενο και τις ισχύουσες αντιλήψεις για την έννοια του εγκλήματος στον συγκεκριμένο τόπο και χρόνο.

β. Τα αίτια της εγκληματικότητας

Ο Αλεξιάδης Στέργιος «Το φαινόμενο της εγκληματικότητας-προβλήματα και προοπτικές» (Δημοσιεύματα εταιρείας προστασίας αποφυλακισμένων, Θεσσαλονίκη 1973) σχολιάζει σχετικά με τα αίτια της εγκληματικότητας, ότι η μεταπολεμική κοινωνία, βγαλμένη μέσα από τις φλόγες του πιο καταστρεπτικού πολέμου της ιστορίας, θεοποίησε τη βία σαν έκφραση πολιτικής ή κοινωνικής συμπεριφοράς. Από αυτή την περιρρέουσα ατμόσφαιρα του εγκλήματος ήταν μοιραίο να ποτιστούν οι ευαίσθητες νεανικές ψυχές και να θεωρήσουν τη βία σαν ένα μέσο για την καταξίωση της προσωπικότητάς τους. Παράλληλα η κερδολαγνεία και η επιδειξιμανία, που έχει καταλάβει τη σύγχρονη κοινωνία, δίνει άφθονη τροφή στην εγκληματικότητα. Η τάση για εύκολο πλουτισμό, ο αμοραλισμός και ο ξεπεσμός των ηθικών αξιών κάνει πολλούς - και μάλιστα νέους - αδίστακτους στη χρησιμοποίηση των μέσων με τα οποία θ' αποκτήσουν χρήματα για να επιδειχθούν.

Μία από τις βασικότερες πηγές του εγκλήματος και της βίας υπήρξε από την παλαιά εποχή, η κοινωνική αδικία. Ο μεταπολεμικός κόσμος πέρασε σ' ένα στάδιο αφθονίας, που δεν συνοδεύεται από πνεύμα δίκαιης κατανομής. Ο μεγάλος πλούτος έκανε τους πλούσιους να φαίνονται πλουσιότεροι και τους φτωχούς φτωχότεροι. Οι κοινωνικές αιτίες μπορεί να οδηγήσουν τον ανήλικο, στην υιοθέτηση μίας εγκληματικής διαγωγής. Όταν βλέπει γύρω τόσους και τόσους να έχουν πλουτίσει με αθέμιτα μέσα, αρχίζει να σχηματίζει την εντύπωση ότι η εργασία είναι το χειρότερο μέσο για να λύσει το οικονομικό του πρόβλημα. Από το σημείο αυτό ως το έγκλημα η απόσταση είναι ελάχιστη. Την αντικοινωνική συμπεριφορά ορισμένων ατόμων έρχονται να ενισχύσουν και άλλες κοινωνικές αιτίες, όπως η ανεργία και η φτώχεια «Η φτώχεια είναι κακός σύμβουλος», έγραφε κάποτε ο Ουγκώ. Όταν κάποιος είναι φτωχός και δεν βρίσκει εργασία ή η εργασία που κάνει δεν του δίνει την δυνατότητα να ζήσει υποφερτά, τότε, αν δεν έχει ισχυρό χαρακτήρα και κοινωνικούς προβληματισμούς, είναι πολύ εύκολο να παρασυρθεί στο δρόμο του χαμού.

Συμβαίνει όμως στην εποχή μας να εγκληματούν ή να πρωτοστατούν σε πράξεις βίαιες, άτομα που δεν είχαν κανένα κοινωνικό πρόβλημα. Εδώ συντρέχουν άλλες κοινωνικές αιτίες και πρώτα-πρώτα ο θάνατος της οικογένειας. Πρόκειται για νεαρά άτομα βγαλμένα από διαλυμένες ή διεφθαρμένες οικογένειες, από τις οποίες δεν πήραν καμία οικογενειακή αγωγή. Απεναντίας, ζώντας σ' ένα χαλασμένο οικογενειακό περιβάλλον, ο ψυχικός τους κόσμος τραυματίστηκε έντονα και ποτίστηκε από το δηλητήριο του μίσους. Η βία για τ' άτομα αυτά είναι ένα μέσο συμπεριφοράς, με την οποία νομίζουν ότι καταξιώνουν το εγώ τους και δίνουν υπόσταση στην ανύπαρκτη οντότητά τους. Παράλληλα το έγκλημα σαν πηγή κέρδους παρακολούθησε τις εξελίξεις της εποχής μας, έχασε την παλιά πρωτόγονη μορφή του και οργανώθηκε πάνω σε βάσεις επιστημονικές, κατευθυνόμενο από εξαιρετικούς εγκεφάλους, στους οποίους δύσκολα ο Λομπρόζο θα έβρισκε στοιχεία εγκληματικότητας. Γι' αυτό σήμερα μιλάμε για «οργανωμένο έγκλημα», από το οποίο δύσκολα μπορεί να προστατευθεί η σύγχρονη κοινωνία. Οι φορείς του εγκλήματος αυτού κυκλοφορούν σε ανώτερα επίπεδα ζωής, είναι συνήθως άορατοι και

μόνο οι στρατολόγοι τους κυκλοφορούν σε χαμηλά επίπεδα, για να στρατολογήσουν καινούργια μέλη, που θα πυκνώσουν τις τάξεις του εγκλήματος ή θα δημιουργήσουν καινούργια θύματα. Η πτώση των ηθικών αξιών, η έλλειψη κάθε ηθικού φραγμού και η ελαστική συνείδηση πολλών ατόμων επιτρέπει την ευρεία διείσδυση του οργανωμένου εγκλήματος στα σπλάχνα της κοινωνίας. Η διάδοση των ναρκωτικών έχει πάρει σήμερα το χαρακτήρα θεομηνίας. Σε μία εποχή που καυχιέται για τις ατομικές ή κοινωνικές ελευθερίες υπάρχουν αναρίθμητες μάζες εξαθλιωμένων ανθρώπων, που είναι δούλοι και πειθήνια όργανα των εμπόρων του λευκού θανάτου. Το οργανωμένο έγκλημα, που διευθύνει σήμερα τη διακίνηση και διάθεση των ναρκωτικών, την πορνεία, τη μεγάλη ληστεία, την πολιτική δολοφονία και το λαθρεμπόριο, είναι η μεγαλύτερη πηγή του εγκλήματος.

Λίπασμα δυστυχώς στο δέντρο του εγκλήματος έριξαν και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ένα είδος παραφιλολογίας, που ασχολείται με τη διάπραξη και διαλεύκανση του εγκλήματος, Η θεοποίηση της βίας από τον κινηματογράφο και την τηλεόραση, η περιγραφή η εξεικόνιση φρικιαστικών εγκληματικών σκηνών κάνουν την παιδική ψυχή να εθίζεται στην ιδέα του εγκλήματος και συχνά μάλιστα να θαυμάζει τους ωραίους πρωταγωνιστές του. Η τηλεόραση έφερε το έγκλημα μέσα στο σπίτι μας. Έτσι περνάμε ευχάριστα τις ώρες μας απολαμβάνοντας σκηνές βίας, σκοτωμών, ληστειών, χωρίς να συναισθανόμαστε τι κακό κάνουμε στο μικρό παιδάκι που αμέριμνο παρακολουθεί δίπλα μας τα «δρώμενα». Οι εγκληματολόγοι λένε ότι μία κατηγορία νέων οδηγήθηκε στο έγκλημα από τη γοητεία του κινηματογράφου.

Τη βία ήλθε να ενισχύσει τα τελευταία χρόνια μία αναρχούμενη συμπεριφορά των νέων μέσα σε υψηλού βιοτικού επιπέδου κοινωνίες. Ένας έξαλλος τρόπος ζωής, μια υποτίμηση του ανθρώπινου παράγοντα, η αποστροφή για την εργασία, η περιφρόνηση για κάθε ηθική αξία, η τάση για εύκολη ζωή, τα ναρκωτικά και η θεοποίηση του σεξ, που σκοτώνει τον έρωτα, η ελευθεριότητα που σκοτώνει την ελευθερία, και η έλλειψη ιδανικών, είναι το καλύτερο λίπασμα για τα «άνθη του κακού». Κανένα όραμα καλύτερης ζωής δεν θερμαίνει τη ψυχή των νέων αυτών. Αρνούνται τα πάντα, θέλουν να γκρεμίσουν αλλά όχι να οικοδομήσουν.

γ. Ερμηνείες της Κοινωνικής Παρεκκλίσεως - Αντικοινωνικής Συμπεριφοράς - Βιολογική Ερμηνεία.

Σύμφωνα με τις σημειώσεις του Αθ. Παπαδημητρίου «θεωρίες κοινωνικής παρεκκλίσεως» Πάτρα 1979 αναφέρεται σχετικά με την βιολογική ερμηνεία της κοινωνικής παρεκκλίσεως ότι υπάρχει μία μεγάλη παράδοση η οποία δίνει στην παρεκκλίνουσα ή αντικοινωνική συμπεριφορά βιολογικά αίτια. Αυτή η άποψη υποστηρίζει ότι οι παρεκκλίνοντες γεννιούνται και δεν γίνονται. Στην ιστορία της εγκληματολογίας ένας διακεκριμένο εκπρόσωπος αυτής της απόψεως ήταν ο Ιταλός CESARE LOMBROSO (1836 - 1909), που ανέπτυξε μία πολύπλοκη περιγραφή αυτού που ονόμασε «γεννημένο εγκληματία», ο οποίος, καθώς υποστήριζε, μπορούσε να διακριθεί από ένα πλήθος φυσικών χαρακτηριστικών (ιδίως του προσώπου).

Πολύ λίγοι μελετητές της εγκληματικότητας σήμερα θα συμφωνούσαν με τις απόψεις του LOMBROSO, αν και υπάρχουν μερικοί σύγχρονοι Αμερικανοί κοινωνικοί επιστήμονες που δίνουν έμφαση στην κληρονομικότητα σε σχέση με την ανθρώπινη συμπεριφορά,

συμπεριλαμβανομένης και της συμπεριφοράς που χαρακτηρίζεται παρεκκλίνουσα ή εγκληματική. Οι κοινωνιολόγοι χαρακτηριζόμενοι από την επαγγελματική τους αποστροφή ερμηνείας της κοινωνικής ζωής με βάση την κληρονομικότητα, έχουν γενικά απομακρυνθεί από παρόμοιες ερμηνείες.

Η προσπάθεια βιολογικής ερμηνείας του εγκλήματος σήμερα στρέφεται σε δύο διαφορετικές προσπάθειες ερμηνείας :

- α. Τη συσχέτιση της εγκληματικής δραστηριότητας με την αλυσίδα που αποτελείται από το νευροφυτικό σύστημα, του μέσο εγκεφάλου και της έσω εκκρίσεως.
- β. Η διαπίστωση αποκλίσεων από την καθιερωμένη μορφή συνδυασμού χρωμοσωμάτων σε συνδυασμό με την παρατήρηση μεγαλύτερου ποσοστού αποκλίσεων μεταξύ των εγκληματιών, οδήγησε στη γενετική ερμηνεία της εγκληματικότητας.

Πιθανόν ανωμαλίες του α ή β τύπου να εμφανίζονται συχνά σε εγκληματίες, αλλά οι περισσότεροι από αυτούς δεν παρουσιάζουν τέτοιες ανωμαλίες, ενώ άλλοι που παρουσιάζουν τέτοιες ανωμαλίες δεν είναι εγκληματίες.

Ψυχολογική ερμηνεία

Οι σημειώσεις του Αθ. Παπαδημητρίου «θεωρίες κοινωνικής παρεκκλίσεως» Πάτρα 1979 αναφέρουν, ότι από την άλλη πλευρά οι κοινωνιολόγοι υπάρξαν περισσότερο δεικτικοί στις ψυχολογικές ερμηνείες ίσως γιατί πολύ συχνά είναι σε άμεση σχέση με τις κοινωνιολογικές. Οι θεωρίες της ψυχολογίας ερμηνεύουν την παρέκκλιση από την άποψη μίας ψυχολογικής ανωμαλίας ή διαταραχής. Η ομοιότητα τους με την παραπάνω αναφερθείσα βιολογική ερμηνεία είναι ότι και οι δύο αντιμετωπίζουν την παρέκκλιση σαν μία ασθένεια. Η διαφορά μεταξύ τους βρίσκεται κυρίως στον τρόπο αντιμετώπισης και θεραπείας. Τίποτα δεν μπορεί να γίνει στην περίπτωση της κληρονομικής εγκληματικότητας, ενώ μετά την καθιέρωση της ψυχανάλυσης έχει γίνει γενικά αποδεκτό τι οι περισσότερες ψυχολογικές διαταραχές μπορούν να θεραπευτούν.

Η σχέση μεταξύ ψυχολογικών και κοινωνιολογικών θεωριών κοινωνικής παρεκκλίσεως ξεκινάει ακριβώς από την ψυχανάλυση. Από τον Φρόυντ και μετά, η παθολογία της ψυχολογίας ξεκινάει από λανθασμένες σχέσεις γονέων και παιδιών ειδικά στα πρώτα χρόνια της ζωής τους. Μία τέτοια ψυχολογική ερμηνεία σχετίζεται με την κοινωνιολογία της οικογένειας και είναι πιο κατανοητή στην κοινωνιολογική σκέψη από θεωρίες που ερμηνεύουν την παρέκκλιση από καθαρά βιολογική άποψη.

Αν και πιστεύεται ότι η ψυχανάλυση εκφράζει μία απόπειρα μελέτης καθαρά ψυχολογικής, στρέφει την προσοχή στη σπουδαιότητα του κοινωνικού παράγοντα για την ψυχική εξέλιξη του ατόμου. Τόσο με την έννοια των πρωτογενών ομάδων, (οικογένεια, φίλοι) όσο και με την έννοια των δευτερογενών, μεγάλων, κοινωνικών ομάδων. Ψυχαναλυτές όπως ο Φρόυντ και ο Αντλερ υπογραμμίζουν κυρίως την επίδραση της οικογένειας στην προσωπικότητα του ατόμου, επίδραση καθοριστική των αρμονικών ή όχι σχέσεων του με την κοινωνία. Αργότερα ψυχαναλυτές όπως ο Έρικσον τόνισαν τον ρόλο και των δευτερογενών ομάδων κατά τη διάρκεια της εφηβικής κρίσης, όταν ο άνθρωπος αποκτά την «ατομικότητά» του.

Όπως έχει υποστηριχθεί από ορισμένους κοινωνιολόγους, υπάρχουν συγκεκριμένες υποκοουλτούρες, ειδικότερα σε περιοχές κατωτέρων κοινωνικών τάξεων, που δημιουργούν την παρεκκλίνουσα συμπεριφορά. Ο Κοέν αμφισβήτησε τη θεωρία αυτή από την άποψη ότι υπάρχουν πολλοί νέοι που συμμετέχουν σε τέτοιες υποκοουλτούρες και δεν γίνονται παρεκκλίνουσες.

Πολλοί σύγχρονοι κοινωνιολόγοι πάντως διαφωνούν με προσπάθειες ερμηνείας της παρεκκλίσεως προσανατολισμένες στην ψυχολογία γιατί τις θεωρούν απόπειρες εξατομίκευσης του κοινωνικού προβλήματος μέσω της αναγωγής του στη σφαίρα του παθολογικού, της αρρώστιας και της Θεραπείας.

Κοινωνιολογικές ερμηνείες της παρεκκλίσεως

Οι σημειώσεις του Αθ. Παπαδημητρίου «θεωρίες κοινωνικής παρεκκλίσεως» Πάτρα 1979 αναφέρουν σχετικά με τη κοινωνιολογική ερμηνεία του θέματος, ότι οι μελετητές της κοινωνίας τάσσονται πάντα με την εξήγηση του γιατί μερικά μέλη της παρεκκλίνουν από τους κοινά παραδεχτούς κανόνες.

Η άποψη του Ντιρκχέιμ (Durkheim) ήταν επαναστατικά κοινωνιολογική, γιατί απαιτούσε από τον θεωρητικό να παραμείνει στο κοινωνικό επίπεδο ανάλυσεως για να εξηγήσει τα κοινωνικά φαινόμενα, παρά να αναζητήσει συμπεράσματα βασιζόμενα σε ψυχολογικά ή βιολογικά αίτια. Ο Ντιρκχέιμ (1858 -1917) αντιτάχθηκε καθαρά στον «αναλυτικό ατομικισμό» των συγχρόνων του, όπως ο Ιταλός εγκληματολόγος Cesare Lombroso. Η θεωρία του Lombroso είναι μία προσπάθεια να εξηγηθεί η παρεκκλίνουσα συμπεριφορά σε μία ατομική βάση ανάλυσεως στρεφόμενη στον πιο στοιχειώδη βιολογικό ντετερμινισμό, ενώ οι παράγοντες του κοινωνικού περιβάλλοντος αγνοούνται ευτελώς.

Αντίθετα ο Durkheim (1858-1917) υποστήριζε, ότι η ύπαρξη του εγκλήματος στην κοινωνία μπορεί να εξηγηθεί χωρίς την ανάγκη αναζητήσεως στην φυσική και ψυχική σφαίρα του ατόμου παθολογικά γενεσιουργών ανωμαλιών. Το έγκλημα μπορεί επαρκώς να εξηγηθεί από την άποψη της λειτουργικότητας του ή της πιθανής συνεισφοράς του στην προσαρμογή και επιβίωση της κοινωνίας.

Ο David Marta έχει παρατηρήσει ότι το βασικό κληροδότημα των λειτουργιστών ήταν η καθιέρωση «εκτιμήσεως» της παρεκκλίσεως σε ένα φυσικό προϊόν της ανθρώπινης κοινωνίας. Μ' αυτό τον τρόπο ο λειτουργισμός βοήθησε στον περιορισμό της αρχικής υποθέσεως στ' ότι η κοινωνική παρέκκλιση είναι παθολογική ιδιότητα του ατόμου ή της κοινωνίας και πρέπει να θεραπευθεί.

Ο Merton διευκρίνισε ακόμα περισσότερο τις κοινωνικές αιτίες ελαττώσεως του καταναγκασμού των κοινωνικών κανόνων και υπέδειξε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οι διάφοροι τόποι παρεκκλίσεως είναι δυνατόν να εμφανισθούν. Συνέστησε ότι όταν πράγματι όλα τα μέλη μίας κοινωνίας επιδιώκουν αξίες (επαγγελματική επιτυχία, χρήμα κλπ), οι οποίες είναι αδύνατον για μερικούς να πραγματοποιηθούν, γιατί τα νόμιμα μέσα αποκτήσεως δεν είναι διαθέσιμα, σ' αυτούς, το αποτέλεσμα θα είναι μεγαλύτερος βαθμός κοινωνικών παρεκκλίσεων.

Ο Sutherland με την θεωρία του υποστηρίζει ότι οι ικανότητες και τα κίνητρα του εγκλήματος μαθαίνονται μέσω της κοινωνικής επαφής ακριβώς όμως μαθαίνεται ή όχι εγκληματική συμπεριφορά και τα όχι-

εγκληματικά κίνητρα. Πρωταρχική συνθήκη για την εκδήλωση εγκληματικής συμπεριφοράς είναι ο συσχετισμός με ανθρώπους, των οποίων η ιδεολογία κάνει παραδεκτή την παραβίαση των νόμων, σε αντίθεση με άλλες ομάδες ανθρώπων των οποίων η ιδεολογία θεωρεί την παραβίαση αυτή απαράδεκτη.

Οι θέσεις των C.W.Mills, Αλεξάνδρου Λιάζου και Alex Theo, προεκτείνουν αυτό που θεωρήσαμε σαν κοινή βάση των θεωριών κοινωνικής παρεκκλίσεως. Ενώ ελέγχουν τις παραπάνω θεωρίες παράλληλα προσπαθούν να εξηγήσουν την κοινωνική παρεκκλίση πέρα από το επίπεδο του ατόμου, συνεχίζοντας τις προσπάθειες αυτών που ενδιαφέρονται να δώσουν μία πολιτική ερμηνεία της παρεκκλίσεως σε σχέση με κοινωνικές τάξεις, κοινωνική θέση και κοινωνική δύναμη στις σύγχρονες κοινωνίες.

Είναι φανερό ότι οι απόψεις αυτές εξυπηρετούν ιδιαίτερα ανθρώπους ή ομάδες που προσπαθούν να ανατρέψουν το κοινωνικό status quo σε κάποιον τομέα της κοινωνικής ζωής και είναι το κέντρο της θεωρητικής δομής κινήματων, όπως του κινήματος κατά του «σωφρονιστικού» ή «αναμορφωτικού» συστήματος κ.α.

δ. Προοπτικές αντιμετώπισης της εγκληματικότητας

Όσον αφορά τις προοπτικές αντιμετώπισης της εγκληματικότητας ο Στέργιος Αλεξιάδης «το φαινόμενο της εγκληματικότητας: - προβλήματα και προοπτικές» (Δημοσιεύματα εταιρείας προστασίας αποφυλακισμένων Θεσσαλονίκη 1973) αναφέρει ότι η επιστήμη στρέφει την προσοχή της για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας προς τρεις κυρίως κατευθύνσεις :

α) Όσον αφορά τη διεθνή εγκληματικότητα προτείνεται, ευλόγως, η διεθνής συνεργασία των κρατών, τόσο στον τομέα της παρεμποδίσεως δια παντός τρόπου και καταπολεμήσεως της κάθε μορφής εγκληματικότητας όσο και στον τομέα της δικαστικής συνδρομής κατά τη δίωξη των διεθνών εγκληματιών.

β) Όσον αφορά την αύξηση της εγκληματικότητας που επέρχεται από την δραστηριότητα του νομοθέτη, σχετικά με την άκρατη έκδοση ειδικών ποινικών νόμων, κατά τα τελευταία έτη. (το θέμα αυτό συνδέθηκε με τις δυσμενείς οικονομικές κυρίως επιπτώσεις της εν λόγω δραστηριότητας).

γ) Η Τρίτη κατεύθυνση έχει ως επιδίωξη, να πείσει τον απλό πολίτη, να συμμετάσχει στον ευρύτερο μηχανισμό απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, εκτός των άλλων και διαμέσου της καταγγελίας των εγκλημάτων, των οποίων ο ίδιος κατέστη το θύμα ή κατά την τέλεση των οποίων, ο ίδιος έλαβε γνώση ως τρίτο άτομο.

3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ.

Η νομοθετική ρύθμιση των όρων για αξιοπρεπή διαβίωση των κρατουμένων και για εύρυθμη λειτουργία των ιδρυμάτων εγκλεισμού τους δεν είναι ευχερές έργο.

Δυσχέρειες δημιουργεί το γεγονός, ότι τα ιδρύματα αυτά στα οποία συνυπάρχουν σε στενή συμβίωση οι διοικούντες- κρατούντες με τους

διοικούμενους-κρατούμενους διέπονται σε μεγάλο βαθμό από άγραφους άτυπους και έσωθεν δημιουργούμενους κανόνες των οποίων η ύπαρξη δεν μπορεί να αγνοηθεί. Πρόσθετες δυσχέρειες προκύπτουν από την εγγενή δυσλειτουργικότητα του θεσμού της φυλακής όπου επιχειρείται η ρύθμιση της ζωής πολλών προσώπων τα οποία στερούνται την ελευθερία τους και των οποίων θίγονται - αναπόφευκτα ή όχι - και άλλα αγαθά τους. Η δυσλειτουργικότητα αυτή επιτείνεται από την ανεπάρκεια χώρων και πόρων, που παρατηρείται σήμερα στη χώρα μας αλλά και σε άλλες χώρες, ιδίως επειδή πρόκειται να δαπανηθούν χρήματα για το μη παραγωγικό ή αντίπαραγωγικό σύστημα των φυλακών.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες επιβάλλουν τελικά στο νομοθέτη τη χάραξη μιας συμβιβαστικής πολιτικής που απαιτεί δύσκολες επιλογές και λεπτές ισορροπίες. Για τη χάραξη αυτής της πολιτικής πρέπει, φυσικά, να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο οι πιο πάνω παράγοντες αλλά και οι σύγχρονες νομικές και εγκληματολογικές ανηλήψεις. Οι διαπιστώσεις αυτές, κοινές σε κάθε νομοθετική διαδικασία που επιδιώκει να ρυθμίσει θέματα κρατουμένων και καταστημάτων εγκλεισμού, αφορούν και τον ισχύοντα από 1-1-1990 Κώδικα Βασικών Κανόνων για την Μεταχείριση των Κρατουμένων. Ήδη από το σημείο αυτό επισημαίνεται, ότι πρόκειται για ένα κείμενο που αποτελείται από 123 άρθρα δηλαδή, ένα συνοπτικό νομοθέτημα το οποίο θεωρήθηκε σκόπιμο να περιέχει μόνο τους βασικούς και απαραίτητους κανόνες για να έχει περισσότερες πιθανότητες η υλοποίηση και εφαρμογή τους. Είναι ευνόητο ότι στις διατάξεις του Κώδικα Μεταχείρισης Κρατουμένων αποκρυσταλλώθηκαν τελικά διάφορες προσωπικές ιδεολογικο - πολιτικές τοποθετήσεις και επιστημονικές αντιλήψεις σχετικά με την λεγόμενη «σωφρονιστική» πολιτική και επελέγησαν λύσεις στα τόσα κρίσιμα θέματα που δημιουργεί η κατεξάιρεση μόνο αναγκαία, στέρηση της ανθρώπινης ελευθερίας.

Παρόλα αυτά όμως, μόνο με νομοθετικές παρεμβάσεις δεν επιλύονται τα πολυσχιδή προβλήματα που δημιουργεί η φυλάκιση και οι φυλακές.

Ο Κώδικας Μεταχείρισης Κρατουμένων δεν είναι πανάκεια. Παρέχει όμως δυνατότητες για βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων και του συστήματος εκτέλεσης των στερητικών ποινών της ελευθερίας.

Πέρασαν πλέον οι εποχές όπου όλοι πίστευαν ότι «στο κατώφλι της φυλακής» σταματάει ο νόμος» του κράτους και αρχίζει ο νόμος της φυλακής. Επομένως, η ύπαρξη και η γνώση των νόμων του κράτους είναι ένα σημαντικό βήμα. Στους χώρους όμως αυτούς για να εφαρμοσθούν οι νόμοι, δηλαδή το Σύνταγμα, οι διεθνείς συμβάσεις που προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και ο Κώδικας Μεταχείρισης Κρατουμένων και άλλοι εφαρμοστέοι νόμοι, δεν αρκεί η ψήφιση του. Απαιτούνται κινητοποιήσεις και ομάδες πίεσης. Και σ' αυτό το σημείο υστερεί η χώρα μας.

Παράλληλα λοιπόν με το νέο Κώδικα θα πρέπει να δημιουργηθούν σεμινάρια ευαισθητοποίησης του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης στις νέες αντιλήψεις που βρίσκουν εφαρμογή στον Κώδικα Μεταχείρισης Κρατουμένων. Επίσης, όπου υπάρχουν φυλακές, θα πρέπει να συσταθούν ομάδες στήριξης : ομάδες εθελοντών, κοινωνικών επιστημόνων, αποφυλακισομένων, μαχητικών δικηγόρων και άλλων συνειδητών πολιτών. Οι ομάδες αυτές θα είναι, βέβαια επιφορτισμένες με την ορθή ενημέρωση των κρατουμένων για το περιεχόμενο του Κώδικα

Μεταχείρισης Κρατουμένων, θα έχουν όμως και άλλα ουσιαστικότερα καθήκοντα όπως :

να ελέγχουν τις τυχόν παραβιάσεις των δικαιωμάτων των κρατουμένων και να είναι σε θέση, εν ανάγκη, να προωθήσουν την υπόθεσή τους στα αρμόδια δικαστήρια αλλά και στην Επιτροπή ή και στο Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

να παρακολουθούν το βαθμό στον οποίο εφαρμόζεται ο Κώδικας Μεταχείρισης Κρατούμενων και να εντοπίζουν τις ελλείψεις και τις δυσχέρειες που παρουσιάζονται κατά τα πρώτα στάδια της υλοποίησής του.

να προετοιμάζουν το έδαφος για μεγαλύτερη χρήση υποκατάστατων της στερητικής ποινής της ελευθερίας και

γενικά να δημιουργούν μια ομάδα πίεσης που να παρεμβαίνει θετικά στις διάφορες νομοθετικές διαδικασίες αναφερόμενες σε κρατούμενους ή κατάδικους λ.χ. στην σύνταξη των κανονισμών και διαφόρων καταστημάτων κράτησης - ή στη θεσμοθέτηση νέων ποινών που δεν εκτίονται σε καθεστώς ημιελευθερίας ή ελευθερίας.

Σε γενικές γραμμές ο Κώδικας Μεταχείρισης Κρατουμένων, παρά τις νομοτεχνικές του ατέλειες και την προσκόλλησή του σε κάποιες παρωχημένες σήμερα αντιλήψεις του προνοιακού συστήματος, εμπεριέχει κατά βάση εμπνευσμένους θεσμούς για ένα «άνοιγμα της φυλακής» και αποτελεί, επομένως, ένα βήμα προς τα εμπρός, τουλάχιστον για όσο καιρό ακόμη ο θεσμός της φυλακής θα γίνεται ανεκτός στην κοινωνία μας.

Για την εφαρμογή όμως αυτού του νομοθετήματος δεν αρκεί βεβαίως μόνον η υπάρχουσα «χάρτινη νομοθεσία». Χρειάζεται ακόμη η υλικότεχνική υποδομή. Χρειάζεται επίσης η αναβάθμιση και επιμόρφωση του σωφρονιστικού προσωπικού. Κυρίως όμως χρειάζονται άνθρωποι που θα έχουν τον ιερό ζήλο ενός Βενιαμίν Αππέρ, ενός Αριστεΐδη Οικονόμου, ενός Νικολάου Δημητρακόπουλου ή ενός Παναγή Σκουριώτη, για να μπορέσουν να δώσουν μια καινούργια πνοή στα σωφρονιστικά μας πράγματα. Χωρίς κατάλληλους και εμπνευσμένους εφαρμοστές των νόμων, όπως ορθά είχε τονισθεί ήδη κατά την αρχαιότητα, «όχι μονάχα οι νόμοι δεν ωφελούν σε τίποτε, αλλά εκτός του ότι προκαλούν το ειρωνικό γέλιο όλων, μπορεί να φέρουν τις μεγαλύτερες ζημιές και συμφορές στις πόλεις».

Βιβλιογραφία : «Σωφρονιστική Νομοθεσία» Κ. Σπινέλλη - Ν. Κουράκη, (Νομική Βιβλιοθήκη Αθήνα 1995, σελ. 17-18-19-71-72-73-104-105-106).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΔΟΜΗ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

1. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (ΚΕΦ. Δεύτερο άρθρα 18-19-20) της Ελληνικής σωφρονιστικής Νομοθεσίας στην Εφημερίδα Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 ΜΑΙΟΥ 1989 ΑΘΗΝΑ) ορίζονται τα εξής :

«Τα καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε 1) γενικά, 2) ειδικά 3) θεραπευτικά

α. Γενικά καταστήματα

Τα γενικά καταστήματα διακρίνονται σε Α και Β τύπου

Στα Α τύπου κρατούνται οι υπόδικοι, οι κρατούμενοι για χρέη και οι κατάδικοι σε ποινή φυλάκισης έως 18 μηνών.

Στα Β τύπου κρατούνται όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι

Οι υπότροποι, οι καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματίες και οι αποδεδειγμένα απείθαρχοι στους κανόνες διαβίωσης του καταστήματος εκτίουν την ποινή τους, σε χωριστά τμήματα των καταστημάτων Β τύπου.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μπορεί να δημιουργούνται και άλλες κατηγορίες καταστημάτων, αν αυτό επιβάλλεται από την ανάγκη ειδικής μεταχείρισης, διαπαιδαγώγησης των κρατουμένων.

Οι γυναίκες κρατούνται σε καταστήματα κράτησης γυναικών ή σε ιδιαίτερα τμήματα των καταστημάτων. π.χ. Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού, ενώ στις επαρχιακές πόλεις κρατούνται σε ιδιαίτερα τμήματα των φυλακών ή αποστέλλονται μεταγωγή στο Κορυδαλλό.

β. Ειδικά καταστήματα

Ειδικά καταστήματα είναι τα καταστήματα νέων και τα κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης καταδίκων π.χ. αγροτικές φυλακές.

γ. Θεραπευτικά καταστήματα

Τα θεραπευτικά καταστήματα διακρίνονται σε γενικά νοσοκομεία, σε θεραπευτήρια για ψυχασθενείς και σε ειδικά καταστήματα για τοξικομανείς».

(Στο παράρτημα Β' παρατίθεται σχεδιάγραμμα της δομής του σωφρονιστικού συγκροτήματος Κορυδαλλού λόγω του ότι μόνο ο Κορυδαλλός έχει συγκεντρωμένα όλα τα παραπάνω Τμήματα). Αντίθετα στις επαρχίες είτε κρατούνται στις ίδιες φυλακές σε ειδικά μέρη των φυλακών ή μεταφέρονται σε άλλες.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο της Καλλιόπης Δ. Σπινέλλη και τον Νέστορα Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995 ΑΘΗΝΑ, Γ Έκδοση) σελ. 122.

Από την άλλη πλευρά μελετώντας και στο βιβλίο του Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση κρατούμενων - Κώδικες (εκδόσεις Σακκούλα ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1990) σελ. 94-95 αναφέρονται τα ίδια σύμφωνα πάλι με το νόμο 1851/89.

Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται ότι τα καταστήματα διακρίνονται σε α) γενικά, β) ειδικά, γ) θεραπευτικά.

α. Τα γενικά διακρίνονται σε Α και Β τύπου. Στα Α κρατούνται οι υπόδικοι, οι κρατούμενοι για χρέη και οι καταδικοί σε ποινή φυλάκισης έως 18 μηνών.

Στα Β κρατούνται όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι.

Οι υπότροποι, οι καθ' έξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματίες και οι αποδεδειγμένα απείθαρχοι στους κανόνες διαβίωσης του καταστήματος εκτίουν την ποινή τους σε χωριστά τμήματα των καταστημάτων Β τύπου.

Τέλος οι γυναίκες κρατούνται σε καταστήματα κράτησης γυναικών ή σε ιδιαίτερα τμήματα των καταστημάτων.

β. Τα ειδικά καταστήματα είναι τα καταστήματα νέων και τα κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης καταδίκων.

γ. Τα θεραπευτικά καταστήματα διακρίνονται σε νοσοκομεία σε θεραπευτήρια για ψυχασθενείς και σε ειδικά καταστήματα για τοξικομανείς.

Ειδικότερα αναφερόμενοι στην παραπάνω διάκριση καταστημάτων ο αναγκαστικός νόμος 125 από 24-8/4-9-1967 (ΦΕΚ Α' 152) «Σωφρονιστικός κώδιξ» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων άρθρο II αναφέρουν ότι στις λεγόμενες :

«Α ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ» εισάγονται : α. οι υπόδικοι β. οι κρατούμενοι για χρέη, οι οφειλέτες χρηματική ποινής προστίμου ή δικαστικών εξόδων, γ. οι καταδικαζόμενοι σε ποινή φυλακίσεως μέχρι ενός έτους και ε. οι αλλοδαποί ως ζητείται η έκδοσις.

Πάντες ούτοι κρατούνται εις ίδια τμήματα κεχωρισμένα απ' αλλήλων.

Εις κεχωρισμένα τμήματα της δικαστικής φυλακής κρατούνται α. οι επικίνδυνοι υπόδικοι β. οι καταδικασθέντες επί εγκλήματι εξ αμελείας, ανεξαρτήτως της διάρκειας της ποινής γ. οι των πρώτων καταδικαζόμενοι εις ποινήν φυλακίσεως μέχρι ενός έτους, δ. οι καταδικαζόμενοι εις ποινήν φυλακίσεως ανήλικοι ε. οι υπόδικοι ανήλικοι συμπληρώσαντες το 21ο έτος της ηλικίας τους στ. οι υπόδικοι γυναίκες και οι καταδικαζόμενες εις φυλάκισιν μέχρι 3 μηνών.»

«Β ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

1. Εισάγονται οι καταδικαζόμενοι : α. σε ποινή φυλακίσεως υπέρ το έτος β. εις ποινήν προσκαίρου καθειρξεως γ. εις ποινήν καθειρξεως αορίστου διάρκειας και δ. εις ποινήν ισοβίου καθειρξεως.

2. Στα ίδια κεντρικά σωφρονιστικά καταστήματα οριζόμενα δι αποφάσεως του Υπουργού της Δικαιοσύνης, κρατούνται οι καταδικαζόμενοι εις ποινήν ισοβίου καθειρξεως και εις ποινήν θανάτου.

3. Οι ανήκοντες εις εκάστων των ανωτέρω κατηγοριών κρατούνται εις ίδια τμήματα, κεχωρισμένα εντελώς απ' αλλήλων, διαθέτοντα ίδια προαύλια και ίδιους βοηθητικούς χώρους.

4. Οι εν τη παραγράφω 1 του προηγούμενου άρθρου κρατούμενοι δύνανται, εις πόλεις, δεν λειτουργεί δικαστική φυλακή, να εισάγονται προς κράτησιν δι' αποφάσεως του Υπουργείου Δικαιοσύνης εις ίδια τμήματα των κεντρικών σωφρονιστικών καταστημάτων».

Όσον αφορά όμως τα καταστήματα ημιελεύθερης διαβίωσης τα ανοικτά σωφρονιστικά καταστήματα τα οποία αναφέρει ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 τα σχετιζόμενα άρθρα που αναφέρονται στη συγκεκριμένη διάκριση καταστημάτων έχουν ανασταλεί.

Ωστόσο αξίζει ν' αναφερθεί ότι ορίζεται σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση στο σχέδιο του «Σωφρονιστικού Κώδικα 1991 που έγινε με την απόφαση αρ. πρ. 91404 στις 12 Σεπτεμβρίου 1990, του τότε Αντιπροέδρου Κυβερνήσεως και Υπουργού Δικαιοσύνης, κ. Αθανασίου Κανελλόπουλου και σύμφωνα με την ποία συστήθηκε ομάδα εργασίας για την κατάρτιση σχεδίου Νόμων προς αναθεώρηση του Κώδικα Βασικών Κανόνων για τη Μεταχείριση των Κρατούμενων (ν. 1851/1989) αποτελούμενη απ τους (Στέργιο Αλεξιάδη καθηγητή Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως Πρόεδρο, Γιάννη Πανούση, καθηγητή Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Θράκης και Νέστορα Κουράκη Αν. Καθηγητή εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών).

Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά το τμήμα διάκρισης των σωφρονιστικών καταστημάτων αναφέρονται τα εξής : Ίδρυση νέων καταστημάτων κράτησης :

« 1. Ίδρύονται στο κατάστημα κράτησης ή σε ανεξάρτητα κτίρια των μεγαλύτερων σε πληθυσμό πόλεων, αντίστοιχα Τμήματα ημιελεύθερης διαβίωσης (ΤΜ.Η.ΔΙ.) ή καταστήματα ημιελεύθερης Διαβίωσης (Κ.Η.ΔΙ.)

2. Μέσα σε 6 μήνες από την έναρξη της ισχύος του παρόντος κώδικα θα αρχίσει η λειτουργία του πρώτου (ΤΜ.Η.ΔΙ.) ή (Κ.Η.ΔΙ.) με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία θα καθορίζει και τους όρους λειτουργίας του. Μέσα σε δέκα - οκτώ μήνες από την έναρξη λειτουργίας του πρώτου ΤΜ.Η.ΔΙ ή Κ.Η.ΔΙ θα τεθούν σε λειτουργία νέα ΤΜ.Η.ΔΙ ή Κ.Η.ΔΙ με παρόμοια απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, η οποία θα αναδιοργανώσει τη λειτουργία τους με βάση τη μέχρι τότε εμπειρία από το πρώτο τμήμα ή κατάστημα».

Τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι και ανάλογο ζητούσε και η εισηγητική έκθεση προς τον τότε κ. Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 ΜΑΙΟΥ 1988) της Ειδικής νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής στο «Κώδικα των βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατούμενων». Η Επιτροπή (Π. Παπαδάτος Καθηγητής Παν/μίου)Πρόεδρος

Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος

Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος

Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος

Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος

Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος

Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος

Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος

Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός). Μέλος

Παρατίθεται πίνακας με τα σωφρονιστικά καταστήματα, που λειτουργούν σήμερα στον Ελλαδικό χώρο. (βλέπε στο παράρτημα Β')

2. ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ ΕΚΤΙΣΗΣ ΠΟΙΝΩΝ

Σύμφωνα με το νόμο 1851/89 της Εφημερίδας Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας.

α. «Κατασκευή κτιρίων

Τα κτίρια και η διαμόρφωση των χώρων κράτησης, πρέπει να εξασφαλίζουν την υγιεινή διαβίωση των κρατουμένων και να πληρούν του αναγκαίους όρους ασφαλείας και ομαλής λειτουργίας των καταστημάτων.

Τα καταστήματα κράτησης, είτε βρίσκονται σε αστικές περιοχές είτε σε αγροτικές, πρέπει να είναι σε απόσταση ασφαλείας από τις κατοικημένες περιοχές, χωρίς πάντως να αποκλείεται ή να δυσχεραίνεται η επικοινωνία με τα πρόσωπα που προβλέπει ο νόμος.

Ο αριθμός των κρατουμένων σε κάθε κατάστημα κράτησης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα τριακόσια άτομα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατή η αύξηση των κρατουμένων ως τον αριθμό των πεντακοσίων, εφ' όσον θα υπάρχουν νέες κτιριακές εγκαταστάσεις και χώροι έκτισης ποινής.

Οι διοικητικές, οικονομικές και υγειονομικές υπηρεσίες καθώς και το προσωπικό φύλαξης, στεγάζονται έξω από τους χώρους κράτησης.

Η κατασκευή και η διαρρύθμιση των κτιρίων εξασφαλίζει ηλιακό φως, άνετη κυκλοφορία, αέρα και χώρο κίνησης, σύμφωνα με τις κλιματολογικές συνθήκες του τόπου κράτησης.»

Β. «Εσωτερικοί χώροι έκτισης ποινών:

Κάθε κατάστημα κράτησης πρέπει να διαθέτει ατομικά κελιά και θαλάμους το πολύ έξι (6) ατόμων. Η διαβίωση του κρατουμένου σε ατομικό κελί αποτελεί δικαίωμα που ικανοποιείται, αν το επιβάλλουν οι ανάγκες του και το επιτρέπουν οι κτιριακές συνθήκες του καταστήματος.

Τα ατομικά κελιά έχουν χωρητικότητα τουλάχιστον 30 μ³ και διαθέτουν κρεβάτι, τραπέζι, κάθισμα και ντουλάπα. Τα παράθυρα όλων των κελιών πρέπει να εξασφαλίζουν καλό φωτισμό και κυκλοφορία αέρα.

Τα ειδικά για περιορισμό κελιά έχουν τις ίδιες διαστάσεις με τα κοινά και βρίσκονται σε ιδιαίτερο χώρο του καταστήματος για να μην παρεμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία του.»

Άς σημειωθεί εδώ ότι στο εξωτερικό σύμφωνα με την εκεί νομοθεσία για παράδειγμα στη Γερμανία, λειτουργούν για τον παραπάνω σκοπό τα λεγόμενα «άσπρα κελιά» τα οποία έχουν κριθεί ακατάλληλα για τους κρατούμενους για το λόγο ότι επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την όραση του εκάστοτε κρατουμένου.

«Οι κοινοί κοιτώνες πρέπει να διαθέτουν εμβαδόν τουλάχιστον 6μ² για κάθε άτομο και να περιέχουν όλα τα πιο πάνω οριζόμενα αντικείμενα.

Τα ατομικά κελιά και οι θάλαμοι έχουν δικές τους εγκαταστάσεις υγιεινής, θέρμανσης, νερού και αποχωρητηρίου.

Σε κάθε κατάσταση πρέπει να υπάρχει ικανός αριθμός εγκαταστάσεων λουτρών με θερμό και κρύο νερό, για την ατομική υγιεινή και καθαριότητα κάθε κρατουμένου. Επίσης πρέπει να παρέχονται επαρκείς χώροι και εγκαταστάσεις για ιατρικές εξετάσεις και ψυχοθεραπευτική αγωγή, εργασία και επαγγελματική εκπαίδευση, διδασκαλία, βιβλιοθήκη, εκκλησιασμό και αναρρωτήριο.

Οι μητέρες που έχουν μαζί τα βρέφη τους κρατούνται πάντοτε σε ατομικά κελιά, χωρητικότητας τουλάχιστον 40μ³ κατάλληλα διαρρυθμισμένα».

Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι γυναικείες φυλακές λειτουργούν μόνο στην Αθήνα, στο συγκρότημα Κορυδαλλού όπου και εφαρμόζεται η παραπάνω διάταξη μέχρι τα βρέφη να γίνουν 2 χρονών. Μετά το διάστημα αυτό το παιδί παραδίδεται από τη μητέρα - φυλακισμένη σε όποιον μπορεί νόμιμα να αναλάβει την κηδεμονία και φροντίδα του παιδιού της (π.χ. πατέρα, αδελφή, αδελφό, μητέρα κ.τ.ο.) Το παιδί όταν το παραδώσει μπορεί να το βλέπει μόνο σε επισκεπτήρια.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, καθορίζονται ειδικότερα οι όροι για την κατασκευή των κτιριακών εγκαταστάσεων και των χώρων έκτισης των ποινών σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις. (π.χ. δημιουργία πτερυγών ανάλογα με το ποσοστό των κρατουμένων).

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται σχετικά με το συγκεκριμένο κεφάλαιο και τα παραπάνω άρθρα και στο βιβλίο των Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική Βιβλιοθήκη ΑΘΗΝΑ 2995) σελ. 135-137

Όπως επίσης και στο βιβλίο των Αλεξιάδη - Πανούση «Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων - Κώδικες)εκδόσεις Σάκκουλα ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1990) σελ. 101-102

Τέλος τα ίδια αναφέρονται και στους Ευρωπαϊκούς Σωφρονιστικούς Κανόνες 1987 (Σύσταση αρ. RC 87) της Επιτροπής Υπουργών των Κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης).

3. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ - ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (ΚΕΦ δέκατο τέταρτο άρθρα 97-118) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 ΑΘΗΝΑ) ορίζονται τα ακόλουθα :

α. Διοικητικό Προσωπικό

«Το διοικητικό προσωπικό, αποτελείται από το διευθυντή, τον υποδιευθυντή και τους υπαλλήλους γραμματείας και διαχείρισης».

Αναλυτικότερα αποτελείται από τα εξής πρόσωπα :

«Διευθυντής: Ο Διευθυντής προϊστάται των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης, είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του και ασκεί καθήκοντα ειδικού υπαλλήλου, κατά το άρθρο 34 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για τις αξιόποινες πράξεις που τελούνται στο χώρο

του καταστήματος : α. Μεριμνά για την τήρηση της τάξης και ασφάλειας στο κατάστημα, κατευθύνει τη μεταχείριση των κρατουμένων, εκδίδει τις απαιτούμενες εντολές και οδηγίες, β. επιθεωρεί τακτικά το κατάστημα, ελέγχει όλες τις υπηρεσίες και βεβαιώνει για την κανονική τους λειτουργία, γ. καλεί καθημερινά τους αρμόδιους υπαλλήλους σε αναφορά σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος και συνεργάζεται με αυτούς για ό,τι αφορά την μεταχείριση των κρατουμένων, την εκπαίδευση και εργασία τους, δ. τηρεί ενυπόγραφο ημερολόγιο για τα σπουδαιότερα γεγονότα καταχωρίζοντας και τις προσωπικές του παρατηρήσεις, ε. θεωρεί το ειδικό βιβλίο έναρξης και λήξης ποινών και μέτρων ασφαλείας και είναι υπεύθυνος για τη νομιμότητα της κράτησης κάθε ατόμου, στ. στο τέλος του μήνα ελέγχει την ταμειακή κατάσταση του καταστήματος και υπογράφει όλα τα βιβλία της γραμματείας και του λογιστηρίου, ευθυνόμενος για την κανονική τήρηση τους ζ. στο τέλος κάθε έτους υποβάλλει στο Υπουργείου Δικαιοσύνης έκθεση για τη λειτουργία του καταστήματος με τις προτάσεις του.

Οι οδηγίες του διευθυντή προς το προσωπικό δίδονται εγγράφως με τη μορφή ημερήσιας διαταγής και φυλάσσονται σε ιδιαίτερο φάκελο μαζί με τις εγκύκλιες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Σε καταστήματα με περισσότερους από 300 κρατουμένους ο διευθυντής μεταβιβάζει ορισμένες από τις παραπάνω αρμοδιότητες του, στον υποδιευθυντή.

«Γραμματέας :

Ο γραμματέας : α. είναι προϊστάμενος των υπαλλήλων της γραμματείας και φροντίζει για την ομαλή και καλή λειτουργία της, β. είναι συνυπεύθυνος με τον διευθυντή για τον ακριβή καθορισμό του χρόνου έναρξης και λήξης της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας για τη νόμιμη κράτηση κάθε ατόμου και γ. τηρεί την αλληλογραφία, επιμελείται για την τήρηση και ενημέρωση των βιβλίων και του αρχείου και χορηγεί τα κατά νόμο αντίγραφα, μετά από αίτηση αυτών που έχουν έννομο συμφέρον».

«Διαχειριστής :

Ο διαχειριστής : α. διαχειρίζεται τα χρήματα του καταστήματος και των κρατουμένων, β. τηρεί το βιβλίο ταμείου εσόδων - εξόδων και γ. διενεργεί κάθε είδους είσπραξη και πληρωμή που αφορά την λειτουργία του καταστήματος καθώς και των σχετικών γεωργικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών και άλλων εκμεταλλεύσεων.»

«Λογιστής - αποθηκάριος :

Ο λογιστής : α. τηρεί τα κανονισμένα βιβλία και είναι υπεύθυνος για την ακριβή και έγκαιρη καταχώριση των εγγραφών σε αυτό, β. εκδίδει τα σχετικά εντάλματα πληρωμής και γραμμάτια είσπραξης.

Ο αποθηκάριος : α. ευθύνεται για τη διαχείριση και συντήρηση του υλικού και της αποθήκης τροφίμων, β. για την επιμελή φύλαξη των ατομικών ειδών των κρατουμένων.»

«Γεωπόνος :

Ο γεωπόνος προϊστάται της γεωργικής - τεχνικής εκπαίδευσης και της εργασίας στα αγροτικά καταστήματα κράτησης. Διευθύνει τις γεωργικές εργασίες και εποπτεύει την εκτέλεση τους. Ειδικότερα : α. καταρτίζει κάθε έτος, σε συνεργασία με το διευθυντή, το γεωργικό προϋπολογισμό

καθώς και το πρόγραμμα της επαγγελματικής εκπαίδευσης των κρατουμένων, β. επιστατεί και κατευθύνει την εφαρμογή και εκτέλεση του γεωργικού προγράμματος καθώς και τη λειτουργία των βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργαστηρίων, γ. επιστατεί στην καλή λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εργαλείων που χρησιμοποιούνται στις καλλιέργειες και εκμεταλλεύσεις του συγκροτήματος και των συναφών κλάδων, δ. συντάσσει με το διευθυντή το πρόγραμμα εργασίας των κρατουμένων και την κατανομή τους στις διάφορες ομάδες εργασίας, ε. τηρεί τα κανονισμένα βιβλία, συντάσσει κάθε έτος έκθεση για τον απολониισμό της εκμετάλλευσης και για την απόδοση, γενικά, της εργασίας των κρατουμένων.»

β. Το Φυλακτικό Προσωπικό

«Το φυλακτικό προσωπικό αποτελείται από τους υπάλληλους επίβλεψης και φύλαξης των κρατουμένων. Το συγκεκριμένο προσωπικό, υπάγεται μισθολογικά, βαθμολογικά και πειθαρχικά στις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα. Χρέη διευθυντού μπορούν να ανατεθούν σε υπάλληλο του μόνιμου προσωπικού ο οποίος έχει τα προσόντα που απαιτεί ο οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης και ο κανονισμός κάθε καταστήματος. Το φυλακτικό προσωπικό διακρίνεται : α. αρχιφύλακες, β. υπαρχιφύλακες και γ. φύλακες. Προϋποθέσεις επιλογής για την ανάθεση καθηκόντων υπαρχιφύλακα και αρχιφύλακα είναι η επιτυχής παρακολούθηση ειδικών σεμιναρίων τα οποία οργανώνονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η θετική αξιολόγηση του χρόνου υπηρεσίας στην προηγούμενη κατηγορία, η οποία πιστοποιείται με ειδική έκθεση που συντάσσει ο διευθυντής του καταστήματος. Στο φυλακτικό προσωπικό δεν ανατίθενται καθήκοντα άλλου κλάδου, πριν συμπληρωθούν τουλάχιστον 15 έτη πραγματικής υπηρεσίας φύλαξης. Οι υπάλληλοι του φ.π. είναι απόφοιτοι λυκείου ή άλλης ισότιμης σχολής και διορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις ειδικού νόμου. Οι υπάλληλοι των καταστημάτων κράτησης δεν μετατίθενται σε άλλο κατάστημα ή Κ.Η.Δ.Κ. αν δεν έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 5η υπηρεσία και δεν υπάρχουν σοβαροί υπηρεσιακοί ή προσωπικοί λόγοι, ειδικά αιτιολογημένοι. Η μετάθεση πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη. Μέσα στις υποχρεώσεις του φυλακτικού προσωπικού είναι οι εξής : α. να μην εισάγει στην φυλακή και να μην εξαγάγει από το κατάστημα αντικείμενα που δεν προορίζονται για υπηρεσιακή χρήση. β. να μην συναλλάσσεται ή να μην δημιουργεί σχέσεις μη υπηρεσιακές με κρατουμένους, συγγενείς ή φίλους του και με προμηθευτές των καταστημάτων, γ. να μην εκμεταλλεύεται την εργασία των κρατουμένων για προσωπικό όφελος.»

«Αρχιφύλακας :

Ο Αρχιφύλακας είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια και την τάξη του καταστήματος, προϊστάται του προσωπικού φύλαξης και τελεί κάτω από τις άμεσες διαταγές του διευθυντή. Ως προς την ασφάλεια και την τάξη α. ελέγχει, επιθεωρεί καθημερινά, επιβλέπει τη σωματική έρευνα κάθε κρατουμένου β. μεριμνά για την ασφαλή φύλαξη των κλειδιών κ.α. γ. είναι υπεύθυνος για κάθε είδος που εισάγεται και εξαγάγεται από τη φυλακή δ. μεριμνά για την τάξη των επισκέψεων ε. εποπτεύει τους υπαρχιφύλακες και φύλακες, ζ. δίνει καθημερινά οδηγίες στους υπαρχιφύλακες, φύλακες

η. τους ελέγχει, θ. ελέγχει την ένδυση και τη συμπεριφορά του φυλακτικού προσωπικού.»

«Υπαρχιφύλακας :

Είναι υπεύθυνος για τη καθαριότητα, την τάξη και την ασφάλεια του καταστήματος καθώς και για την εργασία που εκτελείται στα εργαστήρια ή στην ύπαιθρο και επιβλέπει τους φύλακες που είναι σε υπηρεσία.»

«Φύλακας :

α. είναι υπεύθυνος για την τήρηση της τάξης και ασφάλειας του καταστήματος και κάθε χώρου στον οποίο διαβιούν ή εργάζονται οι κρατούμενοι, β. συμβάλλει στην ομαλή διαβίωση τους και συντείνει, με την εν γένει συμπεριφορά του στην κοινωνική επανένταξη, γ. ενεργεί σωματική έρευνα στους κρατούμενους, δ. ερευνεί τους θαλάμους και τους χώρους, ε. κρατεί τα κλειδιά που του έχουν παραδοθεί και τα επιστρέφει μετά στον αρχιφύλακα, ζ. είναι υποχρεωμένος να μην απομακρύνεται από την θέση του πριν από τον καθορισμένο χρόνο αλλαγής, η. αναφέρει μετά το τέλος της υπηρεσίας του στον αρχιφύλακα και υποβάλλει έγγραφη αναφορά για τα τυχόν έκτακτα συμβάντα.

Σημ. Στις γυναίκες φυλάκες το φυλακτικό προσωπικό είναι γυναίκες και ακολουθούν την παραπάνω διαδικασία στα όσα αφορούν την μόρφωση και την εργασία τους στο χώρο της φυλακής. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η ενδυμασία του προσωπικού (φυλακτικού) και τα υποδήματα, χορηγούνται με δαπάνες του Κράτους, μετά από έγκριση του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

γ. Το υγειονομικό προσωπικό

Το υγειονομικό προσωπικό περιλαμβάνει ιατρούς, οδοντιάτρους, φαρμακοποιούς και νοσοκόμους, μόνιμους υπαλλήλους του Υπουργείου Δικαιοσύνης

«Γιατρός :

α. Ο παθολόγος, εξετάζει τους κρατούμενους για τον έλεγχο της σωματικής και ψυχικής τους υγείας.

β. καθορίζει τη θεραπευτική αγωγή των κρατουμένων και ελέγχει την ακριβή τήρησή τους.

γ. γνωματεύει για την εισαγωγή των άρρωστων κρατουμένων στο αναρρωτήριο ή στο νοσηλευτικό ίδρυμα, καθώς και τη μεταγωγή τους σε εξωτερικό ιατρείο.

δ. ελέγχει την ποιότητα του συσσιτίου, τα είδη και τα αντικείμενα υγιεινής,

ε. μεριμνά για την προμήθεια του φαρμακευτικού και λοιπού υγειονομικού υλικού και προβαίνει σε περιοδικό έλεγχο για την καταλληλότητά του.

στ. σε περίπτωση μεταδοτικής νόσου κρατουμένου, γνωστοποιεί αμέσως το γεγονός αυτό στο διευθυντή για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων.

ζ. μεριμνά για τον εμβολιασμό του προσωπικού και των κρατουμένων για τη πρόληψη επιδημικών νόσων.

η. καταχωρίζει σε ειδικό βιβλίο κάθε παρατήρηση που αφορά την υγιεινή κατάσταση του καταστήματος.

Ο ψυχίατρος παρακολουθεί την ψυχική υγεία των κρατουμένων, διαπιστώνει έγκαιρα τυχόν εμφανιζόμενες στους κρατούμενους ψυχικές διαταραχές και φροντίζει για την αντιμετώπιση τους.»

«Ψυχολόγος :

Ο ψυχολόγος εξετάζει τους κρατούμενους με ειδικές δοκιμασίες για να διαπιστώνει τυχόν διαταραχές των ψυχικών και πνευματικών τους λειτουργιών ή της προσωπικότητάς τους και συντάσσει έκθεση ψυχολογικής αξιολόγησης. Επίσης διερευνά για την ύπαρξη τυχόν ειδικών ικανοτήτων ή αδυναμιών που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να τοποθετηθεί ένας κρατούμενος στην καταλληλότερη γι αυτόν εργασία.»

«Οδοντίατρος:

Ο Οδοντίατρος του καταστήματος φροντίζει για την υγιεινή του στόματος των κρατουμένων και την αναγκαία θεραπευτική αγωγή.»

«Φαρμακοποιός :

Ο Φαρμακοποιός, σε συνεργασία με τους γιατρούς του καταστήματος, προμηθεύεται το απαιτούμενο φαρμακευτικό υλικό και είναι υπεύθυνος για τη φύλαξη, συντήρηση και ειδικότερα για τη διανομή του κατά τις εντολές των ιατρών.»

«Νοσοκόμος :

α. Εκτελεί τις εντολές γιατρών και οδοντιάτρων και τους βοηθεί κατά την εκτέλεση της εργασίας τους.

β. έχει την ευθύνη της ατομικής καθαριότητας και υγιεινής των ασθενών κρατουμένων.

γ. χορηγεί στους ασθενείς κρατούμενους τα φάρμακα που καθόρισε ο ιατρός, παρακολουθεί την πορεία της πάθησής τους και ενημερώνει σχετικά τους γιατρούς.

δ. προσφέρει τις πρώτες βοήθειες σε περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών και ειδοποιεί όπου υπάρχει ανάγκη τον γιατρό.»

δ. Το τεχνικό προσωπικό

Περιλαμβάνει δασκάλους τέχνης, οδηγούς αυτοκινήτων και τεχνικούς κάθε κατηγορίας.

ε. Το προσωπικό άλλων κατηγοριών

Περιλαμβάνονται οι ιερείς, ειδικοί επιστήμονες, εκπαιδευτικοί, γυμναστές και υπάλληλοι άλλων ειδικοτήτων.»

«Ιερέας :

α. ο ιερέας είναι επιφορτισμένος με τη θρησκευτική αγωγή των κρατουμένων σύμφωνα με το άρθρο 44 και συμβάλλει στην τόνωση και καλλιέργεια της ηθικής τους συνείδησης.

β. ο ιερέας συνεργάζεται με τον διευθυντή για κατάρτιση και εφαρμογή του προγράμματος θρησκευτικής, λατρευτικής και ποιμαντικής αγωγής των κρατουμένων. Για το σκοπό αυτό λαμβάνει γνώση των ατομικών

φακέλων, ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερο το πνευματικό του έργο σε ατομικό ή συλλογικό επίπεδο.

γ. ο ιερέας εκφράζει προς τον διευθυντή, απόψεις σχετικά με την μεταχείριση των κρατουμένων, την τοποθέτηση σε εργασία, τη μεταγωγή και την παροχή αμοιβών, ή άφεσης πειθαρχικών κυρώσεων.

δ. ο ιερέας επισκέπτεται για να ενισχύσει και εμπυχώσει κρατουμένους που βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κράτησης ή σε θεραπευτικά καταστήματα.

ε. ο ιερέας συνομιλεί με τους κρατούμενους χωρίς να παρευρίσκεται φυλακτικό ή άλλο προσωπικό.»

«Εγκληματολόγος :

Ο εγκληματολόγος : α. αξιολογεί την αποτελεσματικότητα της σωφρονιστικής και μετασωφρονιστικής μεταχείρισης, β. συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες των καταστημάτων και έχει την ευθύνη της συστηματικής συλλογής και επεξεργασίας των στατιστικών στοιχείων. Έκθεση για τα αποτελέσματα της εργασίας του αυτής υποβάλλει στο διευθυντή, ο οποίος τη διαβιβάζει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.»

Όσον αφορά τώρα το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού στα Σωφρονιστικά καταστήματα, γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε ξεχωριστό τμήμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Επίσης αξίζει να αναφερθεί ότι όσον αφορά όλο το προσωπικό των σωφρονιστικών καταστημάτων των ενηλίκων αυτά τα οποία αναφέρει ο νόμος 1851/89 στο «Σωφρονιστικό Κώδικα (16 Μαΐου 1989 ΑΘΗΝΑ) αναφέρονται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Καράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995 ΑΘΗΝΑ Γ' έκδοση) σελ. 204 όπως επίσης και στο βιβλίο του Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί Κανόνες για τη μεταχείριση κρατουμένων - κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα ΑΘΗΝΑ-ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1990) σελ. 139

Όπως επίσης και στους Ευρωπαϊκούς Σωφρονιστικούς Κανόνες 1987.

Ωστόσο κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν οι σχετικές αλλαγές που έγιναν Σ.Κ. 1989 όσον αφορά το θέμα του προσωπικού και των καθηκόντων του, σύμφωνα με τις σχετικές νομοθετικές διατάξεις οι οποίες παρατίθενται στην Εφημερίδα Κυβερνήσεως (Φύλλο 4 Απριλίου 1994 άρθρο 9). Σύμφωνα λοιπόν με το συγκεκριμένο άρθρο ορίζονται τα εξής :

«ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΦΥΛΑΚΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 σε κάθε κατάσταση κράτησης λειτουργεί Συμβούλιο Φυλακής. Το συμβούλιο φυλακής είναι τριμελές και απαρτίζεται από το διευθυντή της φυλακής, τον πρόεδρο τον αρχαιότερο ψυχολόγο ή Κ.Λ. και τον αρχαιότερο ειδικό επιστήμονα (νομικό ή κοινωνιολόγο ή εκπαιδευτικό) του οικείου καταστήματος κράτησης, ως μέλη. Ο διευθυντής αναπληρώνεται από τον υποδιευθυντή και ο ψυχολόγος ή ο ειδικός επιστήμονας από τον αρχαιότερο Κ.Λ. Κατά τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου τηρούνται πρακτικά. Το συμβούλιο φυλακής αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν :

α. Την αγωγή των κρατουμένων (άρθρα 39-48 του νόμου 1851/89 κώδικας βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων)

β. την επικοινωνία με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (άρθρα 49-51 του ίδιου Κώδικα)»

Τέλος όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα κρίνεται αναγκαίο ν' αναφερθεί ως παράδειγμα το προσωπικό της φυλακής Αγίου Στεφάνου Πατρών.

Έτσι λοιπόν σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει το βιβλίο «Πειραματικό Επιμορφωτικό πρόγραμμα κλειστής φυλακής Αγ. Στεφάνου - Πάτρας» των Στέλιου Γεωργακάκου, Παναγιώτη Μπέσκου και Κώστα Ραβάκη, οι οποίοι ήταν οι ειδικοί επιμορφωτές. (Πάτρα 1987), στο προσωπικό της φυλακής περιλαμβάνονται : ο διευθυντής της φυλακής του οποίου τα καθήκοντα όπως και των υπολοίπων ορίζονται σύμφωνα με το Σ.Κ. 1989, το φυλακτικό προσωπικό, οι επιμορφωτές, το υγειονομικό προσωπικό.

Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι την εποχή που διενεργήθηκε η συγκεκριμένη έρευνα στη φυλακή Αγίου Στεφάνου Πατρών, δεν υπήρχε Κ.Λ. στο Σωφρονιστικό κατάστημα, αντίθετα κοινωνική εργασία ασκούσαν από σπουδαστές στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης. Σήμερα η κοινωνική υπηρεσία της φυλακής διαθέτει 3 Κ.Λ.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

4. Γενικές αρχές

α. Σκοπός της εκτέλεσης των στερητικών της ελευθερίας ποινών.

Σύμφωνα με το νόμο υπ αριθμόν 1851 (Κεφ. 1ο άρθρο 1) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989, ΑΘΗΝΑ) ορίζεται ότι : 1) Η εκτέλεση των ποινών αποβλέπει στην αγωγή των κρατουμένων και στην κοινωνική του επανένταξη, 2) Η μεταχείριση των κρατουμένων πρέπει να τείνει στην επίτευξη του παραπάνω σκοπού. Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε.Ε Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομοθετική βιβλιοθήκη 1995 ΑΘΗΝΑ, Γ' έκδοση) σελ. 109-110, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση κρατουμένων». (Εκδόσεις Σάκουλα ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1990). Μία εισηγητική έκθεση προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης (Αθήνα, 6 Μαΐου 1988 της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός) Μέλος αναφέρει ότι το Κεφ. 1 του κώδικα (άρθρα 1-7) περιέχει τις γενικές αρχές που διέπουν το σωφρονιστικό σύστημα, διατυπωμένες όμως με τη μορφή συγκεκριμένων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των κρατουμένων καθώς και των αντιστοίχων καθηκόντων της Πολιτείας. Κατ' αρχήν ορίζεται ότι σκοπός των κυρώσεων στο στάδιο της έκτισής τους, είναι η αγωγή των

κρατούμενων και η κοινωνική τους επανένταξη και ρητά θεσπίζεται πως όλοι οι κρατούμενοι, χωρίς εξαίρεση, έχουν δικαίωμα να τύχουν αυτής της αγωγής και επανένταξης τους. Επίσης η στέρηση της ελευθερίας δεν εμποδίζει τους κρατούμενους να ασκούν τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζει ο νόμος. Ο Αναγκαστικός Νόμος 125 από 24-8/4-9-1967 του Σωφρονιστικού μας Κώδικα περί εκτέλεσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων, ορίζει στο άρθρο 1 «Σκοπός της εκτέλεσεως» ότι η έκτιση των ποινών και των ασφαλιστικών μέτρων αποσκοπεί κυρίως στην κοινωνική αναπροσαρμογή των κρατούμενων για της αγωγής και βελτιώσεως τους. Οι ίδιες ακριβώς φράσεις αναφέρονται στο άρθρο 1 των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος 1975-1986. Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (Τμήμα 1 «Βασικές αρχές») αναφέρουν ότι η στέρηση της ελευθερίας πραγματοποιείται υπό υλικές και ηθικές συνθήκες που εγγυώνται το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και είναι σύμφωνες με αυτούς τους κανόνες. Οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατούμενων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955) Μέρος 2ο «Κανόνες εφαρμοζόμενοι εις ειδικάς κατηγορίας) αναφέρουν ότι ο σκοπός και η δικαιολογία των ποινών και στερητικών της ελευθερίας μέτρων, είναι σε τελική ανάλυση η προστασία της κοινωνίας κατά του εγκλήματος. Ο σκοπός αυτός θα πραγματοποιηθεί μόνο εάν η περίοδος της στέρησης της ελευθερίας χρησιμοποιηθεί στο μέτρο του δυνατού, έτσι ώστε ο εγκληματίας, μετά την απόλυσή του, όχι μόνο να επιθυμεί αλλά και να έχει την ικανότητα να ζησει σεβόμενος τον νόμο.

Δύο μαρτυρίες από το Πειραματικό επιμορφωτικό πρόγραμμα κλειστής φυλακής Αγ. Στεφάνου Πάτρας των Στ. Γεωργακάκου - Π. Μπέσκου - Κ. Ραβάνη (Πάτρα 1987 σελ. 7 και 37) διαπιστώνουν ότι δεν πραγματοποιείται ο σκοπός της εκτέλεσης των στερητικών της ελευθερίας ποινών σύμφωνα με τον σωφρονιστικό κώδικα της Ελληνικής Νομοθεσίας αναφέροντας τα εξής : « Ίσως η αναποτελεσματικότητα του σωφρονιστικού συστήματος να οφείλεται ακριβώς σε μία εγγενή θεμελιακή αντίφαση του. Ενώ ο διακηρυγμένος στόχος του είναι η κοινωνική επανένταξη των ατόμων, εν τούτοις αποκόπει τους κρατούμενους από το οικογενειακό, κοινωνικό και επαγγελματικό τους περιβάλλον, λειτουργώντας περισσότερο ως θεσμός αντικοινωνικοποίησης παρά ως μηχανισμός επαναπροσαρμογής.» « Η λεγόμενη παιδαγωγική άποψη για το σωφρονισμό, είχε υποστηρίξει, και σωστά, ότι η ποινή θα πρέπει να τείνει στην αναπαιδαγωγή και ανακοινωνικοποίησης του εγκληματία. Η πείρα απέδειξε ότι ο στόχος αυτός είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί στη φυλακή και τούτο γιατί η φυλακή λειτουργεί ως αντικοινωνία, ενός κοινωνικού μικρόκοσμου που αναπτύσσει αντί να περιορίζει τα στοιχεία αντίθεσης και αντιπαράθεσης προς την ευρεία κοινωνία.»

β. Μεταχείριση κρατούμενων

Ο Νόμος 1851 Κεφ. πρώτο άρθρο 2 της Ελληνικής Σωφρονιστικής νομοθεσίας στη εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, ορίζει σχετικά με την μεταχείριση κρατούμενων : « Η μεταχείριση των κρατούμενων πρέπει να μην είναι ταπεινωτική και να γίνεται με τρόπο ώστε να αμβλώνονται οι δυσμενείς συνέπειες της στέρησης της ελευθερίας, να διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και να ενθαρρύνεται ο αυτοσεβασμός και η ανάπτυξη του αισθήματος ευθύνης, με την επιφύλαξη των αναγκαίων μέτρων για την εξασφάλιση τη ομαλής λειτουργίας του καταστήματος κράτησης. Ακριβώς τα ίδια

αναφέρονται στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995 Γ΄ έκδοση σελ. 111) όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 89 και σελ 154). Σε μια εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης Βάσσου Ρώτη (3-2-1989) στο σχέδιο νόμου « Κώδικα βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων « Προς την βουλή των Ελλήνων, αναφέρεται ότι ; «Η όλη μεταχείριση των κρατουμένων είναι προσανατολισμένη στο να τους αναπτύξει τη θέληση αλλά και τις ικανότητες να επανενταχθούν στην κοινωνία. Εξάλλου, η μεταχείριση αυτή υπόκειται στην αρχή της νομιμότητας.» (που αναφέρεται το άρθρο 4 της Ελληνικής Νομοθεσίας).

Μία εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων αναφέρει ότι : « Η μεταχείριση των κρατουμένων αποβλέπει στο ν' αναπτύξει σ' αυτούς τη θέληση αλλά και τις ικανότητες να επανενταχθούν στην κοινωνία. Αυτό επιδιώκεται στα πλαίσια του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και κυρίως με την ενθάρρυνση του αυτοσεβασμού και την ανάπτυξη του συναισθήματος ευθύνης.» Στον Σωφρονιστικό Κώδικα 1967 μία εισηγητική έκθεση «επί του σχεδίου Ελληνικού σωφρονιστικού Κώδικα εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» προς το υπουργικό συμβούλιο, αναφέρει τα εξής : « Καθόλου ειπείν η μεταχείριση των κρατουμένων οφείλει να τελήται και ωρισμένους κανόνες τεθεσπισμένους υπό της Πολιτείας, είτε εν τω ποινικώ νόμω, είτε εν των σωφρονιστικώ ή ετέρω νόμω ή κανονισμώ. Η προς τον κρατούμενον σχέσις του κράτους δεν καθορίζεται κατά την κρίσιν της εκτελεστικής εξουσίας, αλλά διαρρυθμίζεται υπό κανόνων, δικαίου, υφ' ων διέπονται οι όροι της εν τω σωφρονιστηρίω διαβιώσεως, επιβάλλονται αι αναγκαίαι προς σωφρονισμόν του κρατουμένου υποχρεώσεις, αναγνωρίζονται δε και προστατεύονται δικαιώματα αυτού.....»

Οι Ευρωπαϊκοί Σωφρονιστικοί κανόνες ορίζουν σχετικά με την μεταχείριση κρατουμένων (Τμήμα Ι «Βασικές Αρχές») τα εξής : «Οι στόχοι της μεταχείρισης των κρατουμένων πρέπει να αποβλέπουν στην διατήρηση της υγείας και του αυτοσεβασμού τους και , όσο το επιτρέπει η διάρκεια της ποινής, στη βελτίωση της υπευθυνότητας και να ενθαρρύνουν τη συμπεριφορά και τις ικανότητες που θα τους βοηθήσουν να επιστρέψουν στην κοινωνία με τις καλύτερες προϋποθέσεις για να ζήσουν αυτόρκες και σύμφωνα με τον νόμο μετά την απόλυσή τους.» Οι ίδιοι κανόνες στο τμήμα IV (« Αντικειμενικοί σκοποί της μεταχείρισης και του σωφρονιστικού συστήματος) αναφέρουν ότι, πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια ώστε να εξασφαλιστεί, το σωφρονιστικό σύστημα των ιδρυμάτων που είναι σχεδιασμένο και οργανωμένο με τρόπο ώστε να :

α. εξασφαλίζει συνθήκες διαβίωσης οι οποίες συμβαδίζουν με την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα αποδεκτά από την κοινωνία πρότυπα.

β. ελαχιστοποιεί τις δυσμενείς επιπτώσεις της φυλάκισης και τις διαφορές μεταξύ της ζωής στη φυλακή και της ζωής σε ελευθερία με τρόπο που να μην χάνουν οι κρατούμενοι τον σεβασμό ή την αυτοπεποίθησή τους.

δ. διατηρεί και ενισχύει τους δεσμούς των κρατουμένων με τα μέλη της οικογένειάς τους και τον ευρύτερο κοινωνικό χώρο προς το συμφέρον όλων.

δ. προσφέρει στους κρατουμένους την ευκαιρία να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις ικανότητες τους καθώς και τις προοπτικές τους για μία επιτυχή επανένταξη στην κοινωνία μετά την απόλυση τους.

Οι στοιχειώδεις κανόνες ΟΗΕ στο Δεύτερο Μέρος « Κανόνες εφαρμοζόμενοι εις ειδικάς κατηγορίας- μεταχείρισης» αναφέρουν ότι : Η μεταχείριση ατόμων καταδικασμένων σε ποινή ή άλλο στερητικό της ελευθερίας μέτρο, οφείλει να αποσκοπεί, στο μέτρο που η διάρκεια της καταδίκης επιτρέπει, στην ανάπτυξη της βουλήσεως και των ικανοτήτων τους, που θα επιτρέψουν, μετά την αποφυλάκισή τους, να ζήσουν σεβόμενοι τον Νόμο και ανταποκρινόμενοι στις ανάγκες τους. Η μεταχείριση αυτή πρέπει να είναι τέτοια ώστε να ενθαρρύνει τον αυτοσεβασμό τους και να αναπτύσσει το συναίσθημα της ευθύνης τους.

Το Διεθνές Σύμφωνο με τα ατομικά και πολιτικά Δικαιώματα (19-12-1966) στο Τρίτο Μέρος άρθρο 10 «ανθρωπιστική μεταχείριση των κρατουμένων» αναφέρει τα εξής:

« 1. Κάθε άτομο που έχει στερηθεί την ελευθερία του έχει δικαίωμα σε μία μεταχείριση ανθρωπινή που σέβεται την έμφυτη αξιοπρέπεια του ανθρώπινου προσώπου.

2. α. Οι κρατούμενοι, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, πρέπει να διαχωρίζονται από τα πρόσωπα που έχουν ήδη καταδικαστεί και πρέπει να έχουν ιδιαίτερη μεταχείριση, κατάλληλη προς την κατάσταση τους, ως μη-καταδικασθέντα πρόσωπα.

β. Οι ανήλικοι κρατούμενοι πρέπει να διαχωρίζονται από τους ενήλικους και η υπόθεσή τους να διεκπεραιώνεται όσο το δυνατόν ταχύτερα.

3. Το σωφρονιστικό σύστημα θα καθορίζει την μεταχείριση των κρατουμένων, η οποία πρέπει να έχει ως βασικό σκοπό την αναμόρφωση τους και την κοινωνική του αποκατάσταση...»

Στα πρακτικά Βουλής, συνεδρίαση ΡΙΗ' /12-4-1989, 6 4796-4809 στην ομιλία του κ. Παν. Κούτρα αναφέρονται τα εξής : « Διακηρύσσετε σαν Υπουργείο Δικαιοσύνης, ότι ο σεβασμός της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας των κρατουμένων μέσα στο πλαίσιο της μεταχείρισής τους, ότι θα πρέπει αυτός να ανάγεται σε ένα στάδιο που προϋποθέτει την προηγούμενη παραβίαση του.»

Η έκθεση της Βουλής των Ελλήνων για τη κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας (Περίοδος Η' - Σύνοδος Α' Πρόεδρος: Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας : Φ. Στεφανοπούλου, Επιστημονικοί συνεργάτες : Ν. Κουράκης και Ι. Φαρσελάκης, Αθήνα Ιούλιος 1994 στο τμήμα « Η κατάσταση των φυλακών της χώρας» σημειώνει τα εξής : « Το καίριο ερώτημα το οποίο τίθεται στο σημείο αυτό είναι κατά πόσον υπάρχουν δυνατότητες για άσκηση σωφρονιστικής πολιτικής μέσα στις φυλακές. Οι απόψεις που εκφράστηκαν συγκλίνουν στην πεποίθηση ότι το σωφρονιστικό σύστημα υπάρχει, μεν, αλλά δεν λειτουργεί και ότι στις φυλακές γίνεται μόνο φύλαξη κρατουμένων και όχι σωφρονισμός και βελτίωση τους...»

γ. Ισότητα Μεταχείρισης

Από το Νόμο 1851, Κεφάλαιο πρώτο - άρθρο 3 της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζεται για την ισότητα μεταχείρισης: «Απαγορεύεται κάθε διάκριση στη μεταχείριση των κρατουμένων και ιδίως εκείνη που βασίζεται στην φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τις ιδεολογικές πεποιθήσεις. Επιτρέπεται, όμως, βάσει επιστημονικών κριτηρίων, η διαφορετική μεταχείριση κρατουμένων κατά κατηγορίες, όπως ορίζει ο νόμος» Ο ίδιος νόμος αναφέρεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995 Γ' έκδοση σελ. 111 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 89-90 και σελ 153).

Η εισηγητική έκθεση (Αθήνα, 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης αναφέρει ότι, ρητά προβλέπεται η ισότητα μεταχείρισης όλων των κρατουμένων, χωρίς αυτό βέβαια να εμποδίζει την από το νόμο προβλεπόμενη διαφοροποίηση στη μεταχείριση, με επιστημονικά κριτήρια, για τις διάφορες κατηγορίες κρατουμένων.

Στον σωφρονιστικό κώδικα του 1967 υπάρχει μία εισαγωγική έκθεση, επί του σχεδίου Ελληνικού Σωφρονιστικού Κώδικος εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων, προς το Υπουργικό Συμβούλιο, που αναφέρει σχετικά με την ισότητα μεταχείρισης, ότι οι σωφρονιστικοί νόμοι και κανονισμοί κατ' αρχήν καθιστούν ίση τη μεταχείριση των καταδίκων, όσον αφορά τον καθημερινό τους βίο, λαμβάνοντας υπ' όψη την ατομικότητα του καθενός. Σύμφωνα μ' αυτό νοείται ότι η ισότητα αυτή δεν ισοδυναμεί προς μηχανική ταυτότητα ή τυποποίηση των μεθόδων αγωγής δηλώνει μόνο ότι η εξατομίκευση των μέσων, δεν μπορεί να βαίνει πέρα ορισμένου ορίου...

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες, τμήμα I « Βασικές αρχές» ορίζουν τα εξής « Οι κανόνες πρέπει να εφαρμόζονται με τρόπο αμερόληπτο. Δεν πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις εξαιτίας της φυλής, χρώματος, του φύλου, της γλώσσας, της πολιτικής ή άλλης γνώμης, της εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, της γέννησης ή άλλων καταστάσεων. Πρέπει να γίνονται σεβαστές οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και οι ηθικές αρχές της ομάδας στην οποία ανήκει ο κατάδικος». Ακριβώς τα ίδια αναφέρονται και στους Στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) στο πρώτο μέρος « Κανόνες γενικής εφαρμογής - θεμελιώδης αρχή».

Η Οικουμενική διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (από 10-12-1948) στο άρθρο 2 « Το δικαίωμα για δίκαιη και ίση μεταχείριση» αναφέρει ότι κάθε άνθρωπος δικαιούται να επικαλείται όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση. Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμία

διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, από κηδεμονία ή υπεξουσία ή που βρίσκεται υπό οποιουδήποτε άλλον περιορισμό κυριαρχίας.

Στο Σχέδιο Σωφρονιστικού Κώδικα 1991, Κεφ. πρώτο άρθρο 3 « Ισότητα στη μεταχείριση των κρατουμένων» ορίζονται τα εξής :

1. Οι κανόνες του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται αμερόληπτα.

2. Απαγορεύεται κάθε διάκριση στη μεταχείριση των κρατουμένων, ιδίως εκείνη που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τις ιδεολογικές πεποιθήσεις.

3. Σύμφωνα με τις επιμέρους διατάξεις του παρόντος κώδικα ρυθμίζεται η ειδική μεταχείριση των κρατουμένων και ιδίως εκείνη που δικαιολογείται απ την νομική ή πραγματική κατάσταση τους, όπως υποδίκων και καταδίκων, εγγάμων ή αγάμων, ανηλίκων και ενηλίκων, γυναικών και ανδρών ή για λόγους θρησκευτικούς, πολιτιστικούς κ.α. εφόσον γίνεται υπέρ του κρατουμένου και προς εξυπηρέτηση των ειδικών αναγκών που απορρέουν από την κατάσταση στην οποία ευρίσκεται.

Στα πρακτικά Βουλής (Συνεδρίαση ΡΙΗ' /12-4-1989 ,6 4796-4809) ο κ. Παν. Κούτρας έθιξε το θέμα λέγοντας : « Ως προς το τμήμα της ισότητας, θέλω να τονίσω ότι η ρητή απαγόρευση κάθε διάκρισης, στη μεταχείριση των κρατουμένων, που αναφέρεται στο άρθρο 3 παρ. 1, αναρείται στη δεύτερη περίοδο του ίδιου άρθρου. Μέσα στο ίδιο άρθρο έχουμε δηλ. 2 αντιφατικές απόλυτα διατάξεις. Εδώ δεν έχουμε εξαίρεση ή διευκρίνιση της ρυθμίσεως της περιπτώσεως 1 αυτού του άρθρου, αλλά έχουμε μία θεμελιώδη σωφρονιστική αρχή, την αρχή της διακρίσεως των κρατουμένων σε κατηγορίες με βάση κάποια αμφισβητούμενα επιστημονικά κριτήρια, τα οποία γι αυτόν ακριβώς το λόγο σαν επιστημονικά κριτήρια, Κύριε Υπουργέ, πουθενά δεν τα αναφέρετε, τα οποία όμως επίσης είναι αποφασιστικά για τη διαφοροποίηση στη μεταχείριση των κρατουμένων, δηλαδή ως προς την εξατομίκευση της εκτίσεως των ποινών.»

Η βούλη των Ελλήνων (Περίοδος Η- Σύνοδος Α') στην έκθεση για την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του Σωφρονιστικού συστήματος της χώρας (Πρόεδρος: Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας : Φ. Στεφανοπούλου Αθήνα, Ιούλιος 1994) σημειώνει στο κεφάλαιο III « Η κατάσταση των φυλακών της χώρας» τα εξής : « Έγινε, αναφορά στην ύπαρξη διαφορετικής μεταχείρισης και παροχής προνομίων υπέρ ορισμένων κρατουμένων, που απορρέουν από ένα πλέγμα τοπικιστικών, συγγενικών ή άλλων σχέσεων. (Α. Αραβαντινός 7-2-94 σελ. 31) καθώς και στην ύπαρξη «νονών», που επιβάλλονται στους υπολοίπους κρατούμενους (Ευθ. Χατζή 23-3-94 σελ. 7)»

δ. Νομιμότητα της εκτέλεσης

Στο νόμο 1851, κεφ. πρώτο άρθρο 4 της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζονται σχετικά με την νομιμότητα της εκτέλεσης, ότι η μεταχείριση των κρατουμένων γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του. Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «

Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 112 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 90 και σελ 155).

Η εισηγητική έκθεση (Αθήνα, 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρει σχετικά με τη νομιμότητα της εκτέλεσης τα εξής : « Το όλο καθεστώς μεταχείρισης των κρατουμένων υπόκειται στην αρχή της νομιμότητας. Αναφέρεται ότι οι κρατούμενοι δεν έχουν άλλες υποχρεώσεις ούτε υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς, εκτός από αυτούς που προβλέπονται ρητά από τον νόμο, τα διατάγματα και τους κανονισμούς. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η φράση γενικά του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης περιορίζεται μέσα στα πλαίσια της νομιμότητας και αποφεύγονται, κατά το δυνατό, ενδεχομένες αυθαιρεσίες.»

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 στο κεφ. πρώτο άρθρο 2 « Νομιμότης της εκτελέσεως» ορίζει τα εξής :

«1). Πάντες οι κρατούμενοι τυγχάνουν μεταχειρίσεως συναδούσης προς τας διατάξεις του παρόντος.

2) Οι όροι της μεταχείρισης δύνανται εν τοις καθ' έκαστον να τροποποιώνται επί τω αυστηρότερον ή το ηπιώτερον, συμφώνως προς τους διαγραφομένους εν τω παρόντι κανόνας».

Το σχέδιο σωφρονιστικού κώδικα 1991, κεφ. πρώτο άρθρο 2 « Νομιμότητα στη μεταχείριση των κρατουμένων αναφέρει τα εξής :

«1) Η μεταχείριση των κρατουμένων γίνεται σύμφωνα με το σύνταγμα, τις επικυρωμένες διεθνείς συμβάσεις, τους νόμους και τις κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση τούτων.

2) Κατά τη μεταχείριση των κρατουμένων πρέπει να διασφαλίζεται ο σεβασμός της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, καθώς και να ενισχύεται ο αυτοσεβασμός και το αίσθημα της κοινωνικής τους ευθύνης.

3) Ο έλεγχος της νομιμότητας στη μεταχείριση των κρατουμένων ασκείται από το Δικαστή Εκτέλεσης Ποινών και από Δικαστήριο εκτέλεσης ποινών .

4) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και τον κατά περίπτωση συναρμοδίου Υπουργού καθορίζονται οι προϋποθέσεις οργάνωσης και εφαρμογής υφισταμένων θεσμών ή συστημάτων μεταχείρισης των κρατουμένων, καθώς και την πειραματική δοκιμή του άρθρου 26 του παρόντος κώδικα. Αν προς υλοποίηση παρόμοιων προγραμμάτων απαιτείται συμμετοχή κρατουμένων, η άρνησή τους να συμμετάσχουν σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί στοιχείο δυσμενούς κρίσης γι αυτούς.»

Ε. Βασικά Δικαιώματα κρατουμένων

Σύμφωνα με το νόμο 1852, Κεφ. Δεύτερο άρθρο 5 της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της

Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζεται σχετικά με τα δικαιώματα των κρατουμένων ότι :

1) «οι κρατούμενοι δεν εμποδίζονται, λόγω της στέρησης της ελευθερίας τους, στην άσκηση των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζει ο νόμος. Όταν αδυνατούν να ασκήσουν ένα δικαίωμα αυτοπροσώπως, μπορούν να τον ασκήσουν με αντιπρόσωπο.

2) Σε περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος των κρατουμένων ή προσβολής των δικαιωμάτων τους από οποιοδήποτε μέλος του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να προσφύγουν εγγράφως και χωρίς καθυστέρηση στην ιεραρχικά προϊσταμένη σωφρονιστική αρχή και, εν συνεχεία, στο δικαστήριο εκτέλεση των ποινών.

3) Η διεύθυνση του καταστήματος υποχρεούται να διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση κάθε αναφορά ή επιστολή κρατουμένου απευθυνόμενη προς οποιαδήποτε δημόσια αρχή, χωρίς να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου της.

4) Όλοι αδιακρίτως οι κρατούμενοι, ημεδαποί και αλλοδαποί, απολαμβάνουν κατά το Σύνταγμα και τους νόμους, ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και τους εξασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, η άσκηση των θρησκευτικών τους καθηκόντων από λειτουργό του θρησκευάτος ή του δόγματος στο οποίο ανήκουν.

Ο ίδιος νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 112-113 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 90 και σελ 155 - 157).

Η εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρει ότι, σε περίπτωση παρανομίας που γίνονται σε βάρος των κρατουμένων, αναγνωρίζεται σ' αυτούς το δικαίωμα προσφυγής στην ιεραρχικά προϊσταμένη σωφρονιστική αρχή, όπως και στον ισχύοντα κώδικα (άρθρο 4, παρ. 5) και τελικά, στο Ειδικό Δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών. Το δικαστήριο τούτο αποτελεί νέο θεσμό, εμπνευσμένο κυρίως από το γαλλικό δίκαιο, που δεν έχει ακόμα εισαχθεί στη χώρα μας. Στο δικαστήριο αυτό παρέχεται ευρύτατη δικαιοδοσία ν' αποφαινεται σε πλείστα όσα θέματα αναφέρονται στον κρατούμενο και την μεταχείριση του, παρέχοντας έτσι το κύρος και της εγγυήσεις της δικαστικής λειτουργίας, σ' ένα τόσο ευαίσθητο τομέα της αποκλειστικής, άλλοτε, αρμοδιότητας της διοίκησης. Μέχρι την πλήρη καθιέρωση του νέου τύπου θεσμού, τις αρμοδιότητες του Δικαστηρίου εκτέλεσης των ποινών θ' ασκεί το Πλημμελειοδικείο της περιφέρειας όπου βρίσκεται το κατάστημα κράτησης.

Ο Σωφρονιστικός Κώδικας του 1967, Κεφ πρώτο- άρθρο 4, αναφέρει, εκτός απ' αυτά που ορίζει ο σωφρονιστικός κώδικας του 1989 και δύο επιπλέον δικαιώματα των κρατουμένων όπως : « 1. Η προς τους κρατουμένους συμπεριφορά του σωφρονιστικού προσωπικού δεν πρέπει να

θίγει την ανθρώπινη αυτών αξιοπρέπεια, αλλά να είναι δίκαια, αμερόληπτος και φιλάνθρωπος. 2. Η διατροφή και η εν γένει δίαιτα των κρατουμένων ενεργείται δαπάναις του κράτους, παρέχονται σε αυτούς τα αναγκαία προς νοσηλείαν και υγιεινήν αντίληψιν μέσα».

Οι σχετικές διατάξεις του Συντάγματος 1975/1986 αναφέρουν στο άρθρο 13 τα εξής : « 1. Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις καθενός. 2. Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων. Η άσκηση της λατρείας δεν επιτρέπεται να προσβάλλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Ο προσηλυτισμός απαγορεύεται.»

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες, Τμήμα I (Βασικές αρχές) αναφέρουν σχετικά με τα δικαιώματα των κρατουμένων: « Η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων των καταδίκων, με ιδιαίτερη αναφορά στη νομιμότητα των μέτρων εκτέλεσης των ποινών, πρέπει να εξασφαλίζεται με ένα τρόπο ελέγχου που θα διενεργείται, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες, από δικαστική αρχή ή άλλο σώμα το οποίο δεν ανήκει στη σωφρονιστική διοίκηση». Στους ίδιους κανόνες αναγράφονται επίσης και τα θρησκευτικά και πνευματικά δικαιώματα των κρατουμένων.

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ, στο πρώτο μέρος (θεμελιώδης αρχή) αναφέρουν σχετικά ότι πρέπει να είναι απολύτως σεβαστές οι θρησκευτικές πεποιθήσεις και οι ηθικές παραδόσεις της τάξης στην οποία ανήκει ο κρατούμενος. Στο διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (19-12-1966) αναφέρονται τα εξής : (Άρθρο 18) « Η ελευθερία να εκδηλώνει ένα πρόσωπο τη θρησκεία ή την πίστη του υπόκειται μόνο στους περιορισμούς που ρητά ορίζει ο νόμος και που είναι απαραίτητοι για τη δημόσια ασφάλεια, τάξη, υγεία ή τα ήθη ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες των άλλων.»

Το σχέδιο του σωφρονιστικού κώδικα του 1991 (άρθρο 4) σημειώνει τρία πράγματα:

1) Κατά την έκτιση της ποινής του κρατουμένου δεν περιορίζεται κανένα άλλο ατομικό δικαίωμα εκτός απ' αυτό της προσωπικής του ελευθερίας.

2) Οι κρατούμενοι δεν εμποδίζονται στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και στην άσκηση των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζει ο νόμος αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο.

3) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών, που θα εκδοθεί έως την έναρξη ισχύοντος του παρόντος κώδικα, καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία για την άσκηση από τους κρατουμένους, που διατηρούν τα πολιτικά τους δικαιώματα, τους δικαιώματος ψήφου κατά τις εκλογές.

Ο κ. Παν. Κούτρας σύμφωνα με τα πρακτικά Βουλής (συνεδρίαση ΡΙΗ' /12-4-1989, σ 4796-4809) αναφέρει τα εξής : « Στο άρθρο 5 παρ. 2, διευκρινίζει ότι το δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών είναι δευτεροβάθμιο όργανο της προϊσταμένης σωφρονιστικής αρχής, στην περίπτωση προσφυγής κρατουμένου που προσβλήθηκε ένα προσωπικό του δικαίωμα, ένα ατομικό του δικαίωμα. Στο άρθρο 5 παρ. 3 προστίθεται η λέξη «δημόσια», μπροστά από την λέξη «αρχή», στις σχετικές διατάξεις, σαν παραλήπτη αναφορών ή επιστολών των κρατουμένων.»

Στην έκθεση για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας, της Βουλής των Ελλήνων (Περίοδος Η - Σύνοδος Α' Πρόεδρος: Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος: Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας: Φ. Στεφανοπούλου) αναγράφονται τα εξής: «Ένα θεμελιακό ζήτημα που εξετάσθηκε είναι, εκείνο που αφορά τα δικαιώματα των κρατουμένων... Γενικότερα, τα συνταγματικά δικαιώματα των κρατουμένων περιορίζονται σημαντικά, ενώ ο εγκλεισμός τους θα πρέπει να κατατείνει μόνο στη στέρηση της φυσικής τους ελευθερίας». Έντονα τίθεται το θέμα της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και όταν εξετάζονται εκ του σύνεγγυς οι συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων. Αυτό που παρατηρείται μέσα στις φυλακές κάθε άλλο παρά αποτελεί σωφρονισμό.

στ. Υποχρεώσεις και περιορισμοί των κρατουμένων

Σύμφωνα με το νόμο 1851, κεφ. πρώτο - άρθρο 6, της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζονται τα εξής σχετικά με τις υποχρεώσεις και τους περιορισμούς των κρατουμένων: «1. Οι κρατούμενοι δεν έχουν άλλες υποχρεώσεις ούτε υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς εκτός απ' αυτούς που προβλέπονται ρητά στους νόμους και τις κατ' εξουσιοδότηση τους, εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις. 2. Ως γενική υποχρέωση έχουν να συμμορφώνονται προς τις οδηγίες των σωφρονιστικών υπαλλήλων, εκτός αν είναι προδήλως παράνομες, και να συνεργάζονται πρόθυμα με αυτούς για την εξασφάλιση της τάξης, της ασφάλειας και της καλύτερης δυνατής κοινής διαβίωσης μέσα στο κατάστημα κράτησης.»

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 113 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση «Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 90 και σελ. 157).

Μία εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης Βάσσου Ρώτη (Αθήνα 3-2-1989) στο σχέδιο νόμου «Κώδικας βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων» προς την Βουλή των Ελλήνων, σημειώνει τα εξής: «Τα πειθαρχικά παραπτώματα, τα οποία στον ισχύοντα Κώδικα καθορίζονται με μία άκρως γενική διάταξη (οποιαδήποτε ετέρα παράβαση των διατάξεων του παρόντος... ή βαρεία προσβολή ή απόπειρα διασάλευσης της τάξεως ή της πειθαρχίας), αναφέρονται στο σχέδιο περιοριστικά και καθορίζονται σαφώς, όπως επίσης και οι πειθαρχικές κυρώσεις με τις οποίες τιμωρούνται.

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967, Κεφ. πρώτο - άρθρο 3, υπαγορεύει τα εξής: «1. Οι κρατούμενοι υπόκεινται εις περιορισμούς. Το είδος και η διάρκεια καθορίζονται υπό των καθ' έκαστον διατάξεων του παρόντος. 2. Οι περιορισμοί αναφέρονται εις την κατάταξιν και την κάτανομήν των κρατουμένων, την διαδικασία της εισαγωγής, την υγιεινήν, την δίαιτα τροφής, το ιματισμόν, την εργασίαν, την αγωγήν, την επικοινωνίαν, την πειθαρχίαν και την καθόλου διαβίωσιν εν των καταστήματι διαρκούσης της κρατήσεως. 3. Η σωφρονιστική διοίκηση δύναται να μη επιτρέψει εις κρατούμενον σύναψιν γάμου, αν επιπροσθούν σπουδαίοι προς τούτο λόγοι. 4. Οι κρατούμενοι υποχρεούνται εις συμμόρφωσιν προς τας εντολάς του σωφρονιστικού προσωπικού».

Το σχέδιο σωφρονιστικού Κώδικα του 1991, Κεφ. πρώτο - άρθρο 6, προσθέτει στο νόμο 1851 (Κεφ. πρώτο - άρθρο 6) δύο ακόμα παραγράφους «3. στα μέτρα φύλαξης και εξασφάλισης της ομαλής λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης δεν επιτρέπεται να αποκλείουν την άσκηση των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων των κρατουμένων, κατά την έννοια του άρθρου 4 του παρόντος Κώδικα. 4. Η εύρυθμη λειτουργία και η ασφάλεια του καταστήματος μπορεί σε εξαιρετικές περιστάσεις να δικαιολογούν περιορισμούς στους όρους διαβίωσης, οι οποίοι καθορίζονται κατά περίπτωση με απόφαση του Δικαστή εκτέλεσης ποινών».

ζ. Καθήκοντα της Πολιτείας πριν και μετά την αποφυλάκιση

Ο νόμος 1851, Κεφ. πρώτο - άρθρο 7, της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει σχετικά με τα καθήκοντα της Πολιτείας πριν και μετά την αποφυλάκιση τα εξής : «Η πολιτεία έχει καθήκον να μεριμνά, πριν και μετά την αποφυλάκιση, για την κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων και ειδικότερα για την προσαρμογή τους στο κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον, και συμπλήρωση της διαπαιδαγώγησης τους και την επαγγελματική τους αποκατάσταση.»

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 114 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 91).

Στην εισηγητική του έκθεση (Αθήνα 3-2-1989), ο Υπουργός Δικαιοσύνης, κ. Βάσσος Ρώτης, στο σχέδιο νόμου «Κώδικας βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων» προς τη Βουλή των Ελλήνων, αναφέρει ότι καθιερώνεται το γνωστό σύστημα της μεταϊδρυματικής αρωγής και μέριμνας της Πολιτείας για την κοινωνική επανένταξη του αποφυλακισμένου με την λήψη των κατάλληλων μέτρων για την κοινωνική, επαγγελματική και οικογενειακή του αποκατάσταση, στα πλαίσια πάντοτε των εκάστοτε δυνατοτήτων τόσο της Πολιτείας όσο και του κοινωνικού συνόλου γενικότερα. Έτσι, αναγνώριζεται πλήρως και στην Ελλάδα η πρωταρχική σημασία της συνδρομής της πολιτείας στους αποφυλακισμένους για την κοινωνική του αποκατάσταση την κατά κανόνα τόσο δύσκολη γι αυτούς, που συχνά φέρνει στην απόγνωση και στην υποτροπή. Για τον πιο πάνω σκοπό ιδρύεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης «Κέντρο Προστασίας Αποφυλακισμένων».

Κάτι παρόμοιο αναφέρεται και στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται ότι καθιερώνεται το γνωστό σύστημα της μεταϊδρυματικής αρωγής και μέριμνας της πολιτείας για την κοινωνική επανένταξη του αποφυλακισμένου (after care). Αυτή επιδιώκεται με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων για την κοινωνική, επαγγελματική και οικογενειακή αποκατάστασή του, Για το σκοπό αυτό,

ιδρύεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης «Κέντρο προστασίας αποφυλακισμένων», που θα συντονίζει, μαζί με άλλους κοινωνικούς φορείς την μεταϊδρυματική αυτή αρωγή και αγωγή.

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ αναφέρουν σχετικά τα εξής : «προ του πέρατος της εκτελέσεως της ποινής ή του μέτρου, ευκαίριο είναι όπως λαμβάνονται τα αναγκαία μέτρα δια την διασφάλισιν της προοδευτικής επανόδου του κρατουμένου εις τον κοινωνικό βίο. Ο σκοπός αυτός δύναται να επιτευχθεί, αναλόγως των περιπτώσεων, δια προπαρασκευαστικού προς την ελευθερία συστήματος, οργανωμένου εκ αυτώ τούτων των καταστημάτων ή εις έτερον κατάλληλον κατάστημα ή δια δοκιμαστικής απολύσεως, υπό έλεγχον, μη ανατιθέμενον εις την αστυνομίαν, παρέχοντα όμως αποτελεσματικήν κοινωνικήν βοήθειαν.»

Το έγγραφο 99043/23-9-1985 του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού αναφέρει σχετικά με την κοινωνική αποκατάσταση αποφυλακισμένων ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης και ο οργανισμός μας αποφάσισαν τα πιο κάτω προγράμματα για τους φυλακισμένους και για εκείνους που αποφυλακίζονται, με σκοπό τη διευκόλυνση της κοινωνικής τους επανένταξης.

1. Πρόγραμμα ταχύρρυθμης επαγγελματικής κατάρτισης στο χώρο των φυλακών ή σε χώρους του Οργανισμού μας

2. Κατάρτιση ειδικού προγράμματος επιδότησης εργοδοτών για την πρόσληψη αποφυλακισμένων

3. Έκτακτη οικονομική ενίσχυση αποφυλακισμένων

Το βοήθημα αυτό ύψους 20.000 - 25.000 αναλόγως της οικονομικής κατάστασης του αποφυλακισμένου καταβάλλεται άλλοι τρεις φορές σ' ένα χρόνο και εφόσον το άτομο παραμένει άνεργο χωρίς την ευθύνη του. Τέλος ο Οργανισμός χορηγεί στις μη εργαζόμενες μητέρες με σύζυγο φυλακισμένο, επίδομα τέκνων.

Σύμφωνα με την Υπουργική απόφαση 31291/18-5-94, ο Υπουργός Εργασίας κ. Ε. Γιαννόπουλος σημειώνει τα εξής :

«Καταρτίζουμε τρία προγράμματα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων, επιχειρήσεων τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινής ωφέλειας, συνεταιρισμών, επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων αυτών και γενικά εργοδοτών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ως εξής:

Πρόγραμμα Α' Για τη δημιουργία σαράντα νέων θέσεων εργασίας για απασχόληση αποφυλακισμένων ατόμων ηλικίας 18 έως 65 ετών.

Πρόγραμμα Β' Για τη δημιουργία τριάντα νέων θέσεων εργασίας για απασχόληση ατόμων στα οποία έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά μέτρα ή ποινικός σωφρονισμός, ηλικίας 15 ετών συμπληρωμένα έως 21.

Πρόγραμμα Γ' Για τη δημιουργία εξήντα νέων θέσεων εργασίας για απασχόληση ανεξαρτημένων από οξικές άλλες ουσίες ατόμων ηλικίας 15 (συμπληρωμένα) έως 65 ετών».

Το σχέδιο του σωφρονιστικού κώδικα 1991 (Κεφ Πρώτο - άρθρο 7) προσθέτει δύο ακόμα παραγράφους στο νόμο 1851, (Κεφ. πρώτο - άρθρο 7) σχετικά με τη μέριμνα της πολιτείας πριν και μετά την αποφυλάκιση. Πιο συγκεκριμένα : «3. Τα ειδικότερα μέτρα, όπως τα σχετικά με την οικονομική ενίσχυση των απολυομένων, καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης

και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δημιουργούνται ξενώνες για τους απολυόμενους κρατούμενους. Στους ξενώνες αυτούς ο κάθε κρατούμενος θα μπορεί να διαμένει και να διατρέφεται για διάστημα μέχρι δύο μηνών από την απόλυσή του, εφόσον στερείται στέγης».

Στην έκθεση της Βουλής των Ελλήνων (Περίοδος, Η- Σύνοδος Α, Αθήνα Ιούλιος 1994) για την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας (Πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας : Φ. Στεφανοπούλου) τονίζονται δύο σημεία : «Στην Ελλάδα η βοήθεια και μέριμνα προς τους αποφυλακισμένους είναι δυστυχώς υποτυπώδης, ιδίως από την πλευρά της πολιτείας (Ν. Κυριαζάκος 7-2-1994 σελ. 46, Ελ. Καστανίδου 13-4-1994 σελ. 13), τούτου δε, όπως ομολογείται, ισχύει δυστυχώς ακόμη και για την ευαίσθητη κατηγορία των ανηλικών αποφυλακισμένων, καθώς και των γυναικών που αποφυλακίζονται.»

«Θα πρέπει ως πρώτη λύση, να αναδιοργανωθούν οι Εταιρείες προστασίας αποφυλακισμένων επάνω σε νέα νομοθετική βάση (λειτουργούν ακόμη με τον αναγκαστικό νόμο 869/1937) και τουλάχιστον στις επιτελικές θέσεις, να τοποθετηθούν Κοινωνικοί λειτουργοί ή επιστήμονες άλλων συναφών ειδικοτήτων που θα πληρώνονται για αυτή τη δουλειά και όχι απλώς φιλάνθρωποι εθελοντές, όπως δυστυχώς συμβαίνει σήμερα ...»

5. Διάκριση των κρατουμένων σε κατηγορίες.

Έρευνα προσωπικότητας

α. Σκοπός της Διάκρισης

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 2ο άρθρο 8) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει σχετικά με το σκοπό της διάκρισης των κρατουμένων σε κατηγορίες:

«1. Η διάκριση των κρατουμένων σε κατηγορίες έχει σκοπό την εξειδίκευση της μεταχείρισής τους.

2. Η διαφορετική μεταχείριση των κρατουμένων κατά κατηγορίες δεν πρέπει να προσβάλλει την αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

3. Οι κρατούμενοι κάθε κατηγορίας διαβιώνουν σε χωριστά καταστήματα ή τμήματα καταστημάτων».

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 114 -115 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 91 και σελ. 185).

Η εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρει σχετικά ότι το Κεφ. 2 (άρθρο 8-16) προβλέπει ρητά και σύμφωνα με τις θέσεις της

σύγχρονης εγκληματολογίας και σωφρονιστικής, τις διάφορες κατηγορίες των κρατουμένων, ενόψη της διαφοροποιημένης και εξατομικευμένης μεταχείρισής τους. Έτσι διαχωρίζονται από τους άλλους κρατουμένους οι νέοι και όσοι για πρώτη φορά παρέβησαν τον ποινικό νόμο.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) ορίζουν ότι η κατάταξη ή επανακατάταξη των κρατουμένων πρέπει να έχει ως αντικείμενο: α. να διαχωρίσει εκείνους τους κρατουμένους οι οποίοι, λόγω του ποινικού τους μητρώου ή της προσωπικότητάς τους πιθανόν να ωφεληθούν από το διαχωρισμό, ή αντίθετα να εξασκήσουν κακή επιρροή στους συγκρατούμενους τους, β. να βοηθήσει στο διαχωρισμό των κρατουμένων ώστε να διευκολυνθεί η μεταχείριση και η κοινωνική επανένταξη του λαμβανομένων υπόψη των αναγκών της διοίκησης και της ασφαλείας.

Οι ίδιοι κανόνες σε άλλο σημείο αναφέρουν ότι το σύστημα διαχωρισμού των κρατουμένων πρέπει να λαμβάνει απαραίτητως υπόψη τις απαιτήσεις της ασφαλείας και το ελέγχου. Πάντως οι κρατούμενοι πρέπει να τοποθετούνται στην χαμηλότερη δυνατή βαθμίδα ή οποία μπορεί να ικανοποιήσει τόσο τις απαιτήσεις της δημόσιας ασφάλειας ότι και τις ατομικές ανάγκες ενός εκάστου. Πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια να τοποθετούνται οι κρατούμενοι σε ανοικτά ιδρύματα καθώς επίσης να τους δίνονται ευρείες δυνατότητες επαφής με τον ευρύτερο κοινωνικό χώρο. Έχει ιδιαίτερη σημασία να διατηρούν οι αλλοδαποί κρατούμενοι επαφή με άτομα της ίδιας εθνικότητας.

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) ορίζουν ότι οι διάφορες κατηγορίες κρατουμένων πρέπει να τοποθετούνται στα ίδια καταστήματα ή σε χωρισμένες πτέρυγες καταστημάτων λαμβανομένων υπόψη το φύλο, την ηλικία, το παρελθόν, τα αίτια της κρατήσεως και τις απαιτήσεις της μεταχείρισής τους. Οι σκοποί της κατατάξεως πρέπει να είναι: α. περιορισμός των κρατουμένων που εξαιτίας του εγκληματικού τους παρελθόντος ή των κακών τους παρορμήσεων, θα ασκούσαν δυσμενή επίδραση στους συγκρατούμενους του και β. Κατανομή των κρατουμένων σε ομάδες για διευκόλυνση της μεταχείρισής τους ενόψη της κοινωνικής τους αναπροσαρμογής.

Στην Έκθεση της Βουλής των Ελλήνων (περίοδος Η - Σύνοδος Α) για την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας (Πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας : Φ. Στεφανοπούλου) αναφέρεται στην εισαγωγή ότι είναι προφανές ότι ο συνωστισμός αυτός των κρατουμένων στις φυλακές, έστω κι αν είναι φαινόμενο σύνηθες και σε προηγμένες ακόμη χώρες του εξωτερικού, βραχυκυκλώνει οποιαδήποτε σοβαρή προσπάθεια για την αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης στις φυλακές, αφού καταλήγει έτσι να συμφύονται στους ίδιους χώρους και στα ίδια προαύλια φυλακών κάθε κατηγορίας κρατούμενοι, χωρίς κανένα διαχωρισμό μεταξύ τους (υπόδικοι και κατάδικοι, ισοβίτες και χρεοφειλέτες, τοξικομανείς, ψυχασθενείς και λοιποί κρατούμενοι) και να διδάσκονται μεταξύ τους την «τέχνη» του εγκλήματος και στο Κεφ. 3 «Η κατάσταση των φυλακών της χώρας» τονίζεται ότι ένα βασικό εμπόδιο για την άσκηση οποιασδήποτε σωφρονιστικής πολιτικής μέσα στη φυλακή αποτελεί η αδυναμία διαχωρισμού των κρατουμένων. Από τις εργασίες της Επιτροπής προέκυψε ότι η εγκατάσταση κρατουμένων στους θαλάμους και στα κελιά γίνεται αδιακρίτως της ηλικίας τους, του είδους των αδικημάτων για τα οποία έχουν καταδικαστεί ή κατηγορούνται και του ιδιαίτερου καθεστώτος

(status, π.χ. υποδικία) με το οποίο βρίσκονται μέσα στη φυλακή. Παρατηρείται, έτσι, να συμβιούν ανήλικοι με ενήλικες, προσωρινώς κρατούμενοι με ποινικούς καταδίκους και βαρυποινίτες με άτομα τα οποία παραμένουν στη φυλακή απλώς επειδή δεν έχουν την δυνατότητα να εξαγοράσουν την ποινή τους.

β. Νέοι κρατούμενοι

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 2ο άρθρο 9) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζεται σχετικά με του νέους κρατούμενους ότι, νέοι κατά την έννοια του Κώδικα αυτού, είναι οι κρατούμενοι που δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πρώτο έτος της ηλικίας τους. Οι νέοι εκτίουν τις επιβαλλόμενες σε αυτούς κυρώσεις αποκλειστικά σε ειδικά καταστήματα και υποβάλλονται σε μεταχείριση παιδαγωγικού και θεραπευτικού χαρακτήρα. Οι νέοι κρατούμενοι διαβιώνουν χωριστά από τους ενήλικους κρατούμενους, οποιασδήποτε κατηγορίας.

Στα ειδικά καταστήματα μπορούν να παραμένουν έως τη συμπλήρωση του εικοστού πέμπτου έτους της ηλικίας για την ολοκλήρωση της αγωγής τους, εφ' όσον παρέχουν ασφαλή δείγματα βελτίωσης.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 115 -116 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατούμενων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 91 και σελ. 185).

Στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα : 6-5-1988), της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατούμενων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρει ότι για τους νέους , ειδικότερα, οι σχετικές διατάξεις ολοκληρώνονται με τη νέα, υπό καθιέρωση, νομοθεσία για τις «Μονάδες αποκατάστασης ανηλίκων», που απηχεί και αυτή τις σύγχρονες θέσεις και τάσεις της θεωρίας και της πράξης.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) ορίζουν σχετικά, ότι, οι νέοι στην ηλικία κρατούμενοι πρέπει να κρατούνται υπό συνθήκες, οι οποίες κατά το δυνατόν τους προστατεύουν από βλαπτικές επιδράσεις και οι οποίες λαμβάνουν υπόψη τις ιδιάζουσες ανάγκες της ηλικίας τους.

Το σχέδιο Σωφρονιστικού κώδικα 1991 (Κεφ. 2ο, άρθρο 9) προσθέτει στο νόμο 1851 τα εξής :»3. Νεαροί κρατούμενοι με ειδικές ανάγκες ή προβλήματα ψυχικής υγείας υποβάλλονται στα αναγκαία θεραπευτικά προγράμματα, όπως προβλέπεται ειδικότερα στο άρθρο 27 του παρόντος Κώδικα. 4. Όταν παρουσιάζεται ανάγκη μεταγωγής νεαρών κρατούμενων για λόγους δικονομικούς σύμφωνα με το άρθρο 71 του παρόντος και πρόσκαιρης παραμονής τούτων μακράν του καταστήματος στο οποίο κρατούνται, αν με υπάρχει στον τόπο της μεταγωγής αντίστοιχο κατάστημα, εισάγονται σ' αυτό, αλλιώς διαμένουν σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο τοπικού καταστήματος κράτησης ή τοπικού αστυνομικού τμήματος. Στις περιπτώσεις αυτές απαγορεύεται κάθε επικοινωνία τους με κρατούμενους άλλων κατηγοριών...»

Στο Πειραματικό επιμορφωτικό πρόγραμμα της κλειστής φυλακής Αγ. Στεφάνου Πάτρας (Πάτρα 1987) των Σ. Γεωργακάκου - Μ. Μπέσκου και Κ. Ραβάνη δίδεται ένας πίνακας κατανομής, των κρατούμενων σύμφωνα με την ηλικία τους. Αν θέλουμε μια συνολική εικόνα των ηλικιών, θα λέγαμε ότι η μέση τιμή βρίσκεται γύρω στα 35 ενώ οι μισοί περίπου κρατούμενοι είναι κάτω από 31 χρονών.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΟΥΣ

ΗΛΙΚΙΑ	Απόλυτες συχνότητες	Σχετικές συχνότητες %
ΜΕΧΡΙ 21 ΧΡΟΝΩΝ	27	6,1
22-28 ΧΡΟΝΩΝ	139	31,3
29-35 ΧΡΟΝΩΝ	110	24,8
36-42 ΧΡΟΝΩΝ	59	13,3
43-49 ΧΡΟΝΩΝ	39	8,8
50-56 ΧΡΟΝΩΝ	28	6,3
57-63 ΧΡΟΝΩΝ	21	4,7
64 ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΝΩ	19	4,3
Χ.Τ.	2	0,5
ΣΥΝΟΛΟ	444	100,0

γ. Ενήλικοι κρατούμενοι

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 2ο, άρθρο 10) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει σχετικά με τους ενήλικους κρατούμενους τα εξής: «1. Όσοι τιμωρούνται για πρώτη φορά σε ποινή στερητική της ελευθερίας υπόκεινται σε μεταχείριση προσαρμοσμένη στην κατάσταση τους αυτή. Η διαβίωση τους στο κατάστημα κράτησης, ιδίως όταν εκτίουν βραχυχρόνιες στερητικές της ελευθερίας ποινές, πρέπει να γίνεται σε ειδικό κατάστημα ή σε χωριστά τμήματα των καταστημάτων και να αποφεύγεται κάθε επαφή με υπότροπους κρατούμενους. 2. Οι καταδικασμένοι ως υπότροποι, καθ' εξη ή κατ' επάγγελμα εγκληματίες, κατά τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, καθώς και όσοι είναι ιδιαίτερα επικίνδυνοι, δυσάγωγοι ή παρουσιάζουν δυσχέρειες προσαρμογής στην κοινή διαβίωση μέσα στο κατάστημα, υπόκεινται σε μεταχείριση που αποσκοπεί στον εθισμό τους στη συμβίωση μέσα στα πλαίσια πάντοτε του σεβασμού της αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Τα πρόσωπα αυτά κρατούνται σε ιδιαίτερα καταστήματα ή πτέρυγες καταστημάτων. 3. Κρατούμενοι που εκτίουν μακροχρόνιες στερητικές της ελευθερίας ποινές δεν υποβάλλονται, γι αυτόν και μόνο το λόγο, σε αυστηρότερο καθεστώς διαβίωσης, εκτός αν το επιβάλλουν λόγοι ασφαλείας».

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 116 -117 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση «Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση

των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 91-92 και σελ. 187).

δ. Ειδικές κατηγορίες κρατουμένων

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 2ο άρθρο 11) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, αναφέρονται σχετικά με τις ειδικές κατηγορίες κρατουμένων τα εξής: «1. Άτομα με εντόνως ψυχοπαθητική προσωπικότητα υπόκεινται, στο κατάστημα κράτησης ή σε άλλο ειδικό κατάστημα, σε μεταχείριση που προσαρμόζεται στην προσωπικότητα τους και αποβλέπει κυρίως σε ψυχοθεραπευτικούς σκοπούς. 2. Κρατούμενοι που εμφανίζουν άλλες ψυχικές διαταραχές υποβάλλονται σε ειδική θεραπευτική μεταχείριση στο κατάστημα κράτησης ή σε άλλο ειδικό κατάστημα. 3. Άτομα με εξάρτηση από τοξικές ουσίες (τοξικομανείς) υφίστανται θεραπευτική μεταχείριση σε κέντρα αποτοξίνωσης και αποκατάστασης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις. 4. Στις παραπάνω περιπτώσεις δεν περιλαμβάνονται οι επικίνδυνοι, ακαταλόγιστοι, στους οποίους έχουν επιβληθεί μέτρα ασφάλειας.»

Ο παραπάνω νόμος αναφέρεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 117 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 92).

Ο Γενικός Διευθυντής Α. Αθανασόπουλος (Αθήνα 27-1-1994) σε ένα ενημερωτικό σημείωμα γενικής διεύθυνσης σωφρονιστικής πολιτικής Υπουργείου Δικαιοσύνης προς την αρμόδια διακομματική επιτροπή της Βουλής «Το σωφρονιστικό σύστημα και η σημερινή κατάσταση στο χώρο των φυλακών» σημειώνει τα εξής : «Τελειώνοντας, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχοντας ιδιαίτερη ευαισθησία για τα θέματα των τοξικομανών και ψυχασθενών κρατουμένων, συνεργάζεται με το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, για το διαχωρισμό των δύο ως άνω κατηγοριών κρατουμένων, με τη δημιουργία του Κέντρου Σωματικής Απεξαρτήσεως και Σωφρονιστικού Καταστήματος θεραπευτικού χαρακτήρα για την καλύτερη μεταχείριση και αντιμετώπιση των τοξικομανών κρατουμένων.

Στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρεται σχετικά ότι για τα άτομα με έντονη ψυχοπαθητική προσωπικότητα, προβλέπεται ειδική μεταχείριση στα Καταστήματα Κράτησης ή σε άλλα ειδικά καταστήματα, στα οποία προέχει ο ψυχοθεραπευτικός χαρακτήρας. Επίσης, προβλέπεται ρητά η ειδική θεραπευτική μεταχείριση των ατόμων με εξάρτηση σε τοξικές ουσίες, μόνο σε Δημόσια Κέντρα αποτοξίνωσης ή τουλάχιστον σε ειδικές πτέρυγες των καταστημάτων κράτησης.

Η κ. Άννα Ψαρούδα Μπενάκη (Ν.Δ.) σε μία ομιλία της στην ολομέλεια της Βουλής (12 και 13-4-1989) αναφέρει σχετικά τα εξής : «...δε βλέπω μιά θεμελιώδη διάταξη που βγαίνει απ αυτό τον Ευρωπαϊκό Σωφρονιστικό Κώδικα, τη διάταξη της παρ. 11 του κανονισμού εκείνου, που θα μπορούσε

να μπει κι εδώ, σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται να κρατούνται οι τοξικομανείς μαζί με άτομα ψυχοπαθητικής προσωπικότητας, ή με άτομα που εμφανίζουν ψυχικές διαταραχές. Εδώ βλέπουμε απλώς να ξεχωρίζουν τα ψυχοπαθητικά άτομα. Κι επίσης, να προβλέπεται, άτομα με εξάρτηση από τοξικές ουσίες να υφίστανται θεραπευτική μεταχείριση».

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) ορίζουν σχετικά με τους φρενοβλαβείς και ψυχικά ανώμαλους κρατούμενους:

«1) Δεν κρατούνται στις φυλακές πρόσωπα τα οποία διαπιστώθηκε ότι είναι φρενοβλαβή και πρέπει να γίνουν σχετικές διαδικασίες να μεταφερθούν σε κατάλληλα ιδρύματα για ψυχικά ασθενείς το ταχύτερο δυνατόν.

2) Θα πρέπει να υπάρχουν ειδικευμένα ιδρύματα ή τμήματα υπό τη διοίκηση ιατρού για την παρακολούθηση και μεταχείριση των κρατουμένων που είναι σοβαρά ασθενείς από άλλες ψυχικές ασθένειες ή ανωμαλίες.

3) Οι ιατρικές ή ψυχιατρικές υπηρεσίες των ποινικών ιδρυμάτων πρέπει να προβλέπουν την ψυχιατρική παρακολούθηση όλων των κρατουμένων που χρειάζονται τέτοια μεταχείριση.

4) Πρέπει να γίνουν ενέργειες σε συνεννόηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες της κοινότητας για να εξασφαλισθεί, όπου είναι απαραίτητο, η συνέχιση της ψυχιατρικής θεραπείας μετά την απόλυση και η πρόβλεψη μίας κοινωνικής ψυχιατρικής μεταϊδρυματικής φροντίδας».

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) αναφέρουν σχετικά με τους φρενοβλαβείς και ψυχικώς ανώμαλους τα εξής :

«1) Οι ψυχοπαθείς δεν πρέπει να κρατώνται στις φυλακές και πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την κατά το δυνατό ταχύτερα, μεταγωγή τους σε κατάστημα για ψυχικώς πάσχοντες.

2) Κρατούμενοι που πάσχουν από άλλα διανοητικά νοσήματα ή ανωμαλίες, πρέπει να παρακαλοθούν και να νοσηλεύονται σε ειδικευμένα ιδρύματα που τελούν υπό ιατρική διεύθυνση. Κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην φυλακή, τα άτομα αυτά πρέπει να τίθενται υπό την ειδική επίβλεψη του ιατρού.

3) Η ιατρική ή ψυχιατρική υπηρεσία των Σωφρονιστικών καταστημάτων πρέπει να εξασφαλίζει ψυχιατρική θεραπεία και αυτών που έχουν ανάγκη θεραπείας αλλά και των υπολοίπων καταδίκων».

Επίσης είναι αναγκαίο, να ληφθεί μέριμνα, κατόπιν συμφωνίας με τους αρμόδιους οργανισμούς, για τη συνέχιση της ψυχιατρικής θεραπείας, εάν αυτή είναι αναγκαία και μετά την αποφυλάκιση, ως και την εξασφάλιση κοινωνικής μετασωφρονιστικής προστασίας ψυχιατρικού χαρακτήρα.

Στην εισαγωγή της έκθεσης για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας από την Βουλή των Ελλήνων (περίοδος Η - Σύνοδος Α'), αναφέρονται τα εξής : Στο έκτο μέρος γίνεται επισκόπηση των ζητημάτων που δημιουργούνται στις φυλακές από τις εξαρτησιογόνες ουσίες και δη τόσο από την άποψη της διακίνησης του ουσιών αυτών μέσα στις φυλακές, όσο και από την άποψη της έλλειψης οργανομένων προγραμμάτων απεξάρτησης των τοξικομανών κρατουμένων, οι οποίοι μαζί με τους απλούς χρήστες και τους άλλους εμπλεκόμενους με υποθέσεις ναρκωτικών υπολογίζονται, ότι καλύπτουν περίπου το 34% του συνόλου

των κρατουμένων (καταδίκων και υποδίκων) στις Ελληνικές φυλακές ! Ανάλογα προβλήματα, αν και σε μικρότερη κλίμακα, προκαλούνται από τους φορείς ή ασθενείς του AIDS.

Στην ίδια έκθεση (Τμήμα VI «Ζητήματα από τη διακίνηση ναρκωτικών και τη μεταχείριση των εξαρτημένων ατόμων») αναφέρεται ότι η υπάρχουσα υποδομή δεν αφήνει, όπως είναι γνωστό, περιθώρια για διαφορετική μεταχείριση των ατόμων, αυτών, τα οποία διαβιούν από κοινού με τους υπόλοιπους κρατουμένους ή με ψυχασθενείς στο Ψυχιατρείο των φυλακών. Δεν υπάρχουν ειδικά θεραπευτήρια ούτε εφαρμόζονται προγράμματα απεξάρτησης για κρατούμενους... Η μόνη προσπάθεια που γίνεται, προέρχεται από τις θεραπευτικές κοινότητες, οι οποίες όμως προφανώς δεν είναι σε θέση να καλύψουν όλες τις υπάρχουσες ανάγκες και επί πλέον δεν προωθούν προγράμματα απεξάρτησεως μέσα στις φυλακές. (Φ. Ζαφειρίδης 16-3-1994 σελ. 29) Συμβαίνει, λοιπόν, το εξής παράδοξο στο σωφρονιστικό μας σύστημα : από τη μία πλευρά να λειτουργεί ένας πλήρης μηχανισμός καταστολής και από την άλλη πλευρά να μην υφίσταται κανένα ουσιαστικό και ολοκληρωμένο σύστημα πρόληψης ή και θεραπείας σ' ένα τόσο ευαίσθητο και σύνθετο τομέα όπως τα ναρκωτικά, όπου αποδεδειγμένα η ποινική αντιμετώπιση είναι ανεπαρκής και όπου, μάλιστα, πολλοί κρατούμενοι γίνονται τοξικομανείς μέσα στη φυλακή (πρ. βλ. Ι Φαρσεδάκη, 6-4-94 σελ. 23)

Σε άλλο σημείο της ίδιας έκθεσης σημειώνεται ότι είναι γνωστό στους διαβιούντες στις φυλακές ότι όποιος θέλει μπορεί να προμηθευτές εξαρτησιογόνες ουσίες σχεδόν πιο εύκολα απ' ό,τι έξω από τη φυλακή. Ως πηγές διακίνησης αναφέρονται οι ίδιοι οι κρατούμενοι μετά από άδειες εξόδου (π.χ. με απόκρυψη των ναρκωτικών σε σημεία του σώματος), οι συγγενείς τους κατά το επισκεπτήριο, ρίψεις από τον εξωτερικό μανδρότειχο στο προαύλιο, αλλά και επιλήσμονες του καθήκοντος τους υπάλληλοι των φυλακών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι «οι πιέσεις που ασκούνται (στους υπαλλήλους) είναι αφόρητες και το δέλεαρ μεγάλο, ιδιαίτερα όταν φυλακίζονται ναρκομανείς πλούσιοι» (Α. Αραβαντινός 7-2-1994 σελ. 25,26)

Ακόμη μία μαρτυρία για τα κυκλώματα των τοξικομανών μέσα στις φυλακές υπάρχει και στο βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού». (Αθήνα 1986) που σημειώνεται χαρακτηριστικά «...Άρρωστη και η ίδια, όσο και να προσπάθησε ν' αποτοξινωθεί υπήρχαν πάντα πολλοί παράγοντες που την ωθούσαν ξανά στα ίδια. Είναι τέτοια τα κυκλώματα των φυλακών και ο εθισμός, που δε σ' αφήνουν να ξεφύγεις...»

ε. Υπόδικοι

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 2ο άρθρο 12) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, ορίζει σχετικά με τους υπόδικους τα εξής:

«1) Οι όροι διαβίωσης των υποδίκων στο κατάστημα πρέπει να είναι ανάλογοι προς την ελεύθερη διαβίωση, εκτός αν η προσωπικότητα τους ή ο προηγούμενος βίος τους επιβάλλουν ειδική μεταχείριση. Η τελευταία προσδιορίζεται με απόφαση του δικαστηρίου εκτέλεσης των ποινών.

2) Οι υπόδικοι διαμένουν σε χωριστά τμήματα και σε ιδιαίτερους κοιτώνες χωρίς καμία επικοινωνία με τους λοιπούς κρατουμένους.

3) Οι υπόδικοι υπόκεινται μόνο στους απολύτως αναγκαίους περιορισμούς της ελευθερίας τους για να μην αποδράσουν, να μην παρεμποδίσουν το έργο της ανάκρισης και να μη διαταράξουν την κανονική λειτουργία του καταστήματος».

Ο ίδιος νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 118 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατούμενων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 92).

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) ορίζουν σχετικά με το θέμα των υποδίκων ότι, οι υπόδικοι, κατ' αρχήν, κρατούνται χωριστά από τους καταδίκους εκτός αν αποδέχονται να συστεγάζονται ή να συμμετέχουν με κατάδικους, σε οργανωμένες δραστηριότητες επωφελείς για αυτούς...

.....Οι υπόδικοι κρατούμενοι επιτρέπεται να πληροφορούν αμέσως τις οικογένειες τους για την κράτησή τους και να έχουν όλες της απαραίτητες διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με την οικογένεια, τους φίλους ή πρόσωπα με τα οποία έχουν έννομο συμφέρον να επικοινωνήσουν.

Επιτρέπεται επίσης, να δέχονται επισκέψεις με καλές συνθήκες και επίβλεψη τόσο, όση είναι απαραίτητη προς το συμφέρον της διοίκησης της δικαιοσύνης και τις απαιτήσεις ασφαλείας και καλής λειτουργίας του ιδρύματος...

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) προσθέτουν σε όλα τα παραπάνω τα εξής: «...Οι υπόδικοι πρέπει να κρατώνται σε ατομικά δωμάτια, υπό την επιφύλαξη διαφόρων τοπικών εθίμων ή λόγω του κλίματος.

Πρέπει πάντοτε να παρέχεται στον υπόδικο η δυνατότητα εργασίας αλλά όχι κατ' επιταγήν. Εάν εργάζεται πρέπει να αμείβεται...

Το σχέδιο του σωφρονιστικού κώδικα 1991 συμπληρώνει το νόμο 1851 με την εξής τοποθέτηση: «Αν η πραγματική ή νομική κατάσταση του υπόδικου επιβάλλει θεραπευτική αγωγή ή άλλη αντιμετώπιση, αυτή η τελευταία προσδιορίζεται με απόφαση του Δικαστή εκτελέσεων ποινών, μετά από σχετική ιατρική γνώματευση».

Στην έκθεση της Βουλής των Ελλήνων (Περίοδος Η - Σύνοδος Α Αθήνα Ιούλιος 1994) για την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας, τονίζεται πάντοτε καίριο πρόβλημα του μεγάλου αριθμού των υποδίκων, οι οποίοι αποτελούν το 1/3 περίπου του συνολικού αριθμού των κρατούμενων είναι, κατά μεγάλο μέρος, «υπεύθυνοι» για τον υπερπληθυσμό των φυλακών. Τα ζητήματα ανακύπτουν όμως από την προσωρινή κράτηση είναι πολύ περισσότερα κυρίως εν' όψει του «τεκμηρίου της αθωότητας» που πρέπει εδώ να ισχύει.

στ. Κρατούμενοι για χρέη

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 2ο άρθρο 13) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει σχετικά με τους κρατούμενους για χρέη τα εξής: «Οι κρατούμενοι για χρέη καθώς και οι οφειλότες χρηματικής ποινής ή προστίμου ή δικαστικών εξόδων μένουν σε ιδιαίτερο τμήμα του καταστήματος και δεν

υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς εκτός από εκείνους που είναι αποτέλεσμα της στέρησης της ελευθερίας τους και αναγκαίοι για τη ομαλή λειτουργία του καταστήματος».

Ο παραπάνω νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 118 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 92-93).

Στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρεται ότι οι κρατούμενοι για χρέη, καθώς και οι οφειλέτες χρηματικής ποινής, κρατούνται χωριστά και δεν υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς, εκτός από όσους απορρέουν από τη στέρηση της ελευθερίας τους.

Οι στοιχειώδεις κανόνες ΟΗΕ (30-8-1955) αναφέρουν σχετικά με τους κρατούμενους για χρέη τα εξής : «Σε όποια χώρα η νομοθεσία προβλέπει φυλάκιση για χρέη ή άλλη μορφή φυλακίσεως, επιβαλλομένη δια δικαστικής αποφάσεως, χωρίς ποινική διαδικασία, οι κρατούμενοι αυτοί δεν πρέπει να υποβάλλονται σε περισσότερους περιορισμούς απ' αυτούς που είναι απαραίτητοι για την τήρηση της ασφάλειας και της τάξης, ούτε να τυγχάνουν αυστηρότερης μεταχείρισης. Η μεταχείριση τους δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευμενής απ' αυτή των υποδίκων, με κάθε επιφύλαξη της ενδεχόμενης υποχρέωσης για εργασία».

ζ. Καθορισμός και Εφαρμογή μεταχείρισης

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 2ο Άρθρο 14) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει σχετικά με τον καθορισμό και εφαρμογή μεταχείρισης τα εξής : «Οι κρατούμενο που εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας πάνω από ένα έτος συνεργάζονται στη διερεύνηση της προσωπικότητας τους για να καταστεί δυνατός ο καθορισμός και η εφαρμογή κατάλληλης μεταχείρισης κατά το διάστημα της έκτισης της στερητικής της ελευθερίας ποινής, καθώς και η μεταϊδρυματική αρωγή και συνδρομή στην κοινωνική του επανένταξη».

Ο παραπάνω νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 119 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 93 και σελ. 187-189).

Στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 3-2-1989) του Υπουργού Δικαιοσύνης Βάσσου Ρώτη, στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων «προς τη Βουλή των Ελλήνων, αναφέρεται ότι καθιερώνεται η πολυδιάστατη έρευνα της προσωπικότητας κάθε κρατουμένου για τη διάγνωση των βιο-κοινωνικών και ψυχολογικών αιτιών της αντικοινωνικής του συμπεριφοράς, με τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή η εξατομίκευση της μεταχείρισης του στο σωφρονιστήριο, ενόψει πάντοτε της επιστροφής στον κοινωνικό βίο.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν σχετικά ότι μετά την εισαγωγή στο ίδρυμα, πρέπει το ταχύτερο δυνατό και αφού μελετηθεί η προσωπικότητα του κάθε κρατουμένου, ο οποίος εκτίει ποινή ορισμένης διάρκειας, να ετοιμαστεί ένα πρόγραμμα μεταχείρισης σε κατάλληλο ίδρυμα, σύμφωνα με τα συμπεράσματα που έχουν εξαχθεί ως προς τις προσωπικές ανάγκες του, τις ικανότητες και τις πνευματικές του ικανότητες και ιδιαίτερα την επιθυμία του να διατηρήσει την επαφή με την οικογένεια του...

Σύμφωνα με τα πρακτικά της Βουλής (Συνεδρίαση ΡΗ/12-4-1989 σ. 4796-4809) ο Π. Μπουλάκης αναφέρει στην ομιλία του τα εξής : «Παραπέρα θεσπίζεται υποχρέωση έρευνας για την προσωπικότητα κάθε κρατουμένου, ώστε να διαγνωστούν τα αίτια βιοκοινωνικά, ψυχολογικά, που τον οδήγησαν στην αντικοινωνική συμπεριφορά και να εξατομικευτεί ανάλογα η μεταχείριση του στη φυλακή με προοπτική πάντοτε την επιστροφή του στην κοινωνία».

η. Κέντρο και πτέρυγες προσανατολισμού και παρατήρησης - Επιστημονικά Συμβούλια

Ο νόμος 1851 (Κεφ 2ο , άρθρο 15) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει δύο παραγράφους (1-3) σχετικά με το κέντρο και τις πτέρυγες προσανατολισμού και παρατήρησης, οι οποίες όμως έχουν ανασταλεί και δεν υπάρχει λόγος να αναφερθούν από τη στιγμή που δεν ισχύουν. Έτσι το συγκεκριμένο άρθρο (15) αναφέρει μόνο τα σχετικά με τα Επιστημονικά Συμβούλια. Πιο συγκεκριμένα : «Στο κέντρο λειτουργεί επιστημονικό συμβούλιο, που απαρτίζεται από τον ψυχίατρο, τον επιθεωρητή καταστημάτων κράτησης, έναν παθολόγο, έναν ψυχολόγο, ένα κοινωνικό λειτουργό, έναν εγκληματολόγο και το δικαστή εκτέλεσης των ποινών. 4. Στα υπόλοιπα καταστήματα, τις αρμοδιότητες του επιστημονικού συμβουλίου ασκεί συμβούλιο που απαρτίζεται από το διευθυντή και τον κοινωνικό λειτουργό του καταστήματος, το δικαστή εκτέλεσης των ποινών και τον γιατρό».

Ακριβώς τα ίδια αναφέρονται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία » (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 119-120 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες » (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 93 και σελ. 189-191).

Ένα Υπηρεσιακό σημείωμα της Διεύθυνσης Σωφρονιστικής Αγωγής Ενηλίκων (Αθήνα 17-7-1989), με προϊσταμένη Διεύθυνση την κ. Ε. Ρήγα) που αναφέρει ότι, η συγκρότηση του επιστημονικού συμβουλίου απαιτεί την πρόσληψη προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων από τον Διευθυντή του Κέντρου ή της πτέρυγας με συμμετοχή δικαστικού λειτουργού αντιβαίνει στις γενικές αρχές και στα ισχύοντα σήμερα...

Η εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλλη - Γεώργιος Βλάσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρει σχετικά με το επιστημονικό συμβούλιο τα εξής : «Το κέντρο ή η πτέρυγα στελεχώνεται με επιστημονικό συμβούλιο. Τούτο απαρτίζεται από τον Διευθυντή που

προεδρεύει, παθολόγο, ψυχίατρο, ψυχολόγο, κοινωνικό λειτουργό, εγκληματολόγο και δικαστικό λειτουργό».

θ. Αρμοδιότητες επιστημονικού συμβουλίου

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 20, άρθρο 16) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας αναφέρει σχετικά με τις αρμοδιότητες του επιστημονικού συμβουλίου τα εξής :

«1) Το επιστημονικό συμβούλιο, εκτός από αυτά που ορίζονται στους κανονισμούς, αποφασίζει, το αργότερο σε ένα μήνα από την εισαγωγή του κρατούμενου, για όλα τα κρίσιμα θέματα της διαβίωσης και μεταχείρισης του. Μελετά τις δυνατότητες και προϋποθέσεις αδειών απουσίας ή άλλων μορφών ημιελεύθερης διαβίωσης και εισηγείται σχετικά στην επιτροπή του άρθρου 55.

2) Η εκτίμηση των αποτελεσμάτων της μεταχείρισης του κρατούμενου, με βάση την πιο πάνω έρευνα, γίνεται από το επιστημονικό συμβούλιο τουλάχιστον κάθε έξι μήνες ή και νωρίτερα, αν το ζητήσει ο κρατούμενος».

Ο παραπάνω νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ.121 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 94 και σελ. 191).

Η εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης (Βάσσου Ρώτη, Αθήνα, 3-2-1989) στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των Κρατουμένων» προς τη Βουλή των Ελλήνων, αναφέρει σχετικά με το επιστημονικό συμβούλιο ότι σε κάθε κατάσταση λειτουργεί επιστημονικό προσωπικό του καταστήματος. Η αρμοδιότητα του εκτείνεται σε όλα τα κρίσιμα θέματα διαβίωσης και μεταχείρισης των κρατουμένων και προδιαγράφει, ακόμα τις δυνατότητες χορήγησης αδειών εξόδου ή των διαφόρων μορφών ημιελεύθερης διαβίωσης».

Στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρεται ότι με την καθιέρωση του θεσμού του επιστημονικού συμβουλίου, και την εκτεταμένη αρμοδιότητα του, εξασφαλίζεται ορθολογικότερη μεταχείριση του κρατούμενου, με την απαιτούμενη ευελιξία, εξατομίκευση και προσαρμογή στα εκάστοτε νέα επιστημονικά δεδομένα.

6. Εισαγωγή κρατουμένων στα καταστήματα κράτησης

α. Εισαγωγή κρατουμένων

Ο νόμος 1851 (Κεφ 3ο, άρθρο 21) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει σχετικά με την εισαγωγή των κρατουμένων :

1) «Κανένας δεν εισάγεται σε κατάσταση κράτησης χωρίς παραγγελία του αρμόδιου εισαγγελέα η οποία συνοδεύεται από τα παρακάτω δικαιολογητικά :

α. απόφαση ημεδαπού δικαστηρίου, για τους καταδίκους οποιασδήποτε ποινής ή δικαστικών εξόδων,

β. απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου βάσει ειδικών διεθνών συμβάσεων, και

γ. ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης ή βούλευμα δικαστικού συμβουλίου, για τους υποδίκους.

2) Οι κρατούμενοι για χρέη εισάγονται με εκτελεστικό απογραφή απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, με γραμμάτιο καταβολής τροφείων ενός μήνα ή ένταλμα προσωπικής κράτησης δημοσίου ταμείου».

ο ίδιος νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ.123-124 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατούμενων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή-1990, σελ 95).

Οι σχετικές διατάξεις του Συντάγματος 1975/1986 συμπληρώνουν τον παραπάνω νόμο με τα εξής :

«1) Κανένας δεν συλλαμβάνεται ούτε φυλακίζεται χωρίς αιτιολογημένο δικαστικό ένταλμα, που πρέπει να επιδοθεί τη στιγμή που γίνεται η σύλληψη ή η προφυλάκιση. Εξαιρούνται τα αυτόφωρο εγκλήματα...4) Νόμος ορίζει το ανώτατο όριο διάρκειας της προφυλάκισης, που δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος στα κακουργήματα και τους έξι μήνες στα πλημμελήματα. Σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις τα ανώτατα αυτά όρια μπορούν να παραταθούν για έξι και τρεις μήνες αντίστοιχα, με απόφαση του αρμόδιου δικαστικού συμβουλίου»

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1987 αναφέρουν σχετικά με την εισαγωγή κρατούμενων ότι:

α) πρέπει να καταγράφονται αμέσως οι κύριες ενδείξεις αυτής της διάταξης και αυτές που αφορούν την εισαγωγή

β) σε όποιο μέρος φυλακίζονται άτομα πρέπει να γίνεται μία πλήρης και βέβαια κατάγραφή των εξής πληροφοριών αναφορικά με κάθε κρατούμενο που εισάγεται σ' αυτό :

- τα στοιχεία της ταυτότητας του

- οι λόγοι της φυλάκισης και η αρμόδια αρχή που διέταξε την φυλάκιση

- η ημέρα και ώρα εισαγωγής και απόλυσης

γ) Οι όροι της εισαγωγής πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις βασικές αρχές των κανόνων και πρέπει να δίνεται βοήθεια στους κρατούμενους να επιλύουν τα επείγοντα προσωπικά τους θέματα».

Το σχέδιο του σωφρονιστικού κώδικα 1991 αναφερόμενο σ' όλα τα παραπάνω προσθέτει το σχετικό άρθρο με μία ακόμη παράγραφο δηλ. «...4) Αν μετά τη παρέλευση τριάντα ημερών από την εισαγωγή του κρατούμενου στο κατάστημα κράτησης δεν έχουν τεθεί στο δελτίο του τα δικαιολογητικά της κράτησης έγγραφα σύμφωνα με την παράγραφο 2 του

άρθρου αυτού, ο Δικαστής εκτέλεσης ποινών αποστέλλει εντολή για άμεση προσκόμιση τούτων. Αν τα εν λόγω έγγραφα δεν προσκομιστούν μέσα σε δέκα ημέρες από την αποστολή της εντολής του δικαστή εκτέλεσης ποινών, ο κρατούμενος απολύεται από το κατάστημα αμέσως».

β) Εισαγωγή στα θεραπευτικά καταστήματα

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (κεφ. 3ο, Άρθρο 22) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της κυβερνήσεως της ελληνικής Δημοκρατίας ορίζονται σχετικά με την εισαγωγή κρατουμένων στα θεραπευτικά καταστήματα τα εξής:

«1. Στα γενικά νοσοκομεία εισάγονται οι ασθενείς κρατούμενοι που δεν μπορούν να νοσηλευτούν στα αναρρωτήρια των καταστημάτων κράτησης. Περιστατικά που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν ούτε στα γενικά νοσοκομεία παραπέμπονται σε δημόσια, δημοτικά, κοινοτικά θεραπευτήρια ή θεραπευτήρια Ν.Π.Δ.Δ.

2. Στα θεραπευτήρια για ψυχασθενείς εισάγονται κρατούμενοι, με βάση ιατρική γνώματευση ή απόφαση του δικαστηρίου.

3. Στα ειδικά καταστήματα για τοξικομανείς εισάγονται κρατούμενοι σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου».

Ακριβώς τα ίδια αναφέρονται στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ.124-125 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 95).

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης Βάσσος Ρώτης, στην εισηγητική του έκθεση Αθήνα, 3-2-1989) στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των Κρατουμένων» προς τη Βουλή των Ελλήνων αναφέρει σχετικά με το θέμα τα εξής: «...Το θεσμό της «κατά παρέκκλιση διαδικασία» που άρχισε να εφαρμόζεται στις ΗΠΑ από το 1972, κατά τον οποίον παρέχεται στη εισαγγελική ή στην δικαστική αρχή η δυνατότητα μιας παρέκκλισης από τη εκκρεμούσα συνήθη ποινική διαδικασία, με μία αναβολή της κηρύξεως του προσώπου, ενόχου και αντ' αυτού της επιβολής σ' αυτό ορισμένων υποχρεώσεων (π.χ. συμμετοχή σε πρόγραμμα αποτοξίνωσης) μέσα σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο δοκιμασίας. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγεται η έκδοση καταδικαστικής απόφασης που θα επιδρούσε αρνητικά, με το στιγματισμό, την ζωή ενός προσώπου, συνήθως νέου».

Οι διατάξεις του Ποινικού Κώδικα (1985) αναφέρουν σχετικά με την εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικό κατάστημα ότι :

«1) Αν κάποιος καταδικαστεί :

α) για κακούργημα ή πλημμέλημα που ο νόμος το τιμωρεί με ποινή φυλάκισης πάνω από έξι μήνες και που μπορεί ν' αποδοθεί σε κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών ή άλλων ναρκωτικών μέσων ή

β) για έγκλημα σε κατάσταση υπαίτιας μέθης (άρθρο 193) το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την εισαγωγή του σε ειδικό θεραπευτικό κατάστημα, αν πρόκειται για πρόσωπο που κάνει καθ' έξη κατάχρηση οινοπνευματωδών ποτών ή άλλων ναρκωτικών μέσων.

2) Η εισαγωγή στο θεραπευτικό κατάστημα επακολουθεί την έκτιση της ποινής και η παραμονή σ' αυτό διαρκεί όσο χρόνο απαιτεί ο σκοπός της, ποτέ όμως περισσότερο από μία διετία. Την απόλυση πριν απ τη διετία την αποφασίζει το δικαστήριο των Πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα με πρόταση της διεύθυνσης του».

Ο αναγκαστικός νόμος 2349 από 20/20-5-1940 σχετικά με τα νοσοκομεία φυλακών (Νομοθετικό διάταγμα 1113 από 28-9/1-10-1949) αναφέρει στο άρθρο 8. «Ότι η εισαγωγή των ασθενών κρατουμένων στο νοσοκομείο ενεργείται κατόπιν διαταγής του Υπουργού της Δικαιοσύνης, βάσει γνωματεύσεως του οικείου ιατρού των φυλακών ή αναμορφωτικών καταστημάτων ή της ιατροδικαστικής Υπηρεσίας. Εν περιπτώσει κατεπειγουσής ανάγκης επιτρέπεται τι εγκρίσει του Διευθυντού εισαγωγή στο νοσοκομείο και χωρίς προηγούμενης διαταγής του Υπουργείου..

Στο νοσοκομείο κρατουμένων επιτρέπεται να νοσηλεύονται και οι υπάλληλοι που υπηρετούν σ' αυτό».

Στην έκθεση (Αθήνα, Ιούλιος 1994) για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας της Βουλής των Ελλήνων (περίοδος Η' - Σύνοδος Α', πρόεδρος :Κ. Παπαναγιώτου, αντιπρόεδρος: Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, γραμματέας : Φ. Στεφανοπούλου) αναφέρονται τα εξής:

«Εκτός από τα προβλήματα της υγιεινής που απορρέουν από τις κακές συνθήκες διαβίωσης των κρατουμένων, οξύ παρουσιάζεται και το πρόβλημα της ιατρικής του περίθαλψης. Το νοσοκομείο των φυλακών Κορυδαλλού λειτουργεί περισσότερο σαν σταθμός πρώτων βοηθειών, λόγω έλλειψης γιατρών και προσωπικού. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία (Γ. Μαρινάρος, πρ: Δ/ντής Νοσοκομείο Φυλακών Κορυδαλλού) το νοσοκομείο λειτουργεί με 3 μόνιμους γιατρούς - 2 παθολόγους και 1 οδοντίατρο - και οι υπόλοιποι είναι γιατροί ειδικοτήτων κατ' επίσκεψη, οι οποίοι εξετάζουν τους κρατουμένους δύο φορές την εβδομάδα. Το νοσοκομείο δεν μπορεί, άρα να λειτουργήσει σύμφωνα με την αναγκαία ιατρική υποδομή, γι' αυτό τα περιστατικά αντιμετωπίζονται σε δημόσια νοσοκομεία.

Για την βελτίωση της κατάστασης αυτής προτείνεται η πρόσληψη επιπλέον ιατρού και νοσηλευτικού προσωπικού καθώς και η επέκταση των κτιριακών εγκαταστάσεων του νοσοκομείου, γενικότερα δε, η δημιουργία στοιχειωδών ιατρικών μονάδων και αναρρωτηρίων μέσα στις κυριότερες φυλακές, με τις βασικές ειδικότητες (παθολόγος, ψυχίατρος, οδοντίατρος) επί μόνιμου βάσεως και με τον αναγκαίο εξοπλισμό (κάτι σαν εξωτερικά ιατρεία) ή εάν αυτό είναι ανέφικτο, η εξασφάλιση της δυνατότητας άμεσης εισαγωγής κρατουμένων σε κάθε βασικό νοσοκομείο (πρ. βλ. παρ. 26 επί των Ευρωπαϊκών σωφρονιστικών κανόνων 1987, εις Αλεξιάδη-Κουράκη - Παγούση κείμενα εντεγκληματικής πολιτικής 1993, σελ 238)

«Το πρόβλημα είναι περισσότερο οξύμενο για τα ψυχιατρικά περιστατικά και ιδιαίτερα για τις γυναίκες κρατούμενες, εφόσον ο μοναδικός θάλαμος που διατίθεται στο Ψυχιατρείο κρατουμένων προορίζεται μόνο για άνδρες»

γ. Διαδικασία εισαγωγής

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 3ο άρθρο 23) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της

Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζονται σχετικά με τη διαδικασία εισαγωγής κρατουμένων τα εξής :

1) «Ο κρατούμενος οδηγείται στη γραμματεία του καταστήματος, όπου γίνεται έλεγχος των σχετικών δικαιολογητικών και εγγραφή στα βιβλία ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του καταστήματος

2) Ο κρατούμενος υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και των ατομικών του ειδών, η οποία διεξάγεται σε ιδιαίτερο χώρο και κατά τρόπο που δεν θίγει την αξιοπρέπεια του. Η έρευνα διενεργείται από δύο τουλάχιστον υπαλλήλους του ίδιου φύλλου με τον κρατούμενο. Χρήματα και αντικείμενα, που απαγορεύει ο κανονισμός να φέρει μαζί του ο κρατούμενος, παραδίδονται με απόδειξη στο διαχειριστή του καταστήματος.

3) Η υπηρεσία παρέχει είδη καθαριότητας σε όλους τους κρατουμένους και ιματισμό σε όσους έχουν ανάγκη.

4) Σε ορισμένα καταστήματα χορηγείται ειδικός ιματισμός ανάλογος με τη λειτουργία του καταστήματος».

Ο ίδιος νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 125 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 95-96).

(Διαδικασία εισαγωγής άρθρο 24)

Ο νόμος 1851 (Κεφ 3ο , άρθρο 24) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας αναγράφει στο άρθρο 24 σχετικά με τη διαδικασία εισαγωγής κρατουμένων τα εξής :

1) «Το αργότερο την επόμενη ημέρα από την εισαγωγή του ο κρατούμενος οδηγείται στον διευθυντή, στον ιατρό και στην κοινωνική υπηρεσία.

2) Ο διευθυντής ενημερώνει τον κρατούμενο για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, καθώς και για τον κανονισμό του καταστήματος κράτησης. Οι αλλοδαποί κρατούμενοι ενημερώνονται για τα παραπάνω σε γλώσσα που κατανοούν.

3) Ο ιατρός εξετάζει τον κρατούμενο και, αν διαπιστώσει νόσημα, τον υποβάλλει στην κατάλληλη αγωγή ή ζητεί την εξέτασή του από ειδικό ιατρό. Σε σοβαρές περιπτώσεις τον παραπέμπει σε κατάλληλο θεραπευτικό κατάστημα.

4) Ο κοινωνικός λειτουργός σε ιδιαίτερη συνέντευξη επικοινωνεί με τον κρατούμενο, τον ενημερώνει για την παρεχόμενη από την κοινωνική υπηρεσία συμπάρσταση για τα ατομικά, οικογενειακά επαγγελματικά, οικονομικά ή άλλα προβλήματα που δημιουργούνται από τη στέρηση της ελευθερίας του και του παρέχει την απαραίτητη συνδρομή για τα πιο επείγοντα απ αυτά.

Ο ίδιος νόμος αναφέρεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 125-126 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 96)

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν ότι, το ταχύτερο δυνατό, μετά την εισαγωγή, πρέπει να γίνεται πλήρης αναφορά ως προς την προσωπική κατάσταση κάθε κρατουμένου στον οποίο έχει επιβληθεί ποινή ορισμένης διάρκειας και να δίνονται οι σχετικές πληροφορίες για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που θα τον προετοιμάσει για την απόλυσή του από τη φυλακή. Το πρόγραμμα αυτό υποβάλλεται στον διευθυντή για να λάβει γνώση ή να το εγκρίνει, εφόσον χρειάζεται.

Αυτές οι αναφορές πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνουν ιατρικές εκθέσεις καθώς και έκθεση του προσωπικού που είναι άμεσα υπεύθυνο για τον συγκεκριμένο κρατούμενο.

(Διαδικασία εισαγωγής, άρθρο 25)

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 3ο άρθρο 25) της Ελληνικής σωφρονιστικής Νομοθεσίας στην εφημερίδα της κυβερνήσεως της ελληνικής δημοκρατίας αναγράφει στο άρθρο 25 σχετικά με τη διαδικασία εισαγωγής κρατουμένων τα εξής :

1) «Ο γραμματέας του δικαστηρίου υποχρεούται, μέσα σε δέκα πέντε ημέρες από την καταδίκη να στείλει στο κατάστημα κράτησης απόσπασμα της απόφασης και, μέσα σ' ένα μήνα, πλήρες αντίγραφο της απόφασης με τα πρακτικά και τις τυχόν εκθέσεις των πραγματογνωμόνων και τεχνικών συμβούλων που αφορούν τον κρατούμενο:

2) Η κοινωνική υπηρεσία και ο ιατρός του καταστήματος μπορούν να ζητήσουν από τη δικογραφία, αντίγραφο οποιουδήποτε εγγράφου ή κατάθεσης κρίνουν απαραίτητο.»

Ο παραπάνω νόμος αναφέρεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 126-127 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 96)

Τα ίδια περίπου που αναγράφονται στο άρθρο 25, αναφέρονται και στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη). Πιο συγκεκριμένα αναφέρονται τα εξής : «Για την πληρέστερη γνώση της προσωπικότητας του κρατουμένου, ο γραμματέας του δικαστηρίου αποστέλλει στο κατάστημα κράτησης, μέσα σ' ένα μήνα από την καταδίκη, αντίγραφο των πρακτικών της καταδικαστικής απόφασης καθώς και των εκθέσεων των πραγματογνωμόνων και τεχνικών συμβούλων που αφορούν στο πρόσωπο του κρατουμένου,

Κι' ακόμα η κοινωνική υπηρεσία και ο γιατρός του καταστήματος, μπορούν να ζητήσουν από τη δικογραφία, αντίγραφο οποιουδήποτε εγγράφου που κρίνουν αναγκαίο για την εργασία τους».

δ. Βιβλία καταστήματος

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 3ο άρθρο 26) της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας ορίζει σχετικά με τα βιβλία καταστήματος τα εξής :

1) «Σε κάθε κατάστημα τηρούνται με ευθύνη της γραμματείας : α) βιβλίο κρατούμενων (ξεχωριστά για κάθε κατηγορία κρατουμένων, δηλαδή

για τους κατάδικους, τους υπόδικους, τους κρατούμενους για χρηματικές ποινές ή έξοδα και τους κρατούμενους για χρέη και β) ατομικοί φάκελοι κρατουμένων.

2) Στα βιβλία καταχωρίζονται τα στοιχεία ταυτότητας, ο τόπος τελευταίας διαμονής, η οικογενειακή κατάσταση, τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, στοιχεία ταυτότητας του θύματος καθώς και η ημερομηνία και η ώρα της εισαγωγής.

3) Σε ειδική στήλη των βιβλίων, συντάσσεται και καταχωρίζεται συνοπτική έκθεση για τα παραπάνω, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του καταστήματος και τον υπάλληλο που συνοδεύει τον προσαγόμενο.

4) Αντίγραφο της παραπάνω έκθεσης, θεωρημένο από το διευθυντή του καταστήματος, αποστέλλεται στην αρχή που παρήγγειλε την κράτηση.

5) Σε ξεχωριστή στήλη καταχωρίζεται η χρονολογία έναρξης της κράτησης ή της εκτέλεσης της ποινής, καθώς και η χρονολογία της λήξης του. Επίσης καταχωρίζεται και κάθε άλλη μεταβολή.

6) Η τήρηση των παραπάνω βιβλίων και φακέλων δεν είναι απαραίτητη, όταν η καταχώριση των στοιχείων αυτών γίνεται σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Ο παραπάνω νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 σελ. 127-128 και Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων Κώδικες» (Εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 96-97)

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν σχετικά ότι οι αναφορές και οι πληροφορίες που αφορούν κρατούμενους πρέπει να τηρούνται σε ατομικούς φακέλους με τρόπο που να εξασφαλίζεται ο εμπιστευτικός τους χαρακτήρας, να ενημερώνονται τακτικά και να είναι προσιτές μόνο σε εξουσιοδοτημένα πρόσωπα.

7. Όροι διαβίωσης κρατουμένων

α) Υγιεινή των κρατουμένων

Σύμφωνα με το νόμο 1851(Κεφ. 4ο άρθρο 17) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας 16 Μαΐου 1989 Αθήνα) για την υγιεινή των κρατουμένων αναφέρεται ότι :

Η διοίκηση του καταστήματος έχει την υποχρέωση να εξασφαλίζει πλήρως την υγιεινή και καθαριότητα των κρατουμένων, καθώς και την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και να παρέχει για το σκοπό αυτό όλα τα αναγκαία είδη, όπως αυτά καθορίζονται από τον κανονισμό. Έχει επίσης την υποχρέωση να εξασφαλίζει και να διατηρεί σε καλή λειτουργία όλες τις εγκαταστάσεις για τον πιο πάνω σκοπό. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι οι κρατούμενοι έχουν την υποχρέωση να τηρούν τους όρους ατομικής υγιεινής και καθαριότητας των κοινοχρήστων χώρων, όπως καθορίζεται από τον κανονισμό και σύμφωνα με τις οδηγίες των αρμοδίων υπαλλήλων. Ο ίδιο ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 128-129) όπως επίσης και

στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 205).

Ο Σωφρονιστικός κώδικας του 1967 στο Κεφ. Α' Άρθρο 13 και 38 αναφέρει ότι τα ατομικά κελιά και οι κοινοί κοιτώνες πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση, υπόψιν υγιεινής και ασφαλείας, απολυμανόμενα και υδροχλωματιζόμενα τακτικά. Το δάπεδο πρέπει να καθαρίζεται και να πλένεται καθημερινά. Επίσης οι κρατούμενοι υποβάλλονται κάθε εβδομάδα σε λουτρό καθαριότητας, τρεις φορές την εβδομάδα σε Ξύρισμα, καθημερινά σε πλύσιμο του προσώπου, των χεριών και των ποδιών, ανά δεκαπενθήμερο σε ευπρεπισμό της κόμης.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν ότι οι κρατούμενοι πρέπει να διατηρούνται καθαροί και για το σκοπό αυτό πρέπει να τους παρέχεται νερό και αντικείμενα καθαριότητας απαραίτητα για την υγεία και την καθαριότητα.

Για λόγους υγείας και προκειμένου οι κρατούμενοι να διατηρούν μία καλή εμφάνιση και να διαφυλάσσουν τον αυτοσεβασμό τους, πρέπει να τους παρέχονται ευκολίες για την κατάλληλη περιποίηση των μαλλιών και της γενειάδας οι άνδρες πρέπει να μπορούν να ξυρίζονται τακτικά. Παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρονται και στους στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις.

Ο σωφρονιστικός κώδικας 1967 αναφέρει ότι σε περίπτωση που εκδηλωθεί σε κρατούμενο μεταδοτική νόσος παραγγέλλεται αμέσως η μόνωση σε ειδικό κελί ή θάλαμο αναρρωτηρίου ή διακομίζεται το ταχύτερο σε νοσοκομείο. Η μόνωση δύναται κατά την κρίση του ιατρού.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης αυτό που αναφέρει ο Ευρωπαϊκός κοινωνικός χάρτης για την υγιεινή. Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για προστασία της υγείας, τα συμβαλλόμενα μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λαμβάνουν είτε απευθείας είτε με τη συνεργασία δημοσίων και ιδιωτικών οργανώσεων, κατάλληλα μέτρα που θα αποσκοπούν ιδίως :

«Να εξαφανίζουν κατά το δυνατό τα αίτια μη ικανοποιητικής υγείας

Να προβλέπουν συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διαφώτισης σε ότι αφορά τη βελτίωση της υγείας και την ανάπτυξη της συναίσθησης ατομικής ευθύνης στο τομέα της υγείας.

Να προλαβαίνουν κατά το δυνατό, τις επιδημικές, ενδημικές και άλλες ασθένειες».

Στην έκθεση (Αθήνα Ιούλιος 1994) για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας της Βουλής των Ελλήνων (περίοδος Η- Σύνοδος Α' Πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, αντιπρόεδρος Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, γραμματέας Φ. Στεφανοπούλου αναφέρεται η αδυναμία του διαχωρισμού των κρατουμένων όπου δημιουργούνται φόβοι περί μεταδόσεως ασθενειών, εφόσον τα ίδια κελιά κρατούνται τοξικομανείς, φορείς διαφόρων ασθενειών και ασθενείς δεδομένου ότι στα νοσοκομεία είναι δύσκολο να εξασφαλισθεί ειδικός χώρος για ασθενείς κρατούμενους. Διαπιστώθηκε εξάλλου ότι οι κρατούμενοι δεν υποβάλλονται σε καμία ιατρική εξέταση για μεταδοτικές ασθένειες ή AIDS ενώ το ενδιαφέρον της πολιτείας για

τις περιπτώσεις των εξαρτημένων από ναρκωτικές ουσίες ατών κρίνεται ως ανεπαρκές.

Αξίζει ν' αναφερθεί ακόμη μία μαρτυρία για την κατάσταση της υγιεινής μέσα στις φυλακές που υπάρχει στο βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού» (Αθήνα 1986) που σημειώνει χαρακτηριστικά : «Εκεί μέσα σ' ένα άλλο δωμάτιο μου παραδώσανε αυτά που προσφέρει η φυλακή. Ένα στρώμα, τρεις κουβέρτες, ένα ζευγάρι σεντόνια, μαξιλάρι, μία τσίγκινη караβάνα, ένα κουτάλι. Μια κρατούμενη με βοήθησε να τ' ανεβάσω στον τρίτο όροφο που κανονίσανε να βρίσκεται το κελί μου. Ένα κελί μ' ένα νιπτήρα, μία λεκάνη- τουαλέτας και ένα κρεβάτι. Πότε στη ζωή μου μέχρι τότε δεν αισθάνθηκα βρώμικη και χαμένη.

Η Άννα Μπενάκη - Ψαρούδα σε μία της ομιλίες στην ολομέλεια της Βουλής (12 και 13-4-1989) από τα πρακτικά της βουλής αναφέρει ότι οι συνθήκες διαβίωσης είναι άθλιες έως κακές. Οι κρατούμενοι στιβάζονται πραγματικά, κυριολεκτικά σε ανεπαρκείς χώρους. Οι στοιχειώδεις κανόνες υγιεινής δεν τηρούνται.

β. Υγειονομική περίθαλψη

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 27) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται ότι η υγειονομική περίθαλψη των κρατουμένων διενεργείται από ιατρούς και οδοντιάτρους των καταστημάτων κράτησης από τα θεραπευτικά καταστήματα καθώς και από δημόσια νοσοκομεία.

Ο ίδιο ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 129όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 205).

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1987 επισημαίνουν ότι τα ιδρύματα που δεν έχουν στο προσωπικό τους έναν ή περισσότερους μόνιμους ιατρούς πρέπει να τα επισκέπτεται τακτικά ιατρός με μερική απασχόληση ή εξουσιοδοτημένο προσωπικό από υπηρεσία υγείας. Επίσης είναι απαραίτητο ν' αναφερθεί και το ότι ο γιατρός αποφασίζει πως θα χρησιμοποιηθούν φάρμακα που τυχόν φέρνει μαζί του ο κρατούμενος. Παρόμοια αναφέρονται και στους στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ.

γ. Επιθεώρηση υγειονομικού ελέγχου

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 29) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) η επιθεώρηση υγειονομικού ελέγχου :

«1) Συνιστάται στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης Επιθεώρηση υγειονομικού ελέγχου η οποία στελεχώνεται :

α) από έναν επιθεωρητή - ιατρό με ειδικότητα παθολόγου ή ψυχιάτρου και δεκαετή τουλάχιστον άσκηση της ειδικότητας του στο δημόσια τομέα,

β) από έναν αναπληρωτή επιθεωρητή με τα ίδια προσόντα και

γ) από γραμματεία

2) Ο επιθεωρητής - ιατρός :

α) προγραμματίζει σε συνεργασία με τους ιατρούς και οδοντιάτρους των καταστημάτων κράτησης, το είδος και τον τρόπο παροχής της υγειονομικής περίθαλψης στα καταστήματα αυτά και

β) ελέγχει και επιθεωρεί ως προς τη σωστή εκτέλεση των καθηκόντων του, το υγειονομικό προσωπικό των καταστημάτων κράτησης».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία » (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 129-130 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων » (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 205,207).

Στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον Κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, αναφέρεται ότι για την πιστή εφαρμογή των διατάξεων συνίσταται στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Επιθεώρηση Υγειονομικού ελέγχου που αποβλέπει στους παραπάνω σκοπούς οι οποίοι αναφέρθηκαν από την εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ένα υπηρεσιακό σημείωμα της Διεύθυνσης σωφρονιστικής αγωγής ενηλίκων (Αθήνα 12-7-1989) με προϊσταμένη Διεύθυνση τη κ. Ε. Ρήγα αναφέρει ότι, η σύσταση επιθεώρησης υγειονομικού ελέγχου, με διοικητικές μάλιστα αρμοδιότητες, θεωρείται κατά την άποψη τους υπερβολική, όταν δεν αντιμετωπίζεται σήμερα τουλάχιστον σε επίπεδο περιφέρειας της φυλακής επαρκής ιατρική περίθαλψη των κρατουμένων και δεν εξασφαλίζονται από κάθε κατάσταση οι ανάλογες ιατρικές υπηρεσίες. Το αντικείμενο της επιθεώρησης εξάλλου πιστεύουν ότι θα δημιουργήσει προβλήματα αντί να επιλύσει. Σε πολλές περιπτώσεις επιχειρείται η λεπτομερής περιγραφή ιατρικών καθηκόντων ή η συμμετοχή ατού σε ενέργειες μη παραδεκτές για την εκπροσώπηση του καταστήματος ενώπιον των αρχών.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) τονίζουν την αναγκαιότητα της ύπαρξης επιθεώρησης υγειονομικού ελέγχου. Επίσης τονίζεται ότι πρέπει να γίνονται επιθεωρήσεις από έμπειρους και καταρτισμένους επιθεωρητές διορισμένους από την αρμόδια αρχή. Το ίδιο αναφέρουν και οι στοιχειώδεις κανόνες του Ο.Η.Ε.

Η Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη (Ν.Δ.) σε μία της ομιλίες στην ολομέλεια της βουλής (12 και 13-4-1989) καταλήγει ότι η σύσταση και λειτουργία επιθεώρησης υγειονομικού ελέγχου και η ανάθεση τους σε έμπειρους επιθεωρητές αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την έγκαιρη ενημέρωση του Υπουργείου προς αντιμετώπιση των προβλημάτων των φυλακών και των ιδρυμάτων αγωγής.

δ. Υγειονομικό προσωπικό

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 30) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της

Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) 'όσον αφορά το υγειονομικό προσωπικό αναφέρεται ότι :

«1. Κάθε κατάστημα κράτησης εξυπηρετεί τουλάχιστον από έναν παθολόγο, έναν ψυχίατρο και ένα νοσοκόμο σε εικοσιτετράωρη βάση. Σε καταστήματα με περισσότερους από διακόσιους κρατούμενους υπηρετούν μόνιμοι παθολόγοι και ψυχίατροι και ειδικότερα ένας νοσοκόμος σε εικοσιτετράωρη βάση για κάθε εκατό κρατούμενους, ένας παθολόγος και ένας ψυχίατρος για κάθε διακόσιους κρατούμενους.

2. Σε κάθε κατάστημα με περισσότερους από διακόσιους κρατούμενους υπηρετεί τουλάχιστον ένας οδοντίατρος

3. Στα καταστήματα κράτησης γυναικών εκτός από τους παραπάνω ιατρούς υπηρετεί και γυναικολόγος.

4. Τα θεραπευτικά καταστήματα διέπονται από ειδικές διατάξεις και υπάγονται στον έλεγχο της επιθεώρησης υγειονομικού ελέγχου».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995. Γ' Έκδοση σελ. 130 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατούμενων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 207).

Η Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη (Ν.Δ.) σε μία της ομιλίες στην ολομέλεια της βουλής (12 και 13-4-1989) επισημαίνει τις συνθήκες που επικρατούν στις φυλακές Κορυδαλλού. Συγκεκριμένα για το νοσοκομείο κρατούμενων, αναφέρεται ότι το επιστημονικό προσωπικό αποτελείται μόνον από 2 ιατρούς παθολόγους, μία φαρμακοποιό και μία μικροβιολόγο, για ένα πολύ μεγάλο ποσοστό κρατούμενων. Μόνιμους γιατρούς δεν έχει και υπάρχουν ιατροί των άλλων ειδικοτήτων που επισκέπτονται το νοσοκομείο δύο φορές την εβδομάδα.

Ανάλογες συνθήκες επικρατούν και στο Ψυχιατρικό Κατάστημα του Κορυδαλλού.

Εδώ αξίζει ν' αναφερθεί ένα απόσπασμα από μία έκθεση του διευθυντή των φυλακών του ψυχιάτρου όπου δίνει μία εικόνα για την κατάσταση που επικρατεί στο ψυχιατρείο λόγω έλλειψης υγειονομικού προσωπικού.

«Κάπου πρέπει να βρεθεί ένας χώρος για 60-70 ψυχασθενείς που να μπορούν να έχουν μία στοιχειώδη ιατρική και φαρμακευτική περίθαλψη. Εδώ μέσα απλά διατηρούνται μέχρι να πεθάνουν. Και υπάρχουν άτομα εδώ μέσα που δεν έχουν πλέον την ικανότητα να αντιληφθούν ούτε που βρίσκονται, ούτε γιατί βρίσκονται. Χωρίς γιατρούς, χωρίς νοσοκόμους, χωρίς προσωπικό, λειτουργούμε μεταξύ νοσηλευτικού ιδρύματος και φυλακής ψάχνοντας ακόμη να βρούμε την ταυτότητα μας.»

Παρόμοια αναφέρονται και στην (έκθεση Αθήνα Ιούλιος 1994) για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας της βουλής των ελλήνων (περίοδος Η - Σύνοδος Α' πρόεδρος: Κ. Παπαναγιώτου, αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου γραμματέας Φ. Στεφανοπούλου.

Επίσης αναφέρουν ότι σε κάθε ίδρυμα πρέπει να προσφέρει υπηρεσία ένας τουλάχιστον ιατρός γενικής ιατρικής. Οι υγειονομικές υπηρεσίες πρέπει να συνδέονται οργανικά, απευθείας με τη γενική υγειονομική

διοίκηση του κράτους ή της κοινότητας. Αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν ψυχιατρική υπηρεσία για τη διάγνωση και στις περιπτώσεις που χρειάζεται, τη θεραπεία καταστάσεων διανοητική ανωμαλίες.

Αξίζει να επισημανθούν οι άθλιες συνθήκες που επικρατούν από την άποψη του υγειονομικού προσωπικού στις γυναικείες φυλακές του Κορυδαλλού από το βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού» (Αθήνα 1986) Αναφέρει ότι είναι πολύ εύκολο να γίνουν λάθη γιατί το υποτυπώδες ιατρικό προσωπικό δεν έχει σημασία. Συνήθως τα φάρμακα της ιατρικής συνταγής δεν υπάρχουν ή το φάρμακο με το οποίο μιά κρατούμενη έκανε θεραπεία έχει τελειώσει.

Επίσης είναι οδυνηρό το γεγονός ότι στις μοναδικές γυναικείες φυλακές της Ελλάδας, γιατρός με ειδικότητα γυναικολόγου δεν υπάρχει. Οι κρατούμενες που έχουν κάποιο πρόβλημα είτε από ψυχολογικούς λόγους, είτε από οργανικούς ή ενόχληση γυναικολογικής φύσεως, αναγκάζονται να περιμένουν καρτερικά μέρες ή και μήνες ακόμη, μέχρι να συσταθεί η φρουρά και να έρθει η κλούβα που θα τις πάει σε εξωτερικό νοσοκομείο για μιά απλή γυναικολογική εξέταση. Όλο αυτόν τον καιρό της αναμονής, η ενόχληση γίνεται πρόβλημα και το πρόβλημα επιδεινώνεται.

Επιπλέον θλιβερό είναι το γεγονός όταν ο ψυχίατρος αρχίζει με τη σειρά του τις ερωτήσεις και τελειώνει γράφοντας μιά συνταγή από ηρεμιστικά. Η κρατούμενη αναρωτιέται τι δουλειά έχουν τα ηρεμιστικά με το πονοκέφαλο της. Χωρίς καμία εξέταση (ακτινογραφίες κλπ) πως είναι δυνατό να καταλάβουν ότι πρόκειται για ψυχιατρικό πρόβλημα.

ε. Ιατρική περίθαλψη κρατουμένων

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 31) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) η ιατρική περίθαλψη των κρατουμένων έχει ως εξής :

«1. Ο ιατρός του καταστήματος εξετάζει τον κρατούμενο με πρωτοβουλία του ή όταν ο τελευταίος το ζητήσει και ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 3.

2. Κάθε κρατούμενος μπορεί να ζητήσει να εξετασθεί από ιατρό της δικής του επιλογής. Η εξέταση γίνεται με παρουσία του ιατρού του καταστήματος κατά τις ώρες της υπηρεσίας του σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής δεοντολογίας. Σε περίπτωση αντίθεσης στη διάγνωση ή στον τρόπο θεραπείας καλείται τρίτος ιατρός που ορίζεται από τον επιθεωρητή υγειονομικού ελέγχου και εκεί όπου δεν εδρεύει επιθεωρητής από το δικαστή εκτέλεσης των ποινών.

3. Η παραπομπή κρατούμενου σε νοσηλευτικό ίδρυμα ενεργείται ύστερα από έκθεση του ιατρού του καταστήματος κράτησης στην οποία αιτιολογείται λεπτομερώς η αναγκαιότητα της παραπομπής. Η έκθεση του ιατρού συνοδεύει τον παραπεμπόμενο και αντίγραφο της παραμένει στον ατομικό του φάκελο. Επίσης αντίγραφο της αποστέλλεται στην επιθεώρηση του υγειονομικού ελέγχου του Υπουργείου Δικαιοσύνης».

Ο ίδιο ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία » (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ Έκδοση σελ. 131 όπως επίσης και στο βιβλίο

των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατούμενων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 209).

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν ότι οι ασθενείς κρατούμενοι που χρειάζονται ιατρική περίθαλψη μεταφέρονται σε ειδικά ιδρύματα ή κρατικά νοσοκομεία. Όταν η νοσηλεία παρέχεται σε ίδρυμα ο εξοπλισμός, η επίπλωση και το φαρμακευτικό υλικό πρέπει να είναι κατάλληλα για την ιατρική περίθαλψη και θεραπεία των ασθενών κρατούμενων και να υπηρετεί σ' αυτό προσωπικό κατάλληλα εκπαιδευμένων υπαλλήλων.

Έτσι λοιπόν ο γιατρός πρέπει να επισκέπτεται και να εξετάζει όλους του κρατούμενους το ταχύτερο δυνατό, ευθύς μετά την εισαγωγή τους και έκτοτε όποτε υπάρχει ανάγκη.

Σύμφωνα με τους στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατούμενων του ΟΗΕ (30-8-1955) ορίζεται ότι όσοι κρατούμενοι ασθενείς έχουν ανάγκη ειδικής φροντίδας πρέπει να προβλέπεται η μεταγωγή σε ειδικά σωφρονιστικά καταστήματα ή λαϊκά νοσοκομεία. Σε περίπτωση που έχει οργανωθεί εντός του καταστήματος νοσοκομειακή περίθαλψη, το νοσοκομείο πρέπει να είναι εφοδιασμένο με υλικό, εργαλεία και φαρμακευτικά προϊόντα, που να επιτρέπουν την περίθαλψη και την κατάλληλη νοσηλεία των ασθενών κρατούμενων, το δε προσωπικό πρέπει να έχει επαρκή επαγγελματική κατάρτιση.

Παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρονται και στο σωφρονιστικό κώδικα του 1967 (άρθρο 39) και στους Ευρωπαϊκούς σωφρονιστικούς κανόνες του 1987.

Οι αρχές ιατρικής δεοντολογίας υποστηρίζουν ότι στους κρατούμενους πρέπει να παρέχεται περίθαλψη στο ίδιο βαθμό και με την ίδια ποιότητα όπως και στα άτομα που δεν είναι υπό κράτηση ή φυλάκιση.

Στην έκθεση (Αθήνα Ιούλιος 1994) για την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας βουλής των Ελλήνων (περίοδος Η Σύνοδος Α') πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, αντιπρόεδρος Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, γραμματέας Φ. Στεφανοπούλου το πρόβλημα της ιατρικής περίθαλψης παρουσιάζεται οξύ. Το νοσοκομείο των φυλακών Κορυδαλλού λειτουργεί περισσότερο σαν σταθμός πρώτων βοηθειών.

στ. Δελτία υγείας

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 32) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) για κάθε κρατούμενο τηρείται ατομικό δελτίο υγείας, στο οποίο καταχωρίζονται στοιχεία ιατρικού ενδιαφέροντος. Το δελτίο αυτό συνοδεύει τον κρατούμενο σε κάθε μετακίνηση του σε κατάσταση ή σε νοσηλευτικό ίδρυμα. Στο πίο πάνω δελτίο καταχωρίζονται κάθε ιατρική εξέταση με τη χρονολογία της, η σχετική διάγνωση, η αγωγή που συστήθηκε καθώς και το ονοματεπώνυμο, η ειδικότητα και η υπογραφή του ιατρού που έκανε την εξέταση.

Σε κάθε κατάσταση τηρείται υποχρεωτικά βιβλίο ιατρικών εξετάσεων κρατούμενων, στο οποίο αναγράφονται περιληπτικά τα παραπάνω στοιχεία.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 131- 132 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 209, 211).

Μία εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων» προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης με επιτροπή (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) (Αθήνα 6-5-1988) για την τήρηση του ατομικού δελτίου υγείας αναφέρει τα ίδια με τα παραπάνω.

ζ. Ιατρικές πράξεις

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 33) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται ότι :

1. Κάθε είδους αναγκαία ιατρική εξέταση ή ιατροχειρουργική επέμβαση σε κρατούμενο επιτρέπεται με τη συναίνεση του.

2. Αν ο κρατούμενος αρνείται, ενώ δεν είναι διανοητικά καθυστερημένος ή ψυχικά ασθενής, ζητείται η συναίνεση του ή της συζύγου του ή συγγενών μέχρι τρίτου βαθμού και εφ' όσον ελλείπουν ή αρνούνται, αποφασίζει σχετικά ο δικαστής εκτέλεσης των ποινών.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 132 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 211).

η. Απεργία πείνας

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 34) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) σχετικά με την απεργία πείνας αναφέρει ότι :

«1. Ο κρατούμενος που δηλώνει ότι κατέρχεται σε απεργία πείνας έχει δικαίωμα να καλέσει ιατρό της επιλογής του για να διαπιστωθεί η κατάσταση της ψυχικής ή πνευματικής του υγείας. Μετά τη δήλωση αυτή ο διευθυντής σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθησή του.

2. Αν κατά τη διάρκεια της απεργίας ο ιατρός του καταστήματος κρίνει ότι ο απεργός χρειάζεται ειδική ιατρική παρακολούθηση, ζητεί την μεταγωγή του σε θεραπευτικό κατάστημα. Την ίδια δυνατότητα έχει και το δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών.

3. Αν ο απεργός περιέλθει σε κατάσταση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του, το δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών, λαμβάνοντας υπόψη την προσωπικότητα του κρατουμένου, ο σκοπό και τις επιδιώξεις του και τη σταθερότητα της απόφασης του, μπορεί να διατάξει τη λήψη μέτρων».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 132-133 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 211,213).

Τα ίδια με τα παραπάνω αναφέρονται και στην εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Ίμητσούλου - Νικόλαος Παπαδοπούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης,

Αξίζει ν' αναφερθούν κάποια αποσπάσματα απ το βιβλίο της Σοφάς Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού» (Αθήνα 1986). Πρόκειται για την απεργία πείνας των κρατουμένων στις Γ. Φ. Κορυδαλλού, το '80 η οποία αντιμετωπίστηκε με μεγάλη βαρβαρότητα. Οι αιτίες ήταν πολλές και η αγανάκτηση των κρατουμένων μεγάλη. Η μεγαλύτερη αιτία ήταν η ίδια η φυλακή « που όσο θα υπάρχει αυτό το απάνθρωπό σύστημα καμία βελτίωση του δεν θα ηρεμήσει τις καρδιές των κρατουμένων» όπως αναφέρεται στο βιβλίο « Χωρίς την ελάχιστη θέληση για υπαναχώρηση , κλιμακώσαμε τον αγώνα μας και αρχίσαμε απεργία πείνας, την οποία ανακοινώσαμε στην διεύθυνση. Επίσης αποχή συσσιτίου και άρνηση να δεχτούμε οποιαδήποτε λειτουργία της φυλακής. Δεν δεχόμασταν το κλειδωμα στα κελιά και γι' αυτό δεν μπαίναμε μέσα... Ούτε παίρναμε από το φαρμακείο φάρμακα. Μόνο τα επισκεπτήρια των συγγενών και δικηγόρων μας δεχόμασταν, για να έχουμε επαφή και πληροφόρηση από τους έξω. Δύο μεγάλα άσπρα σεντόνια και κάτι νερομπογιές ζωγραφικής χρησιμεύσανε για να φτιάξουμε τα δύο πανό μας. Τα στερεώσαμε στα παράθυρα. Τα πανό γράφανε :

«ΑΠΕΡΓΙΑ ΠΕΙΝΑΣ ΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΖΩΗΣ»

θ. Διατροφή

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 4ο) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει ότι:

«1. Η διατροφή των κρατουμένων είναι υποχρέωση του κράτους. Η διατροφή των κρατουμένων καθορίζεται από διαιτολόγιο με ευθύνη της επιθεώρησης υγειονομικού ελέγχου του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

2. Η καθοριζόμενη κατά την προηγούμενη παράγραφο διατροφή στα καταστήματα ελέγχεται και παρακολουθείται από τον ιατρό και τον διευθυντή της φυλακής, οι οποίοι ελέγχουν καθημερινά την ποιότητα και τη γενική κατάσταση της παρασκευαζόμενης τροφής.

3. Ο ιατρός του καταστήματος καθορίζει, με γραπτή γνωμάτευση, ειδική δίαιτα ή συμπληρωματική τροφή σε όσους έχουν ανάγκη.

4. Πρόνοια λαμβάνεται, κατά το δυνατό, για ειδικά διαιτολόγια που επιβάλλουν ορισμένες θρησκευτικές πεποιθήσεις.

5. Πρόνοια στον κρατούμενο να προμηθεύεται με δική του δαπάνη τα απαραίτητα αγαθά για την ικανοποίηση των ατομικών τους αναγκών με

μεσολάβηση των υπηρεσιών του καταστήματος από τον ίδιο τον κρατούμενο απαγορεύεται.

6. Η παράδοση ειδών διατροφής στους κρατούμενους κατά το επισκεπτήριο απαγορεύεται εκτός αν το επιτρέπει ο κανονισμός του καταστήματος».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ Έκδοση σελ. 133-134 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση «Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατούμενων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 211). Προσθέτοντας ότι η διανομή του συσσιτίου ενεργείται με τρόπο, σε τόπο και ώρα όπως ορίζεται από τον εσωτερικό κανονισμό. Το συσσίτιο διανέμεται σε ίσες μερίδες, επιτρέπεται όμως η παροχή στους ενδεέστερους των κρατούμενων συμπληρωματική μερίδα από το τυχόν πλεόνασμα άρτου ή τροφής. Επίσης πρέπει ν' αναφερθεί ότι κάθε κρατούμενος πρέπει να διαθέτει πόσιμο νερό και ότι σε ασθενείς κρατούμενους παρέχεται συμπληρωματική μερίδα άρτου και τροφής ίση προς το 1/3 ή το 1/2 της κεκανονισμένης μερίδας. Επίσης τα παιδιά γυναικών κρατούμενων, νεογενή η και μετά τον απογαλακτισμό, εμπειστευμένα αυτές λαμβάνουν πάντοτε με υπόδειξη του ιατρού, τροφή σε είδος και ποιότητα ανάλογη προς την ηλικία αυτών.

Παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρονται σε μία εισηγητική έκθεση της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατούμενων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης (Αθήνα 6-5-1988) με επιτροπή (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη). Στον σωφρονιστικό κώδικα το 1967 (Άρθρο 160) αναφέρεται ότι η διατροφή είναι ανάλογη προς το είδος του καταστήματος, επίσης προς την εποχή του έτους, το είδος της καταβαλλόμενης εργασίας, το φύλο, την ηλικία και τους ειδικούς όρους υγιεινής κατάστασης των κρατούμενων.

Τα ίδια αναφέρουν όσον αφορά τη διατροφή των κρατούμενων και οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες όπως επίσης και οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-195)

Αξιζει να επισημανθούν οι άθλιες συνθήκες που επικρατούν στις Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού όσον αφορά τη διατροφή των κρατούμενων. Στο βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού» (Αθήνα 1986) αναφέρεται χαρακτηριστικά : «Η διατροφή ήταν όχι απλά χάλια, αλλά η χειρότερη που υπήρχε. Φακές, φασόλια, ρεβίθια, μ' ελάχιστο λάδι και μετρημένες ελιές για κάθε κρατούμενη. Όλα αυτά με κάνανε να αρρωστήσω απ' το στομάχι μου, με στείλανε στο νοσοκομείο και εκεί έκανα εγχείριση στομάχου. Μου αφαιρέσανε ένα μέρος, έτσι μου είπανε. Την ίδια εποχή αυτή η σημερινή καλόγρια, που σίγουρα στην κόλαση θα πάει, είχε ένα γάτο και τον τάζε επιδεικτικά μπροστά μας ψητό κρέας και τα καλύτερα φαγητά».

Επίσης στο βιβλίο αυτό γίνεται αναφορά και για πατάτες μπλούμ, που έτσι τις λένε στην φυλακή γιατί είναι βραστές πατάτες μέσα σε κόκκινο νερό που λέγεται σάλτσα. Οι περισσότερες κρατούμενες καταλήγουν να φάνε λίγο τυρό, ψωμί και ελιές που αγοράσανε από τον μπακάλη. Αποτέλεσμα των παραπάνω πολλές γυναίκες έχουν πρόβλημα με το

στομάχι τους. Αυτές οι γυναίκες μπαίνουν στην λίστα για ιδιαίτερο φαγητό και το οποίο είναι απλά βραστές πατάτες χωρίς το κόκκινο ζουμί της «σάλτσας».

ι. Ενδυμασία

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 4ο άρθρο 36) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει ότι:

«1. Κάθε κρατούμενος έχει δικαίωμα να φέρει την ατομική του ενδυμασία, η οποία πρέπει να είναι ευπρεπής και καθαρή.

2. Κρατούμενοι, που δεν έχουν κατάλληλη ενδυμασία και υποδήματα, καθώς και όσοι το ζητήσουν, λαμβάνουν τα είδη αυτά από τη διεύθυνση των καταστημάτων. Ομοίομορφες στολές δεν επιτρέπονται και η όλη εμφάνιση της ενδυμασίας θα πρέπει να μην είναι ταπεινωτική για τον κρατούμενο και να είναι ανάλογη με την εποχή του έτους.

3. Οι κρατούμενοι που εργάζονται σε αγροτικά καταστήματα, εργαστήρια και άλλες εργασίες δικαιούνται κατάλληλο ρουχισμό.

4. Οι κρατούμενοι που έχουν από την επαγγελματική ή άλλη ιδιότητα τους ιδιαίτερη στολή δεν επιτρέπεται να τη φορούν στο κατάστημα.

5. Με δαπάνη του δημοσίου χορηγούνται κουβέρτες, σεντόνια, μαξιλαροθήκες και πετσέτες. Οι κρατούμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τα δικά τους σεντόνια και κουβέρτες. Ο τύπος και η ποιότητα των ειδών που παρέχονται καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

6. Οι κρατούμενοι υποχρεούνται να τηρούν καθαρά και φροντισμένα τα είδη ένδυσης και ρουχισμού που περιγράφονται παραπάνω».

Μία εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης στον «Κώδικα βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων» προς τη Βουλή των Ελλήνων αναφέρει τα ίδια με τις παραγράφους 1 και 2 από την εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Επίσης παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρονται και στον Σωφρονιστικό Κώδικα του 1967. Προσθέτοντας ότι ο ρουχισμός στους κατάδικους και τους υποδίκους καθορίζεται ανάλογα του φύλου, της ηλικίας, του είδους της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας, όπως επίσης της προοδευτικής κατά τάξεις μεταχείρισης των κρατουμένων.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1989) αναφέρουν τα ίδια με την εφημερίδα της κυβερνήσεως συμπληρώνοντας ότι όταν επιτρέπει στους κρατούμενους να εξέρχονται από το ίδρυμα, πρέπει να τους επιτρέπεται να φορούν τα δικά τους ενδύματα ή άλλα που δεν προκαλούν την προσοχή. Επίσης κατά την εισαγωγή του στο ίδρυμα πρέπει να γίνονται οι κατάλληλες διευθετήσεις ώστε να διασφαλισθεί η διατήρηση του προσωπικού τους ρουχισμού σε καλή κατάσταση ώστε να είναι κατάλληλος για χρήση.

Παρόμοια με όλα τα παραπάνω αναφέρονται και στους στοιχειώδεις κανόνες του Ο.Η.Ε. (30-8-1955)

Ο ίδιος νόμος που αναφέρεται στην εφημερίδα της κυβερνήσεως 16 Μαΐου 1989 υπάρχει και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 134-135 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση «

Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατούμενων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 217).

Στο βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού» (Αθήνα 1986) αναφέρεται ότι : «Καμία δεκαπενταριά φυλάκισες, μερικές με γάντια στα χέρια, μάλλον για να μη λερώσουν τα βρωμόχερα τους, μπαίνανε - βγαίνανε μέσα στα κελιά και στους θαλάμους για έρευνα.

Ανοίγανε τα παράθυρα ανακατεύανε τα ρούχα, πετάγανε τα σεντόνια και τις κούβερτες από τα κρεβάτια, ανακατεύανε τις βαλίτσες, αναποδογυρίζανε τα στρώματα και δεν άφηναν τίποτα στη θέση του».

8. Αγωγή κρατουμένων

α) Σκοπός της αγωγής

Σύμφωνα με το νόμο 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 39) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται ότι: «αγωγή των κρατουμένων αποβλέπει στην ομαλή επανένταξη του στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό περιβάλλον. Αυτό επιδιώκεται, με την ανάπτυξη των ψυχικών, σωματικών και πνευματικών ιδιοτήτων τους, τη διατήρηση της ψυχικής και σωματικής τους υγείας, την κατάλληλη εκπαίδευση και τη μείωση των αρνητικών επιδράσεων της στέρησης της ελευθερίας, για να καταστούν υπεύθυνα και αυτοδύναμα άτομα».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 138-139 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 331).

Παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρονται σε μία εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης, όπως επίσης και στον σωφρονιστικό κώδικα του 1967.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) υποστηρίζουν ότι μέσα στα πλαίσια του οποίου σωφρονιστικού συστήματος πρέπει να δίνεται η δυνατότητα στους κρατούμενους να συμμετέχουν, μέσα στο ίδρυμα, σε δραστηριότητες ικανές να αναπτύξουν την υπευθυνότητα και την αυτάρκεια και να διεγείρουν το ενδιαφέρον τους για την προσωπική τους αγωγή. Πρέπει να γίνουν προσπάθειες να αναπτυχθούν μέθοδοι που να ενισχύουν τη συνεργασία και συνεισφορά των κρατουμένων στην αγωγή τους. Για το σκοπό αυτό οι κρατούμενοι πρέπει να ενθαρρυνθούν να αναλάβουν, μέσα στα καθοριζόμενα όρια ευθύνες σε συγκεκριμένους τομείς των δραστηριοτήτων του ιδρύματος. Η προετοιμασία των κρατουμένων για απόλυση πρέπει να αρχίζει όσο είναι δυνατόν νωρίτερα μετά την εισαγωγή τους στο ίδρυμα. Γι αυτό η αγωγή των κρατουμένων πρέπει να δίνει έμφαση όχι στον αποκλεισμό τους από την κοινωνία αλλά στο γεγονός ότι εξακολουθούν να αποτελούν ένα μέρος από αυτήν.

Είναι απαραίτητο ν' αναφερθεί ένα απόσπασμα από τις συζητήσεις στην ολομέλεια της Βουλής (12 και 13-4-1989) (Άννα Ψαρούδα- Μπενάκη) όπου δηλώνει την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές. Αναφέρει ότι «κύριο χαρακτηριστικό του σωφρονιστικού μας συστήματος ήταν και παραμένει η πλήρης αδιαφορία για την κοινωνική επανένταξη του κρατούμενου. Και είμαστε όλοι μάρτυρες του τί συμβαίνει συνήθως, όταν ένας κρατούμενος βγαίνει από τις φυλακές. Υπάρχουν συνεχείς καταγγελίες. Και αν ακόμα καταφέρει να μην υποτροπιάσει ο άνθρωπος αυτός, περνάει συνήθως στο περιθώριο με σοβαρότατους τραυματισμούς, θα λέγαμε χειρότερες ακόμα καταστάσεις που απέκτησε πραγματικά μέσα στις φυλακές λόγω ακριβώς της κατάστασης που επικρατεί εκεί πέρα».

β. Μέσα αγωγής

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 40) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει ότι:

«1. Η αγωγή των κρατουμένων γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό, με σύγχρονες και κατάλληλες επιστημονικές μεθόδους και προγράμματα, σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο. Στην προσπάθεια αυτή συνεργάζεται όλο το προσωπικό.

2. Η συμμετοχή και συνεργασία των κρατουμένων στον προγραμματισμό της αγωγής είναι απαραίτητη προϋπόθεση και πραγματοποιείται όπως προβλέπεται σε επόμενες ειδικές διατάξεις».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 139 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 331).

Τα ίδια με τα παραπάνω αναφέρονται σε μία εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης.

Οι Ευρωπαϊκοί Σωφρονιστικοί κανόνες (1987) υποστηρίζουν ότι για το σκοπό της αγωγής πρέπει να είναι προσιτά και να χρησιμοποιούνται όλα τα κατάλληλα θεραπευτικά, εκπαιδευτικά, ηθικά, πνευματικά και άλλα μέσα, σύμφωνα με τις εξατομικευμένες ανάγκες των κρατουμένων. Επίσης αναφέρεται ότι οι υπηρεσίες της κοινότητας και οι κοινωνικοί λειτουργοί πρέπει να στρατευθούν για αυτό το σκοπό ώστε να βοηθήσουν όσο είναι δυνατόν το προσωπικό του ιδρύματος στο έργο της κοινωνικής επανένταξης των κρατουμένων προσπαθώντας στην πράξη να διατηρήσουν και να προαγάγουν τις σχέσεις με τις οικογένειές τους, με άλλα πρόσωπα και με τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Πρέπει να ληφθούν μέτρα, ώστε να εξασφαλιστεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό η εναρμόνιση μεταξύ του νόμου και της ποινής που έχει επιβληθεί των αστικών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και των άλλων κοινωνικών παροχών που δικαιούνται οι κρατούμενοι.

γ. Κοινωνική αγωγή.

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 41) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) η κοινωνική αγωγή περιλαμβάνει κυρίως την τόνωση της ατομικής και κοινωνικής ευθύνης των κρατουμένων, την καλλιέργεια θετικών διαπροσωπικών σχέσεων, την ενθάρρυνση για έκφραση και την ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες. Η κοινωνική αγωγή ως αρωγή εφ' όσον το επιθυμεί ο κρατούμενος, μπορεί να συνεχιστεί και επεκταθεί προσαρμοζόμενη κατάλληλα και μετά την αποφυλάκισή του.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 140 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 331, 333).

Σε μία συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής (12 και 13-4-1989) (Αννα Ψαρούδα- Μπενάκη) αναφέρεται ότι στον τομέα οργάνωσης διοίκησης φυλακών ιδρυμάτων και αγωγής προσωπικού, ιδρύθηκε και λειτουργεί τμήμα κοινωνικής αρωγής, για να φιλοξενεί άτομα, που στερούνται οικογενειακού περιβάλλοντος και δεν έχουν στέγη να παραμείνουν μετά την απόλυση τους.

Η παραμονή στο τμήμα γίνεται μέχρι τα άτομα αποκατασταθούν επαγγελματικά και κοινωνικά.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες υποστηρίζουν ότι πρέπει να προβλέπεται για τους κρατούμενους η ανάπτυξη της ικανότητάς να ζει κάποιος στην κοινωνία.

δ. Φυσική αγωγή.

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 42) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει:

«1. Σε κάθε κατάσταση προβλέπεται ο απαραίτητος χώρος, εσωτερικός και εξωτερικός, καθώς και τα μέσα για τη σωματική άσκηση των κρατουμένων.

2. Το πρόγραμμα της σωματικής αγωγής εφαρμόζεται από γυμναστές και περιλαμβάνει σωματικές ασκήσεις, ενόργανη γυμναστική, ομαδικά παιχνίδια και αγώνες».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 140 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ. 327).

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν ότι το σωφρονιστικό σύστημα πρέπει να αναγνωρίσει τη σημασία για τη σωματική υγεία των κατάλληλα οργανωμένων δραστηριοτήτων που εξασφαλίζουν σωματική ευρωστία και κατάλληλα άσκηση. Έτσι ένα ορθά οργανωμένο πρόγραμμα φυσικής αγωγής, αθλημάτων και άλλων δραστηριοτήτων, πρέπει να οργανώνεται μέσα στα πλαίσια και τις επιδιώξεις του εκπαιδευτικού και σωφρονιστικού συστήματος. Επίσης η

διοίκηση της φυλακής πρέπει να βεβαιωθεί ότι κρατούμενοι που παίρνουν μέρος σ' αυτά τα προγράμματα είναι σωματικοί ικανοί. Πρέπει να γίνουν ειδικές ρυθμίσεις, κάτω απ ιατρική επίβλεψη, για τη φυσιοθεραπεία και τη θεραπευτική αγωγή των κρατουμένων που τη χρειάζονται.

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι στους κρατούμενους που δεν απασχολούνται με εξωτερική εργασία ή κρατούνται σε κλειστά ιδρύματα, πρέπει να επιτρέπεται, εάν ο καιρός είναι κατάλληλος να περπατούν τουλάχιστον μία ώρα την ημέρα καθημερινά ή να εξασκούνται κατάλληλα στο υπαίθρο σε στεγασμένο χώρο, όσο αυτό είναι δυνατό σε περίπτωση δυσμενών καιρικών συνθηκών.

Παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρουν και οι στοιχειώδεις κανόνες του Ο.Η.Ε. (30-8-1955).

Ο Σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει ότι προς σωματική ευεξία οι κρατούμενοι ασκούνται κάθε πρωί σε γυμναστική, τις Κυριακές και εορτές και σε αθλοπαιδία. Το είδος και η διάρκεια καθορίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό, ανάλογα προς το φύλο, την ηλικία, την υγεία και είδος της καταβαλλόμενης εργασίας. Από τις ασκήσεις της γυμναστικής και τα αθλοπαιδία απαλλάσσονται κρατούμενοι υπερήλικες ή ασθενείς. Οι κρατούμενοι παροτρύνονται από τον γυμναστή και τον ιατρό σε αγωγή υγιεινής και σωματική καθαριότητα για την πρακτική κάθε ημέρα άσκηση και τις ειδικές ομιλίες.

ε. Πνευματική αγωγή

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 43) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) για την πνευματική αγωγή ορίζεται ότι :

«1. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να επιμορφώνεται και να ενημερώνεται με βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, σεμινάρια και συζητήσεις.

2. Για το σκοπό αυτόν προβλέπεται δανειστική βιβλιοθήκη, διαρκώς εμπλουτισμένη με λογοτεχνικά και επιστημονικά βιβλία και δημιουργείται κατάλληλος χώρος για αναγνωστήριο. Επίσης ενισχύεται και επιδιώκεται η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και άλλους φορείς».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 141 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 333.

Παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρονται και στους ευρωπαϊκούς σωφρονιστικούς κανόνες (1987) συμπληρώνοντας ότι πρέπει να λαμβάνεται ειδική μεριμνα για την εξυπηρέτηση των αλλοδαπών με γλωσσικά προβλήματα.

Ο Σωφρονιστικός κώδικας του 1967 γράφει ότι ο διευθυντής του καταστήματος καθορίζει τον αριθμό και το είδος των περιεχομένων στους κρατούμενους βιβλίων, τον χρόνο και τον τόπο της ανάγνωσης. Η ανάγνωση βιβλίων και περιοδικών επιτρέπεται στο αναγνωστήριο τις κανονισμένες ώρες λειτουργίας αυτού. Οι κρατούμενοι φιλομαθείς δύναται

να δανείζονται από την βιβλιοθήκη βιβλία και περιοδικά προς ανάγνωση στο ατομικό κελί κατά τις ώρες αναπαύσεως. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατόν να επιτραπεί η προμήθεια ή αποστολή βιβλίων απ' έξω το περιεχόμενο αυτών των βιβλίων ελέγχεται με λεπτομέρεια πριν την παράδοση στον αποδέκτη.

Επίσης πρέπει ν' αναφερθεί ότι όσοι κρατούμενοι φθείρουν εκ της προθέσεως ή βαριάς αμέλειας βιβλία της βιβλιοθήκης υποχρεώνονται σε επανόρθωση της ζημιάς. Η συντήρηση και λειτουργία της βιβλιοθήκης, και του αναγνωστηρίου ανατίθεται στον προϊστάμενο της εκπαίδευσης ή άλλο σωφρονιστικό υπάλληλο ο οποίος μπορεί νά προτείνει στον διευθυντή την αγορά νέων βιβλίων και περιοδικών. Ο εφορευών της βιβλιοθήκης και του αναγνωστηρίου καταρτίζει κατάλογο των βιβλίων, μετά συνοπτικής, αλλά σαφούς υποσημείωσης του περιεχομένου.

Στην έκθεση για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και της δυνατότητας βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας από την βουλή των ελλήνων (Περίοδος Η' Σύνοδος Α') Αθήνα Ιούλιος 1994 αναφέρεται ότι τα κυριότερα προβλήματα εντοπίζονται στην έλλειψη βιβλίων, στην έλλειψη άθλησης και άσκησης, στην έλλειψη καθημερινής υγιεινής, στην κράτηση τους σε καταστήματα που βρίσκονται μακριά από τον τόπο κατοικίας της οικογένειας του και γενικά δραστηριοτήτων που θα τους επέτρεπαν από το να αισθάνονται ως απόβλητοι δίχως κίνητρα για ζωή.

στ: Θρησκευτική αγωγή

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 44) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται ότι :

«1. Η Θρησκευτική αγωγή είναι προαιρετική και περιλαμβάνει το δικαίωμα του κρατούμενου να ασκεί τα θρησκευτικά του καθήκοντα και να επικοινωνεί με αναγνωρισμένο εκπρόσωπο του θρησκεύματος ή του δόγματος του, με φροντίδα του ιερέα ή του διευθυντή του καταστήματος.

2. Ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα δηλώνει αν το επιθυμεί, το θρησκεύμα ή το δόγμα στο οποίο ανήκει.

3. Σε κάθε κατάστημα υπάρχει νάος ή κατάλληλος χώρος στον οποίο όσοι από τους κρατούμενους επιθυμούν, παρακολουθούν τη θεά λειτουργία ή άλλες ακολουθίες που τελούνται από τον ιερέα του καταστήματος ή εθελοντή ιερέα.

4. Κρατούμενοι, οι οποίοι βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κράτησης ή σε θεραπευτικά καταστήματα, δέχονται την επίσκεψη του ιερέα ή του εθελοντή ιερέα για ενίσχυση και παρηγοριά.

5. Στις ιδιαίτερες συνομιλίες του ιερέα με τον κρατούμενο δεν παρευρίσκεται φυλακτικό ή άλλο προσωπικό κράτησης».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 141-142 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων».(Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 303.

Παρόμοια με τα παραπάνω αναφέρονται και στον σωφρονιστικό κώδικα του 1967 συμπληρώνοντας ότι ο ιερέας συνεργάζεται με τον διευθυντή

στην κατάρτιση και εφαρμογή του προγράμματος της θρησκευτικής διδασκαλίας και της κατηχήσεως, δικαιούμενος να λαμβάνει γνώση του ατομικού φακέλου και των πορισμάτων της ψυχοβιολογικής εξέτασης.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) γράφουν τα ίδια με τα παραπάνω συμπληρώνοντας ότι κάθε κρατούμενος πρέπει να μπορεί, εφόσον είναι πρακτικά εφικτό να ικανοποιεί τις θρησκευτικές ηθικές και πνευματικές του ανάγκες παρακολουθώντας τις λειτουργίες ή συγκεντρώσεις που προβλέπονται στο ίδρυμα και κατέχοντας τα απαραίτητα βιβλία ή λογοτεχνήματα. Επίσης εάν ο αριθμός των κρατουμένων με την ίδια θρησκεία είναι μεγάλος πρέπει ο εκπρόσωπος της θρησκείας να είναι με πλήρη απασχόληση.

Τα ίδια για τη θρησκευτική αγωγή αναφέρουν και οι στοιχειώδεις κανόνες του Ο.Η.Ε. (30-8-1955).

ζ. Ψυχαγωγία

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 45) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται ότι :

Η ψυχαγωγία των κρατουμένων γίνεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο εξωτερικό ή εσωτερικό χώρο του καταστήματος και αποσκοπεί, μεταξύ των άλλων, στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους με τρόπο δημιουργικό και με παράλληλη ανάπτυξη του ομαδικού πνεύματος της συνεργασίας και της άμιλλας.

Οι κρατούμενοι συμμετέχουν σε ομαδικές ή ατομικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε οργάνωση θιάσου, χορωδίας, έκθεσης ζωγραφικής ή χειροτεχνημάτων, κινηματογραφικών και άλλων προβολών, για να εξασφαλίζονται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για ψυχαγωγία, καλλιτεχνική έκφραση και αυτοσχεδιασμό.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία » (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 142 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων » (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 321,323.

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει ότι οι κρατούμενοι ψυχαγωγούνται κατά τις ώρες της σχολής και ανάπαυσης, συγκεντρωμένοι σε αίθουσα κατά ομάδες υπό την κατεύθυνση ειδικού εκπαιδευτού ή του διδασκάλου ή άλλου σωφρονιστικού υπαλλήλου. Στις συγκεντρώσεις αυτές επιτρέπονται μέσα ψυχαγωγίας και παιχνίδια συναναστροφών και μορφωτικά, αποκλείεται η φιλοκέρδεια. Επίσης τις Κυριακές και εορτές οργανώνονται μορφωτικές ομιλίες όπου προκαλούν το ενδιαφέρον των κρατουμένων, συνοδευόμενα αν είναι δυνατόν από φωτεινές προβολές και διδακτικών ταινιών. Γι αυτό τον σκοπό οργανώνονται μουσικές εορτές και προγράμματα εκλέγονται από τον διευθυντή εκείνα που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ήθους ή του συναισθήματος του καλού.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) υποστηρίζουν ότι πρέπει στους κρατούμενους να δίνονται ευκαιρίες για ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ αναφέρουν τα ίδια.

Η Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη σε μιά της ομιλία στην ολομέλεια της Βουλής 12 και 13-4-1989 σημειώνει ότι οι συνθήκες διαβίωσης στις φυλακές είναι άθλιες, έως και κακές. Ψυχαγωγικό πρόγραμμα ουσιαστικά δεν υπάρχει. Ο νόμος του ισχυρότερου μεταξύ των κρατούμενων, επιβάλλει συχνά με την αδιαφορία, αλλά και με την ανοχή πολλές φορές της ίδιας της φυλακής.

Στο βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού (Δημοτική βιβλιοθήκη Πατρών Αθήνα 1986) αναφέρεται ότι στον περιορισμένο χώρο της φυλακής οι ώρες, οι μέρες περνούν χαμένες και σκέφτεται κανείς τι να κάνει για να περάσει ο χρόνος. Διαφορετικές εκδηλώσεις έξω από τις καθημερινές λειτουργίες της φυλακής δεν υπάρχουν. Η τηλεόραση σαν μόνη ψυχαγωγία, υπάρχει σε κάθε όροφο και μαζεύει τις κρατούμενες μπροστά απ' αυτή μέχρι την ώρα του βραδινού κλειδώματος. Επίσης είναι απαραίτητο ν' αναφερθεί ότι μέχρι το 1980 δεν επιτρεπόταν ούτε τρανζίστορ στις κρατούμενες. Το 1980 είχε δημιουργηθεί μία νέα βιβλιοθήκη όπου παρέμενε κλειδωμένη. Τα βιβλία περνούσαν από αυστηρό έλεγχο. Οι δεσμοφυλάκισσες που οι περισσότερες μόνο το δημοτικό τελείωναν κρίνανε τι είναι ωφέλιμο να διαβάσουν οι κρατούμενες. Χαρακτηριστικά στο βιβλίο γράφεται: «Η τηλεόραση και οι κύριες της φιλανθρωπίας με τ' απογεύματα τσαγιού, τα σλαΐντς από διάφορες εκκλησίες και τα θρησκευτικά τραγούδια, παραμένανε, παρ' όλους τους νεωτερισμούς σαν η κύρια ψυχαγωγία.

Από το πειραματικό επιμορφωτικό πρόγραμμα κλειστής φυλακής Αγ. Στεφάνου Πάτρας με ειδικούς επιμορφωτές. (Στ. Γεωργακάκος, Π. Μπέσκος, Κ. Ραβάνης) Πάτρα 1987 αξίζει να σημειωθεί ότι από την αρχή του προγράμματος κύριος στόχος ήταν η δημιουργία βιβλιοθήκης. Ενημέρωσαν γνωστούς και φίλους για την προσπάθεια και ζήτησαν υποστήριξη από τις προσωπικές βιβλιοθήκες. Αφού συγκεντρώθηκαν 89 βιβλία παραδόθηκαν στον υπεύθυνο υπάλληλο και ζήτησαν από τον Διευθυντή να αναλάβουν την διαχείριση της βιβλιοθήκης οι κρατούμενοι, αλλά το αρνήθηκε, γιατί η θέση του δωματίου που φυλάγονται τα βιβλία δημιουργεί πρόβλημα ασφάλειας.

Επίσης λειτούργησε για τρία χρόνια εργαστήριο ξυλογλυπτικής το οποίο το παρακολούθησαν 10-15 άτομα από τα οποία λίγα ήταν σταθερά (και μαθαίνουν σοβαρά την τέχνη) ενώ τα υπόλοιπα εναλλάσσονταν.

η. Οργάνωση ψυχαγωγίας.

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 46) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρεται ότι :

«1. Ειδική επιτροπή αναλαμβάνει το σχεδιασμό και την οργάνωση πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών εκδηλώσεων ή την έκδοση ενημερωτικών ή λογοτεχνικών εντύπων.

2. Η επιτροπή αποτελείται από τρεις εκπροσώπους των κρατούμενων, που εκλέγονται κάθε τέσσερις μήνες με κλήρο και δύο μέλη του προσωπικού, οριζόμενα για τέσσερις μήνες απο το διευθυντή. Το ένα μέλος του προσωπικού ανήκει στην κοινωνική υπηρεσία.

3. Το πρόγραμμα της επιτροπής δεν πραγματοποιείται, αν ο διευθυντής επικαλεστεί, αιτιολογημένα, λόγους αναφερόμενους στην ασφάλεια και τάξη του καταστήματος».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 143 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 323.

Ο σωφρονιστικός κώδικας του '67 και οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες του '87 για την οργάνωση της ψυχαγωγίας αναφέρουν τα ίδια που γράφτηκαν για την ψυχαγωγία (άρθρο 45)

θ. Εκπαίδευση

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 6ο άρθρο 47 και 48) της Ελληνικής Σωφρονιστικής Νομοθεσίας από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει τα εξής:

«1. Η παιδεία των κρατουμένων αποβλέπει στην απόκτηση ή συμπλήρωση πρωτοβάθμιας ή επαγγελματικής εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτόν στα διάφορα καταστήματα λειτουργεί μονοτάξιο δημοτικό σχολείο υπαγόμενο στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επίσης οργανώνονται με τη συνεργασία αρμοδίων φορέων προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού και εκπαίδευσης.

2. Οι παρεχόμενοι τίτλοι σπουδών είναι ισότιμοι με τους τίτλους των αντιστοίχων σχολών της δημόσιας ή επαγγελματικής εκπαίδευσης και δεν αναγράφεται σε αυτούς το όνομα του καταστήματος.

3. Οι σπουδές με αλληλογραφία γίνονται χωρίς κανέναν περιορισμό.

4. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση των νέων είναι υποχρεωτική. Οι αναλφάβητοι ενήλικοι ενθαρρύνονται να παρακολουθήσουν μαθήματα στοιχειώδους εκπαίδευσης.

5. Όσοι έχουν συμπληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μπορούν να συνεχίσουν στη δευτεροβάθμια με εκπαιδευτικές άδειες».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995 Γ' Έκδοση σελ. 143-144 όπως επίσης και στο βιβλίο των Σ. Αλεξιάδη - Γ. Πανούση « Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Κομοτηνή 1990, σελ 319.

Σε μία εισηγητική έκθεση της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής (Π. Παπαδάτος - Καλλιόπη Σπινέλη - Γεώργιος Βλάσσης - Δημήτριος Ευαγγελάτος - Κ. Κούτρας - Μάριος Μαράτος - Μαρία Μητσούλου - Νικόλαος Παπαδογούλας - Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη) στον κώδικα των βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης (Αθήνα 6-5-1988) για την εκπαίδευση γράφονται τα ίδια όπως στις παραγράφους 1,2 και 3.

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 σημειώνει ότι η γραμματική διδασκαλία δεν αποσκοπεί μόνον στην μετάδοση γνώσεων που χρησιμεύουν στην καθημερινή ζωή και τη εκμάθηση βιοποριστικής τέχνης, αλλά κατατείνει και στην ηθική και κοινωνική μόρφωση του κρατουμένου για την ανάπτυξη της λογικής σκέψης και διάπλασης του χαρακτήρα αυτού. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι σε κάθε κατάσταση λειτουργούν τάξεις στοιχειώδους εκπαίδευσης στις οποίες φοιτούν υποχρεωτικά επί δύο ώρες τουλάχιστον, κρατούμενοι αναλφάβητοι. Την υποχρεωτική αυτή φοίτηση απαλλάσσονται τα άτομα που υπερβαίνουν το 45ον έτος της

ηλικίας και οι νοητικώς καθυστερημένοι, ανεπίδεκτοι μαθήσεως. Ο διευθυντής του καταστήματος μπορεί να υποχρεώνει υπερήλικες κρατούμενους σε σχολική εκπαίδευση αν τους κρίνει ικανούς ή μπορεί να αποκλείει άλλους πρόσκαιρα, αν συντρέχουν λόγοι τάξης ή ασφάλειας.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν ότι η εκπαίδευση θα πρέπει να θεωρείται ως μία δραστηριότητα του σωφρονιστικού συστήματος που έχει την ίδια αξία και αμοιβή όπως η εργασία, εφόσον γίνεται μέσα στις κανονικές ώρες εργασίας και είναι μέρος ενός εγκεκριμένου ατομικού προγράμματος αγωγής. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί από τη διοίκηση της φυλακής, στην εκπαίδευση των νέων κρατούμενων, των ξένης εθνικότητας ή με ειδικές πολιτιστικές ή εθνικές ανάγκες. Όσο είναι πρακτικά δυνατό η εκπαίδευση των κρατούμενων πρέπει:

α. να εντάσσεται στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, ώστε να μπορούν μετά την αποφυλάκιση του να συνεχίσουν χωρίς δυσκολία.

β. να γίνεται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα εκτός φυλακής».

Τα ίδια που αναφέρθηκαν παραπάνω αναφέρουν και οι στοιχειώδεις κανόνες του Ο.Η.Ε.

Στην έκθεση για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας από την βουλή των Ελλήνων (Περίοδος Η' - Σύνοδος Α') Αθήνα Ιούλιος 1994 τονίζεται ότι ο συνωστισμός στις φυλακές καθιστά αδύνατη την προώθηση και πραγματοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης αφού οι αίθουσες των φυλακών που έχουν προβλεφθεί ως εργαστήρια, χρησιμοποιούνται κατά ανάγκη για τη διαμονή κρατούμενων.

Αξίζει να σημειωθεί από το πειραματικό επιμορφωτικό πρόγραμμα κλειστής φυλακής Αγ. Στεφάνου Πάτρας Επιμορφωτές (Στέλιος Γεωργακόπουλος, Π. Μπεσκάς, Κ. Ραβάνης) (Πάτρα 1987) ότι λειτούργησε τμήμα αλφαβητισμού για πέντε περίπου μήνες. Αφού σε δύο περίπου εβδομάδες λύθηκαν τα πρακτικά προβλήματα (επιλογή και διαμόρφωση χώρου, πρόσληψη δασκάλου - επιμορφωτή και ενημέρωση του για τους στόχους και τον χαρακτήρα της παρέμβασης ξεκίνησε το επιμορφωτικό έργο. Το τμήμα το παρακολούθησαν 6-7 άτομα αναλφάβητα ή λειτουργικά αναλφάβητα. Τους τρεις πρώτους μήνες το τμήμα ασχολήθηκε με στοιχειώδη αλφαβητισμό (γράμματα, φθόγγοι, συλλαβισμός κλπ) και βασικές αριθμητικές γνώσεις. Η συμμετοχή των ατόμων ήταν συνεχής και το ενδιαφέρον φανερό. Σε γενικές γραμμές το τμήμα αλφαβητισμού υποστήριξε αποτελεσματικά το πρόγραμμα λειτουργώντας συμπληρωματικά ως προς τις υπόλοιπες δραστηριότητες αλλά και παράγοντας σημαντικό αυτόνομο έργο.

9. Επικοινωνία με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον

α. Σκοπός και μέσα πραγμάτωσης της επικοινωνίας

Ο νόμος 1851 (κεφ. 7ο άρθρο 49) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989, Αθήνα) αναφέρει ότι η επικοινωνία του κρατούμενου με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον αποτελεί ζωτική

ανάγκη τόσο για τη διαβίωση του στο κατάστημα, όσο και για βαθμιαία ένταξη του στην κοινωνία.

Αυτή πραγματοποιείται :

1. Με την υποδοχή επισκεπτών,
2. Την ανταλλαγή επιστολών
3. Την τηλεφωνική επικοινωνία
4. Τις άδειες και τους θεσμούς ημιελεύθερης διαβίωσης.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 144,145, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 279.

Σε μια εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της επιτροπής (Π. Παπαδάτος, Κ. Σπινέλλη, Γ. Βλάσσης, Δ. Ευαγγελάτος, Κ. Κούτρας, Μ. Μαράτος, Μ. Μητσοπούλου, Ν. Παπαδογούλας, Π. Τσιλιγκάκη) στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης τονίζεται έντονα η ανάγκη της εξωϊδρυματικής επικοινωνίας για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κώδικες (1987) αναφέρονται ότι οι κρατούμενοι πρέπει να έχουν το δικαίωμα να επικοινωνούν με τις οικογένειες τους και υπό την επιφύλαξη των απαιτήσεων της μεταχείρισης, της ασφάλειας και της ευρυθμίας, με πρόσωπα ή εκπροσώπους εξωτερικών οργανισμών και να τους επισκέπτονται τα παραπάνω πρόσωπα όσο συχνά είναι δυνατό. Για να ενθαρρυνθεί η επαφή με τον εξωτερικό κόσμο πρέπει να υπάρχει σύστημα αδειών.

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) σημειώνουν τα ίδια με τα παραπάνω συμπληρώνοντας ότι οι κρατούμενοι πρέπει να ενημερώνονται τακτικά επί των σοβαρότερων γεγονότων είτε με την ανάγνωση ημερήσιων εφημερίδων, περιοδικών ή ειδικών σωφρονιστικών εκδόσεων, είτε δια ραδιοφωνικών εκπομπών, διαλέξεων ή με άλλου αναλόγου μέσου εγκεκριμένο ή ελεγχόμενο υπό την Διοίκηση.

Ο ευρωπαϊκός σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει τα ίδια με τα παραπάνω συμπληρώνοντας ότι οι υπόδικοι, οι κρατούμενοι για χρέη και οι οφειλέτες χρηματική ποινής, προστίμου ή δικαστικών εξόδων τους δίνεται να διαβάζουν εφημερίδες ημερησίως ή περιοδικά εκτός αν έχει αποφασίσει διαφορετικά η αρμόδια δικαστική αρχή. Ο διευθυντής των φυλακών είναι δυνατόν να απαγορεύσει την προμήθεια περιοδικών ή άλλων εντύπων επικίνδυνων στην τάξη και την ασφάλεια.

Η έκθεση της βουλής των ελλήνων για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας (Περίοδος Η' Σύνοδος Α' Πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας Φ. Στεφανοπούλου. Επιστημονικοί συνεργάτες Ν. Κουράκης και Ι. Φαρσεδάκης Αθήνα Ιούλιος 1994) τονίζει ότι βασικό είναι το θέμα της επικοινωνίας των κρατουμένων με το οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον. Παρόλα αυτά, οι συνθήκες επικοινωνίας δε είναι καλές. Χρήσιμο θα ήταν να υιοθετηθεί η ευρύτερη εφαρμογή εναλλακτικών τρόπων έκτισης των ποινών, καθώς και η τοποθέτηση των κρατουμένων σε φυλακές κοντά στις οικογένειες τους,

ώστε να μην αποκόπτονται οι κρατούμενοι από το επαγγελματικό και οικογενειακό τους περιβάλλον.

β. Επισκέψεις

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (κεφ. 7ο άρθρο 50) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989, Αθήνα) ισχύουν τα εξής:

«1. Σε κάθε κρατούμενο επιτρέπεται να δέχεται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα επισκέψεις συγγενών μέχρι τέταρτου βαθμού. Ο διευθυντής του καταστήματος μπορεί, ο ίδιος ή μετά από γραπτή ή προφορική πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας, να επιτρέψει την επίσκεψη και άλλων προσώπων ή συλλόγων που μπορούν να ασκήσουν ευεργετική επίδραση σε αυτόν. Καταβάλλεται ειδική προσπάθεια να διατηρούνται οι δεσμοί του κρατούμενου με την οικογένεια του ή να δημιουργούνται θετικές διαπροσωπικές σχέσεις και με άλλα πρόσωπα που βρίσκονται έξω από τα καταστήματα κράτησης.

2. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικά κατάλληλο χώρο του καταστήματος στον οποίο υπάρχει οπτικός έλεγχος.

3. Ο αριθμός των επισκέψεων η διάρκεια και ο τρόπος επικοινωνίας καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό και με υπουργικές αποφάσεις.

4. Εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, μέλη επιστημονικών εταιριών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή άλλων συλλόγων επισκέπτονται κρατούμενους ύστερα από άδεια του διευθυντή ή του Υπουργού Δικαιοσύνης.

5. Σε αλλοδαπούς κρατούμενους γίνονται οι δυνατές διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους στο οποίο ανήκουν ή με άλλα πρόσωπα τα οποία κατά τη γνώμη της διεύθυνσης συμβάλλουν στην εξομάλυνση των ειδικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την κράτησή τους».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 145-146, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 279, 281.

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει παρόμοια με τα παραπάνω προσθέτοντας ότι επισκέπτες άγνωστοι στην υπηρεσία του καταστήματος πρέπει να δίνουν την ταυτότητα τους, αν δεν είναι συγγενείς του κρατούμενου και πιστοποιητικό της ενορίας. Σε περίπτωση αμφιβολίας για το πρόσωπο του επισκέπτη η επίσκεψη αναβάλλεται για να επαληθευθεί η ταυτότητα του. Απαγορεύεται στους πρώην κατάδικους για σπουδαίο εκ προθέσεως έγκλημα, σε γυναίκες ελευθέρων ηθών, σε προαγωγούς και σωματέμπορους σε καθ' έξιν και κατά επάγγελμα εγκληματία να επισκέπτονται τους κρατούμενους, εκτός αν είναι συγγενείς. Οι καταδικασμένοι σε ισόβια κάθειρξη δικαιούνται να δέχονται επισκέψεις μία φορά τον μήνα, σε πρόσκαιρη κάθειρξη δύο φορές τον μήνα, σε φυλάκιση μία φορά την εβδομάδα και σε κράτηση δύο φορές την εβδομάδα. Επίσης αναφέρεται ότι κάθε επίσκεψη δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 15 λεπτά της ώρας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις η διεύθυνση είναι

δυνατόν να επιτρέψει παράταση της επίσκεψης μέχρι 30 λεπτά της ώρας. Το όνομα και το επώνυμο των επισκεπτών, ο τόπος κατοικίας τους, ο βαθμός συγγένειας με τον κρατούμενο, ο λόγος της επίσκεψης και άλλα χρήσιμα στοιχεία, καταγράφονται σε ειδικό βιβλίο. Τους ανηλίκους, τους υπερήλικες, τις εγκυμονούσες γυναίκες, σύζυγοι και δικηγόροι τους επισκέπτονται σε άλλο τόπο από τον συνηθισμένο κάτω από την επίβλεψη υπαλλήλου. Σε κάθε κρατούμενο δεν επιτρέπεται να τον επισκέπτονται περισσότερα από τρία άτομα, εκτός του συζύγου και στενών συγγενών. Επιπλέον απαγορεύεται στους επισκέπτες να συνδιαλέγονται με τον κρατούμενο χυδαία, χαμηλόφωνα ή να μεταδίδουν πληροφορίες που είναι δυνατόν να διακυβεύσουν την πειθαρχία, την τάξη ή την ασφάλεια του καταστήματος. Επιτρέπεται στους επισκέπτες να προσφέρουν στους κρατούμενους τρόφιμα που δεν είναι ιδιαίτερης παρασκευής, καρπούς, γλυκίσματα ή άλλα χρήσιμα αντικείμενα ή και μικρά χρηματικά ποσά κατά τη κρίση της διεύθυνσης. Οι υπόδικοι δέχονται επισκέψεις ημέρα παρά ημέρα, πλην των Κυριακών και εορτών. Η αρμόδια δικαστική αρχή μπορεί να απαγορεύσει πρόσκαιρα την επικοινωνία του υπόδικου όσες φορές κρίνει ότι υπάρχει κίνδυνος.

Ο υπόδικος μπορεί να προσφύγει σε αρμόδιο συμβούλιο πλημμελειοδικών για την άρση της απαγόρευσης. Επιπρόσθετα οι κρατούμενοι για χρέη και οι οφειλέτες χρηματικής ποινής, προστίμου ή δικαστικών εξόδων δέχονται επισκέψεις κάθε μέρα εκτός τις Κυριακές και τις εορτές κατά τις κανονισμένες ώρες χωρίς άλλο περιορισμό.

Οι ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1988 αναφέρουν τα ίδια όπως στην παραπάνω παράγραφο 5.

Στο βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναίκες φυλακές Κορυδαλλού» (Αθήνα 1986, Δημοτική βιβλιοθήκη) αναφέρεται ότι την ημέρα του επισκεπτηρίου φωνάζονται τα ονόματα και οι κρατούμενες τρέχουν χαρούμενες, που κάποιος ήρθε να τις δει. Δίνουν τις πλαστικές σακούλες στις φυλάκισες που τις ερευνούν και κατευθύνονται στην αίθουσα επισκεπτηρίου. Οι φυλάκισες παρακολουθούν τις συνομιλίες, τις εκδηλώσεις συναισθημάτων και από τις δύο πλευρές του συρμάτινου χωρίσματος. Είναι δύσκολο να μιλήσουν οι κρατούμενες με τους συγγενείς τους λόγω του ότι όλοι είναι μαζεμένοι κοντά - κοντά. Το πιο σημαντικό είναι ότι πριν τελειώσει το μισάωρο που επιτρέπεται για το επισκεπτήριο οι φυλάκισες φωνάζουν «Το επισκεπτήριο τελείωσε».

γ. Τηλεφωνική επικοινωνία, τηλεγραφήματα, επιστολές

Ο Νόμος 2298 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (4. Απριλίου 1995 Αθήνα) προσθέτει στον νόμο 1851 την παρακάτω παράγραφο.

1. Η τηλεφωνική επικοινωνία του κρατούμενου με οποιοδήποτε πρόσωπο διεξάγεται από τηλέφωνα που βρίσκονται σε ελεγχόμενους ή κοινόχρηστους χώρους του καταστήματος. Με απόφαση του συμβουλίου φυλακής καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι για τη χρήση των ως άνω τηλεφώνων.

Ο νόμος υπ' αριθμός 1851 (Κεφ. 7ο άρθρο 51) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει ότι:

«1. Το περιεχόμενο τηλεγραφημάτων ή επιστολών δεν ελέγχεται. Σε περίπτωση που το επιβάλλουν λόγοι ασφάλειας ή κίνδυνος διάπραξης ιδιαιτέρως σοβαρών εγκλημάτων ή ανάγκη διακρίβωσης τέτοιων εγκλημάτων, μπορεί να ελεγχθεί η αλληλογραφία κρατουμένου μετά από άδεια του δικαστή εκτέλεσης των ποινών.

2. Εκείνοι που νομίμως ελέγχουν με οποιοδήποτε τρόπο την επικοινωνία των κρατουμένων, καθώς και όσοι υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στο κατάστημα, αν ανακοινώσουν όσα περιέχονται σε γνώση τους σε τρίτα πρόσωπα, διώκονται σύμφωνα με το άρθρο 252 του ποινικού κώδικα.

3. Οι κρατούμενοι επικοινωνούν με δική τους δαπάνη, αν όμως δεν έχουν τα μέσα, η δαπάνη αυτή καλύπτεται από τη διεύθυνση η οποία παρέχει χαρτί αλληλογραφίας και φακέλους χωρίς κανένα διακριτικό σημείο».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 146-147, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 281.283

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει τα ίδια με τις παραγράφους 2,3 και 4 προσθέτοντας ότι οι κρατούμενοι αλληλογραφούν πάντοτε υπό τον έλεγχο του διευθυντή ή άλλου υπεύθυνου υπαλλήλου, οι οποίοι μπορούν να απαγορεύσουν την αλληλογραφία όταν κριθεί το περιεχόμενο επικίνδυνο στην τάξη και ασφάλεια του καταστήματος. Επίσης σημαντικό είναι ότι οι ελέγχοντες την αλληλογραφία έχουν υποχρέωση να κρατούν εχεμύθεια. Η ανακοίνωση του περιεχομένου της επιστολής επιτρέπεται μόνο προς τον ιερέα, τον ιατρό, τον Κ.Λ. και σε άλλους σωφρονιστικούς υπαλλήλους που πρέπει να διαφωτίζονται για την προσωπικότητα του κρατουμένου. Οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να αλληλογραφούν με συγγενείς μέχρι 4ου βαθμού και με τον ή την σύζυγο. Οι πρώην κρατούμενοι απαγορεύεται να αλληλογραφούν με τωρινούς κρατούμενους εκτός αν είναι συγγενείς και διατρέχουν σοβαροί λόγοι που μπορεί να επιτρέψει την αλληλογραφία ο διευθυντής. Οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να απευθύνουν και να δέχονται επιστολές, οι καταδικασμένοι σε ισόβια κάθειρξη κάθε μήνα, σε πρόσκαιρη κάθειρξη 2 φορές τον μήνα, σε φυλάκιση 3 φορές και σε κράτηση απεριόριστα. Επίσης οι επιστολές που υπερβαίνουν τον προσδιορισμένο αριθμό επιστρέφονται στον αποστολέα ή παραδίδονται στον παραλήπτη τον επόμενο μήνα ή καταστρέφονται ενώπιον του κρατουμένου- υπέρβαση είναι, μπορεί να συγχωρηθεί από τον διευθυντή. Η έκταση των επιστολών δεν πρέπει να υπερβαίνει τις τέσσερις σελίδες. Στην αλληλογραφία οι κρατούμενοι πρέπει να περιορίζονται σε ατομικά και οικογενειακά θέματα. Η διεύθυνση διευκολύνει την αλληλογραφία σε όσους δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. Οι επιστολές ρίπτονται στο γραμματοκιβώτιο από τον ίδιο τον κρατούμενο. Υπάρχει και φορητό γραμματοκιβώτιο για όσους είναι στη απομόνωση. Η διεύθυνση τηρεί αρχείο για την κίνηση της αλληλογραφίας των κρατουμένων. Όσον αφορά την αλληλογραφία των υποδίκων μόνο η δικαστική αρχή έχει δικαίωμα να βάλει περιορισμούς. Η αλληλογραφία των κρατουμένων για χρέη και των οφειλετών χρηματικής ποινής, προστίμου ή δικαστικών εξόδων διεξάγεται χωρίς έλεγχο εκτός αν ο διευθυντής έχει υποψία για κάτι επικίνδυνο.

Στο βιβλίο της Σοφίας Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού» (Αθήνα 1986, Δημοτική βιβλιοθήκη Πατρών) σημειώνεται χαρακτηριστικά : «Για τις δικασμένες ως 5 χρόνια ο αριθμός των γραμμάτων που μπορεί να λαβαίνουν ή να στέλνουν είναι 4 τον μήνα. Πάνω από 5 χρόνια 2 τον μήνα και για τα ισόβια 1τον μήνα. Ο αριθμός των σελίδων και αυτός περιορισμένος. Όταν έγραφε παραπάνω λάβαινε ή λαβαίνανε οι δικοί σου τα γράμμα, με τη σφραγίδα «ΝΑ ΕΙΣΤΕ ΣΥΝΤΟΜΟΙ, ΠΕΡΙΟΡΙΣΤΕΙΤΕ ΜΟΝΟ ΣΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ» και μουτζουρώνανε την παραπάνω σελίδα. Στα γράμματα του ένας φυλακισμένος, σύμφωνα με τα κριτήρια της λογοκρισίας δεν πρέπει να περιγράφει τις άσχημες εμπειρίες που δοκιμάζει στη φυλακή».

Όπου στα άρθρα 39-51 του Ν. 1851/1989 αναφέρεται ο διευθυντής, τις αρμοδιότητες του ασκεί το Συμβούλιο φυλακής εκτός από της παρ. 3 του άρθρου 46.

δ. Άδειες

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 7ο άρθρο 52) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται ότι:

«1. Οι κρατούμενοι μπορούν να λάβουν άδεια απουσίας από τα καταστήματα κράτησης υπό τις προϋποθέσεις και κατά τη διαδικασία που ορίζεται στις επόμενες διατάξεις.

2. Οι άδειες διακρίνονται σε τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές.

3. Οι τακτικές άδειες αποσκοπούν στην ανθρωπιστική έκτιση των ποινών και στην προετοιμασία της ομαλής επανένταξης του κρατουμένου στην κοινωνία μετά την απόλυση του.

4. Οι έκτακτες άδειες αποσκοπούν στην αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών του κρατουμένου και ρυθμίζονται στο άρθρο 558 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

5. Οι εκπαιδευτικές άδειες αποσκοπούν στην απόκτηση ή συμπλήρωση γνώσεων στους τομείς της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τεχνικής, επαγγελματικής ή και ανώτατης εκπαίδευσης».

Επίσης προστίθεται στο άρθρο 52 του Ν. 1851/1989 και παρ. 6 με το νόμο υπ' αριθμόν 2298/4 Απριλίου 1995.

Κρατούμενος, ο οποίος δεν επιστρέφει στο κατάστημα κράτησης του με τη λήξη ή ανάκληση χορηγηθείσας άδειας χωρίς να έχει προβεί σε έγκαιρη και ακριβή ενημέρωση και παραδεκτή δικαιολόγηση προς την υπηρεσία αυτού του καταστήματος, δεν δικαιούνται νέα τακτική ή εκπαιδευτική άδεια πριν από την πάροδο 2 ετών από την επιστροφή ή σύλληψη του. Όπου στα άρθρα 39-51 του Ν. 1851/1989 αναφέρεται, ο διευθυντής, οι αρμοδιότητες που ασκεί το συμβούλιο φυλακής εκτός της παρ. 3 του άρθρου 46.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) εκτός από της παρ. 6 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 147-148, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 283,285.

Σε μια εισηγητική έκθεση (Αθήνα 6-5-1988) της επιτροπής (Π. Παπαδάτος, Κ. Σπινέλη, Γ. Βλάσσης, Δ. Ευαγγελάτος, Κ. Κούτρας, Μ. Μαράτος, Μ. Μητσοπούλου, Ν. Παπαδογούλας, Π. Τσιλιγκάκη) στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των κρατούμενων προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης αναφέρεται ότι σχετικά με τις άδειες απουσίας επιλαμβάνεται κατ' αρχήν το επιστημονικό συμβούλιο. Χορηγούνται την πρώτη φορά από ειδική επιτροπή. Για τις επόμενες χορηγήσεις αδειών αρμόδιος είναι ο διευθυντής του καταστήματος ύστερα απ εισήγηση του Κ.Α. Όταν όμως συντρέχουν λόγοι άρνησης τότε αποφαινεται και πάλι η ειδική επιτροπή.

Στον σωφρονιστικό κώδικα του 1967 γράφεται ότι στους ημιελευθερία διαβιούντες κρατούμενους είναι δυνατόν να χορηγείται και άδεια απουσίας από το κατάστημα μέχρι 4 ημέρες, υπό του συμβουλίου του καταστήματος εκ μηνός για τη συμπλήρωση του ελάχιστου χρόνου προς χορήγηση της υπ' όρου απόλυσης.

ε. Προϋποθέσεις αδειών

Με την αντικατάσταση που έγινε με το άρθρο 2 Νόμου 2145/1993 (ΦΕΚ Α' 88) οι τακτικές άδειες χορηγούνται εφ' όσον :

«1. Ο κατάδικος έχει εκτίσει το 1/5 της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό των ημερών εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον 3 μήνες. Σε περίπτωση καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη, η κράτηση πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον 10 έτη και εφόσον πρόκειται για ισόβια κάθειρξη λόγω μετατροπής από μη εκτελεσθείσα θανατική ποινή, κατά το άρθρο 96 παρ. 1 του παρόντος Κώδικα, τουλάχιστον 15έτη. Σε περίπτωση ποινικού σωφρονισμού ο έφηβος ή μεταεφηβικής ηλικίας κατάδικος πρέπει να έχει εκτίσει το ήμισυ τουλάχιστον του ορισθέντος κατώτατου ορίου. Αν στον κατάδικο έχουν επιβληθεί περισσότερες ποινές κατα της ελευθερίας και δεν έχει γίνει προσμέτρηση τους σε μία συνολική ποινή κατα το άρθρο 94 του Π.Κ. για τον υπολογισμό της εκτιθείσας ποινής κατά την έννοια της παρούσας διατάξεως λαμβάνεται υπόψιν το άθροισμα των επί μέρους ποινών.

2. Δεν εκκρεμεί κατά του καταδίκου ποινική δίωξη για απόδραση κατά το άρθρο 173 του Π.Κ. ή για άλλη αξιόποινη πράξη, που επισύρει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 3 μηνών και η οποία τελέσθηκε είτε πριν είτε μετά τον εγκλεισμό του στο κατάστημα κράτησης.

3. Εκτιμάται ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής του καταδίκου ή τελέσεως, κατά τη διάρκεια της άδειας, νέων εγκλημάτων.

4. Για τη διαπίστωση περί του ότι συντρέχει αυτή η προϋπόθεση εκτιμώνται ιδίως :

5. Η προσωπικότητα του καταδίκου και η εν γένει συμπεριφορά του μετά την τέλεση της πράξης κατά την διάρκεια της κράτησης και κατά τη διάρκεια των αδειών, που ενδεχομένως του έχουν ήδη χορηγηθεί

6. Η ατομική επαγγελματική και κοινωνική κατάσταση του ιδίου και της οικογένειάς του, καθώς και οι τυχόν οικογενειακές του υποχρεώσεις».

Επίσης συνεκτιμάται η ωφέλεια την οποία μπορεί να έχει για την προσωπικότητα του κρατούμενου και την μελλοντική του εξέλιξη η λήψη μέτρων για τη σταδιακή επάνοδό του σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας.

στ. Τρόπος χορήγησης αδειών

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 7ο άρθρο 54) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβέρνησεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει ότι:

«1. Η τακτική άδεια απουσίας διαρκεί από 24 ώρες έως 5 ημέρες, στις οποίες συνυπολογίζονται και οι Κυριακές και σε αργίες. Η συνολική διάρκεια των αδειών ενός καταδίκου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις 20 ημέρες το έτος.

2. Ανάμεσα σε δύο άδειες πρέπει να μεσολαβήσουν 3 μήνες τουλάχιστον..

3. Ο χρόνος της άδειας θεωρείται τμήμα του χρόνου της ποινής

4. Στον κατάδικο στον οποίο χορηγείται άδεια μπορούν να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις σχετικά με τον τρόπο διαβίωσης του κατά το διάστημα της άδειας του, ιδίως ως προς τον τόπο της διαμονής του.

5. Ο κατάδικος που βρίσκεται σε άδεια υποχρεούται να παρουσιαστεί χωρίς καθυστέρηση στο αστυνομικό τμήμα του τόπου διαμονής του

6. Στους ανηλίκους χορηγείται άδεια μόνο εφ' όσον αυτοί κατά την έξοδό τους από το κατάστημα και κατά την επιστροφή τους σε αυτό, συνοδεύονται από το γονέα τους ή από αυτόν που ασκεί την επιμέλεια τους ή από το πλησιέστερο συγγενικό τους πρόσωπο.

7. Οι δαπάνες μετάβασης και επιστροφής του καταδίκου που έχει λάβει άδεια βαρύνουν τον ίδιο. Πριν από τη χρήση της άδειας ο κατάδικος πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει τα μέσα για τη χρήση της άδειας ο κατάδικος πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει τα μέσα για τη διαβίωση του κατά τη διάρκεια της απουσίας του από το κατάστημα κράτησης. Ο κρατούμενος που αδυνατεί να καταβάλει τη δαπάνη του ταξιδιού, ταξιδεύει δωρεάν με δημόσια μεταφορικά μέσα, βάσει σχετικού εγγράφου του διευθυντή του καταστήματος».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) εκτός από της παρ. 6 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 149-150, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ.287, 289.

Το άρθρο 55 του Ν. 1851/1989 αντικαθίσταται με τον νόμο υπ αριθ 2298/4 Απριλίου 1995) ως εξής :

«1. Αρμόδια για τη χορήγηση τακτικής άδειας είναι επιτροπή, που αποτελείται :

α. τον κατά τις παραγράφους 1 ή 3 του άρθρου 572 του Κ.Π.Δ. εισαγγελικό λειτουργό, ως πρόεδρο, αναπληρούμενο από το νόμιμο αναπληρωτή του,

β. τον διευθυντή του καταστήματος όπου κρατείται ο κατάδικος, αναπληρούμενο από τον υποδιευθυντή

γ. τον ψυχολόγο

δ. τον ειδικό επιστήμονα που μετέχουν στο Συμβούλιο φυλακής του καταστήματος και

ε. τον αρχαιότερο κ.λ.π. του οικείου καταστήματος κράτησης, αναπληρούμενο από τον αμέσως νεότερο, ο οποίος εισηγείται στην επιτροπή.

2. Η επιτροπή προκειμένου να αποφασίσει για τη χορήγηση άδειας μπορεί να καλεί σε ακρόαση τον κρατούμενο καθώς και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο κρίνει αναγκαίο».

ζ. Εκπαιδευτικές άδειες

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 7ο άρθρο 56) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει ότι:

«1. Η εκπαιδευτική άδεια χορηγείται εφ' όσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 53 παρ. 2

2. Για τη χορήγηση των αδειών αυτών τηρείται η διαδικασία του άρθρου 55

3. Κατά το χρόνο της εκπαιδευτικής άδειας ο κρατούμενος διαμένει στο κατάστημα κράτησης

4. Στην απόφαση που χορηγεί την εκπαιδευτική άδεια ορίζονται ιδιαίτερα:

α) οι ημέρες και οι ώρες απουσίας του καταδίκου και

β) το εκπαιδευτικό ίδρυμα στο οποίο θα φοιτήσει ο κρατούμενος.

5. Η εκπαιδευτική άδεια διάρκειας ανακαλείται με απόφαση της επιτροπής, ύστερα από εισήγηση του διευθυντή και του Κ.Λ. αν διαπιστωθεί ότι:

α) η φοίτηση του κρατουμένου ολοκληρώθηκε,

β) ο κρατούμενος κάνει κακή χρήση της άδειας

γ) η συνέχιση της άδειας δημιουργεί του κινδύνους που αναφέρονται στο άρθρο 53 παρ. 2 και

δ) ο κρατούμενος δείχνει κακή διαγωγή στο κατάστημα κράτησης.

6. Κρατούμενοι που κάνουν χρήση εκπαιδευτικής άδειας επιδοτούνται κατά τη διάρκεια της από τα κεφάλαια εργασίας κρατουμένων. Το ύψος της επιδότησης καθορίζεται σε κάθε περίπτωση, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο και άρθρο) εκτός από της παρ. 6 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 151-152, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ.319, 321.

Οι ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) σημειώνουν ότι τα προγράμματα αγωγής πρέπει να προβλέπουν άδειες απουσίας από τη φυλακή, οι οποίες πρέπει επίσης να δίνονται στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση, για λόγους ιατρικούς, εκπαιδευτικούς, επαγγελματικούς, οικογενειακούς και άλλους κοινωνικής φύσης.

10. Εναλλακτική έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής - Απόλυση υπό όρο του καταδίκου

α. Ημιελεύθερη διαβίωση σε κατάσταση κράτησης για λόγους απασχόλησης

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 8ο άρθρο 57) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρεται : « σε κατάδικο ο οποίος το επιθυμεί να εργασθεί και έχει εξευρεθεί εργασία γι αυτόν σε κάποιο ιδιωτικό ή δημόσιο φορέα εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των άρθρων 33 παρ. 1 και 2 χορηγείται άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση».

Πιο συγκεκριμένα το παραπάνω άρθρο ορίζει τα εξής : « στην απόφαση που καθορίζει την ημιελεύθερη διαβίωση ορίζονται μεταξύ άλλων και α) οι ημέρες και ώρες απασχόλησης του καταδίκου β) το είδος εργασίας, γ) ο τρόπος πληρωμής, δ) η ασφάλιση από εργατικό ατύχημα και ε) οι υπεύθυνοι του καταστήματος κράτησης και οι εργασιακοί χώροι οι οποίοι συνεργάζονται για την προσαρμογή του».

Το ίδιο άρθρο αναφέρει ότι σε καταδίκους που τελούν σε ημιελεύθερη διαβίωση και εργάζονται σε διάφορους φορείς δεν ισχύει ο ευεργετικός υπολογισμός των ημερών εργασίας και τέλος ορίζει επίσης, ότι η ημιελεύθερη διαβίωση ανακαλείται για λόγους απασχόλησης από την επιτροπή του άρθρου 55 αν ο κατάδικος : α) δεν επιδεικνύει καλή διαγωγή στο χώρο εργασίας του ή της κράτησης του ή β) παραβεί έστω και έναν από τους όρους ή τις υποχρεώσεις που τον έχουν επιβληθεί».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφάλαιο 8 και άρθρο 57) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 152-153, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 108 - 109) όπως και στις (σελ. 351 και 353) του ίδιου βιβλίου το οποίο αναφέρεται στο νόμο 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στο (ΦΕΚ 16 Μαΐου 1985 Αθήνα)

Σε μία εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης στο σχέδιο νόμου «κώδικας βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων», προ την βουλή των Ελλήνων (Αθήνα 3 Φεβρουαρίου 1989 ο Υπουργός Δικαιοσύνης Βάσσος Ρώτης) όσον αφορά το θεσμό της ημιελεύθερης διαβίωσης, είναι ένας θεσμός κατά τον οποίο ο κατάδικος μπορεί να εργάζεται ή να σπουδάζει κανονικά έξω από την φυλακή, ζώντας τις υπόλοιπες ώρες σε ειδικά κέντρα κράτησης μακριά από τις κοινές φυλακές και χωρίς τιμωτικό χαρακτήρα.

Επίσης αναφέρει τα εξής: «Η εφαρμογή της ημιελεύθερης διαβίωσης ρυθμίζεται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία και μεριμνούν για τη δημιουργία καταλλήλων προϋποθέσεων για την εφαρμογή της».

Επίσης στο ίδιο θέμα έχει αναφερθεί και η εισηγητική έκθεση προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος, Κ. Σπινέλλη, Γ. Βλάσσης, Δ. Ευαγγελάτος, Κ. Κούτρας, Μ. Μαράτος, Μ. Μητσοπούλου, Ν. Παπαδογούλας, Π. Τσιλιγκάκη). Ειδικότερα όσον αφορά το συγκεκριμένο

θεσμό αναφέρει : «σημαντικότερος είναι και ο θεσμός της ημιελεύθερης διαβίωσης σε ειδικό κατάστημα κρατούμενων.

Για το σκοπό αυτό, επιλέγονται οι κατάλληλοι κρατούμενοι στους οποίους παρέχεται έτσι η δυνατότητα να εργασθούν ή να εκπαιδευθούν. Εξ' άλλου προβλέπεται κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις η χορήγηση άδειας στον κρατούμενο να κατοικήσει σε Κ.Η.Δ. εφ' όσον έχει εξασφαλίσει εργασία εκτός καταστήματος».

β. Κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης (άρθρο 58)

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 8ο άρθρο 58) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται τα εξής :

«1. Ιδρύονται, σε ξεχωριστά κτίρια, κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης καταδίκων (Κ.Η.Δ.Κ.) στα οποία η έκτιση της ποινής γίνεται σε καθεστώς περιορισμένης και ελεγχόμενης ελευθερίας.

2. Σκοπός των Κ.Η.Δ.Κ.: είναι η σταδιακή ένταξη των καταδίκων σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας. Τα κέντρα αυτά στελεχώνονται από ειδικευμένο προσωπικό

3. Μέσα σε τρία έτη από την έναρξη της ισχύος του κώδικα αυτού με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται οι κανονισμοί λειτουργίας των θεσμών ημιελεύθερης διαβίωσης που προβλέπονται στα έρβα 57 και τα επόμενα».

Τα ίδια ακριβώς όσον αφορά το συγκεκριμένο άρθρο 58 για τα Κ.Η.Δ.Κ. αναφέρονται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) κεφάλαιο 8 παρ 58 σελ. 153-154, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατούμενων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 109)

Γνωστοποιείται επίσης ότι και στην εισηγητική έκθεση προς τον κ. Υπουργό Δικαιοσύνης (Αθήνα 6-5-1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των κρατούμενων (Π. Παπαδάτος, Κ. Σπινέλλη, Γ. Βλάσσης, Δ. Ευαγγελάτος, Κ. Κούτρας, Μ. Μαράτος, Μ. Μητσοπούλου, Ν. Παπαδογούλας, Π. Τσιλιγκάκη) αναφέρονται σχετικά με το συγκεκριμένο άρθρο για το θεσμό της ημιελεύθερης διαβίωσης τα εξής : « για την εφαρμογή του θεσμού, ιδρύονται ανεξάρτητες μονάδες, Κέντρα Ημιελεύθερης Διαβίωσης Κρατούμενων, όπου η έκτιση της ποινής γίνεται σε καθεστώς περιορισμένη και ελεγχόμενης ελευθερίας. Το προσωπικό των κέντρων αυτών είναι ειδικά εκπαιδευμένο και λειτουργεί με ειδικό εσωτερικό κανονισμό».

γ. Εισαγωγή σε κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 8ο άρθρο 59) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα τεύχος πρώτο αρ. φύλλου 122) ορίζονται τα εξής :

«1. Σε κατάδικο που έχει εκτίσει το ήμισυ της στερητικής της ελευθερίας ποινής ή στην περίπτωση καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη 15 έτη και ο οποίος έχει εξασφαλίσει εργασία. Είναι δυνατό να του χορηγηθεί άδεια να διαμείνει σε Κ.Η.Δ.Κ.

2. Η άδεια χορηγείται από την επιτροπή του άρθρου 55 η οποία διερευνά την κατάσταση υγείας του καταδίκου, την ικανότητα και το ενδιαφέρον του για εργασία, τη θέληση του για ενεργό συνεργασία με το προσωπικό του Κ.Η.Δ.Κ., για την πιστή τήρηση του εσωτερικού κανονισμού όπως επίσης τον ατομικό, οικογενειακό, επαγγελματικό και κοινωνικό του βίο, εν όψει της διαβίωσης του σε καθεστώς ημιελευθερίας.

3. Άδεια διαμονής σε Κ.Η.Δ.Κ. είναι δυνατό να χορηγήσει, ύστερα από αίτησή του καταδίκου και το Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών και όταν έχει απορριφθεί αίτηση υπό όρο απόλυσης, εφ' όσον ο κατάδικος κρίνεται κατάλληλος για καθεστώς ημιελεύθερης διαβίωσης».

Όσον αφορά το συγκεκριμένο άρθρο γνωστοποιείται ότι τα ίδια ακριβώς Ν. 1851/89 κεφ. 8 άρθρο 59 αναφέρονται στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία». (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 154, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατούμενων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 109-110), οι οποίες αναφέρονται στο ίδιο νόμο 1851/89 κεφ. 8 άρθρο 59.

Παραμένοντας στο ίδιο άρθρο σχετικά με την εισαγωγή στα Κ.Η.Δ. είχε αναφερθεί και ο Αναγκαστικός νόμος 125 από 24-8/4-9-1967 (ΦΕΚ α' 152) «Σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων. Τμήμα δεύτερο κεφ. Α' άρθρο 16 ο οποίος ορίζει τα εξής:

«1) Εις τα αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα εισάγονται οι καταδικαζόμενοι σε ποινή φυλακίσεως υπέρ του έτους και εις πρόσκαιρον κάθειρξην ικανοί προς εν υπαίθρω εργασίας ή ετέρος αναλόγους εργασίας

2) Εις αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα δύνανται να μετάγονται και οι καταδικασμένοι εις ισόβιων κάθειρξην, αφού διανύσουν 15 έτη καθειρξεως εν κεντρικώ σωφρονιστικό κατάστημα.

3) Εις ίδιον τμήμα των αγροτικών σωφρονιστικών καταστημάτων εισάγονται και κρατούμενοι ηλατουμένου καταλογισμού μη εκδηλούντες βαρείαι ψυχικές ανωμαλίας και η κράτησις εν κεντρικώ σωφρονιστικώ καταστήματι ηθείεν αποβή επί βλάβη αυτών

4) Εις τα αυτά ως άνω καταστήματα δύνανται να εισάγονται και οι εκ της υπαίθρου χώρας, καταδικαζόμενοι εις ποινήν φυλακίσεως βραχυτέραν του έτους.

5) Κατάδικοι κρατούμενοι εν Α.Σ.Κ. δύνανται να τοποθετώνται εν ομάδα των «επί λόγω τιμή εργαζομένων».

Ακόμη αξίζει να páρατεθούν και εκείνα τα οποία αναφέρονται σχετικά με το συγκεκριμένο άρθρο οι σχετικές διατάξεις του Ποινικού κώδικα» (Ν. 1492/1950 κατά τη γλωσσική μορφή του Π.Δ. 283/1985 ΦΕΚ Α 106) «...Μέτρα ασφαλείας» (άρθρο 72) « εισαγωγή σε κατάστημα εργασίας».

«Αν η πράξη για την οποία κάποιος κηρύχθηκε ένοχος και του επιβλήθηκε φυλάκιση, μπορεί να αποδοθεί στη φυγοπονία του ή στην ροπή του για άτακτη ζωή, το δικαστήριο μπορεί στις περιπτώσεις που ο νόμος ειδικά καθορίζει να διατάξει εκτός από την ποινή που του επιβλήθηκε και την παραπομπή του σε επανορθωτικό κατάστημα εργασίας».

Η εισαγωγή στο κατάστημα εργασίας παρακολουθεί την έκτιση της ποινής. Η διάρκεια της παραμονής σ' αυτό δεν μπορεί να είναι κατώτερη από έτος ούτε ανώτερη από 5 έτη.

Αφού συμπληρωθεί το ελάχιστο όριο και ακολούθως κάθε ένα το δικαστήριο των πλημμελειοδικών στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το κατάστημα αποφασίζει με αίτηση της διευθύνσεως του ή του Εισαγγελέα αν ο κρατούμενος πρέπει να απολυθεί.

Αν αυτός που καταδικάσθηκε είναι υπότροπος, η παραπομπή του σε επανορθωτικό κατάστημα εργασίας είναι υποχρεωτική».

δ. Ανάκληση ημιελεύθερης διαβίωσης (άρθρο 60)

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 8ο άρθρο 60) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται :

«1. Η Η.Δ. ανακαλείται από την επιτροπή του άρθρου 55 ύστερα από εισήγηση ομάδας του ειδικευμένου προσωπικού του Κ.Η.Δ.Κ. που παρακολουθεί την εξέλιξη του καταδίκου. Η ανάκληση είναι αιτιολογημένη και επιβάλλεται σε περίπτωση ουσιώδους παράβασης των όρων της ημιελεύθερης διαβίωσης από τον κατάδικο και ιδίως σε περιπτώσεις : α) αδυναμίας προσαρμογής του στο κοινωνικό περιβάλλον, β) αδιαφορίας του για εργασία, γ) έλλειψη συνεργασίας με το προσωπικό του Κ.Η.Δ.Κ. δ) παραβίασης των όρων του εσωτερικού κανονισμού του Κ.Η.Δ.Κ.

2. Κατάδικος του οποίου η παραμονή σε Κ.Η.Δ.Κ. έχει ανακληθεί μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο εκτέλεσης ποινών.

3. Μετά την ανάκληση ο κατάδικος επιστρέφει στο κατάστημα από το οποίο προήλθε».

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται σύμφωνα με το Ν. 1851/89 κεφ. 8 άρθρο 60 στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 155, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 110).

ε) Τμηματική έκτιση ης ποινής και εργασίας σε κοινωνικού φορείς

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 8ο άρθρο 61) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται τα εξής :

«1) Οι κατάδικοι που έχουν καταδικαστεί σε ποινή στερητική της ελευθερίας μέχρι 18 μηνών η οποία έχει μετατραπεί σε χρηματική μπορούν με αίτησή τους προς το ΔΕΠ να επιλέξουν αντί της μετατροπής την τμηματική έκτιση της ποινής ή την εργασία σε κοινωφελείς φορείς.

2) Η τμηματική έκτιση της ποινής γίνεται κατά τις ημέρες του τέλους της εβδομάδας ή κατά τις ημέρες αργιών εφόσον ο κατάδικος εργάζεται ή σπουδάζει. Οι μέρες της εβδομάδας κατά τις οποίες ο κατάδικος διαβιώνει με την οικογένεια του και εργάζεται ή σπουδάζει θεωρούνται ως ημέρες έκτισης της ποινής

3) Η εργασία πραγματοποιείται σε κρατικά ιδρύματα ή σε ιδρύματα Τ.Α ή Ν.Π.Δ.Δ. Για την εργασία δεν παρέχεται αμοιβή και δεν ισχύει ο ευεργετικός υπολογισμός των ημερών της κ.α.»

Στο άρθρο το συγκεκριμένο αναφέρονται τρεις ακόμα παράγραφοι οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα Α'.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (κεφ. 8 άρθρο 61) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 156, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 110-111), οι οποίες αναφέρονται στον ίδιο νόμο 1851 της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας (16 Μαΐου 1989)

Σε μία εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων» προς την Βουλή των Ελλήνων (Αθήνα 3 Φεβρουαρίου 1989 ο Υπουργός Δικαιοσύνης Βάσσος Ρώτης) γίνεται αναφορά στο σχετικό άρθρο ως εξής: « ο θεσμός της κοινωφελούς εργασίας που συνίσταται στην δωρεάν, εθελουσία παροχή από τον καταδικαζόμενο μιας κοινωφελούς εργασίας κατά τον ελεύθερο χρόνο του και για όσο χρονικό διάστημα χρειάζεται για την κάλυψη μέσα σε τακτό χρόνο, ενός συγκεκριμένου αριθμού ωρών εργασίας. Στο μέτρο αυτό υποβάλλονται μικροεγκληματίες (παραβάτες τροχαίας, οδηγοί σε κατάσταση μέθης κλπ) Εφαρμόζεται και με διάφορες παραλλαγές με επιτυχία σε πολλές χώρες όπως μεταξύ άλλων στην Μ. Βρετανία, στη Γαλλία και στις ΗΠΑ και ο θεσμός αυτός θα τεθεί σε ισχύ και θα ρυθμιστεί στις λεπτομέρειες του με προεδρικά διατάγματα».

Επίσης στο ίδιο θέμα έχει αναφερθεί και η εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός) Μέλος). Πιο συγκεκριμένα σχετικά με το κεφ. 8 άρθρο 62 1851/89 αναφέρει τα εξής : « άλλος θεσπιζόμενος σημαντικός θεσμός είναι της τμηματικής έκτισης της ποινής καθώς και της εργασίας για διάφορους κοινωφελείς σκοπούς. Ο θεσμός αυτός αφορά ποινές στερητικές της ελευθερίας μέχρι 18 μηνών που έχουν μετατραπεί σε χρηματικές και που ωστόσο οι καταδικασθέντες δεν έχουν κάνει χρήση της μετατροπής για λόγους κυρίως οικονομικούς. Στις περιπτώσεις αυτές οι κρατούμενοι με αίτηση τους στο δικαστήριο έκτισης των ποινών, μπορούν να αντικαταστήσουν την μετατροπή σε ποινή με τμηματική έκτιση της ποινής ή με εργασία στους παράπαν κοινωφελείς φορείς. Η τμηματική έκτιση της ποινής γίνεται κατά τις ημέρες αργιών, εφόσον ο κρατούμενος εργάζεται ή σπουδάζει».

Η αναφορά στο συγκεκριμένο θεσμό τελειώνει παραθέτοντας τις υπόλοιπες παραγράφους που αναφέρονται και στο άρθρο 61 του Ν. 1851/89 (16 Μαΐου 1989)

Αξίζει ν' αναφερθεί και ότι ορίζεται σχετικά με το συγκεκριμένο άρθρο και στον αναγκαστικό νόμο 125 από 24-8/4-9-1967 (ΦΕΚ Α' 152) «Σωφρονιστικός κώδικας» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων (Τμήμα τρίτου κεφάλαιο Α άρθρο 106)..

Ειδικότερα ορίζονται τα εξής :

«Καταδικοί, των η επιβληθείσα στερητική της ελευθερίας ποινή μετετρέπη εις χρηματικήν, αν μη καταβάλωσι το προσδιορισθέν δια την μετατροπήν της ποινής ταύτης ποσόν, υποβάλλονται εις την υπό του παρόντος δια τους κρατούμενους οφειλέτας χρηματικής ποινής προβλεπόμενην μεταχείρισιν.

Η διατάξις της προηγούμενης παραγράφου δεν έχει εφαρμογήν αν ο τυχών της μετατροπής της ποινής υπέστη εντός της τελευταίας πενταετίας δύο τουλάχιστον καταδικας εις ποινήν κατά της ελευθερίας ή υπεβλήθη εις μέτρον ασφάλειας στερητικόν της ελευθερίας».

Ανάλογη αναφορά στο άρθρο 61 είχε γίνει και στις «σχετικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα» (Ν. 1492/1950 κατά την γλωσσική μορφή του Π.Γ. 283/1985 ΦΕΚ Α' 106) «μετατροπή των περιοριστικών της ελευθερίας ποινών» (άρθρο 82)

στ. Απόλυση υπό όρο

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 8ο άρθρο 62) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρεται : «έναν τουλάχιστον μήνα πριν από την συμπλήρωση του χρόνου που απαιτείται για τη χορήγηση της απόλυσης υπό όρο ο διευθυντής του καταστήματος υποβάλλει στο Δ.Ε.Π. φάκελο που περιέχει : α)εμπεριστατωμένη έκθεση για την προσωπικότητα του καταδίκου, η οποία συντάσσεται με αιτιολογημένη εισήγηση των μελών του επιστημονικού συμβουλίου, β) αντίγραφο της καταδικαστικής απόφασης, γ) αντίγραφο ποινικού μητρώου, δ) ατομικό δελτίο του καταδίκου».

Πιο συγκεκριμένα το τι περιέχει το σχετικό άρθρο όσον αφορά την προαναφερόμενη έκθεση καθώς και τις υπόλοιπες αναφερόμενες στο συγκεκριμένο θέμα παραγράφους του συγκεκριμένου άρθρου παρατίθενται στο παράρτημα Α

Ωστόσο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το άρθρο 62 (κεφ. 8) του Σ.Κ. Ν.1851/89 έχει καταργηθεί με άρθρο 4 παρ. 7γ Ν. 2297/94 (ΦΕΚ Α' 65)

Ακριβώς το ίδιο άρθρο δηλ. το κείμενο του καταργηθέντος άρθρου παρατίθεται στην αρχική του μορφή και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 157, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατούμενων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 111).

Σχετική αναφορά στο συγκεκριμένο άρθρο έχει γίνει και στην εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατούμενων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός) Μέλος), στην οποία αναφέρεται, ότι η απόλυση υπό όρο είναι ένας θεσμός που έχει ατονήσει στην πράξη παρά των αναμφισβήτητων και αναγνωρισμένη σημασία

του. Παρ' όλα αυτά ρυθμίζεται λεπτομερώς και κατά τρόπο ώστε να λειτουργεί αποδοτικά και με τα αναγκαία εγγύγια ασφαλείας.

Επίσης ο Αναγκαστικός Νόμος 125 από 24-8/4-9-1967 (ΦΕΚ Α' 152) «Σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων (τμήμα τρίτο, Κεφ. Γ' άρθρο 121) κάνει αναφορά στο θέμα του συγκεκριμένου άρθρου 62 Κεφ. 8 Σ.Κ. Ν.1851/89 παρατίθοντας τα εξής : « Ένα μήνα προ της συμπληρώσεως του προς χορήγησιν της υπ' όρον απολύσεως υποβάλλει εκ. το αρμόδιον συμβούλιον Πλημμελειοδικών φάκελον περιέχοντα : α) περιληπτικήν, αλλ' ακριβή έκθεσιν περί των χρησίμων της υποθέσεως παραστάντος Εισαγγελέως, περί των χρησίμων υπό εγκληματολογικών έποψιν στοιχείων της τελεσθείσης πράξεως β) πλήρες αντίγραφον της καταδικαστικής αποφάσεως, γ) πλήρες αντίγραφον του ποινικού μητρώου. δ) το ατομικόν βιογραφικόν δελτίον του κρατουμένου και ε) ακριβή έκθεσιν του συμβουλίου του καταστήματος, περί του αν ενδείκνυται ή αν η χορήγησις της υπ' όρου απολύσεως».

Οι Ευρωπαϊκοί Σωφρονιστικοί κανόνες (Τμήμα IV «Προετοιμασία προ της απολύσεως») κάνουν μία έμμεση αναφορά στο σχετικό άρθρο ορίζοντας ότι πρέπει να γίνουν ιδιαίτερες προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η βαθμιαία επιστροφή στην κοινωνική ζωή εκείνων των κρατουμένων που εκτίουν ποινές μεγαλύτερης διάρκειας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με ένα σύστημα προετοιμασίας για την απόλυση οργανωμένο στο ίδιο ίδρυμα ή σε ένα άλλο κατάλληλο ή με απόλυση με όρους κάτω από ένα είδος εποπτείας που συνδυάζεται με ικανοποιητική κοινωνική υποστήριξη.

Σχετική αναφορά στο θέμα «Απόλυση του καταδίκου υπό όρο» γίνεται και στις σχετικές διατάξεις του Ποινικού κώδικα (Ν. 1492/1950 κατά τη γλωσσική μορφή του Π.Δ. 283/1985 ΦΕΚ Α' 106) με τα άρθρα 105, 106, 107 και 208.

ζ. Απόλυση κρατουμένου

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 8ο άρθρο 62) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρεται :

1) «Η απόλυση του κρατουμένου από το κατάστημα διατάσσεται από το διευθυντή και ενεργείται τις εργάσιμες ημέρες. Αν η ημέρα λήξης της ποινής είναι εξαιρεσιμη τότε η απόλυση ενεργείται την προηγούμενη.

2) Η διεύθυνση του καταστήματος ειδοποιεί εγγράφως πριν από την απόλυση τις αρμόδιες δικαστικές και αστυνομικές αρχές καθώς και το κέντρο προστασίας αποφυλακιζόμενων.

3) Αν ο κρατούμενος νοσεί σοβαρά μπορεί να ανασταλεί η απόλυσή του μετά από αίτηση του ίδιου και γνώμη του ιατρού του καταστήματος εφ' όσον είναι αδύνατη η μεταφορά του σε δημόσιο νοσοκομείο.

4) Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζεται η διαδικασία απόλυσης καθώς και οι υποχρεώσεις του καταστήματος και του απολυομένου».

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται σύμφωνα με το Ν. 1851/89 του Σ.Κ. και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) Κεφ 8 παρ 63 σελ. 158, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την

μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990 σελ. 112).

Αναφορά όπως έχει ειπωθεί και παραπάνω έχει γίνει και στον αναγκαστικό Νόμο 125 από 24-8/4/9/67 (ΦΕΚ Α' 125) «Σωφρονιστικός Κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα IV Κεφ. Γ' άρθρα 120, 121)

Τέλος όσον αφορά το κεφ 8 (άρθρα 57 έως 63) του Ν. 1851/89 αξίζει να αναφερθεί ότι σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο του «Σωφρονιστικού κώδικα» 191 που έγινε με την απόφαση αρ. πρ. 91404 στις 12-9-1990 του τότε Αντιπροέδρου της Κυβερνήσεως και Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Αθανασίου Κανελλόπουλου και σύμφωνα με την οποία συστήθηκε ομάδα εργασίας για την κατάρτιση σχεδίου νόμου προς αναθεώρηση του «Κώδικα Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων(Ν. 1851/89)» αποτελούμενη (από τους Στέργιο Αλεξιάδη, Καθηγητή εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως Πρόεδρο, Γιάννη Πανούση Καθηγητή εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Θράκης και Νέστορα Κουράκη Αν. Καθηγητή εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών) υιοθετούνται τα ίδια εναλλακτικά μέτρα έκτισης των ποινών κατά της ελευθερίας με το σημερινό Ν. 1851/89 όπως περίπου αυτά διαδόθηκαν στις Ευρωπαϊκές χώρες και κατ' επανάληψη υποδείχτηκαν από την Επιτροπή Υπουργών των χωρών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

11. Εργασία κρατουμένων

α. Καθορισμός εργασίας

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 64) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται

«1) Η εργασία δεν έχει τιμωρητικό χαρακτήρα αλλά αποσκοπεί στην διατήρησή ή επαύξηση των ικανοτήτων των κρατουμένων για την κοινωνική τους επαγένταξη

2) Απαγορεύεται η ανάθεση στους κρατουμένους εργασιών, ιδιαίτερα επικίνδυνων ή ανθυγιεινών. Η εργασία πρέπει να είναι παραγωγική, να συντελεί στην επαγγελματική εκπαίδευση των κρατουμένων και μην έχει καταπιεστικό χαρακτήρα.

3) Οι κατάδικοι οφείλουν να εκτελούν εργασία σύμφωνα με τις ανάγκες εκπαίδευσης του και τα οριζόμενα στο άρθρο 65 παράγραφος 3».

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση)Κεφ 9 παρ 64 σελ. 160, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) Κεφ 9 παρ 64 σελ. 112.

Ανάλογη αναφορά όσον αφορά το θέμα εργασία κρατουμένων γίνεται και στην εισηγητική έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης στο σχέδιο νόμου «Κώδικας βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων» προς τη Βουλή των Ελλήνων (ΑΘΗΝΑ 3 Φεβρουαρίου 1989 ο Υπουργός Δικαιοσύνης Βάσσος Ρώτης) όπου γίνεται λόγος για ειδική μέριμνα για την εργασία του κρατουμένου που είναι πρωταρχικής σημασίας τόσο για την διαβίωση του

στο κατάστημα όσο και για τη διατήρηση και επαύξηση των ικανοτήτων του ενόψη της επιστροφής του στην κοινωνία.

Από την άλλη μεριά για την εργασία των κρατουμένων γίνεται λόγος και στην εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδοπούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός) Μέλος). Ειδικότερα για το συγκεκριμένο θέμα αναφέρεται ότι η εργασία των κρατουμένων ρυθμίζεται με βάση τις σύγχρονες αντιλήψεις επιστήμης και πράξης. Η εργασία του κρατουμένου καθιερώνεται ως δικαίωμα που έχει έναντι της πολιτείας αλλά θεσπίζεται συγχρόνως και το παράλληλο καθήκον του να εκτελεί την εργασία που του ανατίθεται. Ακόμη αναφέρεται ότι η εργασία δεν πρέπει να είναι επικίνδυνη ή ανθυγιεινή αλλά να είναι επαρκής παραγωγική και να συντελεί στην επαγγελματική του εκπαίδευση. Δεν πρέπει να έχει καταπιεστικό χαρακτήρα και κερδοσκοπικό. Τέλος οι κρατούμενοι πρέπει να συμμετέχουν στην επιλογή του είδους της εργασίας που θα εκτελέσουν, στα πλαίσια του κατάλληλου επαγγελματικού προσανατολισμού των αναγκών και των δυνατοτήτων του καταστήματος και πειθαρχίας.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 από 24-8/4-9-1967 (ΦΕΚ. Α 152) «Σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων (Τμήμα δεύτερο κεφ Δ' άρθρο 53) ορίζει τα εξής :

«Η εργασία αποσκοπεί εις βελτίωσιν των κρατουμένων δι' εθισμού εις βίον φιλόπονόν, εις επίρρωσιν της σωματικής και ψυχικής αυτών υγείας και εις κοινωνικήν αποκατάστασιν, δια της εκμαθήσεως τέχνης τινός βιοποριστικής».

Επίσης οι σχετικές διατάξεις του συντάγματος 1975/1986 ορίζουν ότι : η εργασία αποτελεί δικαίωμα και προστατεύεται από το κράτος, που μεριμνά για τη δημιουργία συνθηκών απασχόλησης όλων των πολιτών και για την ηθική και κλινική εξύψωση του εργαζομένου αγροτικού και αστικού πληθυσμού.

Όλοι οι εργαζόμενοι, ανεξάρτητα από φύλο ή άλλη διάκριση, έχουν δικαίωμα ίσης αμοιβής για παρεχόμενη εργασία ίσης αξίας. Με το Νόμο καθορίζονται οι γενικοί όροι εργασίας που συμπληρώνονται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας συναπτόμενες με ελεύθερες διαπραγματεύσεις και αν εαυτές αποτύχουν, με τους κανόνες που θέτει η δαιτησία.

Οποιαδήποτε μορφή αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται.

Επίσης ανάλογη αναφορά γίνεται και στους Ευρωπαϊκούς Σωφρονιστικούς κανόνες 1987 (Σύσταση άρθρου R(87)3 της Επιτροπής Υπουργών των κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης). (12 Φεβρουαρίου 1987 κατά την 404η συνεδρίαση των αντιπροσώπων των Υπουργών) όπου ορίζονται τα εξής :

«1) Η εργασία στη φυλακή πρέπει να θεωρείται ως ένα θετικό στοιχείο για τη σωφρονιστική μεταχείριση και αγωγή.

2) Πρέπει να απαιτείται από τους κατάδικους να εργάζονται ανάλογα με τη φυσική και πνευματική τους ικανότητα όπως αυτό θα πιστοποιείται από τον ιατρό.

3) Πρέπει να προσφέρεται ικανοποιητική και χρήσιμη εργασία και εφόσον είναι δυνατό να δίνεται δυνατότητα για άλλες χρήσιμες δραστηριότητες στους κρατούμενους ώστε να απασχολούνται κατά τη διάρκεια μιας κανονικής εργάσιμης ημέρας».

Ωστόσο αξίζει ν' αναφερθεί και ότι ορίζει σχετικά με το θέμα εργασία ο Ευρωπαϊκός κοινωνικός χάρτης (κυρώθηκε με το Ν. 1428 της 20/21-3-84 και άρχισε να ισχύει την 5-7-1984 (ΦΕΚ Α' 93) (Μέρος ΙΙ άρθρα 1,2)

Όπου γίνεται αναφορά για δικαίωμα στην εργασία, δικαίωμα για δίκαιες συνθήκες εργασίας (Μέρος; ΙΙ άρθρα 1,2)

Για το ίδιο θέμα οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955) ορίζουν τα εξής :

«1) Η Σωφρονιστική εργασία δεν πρέπει να έχει καταθλιπτικόν χαρακτήρα

2) Άπαντες οι κατάδικοι υπόκεινται εις την υποχρέωσιν προς εργασία, λαμβανομένης υπ' όψιν της σωματικής και νοητικής ικανότητας των, ως αυτά ήθελον καθοριστεί υπό του ιατρού

3) Δέον όπως παρέχεται εις τους κρατούμενους αποδοτική εργασία καλύπτουσα απασχόλησιν κανονικής ημέρας εργασίας

4) Η εργασία αυτή δέον να είναι, εν τω μέτρω του δυνατού φύσεως δυναμένης να διατηρήσει ή να επαυξήσει την ικανότητα αυτών όπως αποκερδαίνωσιν εντίμως τον βίον των μετά την αποφυλάκησιν των

5) Δέον όπως παρέχεται χρήσιμος επαγγελματική κατάρτησις εις τους δυναμένους να επωφεληθώσι ταύτης κρατούμενους, ιδία δε εις τους νέους.»

Γενικά όμως για το δικαίωμα στην εργασία έχει γίνει λόγος όχι μόνο στο Ευρωπαϊκό κοινωνικό χάρτη αλλά και από πίο παλιά στην «οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (10-12-1948) (Προοίμιο άρθρο 23) όπου ορίζεται ότι ο καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμα του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες δουλειάς και να προστατεύεται από την ανεργία.

Τέλος η έκθεση της Βουλής των Ελλήνων για την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας (Περίοδος Η' Σύνοδος Α' Πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας Φ. Στεφανοπούλου, επιστημονικοί συνεργάτες: Ν. Κουράκης και Ι. Φαρσεδάκης (Αθήνα Ιούλιος 1994) στο τμήμα « Η κατάσταση των φυλακών της χώρας» αναφέρει τα εξής : «Σημαντικό ρόλο στη ζωή των κρατουμένων, αλλά και στη μετασωφρονιστική τους εξέλιξη διαδραματίζει η επαγγελματική τους κατάρτιση και εργασία. Δυστυχώς όμως, οι υπάρχουσες θέσεις εργασίας είναι περιορισμένες : από τους 7.000 περίπου κρατούμενους στις αρχές του 1994 απασχολούνταν οι 2.000 περίπου (1000 στις αγροτικές φυλακές και άλλοι 1000 στις κλειστές φυλακές, κυρίως για βοηθητικές εργασίες: μαγειρεία κλπ) και υπάρχουν έτσι άλλοι 5000 οι οποίοι απλώς περιμένουν να εκπνεύσει ο χρόνος της ποινής τους (Αλ. Αθανασόπουλος 1-2-1994 σελ. 14) Σημειώνεται ότι

αντίθετα στο εξωτερικό (Ολλανδία) οι βοηθητικές εργασίες ανέρχονται μόλις στο 1/4 του συνόλου των εργασιών που εκτελούν οι κρατούμενοι».

Επίσης στην ίδια έκθεση εκφράζεται η άποψη ότι η σύγκριση αυτή είναι λυπηρή για τη χώρα αφού το έμπυχο ανθρώπινο δυναμικό των φυλακών παραμένει έτσι αδρανές τη στιγμή που και ίδιοι οι κρατούμενοι θέλουν να εργάζονται για τη διατήρηση της ψυχικής τους ισορροπίας και της αυτοπεποίθησης στις ικανότητες τους και γιατί η εργασία τους θα μπορούσε να είναι προσοδοφόρα για τη λειτουργία της φυλακής.

Με λίγα λόγια στη συγκεκριμένη έκθεση τονίζεται η μεγάλη σημασία που έχει η εργασία για τους κρατούμενους.

β. Οργάνωση εργασίας

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 65) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρεται:

1) «Οι κρατούμενοι συμμετέχουν στην επιλογή του είδους της εργασίας που θα εκτελέσουν, μέσα στα πλαίσια του κατάλληλου επαγγελματικού προσανατολισμού, των αναγκών και των δυνατοτήτων του καταστήματος καθώς και των κανόνων πειθαρχίας.

2) Στα καταστήματα κράτησης κάθε κατηγορίας ογανώνονται σύμφωνα με τον ειδικότερο σκοπό της κράτησης κλάδοι εργασίας οι οποίοι πρέπει να είναι ανάλογοι με εκείνους που ισχύουν έξω από το κατάστημα, ώστε να προετοιμάζουν τους κρατουμένους για τις συνθήκες της ελεύθερης εργασίας».

Η παρ. 3^η του συγκεκριμένου άρθρου έχει καταργηθεί βλέπε παράρτημα Α.

Επίσης το ίδιο άρθρο ορίζει τα εξής ; « Η Επιτροπή με τη συνεργασία του κρατουμένου διερευνά με τις κατάλληλες επιστημονικές μεθόδους τις κλήσεις και δεξιότητες του, τον διαφωτίζει σχετικά με την υπεύθυνη ανάληψη εργασίας, επιλέγει το είδος και τη φύση της εργασίας που θα του ανατεθεί, τον τοποθετεί στην επιλεγμένη εργασία και τέλος παρακολουθεί την περαιτέρω εξέλιξη του. Σε περίπτωση τοποθέτησης σε ανθυγιεινή εργασία ή μείωση της αμοιβής χωρίς νόμιμη αιτία, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής στο Δ.Ε.Π. Επίσης δικαίωμα προσφυγής έχουν για τους πιο πάνω λόγους και οι κρατούμενοι σε Κ.Η.Δ.Κ.».

Ο ίδιος νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) Κεφ 9 παρ 65 σελ. 161, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) Κεφ 9 παρ 65 σελ. 113.

Για το συγκεκριμένο άρθρο 65 του Ν. 1851/89 κάνει λόγο και η εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος, Γεώργιος Βλάσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών

Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός Μέλος), λέγοντας ότι κρατούμενοι συμμετέχουν στην επιλογή του είδους της εργασίας που θα εκτελέσουν, στα πλαίσια του κατάλληλου επαγγελματικού προσανατολισμού, των αναγκών και των δυνατοτήτων του καταστήματος και της πειθαρχίας.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 από 24-8/4-9-1967 (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων (Κεφ. Δ' άρθρο 54) ορίζει για το συγκεκριμένο θέμα τα εξής :

«1) Η εργασία πρέπει να είναι ωφέλιμος, παραγωγική και προσοδοφόρος, χωρίς να εξαντλεί τον κρατούμενο, ουδέ να παρακωλύει την επαγγελματική του εκπαίδευση και την αγωγή εις ηθικήν.

2) Ει καθ' ἕκαστον κατάστημα οργανούνται, αναλόγως του ειδικότερου σκοπού της κρατήσεως, κλάδοι εργασίας παρεμφερείς προς τους εν τω ελευθέρω βίω, ίνα αποβαίνει επιωτή η αποδοτική αυτών άσκησις εν ω περιβάλλοντι θα διαβίωσῃ ο κρατούμενος μετά την απόλυσιν».

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1987 (Σύσταση αρ R (87) 3 της επιτροπής Υπουργών των κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης 12 Φεβρουαρίου 1987 σχετικά με την οργάνωση εργασίας αναφέρει ότι η προσφερόμενη εργασία, πρέπει να είναι τέτοιας φύσης που να διατηρεί την ικανότητα του κρατούμενου να κερδίζει τα προς το ζην μετά την απόλυση του. Ακόμη αναφέρεται ότι η επαγγελματική εκπαίδευση σε χρήσιμους κλάδους πρέπει να ρυθμίζεται, οργανώνεται γι τους κρατούμενους εκείνους που είναι ικανοί να απασχοληθούν στον τομέα αυτό, κερδοφόρα και ειδικότερα τους νέους στην ηλικία.

Οι κρατούμενοι πρέπει να μπορούν να επιλέγουν το είδος της εργασίας στην οποία επιθυμούν να συμμετάσχουν εφόσον αυτή συμβιβάζεται με τις απαιτήσεις της σωφρονιστικής διοίκησης και της διατήρησης της πειθαρχίας.

Τέλος η οργάνωση της εργασίας και οι μέθοδοι της στα ιδρύματα, πρέπει να πλησιάζουν όσον είναι δυνατό τις αντίστοιχες στην ελεύθερη κοινωνία ώστε να προετοιμάζουν τους κρατούμενους στην ομαλή κοινωνική ζωή.

Τα ίδια ακριβώς αναφέρει ο Ν. 1851/89 του άρθρου 65 του ΣΚ ορίζουν και οι στοιχειώδεις κανόνες ΟΗΕ μεταχείρισης κρατούμενων και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955).

Επίσης αξίζει να αναφερθεί στη σχετικά με το δικαίωμα επιλογής της εργασίας από τον ίδιο τον κρατούμενο σχετίζεται και η «Διεθνής σύμβαση 105 περί καταργήσεως της αναγκαστικής εργασίας» (Κυρώθηκε με το Ν.Δ. 4221 της 19/19-9-1961 και άρχισε να ισχύει την 30-3-1963 ΦΕΚ Α' 173)

γ. Εξατομίκευση εργασίας

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 66) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρεται:

«1) Οι κατάδικοι που κρίνονται κατάλληλοι για εργασία οφείλουν να την εκτελέσουν. Οι υπόδικοι και οι κρατούμενοι για χρέη μπορούν να ζητήσουν εργασία σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 65

2) Κρατούμενοι ανάπηροι, ασθενικοί, ηλικίας ανώτερης των 55 ετών, γυναίκες έγκυες, λεχώνες ή θηλάζουσες, μπορούν να απασχολούνται σε εργασίες που προσδιορίζουν στις ατομικές τους ιδιότητες ή περιστάσεις ύστερα από απόφαση της επιτροπής παρ. 3 άρθρου 65 (καταργήθηκε) και αφού προηγηθεί σχετική εισήγηση του ιατρού του Σ.Κ.

3) Οι κρατούμενοι κατάδικοι εργάζονται σε κοινό χώρο. Οι υπόδικοι και οι κρατούμενοι για χρέη μπορούν να απασχολούνται σε ατομικό κελί, σε εργασία επιλογής τους, μέσα στα όρια της ασφάλειας και πειθαρχίας του καταστήματος.

4) Σε ατομικό κελί μπορούν να εργάζονται και όσοι έχουν ιδιαίτερη κλίση στα γράμματα και τις τέχνες.»

Ο ίδιος νόμος Ν. 1851/89 Κεφ 9 παρ 66 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 162, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 113.

Στην εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός Μέλος) για το συγκεκριμένο θέμα αναφέρεται ότι σε κάθε κατάσταση κράτησης συνιστάται επιτροπή εξατομίκευσης της εργασίας των κρατουμένων αποτελούμενη από τρία μέλη του Επιστημονικού συμβουλίου, τον Διευθυντή του καταστήματος, έναν ειδικευμένο στον επαγγελματικό προσανατολισμό και τον γιατρό του καταστήματος.

Ανάλογη αναφορά στην «εξατομίκευση εργασίας» γίνεται στον αναγκαστικό νόμο 125 από 24-8/4-9-197 (ΦΕΚ Α' 152) «Σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων/τμήμα δεύτερο κεφ. 8 άρθρο 55) όπου ορίζονται όλα όσα ορίζει σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα ο Ν. 1851/89 (Κεφ. 9 άρθρο 65) αλλά και τα εξής :

Εις πάντα κρατούμενον εξασφαλίζεται εργασία. Δια τούς κατάδικους αυτή είναι υποχρεωτική, δια τούς υπόδικους, τους δια χρέη κρατούμενους και τους οφειλέται, χρηματικής ποινής, προστίμου ή δικαστικών εξόδων είναι προαιρετική.

Εκαστος κρατούμενος απασχολείται εις εργασία συνάδουσαν προς την ηλικίαν, το φύλον, τας σωματικές και διανοητικές του ικανότητες, τας γνώσεις και τας κλίσεις αυτού.

Επίσης για το ίδιο θέμα ο Ευρωπαϊκός κοινοτικός χάρτης (κυρώθηκε με το Ν. 142 της 20/21-3-84 και άρχισε να ισχύει την 5-7-1984 ΦΕΚ Α' 95) μέρος I αναφέρει ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για κατάλληλα μέσα επαγγελματικού προσανατολισμού για να βοηθηθεί στην επιλογή επαγγέλματος σύμφωνα με τις προσωπικές του ικανότητες και τα ενδιαφέροντα του.

Όπως οι εργαζόμενες γυναίκες, σε περίπτωση μητρότητας καθώς και οι άλλες εργαζόμενες, σε ορισμένες περιπτώσεις, έχουν δικαίωμα για ειδική προστασία στην εργασία τους.

Από την άλλη μεριά, κάθε ανάπηρο πρόσωπο έχει δικαίωμα για επαγγελματική εκπαίδευση και για επαγγελματική και κοινωνική επαναπροσαρμογή ανεξάρτητα από την αιτία και τη φύση της αναπηρίας του.

Τέλος για το συγκεκριμένο θέμα τα ίδια με το Ν. 1851/89 (Κεφ 9 άρθρο 66) αναφέρονται και στους "στοιχειώδεις" κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955)

δ. Τόπος εργασίας

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 67) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται : «Η εργασία των κρατουμένων εκτελείται στο εσωτερικό του καταστήματος ή έξω από αυτό ή σε κέντρα ημελεύθερης διαβίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα αυτού και τους κανονισμούς».

Ο ίδιος νόμος Ν. 1851/89 Κεφ 9 παρ 67 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 163, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 114.

Στην εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός Μέλος) σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα αναφέρεται η εργασία των κρατουμένων οργανώνεται από το κράτος ή Ν.Π.Δ.Δ. και πραγματοποιείται σε βιομηχανικές, αγροτοβιομηχανικές, βιοτεχνικές, αγροτικές μονάδες ή συνεταιρισμούς. Οι κρατούμενοι μπορούν, κατ' εξαίρεση να εργάζονται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, υπό την εποπτεία της διοίκησης του καταστήματος κράτησης.

Επίσης επιτρέπεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εργάζονται για δικό τους λογαριασμό, μέσα στα διάφορα εργαστήρια των καταστημάτων.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 από 24-8/4-9-19677 (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδικς» εκτέλεσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων. (Τμήμα δεύτερο ΚΕΦ Δ' άρθρο 56) για τον τόπο εργασία όριζε τα εξής «Η εργασία των κρατουμένων εκτελείται είτε εν τω εσωτερικώ του καταστήματος είτε εν υπαίθρω».

Από την μεριά οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1987 (Σύσταση αρ. R (87) 3 της Επιτροπής Υπουργών των κρατών μελών του συμβουλίου της Ευρώπης) ορίζουν τα εξής : «Η εργασία για τους κρατούμενους πρέπει να εξασφαλίζεται από τη διοίκηση του ιδρύματος α) είτε σε δικές του

εγκαταστάσεις, εργοτάξια ή αγροκτήματα ή β) σε συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς εντός και εκτός του ιδρύματος».

Τα ίδια ορίζουν και οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης των κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955)

ε. Τρόποι εκτέλεσης εργασίας μέσα στο κατάστημα

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 68) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται:

«1) Η εργασία που εκτελείται μέσα στο κατάστημα κράτησης ακολουθεί τις σύγχρονες μεθόδους και προδιαγραφές. Είναι κυρίως βιοτεχνική και εκτελείται σε κάθε είδους εργαστήρια, ανάλογα με τις δυνατότητες του καταστήματος, του αριθμού και τις ικανότητες των κρατουμένων.

2) Για διάστημα μέχρι 3 μήνες κάθε έτος μπορεί να ανατεθεί στον κρατούμενο να εκτελέσει βοηθητική εργασία στο κατάστημα, όπως καθαριότητας, μαγειρείου, πλυντηρίου, καθαρισμού, μεταφοράς τροφίμων ή άλλων ειδών και αντικειμένων και εφ' όσον συμφωνεί για μεγαλύτερη περίοδο».

Ο ίδιος νόμος Ν. 1851/89 Κεφ 9 παρ 68 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 163, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 114.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 από 24-8/4-9-1967 (ΦΕΚ Α' - 152) «σωφρονιστικός κώδικς» εκτέλεσης ποινών και ασφαλιστικών μέτρων (Τμήμα δεύτερο Κεφ. Δ' άρθρο 56) αναφέρεται στο θέμα ορίζοντας: «Η εργασία εν υπαίθρω είναι η εκτελούμενη εκτός του περιβάλλοντος του καταστήματος. Εξαιρετικά εις σωφρονιστικά καταστήματα, μη αγροτικά, επιτρέπεται και εργασία εν υπαίθρω, αλλά εντός του περιβάλλοντος του καταστήματος». Επίσης στο άρθρο 57 του ίδιου νόμου 1967 αναφέρονται αυτά ακριβώς που ορίζονται με το Ν. 1851/89 (Κεφ 9 άρθρο 68) προσθέτοντας τα εξής: «Ο εσωτερικός κανονισμός δέον να προβλέπη και περί της εργασίας την εν μονώσει κρατουμένων δια πειθαρχικήν αιτίαν. Κρατούμενοι εργαζόμενοι εν κοινώ εργαστήρια ή τω ατομικό κελλίω δύνανται, αν παρέχουν σημεία βελτιώσεως, να επιδίδονται και τας κηπουρικές ή ανθοκομικές καλλιέργειάς, εντός του περιβάλλοντος του καταστήματος, τας βοηθητικές ή επικουρικές εν τω καταστήματι εργασίας καθαριότητος, μαγειρείου, πλυντηρίου, μεταφοράς ή καθαρισμού τροφίμων ή άλλων ειδών και αντικειμένων εκτελούν κρατούμενοι δυσμαθείς ή κατώτερου νοητικού ή επί βραχεί εν κρατήσει τελούντες, ουχί δε ικανοί προς παραγωγικές εργασίας και επαγγελματικήν εκπαίδευσιν».

Τέλος οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και τις σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955) για το συγκεκριμένο θέμα αναφέρουν ότι η οργάνωση και οι μέθοδοι της σωφρονιστικής εργασίας πρέπει να είναι όσο το δυνατό παραπλήσιοι προς αυτές που διέπουν την εργασία εκτός του καταστήματος για να προετοιμαστούν οι κρατούμενοι ομαλά στην ελεύθερη εργασία. Επίσης η διάθεση πραγματοποίησης κέρδους με την σωφρονιστική εργασία δεν πρέπει να παραβλάπτει το συμφέρον των κρατουμένων στην επαγγελματική τους κατάρτιση.

Από την άλλη μεριά οι σωφρονιστικές βιομηχανίες και αγροκτήματα, πρέπει κατά προτίμηση να διευθύνονται από τη διοίκηση και όχι από ιδιώτες εργολάβους.

Κλείνοντας προσθέτουν ότι όταν οι κρατούμενοι χρησιμοποιούνται σε εργασίες μη ελεγχόμενες από, τη διοίκηση, πρέπει πάντοτε να τίθενται υπό την επίβλεψη σωφρονιστικού προσωπικού.

στ. Τρόποι εκτέλεσης της εργασίας σε αγροτικά καταστήματα

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 69) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρεται :

«Η εργασία στην ύπαιθρο εκτελείται σε αγροτικά καταστήματα κράτησης.

Οι κρατούμενοι στα παραπάνω καταστήματα εκτελούν εργασίες αγροτικής καλλιέργειας εγγείου βελτιώσεως, ζωοκομίας, πτηνοτροφίας, ιχθυοτροφίας, κηπευτικής ανθοκομίας ή συμμετέχουν σε βιομηχανικά ή βιοτεχνικά προγράμματα. Οι παραπάνω εργασίες εκτελούνται και σε συνεργασία με τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης της περιοχής του καταστήματος».

Ο ίδιος νόμος Ν. 1851/89 Κεφ 9 παρ 69 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 164, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 114

Τέλος ανάλογη αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα κάνει και ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων. (Τμήμα δεύτερο ΚΕΦ Α' άρθρο 58) ορίζοντας τα εξής :

1) «Η εν υπαίθρω εργασία, εκτελείται εις τα αγροτικά σωφρονιστικά καταστήματα ενηλίκων και ανηλίκων, ως και εις τα ανοικτά σωφρονιστικά καταστήματα.

2) Εκτός της αγροτικής καλλιέργειας, της ζωοκομίας, της πτηνοτροφίας της ιχθυοτροφίας και των συναφών ταύταις βιοτεχνικών, οι κρατούμενοι δύνανται να εκτελούν και έργα εγγείου βελτιώσεως των εν τη περιοχή του καταστήματος εδαφών»

ζ. Επιλογή των εργαζομένων σε αγροτικά καταστήματα

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 70) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται :

«Επιτροπή που απαρτίζεται από το διευθυντή, ιατρό και γεωπόνο του καταστήματος εκτιμά τη σωματική και ψυχική κατάσταση και ιδιαίτερα την τυχόν επαγγελματική αγροτική ιδιότητα του κρατουμένου, καθώς και τη δυνατότητα προσαρμογής σε ορισμένο είδος εργασίας από αυτές που οργανώνονται στα αγροτικά καταστήματα κράτησης και προσδιορίζει την κατάλληλη εργασία.

Κρατούμενοι που εργάζονται στην υπαίθρο μπορούν να παραμένουν στον τόπο εργασίας και να διανυκτερεύουν σε αυτόν, ύστερα από απόφαση του διευθυντή, αν τούτο είναι αναγκαίο. Η διανυκτέρευση δεν πρέπει να είναι επιβλαβής για την υγεία των κρατουμένων ούτε και να δημιουργεί κίνδυνο απόδρασης».

Σημειώνεται ότι η παράγραφος 1 του συγκεκριμένου άρθρου έχει αντικατασταθεί και σύμφωνα με την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (άρθρο 62) 4 Απριλίου 1995 η οποία περιέχει στις αλλαγές στο ΣΚ. (16 Μαΐου 1989 ΑΘΗΝΑ) ορίζει τα εξής:

«1) Η Επιτροπή της παραγράφου 1 του άρθρου 55 με τη συμμετοχή του ιατρού και του γεωπόνου του καταστήματος εκτιμά την σωματική και φυσική κατάσταση και ιδιαίτερα την τυχόν επαγγελματική, αγροτική ιδιότητα του κρατουμένου, καθώς και τη δυνατότητα προσαρμογής σε ορισμένο είδος εργασίας από αυτές που οργανώνονται στα αγροτικά καταστήματα κράτησης και προσδιορίζει την κατάλληλη εργασία».

Ο ίδιος νόμος 1851 (Κεφ. 9 άρθρο 70) στην αρχική του μορφή και όχι σύμφωνα με την Εφημερίδα Κυβερνήσεως (Αριθ φύλλου 62.4 Απριλίου 1995) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 164, όπως επίσης στην ίδια αρχική του μορφή παραδίδεται και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 114 :

Τέλος σχετική αναφορά για το συγκεκριμένο θέμα, έχει κάνει και ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «Σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων-(τιμήμα δεύτερο κεφ Δ' άρθρο 59) ο οποίος ορίζει τα εξής :

«1) Η αρμόδια σωφρονιστική αρχή (διευθυντής, ιατρός, γεωπόνος) εκτιμώντας την σωματική και ψυχική ιδιοσυστασία, την κρίση και την ικανότητα προσαρμογής των κρατουμένων προς ορισμένων ειδών εργασίας εκ των τοις αγροτικούς σωφρονιστικούς καταστήμασιν οργανωμένων, προσδιορίζει την κατάλληλον ενί εκάστω εργασία, κατανέμουσα τούτους εις ομάδας εργασίας

2) Οι εν υπαίθρω εργαζόμενοι δύνανται, χρείας τυχούσης, να παραμείνουν δι' όλης της ημέρας εις τον τόπον της εργασίας, επιστρέφοντες την εσπέραν εις το κατάστημα. Εν περιπτώσει εργασίας κατεπειγούσης ή ανεπιδέκτου αναβολής, δύναται μετ' απόφασιν του διευθυντού να επιτραπεί η εκτός του καταστήματος διανυκτέρευσις των κρατουμένων εις προσωρινάς, εγγύς του τόπου της εργασίας, εγκαταστάσεις, υπό τον όρον ότι δεν θα διακυβεύηται η πειθαρχία και η ασφάλεια».

η. Συστήματα εκτέλεσης εργασίας

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 71) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται τα εξής :

«1) Η εργασία των κρατουμένων οργανώνεται από το κράτος και εκτελείται σε βιομηχανικές, αγροτοβιομηχανικές, βιοτέχνικές ή αγροτικές μονάδες. Η διεύθυνση του καταστήματος συνεργάζεται γι το σκοπό αυτό με τους φορείς της Τ.Α. του ΟΑΕΔ τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και

άλλους κοινωνικούς φορείς. Συνεργάζεται επίσης με τις διευθύνσεις των λοιπών καταστημάτων κράτησης για την τοποθέτηση των κρατούμενων σε εργασία.

2) Κατ' εξαίρεση οι κρατούμενοι μπορούν να εργάζονται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις κάθε είδους, εποπτευόμενοι από την διεύθυνση του καταστήματος κράτησης.

3) Η εργασία του κρατούμενου για δικό του λογαριασμό ή ύστερα από παραγγελία ιδιώτη μπορεί να επιτραπεί από την επιτροπή καθορισμού εργασίας στο κατάστημα και όταν υπάρχει δυνατότητα τέτοιας εργασίας στο κατάστημα και εφόσον δεν παραβιάζονται οι όροι κράτησης πείθαρχίας και ασφάλειας.

4) Οι υπόδικοι και οι κρατούμενοι για χρέη μπορούν, εφ' όσον το επιθυμούν να εργάζονται με τις ίδιες προϋποθέσεις».

Ο ίδιος νόμος 1851 (Κεφ. 9 άρθρο 71) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 165, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατούμενων» Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 115.

Ανάλογη αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα γίνεται από τον αναγκαστικό νόμο 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κωδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων (τμήμα δεύτερο κεφ. Δ' άρθρο 60) Ειδικότερα ορίζονται τα εξής :

«Η εργασία των κρατούμενων εκτελείται δια λογαριασμόν του κράτους υπό την διεύθυνσιν και τον έλεγχον της σωφρονιστικής υπηρεσίας» Σημειώνεται ότι οι παράγραφοι 2 και 3 του συγκεκριμένου άρθρου ορίζουν ακριβώς αυτά που ορίζουν και οι παράγραφοι 2 και 3 και 4 του Ν. 1851/89 του Σ.Κ. (Κεφ 9 άρθρο 71)

Τέλος σχετικά με το συγκεκριμένο άρθρο 71 η έκθεση της βουλής την Ελλήνων για την κατάσταση στις Ελληνικές Φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας (περίοδος Η' - Σύνοδος Α' Πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας Φ. Στεφανοπούλου, επιστημονικοί συνεργάτες: Ν. Κουράκης και Ι. Φαρσεδάκης (Αθήνα Ιούλιος 1994) στο τμήμα « Η κατάσταση των φυλακών της χώρας» προτείνει εκτός από τα υπάρχοντα συστήματα εκτέλεσης εργασίας στις φυλακές σήμερα, έναν άλλο τομέα ανάπτυξης που είναι η εξειδικευμένη αγροκτηνοτροφική (ειδικές καλλιέργειες με θερμοκήπια) και προς αυτή τη κατεύθυνση θα πρέπει να στράφει το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Επίσης άλλοι αξιοποιήσιμοι τομείς είναι η ταπητουργία, κοσμηματοποιία, αγγειοπλαστική και η πληροφορική καθώς και η εκτέλεση δημοσίων και δημοτικών έργων εκτός φυλακής κατά το πρότυπο αντίστοιχων στρατιωτικών μονάδων.

Τέλος προτείνεται η συνεισφορά των κρατούμενων στη δημιουργία νέων σωφρονιστικών εγκαταστάσεων κυρίως αγροκτηνοτροφικού χαρακτήρα, καθώς και η ίδρυση βιοτεχνικών μονάδων αντίστοιχων προς την υπάρχουσα μονάδα του Κορυδαλλού (ΚΑΥΦ)

Επίσης προτείνεται ο συνδυασμός της εργατικής απασχόλησης των κρατούμενων με ειδικά προγράμματα επαγγελματικής επιμόρφωσης και προγράμματα ανάλογα προς την καταπολέμηση του αναλφαριθμισμού.

θ. Ωράριο μέτρα ασφαλείας

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 72) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται τα εξής:

«Το ωράριο ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εργασίας των κρατουμένων ρυθμίζεται από τους νόμους και τους κανονισμούς που ισχύουν για τους εργαζομένους, χωρίς να παραβλέπεται η επαγγελματική ή τεχνική τους εκπαίδευση.

Οι κρατούμενες μητέρες που ανατρέφουν τα παιδιά τους μέσα στο κατάστημα και οι έγκυες όταν εργάζονται απολαμβάνουν όλα τα πλεονεκτήματα που προβλέπονται από την νομοθεσία που ισχύει και για τις ελεύθερες εργαζόμενες γυναίκες γενικά».

Ο ίδιος νόμος 1851 (Κεφ. 9 άρθρο 72) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 166, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 115.

Η εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός Μέλος) αναφέρει τα εξής :

«Οι όροι εργασίας των κρατουμένων : ωράριο, αμοιβή όροι ασφαλείας κτλ ρυθμίζονται από τη νομοθεσία που ισχύει για τους εργαζομένους γενικά. Εάν όμως η εργασία έχει χαρακτήρα κυρίως εκπαιδευτικό, η αμοιβή μειώνεται ανάλογα».

Ο Αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδικς» εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα δεύτερο Κεφ Δ' άρθρο 61) ορίζει τα ακόλουθα :

«1) Η διάρκεια της εργασίας, διάφορος εν τοις καθ' έκαστον συμφώνως προς το φύλον, την ηλικίαν, την σωματικήν και ψυχικήν υγείαν των κρατουμένων, ορίζεται κατ' ανώτατον όριον εις οκτώ ώρας ημερησίως εν αις περιλαμβάνεται και ο απαιτούμενος προς επαγγελματικήν - τεχνικήν εκπαίδευσιν χρόνος

2) Η διεύθυνσις του καταστήματος δύναται εν εκτάκτω ανάγκην να παρατείνει την διάρκειαν της ημερησίας εργασίας των κρατουμένων επί δύο το πολύ ώρας πέρα των κεκανονισμένων, δικαιολογούσα την παράτασιν ταύτην εις το Υπουργείο της Δικαιοσύνης. Ομοίως δύναται να παρατείνη επί μίαν ώραν το πολύ και τον χρόνον της ενδιάμεσου εκ της εργασίας αναπαύσεως των κρατουμένων.

3) Η εργασία των γυναικών κρατουμένων δεν δύναται να υπερβή τας επτάς ώρας ημερησίως. Έγκυοι και θηλάζουσαι γυναίκες κρατούμενοι τοποθετούνται, μετά γνώμην του ιατρού, εις εργασίας ήττον επιπόνου,

βραχυτέρους δε διαρκείας. Εις τας θηλάζουσας παρέχεται και η ευχέρεια διακοπής της εργασίας προς θηλασμόν».

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1987 (σύσταση άρ R (87) 3 της επιτροπής Υπουργών των Κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης (Τμήμα IV «εργασία») αναφέρουν σχετικά με το ωράριο ότι το ανώτατο όριο των ωρών της ημερήσιας και εβδομαδιαίας απασχόλησης των κρατουμένων πρέπει να ρυθμίζεται σύμφωνα με τους τοπικούς κανόνες και τα έθιμα, που ισχύουν για τους ελεύθερους εργαζόμενους. «Οι κρατούμενοι πρέπει να έχουν τουλάχιστον μία ελεύθερη ημέρα την εβδομάδα και αρκετό χρόνο για εκπαίδευση και άλλες δραστηριότητες που απαιτούνται ως τμήμα της αγωγής τους και άσκησης τους για κοινωνική αποκατάσταση».

Ωστόσο αξίζει ν' αναφερθεί και το τί αναφέρει ο Ευρωπαϊκός κοινωνικός χάρτης (κυρώθηκε με το Ν. 1426 της 20/21-3-1984 και άρχισε να ισχύει την 5-7-1984) (ΦΕΚ Α' 95) (άρθρο 2) «δικαίωμα για δίκαιες συνθήκες εργασίας» γενικά για το ωράριο εργασίας ορίζεται : «να καθορίζουν λογική διάρκεια ημερήσιας και εβδομαδιαίας εργασίας ενώ θα πρέπει να μειώνεται σταδιακά η εβδομαδιαία διάρκεια εργασίας, εφόσον το επιτρέπουν η αύξηση της παραγωγικότητας και οι άλλοι σχετικοί παράγοντες».

Επίσης οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955) σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα αναφέρουν: «Τα προβλεπόμενα μέτρα πρόνοιας δια την προστασίαν της ασφαλείας και της υγείας των ελευθέρων εργατών, δέον όπως εφαρμόζονται επίσης και εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων. Το ανώτατον όριον των ωρών εργασίας των κρατουμένων καθ' ημέραν και εβδομάδα δέον όπως καθορίζεται υπό του νόμου ή υπό διοικητικού κανονισμού, λαμβανομένων υπ' όψιν των αφορώντων την εργασίαν των ελευθέρων εργατών διατάξεων και τοπικών εθίμων».

Ακόμη αξίζει ν' αναφερθεί σχετικά με το θέμα του ωραρίου εργασίας στα Σ.Κ. και ότι ορίζει γενικά για το ωράριο εργασίας η «Οικουμενική διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» (από 10-12-1948) (άρθρο 24) «δικαιώματα για ανάπαυση»

«Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση, σε ελεύθερο χρόνο και ιδιαίτερα σε λογικό περιορισμό του χρόνου εργασίας και σε περιοδικές άδειες με πλήρεις αποδοχές».

ι. Έλεγχος εργασία και ασφάλισης

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 73) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται τα ακόλουθα :

«1) Οι όροι εργασίας των κρατουμένων, η ασφάλιση τους από εργατικά ατυχήματα και οι επαγγελματικές ασθένειες ρυθμίζονται από τη νομοθεσία που ισχύει για τους εργαζόμενους γενικά. Η τήρηση εφαρμογής των πιο πάνω διατάξεων ελέγχεται από τα αρμόδια όργανα του Υπουργείου Εργασίας.

2) Εργαλεία, διάφορες συσκευές ή άλλα αντικείμενα που χρησιμοποιούνται από τους κρατουμένους στη διάρκεια της εργασίας και

κρίνεται επικίνδυνα καταμετρούνται και ασφαρίζονται κάθε μέρα μετά το τέλος της εργασίας

3) Οι κρατούμενοι που εργάζονται υπέχουν πειθαρχική, αστική και ποινική ευθύνη για την καταστροφή ή βλάβη των μηχανημάτων, συσκευών, εργαλείων, πρώτων υλών ή άλλων αντικειμένων που η διοίκηση του καταστήματος τους έχει εμπιστευθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του κανονισμού».

Ο ίδιος νόμος 1851 (Κεφ. 9 άρθρο 73) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 167, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 115-116.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδιξ εκτελέσεων ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (τμήμα δεύτερο Κεφ Δ' άρθρο 67 και 68) ορίζει τα εξής :

«1) Εις τους τόπους εργασίας δέον να διαφυλάττονται όροι υγιεινής καθαριότητας και ασφαλείας. Τα εργαστήρια και οι εγκαταστάσεις πρέπει να επιθεωρούνται και ελέγχονται τακτικώς παρά των αρμοδίων οργάνων.

2) Οι εργαζόμενοι κρατούμενοι ασφαρίζονται από των ατυχημάτων εν τη εργασία και των επαγγελματικών νόσων».

Το άρθρο 68 του συγκεκριμένου Σ.Κ 1967 αναφέρει αυτά που ορίζει και το άρθρο 73 κεφ 9 του Ν. 1851/89 του Σ.Κ.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1987 σύσταση R (87) 3 της επιτροπής Υπουργών των κρατών μελών του συμβουλίου της Ευρώπης (τμήμα IV «εργασία») αναφέρουν σχετικά με το θέμα λέγοντας ότι πρέπει να γίνεται πρόβλεψη ώστε να αποζημιώνονται οι κρατούμενοι κατά των εργασιακών ατυχημάτων, περιλαμβανομένων και των επαγγελματικών ασθενειών, με όρους όχι λιγότερο ευνοϊκούς από αυτούς που προβλέπονται από το νόμο για τους ελεύθερους εργαζομένους. Ωστόσο αξίζει να αναφερθεί ότι αναφέρει για τις συνθήκες εργασίας ο «Ευρωπαϊκός κοινωνικός χάρτης» (κυρώθηκε με το Ν. 1426 της 20/21-3-84 και άρχισε να ισχύει την 5-7-1984) (ΦΕΚ Α' 95) άρθρο 3 «Δικαίωμα για ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας».

«Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για ασφαλείς και υγιεινές συνθήκες εργασίας τα συμβαλλόμενα αναλαμβάνουν την υποχρέωση :

Να εκδίδουν κανονισμούς ασφαλείας και υγιεινής

Να καθορίζουν μέτρα ελέγχου της εφαρμογής των κανονισμών αυτών

Να συμβουλευονται όταν είναι δυνατό τις εργοδοτικές και εργατικές οργανώσεις πάνω στα μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ασφάλειας και της υγιεινής της εργασίας».

Οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955) (δεύτερο μέρος «εργασία») ορίζουν ότι πρέπει να ληφθεί πρόνοια γι αποζημίωση των κρατουμένων από εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες με όρους ίσους προς αυτούς που παρέχονται σύμφωνα με τον νόμο στους ελεύθερους εργάτες.

κ. Αμοιβή εργασίας κρατουμένων

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 74) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται :

1) «Η εργασία των κρατουμένων, είτε παρέχεται στο κράτος ή σε Ν.Π.Δ.Δ. είτε σε ιδιώτες, αμείβεται σύμφωνα με τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που ισχύει για τους εργαζομένους γενικά. Εάν η εργασία αυτή έχει χαρακτήρα κυρίως εκπαιδευτικό, η αμοιβή που παρέχεται μειώνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον κανονισμό του καταστήματος

2) Το 1/3 της αμοιβής των κρατουμένων αποδίδεται στο κράτος ως συμμετοχή τους στις δαπάνες διαβίωσης τους στο κατάστημα. Το ποσό αυτό κατατίθεται στο λογαριασμό (Κ.Ε.Κ. 3) Από τις εισπράξεις των κρατουμένων που εργάζονται για δικό τους λογαριασμό, παρακρατείται ποσοστό που ορίζεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης όχι ανώτερο του 20% και κατατίθεται στο Κ.Ε.Κ

3) Το είδος της παρεχόμενης εργασίας, η διάρκεια, η απόδοση και η αμοιβή της αναγράφονται σε ειδικό δελτίο του κρατουμένου, θεωρούνται κάθε μήνα και καταχωρούνται στον ατομικό του φάκελο».

Ο ίδιος νόμος 1851 (Κεφ. 9 άρθρο 74) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 167, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 116.

Στην εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμγκάκη (Κοιν.Λειτουργός Μέλος) αναφέρεται ότι το 1/3 της αμοιβής αποδίδεται στο κράτος ως συμμετοχή για τις δαπάνες διαβίωσης των κρατουμένων στο κατάστημα. Το ποσόν αυτό κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό χρησιμεύει στην αντιμετώπιση των αναγκών των κρατουμένων του καταστήματος.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «Σωφρονιστικός κώδιξ εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα δεύτερο Κεφ. Δ' άρθρα 62, 63, 64, 65) αναφέρεται στο θέμα της αμοιβής των κρατουμένων εκτενέστερα συμπεριλαμβάνοντας και αυτά που ορίζονται από το Σ.Κ. του Ν. 1851/89 (Κεφ 9 άρθρο 74)

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες 1987 (σύσταση άρ. R (87) 3 της Επιτροπής Υπουργών των κρατών μελών του συμβουλίου της Ευρώπης) (τμήμα IV «εργασία» κάνουν ανάλογη αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα ορίζοντας ότι πρέπει να υπάρχει κανονισμός για την αμοιβή της εργασίας των κρατουμένων. Σύμφωνα με το κανονισμό πρέπει να επιτρέπεται στους κρατουμένους να δαπανούν μέρος τουλάχιστον της αμοιβής τους για την προμήθεια εγκεκριμένων αντικειμένων για δική τους χρήση και να δίνουν

ένα μέρος από αυτή στις οικογένειες τους ή για άλλους εγκεκριμένους σκοπούς. Ο κανονισμός οφείλει να προβλέπει ώστε ένα μέρος από αυτά που κερδίζει ο κρατούμενος να κρατηθεί από την διοίκηση του καταστήματος ώστε να σχηματισθεί ένα κεφάλαιο που θα του δοθεί κατά την απόλυσή του»

Οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955) «εργασία» αναφέρουν :

«Η εργασία των κρατουμένων δέον όπως αμείβεται κατά δίκαιον τρόπον.

Ο κανονισμός δέον όπως επιτρέπη επί τους κρατουμένους, να χρησιμοποιώσι μέρος τουλάχιστον της αμοιβής των προς αγοράν εγκεκριμένων ειδών, προοριζομένων δι' ατομικών των χρήσιν και όπως αποστέλλωσιν μέρος αυτής εις την οικογένειαν των.

Επίσης δέον να προβλέπηται υπό του κανονισμού όπως μέρος της αμοιβής παρακρατήται παρά της διοικήσεως προς σύστασιν χρηματίου, όπερ θα αποδίδεται εις του κρατούμενον κατά τη στιγμή της απολύσεως του».

Τέλος ανάλογη αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα γίνεται και στην έκθεση της βουλής των ελλήνων για την «κατάσταση τις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας» (Περίοδος Η' Σύνοδος Α' Πρόεδρος Κ. Παπαναγιώτου, Αντιπρόεδρος : Μ. Γιαννάκου - Κουτσίκου, Γραμματέας Φ. Στεφανοπούλου, επιστημονικοί συνεργάτες: Ν. Κουράκης και Ι. Φαρσεδάκης (Αθήνα, Ιούλιος 1994).

Πιο συγκεκριμένα στο τμήμα « Η κατάσταση των φυλακών της χώρας» σημειώνεται ότι σε ένα πρόγραμμα το οποίο επιδοτήθηκε κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και πρόβλεψε τη χορήγηση ικανοποιητικής αμοιβής για όσους συμμετέχουν, παρουσίασε μεγάλο βαθμό επιτυχίας. Με λίγα λόγια τονίζεται η σημασία της αμοιβής για τους κρατουμένους και πως αυτό της αμοιβής για τους κρατουμένους και πως αυτό επηρεάζει το σωφρονιστικό τους μέσω της εργασίας.

λ. Τακτοποίηση της αμοιβής

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 75) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται τα ακόλουθα :

«Η διοίκηση του καταστήματος στο τέλος κάθε μήνα τακτοποιεί την αμοιβή του κρατουμένου, ανάλογα με τα ποσοστά που κατανέμονται κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού στους οικείους λογαριασμούς».

Ο ίδιος νόμος 1851 (Κεφ. 9 άρθρο 75) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία». (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 168, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 116.

Τα ίδια ακριβώς αναφέρει και ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδικς εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα δεύτερο κέφ Δ' άρθρο. 63 «κατανομή, διάθεσις και έννομη προστασία της αμοιβής».)

μ. Ατομικός λογαριασμός και διάθεση της αμοιβής

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 9ο άρθρο 76) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται :

«1) Ο ατομικός λογαριασμός σχηματίζεται από τα χρήματα που έφερε μαζί του ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα από εμβάσματα σ' αυτόν συγγενών του ή τρίτων στην διάρκεια της κράτησής του και από το προϊόν της εργασίας του

2) Από τα χρήματα αυτά το 75% κατατίθεται σε έντοκο λογαριασμό ταμιευτηρίου και το 25% αποτελεί τρεχούμενο λογαριασμό για την αντιμετώπιση των αναγκών του κρατούμενου και κατατίθεται στο λογιστήριο του καταστήματος.

3) Το 75% διατίθεται κατ' αρχήν για την εξόφληση χρεών του κρατουμένου στην πολιτεία για αποζημίωση του θύματος ή της οικογένειάς του και την κάλυψη οικογενειακών αναγκών.

4) Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, ύστερα από γραπτή έγκριση μπορεί ο κρατούμενος να αναλάβει μέρος ή και όλο το ποσό που βρίσκεται στον έντοκο λογαριασμό ταμιευτηρίου».

Επίσης το ίδιο άρθρο για τον ατομικό λογαριασμό του κρατούμενου συμπληρώνει τα εξής :

«Ο κρατούμενος δεν μπορεί ούτε με πράξη εν ζωή ούτε με διάταξη τελευταίας βούλησης να διαθέσει οποιοδήποτε ποσό από το λογαριασμό του υπέρ τρίτου εκτός αν ο τελευταίος είναι ανιών, κατιών, σύζυγος ή αδελφός του. Το ποσό του κατά την παράγραφο 2 τρεχούμενου λογαριασμού είναι ακατάσχετο».

Σημειώνεται ότι το συγκεκριμένο άρθρο του Σ.Κ. Ν. 1851/89 έχει υποστεί αλλαγές σε όλες τις παραγράφους σύμφωνα με το Ν. 2289/95 όπως αναφέρεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως (αρ. φύλλου 62 4 Απριλίου 1995)

Λεπτομερέστερα όλες οι σχετικές αλλαγές είναι : Στην παράγραφο 2 προστίθενται τα εξής :

«Αν όμως ο ατομικός λογαριασμός του κρατουμένου δεν υπερβαίνει το ποσόν που ορίζεται ετησίως με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, το σύνολο του κατατίθεται στο λογιστήριο του καταστήματος, ως τρεχούμενος λογαριασμός και διατίθεται κατά το οριζόμενο στο προηγούμενο εδάφιο».

Στην παράγραφο 3 του (άρθρου 76) η φράση « και για τη κάλυψη ατομικών ή οικογενειακών αναγκών» αντικαθίστανται με την φράση: « και για την κάλυψη οικογενειακών αναγκών».

Στην παράγραφο 4 (του άρθρου 76) η φράση «ύστερα από γραπτή έγκριση του διευθυντή του καταστήματος» αντικαθίσταται με την φράση: « ύστερα από γραπτή έγκριση της διαχειριστικής επιτροπής».

Στην παράγραφο 5 η φράση :» να διαθέσει οποιοδήποτε ποσό από το λογαριασμό του υπέρ τρίτου κρατουμένου» αντικαθίσταται με την φράση: «να διαθέσει οποιοδήποτε ποσό από το λογαριασμό του υπέρ τρίτου».

Ωστόσο το συγκεκριμένο (άρθρο 76) στην αρχική του μορφή δηλ. έτσι όπως παρατίθεται σύμφωνα με το νόμο 1851/89 στην εφημερίδα της

κυβερνήσεως, παρατίθεται έτσι ακριβώς και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 169, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 116 - 117.

Ανάλογη αναφορά σχετικά με τον ατομικό λογαριασμό του κρατουμένου και τη διάθεση της αμοιβής κάνει και ο « αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδιξ εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα Δεύτερο ΚΕΦ Δ') στα άρθρα 63 και 69 σε συνδυασμό.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι για το Κεφ. 9 (άρθρα 64 - 76) του Ν. 1851/89 του Σ.Κ. η Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο του « Σωφρονιστικού κώδικα» 1991 που έγινε με την απόφαση αριθ. πρωτ. 91404 στις 12-9-1990 του τότε Αντιπροέδρου της Κυβερνήσεως και Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Αθανασίου Κανελλόπουλου και σύμφωνα με την οποία συστήθηκε ομάδα εργασίας για την κατάρτιση σχεδίου νόμου προς αναθεώρηση του ν. κώδικα βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων (Ν. 1851/1989) αποτελούμενη από τους Στέργιο Αλεξιάδη καθ, εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως Πρόεδρο, Γιάννης Πανούση καθ. Εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Θράκης και Νέστορα Κουράκη Αναπληρωτή καθηγητή εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, υιοθετεί τα ίδια ακριβώς τα οποία αναφέρονται σύμφωνα με το Ν. 1851/89 του Σ.Κ.

Οι αλλαγές στο κεφ. 9 γίνονται μόνο με το Ν. 2289/95.

12. ΜΕΤΑΓΩΓΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

α. Διαδικασία μεταγωγής

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ.10ο άρθρο 76) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται :

«1) Η μεταγωγή κρατουμένου παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση του διευθυντή του καταστήματος και γνώμη του δικαστή εκτέλεσης ποινών.

2) Σε κατεπείγουσα περίπτωση για λόγους τάξης, η μεταγωγή παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση του διευθυντή

3) Ο διευθυντής αγροτικού καταστήματος κράτησης ή Κ.Η.Δ.Κ. σε περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος διασάλευσης της τάξης από κρατούμενο, μπορεί να διατάξει τη μεταγωγή του στο πλησιέστερο Β τύπου κατάστημα κράτησης. Το γεγονός αυτό αναφέρεται αμέσως στο δικαστή εκτέλεσης ποινών και στο υπουργείο δικαιοσύνης, το οποίο και εγκρίνει τελικά τη μεταγωγή.

4) Η μεταγωγή γίνεται πάντοτε με δαπάνη δημοσίου».

Σημειώνεται ότι το συγκεκριμένο άρθρο (77) έχει υποστεί αλλαγή όσον αφορά την παράγραφο 1 σύμφωνα με τον νόμο 2289/95 (αρ. φύλλου 62 4 Απριλίου) της εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Πιο συγκεκριμένα η παράγραφο 1 του Ν. 1851/89 αντικαθίσταται ως εξής : «Η μεταγωγή κρατουμένου παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ύστερα από πρόταση του διευθυντή ου καταστήματος και γνώμη της επιτροπής του άρθρου 55».

Ωστόσο ο ίδιος νόμος 1851 (Κεφ. 10 άρθρο 77) στην αρχική του μορφή αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 170, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 122.

Ανάλογη αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα γίνεται και στην εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος)-Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός Μέλος). Πιο συγκεκριμένα σχετικά με το θέμα αναφέρει γενικά ότι η μεταγωγή των κρατουμένων γίνεται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή και ασφαλής μετακίνηση τους χωρίς, συγχρόνως, να θίγονται η αξιοπρέπεια και τ' ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδιξ εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα-δεύτερο κεφ. Α' Άρθρο 36 «μεταγωγή κρατουμένων») σχετικά με το άρθρο 77 του 181/89 αναφέρει τα εξής : «Η μεταγωγή καταδίκου από ετέρου σωφρονιστικού καταστήματος εις έτερον, διαρκούσης της κρατήσεως, διατάσσεται υπό του Υπουργού της Δικαιοσύνης δια λόγους τάξεως ή ασφαλείας, μετά γνώμην του αρμοδίου εισαγγελέως εφετών ής άνευ η μεταγωγή δύναται να διαταχθεί μόνον εν κατεπειγούση περιπτώσει».

β. Προσαγωγή σε δημόσια αρχή

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ.10ο άρθρο 78) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται : «Η μεταγωγή κρατουμένου μπορεί να διαταχθεί και από τον εισαγγελέα εφετών για διευκόλυνση του έργου της ανάκρισης ή για να εμφανισθεί σε δικαστήριο ή σε δημόσια αρχή. Ο ίδιος εισαγγελέας φροντίζει για την ταχεία επαναμεταγωγή του».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος 1851/89 (Κεφ. 10 άρθρο 78) αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 171, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 122.

Τέλος ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδιξ εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα δεύτερο Κεφ Α' άρθρο 36 « Μεταγωγή κρατουμένων») σχετικά με

το συγκεκριμένο άρθρο αναφέρει επίσης τα ακόλουθα «την μεταγωγή υποδίκου εις έτερον κατάστημα δύναται να διατάξη ο κατά το άρθρον 446 ΚΠΔ αρμόδιος εισαγγελεύς Εφετών, προς διευκόλυνσιν του έργου της ανακρίσεως».

γ. Προϋποθέσεις μεταγωγής

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ.10ο άρθρο 79) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται:

«1) Η μεταγωγή κρατουμένου γίνεται ύστερα από αίτηση και για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, υγείας, εκπαιδευτικούς, για τοποθέτηση σε εργασία ή με πρόταση του διευθυντή, για τους πιο πάνω λόγους καθώς και για λόγους τάξης ή έλλειψης χώρου στο κατάστημα κράτησης.

2) Η αίτηση του κρατουμένου καθώς και η πρόταση του διευθυντή συνοδεύεται από αντίστοιχη εισήγηση της κοινωνικής υπηρεσίας. Όταν η μεταγωγή ζητείται για λόγους εκπαιδευτικούς ή εργασίας η πρόταση γίνεται από την αρμόδια για την τοποθέτηση σε εργασία επιτροπή».

Σημειώνεται ότι το άρθρο 79 του Ν. 1851/89 έχει υποστεί αλλαγές σύμφωνα με το Ν. 2289/95 της εφημερίδας κυβερνήσεως (αριθ. φύλλου 62, 4 Απριλίου 1995) Πιο συγκεκριμένα αντικαθίσταται ως εξής :

«1) Η μεταγωγή κρατουμένων γίνεται ύστερα από αίτηση του για λόγους προσωπικούς, εκπαιδευτικούς, οικογενειακούς, υγείας, για τοποθέτηση σε εργασία ή σύμφωνα με τη παράγραφο 1 του άρθρου 77 για τους πιο πάνω λόγους, καθώς και για λόγους τάξης ή έλλειψης χώρου του καταστήματος κράτησης.

2) Η αίτηση του κρατουμένου και η γνώμη της επιτροπής της παραγράφου 1 του άρθρου 55 πρέπει να συνοδεύεται από αντίστοιχη εισήγηση της κοινωνικής υπηρεσίας».

Ωστόσο το άρθρο 79 στην αρχική του μορφή δηλ. έτσι όπως παρατίθεται στο Σ.Κ. του Ν. 1851/89 και όχι υπό τη μορφή που υπέστη σύμφωνα με το Ν. 2289/95, παρατίθεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 171, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 122.

Τέλος στην εισηγητική έκθεση προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων η επιτροπή: (Π. Παπαδάτος Καθ. Πανεπιστημίου - Πρόεδρος, Καλλιόπη Σπινέλλη (Επικ. καθηγήτρια Παν/μίου) Μέλος Γεώργιος Βλάσσης (Εισαγγελέας Πλημ/κών) Μέλος Δημήτριος Ευαγγελάτος (Δικηγόρος) Μέλος Κων/νος Κούτρας (Δικηγόρος) Μέλος Μάριος Μαράτος (Ψυχίατρος) Μέλος Μαρία Μητσούλου (Διευθύντρια Υπ. Δικαιοσύνης) Μέλος Νικόλαος Παπαδογούλας (Δ/ντής Δικ. Φυλακών Κορυδαλλού) Μέλος Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη (Κοιν.Λειτουργός Μέλος) σχετικά με το συγκεκριμένο άρθρο από την τήρηση της τάξεως και ασφαλείας, προβλήματα υγείας κτλ και η μεταγωγή γίνεται με αίτηση του κρατουμένου ή πρόταση του Διευθυντή του καταστήματος για λόγους προσωπικούς, οικογενειακούς, εκπαιδευτικούς

καθώς και για τοποθέτηση σε εργασία. Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει πάντα αντίστοιχη πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος.

δ. Εκτέλεση μεταγωγής

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ.10ο άρθρο 80) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζεται:

«1) Η μεταγωγή γίνεται κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την ομαλή μετακίνηση και συγχρόνως να μη θίγει την αξιοπρέπεια του κρατούμενου. Οι χειροπέδες χρησιμοποιούνται όπου κρίνονται αναγκαίες. Ο κρατούμενος οφείλει να υπακούει στα εντεταλμένα για τη μεταγωγή όργανα και να μη δυσχεραίνει το έργο τους

2) Η μεταγωγή κρατούμενης γίνεται πάντοτε με τη συνοδεία γυναίκας αστυνομικού. Οι κληρικοί και μοναχοί που φέρουν σχήμα μετάγονται χωριστά.

3) Η μεταγωγή κρατούμενου μπορεί να αναβληθεί, εάν ο ιατρός βεβαιώσει σοβαρό κίνδυνο της υγείας του και μέχρι όταν αυτή βελτιωθεί. Βεβαίωση του ιατρού χρειάζεται και για την μεταγωγή κρατούμενης σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή μητέρας νηπίου το οποίο ανατρέφει. Την αναβολή της μεταγωγής, για οποιοδήποτε από τους παραπάνω λόγους αναφέρει ο διευθυντής αμέσως στην αρχή που παρήγγειλε τη μεταγωγή».

Τα ίδια ακριβώς αναφέρονται για το συγκεκριμένο θέμα στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 171, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πάνουση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 122-123.

Ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 152) «σωφρονιστικός κώδικς εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα δεύτερο ΚΕΦ Α' άρθρο 36 «μεταγωγαί κρατουμένων») αναφέρει σχετικά με την εκτέλεση μεταγωγής τα εξής :

« Η μεταγωγή των κρατουμένων εκτελείται κατά κανόνα δι' ειδικού μεταφορικού μέσου ασφαλούς έναντι αποδράσεως, αλλά μη διεγείροντας την περιέργειαν του κοινού. Εις τους υποδίκους δύναται να επιτραπή παρά της αρμοδίας εισαγγελικής αρχής η μεταγωγή δαπάναις των δια συνήθους μεταφορικού μέσου, αρκεί τούτο να παρέχει τας αναγκαίας εγγυήσεις ασφαλείας.

Ο διευθυντής του καταστήματος υποχρεούται να παραδώσει εις τα αρμόδια προς μεταγωγή όργανα πλήρη τον ατομικών φάκελον του κρατούμενου, ως και παν ατομικόν είδος ή αντικείμενο τούτου, δύναται δε να εγχειρίσει εις τον μεταγόμενον και ποσόν τι εκ του χρηματίου προς διατροφήν αυτού κατά τον χρόνον της μεταγωγής. Πάν έτερον στοιχείον ή αντικείμενον διαβιβάζεται υπηρεσιακώς εις την διεύθυνσιν του καταστήματος του προορισμού του μεταγομένου».

Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι όσον αφορά αυτά που ορίζει ο Ν. 1851:89 (Κεφ 10, άρθρο 80 παρ. 3) ορίζονται και από το «σωφρονιστικό κώδικα» του 1967.

Επίσης ανάλογη αναφορά στο συγκεκριμένο θέμα γίνεται και στους Ευρωπαϊκούς σωφρονιστικούς κανόνες 1987 (Σύσταση αρ R (87) 3 της Επιτροπής Υπουργών των κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης).

Πιο συγκεκριμένα αναφέρουν ότι, όταν οι κρατούμενοι μεταγονται από ή προς άλλο ίδρυμα πρέπει να εκτίθενται όσο το δυνατόν λιγότερο στο κοινό και πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας για τη προστασία τους από κάθε είδους προσβολή, περιέργεια και δημοσιότητα.

Επίσης η μεταφορά των κρατουμένων με μεταφορικά μέσα που δεν φωτίζονται ή δεν αερίζονται κανονικά ή με τρόπο που θα μπορούσε να τους υποβάλλει σε ανώφελη σωματική ταλαιπωρία ή ταπείνωση πρέπει να απαγορεύεται.

Η μεταφορά των κρατουμένων γίνεται με έξοδα της διοίκησης και σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς.

Για το ίδιο θέμα, περί εκτελέσεως μεταγωγής, κάνουν λόγο και οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955), οι οποίοι αναφέρουν πως οι κρατούμενοι οδηγούμενοι εις το κατάστημα ή εξερχόμενοι αυτού, πρέπει να εκτίθονται κατά το δυνατό λιγότερο στη θέα του κοινού, λαμβάνοντας μέτρα προστασίας. Επίσης πρέπει να απαγορεύεται η μεταγωγή κρατουμένων κάτω από δυσμενείς συνθήκες αερισμού ή φωτισμού ή με μέσο το οποίο προκαλεί οποιαδήποτε σωματική ασθένεια.

Τέλος για την εκτέλεση μεταγωγής τα ίδια αναφέρονται και στο Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ Α' 58), το οποίο αναφέρεται εξειδικευμένα σε μεταγωγές που γίνονται σε ξηρά, θάλασσα ή με αεροπορικά μέσα και τον τρόπο με τον οποίο εκτελούνται με κάθε λεπτομέρεια.

ε. Μεταγωγή για λόγους υγείας.

Ο νόμος 1851 (Κεφ.10ο άρθρο 81) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει τα εξής :

«1) Ασθενείς κρατούμενοι μεταγονται στα θεραπευτικά καταστήματα του άρθρου 20 σύμφωνα με τις παρακάτω διατάξεις.

2) Η μεταγωγή ασθενούς κρατουμένου παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, με πρόταση του διευθυντή του καταστήματος η οποία συνοδεύεται απ έκθεση του ιατρού και μετά από γνώμη του Εισαγγελέα Εφετών.

3) Σε έκτακτες περιπτώσεις ο διευθυντής παραγγέλλει τη μεταγωγή κρατουμένου σε θεραπευτικό κατάστημα ύστερα από έγγραφη και εμπεριστατωμένη γνωμάτευση ιατρού. Εάν η εξέταση από ιατρό δεν είναι δυνατή, η μεταγωγή παραγγέλλεται και χωρίς αυτήν προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή υγείας των. Παράγγελλια και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις γνωστοποιεί ο διευθυντής άμεσα στον αρμόδιο εισαγγελέα και στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, αναφέροντας, διεξοδικά τους λόγους της έκτακτης μεταγωγής».

Επίσης παραμένοντας στο ίδιο άρθρο γνωστοποιούνται και τα ακόλουθα :

«1) Στον Εισαγγελέα Εφετών αποστέλλονται χωρίς καθυστέρηση όλα τα σχετικά έγγραφα της μεταγωγής. Ο Εισαγγελέας μπορεί να διατάξει την επαναμεταγωγή του στο κατάστημα κράτησης από το οποίο προήλθε ή την εισαγωγή του σε άλλο θεραπευτήριο αν δεν θεωρεί τη μεταγωγή επαρκώς αιτιολογημένη και ύστερα από επανεξέταση των εγγράφων

μεταγωγής από την επιθεώρηση υγειονομικού ελέγχου του άρθρου 29, αναφέροντας σχετικά το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

2) Η επαναμεταγωγή του κρατουμένου από το θεραπευτικό κατάστημα στο κατάστημα κράτησης παραγγέλλεται από το διευθυντή μόλις εκδοθεί εξιτήριο και πραγματοποιείται το γρηγορότερο από την υπηρεσία μεταγωγών. Η επαναμεταγωγή κρατουμένου από άλλο δημόσιο θεραπευτικό ίδρυμα στο κατάστημα κράτησης διενεργείται από το διευθυντή του ιδρύματος μόλις εκδοθεί εξιτήριο και πραγματοποιείται το γρηγορότερο από φρουρά φύλαξης».

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο συγκεκριμένο άρθρο η παράγραφος 2 έχει αντικατασταθεί από το άρθρο 10 (παρ. 9) του Ν. 228/95

Έτσι λοιπόν ειδικότερα στην εφημερίδα κυβερνήσεως (αριθ φύλλου 62, 4 Απριλίου 1995) αναφέρονται τα ακόλουθα : Η παράγραφος 2 του άρθρου 81 του Ν. 1851 αντικαθίσταται ως εξής :

«Η μεταγωγή ασθενούς κρατουμένου παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης με πρόταση του Συμβουλίου φυλακής του καταστήματος, η οποία συνοδεύεται απ έκθεση του ιατρού και μετά από γνώμη του Εισαγγελέα Εφετών».

Ωστόσο το ίδιο άρθρο 81 του Ν. 1851/89 στην αρχική του μορφή δηλ. πριν αντικατασταθεί εν μέρει από το Ν. 2289/95 αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 172, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 123.

Τέλος τα ίδια ακριβώς αναφέρει για το θέμα της μεταγωγής για λόγους υγείας και ο αναγκαστικός νόμος 125 (από 24-8/4-9-1967) (ΦΕΚ Α' 132) «σωφρονιστικός κώδικς εκτελέσεως ποινών και ασφαλιστικών μέτρων» (Τμήμα δεύτερο Κεφ Α' άρθρου 67 παρ. 7 «μεταγωγαί κρατουμένων»)

στ. Γνωστοποίηση ασθένειας και μεταγωγή κρατουμένου

Ο νόμος 1851 (Κεφ.10ο άρθρο 82) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει τα εξής:

«Σε περίπτωση βαριάς ασθένειας, σοβαρού ατυχήματος ή μεταγωγής του κρατουμένου σε οποιοδήποτε θεραπευτικό ίδρυμα, ο διευθυντής ειδοποιεί αμέσως τους συγγενείς και αν δεν υπάρχουν συγγενείς, όποιο πρόσωπο υποδείξει ο κρατούμενος.

Ο διευθυντής σε περίπτωση μεταγωγής του κρατουμένου σε άλλο κατάστημα κράτησης ενημερώνει τους συγγενείς του και αν ο κρατούμενος είναι αλλοδαπός την πρεσβεία του ή την προξενική αρχή της χώρας του».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 174, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 124.

Ωστόσο αυτά που αναφέρει ο Ν. 1851/89 (κεφ 10 άρθρο 82) αναφέρονται στους Ευρωπαϊκούς σωφρονιστικούς κανόνες 1987 (Σύσταση

αρ. R (87) 3 της Επιτροπής Υπουργών των Κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης). όπως επίσης και στους στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955).

ζ. Θάνατος κρατουμένου

Ο νόμος 1851 (Κεφ.10ο άρθρο 83) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει :

«1) Ο θάνατος του κρατουμένου πιστοποιείται από τον ιατρό του καταστήματος κράτησης ή ου θεραπευτηρίου και διενεργείται ιατροδικαστική εξέταση. Ο διευθυντής ανακοινώνει αμέσως το γεγονός του θανάτου του κρατουμένου στις αρμόδιες διοικητικές και δικαστικές αρχές καθώς και στους συγγενείς του. Σε περίπτωση θανάτου αλλοδαπού κρατουμένου ειδοποιείται η πρεσβεία ή προξενική αρχή της χώρας του.

2) Εγκαταλειμμένοι ή άποροι κρατούμενοι ενταφιάζονται με έξοδα του δημοσίου»

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 174, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 124.

Επίσης τα ίδια τα οποία ορίζονται σύμφωνα με το Ν. 1851/89 άρθρο 83 ορίζουν και οι Ευρωπαϊκοί κανόνες 1987 (Σύσταση αρ R (87) 3 της επιτροπής Υπουργών των Κρατών - μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης) όπως επίσης και οι στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του ΟΗΕ και οι σχετικές συστάσεις (30 Αυγούστου 1955) (πρώτο μέρος)

Τέλος όσον αφορά το κεφ 10. του Ν. 1851/89 άρθρα 77-83 το οποίο αναφέρεται στις μεταγωγές κρατουμένων, αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο του «σωφρονιστικού κώδικα» 1991 που έγινε με την απόφαση αρ. πρ. 91404 στις 12 Σεπτεμβρίου 1990 του τότε Αντιπροέδρου της Κυβερνήσεως και Υπουργού Δικαιοσύνης κ. Αθανασίου Κανελλόπουλου και σύμφωνα με την οποία συστήθηκε ομάδα εργασίας για την κατάρτιση σχεδίου νόμου προς αναθεώρηση του «κώδικα βασικών κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων» (Ν. 1851/89) αποτελούμενη (από τους Στέργιο Αλεξιάδη καθ, εγκληματολόγος στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ως Πρόεδρο, Γιάννης Πανούση καθ. Εγκληματολόγος στο Πανεπιστήμιο Θράκης και Νέστορα Κουράκη Αναπληρωτή καθηγητή εγκληματολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών) δίνεται ιδιαίτερη φροντίδα στη ρύθμιση των όρων και των διατυπώσεων εκτέλεσης της μεταγωγής ώστε να μη θίγεται η αξιοπρέπεια του κρατουμένου και να μη κινδυνεύουν η ζωή και η υγεία του.

13. «Αμοιβές και πειθαρχικές κυρώσεις»

α. Γενικές αρχές

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 84) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει τα εξής:

«1) Η τάξη και η πειθαρχία διασφαλίζεται από τα αρμόδια όργανα, χωρίς αυτό να συνεπάγεται μεγαλύτερους περιορισμούς από τους απαραίτητους για τη διατήρηση της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης και χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπεια των κρατουμένων. Για την άσκηση της τάξης και πειθαρχίας προβλέπονται αμοιβές για τις αξιόποινες πράξεις και πειθαρχικές κυρώσεις για τα παραπτώματα.

2) Η επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων αποσκοπεί στον εθισμό του τιμωρημένου στην πειθαρχία και στους όρους της κοινής διαβίωσης. Ρητά καθορίζονται : α) το πειθαρχικό παράπτωμα, β) το είδος και η διάρκεια των πειθαρχικών κυρώσεων, γ) η αρμόδια αρχή που την επιβάλλει και δ) η απαγόρευση επιβολής κύρωσης δύο φορές για το ίδιο παράπτωμα

3) Η απονομή αμοιβών αποβλέπει στην επιβράβευση της προσπάθειας των κρατουμένων για καλή διαγωγή, επίδειξη πνεύματος αλληλοβοήθειας, προθυμίας για εργασία, αισθήματος ευθύνης.

4) Στον κρατούμενο παραδίδεται, κατά την είσοδο του στο κατάστημα, έντυπο δελτίο κανόνων διαβίωσης των κρατουμένων το οποίο περιέχει τις κυριότερες διατάξεις του νόμου και του εσωτερικού κανονισμού. Για τους αλλοδαπούς κρατουμένους, το πιο πάνω έντυπο παράδίδεται μεταφρασμένο στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα. Σε ειδικές κατηγορίες κρατουμένων οι παραπάνω πληροφορίες δίνονται προφορικά.

5) Σωματικές ποινές, κράτηση σε σκοτεινά κελιά, στέρηση ή ελάττωση τροφής, ομαδικές κυρώσεις απαγορεύονται.

6) Μετά την επιβολή της ποινής του περιορισμού της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 88 ο ιατρός οφείλει να επισκέπτεται καθημερινά τους ευρισκόμενους σε περιορισμό και να αναφέρει στον διευθυντή αν κρίνει αναγκαία την άρση ή την αντικατάσταση της για λόγους σωματικής ή ψυχικής υγείας.

7) Απαγορεύεται στους κρατουμένους να εκτελούν στο κατάστημα υπηρεσία που περιέχει άσκηση πειθαρχικής εξουσίας

8) Οι κρατούμενοι λαμβάνουν γνώση της κατηγορίας που τους αποδίδεται και διατηρούν το δικαίωμα της υπεράσπισης τους.

9) Κατά το μέτρο που είναι απαραίτητο και δυνατό, παρέχεται η ευχέρεια στον κρατούμενο να υπερασπίσει τον εαυτό του με διερμηνέα».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 175-177, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 124-125 και 241-243).

Η εισηγητική έκθεση (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής: (Π. Παπαδάτος, Καλλιόπη Σπινέλη Γεώργιος Βλάσσης, Δημήτριος Ευαγγελάτος, Κων/νος Κούτρας, Μάριος Μαράτος, Μαρία Μητσούλου, Νικόλαος Παπαδογούλας, Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη), στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης αναφέρει ότι το κεφάλαιο 11 (άρθρα 84 - 94) προβλέπει της αμοιβές και πειθαρχικές κυρώσεις ως μέσο άσκησης της τάξης και πειθαρχίας στα καταστήματα. Η απονομή βραβείων αποβλέπει στην επιβράβευση της προσπάθειας των κρατουμένων για καλή διαγωγή, επίδειξη πνεύματος αλληλοβοήθειας, προθυμίας για εργασία,

αισθήματος ευθύνης και αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης ανάμεσα στο προσωπικό των καταστημάτων και τους κρατούμενους.

Οι κυρώσεις αποσκοπούν στην ομαλή κοινή διαβίωση των κρατούμενων στο κατάστημα. Περιορίζεται δε στα πλαίσια της νομιμότητας για αποφυγή κάθε καταχρηστικής ενάσκησης της. Ρητά καθορίζονται από το νόμο και εσωτερικό κανονισμό : α) τα πειθαρχικά παραπτώματα (περιοριστικά), β) το είδος και η διάρκεια των πειθαρχικών κυρώσεων και γ) η αρμόδια αρχή που να επιβάλλει.

Οι κρατούμενοι λαμβάνουν πάντα γνώση της αποδιδόμενης σ' αυτούς κατηγορίας και διατηρούν το δικαίωμα της υπεράσπισης τους. Σωματικές ποινές, κράτηση σε σκοτεινά κελιά, στέρηση ή ελάττωση της τροφής και ομαδικές κυρώσεις απαγορεύονται. Κατά την επιβολή της κύρωσης του περιορισμού, ο γιατρός οφείλει να επισκέπτεται καθημερινά τους ευρισκομένους σε περιορισμό και να αναφέρει γραπτώς στο Διευθυντή αν κρίνει αναγκαία την άρση για λόγους σωματικής ή ψυχικής υγείας.

Ο Σωφρονιστικός κώδικας του 1967 (Κεφ. Ζ' άρθρο 91) προσθέτει στο νόμο 1851 της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας τα εξής: «Ουδεμία πειθαρχική ποινή επιβάλλεται άνευ προηγουμένης διαγνώσεως του παραπτώματος και απολογίας του κατηγορηθέντος ως παραβάτου».

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες του 1987 όπως επίσης και οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) ορίζουν σχετικά με τις αμοιβές και τις πειθαρχικές κυρώσεις τα ίδια ακριβώς με το Νόμο 1851 (Κεφ. 110 άρθρο 84) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας.

β. Όργανα τήρησης πειθαρχίας

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 110 άρθρο 85) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει σχετικά με τα όργανα τήρησης πειθαρχίας τα εξής:

1) «Ο διευθυντής μεριμνά για την τήρηση της τάξης και πειθαρχίας στο κατάστημα.»

2) Σε κάθε κατάστημα λειτουργεί πειθαρχικό σύμβουλιο το οποίο απονέμει τις αμοιβές και επιβάλλει τις βαρύτερες πειθαρχικές κυρώσεις. Το συμβούλιο συγκροτείται από το διευθυντή, ως πρόεδρο, έναν κοινωνικό λειτουργό και ένα από τα υπόλοιπα μέλη του επιστημονικού συμβουλίου που αναδεικνύεται με κλήρωση για ένα έτος. Από την κλήρωση εξαιρείται ο δικαστής.

3) Στα αγροτικά καταστήματα ως τρίτο μέλος συμμετέχει ο προϊστάμενος της γεωργικής υπηρεσίας».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 177, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πάνουση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατούμενων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 125 και 243-244).

Η εισηγητική έκθεση (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής: (Π. Παπαδάτος, Καλλιόπη Σπινέλλη Γεώργιος Βλάσσης, Δημήτριος Ευαγγελάτος, Κών/νος Κούτρας, Μάριος Μαράτος, Μαρία Μητσούλου, Νικόλαος Παπαδογούλας, Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη), στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των

κρατούμενων προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης αναφέρει ότι η απονομή των αμοιβών και η επιβολή των σοβαρότερων πειθαρχικών κυρώσεων γίνεται από το πειθαρχικό συμβούλιο του καταστήματος, που συγκροτείται από τον διευθυντή, ως πρόεδρο, έναν κοινωνικό λειτουργό και ένα από τα υπόλοιπα μέλη του επιστημονικού συμβουλίου, εκλεγόμενο με κλήρωση για ένα χρόνο. Από την κλήρωση εξαιρείται ο δικαστής. Η εκτέλεση οποιαδήποτε πειθαρχικής κύρωσης μπορεί να ανασταλεί ή και να διακοπεί, προσωρινά ή οριστικά, με απόφαση του οργάνου που την επέβαλε, αν κριθεί πως ο τιμωρημένος θα συγκρατηθεί στο μέλλον ασφαλέστερα στην πειθαρχία και στην καλή διαγωγή.

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει τα ίδια με τον νόμο 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας με τη διαφορά, ότι το πειθαρχικό συμβούλιο, ορίζεται ότι συγκροτείται από τον Διευθυντή ως πρόεδρο, από τον αμέσως ιεραρχικά επόμενο σωφρονιστικό υπάλληλο, τον μόνιμο ιατρό ή τον μόνιμο ιερέα ή όπου εν υπάρχει μόνιμος ιερέας από τον προϊστάμενο της εκπαιδεύσεως.

Το σχέδιο «σωφρονιστικός κώδικας» 1991 ορίζει σχετικά με τα πειθαρχικά όργανα ότι :

«Ο Διευθυντής του καταστήματος καθώς και τα μέλη του φυλακτικού προσωπικού είναι υπεύθυνοι για την τήρηση της τάξης και της πειθαρχίας όπως και για την διαφύλαξη των συναφών δικαιωμάτων των κρατούμενων

Ουδέποτε ανατίθεται σε κρατούμενο υπηρεσίες ή καθήκοντα που περιέχουν στοιχεία άσκησης πειθαρχικής εξουσίας.

Αρμόδιο όργανο για την κρίση των πειθαρχικών παραπτώματων και την επιβολή των πειθαρχικών ποινών είναι το συμβούλιο έκτισης ποινών, το οποίο στις περιπτώσεις αυτές λειτουργεί ως «πειθαρχικό συμβούλιο». Κατά την πρώτη συνεδρίαση του το πειθαρχικό συμβούλιο καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας του.

Δευτεροβάθμιο όργανο κρίσης αποτελεί το δικαστήριο εκτέλεσης ποινών σε συμβούλιο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 67 παράγραφος 6 του παρόντος κώδικα».

γ. Αμοιβές

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 86) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει σχετικά με τις αμοιβές τα εξής:

«1) Στους κρατούμενους απονέμονται αμοιβές για τη συμμετοχή του στην εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος. Οι αμοιβές αυτές περιλαμβάνουν ιδίως : α) απονομή βραβείων όπως βιβλίων, εργαλείων και άλλων χρησιμων αντικειμένων ή και χρηματικών επάθλων, β) γραπτό έπαινο, γ) άδεια ελεύθερου επισκεπτηρίου στους συγγενείς, δ) άδεια επισκεπτηρίου σε μη συγγενικά πρόσωπα και ε) δυνατότητα χρησιμοποίησης μουσικού οργάνου.

2) Οι αμοιβές με στοιχεία α,β,γ απονέμονται απ το διευθυντή του καταστήματος, ύστερα από πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας και οι λοιπές από το πειθαρχικό συμβούλιο.

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995,

Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 177-178, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 125 και 245).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 διαχωρίζει τις αμοιβές, σε ηθικές και υλικές. Οι ηθικές αμοιβές είναι : α) έπαινος από τον διευθυντή, κατ' ιδίαν ή ενώπιον άλλων υπαλλήλων ή και ενώπιον των λοιπών κρατουμένων, β) συχνότερα από την κανονισμένη συμμετοχή σε ψυχαγωγικές εκδηλώσεις γ) άδεια υποδοχής μελών τη οικογένειας δ) ανάθεσης υπευθύνου εκτελέσεως παραγγελίας, εντολής ή αποστολής ε) άδεια απουσίας για έκτακτες οικογενειακές ανάγκες. Οι υλικές αμοιβές είναι α) χαριστική παροχή δύο φορές το μήνα επιστολικού χάρτου και γραμματοσήμων ή και σιγαρέτων β) άδεια προμήθειας ειδών διατροφής και ιματισμού πλέον των κεκανονισμένων γ) αύξηση της αμοιβής της εργασίας δ) απονομή βραβείων ή επάθλων όπως βιβλίων, εργαλείων και άλλων χρησιμων αντικειμένων.

δ. Παραπτώματα.

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 87) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρονται σχετικά με τα παραπτώματα των κρατουμένων τα εξής:

«1) Παραπτώματα που επισύρουν πειθαρχική κύρωση κατά του υπαιτίου είναι πράξεις ή παραλείψεις που διαταράσσουν τη εύρυθμη λειτουργία ή θέτουν σε κίνδυνο της υγιεινής του καταστήματος

2) Πειθαρχικά παραπτώματα είναι :

α) Απειθεία ομαδική ή ατομική στις διαταγές του διοικητικού ή φυλακτικού προσωπικού καθώς και άρνηση εκτέλεσης της πειθαρχικής κύρωσης που επιβλήθηκε

β) ομαδικές θορυβώδεις συγκεντρώσεις χωρίς άδεια, απειλητικές κραυγές, θρασύτητα στασιακές ενέργειες και συμμετοχή ή προτροπή σε κάποια από τις παραπάνω πράξεις

γ) απόπειρα απόδρασης

δ) συμμετοχή σε βιαιότητες, διαπληκτισμούς ή και συμπλοκές με άλλους κρατουμένους

ε) άσκηση σε κρατουμένους βίας ή απειλής

στ) ασελγείς πράξεις ή προτροπή για τέλεση τους

ζ) ψευδής απόπειρα αυτοκτονίας ή αυτοτραυματισμού η κατάποση ξένων σωμάτων για αποφυγή η επιδίωξη μεταγωγής η αποφυγή άλλης υποχρέωσης

η) σκόπιμη φθορά ή καταστροφή υλικού του δημοσίου ή ατομικών ειδών άλλων κρατουμένων

θ) διεξαγωγή απαγορευμένων παιγνιδιών

ι) αθέμιτο κέρδος ή όφελος από είδη ατομικής χρήσης, από την εργασία ή την τροφή του ίδιου ή άλλων κρατουμένων, καθώς και ανταλλαγή ή εκχώρηση, χωρίς άδεια, τροφίμων ή άλλων ειδών.

ια) Κατοχή, χωρίς άδεια χρημάτων ή άλλων απαγορευμένων από τον κανονισμό ειδών

ιβ) συκοφαντικές αναφορές, ανάρμοστη συμπεριφορά, κραυγές και θόρυβος, ύβρεις, βλασφημίες σε βάρος του προσωπικού του καταστήματος, των συγκρατούμενων ή τρίτων προσώπων.

ιγ) επικοινωνία ή απόπειρα επικοινωνίας παρά τον παρόντα νόμο και τον εσωτερικό κανονισμό, με οποιοδήποτε μέσο, με κρατούμενο ή άλλα άτομα μέσα ή έξω από το κατάστημα.

ιδ) Ρυπαρότητα του κρατουμένου ή του ατομικού κελιού ή θαλάμου καθώς και η ρύπανση εγκαταστάσεων ή κοινοχρήστων χώρων.

ιε) εγκατάλειψη του ατομικού κελιού ή του θαλάμου κατά τις ώρες της μεσημβρινής ή νυκτερινής κατάκλισης.

3) Η άσκηση ποινικής δίωξης δεν αποκλείει την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων για την ίδια πράξη».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 178-179, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 126 και 245-249).

Από συζητήσεις στην ολομέλεια της Βουλής (12 και 13-4-1989) αναφέρεται ότι η κ. Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη (Ν.Δ.) τονίζει σχετικά με τα παραπτώματα και τις πειθαρχικές κυρώσεις (άρθρα 87-88) τα εξής :

«...άλλη ρύθμιση ; Τα πειθαρχικά παραπτώματα, στα άρθρα 87 και 88. Εδώ υπάρχει μια πρόοδος έναντι του ισχύοντος συστήματος, για κατά κάποιο τρόπο εξειδικεύονται και περιγράφονται οι πειθαρχικές παραβάσεις.

Βέβαια διατηρείται και ο γενικός όρος της ανάρμοστης συμπεριφοράς, μέσα στο οποίο μπορούν να μπουν τα πάντα και επομένως οι εξειδικευμένες δεν παίζουν και μεγάλο ρόλο.

Αλλά δεν υπάρχει καμία αντιστοιχία μεταξύ των παραβάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 87 και των πειθαρχικών ποινών που προβλέπονται στο άρθρο 88. Έχουμε δηλαδή συλλήβδην απαρίθμηση των παραπτωμάτων, συλλήβδην απαρίθμηση των ποινών, με κίνδυνο ο ίδιος ο σωφρονιστικός κώδικας να εφαρμόζεται διαφορετικά στις φυλακές της χώρας, και αλλού για ένα σοβαρό παράπτωμα να επιβάλλεται μία ελαφρά ποινή. Εδώ υπήρχε και υπόδειγμα που θα μπορούσαν να ακολουθήσουν οι σύντάκτες του κώδικα. Ο κυπριακός σωφρονιστικός κώδικας για παράδειγμα κάνει μία προσπάθεια αντιστοιχίας των πειθαρχικών παραπτωμάτων με τις ποινές».

Και ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 και το σχέδιο «σωφρονιστικού κώδικα» του 1991 αναφέρουν ακριβώς τα ίδια με το νόμο 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας με τη μόνη διαφορά ότι ορίζονται με περισσότερες λεπτομέρειες.

ε) Πειθαρχικές κυρώσεις

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 88) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής

Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει σχετικά με τις πειθαρχικές κυρώσεις τα εξής :

« Οι πειθαρχικές κυρώσεις που επιβάλλονται στους κρατούμενους είναι μόνο οι ακόλουθες:

α) προφορική επίπληξη του διευθυντή παρουσία του αρχιφύλακα
β) στέρηση τηλεφωνικής επικοινωνίας ή αλληλογραφίας έως είκοσι ημέρες

γ) ελάττωση στο ήμισυ του κανονισμένου αριθμού επισκέψεων, για ένα το πολύ μήνα

δ) στέρηση των αμοιβών που αναφέρονται στο άρθρο 86 παρ.1 περ. γ', δ' και ε

ε) Απαγόρευση επισκεπτηρίου το πολύ μέχρι δέκα πέντε ημέρες

στ) περιορισμός σε ειδικό κελί από μία έως δέκα ημέρες, σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 38 παρ. 3 και 84 παρ. 6 του νόμου αυτού. Κατά την εκτέλεση της πειθαρχικής αυτής ποινής απαγορεύεται κάθε παραλαβή ή εκτέλεση της πειθαρχικής αυτής ποινής, απαγορεύεται κάθε παραλαβή ή αγορά τροφίμων εκτός του καταστήματος. Επιτρέπεται η ανάγνωση εντύπων.

2) Οι πειθαρχικές κυρώσεις με στοιχεία α' και β' επιβάλλονται από το διευθυντή και οι υπόλοιπες από το πειθαρχικό συμβούλιο».

Ο ίδιος νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη « ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 180, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 127 και 249-251).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει τα ίδια με το νόμο 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας σχετικά με τις πειθαρχικές κυρώσεις με τη μόνη διαφορά ότι περιορισμό σε ειδικό κελί ορίζει από μία έως είκοσι ημέρες και όχι από μία έως δέκα ημέρες που ορίζει ο νόμος 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας

Το σχέδιο «σωφρονιστικός κώδικας του 1991» αναφέρει για τις πειθαρχικές κυρώσεις ότι:

«1) Οι πειθαρχικές ποινές κατά την έννοια του άρθρου 17 παράγραφος 3 του παρόντος κώδικα από μία έως επτά ημέρες με καθημερινή επίσκεψη του ιατρού. β) μεταγωγή σε άλλο κατάστημα η οποία εκτελείται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 73 του παρόντος κώδικα γ) βαθμοί ποινής από 1 έως 30

2) Οι βαθμοί ποινής λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του κρατούμενου και ιδίως στις περιπτώσεις της υπό όρον απόλυσης, της χορήγησης αδείας, του ευεργετικού υπολογισμού και άλλων ευεργετικών μέτρων.

3) Εάν στον κρατούμενο έχουν επιβληθεί περισσότερο από εκατό (100) βαθμοί ποινής, η χορήγηση των παραπάνω ευεργετικών μέτρων γίνεται μόνον ύστερα από ειδική αιτιολογία ως προς το σημείο αυτό από το αρμόδιο όργανο.

4) Σε υπερήλικες, γυναίκες, ασθενείς και εφήβους η ποινή περιορισμού σε ατομικό κελί επιβάλλεται μόνον εφόσον συντρέχουν ειδικές

περιστάσεις και ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου οργάνου».

στ) Κανόνες απονομής αμοιβών και επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 89) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρονται σχετικά με τους κανόνες απονομής αμοιβών και επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων τα εξής :

«1) Οι αξιέπαινες πράξεις και οι πειθαρχικές παραβάσεις των κρατουμένων βεβαιώνονται αμέσως από τα αρμόδια όργανα, με έγγραφη αναφορά τους στο διευθυντή ο οποίος αποφασίζει μόνος, αν είναι αρμόδιος ή παραπέμπει με αιτιολογημένη έκθεση του την υπόθεση στο πειθαρχικό συμβούλιο.

Σε κατεπείγουσα περίπτωση οι πειθαρχικές παραβάσεις αναφέρονται αμέσως και προφορικά στο διευθυντή και ακολουθεί η παραπάνω έγγραφη αναφορά:

2) Κατά την εκτίμηση της παράβασης λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη η βαρύτητα της πράξης και η προσωπικότητα του κρατουμένου.

Το αρμόδιο όργανο μπορεί να μην επιβάλει κύρωση στον κρατούμενο, αν και το είδος του παραπτώματος, τους όρους τέλεσης, την άμεση μεταμέλεια και άλλες περιστάσεις κρίνει ότι έτσι θα οδηγηθεί ασφαλέστερα στην πειθαρχία και στην καλή διαγωγή.

3) Κρατούμενοι που τιμωρήθηκαν πειθαρχικά και υποπίπτουν πάλι σε πειθαρχικό παράπτωμα, μέσα σε έξι μήνες από την επιβολή της προηγούμενης κύρωσης, μπορούν να τιμωρηθούν με πειθαρχική κύρωση, βαρύτερη της επιβαλλομένης, κατά κανόνα, για το τελευταίο αυτό παράπτωμα. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση συρροής περισσοτέρων πειθαρχικών παραπτωμάτων».

Ο ίδιος νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «ο Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 180-181, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 127 και 251-253).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 συμφωνεί απόλυτα με όσα ορίζει ο Νόμος 1851 της Ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας σχετικά με τους κανόνες απονομής αμοιβών και επιβολής πειθαρχικών ποινών.

ζ. Διαδικασία

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 90) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει σχετικά με τη διαδικασία επιβολής πειθαρχικών ποινών τα εξής :

«Ο κρατούμενος δεν τιμωρείται χωρίς να λάβει προηγουμένως γνώση για την παράβαση για την οποία κατηγορείται και χωρίς να του δοθεί η δυνατότητα να υπερασπίσει τον εαυτό του. Όταν είναι αναγκαίο ο κρατούμενος απολογείται μέσω διερμηνέα.

Η βεβαίωση του πειθαρχικού παραπτώματος γίνεται χωρίς αναβολή, το αργότερο μέσα σε 48 ώρες. Ο κρατούμενος καλείται πάντοτε σε απολογία δικαιούμενος να προτείνει τα μέσα της υπεράσπισης του.

Ο διευθυντής ή το πειθαρχικό συμβούλιο του καταστήματος αποφαινεται αιτιολογημένα, σε σύντομο διάστημα από την διακρίβωση του παραπτώματος.

Ο διευθυντής και το πειθαρχικό συμβούλιο μπορούν να αναβάλουν μόνο μία δοτά την εκδίκαση της υπόθεσης για ακριβέστερη διάγνωση της.

Περισσότερα πειθαρχικά παραπτώματα, για τα οποία δεν εκδόθηκε ακόμη απόφαση, συνεκδικάζονται και επιβάλλεται μία συνολική πειθαρχική κύρωση.

Οι αποφάσεις του διευθυντή και του πειθαρχικού συμβουλίου είναι αιτιολογημένες, καταχωρούνται αμέσως στα τηρούμενα πρακτικά των συζητήσεων, σε ειδικό βιβλίο και στον ατομικό φάκελο του κρατουμένου από το γραμματέα

Κατά της πειθαρχικής απόφασης που επιβάλλει περιορισμό σε ειδικό κελί επιτρέπεται προσφυγή του κρατουμένου στο δικαστήριο εκτέλεση ποινών το αργότερο σε 5 ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης.

Η προσφυγή αυτή δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης. Η αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου μπορεί να καταργήσει την κύρωση που επιβλήθηκε».

Ο παραπάνω νόμος αναγράφεται και στα βιβλία των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 181-182 όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 128 και 253-255).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 και το σχέδιο «σωφρονιστικού κώδικα» του 1991 συμφωνούν απόλυτα όσον αφορά τη διαδικασία επίβολής πειθαρχικών ποινών, με το νόμο 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας.

η. Αναστολή και διακοπή των πειθαρχικών κυρώσεων.

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 91) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει σχετικά με την αναστολή και διακοπή των πειθαρχικών κυρώσεων τα εξής :

«Η εκτέλεση οποιασδήποτε πειθαρχικής κύρωσης μπορεί να ανασταλεί ή να διακοπεί με απόφαση του οργάνου που την επέβαλε, αν κριθεί ότι ο κρατούμενος παρέχει την προσδοκία καλής διαγωγής.

Σε περίπτωση υποτροπής, ο διευθυντής ή το πειθαρχικό συμβούλιο μπορούν να διατάξουν την εκτέλεση της πειθαρχικής κύρωσης που έχει ανασταλεί ή διακοπεί.

Η εκτέλεση της πειθαρχικής κύρωσης του περιορισμού σε ειδικό κελί μπορεί να ανασταλεί ή , αν έχει αρχίσει, να διακοπεί αμέσως, αν ο ιατρός του καταστήματος, μετά την καθημερινή του επίσκεψη βεβαιώσει ότι από την εκτέλεση της κινδυνεύει η σωματική ή ψυχική υγεία του κρατουμένου».

Ο παραπάνω νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 183, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 128 και 255-257).

Η εισηγητική έκθεση (ΑΘΗΝΑ 6 Μαΐου 1988) της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής: (Π. Παπαδάτος, Καλλιόπη Σπινέλλη Γεώργιος Βλάσσης, Δημήτριος Ευαγγελάτος, Κων/νος Κούτρας, Μάριος Μαράτος, Μαρία Μητσούλου, Νικόλαος Παπαδογούλας, Παρασκευή Τσιλιμιγκάκη), στον Κώδικα των Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων προς τον Υπουργό Δικαιοσύνης αναφέρει σχετικά με την αναστολή και διακοπή των πειθαρχικών κυρώσεων ότι η εκτέλεση οποιασδήποτε πειθαρχικής κύρωσης μπορεί ν' ανασταλεί ή και να διακοπεί, προσωρινά ή οριστικά, με απόφαση του οργάνου που την επέβαλε, αν κριθεί πως ο τιμωρημένος θα συγκρατηθεί στο μέλλον ασφαλέστερα στην πειθαρχία και στην καλή διαγωγή.

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 προσθέτει στο νόμο 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας ακόμη μία παράγραφο η οποία αναφέρει ότι ο διευθυντής μπορεί με την ευκαιρία εξαιρετικών εθνικών συμβάντων, θρησκευτικών ή εθνικών εορτών να χαρίζει, εν όλω ή εν μέρει οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή.

θ. Πειθαρχικές κυρώσεις γυναικών, ανηλίκων και υποδίκων

Δεν αναφέρονται περαιτέρω στοιχεία για τις γυναίκες κρατούμενες καθώς και για τους ανήλικους παραβάτες διότι το θέμα μας αφορά καθαρά και μόνο τους άνδρες - ενήλικες κρατουμένους των Ελληνικών φυλακών.

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 92) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται σχετικά με τις πειθαρχικές κυρώσεις γυναικών, ανηλίκων και υποδίκων τα παρακάτω :

«1) Γυναίκες κρατούμενες δεν υποβάλλονται στην πειθαρχική κύρωση του περιορισμού κατά το στάδιο της εγκυμοσύνης και για δύο έτη μετά τη γέννηση του παιδιού, εφ' όσον αυτό παραμένει μαζί τους.

2) Ανήλικοι κρατούμενοι ηλικίας μέχρι δεκαεπτά ετών υποβάλλονται σε περιορισμό, το πολύ πέντε ημερών. Ανήλικοι της μετεφηβικής ηλικίας μεταгонται σε ειδική πτέρυγα σωφρονιστικού καταστήματος ανηλίκων, αν τούτο κριθεί αναγκαίο για το σωφρονισμό τους.

3) Ο πειθαρχικός περιορισμός των υποδίκων δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από πέντε ημέρες

4) Οι πειθαρχικές κυρώσεις μπορούν να χαριστούν από το όργανο που τις επέβαλε σε περιπτώσεις εορτών άλλων εξαιρετικών γεγονότων»

Ο παραπάνω νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 183-184, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 128-129 και 257).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει τα ίδια περίπου μ' όσα ορίζει ο νόμος 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας σχετικά με τις πειθαρχικές κυρώσεις γυναικών, ανηλίκων και υποδίκων με την μόνη διαφορά ότι οι γυναίκες κρατούμενες, αναφέρει ότι, δεν υποβάλλονται στην πειθαρχική κύρωση του περιορισμού ένα έτος μετά τη γέννηση του παιδιού και όχι δύο όπως ορίζει ο νόμος 1851 και ακόμη ορίζει ότι ο πειθαρχικός περιορισμός των υποδίκων δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από επτά ημέρες και όχι πέντε ημέρες όπως ορίζει ο νόμος 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας.

Ι. Μέτρα τάξης, προστασίας και κατευνασμού

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 93) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζονται σχετικά με τα μέτρα τάξης, προστασίας και κατευνασμού τα εξής:

1) «Μέτρα τάξης, προστασίας και κατευνασμού στα καταστήματα κράτησης διατάσσονται, όταν κινδυνεύει η τάξη και η ασφάλεια του καταστήματος από βίαιες ή άλλες ενέργειες κρατουμένου που στρέφονται εναντίον του ή κατ' άλλων.

Τα μέτρα αυτά είναι:

α) η χρήση χειροπεδών

β) ο εγκλεισμός σε ειδικό κελί

γ) η χρήση βραχείας ράβδου, υδραντλίας και δακρυγόνων αερίων.

2) Τα πιο πάνω μέτρα διατάσσονται από τον διευθυντή του καταστήματος ή το νόμιμο αναπληρωτή του. Ο υπάλληλος υπεύθυνος ασφαλείας μπορεί να διατάξει τα μέτρα α' και β' ενημερώνοντας αμέσως τον διευθυντή.

3) Οποιοδήποτε αντικείμενο, εργαλείο ή όργανο που μπορεί, σε συγκεκριμένη περίπτωση, να αποβεί στα χέρια του κρατουμένου επικίνδυνο, αφαιρείται αμέσως από την υπηρεσία.

4) Το φυλακτικό προσωπικό κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του μέσα στο κατάστημα απαγορεύεται να οπλοφορεί.

5) Το προσωπικό των καταστημάτων δεν μπορεί να χρησιμοποιεί βία εναντίον των κρατουμένων, εκτός αν συντρέχει περίπτωση νόμιμης άμυνας, απόπειρας απόδρασης ή αντίστασης σε νόμιμη διαταγή.

Οι υπάλληλοι που χρησιμοποιούν τη βία στις πιο πάνω περιπτώσεις πρέπει να περιορίζουν τη χρήση της στο απόλυτο αναγκαίο μέτρο και να ενημερώνουν αμέσως τη διεύθυνση του καταστήματος.

6) Σπουδαία ή έκτακτα συμβάντα καταχωρίζονται ημερολογιακά από το διευθυντή σε ειδικό βιβλίο».

Ο παραπάνω νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 184-185, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 129 και 269-271).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 κατατάσσει στα μέτρα ασφαλείας εκτός από αυτά που αναφέρει ο νόμος 1851 της Ελληνικής σωφρονιστικής

νομοθεσίας, και την δέση των ποδών του κρατουμένου καθώς και τη χρήση ζώνης ασφαλείας ή μανδύου ακινητοποιήσεως. Επίσης ορίζει στην παρ. 7 του άρθρου 197 «Μέτρα ασφαλείας ότι «...δύναται να γένηται χρήσις των όπλων, καθ' ό μέτρον αυτή είναι αναγκαία....»

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες του 1987 ορίζουν, σχετικά με τα μέσα καταστολής τα εξής : «απαγορεύεται η χρήση αλυσίδων ή σιδήρου. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως τιμωρία χειροπέδες, μανδύες περιορισμού ή άλλοι τρόποι σωματικού περιορισμού. Τα ανωτέρω μπορεί να χρησιμοποιηθούν μόνο στις εξής περιπτώσεις...

α) ως μέτρο προληπτικό απόδρασης κατά τη μεταγωγή...

β) για ιατρικούς λόγους...

γ) μετά από εντολή του διευθυντή, εάν οι άλλες μέθοδοι αποτύχουν, προκειμένου να προστατευθεί ο κρατούμενος από αυτοτραυματισμό ή τραυματισμό άλλων ή να αποφευχθεί βλάβη περιουσιακού στοιχείου...»

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) αναφέρουν σχετικά με τα μέτρα ασφαλείας ακριβώς τα ίδια που ορίζουν και οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες του 1987.

κ. Έκτακτα μέτρα υγιεινής και προφυλακτική μόνωση

Ο νόμος 1851 (Κεφ.11ο άρθρο 94) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ορίζει σχετικά με τα έκτακτα μέτρα υγιεινής και τη προφυλακτική μόνωση, τα εξής :

1) «Σε ειδικό ατομικό κελί του καταστήματος περιορίζονται ύστερα από εντολή του διευθυντή για κατευνασμό, παρατήρηση ή προφυλακτική μόνωση, ποτέ όμως για τιμωρία, κρατούμενοι που πάσχουν από μεταδοτικές νόσους ή είναι επικίνδυνοι για τους εαυτούς τους ή για τους άλλους. Αν παρουσιάζουν ψυχογενείς αντιδράσεις από την κράτηση ή ψυχική πάθηση ή άλλη διατάραξη των ψυχικών λειτουργιών, απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του ιατρού του καταστήματος.

2) Κρατούμενοι, στους οποίους έχουν επιβληθεί τα πιο πάνω μέτρα, εξετάζονται καθημερινά από τον ιατρό του καταστήματος και αν είναι δυνατόν από ψυχίατρο.

3) Έκτακτα μέτρα και προφυλακτική μόνωση αίρονται μόλις εκλείψει ο λόγος για τον οποίο επιβλήθηκαν. Σε αντίθετη περίπτωση οι κρατούμενοι μεταφέρονται ύστερα από γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος σε ειδικά κρατικά νοσοκομεία για τη θεραπεία τους».

Ο παραπάνω νόμος αναφέρεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 185-186, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 129 -130).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 αναφέρει ακριβώς τα ίδια μ' όσα ορίζει ο νόμος 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας σχετικά με τα έκτακτα μέτρα υγιεινής και τη προφυλακτική μόνωση.

14. Κέντρο προστασίας αποφυλακισμένων - Μεταιδρυματική αρωγή

Ο νόμος 1851 (Κεφ.12ο άρθρο 95 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει σχετικά με το κέντρο προστασίας αποφυλακισμένων τα εξής :

1) «ιδρύεται με προεδρικό διάταγμα κέντρο προστασίας αποφυλακισμένων, σκοπός του οποίου είναι να μεριμνά για την επαγγελματική αποκατάσταση, να βοηθεί οικονομικά και να συμπαρίσταται στην ομαλή κοινωνική επανένταξη των αποφυλακισμένων. Στελεχώνεται από υπαλλήλους του Υπουργείου Δικαιοσύνης με εξειδίκευση στην κοινωνική εργασία, στην ψυχολογία ή τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Για τον σκοπό αυτόν συνεργάζεται με τον οργανισμό απασχόλησης εργατικού δυναμικού (ΟΑΕΔ) την τοπική αυτοδιοίκηση (ΟΤΑ) άλλους κοινωνικούς φορείς και εθελοντές.

2) Η παραπάνω μεταιδρυματική αρωγή παρέχεται μετά από αίτηση του αποφυλακισμένου και πραγματοποιείται από το κέντρο προστασίας αποφυλακισμένων (ΚΠΑ) σε συνεργασία με την κοινωνική υπηρεσία των καταστημάτων κράτησης. Περιλαμβάνει κυρίως :

α) εβδομαδιαίας ή και συχνότερη προσωπική ή τηλεφωνική επικοινωνία με τον απολυόμενο.

β) προετοιμασία του οικογενειακού και εργασιακού περιβάλλοντος.

γ) εκουσία συμμετοχή σε κοινωνικοθεραπευτικές ομάδες.

4) Η μεταιδρυματική αρωγή δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο έτη.»

Ο παραπάνω νόμος αναγράφεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 186-187, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 130).

Στο υπηρεσιακό σημείωμα σωφρονιστικής αγωγής ενηλίκων (Αθήνα 17-7-1989) αναφέρεται σχετικά με το κέντρο προστασίας αποφυλακισμένων - μεταιδρυματική αγωγή, ότι ο τρόπος που αντιμετωπίζεται η προστασία των αποφυλακισμένων και η μεταιδρυματική αγωγή δεν θα έχει οπωσδήποτε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Κατ' αρχήν ένας κεντρικός φορέας δεν θα είναι αποτελεσματικός, όταν πρόκειται να ρυθμίσει θέματα που ανάγονται στη ιδιαίτερη για κάθε περίπτωση περιοχή. Η θέσπιση γενικών αρχών προστασίας των αποφυλακισμένων και η ανάθεση της αρωγής και της φροντίδας στις κατά τόπους νομαρχιακές υπηρεσίες πρόνοιας είναι (μέτρο) περισσότερο εφικτό και αποτελεσματικότερο, στα πλαίσια αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων, χωρίς ομαδοποιήσεις και συγκρότηση νέων υπηρεσιών.

Οι Ευρωπαϊκοί σωφρονιστικοί κανόνες (1987) αναφέρουν σχετικά με την προετοιμασία προ της απολύσεως των κρατουμένων τα εξής : «...Η διοίκηση της φυλακής πρέπει να συνεργάζεται στενά με τις κοινωνικές υπηρεσίες και τις εταιρείες προστασίας αποφυλακισμένων που τους βοηθούν να αποκατασταθούν στην κοινωνία, ιδιαίτερα όσον αφορά την οικογενειακή ζωή και την απασχόληση.

Πρέπει να γίνουν προσπάθειες να εξασφαλιστεί ώστε οι-υπό απόλυση κρατούμενοι να εφοδιάζονται με τα κατάλληλα αποδεικτικά και συστατικά έγγραφα που τους είναι απαραίτητα και να βοηθηθούν στην εξεύρεση κατάλληλης στέγης και εργασίας. Επίσης πρέπει να τους δοθούν τα ειδικά εφόδια πρώτης ανάγκης, να έχουν ευπρεπή και κατάλληλα ενδύματα ανάλογα με το κλίμα και την εποχή και να έχουν αρκετά μέσα να φθάσουν στον προορισμό τους.

Στους επίσημους εκπροσώπους των γραφείων και υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας πρέπει να επιτρέπεται η είσοδος στα ιδρύματα και η επαφή με τους κρατούμενους με σκοπό να συνεισφέρουν πλήρως στην προετοιμασία της απόλυσης και του προγράμματος της μεταιδρυματικής φροντίδας του κρατουμένου».

Οι στοιχειώδεις κανόνες του ΟΗΕ (30-8-1955) αναφέρουν σχετικά με την μεταιδρυματική αρωγή των κρατουμένων ότι οι υπηρεσίες και οι οργανισμοί, επίσημοι που βοηθούν τους αποφυλακιζόμενους, οφείλουν, όσο είναι δυνατόν, να παρέχουν σ' αυτούς τα απαιτούμενα έγγραφα και στοιχεία ταυτότητας, να τους εξασφαλίζουν στέγη, εργασία ευπρεπή και κατάλληλα προς το κλίμα και την εποχή ενδύματα, καθώς και τα απαιτούμενα μέσα για την μετάβαση τους και την συντήρησή τους καθ' όλη την περίοδο που ακολουθεί την αποφυλάκιση του....

Η υπουργική απόφαση 31291 (18-5-1994) του Υπουργού Εργασίας κ. Ε. Γιαννόπουλου αναφέρει σχετικά με την επιχορήγηση εργοδοτών για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για αποφυλακιζόμενα άτομα, άτομα που τους έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά μέτρα ή ποινικός σωφρονισμός και απεξαρτημένα από τοξικές ή άλλες ουσίες άτομα, τα εξής :

«Καταρτίζουμε τρία προγράμματα επιχορήγησης ιδιωτικών επιχειρήσεων, επιχειρήσεων τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινής ωφέλειας, συνεταιρισμών, επαγγελματικών σωματείων και ενώσεων αυτών και γενικά εργοδοτών για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας ως εξής :

1. Πρόγραμμα Α' Για τη δημιουργία σαράντα (40) νέων θέσεων εργασίας για απασχόληση αποφυλακισμένων ατόμων ηλικίας 18 έως 65 ετών.

Πρόγραμμα Β' Για τη δημιουργία τριάντα (30) νέων θέσεων εργασίας για απασχόληση ατόμων στα οποία έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά μέτρα ή ποινικός σωφρονισμός, ηλικίας 15 ετών συμπληρωμένα έως 21.

Πρόγραμμα Γ' Για τη δημιουργία εξήντα (60) νέων θέσεων εργασίας για απασχόληση απεξαρτημένων από τοξικές ή άλλες ουσίες ατόμων ηλικίας 15 (συμπληρωμένα) έως εξήντα πέντε (65) ετών...».

Η κ. Βίνα Τσιλιμιγκάκη - κοινωνική λειτουργός, πολιτικός επιστήμων, προϊσταμένη τμήματος κοινωνικής εργασίας ψυχιατρείου κρατουμένων Κορυδαλλού στην ομιλία της 22-11-1991 «Εισήγηση στο 2ο Πανευρωπαϊκό συνέδριο της εταιρείας Ελλήνων δικαστικών λειτουργών για τη Δημοκρατία και τις ελευθερίες» με θέμα «χαρακτηριστικά και ανάγκες των κρατουμένων» τονίζει σχετικά με την μεταιδρυματική αρωγή των κρατουμένων ότι η ίδρυση του κέντρου προστασίας αποφυλακιζόμενων θα οργανωθεί και θα λειτουργεί με ειδικό επιστημονικό προσωπικό και θα συνεργάζεται για την επιτυχία της προσπάθειάς για επανένταξη με άλλους κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς. Επίσης διάφορα μορφωτικά, πολιτιστικά και επαγγελματικής κατάρτισης προγράμματα, καθώς και τα εργαστήρια που λειτουργούν σε πολλές φυλακές σε συνεργασία με άλλους φορείς όπως ο ΟΑΕΔ, ο ΕΟΠ, οι ΝΕΛΕ, η τοπική αυτοδιοίκηση και διάφορες άλλες

μη κρατικές οργανώσεις και τα προγράμματα επιδότησης αποφυλακιζομένων και εργοδοτών για την πρόσληψη αποφυλακιζομένων από τον ΟΑΕΔ αποτελούν κάποια θετικά βήματα.

Η έκθεση της Βουλής των Ελλήνων (περίοδος Η' Σύνοδος Α' Αθήνα Ιούλιος 1994) για την κατάσταση στις ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας σημειώνει σχετικά με την μέριμνα για τους αποφυλακιζομένους τα εξής: «Στην Ελλάδα η βοήθεια και η μέριμνα προς τους αποφυλακιζομένους είναι δυστυχώς υποτυπώδης, ιδίως από την πλευρά της πολιτείας (Ν. Κυριαζάκος 7-2-1994 σελ. 46, Ελ. Συμεωνίδου-Καστανίδου 13-4-94 σελ. 13) τούτο δε, όπως ομολογείται, ισχύει δυστυχώς ακόμη και για την ευαίσθητη κατηγορία των ανηλίκων αποφυλακιζομένων (Χ. Χατζηπαναγιώτης 19-4-94 σελ 25) καθώς και των γυναικών που αποφυλακίζονται (Ευθ. Χατζή 23-3-94 σελ. 13). Ειδικότερα όταν πρόκειται κάποιος ν' αποφυλακισθεί, του δίνουν απλώς κάποια χρήματα που ενδεχομένως συγκέντρωσε ως εργαζόμενος στη φυλακή (δηλ. το ήμισυ του ημερομισθίου των 150 δρχ. που παραμένει φυλασσόμενο από την υπηρεσία) π.χ. για 2 χρόνια που σημαίνει 600 ημερομίσθια προς 75 δρχ την ημέρα, συνολικά 45.000 δρχ, καθώς και ένα εφ' άπαξ επίδομα του ΟΑΕΔ ύψους 27.000 δρχ, το οποίο μάλιστα έως τον Οκτώβριο 1993 δίνονταν μόνο σε όσους είχαν ήδη συμπληρώσει πριν την είσοδο τους στη φυλακή 60 ημερομίσθια του ΙΚΑ. Σε ακραίες περιπτώσεις ίσως δοθούν κάποια μικρά βοηθήματα από τις κατά τόπους εταιρείες αποφυλακιζομένων (εφ' όσον αυτές λειτουργούν) και από το «ταμείο δωρεών φιλόπτωχων» της κάθε φυλακής. Καμμία ιδιαίτερη προσπάθεια δεν γίνεται για την εξεύρεση εργασίας, στους αποφυλακιζομένους από την κοινωνική υπηρεσία της φυλακής ή άλλους φορείς, μολονότι υπάρχουν πράγματι από το 1984 κάποια προγράμματα του ΟΑΕΔ για επιδότηση εργοδοτών που απασχολούν αποφυλακιζομένους (35 θέσεις το 1993) ή ανήλικους με ποινή σωφρονιστικού περιορισμού (35 θέσεις) και για αποθεραπευθέντες τοξικομανείς (80 θέσεις) ύψους 2.900 δραχμών την ημέρα επί δωδεκάμηνο. Οι μόνες προσπάθειες προς την κατεύθυνση εξεύρεσης εργασίας και περίθαλψης για αποφυλακιζομένους, αλλά με πολύ περιορισμένη εμβέλεια, γίνονται από 2-3 ιδιωτικούς φορείς δηλ. τα σωματεία «ΟΝΗΣΙΜΟΣ» από το 1982 και «ΑΡΣΙΣ» από το 1992, καθώς και από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (στις δύο τελευταίες περιπτώσεις με κοινοτική επιδότηση), για την εργασιακή απασχόληση συνολικά 100 το πολύ ατόμων. Αντιλαμβάνεται κανείς ότι αυτοί οι αριθμοί είναι σταγόνες στον ωκεανό των 4.000 κρατουμένων περίπου που αποφυλακίζονται κάθε χρόνο. Με τους υπόλοιπους τί γίνεται; Πρόφανώς αποδιωγμένοι από όλους και με ελάχιστες δυνατότητες να προσληφθούν σε κάποια δουλειά, καταρακυλάνε εκ νέου στο έγκλημα και δη το οργανωμένο («προστασία» νυκτερινών κέντρων ή άλλων επιχειρήσεων, εκβιαστική κλοπή αυτοκινήτων, εμπόριο ναρκωτικών κλπ) αξιοποιώντας μάλιστα και όλες τις γνωριμίες ή τεχνικές γνώσεις που απέκτησαν μέσα στη φυλακή κατά την ανεμπόδιστη συναναστροφή τους με άλλους εμπειρότερους εγκληματίες. Δεν είναι ίσως τυχαίο, έπειτα από όλα αυτά που σημειώθηκαν, το γεγονός, ότι, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας περίπου το 45% όσων καταδικάζονται ετησίως σε ποινή κατά της ελευθερίας από 1 χρόνο και περισσότερο είναι υπότροποι, δηλ. έχουν τελέσει και κατά το παρελθόν μία ή περισσότερες αξιόποινες πράξεις. Προφανώς δε, το ποσοστό των υπότροπων πρέπει να είναι ακόμη μεγαλύτερο στις περιπτώσεις των καταδίκων, λόγω της «εγκληματικής σταδιοδρομίας» στην οποία αυτοί εμπλέκονται από πολύ

ενωρίς (δεν υπάρχουν, ατυχώς, στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ για το θέμα αυτό, αλλ' ο Α. Αραβατινός, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων Ελλάδος στην κατάθεση του ενώπιον της επιτροπής 7-2-94 σελ. 20, τους υπολόγισε στο 70% του συνόλου των καταδίκων).

Τί λύσεις, όμως, διαγράφονται για την άμεση αντιμετώπιση αυτού του τόσο καίριου και χρόνιου προβλήματος ;

Θα πρέπει ως πρώτη λύση, να αναδιοργανωθούν οι εταιρείες προστασίας αποφυλακιζόμενων επάνω σε νέα νομοθετική βάση (λειτουργούν ακόμη με τον αναγκαστικό νόμο 869/1937) και, τουλάχιστον στις επιτελικές θέσεις, να τοποθετηθούν κοινωνικοί λειτουργοί ή επιστήμονες άλλων συναφών ειδικοτήτων που θα πληρώνονται γι' αυτή τη δουλειά και όχι απλώς φιλάνθρωποι εθελοντές, όπως δυστυχώς συμβαίνει σήμερα. Η αποστολή των Εταιρειών με τη νέα τους μορφή θα είναι αφ' ενός να εξασφαλίζουν χρήματα για τους αποφυλακιζόμενους μέσω ιδιωτικών και άλλων φορέων π.χ. κρατικά λαχεία, ΠΡΟ-ΠΟ κλπ και αφ' ετέρου η παροχή σ' αυτούς εργασίας, στέγης και ψυχολογικής υποστήριξης.

Φαίνεται ότι ακόμη και για τους ανήλικους αποφυλακιζόμενους κάτι τέτοιο σήμερα δεν γίνεται. Υπενθυμίζεται ότι η κυρία Σκαρλάτου της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων Αθήνας στην κατάθεσή της ενώπιον της Επιτροπής μας (16-3-1994 σελ. 16) παραδέχθηκε ότι « θα διευκόλυνε παρά πολύ το να έχουμε μια μεγάλη ευχέρεια να τοποθετούμε σε εργασία τα παιδιά... Δεν ξέρω όμως, πως θα μπορούσε να επιτευχθεί αυτό»....

Εξ άλλο, ως δεύτερη λύση, θα πρέπει να προωθηθεί η ιδέα της δημιουργίας μίας Επιτροπής Κοινωνικής Υποστήριξης για Απολυόμενους (Ι. Πανούσης 20-4-94 σελ. 3) η οποία ήδη ενόσω ο κρατούμενος θα βρίσκεται στη φυλακή (π.χ. έξι μήνες πριν από την αποφυλάκιση) θα προετοιμάζει την έξοδο του από αυτήν και την ενσωμάτωση του στον κοινωνικό κορμό, σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια, τους Κοινωνικούς λειτουργούς της φυλακής, τον ΟΑΕΔ, τους διάφορους φορείς προστασίας αποφυλακιζόμενων και τα φιλανθρωπικά ή άλλα σωματεία που μπορούν να προσφέρουν βοήθεια στον τομέα αυτόν, Στο εξωτερικό (π.χ. Γερμανία) υπάρχουν κατάλογοι με 5000 διευθύνσεις συλλόγων, εκκλησιαστικών οργανώσεων και άλλων κυβερνητικών ή μη φορέων, στους οποίους μπορεί να απευθυνθεί ο αποφυλακιζόμενος για υλική και ψυχολογική υποστήριξη μετά την έξοδο του από τη φυλακή. Ίσως παρόμοια δίκτυα τέτοιων φορέων θα μπορούσαν να οργανωθούν και στη χώρα μας μέσω της ως άνω Επιτροπής Κοινωνικής Υποστήριξης για απολυόμενους.

15. Μετατροπή θανατικής ποινής

Ο νόμος 1851 (Κεφ. 13ο άρθρο 96) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως της ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) αναφέρει σχετικά με τη μετατροπή της θανατικής ποινής τα εξής :

«Η ποινή του θανάτου μετατρέπεται αυτοδικαίως σε ισόβια κάθειρξη, όταν παρέλθουν τρία έτη από τότε που έγινε αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση που την επέβαλε.

Μετά την πάροδο είκοσι πέντε ετών κράτησης οι κρατούμενοι της παρ. 1 μπορεί να απολυθούν υπό όρο, αν επιδείξουν καλή διαγωγή»

Ο παραπάνω νόμος αναγράφεται και στο βιβλίο των ΚΔ Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική Νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' Έκδοση) σελ. 188, όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση - Αλεξιάδη « Βασικοί κανόνες για την μεταχείριση των κρατουμένων» Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 130-131 και σελ. 467).

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1967 προσθέτει ακόμη μία παράγραφο στο νόμο 1851 της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας η οποία ορίζει ότι οι κρατούμενοι της κατηγορίας αυτής διαβιούν σε χωριστά τμήματα του καταστήματος, υπό σύστημα κρατήσεως αυστηρότερο του ισχύοντος για τους υπολοίπους σε ισόβια κάθειρξη κατάδικους.

Στο έκτο πρωτόκολλο (άρθρο 1) της Ευρωπαϊκής σύμβασης δικαιωμάτων του ανθρώπου (20-9-1974) ορίζονται σχετικά με την κατάργηση της ποινής του θανάτου τα εξής : «Η ποινή του θανάτου καταργείται. Κανείς δεν μπορεί να καταδικαστεί σε μία τέτοια ποινή, ούτε να υποβληθεί στην εκτέλεση της».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Κοινωνική εργασία στις φυλακές

Σύμφωνα με τον νόμο 1851 (Κεφ. 14 άρθρο 113) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της Κυβερνήσεως της ελληνικής Δημοκρατίας (16 Μαΐου 1989 Αθήνα) ο Κ.Λ. στις φυλακές:

«1) έρχεται σε άμεση επικοινωνία με κάθε κρατούμενο χωρίς την παρέμβαση τρίτου προσώπου, εκτός εάν υπάρχουν δικαιολογημένοι λόγοι ασφαλείας.

2) λαμβάνει γνώση του ατομικού φακέλου των κρατουμένων και ενεργεί επιτόπιες κοινωνικές έρευνες για συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων ατομικής, οικογενειακής και κοινωνικής κατάστασης του,

3) τηρεί μητρώο περιπτώσεων, ατομικές καρτέλες ή φακέλους και δελτία εξέλιξης και κοινωνικής έρευνας καθώς και στατιστικά στοιχεία σχετικά με ενέργειες και αποτελέσματα της κοινωνικής εργασίας,

4) ενημερώνει τον διευθυντή και το επιστημονικό συμβούλιο για την προσωπικότητα και τα προβλήματα του κρατουμένου και υποβάλλει προτάσεις για την εξατομικευμένη μεταχείριση του

5) συντάσσει τις προβλεπόμενες εκθέσεις για τους κρατούμενους των οποίων το περιεχόμενο είναι εμπιστευτικό

6) μεριμνά για την κάλυψη υλικών και ηθικών αναγκών των κρατουμένων σε συνεργασία με κοινωνικούς φορείς και άλλες ομάδες

7) προετοιμάζει τον απολυόμενο κρατούμενο και το περιβάλλον του για την ομαλή επανένταξή του και παρακολουθεί μετά την αποφυλάκιση όσες περιπτώσεις κρίνει απαραίτητο

8) εφαρμόζει τις μεθόδους κοινωνικής εργασίας με άτομα ή ομάδα».

Ο ίδιος ακριβώς νόμος (Κεφ. και άρθρο) αναφέρεται και στο βιβλίο των Κ.Δ. Σπινέλλη - Ν.Ε. Κουράκη «Σωφρονιστική νομοθεσία» (Νομική βιβλιοθήκη 1995, Αθήνα Γ' έκδοση (σελ. 200-201) όπως επίσης και στο βιβλίο των Πανούση Αλεξιάδη «Βασικοί κανόνες για τη μεταχείριση των κρατουμένων» (Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 1990) σελ. 379, 381.

Το νομοθετικό διάταγμα 1375 (Κεφ. 1 και άρθρα 1,2,3 και 4) της ελληνικής σωφρονιστικής νομοθεσίας από την εφημερίδα της κυβερνήσεως της ελληνικής Δημοκρατίας (29 Μαρτίου 1973, Αθήνα) για τη σύσταση και τη λειτουργία Κοινωνικής Υπηρεσίας στις φυλακές και τα Σωφρονιστικά και Αναμορφωτικά Καταστήματα Ανηλίκων αναφέρει τα ίδια με τα παραπάνω, προσθέτοντας ότι σε κάθε φυλακή ή κατάστημα εγκαθίσταται σε ιδιαίτερο χώρο Κοινωνική Υπηρεσία. Επίσης προσθέτει ότι η Κοινωνική Εργασία περιλαμβάνει εσωτερική και εξωτερική υπηρεσία. Η εσωτερική υπηρεσία συνίσταται α) σε συνεντεύξεις με κάθε κρατούμενο β) σε εργασία με ομάδες κρατουμένων. Η εξωτερική υπηρεσία συνίσταται α) σε επικοινωνία με τις οικογένειες των κρατουμένων, των εργοδοτών ή άλλων υπηρεσιών, οργανώσεων και ατόμων που έχουν σχέση με την αποκατάσταση των κρατουμένων στην κοινωνία και β) σε συμπάρασταση και προστατευτική επίβλεψη των απολυθέντων κρατουμένων ή όσων βρίσκονται σε άδεια. Επιπλέον για την εκτέλεση της εξωτερικής υπηρεσίας οι Κ.Λ. είναι δυνατόν να μετακινούνται εκτός έδρας μέχρι 10

ημέρες κατά μήνα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατόν να λάβουν γνώση των εκθέσεων των Κ.Α. ο διευθυντής, ο ιατρός, ο ψυχολόγος και ο ψυχίατρος της φυλακής ή του καταστήματος, ανώτερος ή ανώτατος υπάλληλος του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Ο Σωφρονιστικός κώδικας του 1967 (Κεφάλαιο Δ' άρθρα 124, 125 και 126) αναφέρει τα ίδια με τον σωφρονιστικό κώδικα 1989 (παράγραφοι 6,7) προσθέτοντας ότι σε κάθε κατάσταση ανάλογα με τον αριθμό των κρατουμένων τοποθετούνται Κ.Α. για να επιτελέσουν το έργο τους. Οι Κ.Α. τελούν υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του διευθυντού του καταστήματος. Επίσης ο Κ.Α. φροντίζει για την επαγγελματική αποκατάσταση των κρατουμένων. Επιπλέον ο Κ.Α. πρέπει να ασκεί την προστασία με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αποβαίνει αισθητή στον προστατευόμενο τους υποχρέωση, αλλά ως φιλική με σκοπό να επιτύχει την επάνοδο του απολυθέντος στην ομαλή κοινωνία.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.Δ. 1735/1973 στις υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης ο θεσμός εισήχθη το 1973 πρώτα στα Ιδρύματα αγωγής ανηλίκων, στα δικαστήρια ανηλίκων και στις Εταιρείες Προστασίας ανηλίκων, αρχικά υπό την ιδιόμορφη κατάσταση των απεσπασμένων από τον Ε.Ο.Π., αργότερα δε υπό την μορφή της κρατικής υπηρεσίας.

Επίσης προσθέτει ότι εάν ο κρατούμενος πρόκειται να εγκατασταθεί σε άλλη πόλη ο Κ.Α. ενημερώνει εγκαίρως με εμπιστευτική αναφορά της Διεύθυνσης την Κοινωνική Υπηρεσία της πόλης αυτής, εάν υπάρχει, για την συμπάρσταση προς τον απολυθέντα και την διευκόλυνση της αποκατάστασής του. Επιπλέον σε περίπτωση μεταγωγής κρατουμένου ο Κ.Α. συντάσσει εμπειριστατωμένη έκθεση περί του ιστορικού του, η οποία διαβιβάζεται δι' εμπιστευτικής αναφοράς της διεύθυνσης για ενημέρωση της κοινωνικής υπηρεσίας της φυλακής, όπου μετάζεται ο κρατούμενος. επιπρόσθετα ο Κ.Α. δικαιούται να λάβει γνώση του περιεχομένου της αλληλογραφίας του κρατούμενου. Δεν πρέπει να ασχολείται με εργασίες άσχετες με τα καθοριζόμενα από το νόμο καθήκοντα του, ιδιαίτερα δε με ασχολίες που μπορούν να δημιουργήσουν δυσχέρειες στην σωστή επαφή του με τον κρατούμενο ή την οικογένειά του (π.χ. λογοκρισία της αλληλογραφίας, έρευνα σε ατομικά είδη ή χώρους, σωματική έρευνα συγγενών, εποπτεία κατά το επισκεπτήριο κλπ)

Ο σωφρονιστικός κώδικας του 1989 και 1973 μία έκθεση με θέμα «Περί του τρόπου λειτουργίας των Κοινωνικών Υπηρεσιών φυλακών και άλλων καταστημάτων» προς τους κ.κ. Διευθυντές φυλακών, Σωφρονιστικών και θεραπευτικών καταστημάτων και Ιδρυμάτων αγωγής ανηλίκων (Αθήνα 29-10-1977) τονίζει ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες στις φυλακές αποτελούν πλέον πραγματικότητα και πρέπει να θεωρούνται αναπόσπαστο μέρος των σωφρονιστικών υπηρεσιών. Για να λειτουργήσει όμως ο χρήσιμος αυτός θεσμός κατά τον αποτελεσματικότερο τρόπο, απαιτείται να χαραχθούν ορισμένες γενικές αρχές οι οποίες θα βοηθήσουν τόσο το παλιό σωφρονιστικό προσωπικό όσο και τους Κ.Α. να συνειδητοποιήσουν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του και τα όρια αυτών και να συνεργασθούν κατά τρόπο αποτελεσματικό με στόχο τον σωφρονισμό των κρατουμένων, την επιτυχή προετοιμασία της αποκαταστάσεως του, την πρόληψη της υποτροπής τους και έμμεσα την προστασία του κοινωνικού συνόλου από τις επιπτώσεις της εγκληματικότητας. Επίσης προσθέτει ότι όπου υπηρετούν περισσότεροι του ενός Κ.Α. η εξωτερική τους εργασία πρέπει να ρυθμίζεται κατά τρόπο ώστε να μ συμπίπτει, εκτός εκτάκτων αναγκών κατά τη κρίση του διευθυντού και του Κ.Α., ώστε να υπάρχει

πάντοτε στη φυλακή Κ.Α. για την αντιμετώπιση εσωτερικών περιστατικών και ιδιαίτερα των περιπτώσεων των νεοεισερχομένων ή των απολυομένων ή της επίσκεψης συγγενικών προσώπων των κρατουμένων. Επιπρόσθετα οι Προϊστάμενοι της Κοινωνικής Υπηρεσίας όπου υπάρχουν οφείλουν :

α) να κατανέμουν τις υποθέσεις των κρατουμένων στους Κ.Α. λαμβάνοντας υπ όψη τους για κάθε περίπτωση την πείρα και τις ικανότητες του Κ.Α. σε συνδυασμό με το είδος της υπόθεσης και την προσωπικότητα του κρατούμενου:

β) να εποπτεύουν και να ελέγχουν τακτικά την ποιοτική και ποσοτική εργασία των Κ.Α.

γ) να καταρτίζουν κάθε μήνα το πρόγραμμα εσωτερικής και εξωτερικής εργασίας κάθε Κ.Α. και να υποβάλλουν στον Διευθυντή της φυλακής για την τελική έγκριση.

δ) να φροντίζουν για την στενότερη συνεργασία των Κ.Α. με τους διδασκάλους και επιμελητές.

ε) να χειρίζονται προσωπικά και κατά την κρίση τους και ανάλογα των αναγκών της υπηρεσίας, ορισμένες υποθέσεις που λόγω της φύσης ή της προσωπικότητας του κρατουμένου απαιτούν ειδική εμπειρία.

στ) να ενημερώνουν τον Διευθυντή για κάθε θέμα που αφορά την λειτουργία της Κοινωνικής Υπηρεσίας ως και συγκεκριμένες υποθέσεις.

ζ) να τηρεί τις αποφάσεις του Υπουργείου και να ενημερώνει τους Κ.Α. και να μεριμνά για την ορθή και ταχεία εφαρμογή και εκτέλεση τους.

η) να μεριμνά για την τήρηση στατιστικής κίνησης της Κ.Υ. και να καταρτίζει κάθε έτος έκθεση απολογισμού του έργου αυτής, την οποία θα υποβάλλει στην Δ/ση και στο Υπουργείο.

θ) να συγκεντρώνει τους Κ.Α. σε κοινά συμβούλια για την ενημέρωση και ανταλλαγή απόψεων για τη λειτουργία της κοινωνικής υπηρεσίας.

Ο Σ.Κ.Α.Ε. απευθυνόμενος στον Αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης και Υπουργό Δικαιοσύνης, στον Γενικό Γραμματέα Υπουργείο Δικαιοσύνης, στην Δ/ση Σωφρονιστικής μεταχείρισης ενηλίκων, στην Διεύθυνση Επιθεώρησης, στον Νέστορα Κουράκη, στον Στέργιο Αλεξιάδη, στον Γιάννη Πανούση, στον Ο.Σ.Υ.Ε Κορυδαλλό, στον Σ.Κ.Α.Ε. και τα μέλη του Σ.Κ.Α.Υ.Δ. (Κορυδαλλός 4η Μαρτίου 1991) επισημαίνει ότι ο κλάδος των Κ.Α. όλα αυτά τα χρόνια που υπάρχει εργάζεται και αγωνίζεται μέσα στα σωφρονιστικά καταστήματα και τις φυλακές έχει αναπτύξει έντονη και ουσιαστική δραστηριότητα. Παρ' όλες τις αντίξοες συνθήκες εργασίας τις ελλείψεις σε υλικοτεχνική βοήθεια, τον μεγάλο και συνεχώς αυξανόμενο αριθμό των κρατουμένων και τον μικρό αριθμό των Κ.Α. που υπηρετούν, οι Κ.Α. δεν περιορίστηκαν σε μία παθητική αποδοχή του ρόλου τους.

Οι Κ.Α. σαν επαγγελματίες, είναι καθιερωμένοι μέσα στο χώρο των φυλακών και έχουν αναπτύξει με δική τους πρωτοβουλία δραστηριότητες πλέον των καθιερωμένων σε πολλά καταστήματα, κυρίως πάνω σε θέματα που αφορούν την οργάνωση ψυχαγωγίας, πολιτιστικών και κοινωνικών προγραμμάτων και την κινητοποίηση διαφόρων κοινωνικών φορέων, για την καλύτερη διαβίωση των κρατουμένων, χωρίς καμία εξωτερική βοήθεια και υποστήριξη.

Σε έκθεση του Σ.Κ.Α.Ε. προς τον Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Δικαιοσύνης (Κοινοποίηση Ο.Σ.Υ.Σ. 1992) γίνεται αναφορά για το τμήμα

επιθεώρησης Κοινωνικής εργασίας των καταστημάτων κράτησης, θεραπευτικών και σωφρονιστικών καταστημάτων. Η επιθεώρηση του επιτελούμενου από τους Κ.Α. έργου. Ο συντονισμός, η εποπτεία και η παροχή γενικών οδηγιών, για την υποβοήθηση της άσκησης της Κοινωνικής Εργασίας. Η τήρηση αρχείων και η επεξεργασία στατιστικών στοιχείων από την εργασία των Κ.Α. και η αξιολόγησή τους.

Η συμμετοχή στον σχεδιασμό και προγραμματισμό σε θέματα που αφορούν την πρόληψη, την καταστολή και τη μετασωφρονιστική μεταχείριση συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων για τα θέματα αυτά.

Η μελέτη, επεξεργασία και η εφαρμογή ενιαίου, απλού, γραφειοκρατικού συστήματος, στις Κοινωνικές Υπηρεσίες.

Η άμεση συνεχής και αντικειμενική ενημέρωση των αρμοδίων οργάνων, για τα προβλήματα του κλάδου. Τήρηση μητρώου και στοιχείων κοινωνικών λειτουργών (επίπεδο εκπαίδευσης, ξένες γλώσσες, μετεκπαίδευση). Η κατάρτιση προγραμμάτων επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης των Κ.Α. Η υποβολή εκθέσεως επιθεώρησης στον Γενικό Διευθυντή Σωφρονιστικής Πολιτικής, Η υποβολή σχετικής ετήσιας έκθεσης στον Υπουργό Δικαιοσύνης, στον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και στους Γενικούς Διευθυντές Σωφρονιστικής Πολιτικής και Οργάνωσης και Πληροφορικής Προσωπικού, Οικονομικών και Τεχνικών θεμάτων.

Όσον αφορά την εσωτερική υπηρεσία. Η κοινωνική υπηρεσία διαθέτει δύο γραφεία και κάθε Κ.Α. σε καθημερινή βάση επικοινωνεί με τους κρατούμενους που επιθυμούν να συζητήσουν κάποιο πρόβλημα τους με όποιους είναι απαραίτητη η επέμβαση και η βοήθεια του Κ.Α. Επίσης γίνεται ενημέρωση των νεοεισερχομένων κρατούμενων στο Ψυχιατρείο, για το ρόλο και τον τρόπο επικοινωνίας με τον Κ.Α. Τον Κ.Α. επισκέπτονται και συνεργάζονται άτομα του οικογενειακού περιβάλλοντος, επίσης του κοινωνικού και επαγγελματικού περιβάλλοντος των κρατούμενων κατά τη διάρκεια του επισκεπτηρίου. Ακόμη την Κ.Υ. επισκέπτονται συνήγοροι εκπρόσωποι διάφορων φορέων φιλανθρωπικών οργανώσεων, προξενείων και διάφορα άλλα άτομα που επιθυμούν να βοηθήσουν του κρατούμενου ή έχουν να δώσουν σημαντικές πληροφορίες που αφορούν την προσωπικότητα του κρατούμενου.

Οι Κ.Α. επικοινωνούν και τηλεφωνικά με διάφορες υπηρεσίες, φορείς, εργοδότες, προξενεία, συνηγόρους και πρόσωπα του οικογενειακού περιβάλλοντος για την επίλυση ορισμένων επειγόντων και εκτάκτων περιστατικών και ενημερώνουν τους ενδιαφερόμενους - κρατούμενους. Επίσης ο Κ.Α. σε πολλές περιπτώσεις προσέφερε υποστήριξη, συμβουλευτική και ενθάρρυνση για να ξεπεραστούν καταστάσεις έντονου άγχους, φόβου και αγωνίας. Οι Κ.Α. ασχολήθηκαν επίσης με αρκετή γραφική εργασία όπως είναι : Η καταγραφή κοινωνικού ιστορικού πολλών κρατούμενων ή συμπλήρωση ευρετηρίων της κοινωνικής υπηρεσίας, ημερολόγιο ενεργειών, ευχητήριες κάρτες και ευχαριστήριες επιστολές σε συγγενικά πρόσωπα και σε άλλα πρόσωπα που προσέφεραν βοήθεια στους απόρους κρατούμενους.

Οι Κ.Α. συντάσσουν εκθέσεις κοινωνικής έρευνας, εκθέσεις διαγωγής κρατούμενων, αιτήσεις για έκδοση πιστοποιητικών κρατήσεων, ιατρικών γνωματεύσεων, προσωρινή απόλυση με εγγύηση κλπ και αιτήσεις και εκθέσεις κοινωνικής έρευνας για κρατούμενους που ήθελαν να τελέσουν γάμο μέσα στη φυλακή.

Επίσης ετοιμάζουν οι Κ.Λ. τα απαραίτητα δικαιολογητικά και εκθέσεις κοινωνικής έρευνας και οικονομικής κατάστασης κρατουμένων αποφυλακιζομένων για την επιδότηση απ τον Ο.Α.Ε.Δ.

Συνεργάζονται με το ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, ΟΓΑ και άλλα ταμεία.

Παραπέμπουν αρκετές περιπτώσει στα Κέντρα Πρόνοιας των διαφόρων Νομαρχιών για την επιδότηση της συζύγου και των ανηλίκων παιδιών, απόρων κρατουμένων.

Επιλαμβάνονται της ρύθμισης - πληρωμής χρεών κρατουμένων, διαφόρων εξόδων και χρηματικών ποινών.

Ενεργούν για την επίσκεψη συμβολαιογράφων για την αναγνώριση εξωγάμων τέκνων, έκδοσης διαζυγίων κλπ.

Φροντίζουν οι Κ.Λ. για την τακτική οικονομική ενίσχυση απόρων κρατουμένων μέσω του φιλόπτωχου ταμείου της φυλακής.

Επίσης ενεργούν για την τοποθέτηση σε στέγη αποφυλακιζομένων που είχαν πρόβλημα και την τοποθέτηση απροστάτευτων ανηλίκων παιδιών στο ΠΙΚΠΑ

Με ευθύνη της Κ.Υ. λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη η οποία παρουσιάζει μεγάλη κίνηση.

Συνεργάστηκαν και κινητοποίησαν εκκλησιαστικές οργανώσεις, επιχειρήσεις συλλόγους και διάφορα άτομα που πρόσφεραν χρήματα και διάφορα είδη ιματισμού και υγιεινής σε άπορους κρατούμενους.

Επίσης λειτούργησαν οι ομάδες αυτοβοήθειας του Κ.ΕΘΕ.Α.

Κατά τη διάρκεια του έτους 1993 πραγματοποιήθηκαν αρκετές ενημερωτικές εκπαιδευτικές επισκέψεις όπως και επισκέψεις φιλόνητων, επιτροπών και εκπροσώπων του Ε.Ε.Σ. και ιερέων. Τέλος πραγματοποιήθηκαν και ψυχαγωγικές μουσικές εκδηλώσεις.

Όσον αφορά την εξωτερική υπηρεσία οι Κ.Λ. επισκέφθηκαν οικογένειες κρατουμένων και διάφορα άλλα συγγενικά πρόσωπα, εργοδότες, δικηγόρους, δικαστές υπηρεσίες, δικηγορικούς συλλόγους, ταχυδρομεία, τράπεζες, νοσοκομεία, ψυχιατρεία, κέντρα πρόνοιας, προξενεία, πρεσβείες καθώς και διάφορα Ιδρύματα και φορείς για συνεργασία τόσο για την επίλυση θεμάτων που αφορούν τους κρατούμενους, όσο και για την εφαρμογή διαφόρων προγραμμάτων στο πλαίσιο του Ψυχιατρείου.

Σ' ένα φυλλάδιο του συλλόγου Κοινωνικών Λειτουργών προς τον Υπουργό της Δικαιοσύνης Αθήνα (Κορυθαλλός 20-12-1993) (Πρόεδρος Βίνα Τσιλιγκάκη και Γεν. Γραμματέας Νίκος Κυριαζάκος) σημειώνεται ότι ο κλάδος των Κοινωνικών Λειτουργών που προσφέρει υπηρεσία στις φυλακές και τα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας επιδιώκει αδιάκοπα να αξιοποιηθεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, για το συμφέρον της υπηρεσίας. Τονίζεται η ανάγκη για την κάλυψη των κενών οργανικών θέσεων και να μπορούν να εφαρμοσθούν με επιτυχία διάφορα προγράμματα. Επίσης να είναι δυνατή η εφαρμογή και επιτυχία των νέων θεσμών που προβλέπει ο Ν. 1851/1989 (Επιστημονικά συμβούλια φυλακών, άδειες κρατουμένων, κοινωνική επανένταξη κλπ),

Σε μία έκθεση για τη λειτουργία και δραστηριότητες του έτους 1994 στο ψυχιατρείο του Κορυθαλλού αναφέρεται ότι ο αριθμός των Κ.Λ. για ένα διάστημα έφτασε τους τέσσερις επαγγελματίες, αλλά παρέμεινε στους τρεις. Πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι το κατάστημα αποτελεί και

κέντρο πρακτικής άσκησης για εκπαιδευόμενους Κ.Α., γεγονός που δημιουργεί πρόσθετες ευθύνες και υποχρεώσεις. Για την καλύτερη λειτουργία του τμήματος αποφασίσθηκε η σταθερή κατανομή των περιπτώσεων του συνόλου των κρατούμενων μεταξύ των τριών Κ.Α. σύμφωνα μετά επώνυμα των κρατούμενων ώστε ο κάθε Κ.Α. να μην περιμένει να του ανατεθεί μία περίπτωση, αλλά αυτόματα εφόσον εμπίπτει στα γράμματα ευθύνης του. Έτσι με τον τρόπο αυτό γνωρίζει από τη πρώτη στιγμή τόσο ο Κ.Α. όσο και ο κρατούμενος αλλά και οι λοιποί παράγοντες ποιος Κ.Α. θα ασχοληθεί. Επίσης καθιερώθηκε υποχρεωτική επαφή με κάθε νεοεισερχόμενο κρατούμενο με ταυτόχρονη συμπλήρωση περιληπτικού δελτίου για κάθε κρατούμενο. Επιπλέον καθιερώθηκε ειδικό βιβλίο στατιστικής κίνησης στο οποίο καταχωρούνται όλα τα εισερχόμενα στο τμήμα έγγραφα και σημειώνεται ο χρόνος παραλαβής και παράδοσης και ο Κ.Α. που θα ενεργήσει γι αυτό.

Πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι χρησιμοποιήθηκαν οι μέθοδοι Κ.Ε.

α) Κοινωνική εργασία κατά άτομο ή κατά περίπτωση όπου οι συνεντεύξεις των κρατούμενων γινόταν συγκεκριμένες ώρες. Η ημερήσια κίνηση συνεντεύξεων κατά Κ.Α. κυμαίνεται από 8-12 άτομα.

β) Κοινωνική εργασία με ομάδα

Παρά τη δυσκολία του χώρου τη ποικιλία των προβλημάτων και την αδυναμία να συμμετέχουν όλοι οι Κ.Α. στην εργασία με ομάδα κρίθηκε απαραίτητο και σκόπιμο να επαναλειτουργήσουν οι ομάδες Κ.Ε. που είχαν διακοπεί με την αποχώρηση της συναδέλφου Βίνας Τσίλιμιγκάκη. Στην αρχή υπήρχαν δύο ομάδες και στη συνέχεια συμπύχθηκαν σε μία των 11-13 ατόμων.

Για την είσοδο στην ομάδα υποβάλλεται αίτηση προς την υπηρεσία και ο υποψήφιος καλείται εφ' όσον μπορεί να ανταποκριθεί σε μία υπεύθυνη και δημιουργική συμμετοχή, υπάρχει θέση και αποδέχεται τους σκοπούς της ομάδας. Μέσα από την ομάδα ξεκίνησε μία προσπάθεια να εμπλουτισθεί με βιβλία η βιβλιοθήκη.

Η ομάδα ασχολήθηκε επίσης με την εκτύπωση κάρτας σχετικής με το περιεχόμενο της προσπάθειας της. Παράλληλα συγκροτήθηκε μουσικό τμήμα στο οποίο συμμετέχουν τρεις κρατούμενοι οι οποίοι σε τακτές ώρες και ειδικό χώρο κάνουν δοκιμές στα μουσικά όργανα που γνωρίζουν ώστε να συμβάλλουν σε εκδηλώσεις ψυχαγωγικές. Πρέπει επιπλέον να αναφερθεί ότι ο κάθε Κ.Α. πραγματοποιεί μία ημέρα την εβδομάδα εξωτερική εργασία.

Επίσης το τμήμα Κ.Ε. ασχολήθηκε με την ψυχαγωγία των κρατούμενων, έκανε ενέργειες για αύξηση των εσόδων του ταμείου φιλόνητων, ασχολήθηκε με τη λειτουργία και άλλων ομάδων ενημέρωσης και προετοιμασία για τους τοξικομανείς. Ήδη λειτουργεί ομάδα από το θεραπευτικό πρόγραμμα 18 άνω του ψυχιατρικού νοσοκομείου Αθηνών «Δαφνί και ανάλογη ομάδα από τους ναρκομανείς ανώνυμους και οι δύο αυτοί φορείς συνεργάζονται με το τμήμα Κ.Ε.

Επιπρόσθετα υπάρχει συνεργασία και με άλλους ομίλους εθελοντών ή μεμονωμένους φιλόνητους για επισκέψεις και ηθική υποστήριξη κρατούμενων που δεν έχουν επισκεπτήρια και συμπαράσταση.

Μία έκθεση από την γενική δ/ση σωφρονιστικής πολιτικής προς τους κ.κ. Διευθυντές των φυλακών, σωφρονιστικών και θεραπευτικών

καταστημάτων και προς του κ.κ. Κ.Λ. των ως άνω καταστημάτων (Αθήνα 19-7-995) αριθ πρωτ 77143 αναφέρει ότι μετά τη δημοσίευση του Ν. 2298/4-4-1995 με το οποίο ρυθμίζονται θέματα σωφρονιστικής πολιτικής και τροποποιούνται άρθρα το ν. 1851/89 και για την ορθή εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων κρίνεται απαραίτητη η επισήμανση των παρακάτω.

1) Οι Κ.Λ. των φυλακών, σωφρονιστικών και θεραπευτικών καταστημάτων σύμφωνα με τον Ν. 1851/89 και τον Ν. 2298/95 έχουν συγκεκριμένα καθήκοντα και μετέχουν όλων των συλλογικών οργάνων, που ρυθμίζουν τα θέματα σωφρονιστικής πολιτικής και μεταχείρισης των κρατουμένων, Κατά συνέπεια κρίνεται αναγκαία η κοινοποίηση στην Κοινωνική Υπηρεσία κάθε καταστήματος των εγκυκλίων διαταγών, των αποφάσεων και των εγγράφων του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

2) Για τη μεταγωγή, τη χορήγηση ειδικών επισκεπτηρίων και την τοποθέτηση σε εργασία των κρατουμένων, απαραίτητα λαμβάνεται υπόψη η γνώμη του Κ.Λ., όπως προβλέπεται από το Ν. 2298/95.

3) Οι Κ.Λ. θα πρέπει να διευκολύνονται για την εκτέλεση της εξωτερικής εργασίας κατά την οποία επισκέπτονται το οικογενειακό, κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον του κρατουμένου ως και διάφορους κοινωνικούς φορείς για την επίτευξη των στόχων της μεταχείρισης και της προετοιμασίας για την κοινωνική και επαγγελματική του επανένταξη.

4) Η εξωτερική υπηρεσία του Κ.Λ. θα γίνεται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα και σε τακτή ημέρα εκτός εάν προκύψει έκτακτη υπηρεσιακή ανάγκη. Η ημέρα της εξωτερικής υπηρεσίας δεν πρέπει να προηγείται ή να έπεται αργιών ή αδειών απουσίας του Κ.Λ.

5) Για τον καλύτερο συντονισμό, εποπτεία και παρακολούθηση του έργου των Κ.Λ. και την παροχή οδηγιών για την υποβοήθησή τους θα πρέπει να γίνεται ενημέρωση της Επιθεώρησης Κοινωνικών Λειτουργιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης για ενέργειες που αφορούν την μεταχείριση των κρατουμένων (προγράμματα, εκδηλώσεις, συνεργασίες με άλλους φορείς, δυσκολίες κλπ) τη γενικότερη λειτουργία της Κοινωνικής Υπηρεσίας και να της κοινοποιούν τα σχετικά έγγραφα.

Το βιβλίο οι ελληνικές φυλακές από τον νόμο στην πραγματικότητα Β' Συνέδριο (εταιρεία Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργιών για τη δημοκρατία και τις ελευθερίες εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα -Κομοτηνή 1994 αναφέρει τα ίδια με τον σωφρονιστικό κώδικα του 1989 προσθέτοντας ότι ο ρόλος του Κ.Λ. στο νέο κώδικα είναι σημαντικά αναβαθμισμένος. Επίσης ο νέος οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης προβλέπει αύξηση των οργανικών θέσεων των Κ.Λ. τη δημιουργία τμήματος ΚΕ. στις 4 μεγαλύτερες φυλακές και Επιθεωρητή Κ.Λ. που όμως μετά από δύο σχεδόν χρόνια παραμένουν στα χαρτιά.

Είναι γνωστό ότι ο αριθμός των ΚΛ που εργάζονται στις φυλακές παράρτημα... δυσανάλογα μικρός, σε σχέση με τον αριθμό των κρατουμένων ώστε οι Κ.Λ. να μην προλαβαίνουν να γνωρίζουν τον κρατούμενο.

Επίσης σε πολλές περιπτώσεις πιέζεται για να ανταποκριθεί και να προσφέρει την απαιτούμενη υποστήριξη και βοήθεια στον κρατούμενο που προσπαθεί να επιλύσει τα προβλήματα που τον απασχολούν (πρακτικά, οικογενειακά, ψυχολογικά, κοινωνικά, προσαρμογής, επαγγελματικά, σχέσεων, κλπ) δεν μπορεί να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις μίας οργανωμένης μετασωφρονιστικής αγωγής. Υπάρχουν φυλακές όπου δεν

υπηρετεί κανένας Κ.Λ. Όμως εκτός από τον περιορισμένο αριθμό είναι περιορισμένος και ο ρόλος που παίζει ο Κ.Λ. Αρκετοί έχουν αποχωρήσει λόγω συνταξιοδότησεως, παραιτήσεως ή αποσπάσεως και όλα αυτά τα χρόνια δεν έχουν πληρωθεί οι κενές οργανικές θέσεις.

Έτσι συρρικνωμένος ο κλάδος σε αριθμό έχει περιορισμένη δυνατότητα παρέμβασης στην αλλαγή της ήδη υπάρχουσας νοοτροπίας της φυλακής όπου πρωταρχικό-ρόλο παίζει η τάξη και η ασφάλεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Κριτικές απόψεις των σπουδαστριών

Μετά από επίπονη μελέτη έγκυρων επιστημονικών πηγών για τη δομή και λειτουργία των ελληνικών σωφρονιστικών καταστημάτων ενηλίκων, μέσω της βιβλιογραφίας η οποία αναγράφεται στο τέλος της πτυχιακής εργασίας και αφού πραγματοποιήθηκαν προσωπικές επαφές των σπουδαστριών (Διαμαντοπούλου Δόμνα, Παπαθεοδώρου Θεοδώρα και Κεχαγιά Μαρία) με αρμόδιες διευθύνσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης (τη δ/ση επιμόρφωσης και επαγγελματικής κατάρτισης κρατουμένων και τη δ/ση κοινωνικής εργασίας) και με επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς των φυλακών Κορυδαλλού, Αγίου Στεφάνου Πάτρας και Διαβατών Θεσσαλονίκης, δημιουργήθηκε σύγχυση στην κριτική εκτίμηση των σπουδαστριών σχετικά με τα θεωρητικά και πρακτικά δεδομένα που αναφέρονται και χαρακτηρίζουν τις ελληνικές φυλακές σήμερα. Διότι διαπιστώθηκε ότι τα ισχύοντα δεδομένα ανατρέπουν και απομυθοποιούν την επιστημονική θεωρητική βάση των ελληνικών σωφρονιστικών καταστημάτων.

Με αφορμή τα προαναφερθέντα δημιουργήθηκαν οι παρακάτω προβληματισμοί :

Παρά το γεγονός ότι η επιστημονική θεωρητική βάση της λειτουργίας των ελληνικών σωφρονιστικών καταστημάτων ενηλίκων, κάνει λόγο για ισότητα μεταχείρισης κρατουμένων, για διάκριση των κρατουμένων σε κατηγορίες, όρους υγιεινής διαβίωσης κρατουμένων για επαρκείς χώρους, για έκτιση ποινών, για σωφρονιστική αγωγή κρατουμένων, για εργασία κρατουμένων για αμοιβές και μεταϊδρυματική αγωγή καθώς και για επαρκές προσωπικό καταστημάτων παρόλα αυτά οι ελληνικές φυλακές σήμερα παρουσιάζουν φοβερές ελλείψεις και ως χώροι και ως προς την κάλυψη του σωφρονιστικού τους έργου, διότι ούτε ισότητα μεταχείρισης κρατουμένων ισχύει, ούτε διάκριση των κρατουμένων σε κατηγορίες γίνεται, ούτε υγιεινή όροι διαβίωσης των κρατουμένων υπάρχουν, ούτε επαρκείς χώροι έκτισης ποινών, ούτε η αγωγή των κρατουμένων οδηγεί στον σωφρονισμό, ούτε εργασία για όλους τους κρατούμενους υπάρχει και ούτε η μεταϊδρυματική αγωγή οδηγεί στην κοινωνική και επαγγελματική αποκατάσταση των αποφυλακισμένων.

Συγκρίνοντας τα εμπειρικά δεδομένα με αυτά της θεωρίας που έχουν συλλεγεί μέσα από αυτή τη μελέτη, διαπιστώνεται ότι οι θεσμοί και οι κανόνες στην ελληνική σωφρονιστική νομοθεσία δεν έχουν πλήρη και επαρκή εφαρμογή. Εξαιτίας αυτής της πραγματικότητας οι εξεγέρσεις και οι διαμαρτυρίες των κρατουμένων έχουν ενταθεί επικίνδυνα τα τελευταία χρόνια.

Είναι ευχής έργο η πολιτεία και η εκάστοτε κυβέρνηση να λάβουν σοβαρά υπόψιν τους την άμβλυση μεταξύ της θεωρίας και πράξης όσον αφορά το ελληνικό σωφρονιστικό σύστημα και να λάβουν δραστικότερα μέτρα για την επίλυση των υπαρχόντων προβλημάτων.

Από την μεριά των σπουδαστριών προτείνονται τα ακόλουθα :

- 1) Αποσυμφόρηση των σωφρονιστικών καταστημάτων

2) Δημιουργία γυναικείων φυλακών και σε άλλα μέρη της Ελλάδας και όχι μόνο στην Αθήνα

3) Διορισμός μεγαλύτερου ποσοστού μόνιμου επιστημονικού προσωπικού στο χώρο των σωφρονιστικών καταστημάτων όπως Κοινωνικών Λειτουργών, Ψυχολόγων, Ψυχιάτρων, ιατρών, εκπαιδευτικών και εγκληματολόγων.

4) Δημιουργία περισσότερων επιμορφωτικών προγραμμάτων στις φυλακές όπως προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενασχόληση με εικαστικές τέχνες. (ζωγραφική, γλυπτική, μουσική).

5) Ίδρυση σχολείων αναλφάβητων και μεταπτυχιακών σπουδών σε κατάσταση ανελευθερίας καθώς και τη δημιουργία βιβλιοθηκών μέσα σ' αυτούς τους χώρους.

6) Εκπαίδευση των σωφρονιστικών υπαλλήλων σε σχολές ψυχολογίας, εγκληματολογίας και γενικώς συμπεριφοράς παραβατικών ατόμων.

7) Διάδοση των αναγκαίων γνώσεων και πληροφοριών προς διάπλωση ήθους και ελευθέρου πνεύματος, κοινωνική ενημέρωση και καταπολέμηση της προκατάληψης δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

8) Εξασφάλιση πόρων για την ίδρυση ταμείων στήριξης και παρέμβασης της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, κυρίως των κοινωνικών πυρήνων και πρωτοβουλιών.

9) Έμφαση στη δημιουργία αγροτικών φυλακών για καθαρά ποινικούς κρατούμενους και κέντρων αποτοξίνωσης για τοξικοεξαρτημένους. Επίσης έμφαση στο καθεστώς της ημιελεύθερης διαβίωσης και ίδρυση βιοτεχνιών και μονάδων παραγωγής σύγχρονης παραγωγής προϊόντων από φυλακισμένους και αποφυλακισμένους με ταυτόχρονη οικονομική τους χειραφέτηση μέσω εργασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Α'

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (Νόμος 1851 «Κώδικας Βασικών Κανόνων για την μεταχείριση των κρατουμένων και άλλες διατάξεις» Νόμος 2298 «Σχεδιασμός και εφαρμογή σωφρονιστικής πολιτικής και άλλες διατάξεις»).

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 15 ΜΑΪΟΥ 1989	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 122
------------------------	--------------	-----------------------

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1851

Κώδικας βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατούμενων και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Χωρίζεται ο Κώδικας βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατούμενων που συντάχθηκε από την ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή η οποία συγκροτήθηκε σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 35 του ν. 1406/1981 και με την απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης αριθ. 65912/1984.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Γενικές αρχές

Άρθρο 1

Σκοπός της εκτέλεσης των στερητικών της ελευθερίας ποινών

1. Η εκτέλεση των ποινών αποβλέπει στην αγωγή των κρατούμενων και στην κοινωνική τους επανένταξη.
2. Η μεταχείριση των κρατούμενων πρέπει να τείνει στην επίτευξη του παραπάνω σκοπού.

Άρθρο 2

Μεταχείριση κρατούμενων

Η μεταχείριση των κρατούμενων πρέπει να μην είναι ταπεινωτική και να γίνεται με τρόπο ώστε να επιλύονται οι δυσμενείς συνέπειες της στέρησης της ελευθερίας, να διασφαλίζεται ο σεβασμός της αξιοπρέπειας του ανθρώπου και να ενθαρρύνεται ο αυτοσεβασμός και η αναγνώριση του αισθήματος ευθύνης, με την επιστολή των αναγκών των κρατούμενων για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του καταστήματος κράτησης.

Άρθρο 3

Ισοτιμία μεταχείρισης

Απαγορεύεται κάθε διάκριση στη μεταχείριση των κρατούμενων και ιδίως εκείνη που βασίζεται στη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την προέλευση, τις ιδεολογικές πεποιθήσεις. Επιτρέπεται όμως βάσει επιστημονικών και άλλων, ή διαφορετικών μεταχειρίσεων των κρατούμενων κατά κατηγορίες, όπως ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 4

Νομιμότητα της εκτέλεσης

Η μεταχείριση των κρατούμενων γίνεται όπως ορίζει ο νόμος και οι κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του.

Άρθρο 5

Βασικά δικαιώματα κρατούμενων

1. Οι κρατούμενοι δεν τιμωρούνται λόγω της στερήσεως της ελευθερίας τους, στην άσκηση των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζει ο νόμος. Όταν αδύνατο να ασκήσουν ένα δικαίωμα αυτοπροσώπως, μπορούν να το ασκήσουν με αντιπρόσωπο.

2. Σε περίπτωση παρανομίας ενέργειας σε βάρος των κρατούμενων ή προσβολής των δικαιωμάτων τους από οποιοδήποτε μέλος του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να προσεύχονται έγγραφως και χωρίς καθυστέρηση στην ιεραρχικά προϊστάμενη σωφρονιστική αρχή και στη συνέχεια στο δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών.

3. Η διεύθυνση του καταστήματος υποχρεούται να διαβιβάζει χωρίς καθυστέρηση κάθε αναφορά ή επιστολή κρατούμενου απευθυνόμενη προς οποιαδήποτε δημόσια αρχή, χωρίς να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου της.

4. Όλοι αδιακρίτως οι κρατούμενοι ημεδαποί και αλλοδαποί απολαμβάνουν, κατά το Σύνταγμα και τους νόμους, ελευθερίας της θεσπευτικής συνείδησης και τους εξασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, η άσκηση των θεσπευτικών τους καθηκόντων από λειτουργό του θεσπεύματος ή του δόγματος στο οποίο ανήκουν.

Άρθρο 6

Υποχρεώσεις και περιορισμοί των κρατούμενων

1. Οι κρατούμενοι δεν έχουν άλλες υποχρεώσεις ούτε υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς εκτός από αυτούς που προδίδονται οριτά στους νόμους και στις κατ' εξουσιοδότηση τους εκδιδόμενες κανονιστικές πράξεις.

2. Σε γενική υποχρέωση έχουν να συμμορφώνονται προς τις οδηγίες των σωφρονιστικών υπαλλήλων, εκτός αν είναι προδήλως παράνομες, και να συνεργάζονται πρόθυμα με αυτούς για την εξασφάλιση της τάξης, της ασφάλειας και της καλύτερης δυνατής κοινής διαβίωσης μέσα στο κατ' εστέρηση κράτησης.

Άρθρο 7

Καθήκοντα της Πολιτείας πριν και μετά την απελευθέρωση

Η Πολιτεία έχει καθήκον να μεριμνά, πριν και μετά την απελευθέρωση, για την κοινωνική επανένταξη των κρατούμενων και την

κόνηρα για την προσαρμογή τους στο κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον, τη συμπλήρωση της διαπαιδαγώγησής τους και την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Διάκριση των κρατούμενων σε κατηγορίες
Έρευνα προσωπικότητας

Άρθρο 8

Σκοπός της διάκρισης

1. Η διάκριση των κρατούμενων σε κατηγορίες έχει σκοπό την εξειδίκευση της μεταχείρισής τους.
2. Η διαφορετική μεταχείριση των κρατούμενων κατά κατηγορίες δεν πρέπει να προσβάλλει την αξιοπρέπεια του ανθρώπου.
3. Οι κρατούμενοι κάθε κατηγορίας διαβιώνουν σε χωριστά καταστήματα ή τμήματα καταστημάτων.

Άρθρο 9

Νέοι κρατούμενοι

1. Νέοι, κατά την έννοια του Κώδικα αυτού, είναι οι κρατούμενοι που δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό πρώτο έτος της ηλικίας τους. Οι νέοι εκτίουν τις επιβαλλόμενες σε αυτούς κυρώσεις αποκλειστικά σε ειδικά καταστήματα και υποβάλλονται σε μεταχείριση παιδαγωγικού και θεραπευτικού χαρακτήρα. Οι νέοι κρατούμενοι διαβιώνουν χωριστά από τους ενήλικους κρατούμενους, οποιασδήποτε κατηγορίας.
2. Στα ειδικά καταστήματα μπορούν να παραμένουν έως τη συμπλήρωση του εικοστού πέμπτου έτους της ηλικίας για την ολοκλήρωση της αγωγής τους, εφόσον παρέχουν ασφαλή δείγματα βελτίωσης.

Άρθρο 10

Ενήλικοι κρατούμενοι

1. Όσοι τιμωρούνται για πρώτη φορά σε ποινή στέρησης της ελευθερίας υπόκεινται σε μεταχείριση προσρμοσμένη στην κατάσταση τους αυτή. Η διαβίωσή τους στα καταστήματα κράτησης, ιδίως όταν εκτίουν βραχυχρόνιες στέρητικές της ελευθερίας ποινές, πρέπει να γίνεται σε ειδικό κατάστημα ή σε χωριστά τμήματα των καταστημάτων και να αποφεύγεται κάθε έπoψη με υπότροπους κρατούμενους.
2. Οι καταδικασμένοι ως υπότροποι, καθ' έλη ή καθ' επάγγελμα, εγκληματίες, κατά τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα, καθώς και όσοι είναι ιδιαίτερα επικίνδυνοι, δυσάγωγοι ή παρουσιάζουν δυσχέρειες προσαρμογής στην κοινή διαβίωση μέσα στο κατάστημα, υπόκεινται σε μεταχείριση που εσσοκοπεί στον εθισμό τους στη συμβίωση μέσα στα πλαίσια έντασης του σεβασμού της αξιοπρέπειας του ανθρώπου. Τα πρόσωπα αυτά κρατούνται σε ιδιαίτερα καταστήματα ή πτέρυγες καταστημάτων.
3. Κρατούμενοι που εκτίουν μακροχρόνιες στέρητικές της ελευθερίας ποινές δεν υποβάλλονται, γι' αυτόν και μόνο το λόγο, σε αυστηρότερο καθεστώς διαβίωσης, εκτός αν το επιβάλλουν λόγοι ασφαλείας.

Άρθρο 11

Ειδικές κατηγορίες κρατούμενων

1. Άτομα με εντόνως ψυχοπαθήτικη προσωπικότητα υποκείμενα, στο κατάστημα κράτησης ή σε άλλο ειδικό κατάστημα, σε μεταχείριση που προσαρμόζεται στην προσωπικότητά τους και αποδίδει κυρίως σε ψυχοθεραπευτικούς σκοπούς.
2. Κρατούμενοι που εμφανίζουν άλλες ψυχικές διαταραχές υποβάλλονται σε ειδική θεραπευτική μεταχείριση στο κατάστημα κράτησης ή σε άλλο ειδικό κατάστημα.

3. Άτομα με εξάρτηση από τοξικές ουσίες (τοξικομανείς) υφίστανται θεραπευτική μεταχείριση σε κέντρο αποεξίχνωσης και αποκατάστασης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

4. Στις παραπάνω περιπτώσεις δεν περιλαμβάνονται οι επικίνδυνοι σκαταλόγιστοι, στους οποίους έχουν επιβληθεί μέτρα ασφαλείας.

Άρθρο 12

Υπόδοχοι

1. Οι όροι διαβίωσης των υπόδοχων στο κατάστημα πρέπει να είναι ανάλογοι προς την ελεύθερη διαβίωση, εκτός αν η προσωπικότητά τους ή ο προηγούμενος βίος τους επιβάλλουν ειδική μεταχείριση. Η τελευταία προσδιορίζεται με απόφαση του δικαστηρίου εκτέλεσης των ποινών.
2. Οι υπόδοχοι διαμένουν σε χωριστά τμήματα και σε ιδιαίτερες κοιτώνες χωρίς καμία επικοινωνία με τους λαπαούς κρατούμενους.
3. Οι υπόδοχοι υποκείμενοι μόνο στους απολύτως αναγκαίους περιορισμούς της ελευθερίας τους για να μην αποδράσουν, να μην παρεμποδίσουν το έργο της ανάκρισης και να μη διαταράξουν την κανονική λειτουργία του καταστήματος.

Άρθρο 13

Κρατούμενοι για χρέη

Οι κρατούμενοι για χρέη καθώς και οι οφειλέτες χρηματικής ποινής ή προστίμου ή δικαστικών εξόδων μένουν σε ιδιαίτερο τμήμα του καταστήματος και δεν υπόκεινται σε άλλους περιορισμούς εκτός από εκείνους που είναι αποτέλεσμα της στέρησης της ελευθερίας τους και αναγκαίοι για την ομαλή λειτουργία του καταστήματος.

Άρθρο 14

Καθορισμός και εφαρμογή μεταχείρισης

Οι κρατούμενοι που εκτίουν ποινή στέρησης της ελευθερίας πάνω από ένα έτος συνεργάζονται στη διερεύνηση της προσωπικότητάς τους για να καταστεί δυνατός ο καθορισμός και η εφαρμογή κατάλληλης μεταχείρισης κατά το διάστημα της έκτασης της στέρησης της ελευθερίας ποινής, καθώς και η μεταϊσοματική αρωγή και συνδρομή στην κοινωνική τους επανένταξη.

Άρθρο 15

Κέντρο και πτέρυγες προσανατολισμού και παρατήρησης
Επιστημονικά συμβούλια

Ιδρύεται με προεδρικό διάταγμα αυτοτελές Κέντρο προσανατολισμού και παρατήρησης. Το Κέντρο εσσοκοπεί στη μελέτη των στατικών και κοινωνικών παραγόντων που επιτρέπουν την εξατομικευμένη μεταχείριση των κρατούμενων. Η μεταχείριση αυτή αναπροσαρμόζεται περιοδικά, ανάλογα με την όλη εξέλιξη του κρατούμενου. Στελεγχώνεται με υπαλλήλους του Υπουργείου Δικαιοσύνης των οποίων προξοτάται ψυχίατρος με ειδικές γνώσεις και εμπειρία σε μεταχείριση κρατούμενων και διοίκηση ιδρυμάτων. Λειτουργεί σύμφωνα με ειδικό κανονισμό.

2. Στο Κέντρο λειτουργεί επιστημονικό συμβούλιο που απαρτίζεται από τον ψυχίατρο, τον επιθεωρητή καταστημάτων κράτησης, έναν παθολόγο, έναν ψυχολόγο, έναν κοινωνικό λειτουργό, έναν εγκληματολόγο και το δικαστή εκτέλεσης των ποινών.

3. Στα καταστήματα με περισσότερους από διακόσιους κρατούμενους λειτουργούν ειδικές πτέρυγες προσανατολισμού και παρατήρησης με το αντίστοιχο επιστημονικό συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχει και ένας γεωπόνος, αν πρόκειται για αγροτικό κατάστημα. Αν το επιστημονικό συμβούλιο δεν επαρκεί για την ενδελεχή και έγκαιρη εξέταση ειδικών περιπτώσεων, ο αρμόδιος εισγγελλός μπορεί, με διάταξη του, να αποστείλει τον κρατούμενο στο Κέντρο ή σε άλλη πτέρυγα.

4. Στα υπόλοιπα καταστήματα, τις αρμοδιότητες του επιστημο-

...κού συμβουλίου ασκεί συμβούλιο που απαρτίζεται από το διευθυντή και τον κλινικό λειτουργό του καταστήματος, το δικαστικό εκτελεστή των κοινών και έναν ιατρό.

Κατά την ...
Άρθρο 16 (παρ. 11) του Ν. 2299/97
Αρμοδιότητες επιστημονικού συμβουλίου

1. Το επιστημονικό συμβούλιο, εκτός από αυτά που ορίζονται στους κανονισμούς, αποφασίζει, το αργότερο σε ένα μήνα από την εισαγωγή του κρατούμενου για όλα τα κρίσιμα θέματα της διαβίωσης και μεταχείρισής του. Μελετά τις δυνατότητες και προϋποθέσεις αδειών απουσίας ή άλλων μορφών ημιλευθείας διαβίωσης και εισπράττει σχετικά στην επιτροπή του άρθρου 15.

2. Η εκτέλεση των αποτελεσμάτων της μεταχείρισης του κρατούμενου, με βάση την πιο πάνω έρευνα, γίνεται από το επιστημονικό συμβούλιο τουλάχιστον κάθε έξι μήνες ή και νωρίτερα, αν το ζητήσει ο κρατούμενος.

Άρθρο 17
Διάκριση καταστημάτων κράτησης

Τα καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε α) γενικά, β) ειδικά και γ) θεραπευτικά.

Άρθρο 18
Γενικά καταστήματα

1. Τα γενικά καταστήματα κράτησης διακρίνονται σε Α και Β τύπου.

2. Στα Α τύπου κρατούνται: οι υπόδικοι, οι κρατούμενοι για χρήση και οι κατάδικοι σε ποινή φυλάκισης έως δεκαοκτώ μηνών.

3. Στα Β τύπου κρατούνται όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι.

4. Οι υπότροποι, οι κατ'επάγγελμα εγκληματίες και οι αποδεδειγμένα απειθαρχοί στους κανόνες διαβίωσης του καταστήματος εκτίουν την ποινή τους σε χωριστά τμήματα των καταστημάτων Β τύπου.

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μπορεί να δημιουργούνται και άλλες κατηγορίες καταστημάτων, αν αυτό επιβάλλεται από την ανάγκη ειδικής μεταχείρισης ή διαπαιδαγώγησης των κρατούμενων.

6. Οι γυναίκες κρατούνται σε καταστήματα κράτησης γυναικών ή σε ιδιαίτερα τμήματα των καταστημάτων.

Άρθρο 19
Ειδικά καταστήματα

Ειδικά καταστήματα είναι τα καταστήματα νέων και τα κέντρα ημιλευθείας διαβίωσης κατάδικων.

Άρθρο 20
Θεραπευτικά καταστήματα

Τα θεραπευτικά καταστήματα διακρίνονται σε γενικά νοσοκομεία, σε θεραπευτήρια για ψυχασθενείς και σε ειδικά καταστήματα για τοξικομανείς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Εισαγωγή κρατούμενων στα καταστήματα κράτησης

Άρθρο 21

Εισαγωγή κρατούμενων

1. Κενότυπος δεν εισάγεται σε κατάστημα κράτησης χωρίς παραγγελία του αρμόδιου εισαγγελέα ή οποία συνοδεύεται από τα παρακάτω δικαιολογητικά: α) απόφαση ημεδαπού δικαστηρίου, για τους καταδίκους οποιασδήποτε πηγής ή δικαστικών εγγράφων, β) απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου βάσει ειδικών διεθνών συμβάσεων, και γ) ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης ή βούλευμα δικαστικού συμβουλίου, για τους υπόδικους.

2. Οι κρατούμενοι για χρήση εισάγονται με εκτελεστό απόγραφο απόφασης πολιτικού δικαστηρίου, με γραμμάτιο κατεβόλης τροφείων ενός μήνα ή ένταλμα προσωπικής κράτησης δημόσιου ταυτίου.

Άρθρο 22

Εισαγωγή στα θεραπευτικά καταστήματα

1. Στα γενικά νοσοκομεία εισάγονται οι ασθενείς κρατούμενοι που δεν μπορούν να νοσηλευτούν στα αναρρωτήρια των καταστημάτων κράτησης. Περιστατικά που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ούτε στα γενικά νοσοκομεία παραπέμπονται σε δημόσια, δημοτικά, κοινοτικά θεραπευτήρια ή θεραπευτήρια ν.π.δ.δ.

2. Στα θεραπευτήρια για ψυχασθενείς εισάγονται κρατούμενοι με βάση ιατρική γνωμάτευση ή απόφαση του δικαστηρίου.

3. Στα ειδικά καταστήματα για τοξικομανείς εισάγονται κρατούμενοι σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.

Άρθρο 23

Διαδικασία εισαγωγής

1. Ο κρατούμενος οδηγείται στη γραμματεία του καταστήματος, όπου γίνεται έλεγχος των σχετικών δικαιολογητικών και εγγραφή στα βιβλία ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή του καταστήματος.

2. Ο κρατούμενος υποβάλλεται σε έρευνα σωματική και των ατομικών του ειδών, η οποία διεξάγεται σε ιδιαίτερο χώρο και κατά τρόπο που δε βλάπτει την αξιοπρέπειά του. Η έρευνα διενεργείται από δύο τουλάχιστον υπαλλήλους του ίδιου φύλου με τον κρατούμενο. Χρήματα και αντικείμενα, που απαγορεύει ο κανονισμός να φέρει μαζί του ο κρατούμενος, παραδίδονται με απόδειξη στο διαχειριστή του καταστήματος.

3. Η υπηρεσία παρέχει είδη καθαριότητας σε όλους τους κρατούμενους και ιατρού σε όσους έχουν ανάγκη.

4. Σε κρίσιμα καταστήματα χορηγείται ειδικός ιατροεπιστημολογός με τη λειτουργία του καταστήματος.

Άρθρο 24

1. Το αργότερο την επόμενη ημέρα από την εισαγωγή του ο κρατούμενος οδηγείται στο διευθυντή, στον ιατρό και στην κοινωνική υπηρεσία.

2. Ο διευθυντής ενημερώνει τον κρατούμενο για τα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις του, καθώς και για τον κανονισμό του καταστήματος κράτησης. Οι αλλοδαποί κρατούμενοι ενημερώνονται για τα παραπάνω σε γλώσσα που κατανοούν.

3. Ο ιατρός εξετάζει τον κρατούμενο και εν διαπιστώσει νόσημα, τον υποβάλλει στην κατάλληλη αγωγή ή ζητεί την εξέτασή του από ειδικό ιατρό. Σε σοβαρές περιπτώσεις τον παραπέμπει σε κατάλληλο θεραπευτικό κατάστημα.

4. Ο κοινωνικός λειτουργός σε ιδιαίτερη συνέντευξη επικοινωνεί με τον κρατούμενο, τον ενημερώνει για την παρεχόμενη από την κοινωνική υπηρεσία συμπαράσταση για τα ατομικά, οικογενειακά, επαγγελματικά, οικονομικά ή άλλα προβλήματα που δημιουργούνται από τη στέρηση της ελευθερίας του και του παρέχει την απαραίτητη συνδρομή για τα πιο επείγοντα από αυτά.

Άρθρο 25

1. Ο γραμματέας του δικαστηρίου υποχρεούται μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την καταδίκη, να στείλει στο κατάστημα κράτησης απόφαση της απόφασης και μέσα σε ένα μήνα πλήρες αντίγραφο της απόφασης με τα πρακτικά καθώς και τις τυχόν εξετάσεις των πραγματογνωμόνων και τεχνικών συμβούλων που αφορούν τον κρατούμενο.

2. Η κοινωνική υπηρεσία και ο ιατρός του καταστήματος μπορούν να ζητήσουν από τη δικαιοσύνη αντίγραφο οποιασδήποτε συγράμμου ή κατάθεσης κρίνουν απαραίτητα.

Άρθρο 25 ε.
Βιβλία καταστήματος

1. Σε κάθε κατάστημα τηρούνται με ευθύνη της γραμματείας: α) βιβλίο κρατούμενων (εξαιρούμενα για κάθε κατηγορία κρατούμενων, δηλαδή για τους καταδίκους, τους υποδίκους, τους κρατούμενους για χρηματικές ποινές ή έξοδα και τους κρατούμενους για χρέη) και β) ατομικοί φάκελοι κρατούμενων.

2. Στα βιβλία καταχωρίζονται τα στοιχεία ταυτότητας, ο τόπος τελευταίας διαμονής, η οικογενειακή κατάσταση, τα δικαιολογητικά έγγραφα της κράτησης, στοιχεία ταυτότητας του ύψους καθώς και η ημερομηνία και η ώρα της εισαγωγής.

3. Σε ειδική στήλη των βιβλίων, συντάσσεται και καταχωρίζεται συνοπτική έκθεση για τα παραπάνω, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο υπάλληλο του καταστήματος και τον υπάλληλο που συνοδεύει τον προσαχόμενο.

4. Αντίγραφο της παραπάνω έκθεσης, θεωρημένο από το διευθυντή του καταστήματος, αποστέλλεται στην αρχή που προηγείται την κράτηση.

5. Σε ξεχωριστή στήλη καταχωρίζεται η χρονολογία έναρξης της κράτησης ή της εκτέλεσης της ποινής, καθώς και η χρονολογία της λήξης τους. Επίσης καταχωρίζεται και κάθε άλλη μεταβολή.

6. Η τήρηση των παραπάνω βιβλίων και φακέλων δεν είναι απαραίτητη, όταν η κατάχωριση των στοιχείων αυτών γίνεται σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Όροι διαβίωσης κρατούμενων.

Άρθρο 27
Υγιεινή των κρατούμενων

1. Η διοίκηση του καταστήματος έχει την υποχρέωση να εξασφαλίζει πλήρως την υγιεινή και καθαριότητα των κρατούμενων, καθώς και την καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και να παρέχει για το σκοπό αυτόν όλα τα αναγκαία είδη, όπως αυτά καθορίζονται από τον κανονισμό. Έχει επίσης την υποχρέωση να εξασφαλίζει και να διατηρεί σε καλή λειτουργία όλες τις εγκαταστάσεις για τον πιο πάνω σκοπό.

2. Οι κρατούμενοι έχουν την υποχρέωση να τηρούν τους όρους ατομικής υγιεινής και καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων, όπως καθορίζεται από τον κανονισμό και σύμφωνα με τις οδηγίες των αρμόδιων υπαλλήλων.

Άρθρο 28
Υγειονομική περίθαλψη

Η υγειονομική περίθαλψη των κρατούμενων διενεργείται από ιατρούς και οδοντίατρος των καταστημάτων κράτησης, από τα θεραπευτικά καταστήματα καθώς και από δημόσια νοσοκομεία.

Άρθρο 29
Επιθεώρηση υγειονομικού ελέγχου

1. Συνιστάται στην κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης Επιθεώρηση υγειονομικού ελέγχου η οποία στελεχώνεται: α) από έναν επιθεωρητή ιατρού με ειδικότητα παθολόγου ή ψυχιάτρου και δεκαετή τουλάχιστον βολή της ειδικότητας του στο 3^ο ή 4^ο στάδιο τσίμα, β) από έναν ανεπίσημο επιθεωρητή με τα ίδια προσόντα και γ) από γραμματέα.

2. Ο επιθεωρητής ιατρός: α) προγραμματίζει σε συνεργασία με

τους ιατρούς και οδοντίατρος των καταστημάτων κράτησης, το είδος και τον τρόπο παροχής της υγειονομικής περίθαλψης στα καταστήματα αυτά και β) ελέγχει και επιθεωρεί, ως προς τη σωστή εκτέλεση των καθηκόντων του, το υγειονομικό προσωπικό των καταστημάτων κράτησης.

Άρθρο 30
Υγειονομικό προσωπικό

1. Κάθε κατάστημα κράτησης εξυπηρετείται τουλάχιστον από έναν παθολόγο, έναν ψυχίατρο και ένα νοσοκόμο σε ειδικευτήρια βάση. Σε καταστήματα με περισσότερους από διακόσιους κρατούμενους υπηρετούν μόνιμοι παθολόγοι και ψυχίατροι και ειδικότερα: ένας νοσοκόμος σε ειδικευτήρια βάση για κάθε εκατο κρατούμενους, ένας παθολόγος και ένας ψυχίατρος για κάθε διακόσιους κρατούμενους.

2. Σε κάθε κατάστημα με περισσότερους από διακόσιους κρατούμενους υπηρετεί τουλάχιστον ένας οδοντίατρος.

3. Στα καταστήματα κράτησης γυναικών, εκτός από τους παραπάνω ιατρούς, υπηρετεί και γυναικολόγος.

4. Τα θεραπευτικά καταστήματα διέπονται από ειδικές διατάξεις και υπάγονται στον έλεγχο της επιθεώρησης υγειονομικού ελέγχου.

Άρθρο 31
Ιατρική περίθαλψη κρατούμενων

1. Ο ιατρός του καταστήματος εξετάζει τον κρατούμενο με πρωτοβουλία του ή όταν ο τελευταίος το ζητήσει και ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 3.

2. Κάθε κρατούμενος μπορεί να ζητήσει να εξεταστεί από ιατρό της δικής του επιλογής. Η εξέταση γίνεται παρουσία του ιατρού του καταστήματος κατά τις ώρες της υπηρεσίας του, σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής δεοντολογίας.

Σε περίπτωση αντίθεσης στη διάγνωση ή στον τρόπο θεραπείας καλείται τρίτος ιατρός που ορίζεται από τον επιθεωρητή υγειονομικού ελέγχου και εκεί όπου δεν εδρεύει επιθεωρητής από το δικαστή εκτέλεσης των ποινών.

3. Η παροχή κρατούμενου σε νοσηλευτικό ίδρυμα ενεργείται ύστερα από έκθεση του ιατρού του καταστήματος κράτησης, στην οποία αιτιολογείται λεπτομερώς η αναγκαιότητα της παροχής. Η έκθεση του ιατρού συνοδεύει τον παραπεμπόμενο και αντίγραφο της παραμένει στον ατομικό του φάκελο. Επίσης αντίγραφο της αποστέλλεται στην επιθεώρηση του υγειονομικού ελέγχου του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Άρθρο 32
Δελτία υγείας

1. Για κάθε κρατούμενο τηρείται ατομικό δελτίο υγείας, στο οποίο καταχωρίζονται στοιχεία ιατρικού ενδιαφέροντος. Το δελτίο αυτό συνοδεύει τον κρατούμενο σε κάθε μετακίνησή του σε κατάστημα ή σε νοσηλευτικό ίδρυμα. Στο πιο πάνω δελτίο καταχωρίζονται κάθε ιατρική εξέταση με τη χρονολογία της, η σχετική διάγνωση, η αγωγή που συστήθηκε καθώς και το ονοματεπώνυμο, η ειδικότητα και η υπογραφή του ιατρού που έκανε την εξέταση.

2. Σε κάθε κατάστημα τηρείται υποχρεωτικά βιβλίο ιατρικών εξετάσεων κρατούμενων, στο οποίο αναγράφονται περιληπτικά τα παραπάνω στοιχεία.

Άρθρο 33
Ιατρικές πράξεις

1. Κάθε είδους αναγκαία ιατρική εξέταση ή ιατροχειρουργική επέμβαση σε κρατούμενο επιτρέπεται με τη συναίνεση του.

2. Αν ο κρατούμενος αρνείται, ενώ δεν είναι διανοητικά καθυστερημένος ή ψυχικά ασθενής, ζητείται η συναίνεση του ή της υπεύθυνης οργάνωσης.

ζύγου ή συγγενών μέχρι τρίτου βαθμού και εφ' όσον ελλείπουν ή αρνούνται αποφασίζει σχετικά ο δικαστής εκτέλεσης των ποινών.

Άρθρο 34
Απεργία πείνας

1. Ο κρατούμενος που δηλώνει ότι κατέχεται σε απεργία πείνας έχει δικαίωμα να καλέσει ιατρό της επιλογής του για να διαπιστωθεί η κατάσταση της ψυχικής και πνευματικής του υγείας. Μετά τη δήλωση αυτή ο διευθυντής σε συνεργασία με τον ιατρό του καταστήματος λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την παρακολούθησή του.

2. Αν κατά τη διάρκεια της απεργίας ο ιατρός του καταστήματος κρίνει ότι ο απεργός χρειάζεται ειδική ιατρική παρακολούθηση, ζητεί τη μεταγωγή του σε θεραπευτικό κατάστημα. Την ίδια δυνατότητα έχει και το δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών.

3. Αν ο απεργός περιέλθει σε κατάσταση άμεσου κινδύνου ζωής ή σοβαρής και μόνιμης βλάβης της υγείας του, το δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών, λαμβάνοντας υπόψη την προσωπικότητα του κρατούμενου, το σκοπό και τις επιδιώξεις του και τη σταθερότητα της απόφασής του, μπορεί να διατάξει τη λήψη μέτρων.

Άρθρο 35
Διατροφή

1. Η διατροφή των κρατούμενων είναι υποχρέωση του Κράτους. Η διατροφή των κρατούμενων καθορίζεται από διαιτολόγο με ενέγγυη της επιθεώρησης υγιεινοοικονομικού ελέγχου του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

2. Η καθοριζόμενη κατά την προηγούμενη παράγραφο διατροφή στα καταστήματα ελέγχεται και παρακολουθείται από τον ιατρό και το διευθυντή της φυλακής, οι οποίοι ελέγχουν καθημερινά την ποιότητα και τη γενική κατάσταση της παρασκευαζόμενης τροφής.

3. Ο ιατρός του καταστήματος καθορίζει, με γραπτή γνωμάτευση, ειδική δίαιτα ή συμπληρωματική τροφή σε όσους έχουν ανάγκη.

4. Πρόνοια λαμβάνεται, κατά το δυνατό, για ειδικά διαιτολόγια που επιβάλλουν ορισμένες θεραπευτικές προεπιθέσεις.

5. Επιτρέπεται στον κρατούμενο να προμηθεύεται με δική του δαπάνη τα απαραίτητα εφόδια για την ικανοποίηση των ατομικών του αναγκών με μεσολάβηση των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης. Η παρασκευή εφοητού στο χώρο του καταστήματος από τον ίδιο τον κρατούμενο απαγορεύεται.

6. Η παράδοση ειδών διατροφής στους κρατούμενους κατά το επισκεπτήριο απαγορεύεται, εκτός αν το επιτρέπει ο κανονισμός του καταστήματος.

Άρθρο 36
Ενδυμασία

1. Κάθε κρατούμενος έχει δικαίωμα να φέρει την ατομική του ενδυμασία, η οποία πρέπει να είναι ευπρεπής και καθαρή.

2. Κρατούμενοι, που δεν έχουν κατάλληλη ενδυμασία και υποδήματα, καθώς και όσοι το ζητήσουν, λαμβάνουν τα είδη αυτά από τη διευθυνση των καταστημάτων. Ομοίωσες στολές δεν επιτρέπονται και η όλη εμφάνιση της ενδυμασίας θα πρέπει να μην είναι ταπεινωτική για τον κρατούμενο και να είναι ανάλογη με την εποχή του έτους.

3. Οι κρατούμενοι που εργάζονται σε αγροτικά καταστήματα, εργαστήρια και άλλες εργασίες δικαιούνται κατάλληλο ρουχισμό.

4. Οι κρατούμενοι που έχουν από την επαγγελματική ή άλλη ιδιότητα τους ιδιαίτερη στολή δεν επιτρέπεται να τη φορούν στο κατάστημα.

5. Με δαπάνη του δημόσιου χορηγούνται κουβέρτες, σεντόνια, μαξιλαροθήκες και πετσέτες. Οι κρατούμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν τα δικά τους σεντόνια και κουβέρτες. Ο ύπνος και η ποιότητα των ειδών που παρέχονται καθορίζονται με απόφαση του

Υπουργού Δικαιοσύνης.

6. Οι κρατούμενοι υποχρεούνται να τηρούν καθαρά και φροντισμένα τα είδη ένδυσης και ρουχισμού που περιγράφονται παραπάνω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Κτιριακές εγκαταστάσεις καταστημάτων
και χώροι έκτισης ποινών

Άρθρο 37
Κατασκευή κτιρίων

1. Τα κτίρια και η διαμόρφωση των χώρων κράτησης πρέπει να εξασφαλίζουν την υγιεινή διαβίωση των κρατουμένων και να πληρούν τους αναγκαίους όρους ασφαλείας και ομαλής λειτουργίας των καταστημάτων.

2. Τα καταστήματα κράτησης, είτε βρίσκονται σε αστικές περιοχές είτε σε αγροτικές, πρέπει να είναι σε απόσταση ασφαλείας από τις κατοικημένες περιοχές, χωρίς πάντως να αποκλείεται ή να δυσχεραίνεται η επικοινωνία με τα πρόσωπα που προβλέπει ο νόμος.

3. Ο αριθμός των κρατούμενων σε κάθε κατάστημα κράτησης δεν πρέπει να υπερβαίνει τα τριακόσια άτομα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατή η αύξηση των κρατούμενων έως τον αριθμό των πεντακοσίων, εφ' όσον θα υπάρχουν νέες κτιριακές εγκαταστάσεις και χώροι έκτισης ποινής, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

4. Οι διοικητικές, οικονομικές και υγιεινοοικονομικές υπηρεσίες καθώς και το προσωπικό φύλαξης στεγάζονται έξω από τους χώρους κράτησης.

5. Η κατασκευή και η διαρρύθμιση των κτιρίων εξασφαλίζει ηλιακό φως, άνετη κυκλοφορία αέρα και χώρο κράτησης, σύμφωνα με τις κλιματολογικές συνθήκες του τόπου κράτησης.

Άρθρο 38
Χώροι έκτισης ποινών

1. Κάθε κατάστημα κράτησης πρέπει να διαθέτει ατομικά κελιά και θάλαμους το πολύ έξι ατόμων. Η διαβίωση του κρατούμενου σε ατομικό κελί αποτελεί δικαίωμα που ικανοποιείται, αν το επιβάλλουν οι ανάγκες του και το επιτρέπουν οι κτιριακές συνθήκες του καταστήματος.

2. Τα ατομικά κελιά έχουν χωρητικότητα τουλάχιστον 30μ³ και διαθέτουν κρεβάτι, τραπέζι, καθίσμα και ντουλάπα. Τα παράθυρα όλων των κελιών πρέπει να εξασφαλίζουν καλό φώτισμό και κυκλοφορία αέρα.

3. Τα ειδικά για περιορισμό κελιά έχουν τις ίδιες διαστάσεις με τα κοινά και βρίσκονται σε ιδιαίτερο χώρο του καταστήματος για να μην παρεμποδίζεται η εύρυθμη λειτουργία του.

4. Οι κοινόι κοιτώνες πρέπει να διαθέτουν εμβαδόν τουλάχιστον 6μ² για κάθε άτομο και να περιέχουν όλα τα για πάνω οριζόμενα αντικείμενα.

5. Τα ατομικά κελιά και οι θάλαμοι έχουν δικές τους εγκαταστάσεις υγιεινής, θέρμανσης, νερού και αποχρωμητηρίου.

6. Σε κάθε κατάστημα πρέπει να υπάρχει ικανός αριθμός εγκαταστάσεων λουτρών με ζεστό και κρύο νερό, για την προσωπική υγιεινή και καθαριότητα κάθε κρατούμενου. Επίσης πρέπει να προσέχονται επαρκείς χώροι και εγκαταστάσεις για ιατρικές εξετάσεις και ψυχοθεραπευτική αγωγή, εργασία και επαγγελματική εκπαίδευση, διδασκαλία, βιβλιοθήκη, εκκλησιασμό και ανασρωτήριο, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα παρακάτω άρθρα.

7. Οι υπηρέτες που έχουν χωρητικότητα τουλάχιστον 40μ³, καταλύονται σε ατομικά κελιά, χωρητικότητας τουλάχιστον 40μ³, κατάλληλα εξοπλισμένα.

8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, καθορίζονται ειδικότερα οι όροι

για την κατοσκευή των κτιριακών εγκαταστάσεων και των χώρων έκτισης των ποινών σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Αγωγή κρατουμένων

Άρθρο 39

Σκοπός της αγωγής

Η αγωγή των κρατουμένων αποβλέπει στην ομαλή επανένταξη τους στο κοινωνικό, επαγγελματικό και οικογενειακό περιβάλλον. Αυτό επιδιώκεται, με την ανάπτυξη των ψυχικών, σωματικών και πνευματικών ιδιοτήτων τους, τη διατήρηση της ψυχικής και σωματικής τους υγείας, την κατάλληλη εκπαίδευση και τη μείωση των αρνητικών επιδράσεων της στέρησης της ελευθερίας, για να καταστούν υπεύθυνα και αυτοδύναμα άτομα.

Άρθρο 40

Μέσα αγωγής

1. Η αγωγή των κρατουμένων γίνεται από εξειδικευμένο προσωπικό, με σύγχρονες και κατάλληλες επιστημονικές μεθόδους και προγράμματα, σε ατομικά ή ομαδικό επίπεδο. Στην προσπάθεια αυτή συνεργάζεται όλο το προσωπικό.

2. Η συμμετοχή και συνεργασία των κρατουμένων στον προγραμματισμό της αγωγής είναι απαραίτητη προϋπόθεση και πραγματοποιείται όπως προβλέπεται σε επόμενες ειδικές διατάξεις.

Άρθρο 41

Κοινωνική αγωγή

1. Η κοινωνική αγωγή περιλαμβάνει κυρίως την τόνωση της ατομικής και κοινωνικής ευθύνης των κρατουμένων, την καλλιέργεια θετικών διαπροσωπικών σχέσεων, την ενθάρρυνση για έκφραση και την ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες.

2. Η κοινωνική αγωγή σε αγωγή, εφ' όσον το επιθυμεί ο κρατούμενος, μπορεί να συνεχιστεί και εκτεθεί προσαρμοζόμενη κατάλληλα και μετά την απφυλάκιση του.

Άρθρο 42

Φυσική αγωγή

1. Σε κάθε κατάσταση προβλέπεται ο απαραίτητος χώρος, εσωτερικός και εξωτερικός, καθώς και τα μέσα για τη σωματική άσκηση των κρατουμένων.

2. Το πρόγραμμα της σωματικής αγωγής ελαστικοποιείται από γυμναστής και περιλαμβάνει σωματικές ασκήσεις, ενόργανη γυμναστική, ομαδικά παιχνίδια και αγώνες.

Άρθρο 43

Πνευματική αγωγή

1. Κάθε κρατούμενος δικαιούται να επιμορφώνεται και να ενημερώνεται με βιβλία, εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, σεμινάρια και συζητήσεις.

2. Για το σκοπό αυτόν προβλέπεται δανειστική βιβλιοθήκη, δωρεάν εμπλουτιζόμενη με λογοτεχνικά και επιστημονικά βιβλία και δημιουργείται κατάλληλος χώρος για αναγνώστηριο. Επίσης ενισχύεται και επιδιώκεται η συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και άλλους φορείς.

Άρθρο 44

Θρησκευτική αγωγή

1. Η θρησκευτική αγωγή είναι προαιρετική και περιλαμβάνει

το δικαίωμα του κρατουμένου να ασκεί τα θρησκευτικά του και κοντά και να επικοινωνεί με αναγνωρισμένο εκπρόσωπο του θρησκευματος ή του δόγματός του, με φροντίδα του ιερέα ή της διευθυντή του καταστήματος.

2. Ο κρατούμενος κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα λώνει, αν το επιθυμεί, το θρησκευτικό ή το δόγμα στο οποίο ανήκει.

3. Σε κάθε κατάσταση υπάρχει ναός ή κατάλληλος χώρος στο οποίο, όσοι από τους κρατούμενους επιθυμούν, παρακολουθούν τη θεία λειτουργία ή άλλες ακολουθίες που τελούνται από τον ιερέα του καταστήματος ή εθελοντή ιερέα.

4. Κρατούμενοι, οι οποίοι βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κατήχησης ή σε θεραπευτικά καταστήματα, δέχονται την επίσκεψη του ιερέα ή του εθελοντή ιερέα για ενίσχυση και παρηγοριά.

5. Στις ιδιαίτερες συνθήκες του ιερέα με τον κρατούμενο διαπραγματεύεται φυλακτικό ή άλλο προσωπικό κράτησης.

Άρθρο 45

Ψυχαγωγία

1. Η ψυχαγωγία των κρατουμένων γίνεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο εξωτερικό ή εσωτερικό χώρο του καταστήματος και αποσκοπεί, μεταξύ των άλλων, στην αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους με τρόπο δημιουργικό και με παράλληλη ανάπτυξη του ομαδικού πνεύματος της συνεργασίας και της αλληλεγγύης.

2. Οι κρατούμενοι συμμετέχουν σε ομαδικές ή ατομικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε οργάνωση θιάσου, χορωδίας, έκθεσης ζωγραφικής και χειροτεχνημάτων, κινηματογραφικών και άλλων προβολών, για να εξασφαλίζονται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για ψυχαγωγία, καλλιτεχνική έκφραση και αυτοσχέδιασμα.

Άρθρο 46

Οργάνωση ψυχαγωγίας

1. Ειδική επιτροπή αναλαμβάνει το σχεδιασμό και την οργάνωση πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών εκδηλώσεων και την έκδοση ενημερωτικών ή λογοτεχνικών εντύπων.

2. Η επιτροπή αποτελείται από τρεις εκπροσώπους των κρατουμένων, που εκλέγονται κάθε τέσσερις μήνες με κλήρο και δύο μέλη του προσωπικού, οριζόμενα για τέσσερις μήνες από τη διευθυντή. Το ένα μέλος του προσωπικού ανήκει στην κοινωνική υπηρεσία.

3. Το πρόγραμμα της επιτροπής δεν πραγματοποιείται, αν ο διευθυντής επικαλεστεί αιτιολογημένα λόγους αναεσθόμενους στην ασφάλεια και τάξη του καταστήματος.

Άρθρο 47

Εκπαίδευση

1. Η παιδεία των κρατουμένων αποβλέπει στην απόκτηση ή συμπλήρωση πρωτοβάθμιας ή επαγγελματικής εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτόν στα διάφορα καταστήματα λειτουργεί μονοτάξιο δημοτικό σχολείο υπαγόμενο στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Επίσης οργανώνονται με τη συνεργασία εραυδωμένων φορέων προγράμματα επαγγελματικού προσανατολισμού και εκπαίδευσης.

2. Οι πασχόμενοι τίτλοι σπουδών είναι ισότιμοι με τους τίτλους των αντίστοιχων σχολών της δημόσιας ή επαγγελματικής εκπαίδευσης και δεν αναγράφεται σε αυτούς το όνομα του καταστήματος.

3. Οι σπουδές με αλληλογραφία γίνονται χωρίς κανέναν περιορισμό.

Άρθρο 48

1. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση των νέων είναι υποχρεωτική. Ο αναλφάβητος ενήλικος ενθαρρύνεται να παρακολουθήσουν μαθήματα στοιχειώδους εκπαίδευσης.

2. Όσοι έχουν συμπλήρωσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μπο

ΧΟΙΣΤΑΝΤΑΝΗ ΑΠΗΛΑΓΕΣ
Άρθρο 52
Άδειες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Επικοινωνία με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

Άρθρο 49

Σκοπός και μέσο πραγμάτωσης της επικοινωνίας

Η επικοινωνία του κρατούμενου με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον αποτελεί ζωτική ανάγκη, τόσο για τη διαβίωση του στο κατάστημα, όσο και για βαθμιαία ένταξη του στην κοινωνία. Αυτή πραγματοποιείται 1) με την υποδοχή επισκεπτών, 2) την ανταλλαγή επιστολών, 3) την τηλεφωνική επικοινωνία, 4) τις άδειες και τους θεσμούς ημιελεύθερης διαβίωσης.

Άρθρο 50
Επισκέψεις

1. Σε κάθε κρατούμενο επιτρέπεται να δέχεται τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα επισκέψεις συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού. Ο διευθυντής του καταστήματος μπορεί, ο ίδιος ή μετά από γραπτή ή προφορική πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας, να επιτρέψει την επίσκεψη και άλλων προσώπων ή συλλόγων που μπορούν να ασκήσουν ευεργετική επίδραση σε αυτόν. Καταβάλλεται ειδική προσπάθεια να διατηρούνται οι δεσμοί του κρατούμενου με την οικογένειά του ή να δημιουργούνται θετικές διαπροσωπικές σχέσεις και με άλλα πρόσωπα που βρίσκονται έξω από τα καταστήματα κράτησης.
2. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικό κατάλληλο χώρο του καταστήματος στον οποίο υπάρχει οπτικός έλεγχος.
3. Ο αειθέρος των επισκέψεων, η διάρκεια και ο τρόπος επικοινωνίας καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό και με υπαυγικές αποφάσεις.
4. Εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, μέλη επιστημονικών εταιριών, πολιτιστικών, βοηθητικών ή άλλων συλλόγων επισκέπτονται κρατούμενους ύστερα από άδεια του διευθυντή ή του Υπουργού Δικαιοσύνης.
5. Σε ελλοδαπούς κρατούμενους γίνονται οι δυνατές διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους στο οποίο ανήκουν, ή με άλλα πρόσωπα τα οποία κατά τη γνώμη της διεύθυνσης συμβάλλουν στην εξομάλυνση των ειδικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την κράτησή τους.

Άρθρο 51

Τηλεφωνική επικοινωνία, τηλεγραφήματα, επιστολές ή ως α. ή έπει ανιμιθι κωδ. το άρθρο 10, κωδ. 102398/81/85 μπορεί με άδεια του διευθυντή να επικοινωνεί με τηλεφώνου που βρίσκεται σε ελεγχόμενο χώρο του καταστήματος, μια φορά την εβδομάδα και επιπλέον, αν υπάρχει ανάγκη, με το συνήγορό του, με συγγενικά του πρόσωπα ή πρόσωπα που μπορούν να έχουν ευεργετική επίδραση σε αυτόν.

2. Το περιεχόμενο τηλεγραφημάτων ή επιστολών δεν ελέγχεται. Σε περίπτωση που το επιβάλλουν λόγοι ασφαλείας ή κίνδυνος διάπραξης ιδιαίτερως σοβαρών εγκλημάτων ή ανάγκη διακρίβωσης τέτοιων εγκλημάτων, μπορεί να ελεγχθεί η αλληλογραφία κρατούμενου μετά από άδεια του δικαστή εκτέλεσης των ποινών.

3. Εκείνοι που νομίμως ελέγχουν με οποιοδήποτε τρόπο την επικοινωνία των κρατούμενων, καθώς και όσοι υπηρετούν με οποιαδήποτε ιδιότητα στο κατάστημα, αν ανακοινώσουν όσα περιέχονται σε γνώση τους σε τρίτα πρόσωπα, διώκονται σύμφωνα με το άρθρο 252 του ποινικού κώδικα.

4. Οι κρατούμενοι επικοινωνούν με δική τους δαπάνη, εν όψει όσον έχουν τα μέσα, η δαπάνη αυτή καλύπτεται από τη διεύθυνση η οποία παρέχει χαρτί αλληλογραφίας και φακέλους χωρίς κανέ-

OX

1. Οι κρατούμενοι μπορούν να λάβουν άδεια απουσίας από τα καταστήματα κράτησης υπό τις προϋποθέσεις και κατά τη διαδικασία που ορίζεται στις επόμενες διατάξεις.
2. Οι άδειες διακρίνονται σε τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές.
3. Οι τακτικές άδειες αποσκοπούν στην ανθρωπιστικότερη έκτιση των ποινών και στην προετοιμασία της ομαλής επανένταξης του κρατούμενου στην κοινωνία μετά την απόλυση του.
4. Οι έκτακτες άδειες αποσκοπούν στην αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών του κρατούμενου και ρυθμίζονται στο άρθρο 53 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.
5. Οι εκπαιδευτικές άδειες αποσκοπούν στην απόκτηση ή συμπλήρωση γνώσεων στους τομείς της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τεχνικής, επαγγελματικής ή και ανώτατης εκπαίδευσης.

Προϋπόθεση άρθ. 6, κ.ε. ν. 2278/84 (άρθ. 2)
Άρθρο 53

Προϋποθέσεις αδειών

1. Οι τακτικές άδειες χορηγούνται, εφόσον:
 - α) ο καταδίκος έχει εκτίσει πραγματικά το ένα τρίτο της ποινής του και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον έξι μήνες και σε περίπτωση καταδίκης σε ισόβια κάθειρξη, δεκαπέντε έτη. Στην περίπτωση ποινικού σφαιροτισμού, ο ανήλικος πρέπει να έχει εκτίσει το ήμισυ τουλάχιστον του κατώτατου ορίου. Σε περίπτωση μέτρων ασφαλείας δεν ελασμοζονται οι παραπάνω διατάξεις.
 - β) Δεν εκκρεμεί σε βάρος του καταδίκου άλλη ποινική διαδικασία.
2. Η τακτική άδεια χορηγείται κατά την ανέλεγκτη κρίση του αρμόδιου οργάνου, το οποίο για τη χορήγηση της εκτιμά αν υπάρχει κίνδυνος να δραπέτευσει ο καταδίκος ή να τελέσει κατά τη διάρκεια της νύκτας εγκλήματα. Για τη χορήγηση της άδειας λαμβάνονται επίσης υπόψη ιδίως:
 - α) το είδος και βεβαιότητα της πράξης που έχει τελέσει ο καταδίκος, β) η υποτροπή ή η καθ' έλη τέλεση εγκλημάτων, γ) η προσωπικότητά του, το παρελθόν του και η διαγωγή του, μετά την τέλεση της πράξης και κατά τη διάρκεια της κρατήσεως, δ) η οικονομική, οικογενειακή, επαγγελματική και κοινωνική του κατάσταση, ε) ο σκοπός για τον οποίο πρόκειται να χρησιμοποιηθεί η άδεια.

Άρθρο 54

Τρόπος χορήγησης αδειών

1. Η τακτική άδεια απουσίας διαρκεί από είκοσι τέσσερις ώρες έως πέντε ημέρες, στις οποίες συνυπολογίζονται και οι Κυριακές και αργίες. Η συνολική διάρκεια των αδειών ενός καταδίκου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις είκοσι πέντε το έτος.
2. Ανάμεσα σε δύο άδειες πρέπει να μεσολαβήσουν τρεις μήνες τουλάχιστον.
3. Ο χρόνος της άδειας θεωρείται τμήμα του χρόνου της ποινής.
4. Στον καταδίκου στον οποίο χορηγείται άδεια μπορούν να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις σχετικά με τον τρόπο διαβίωσης του κατά το διάστημα της άδειάς του, ιδίως ως προς τον τρόπο της διαμονής του.
5. Ο καταδίκος που βρίσκεται σε άδεια υποχρεούται να παρουσιάσει γιωρίς καθυστέρηση στο αστυνομικό τμήμα του τόπου διαμονής του.
6. Στους ανήλικους χορηγείται άδεια μόνο εφόσον αυτοί κατά την έξοδό τους από το κατάστημα και κατά την επιστροφή τους σε αυτό, συνοδεύονται από το γονέα τους ή από αυτόν που ασκεί την επιμέλεια τους ή από το πλησιέστερο συγγενικό τους πρόσωπο.
7. Οι δαπάνες μετάβασης και επιστροφής του καταδίκου που έχει λάβει άδεια βεβαιώνουν τον ίδιο. Πριν από τη χρήση της άδειας ο καταδίκος πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει τα μέσα για τη δια-

Handwritten notes and signatures on the right margin.

3420

βίωση του κατά τη διάρκεια της απουσίας του από το κατάστημα κράτησης. Ο κρατούμενος που αδυνατεί να καταβάλει τη δαπάνη του ταξιδιού, ταξιδεύει δωρεάν με δημόσια μεταφορικά μέσα, βάσει σχετικού εγγράφου του διευθυντή του καταστήματος.

Άρθρο 55
Ανικατάσταση κ.λ.τ. άρθρο 10 (παρ. 3)

1. Αρμοδία για τη χορήγηση της πρώτης άδειας είναι επιτροπή που αποτελείται από: α) το δικαστή εκτέλεσης ποινών με πενταετή τουλάχιστον προϋπηρεσία, β) το διευθυντή του καταστήματος όπου κρατείται ο καταδίκος ή το νομίμο αναπληρωτή του και γ) έναν κοινωνικό λειτουργό ο οποίος και εισηγείται στην επιτροπή.

2. Η επιτροπή, προκειμένου να αποφασίσει για τη χορήγηση άδειας λαμβάνει υπόψη της τις σχετικές υποδείξεις του Επιστημονικού Συμβουλίου κατά το άρθρο 16 παράγραφος 1 και καλεί σε ακρόαση τον κρατούμενο και οποιονδήποτε άλλο πρόσωπο κρίνεται απαραίτητο.

3. Τις επόμενες τακτικές άδειες χορηγεί ο διευθυντής του καταστήματος με εισήγηση του κοινωνικού λειτουργού. Αν όμως νεότερες περιστάσεις καθώς και η μη τήρηση των όρων της άδειας που χορηγήθηκε προηγουμένως δικαιολογούν την άρνηση νέας άδειας, ο διευθυντής εισάγει την υπόθεση στην επιτροπή.

Άρθρο 56
Εκπαιδευτικές άδειες

1. Η εκπαιδευτική άδεια χορηγείται εφ' όσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 53 παράγραφος 2.

2. Για τη χορήγηση των αδειών αιτών τηρείται η διαδικασία του άρθρου 53.

3. Κατά το χρόνο της εκπαιδευτικής άδειας ο κρατούμενος διαμένει στο κατάστημα κράτησης.

4. Στην απόφαση που χορηγεί την εκπαιδευτική άδεια ορίζονται ιδιαίτερα: α) οι ημέρες και οι ώρες απουσίας του καταδίκου και β) το εκπαιδευτικό ίδρυμα στο οποίο θα φοιτήσει ο κρατούμενος.

5. Η εκπαιδευτική άδεια διάρκειας ανακαλείται με απόφαση της επιτροπής, ύστερα από εισήγηση του διευθυντή και του κοινωνικού λειτουργού, αν διαπιστωθεί ότι: α) η φοίτηση του κρατούμενου ολοκληρώθηκε, β) ο κρατούμενος κάνει κακή χρήση της άδειας, γ) η συνέχιση της άδειας δημιουργεί τους κινδύνους που αναφέρονται στο άρθρο 53 παρ.2 και δ) ο κρατούμενος δείχνει κακή διαγωγή στο κατάστημα κράτησης.

6. Κρατούμενοι που κάνουν χρήση εκπαιδευτικής άδειας επιδοτούνται κατά τη διάρκεια της από τα Κεφάλαια Εργασίας Κρατούμενων (Κ.Ε.Κ.). Το ύψος της επιδότησης καθορίζεται, σε κάθε περίπτωση, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Ελλεικτική έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής
Απόλυση υπό όρο του καταδίκου

Άρθρο 57

1. Ημιελεύθερη διαβίωση σε κατάσταση κράτησης για λόγους απασχόλησης

1. Σε κατάδικο ο οποίος το επιθυμεί και είναι σε θέση να ασκήσει κάποιο επάγγελμα ή για τον οποίο έχει εξερευνηθεί εργασία έξω από το κατάστημα, σε κρατικό ή ιδιωτικό φορέα, εφ' όσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 53 παράγραφος 1 και 2, χορηγείται από την επιτροπή του άρθρου 55 άδεια για ημιελεύθερη διαβίωση.

2. Στην απόφαση που καθορίζει την ημιελεύθερη διαβίωση ορίζονται, μεταξύ των άλλων, και: α) οι ημέρες και ώρες απασχόλησης του καταδίκου, β) το είδος εργασίας, γ) ο τρόπος πληρωμής,

δ) η ασφάλιση από εργατικό ατύχημα και ε) οι υπεύθυνοι του καταστήματος κράτησης και του εργασιακού χώρου, οι οποίοι νεργάζονται για την προσαρμογή του.

3. Για τους καταδίκους που τελούν σε ημιελεύθερη διαβίωση και εργάζονται στους παραπάνω φορείς δεν ισχύει ο ευρωγενής υπολογισμός των ημερών ενοχίας.

4. Η ημιελεύθερη διαβίωση για λόγους απασχόλησης ανλείται από την επιτροπή του άρθρου 55, αν ο καταδίκος: α) επιδεικνύει κακή διαγωγή στο χώρο της εργασίας του ή της κτήσης του ή β) παραβεί έστω και έναν από τους όρους ή τις χρεώσεις που του έχουν επιβληθεί.

Άρθρο 58
Κέντρα Ημιελεύθερης Διαβίωσης

1. Ιδρύονται σε ξεχωριστά κτίρια, Κέντρα Ημιελεύθερης βίωσης Καταδίκων (Κ.Η.Δ.Κ.) στα οποία η έκτιση της ποινής ται σε καθεστώς περιορισμένης και ελεγχόμενης ελευθερίας.

2. Σκοπός των Κ.Η.Δ.Κ. είναι η σταδιακή ένταξη των καταδίκων σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας. Τα κέντρα αυτά στελεχώνονται από ειδικευμένο προσωπικό.

3. Μέσα σε τρία έτη από την έναρξη της ισχύος του Κώδικα του με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από ταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, εκδίδονται οι κανονλατουργίας των θεσμών ημιελεύθερης διαβίωσης που προβνται στα άρθρα 57 και επόμενα.

Άρθρο 59
Εισαγωγή σε Κέντρα Ημιελεύθερης Διαβίωσης

1. Σε κατάδικο που έχει εκτίσει το ήμισυ της στερητικής ελευθερίας ποινής ή, στην περίπτωση καταδίκου σε ισόβια κελιά, δεκαπέντε έτη και ο οποίος έχει εξασφαλίσει εργασία, δυνατό να του χορηγηθεί άδεια να διαμείνει σε Κέντρο Ημιελευθερης Διαβίωσης.

2. Η άδεια χορηγείται από την επιτροπή του άρθρου 55, η διερευνεί, ανάμεσα σε άλλα, την κατάσταση της υγείας του δίκου, την ικανότητα και το ενδιαφέρον του για εργασία, τληση του για ενεργό συνεργασία με το προσωπικό του Κ.Η. και για την πιστή τήρηση του εσωτερικού κανονισμού, όπως σης τον ατομικό, οικογενειακό, επαγγελματικό και κοινωνικβίο γενικά, εν όψει της διαβίωσής του σε καθεστώς ημιελευθερίας.

3. Άδεια διαμονής σε Κ.Η.Δ.Κ. και το δικαστήριο Εκτέλεσης σταρα από αίτηση του καταδίκου και το δικαστήριο Εκτέλεσης των, και όταν έχει απορριφθεί αίτηση υπό όρο απόλυσης, εφ' ο καταδίκος κρίνεται κατάλληλος για καθεστώς ημιελευθερης βίωσης. Για το σκοπό αυτόν η επιτροπή του άρθρου 55 πα στο δικαστήριο κάθε χρήσιμο στοιχείο.

Άρθρο 60
Ανάκληση ημιελεύθερης διαβίωσης

1. Η ημιελεύθερη διαβίωση ανακαλείται από την επιτροπή άρθρου 55 ύστερα από εισήγηση ομάδας του ειδικευμένου σπικικού του Κ.Η.Δ.Κ. που παρακολουθεί την εξέλιξη του κικου. Η ανάκληση είναι αιτιολογημένη και επιβάλλεται περίπτωση ουσιώδους παράβασης των όρων της ημιελευθ διαβίωσης από τον κατάδικο και ιδίως σε περιπτώσεις: α) αμίας προσαρμογής του στο κοινωνικό περιβάλλον, β) αδιαφ του για εργασία, γ) έλλειψης συνεργασίας με το προσωπικό Κ.Η.Δ.Κ., δ) παραβίασης των όρων του εσωτερικού κανονισμού Κ.Η.Δ.Κ.

2. Κατάδικος του οποίου η παρουσία σε Κ.Η.Δ.Κ. έχει ανθεί μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποιν

3. Μετά την ανάκληση ο κατάδικος επιστρέφει στο κατά από το οποίο προήλθε.

Άρθρο 61

Τμηματική έκθεση της ποινής και εργασία σε κοινωνικούς φορείς

1. Κατάδικοι οι οποίοι έχουν καταδικαστεί σε ποινή στρωτική της ελευθερίας μέχρι δεκαοκτώ μηνών, η οποία έχει μετατραπεί σε χρηματική, μπορούν, με αίτησή τους, προς το Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, να επιλέξουν αντί της μετατροπής την τμηματική έκθεση της ποινής ή την εργασία σε κοινωφελείς φορείς.

2. Η τμηματική έκθεση της ποινής γίνεται κατά τις ημέρες του τέλους της εβδομάδας ή κατά τις ημέρες εργαίων, εφ' όσον ο κατάδικος εργάζεται ή σπουδάζει. Οι ημέρες της εβδομάδας κατά τις οποίες ο κατάδικος διαβιώνει με την οικογένειά του και εργάζεται ή σπουδάζει θεωρούνται ως ημέρες έκθεσης της ποινής.

3. Η κατά την παράγραφο 1 εργασία πραγματοποιείται σε κρατικά ιδρύματα ή σε ιδρύματα της τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Για την εργασία αυτή δεν παρέχεται αμοιβή και δεν ισχύει ο ευεργετικός υπολογισμός των ημερών της.

4. Το Επιστημονικό Συμβούλιο, ύστερα από ακρόαση του κατάδικου, εξετάζει τη συγκεκριμένη περίπτωση και εισπράττει στο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, το οποίο αποφασίζει για την τμηματική έκθεση της ποινής ή για την εργασία σε κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και για τους όρους και τη διάρκειά τους.

5. Η απόφαση για τμηματική έκθεση της ποινής ή για εργασία σε κοινωφελείς φορείς ανακαλείται από το Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών στην περίπτωση που ο κατάδικος κατά τη διάρκεια της έκθεσης της ποινής του διαπράξει κακούργημα ή πλημμέλημα τιμωρούμενο με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών, ή δε συλληφώνεται με τους όρους της δικαστικής απόφασης.

6. Σε περίπτωση καταδίκης σε φυλάκιση μέχρι δεκαοκτώ μηνών, η οποία δεν μετατράπηκε σε χρηματική, το δικαστήριο μπορεί αν συναινεί ο κρατούμενος ή το ζητήσει ο ίδιος οποτεδήποτε να επιβάλει την τμηματική έκθεση της ποινής, σύμφωνα με την παράγραφο 2, αν κρίνει ότι το μέτρο αυτό συντείνει στην κοινωνική ένταξη του καταδίκου και στην αποτροπή του από την τέλεση άλλων εγκλημάτων.

Άρθρο 62

Έξυπνη καταγραφή - Απόλυση υπό όρο

1. Έγινε τουλάχιστον μήνα πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου που απαιτείται για τη χορήγηση της απόλυσης υπό όρο ο διευθυντής του καταστήματος υποβάλλει στο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών φάκελο που περιέχει:

- α) ειςπραξη τεταμένη έκθεση για την προσωπικότητα του καταδίκου, η οποία συντάσσεται με αιτιολογημένη εισήγηση των μελών του Επιστημονικού Συμβουλίου, β) αντίγραφο της καταδικαστικής απόφασης, γ) αντίγραφο του Ποινικού Μητρώου, δ) ατομικό δελτίο του καταδίκου.

2. Η έκθεση της παραπάνω παραγράφου περιέχει: α) ειδική αξιολόγηση της εν γένει συμπεριφοράς του καταδίκου, κατά το διάστημα της κράτησής του, με κοινήριση τη σκοπιμότητα και τη δυνατότητα επιστροφής του στον ελεύθερο βίο. Ειδικά για την αξιολόγηση αυτή δεν είναι δεσμευτικές ενδεχόμενες πειραστικές κυρώσεις, β) συγκεκριμένες προτάσεις για την παροχή ή μη της απόλυσης υπό όρο, γ) σε περίπτωση ευνοϊκής προτάσεως τους κατάλληλους όρους από τους όρους, του άρθρου 108 παράγραφος 2 του Π.Κ.

3. Προκειμένου το δικαστήριο να διαμορφώσει πληρέστερη εικόνα της προσωπικότητας του κρατουμένου και των δυνατοτήτων του για την επιστροφή του στον ελεύθερο κοινωνικό βίο, καλεί τον κατάδικο που παρίσταται υποχρεωτικά ο ίδιος ή και με τον συνήγορό του για την υποστήριξη της αίτησής του.

4. Σε περίπτωση που δεν χορηγείται απόλυση υπό όρο, ο κατάδικος έχει δικαίωμα, ύστερα από την πάροδο ενός μηνός, να ζητήσει από το Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών να επανεξετάσει την περίπτωση του.

5. Το Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών χορηγεί την υπό όρο από-

λυση σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Κ. εκτός αν, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση, κρίνει ότι επιβάλλεται η συνέχιση του υπολοίπου της ποινής. Οι διατάξεις της υπό όρον απόλυσης εφαρμόζονται στις περιπτώσεις διαγωγής στα Κ.Η.Δ.Κ., τμηματικής εκτέλεσης της ποινής και παροχής εργασίας για την κοινότητα.

Άρθρο 63

Απόλυση κρατουμένου

1. Η απόλυση του κρατουμένου από το κατ'επίσημο διατάσσεται από το διευθυντή και ενεργείται τις εργάσιμες ημέρες. Αν η ημέρα λήξης της ποινής είναι εξαιρετική τότε η απόλυση ενεργείται την προηγούμενη.

2. Η διεύθυνση του καταστήματος ειδοποιεί εγγράφως πριν από την απόλυση τις αρμόδιες δικαστικές και αστυνομικές αρχές καθώς και το Κέντρο προστασίας αποφυλακισμένων.

3. Αν ο κρατούμενος νοσεί σοβαρά μπορεί να ανασταλεί η απόλυση του μετά από αίτηση του ίδιου και γνώμη του ιατρού του καταστήματος εφ' όσον είναι αδύνατη η μεταφορά του σε δημόσιο νοσοκομείο.

4. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζεται η διαδικασία απόλυσης καθώς και οι υποχρεώσεις του καταστήματος και του απολυομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Εργασία κρατουμένων

Άρθρο 64

Χαρομισμός εργασίας

1. Η εργασία δεν έχει τιμωρητικό χαρακτήρα αλλά αποσκοπεί στη διατήρηση ή επανέγερση των ικανοτήτων των κρατουμένων για την κοινωνική τους επανένταξη.

2. Απαγορεύεται η ανάθεση στους κρατούμενους εργασιών, ή διαίτησες επικίνδυνων ή ανθυγιεινών. Η εργασία πρέπει να είναι παραγωγική, να συντελεί στην επαγγελματική εκπαίδευση των κρατουμένων και να μην έχει καταπιεστικό χαρακτήρα.

3. Οι κατάδικοι οφείλουν να εκτελούν εργασία σύμφωνα με τις ανάγκες εκπαίδευσής τους και τα οριζόμενα στο άρθρο 65 παράγραφος 1.

Άρθρο 65

Οργάνωση εργασίας

1. Οι κρατούμενοι συμμετέχουν στην επιλογή του είδους της εργασίας που θα εκτελέσουν, μέσα στα πλαίσια του κατάλληλου επαγγελματικού προσανατολισμού, των αναγκών και των δυνατοτήτων του καταστήματος, καθώς και των κανόνων πειθαρχίας.

2. Στα καταστήματα κράτησης κάθε κατηγορίας οργανώνονται σύμφωνα με τον ειδικότερο σκοπό της κράτησης, κλάδοι εργασίας οι οποίοι πρέπει να είναι ανάλογοι με εκείνους που ισχύουν έξω από το κατ'επίσημο, ώστε να προετοιμάζουν τους κρατούμενους για τις συνθήκες της ελεύθερης εργασίας.

3. Για την εφαρμογή του άρθρου 64 και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου λειτουργεί, σε κάθε κατ'επίσημο κράτησης, ειδική επιτροπή καθορισμού εργασιών κρατουμένων, που απαρτίζεται από μέλη του επιστημονικού συμβουλίου, την οποία ορίζει ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

4. Η παραπάνω επιτροπή, με τη συνεργασία του κρατουμένου, διερευνά με τις κατάλληλες επιστημονικές μεθόδους τις κλίσεις και δεξιότητές του, τον διασφαλίζει σχετικά με την υπεύθυνη ανάληψη εργασίας, επιλέγει το είδος και τη φύση της εργασίας που θα του ανατεθεί, τον τοποθετεί στην επιλεγμένη εργασία και τέλος παρακολουθεί την πρόοδό του εξέλιξή του.

5. Σε περίπτωση τόποθέτησης σε ανθυγιεινή εργασία ή κείνης της αμοιβής χωρίς νόμιμη αιτία, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής, στο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών. Επίσης

καίωμα προσφυγής έχουν για τους πιο πάνω λόγους και οι κρατούμενοι σε Κ.Η.Δ.Κ.

Άρθρο 65
Εξαιτούμενη εργασία

1. Οι κατάδικοι που κρίνονται κατάλληλοι για εργασία βασίζουν στην εκτέλεσή. Οι υπόδικοι και οι κρατούμενοι για χρέη μπορούν να ζητήσουν εργασία σύμφωνα με τους όρους του παραπάνω άρθρου.
2. Κρατούμενοι ανάπηροι, ασθενικοί, ηλικίας ανώτερης των ενήλικων πέντε ετών, γυναίκες έγκυες, λεχώνες ή θηλάζουσες, μπορούν να απασχολούνται σε εργασίες που προσοδεύουν στις ταμικές τους ιδιότητες ή περιστάσεις ύστερα από απόφαση της Επιτροπής της παρ. 3 του άρθρου 65 και αφού προηγηθεί σχετική ισηγήση του ιατρού του καταστήματος κράτησης.
3. Οι κρατούμενοι κατάδικοι εργάζονται σε κοινό χώρο. Οι υπόδικοι και οι κρατούμενοι για χρέη μπορούν να απασχολούνται σε σε ατομικά κελιά, σε εργασίες της επιλογής τους, μέσα στα όρια της ασφάλειας και πειθαρχίας του καταστήματος.
4. Στο ατομικό τους κελιά μπορούν να εργάζονται και κρατούμενοι με ιδιαίτερη κλίση στα γράμματα ή στις τέχνες.

Άρθρο 67
Τύπος εργασίας

1. Η εργασία των κρατουμένων εκτελείται στο εσωτερικό του καταστήματος ή έξω από αυτό ή σε κέντρα ημιελεύθερης διαβίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού και τους κανονισμούς.

Άρθρο 68

Τρόποι εκτέλεσης εργασίας μέσα στο κατάστημα

1. Η εργασία που εκτελείται μέσα στο κατάστημα κράτησης ακολουθεί τις σύγχρονες μεθόδους και προδιαγραφές. Είναι κυρίως βιοτεχνική και εκτελείται σε κάθε είδους εργαστήρια, ανάλογα με τις δυνατότητες του καταστήματος, τον εριθμό και τις ικανότητες των κρατουμένων.
2. Για διάστημα μέχρι τρεις μήνες κάθε έτος μπορεί να ανατεθεί στον κρατούμενο να εκτελέσει βοηθητική εργασία στο κατάστημα, όπως καθαριότητας, μαγειρείου, πλυντηρίου, καθαρισμού μεταφορέα τροφίμων ή άλλων ειδών και αντικειμένων και εφόσον συμφωνήσει για μεγαλύτερη περίοδο.

Άρθρο 69

Τρόποι εκτέλεσης της εργασίας σε αγροτικά καταστήματα

1. Η εργασία στην ύπαιθρο εκτελείται σε αγροτικά καταστήματα κράτησης.
2. Οι κρατούμενοι στα παραπάνω καταστήματα εκτελούν εργασίες αγροτικής καλλιέργειας, σιγαίου βελτίωσης, ζωοκομίας, πτηνοτροφίας, ιχθυοτροφίας, κηπευτικής, ανθοκομίας, ή συμμετέχουν σε βιομηχανικά ή βιοτεχνικά προγράμματα. Οι παραπάνω εργασίες εκτελούνται και σε συνεργασία με τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης της περιοχής του καταστήματος.

Άρθρο 70

Επιλογή των εργαζομένων σε αγροτικά καταστήματα

1. Επιλογή που εξαρτάται από το διευθυντή, κατά και γνήσιο του κατεστραμμένου εκτός της βιομηχανίας και ψυχικής κατάστασης και ιδιαίτερα την ανών επαγγελματική αγροτική ιδιότητα του κρατουμένου, καθώς και τη δυνατότητα προσαρμογής σε ερσιμονό είδους εργασίας κλπ. αυτές που εργάζονται στα αγροτικά καταστήματα κράτησης και κρουσίζονται την κατάλληλη εργασία.
2. Κρατούμενοι που εργάζονται στην ύπαιθρο μπορούν να πα-

ραμμένου στον τόπο εργασίας και να διανυκτερεύουν σε ύστερα από απόφαση του διευθυντή, αν τούτο είναι αναγκαία διανυκτέρευση δεν πρέπει να είναι επιβλαβής για την υγεία κρατουμένων ούτε και να δημιουργεί κίνδυνο απόδρασης

Άρθρο 71
Συστήματα εκτέλεσης εργασίας

1. Η εργασία των κρατουμένων οργανώνεται από το κράτος και εκτελείται σε βιομηχανικές, αγροτοβιομηχανικές, βιοτεχνικές ή αγροτικές μονάδες. Η διεύθυνση του καταστήματος συντάσσεται για το σκοπό αυτό με τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού, αγροτικούς συνεταιρισμούς και άλλους παρεμφερείς κοινωνικούς φορείς.
2. Συνεργάζεται επίσης με τις διευθύνσεις των λοιπών καταστημάτων κράτησης για την τοποθέτηση των κρατουμένων εργασία.
3. Κατ' εξαίρεση, οι κρατούμενοι μπορούν να εργάζονται βιοτεχνικές επιχειρήσεις κάθε είδους, εποπτευόμενοι από τη διεύθυνση του καταστήματος κράτησης.
3. Η εργασία του κρατουμένου για δικό του λογαριασμό ύστερα από παραγγελία ιδιώτη μπορεί να επιτραπεί από την Επιτροπή καθαρισμού εργασίας κρατουμένων, όταν υπάρχουν δυνατότητα τέτοιας εργασίας στο κατάστημα και εφόσον διαβιβάζονται οι όροι κράτησης, πειθαρχίας και ασφάλειας.
4. Οι υπόδικοι και οι κρατούμενοι για χρέη μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να εργάζονται με τις ίδιες προϋποθέσεις.

Άρθρο 72

Ωράριο. Μέτρα ασφαλείας

1. Το ωράριο-ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εργασίας των κρατουμένων ρυθμίζεται από τους νόμους και τους κανονισμούς σύμφωνα με τους εργαζόμενους, χωρίς να παραβλέπεται επαγγελματική ή τεχνική τους ειδικότητα.
2. Οι κρατούμενες μητέρες που ανατρέφουν τα παιδιά τους στο κατάστημα και οι έγκυες, όταν εργάζονται, απολαμβάνουν όλα τα πλεονεκτήματα που προβλέπονται από τη νομοθεσία που ισχύει και για τις ελεύθερες εργαζόμενες γυναίκες γενικά.

Άρθρο 73

Έλεγχος εργασίας και ασφάλιση

1. Οι όροι εργασίας των κρατουμένων, η ασφάλισή τους εργατικά ατυχήματα και οι επαγγελματικές ασθένειες ρυθμίζονται από τη νομοθεσία που ισχύει για τους εργαζόμενους γενικά. Η πλήρη εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων ελέγχεται από αρμόδια όργανα του Υπουργείου Εργασίας.
2. Εργαλεία, διάφορες συσκευές ή άλλα αντικείμενα που χρησιμοποιούνται από τους κρατούμενους στη διάρκεια της εργασίας και κρίνονται επικίνδυνα καταμετρούνται και ασφαρίζονται με μέτρα, μετά το τέλος της εργασίας.
3. Οι κρατούμενοι που εργάζονται υπέχουν πειθαρχική, ασφαλιστική και ποινική ευθύνη για την καταστροφή ή βλάβη των μηχανημάτων, συσκευών, εργαλείων, πρώτων υλών ή άλλων αντικειμένων που η διοίκηση του καταστήματος τους έχει εμπιστευθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του κανονισμού.

Άρθρο 74

Αρμόδια εργασίας κρατουμένων

1. Η εργασία των κρατουμένων, είτε παρέχεται στο κράτος είτε σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, είτε σε ιδιώτες, αμειβόμενα με τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας που ισχύει τους εργαζόμενους γενικά.
- Εάν η εργασία είναι έχει χαρακτήρα κυρίως εκπαιδευτικό, η μοιβή που παρέχεται μειώνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην

Η υπαίθρου άρθρου 70 κ.λ.

κανονισμό του καταστήματος.

2. Το ένα τρίτο της αμοιβής των κρατούμενων αποδίδεται στο κράτος ως συμμετοχή τους στις δαπάνες διαβίωσης τους στο κατάρτισμα. Το ποσό αυτό κατατίθεται στο λογαριασμό «Κεφάλαια Εργασίας Κρατούμενων» (Κ.Ε.Κ.).

3. Από τις εισπράξεις των κρατούμενων που ερπάζονται για δικό τους λογαριασμό, παρακρατείται ποσοστό που ορίζεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, όχι ανώτερο του 20% και κατατίθεται στα Κ.Ε.Κ.

4. Το είδος της παρεχόμενης εργασίας, η διάρκεια, η απόδοση και η αμοιβή της ανεγράφονται σε ειδικό βιβλίο του κρατούμενου, βεβαιώνεται κάθε μήνα και καταχωρούνται στον απολογισμό του φάκελου.

Άρθρο 75
Τακτοποίηση της αμοιβής

Η διαίκηση του καταστήματος στο τέλος κάθε μήνα τακτοποιεί την αμοιβή του κρατούμενου, ανάλογα με τα ποσοστά που καταλαμβάνονται κατά τις διατάξεις του νόμου αυτού στους οικείους λογαριασμούς.

500

4

100

200

20

30

40

50

60

70

80

90

100

110

120

130

140

150

160

170

Άρθρο 76
Ατομικός λογαριασμός και διόρθωση της αμοιβής

1. Ο ατομικός λογαριασμός σχηματίζεται από τα χρήματα που έλαβε μαζί του ο κρατούμενος, κατά την εισαγωγή του στο κατάστημα, από ευβάσματα σ' αυτόν συγγενών του ή τρίτων στη διάρκεια της κράτησής του και από το προϊόν εργασίας του.

2. Από τα χρήματα αυτά ποσοστό 75% κατατίθεται σε έντοκο λογαριασμό ταμειευτηρίου και το υπόλοιπο 25% αποτελεί τρεχούμενο λογαριασμό για την αντιμετώπιση των αναγκών του κρατούμενου και κατατίθεται στο λογιστήριο του καταστήματος.

3. Το ποσοστό 75% διατίθεται κατ' αρχήν για την εξόφληση χρεών του κρατούμενου στην πολιτεία για αποζημίωση του θύματος ή της οικογένειάς του και για την κάλυψη ~~οικονομικών~~ οικονομικών αναγκών.

4. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, ύστερα από γραπτή έγκριση του ~~διοικητή του καταστήματος~~ διοικητή, μπορεί ο κρατούμενος να αναλάβει μέρος ή και όλο το ποσό που βρίσκεται στον έντοκο λογαριασμό ταμειευτηρίου.

5. Ο κρατούμενος δεν μπορεί ούτε με πράξη εν ζωή ούτε με διάταξη τελευταίας βούλησής να διαφέρει οποιοδήποτε ποσό από το λογαριασμό του υπέρ τρίτου ~~ή συγγενούς~~, εκτός αν ο τελευταίος είναι ανών, κλητών, συζυγός ή αδελφός του.

6. Το ποσό του κατά την παράγραφο 2 τρεχούμενου λογαριασμού είναι ακατάσχετο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Μεταγωγή κρατούμενων

Άρθρο 77
Διαδικασία μεταγωγής

1. Η μεταγωγή κρατούμενου παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση του διευθυντή του καταστήματος και έγκριση του Δικαστή Εκτέλεσης Ποινών.

2. Σε κατεπείγουσα περίπτωση, για λόγους τάξης, η μεταγωγή παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση του διευθυντή.

3. Ο διευθυντής αγροτικού καταστήματος κράτησης ή Κ.Η. Δ.Κ. σε περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος διασάλυψής της τάξης των κρατούμενων, μπορεί να διατάξει τη μεταγωγή του στο πλησιέστερο, 3^{ου} τύπου, κατάστημα κράτησης. Το γεγονός αυτό αναφέρεται άμεσα στο Δικαστή Εκτέλεσης Ποινών και στο Υπουργείο Δικαιο-

σύνης, το οποίο και εγκρίνει τελικά τη μεταγωγή.

4. Η μεταγωγή γίνεται πάντοτε με δαπάνη του δημοσίου.

Άρθρο 78
Προσγωγή σε δημόσια αρχή

Η μεταγωγή κρατούμενου μπορεί να διαταχθεί και από τον εισαγγελέα εστών για διευκόλυνση του έργου της ανάκρισης ή για να εμφανιστεί σε δικαστήριο ή σε δημόσια αρχή. Ο ίδιος εισαγγελέας φροντίζει για την ταχεία επαναμεταγωγή του.

Άρθρο 79
Προϋποθέσεις μεταγωγής

1. Η μεταγωγή κρατούμενου γίνεται ύστερα από αίτηση του, για λόγους προσωπικούς, οικονομικούς, υγείας, εκπαιδευτικούς, για τοποθέτηση σε εργασία ή με πρόταση του διευθυντή, για τους πιο πάνω λόγους καθώς και για λόγους τάξης ή άλλης φύσης χώρας στο κατάστημα κράτησης.

2. Η αίτηση του κρατούμενου καθώς και η πρόταση του διευθυντή συνοδεύεται από αντίστοιχη εισήγηση της κοινωφελούς υπηρεσίας. Όταν η μεταγωγή ζητείται για λόγους εκπαιδευτικούς ή εργασίας, η πρόταση γίνεται από την αρμόδια για την τοποθέτηση σε εργασία επιτροπή.

Άρθρο 80
Εκτέλεση μεταγωγής

1. Η μεταγωγή γίνεται κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την ομαλή μετακίνηση και συγχρόνως να μη θίγει την αξιοπρέπεια του κρατούμενου. Οι χειροπέδες χρησιμοποιούνται όπου κρίνονται αναγκαίες. Ο κρατούμενος οφείλει να υπακούει στα εντεταλμένα για τη μεταγωγή του όργανα και να μη δυσχεραίνει το έργο τους.

2. Η μεταγωγή κρατούμενης γίνεται πάντοτε με τη συνοδεία γυναικας αστυνομικού. Οι ανήλικες κάτω των δεκαεπτά ετών συνοδεύονται από αστυνομικό όργανο του ίδιου φύλου ειδικά εκπαιδευμένα για τη μεταχείρισή τους. Οι κληρικοί και μοναχοί που φέρουν σχήμα μεταγονται χωριστά.

3. Η μεταγωγή κρατούμενου μπορεί να αναβληθεί, εάν ο ιατρός βεβαιώσει σοβαρό κίνδυνο της υγείας του και μέχρις ότου αυτή βελτιωθεί. Βεβαίωση του ιατρού χρειάζεται και για τη μεταγωγή κρατούμενης σε κατάσταση εγκυμοσύνης ή μητέρας νηπίου το οποίο ανατρέψει. Την αναβολή της μεταγωγής για οποιοδήποτε από τους παραπάνω λόγους αναφέρει ο διευθυντής άμεσα στην αρχή που προήγγελε τη μεταγωγή.

Άρθρο 81
Μεταγωγή για λόγους υγείας

1. Ασθενείς κρατούμενοι μεταγονται στα θεραπευτικά καταστήματα του άρθρου 20 σύμφωνα με τις παρακάτω διατάξεις.

2. Η μεταγωγή ασθενούς κρατούμενου παραγγέλλεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, με πρόταση του διευθυντή του καταστήματος η οποία συνοδεύεται από έκθεση του ιατρού και μετά από γνώμη του εισαγγελέα εστών.

3. Σε έκτακτες περιπτώσεις ο διευθυντής παραγγέλλει τη μεταγωγή κρατούμενου σε θεραπευτικό κατάστημα ύστερα από έγγραφη και εμπειριστατωμένη γνωμάτευση ιατρού. Εάν η εξέταση από ιατρό δεν είναι δυνατή, η μεταγωγή παραγγέλλεται και χωρίς αίτην προκειμένου να αποτραπεί κίνδυνος ζωής ή υγείας. Την παραγγέλια και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις γνωστοποιεί ο διευθυντής σίμωας στον αρμόδιο εισαγγελέα και στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, αναφέροντας διεξοδικά τους λόγους της έκτακτης μεταγωγής.

4. Στον εισαγγελέα εστών αποστέλλονται χωρίς καθυστέρηση όλα τα σχετικά έγγραφα της μεταγωγής. Ο εισαγγελέας μπορεί να διατάξει την επαναμεταγωγή του στο κατάστημα κράτησης από το οποίο προήλθε ή την εισαγωγή του σε άλλο θεραπευτικό

Η υπέρ 1 του άρθρου 77 και

Η υπέρ 1 του άρθρου 81 και

3444

αν δεν θεωρεί τη μεταγωγή επαρκώς αιτιολογημένη και ύστερα από επανεξέταση των εγγράφων μεταγωγής από την επίθεση της υγειονομικού ελέγχου του άρθρου 29, αναφέροντας σχετικά το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

β) Η επαναμεταγωγή του κρατούμενου από το θεραπευτικό κατάντημα στο κατάντημα κράτησης παραγγέλλεται από το διευθυντή, μόλις εκδοθεί εξιτήριο και πραγματοποιείται το γρηγορότερο από την υπηρεσία μεταγωγών. Η επαναμεταγωγή ή η κρατούμενου από άλλο δημόσιο θεραπευτικό ίδρυμα στο κατάντημα κράτησης διενεργείται από το διευθυντή του ιδρύματος μόλις εκδοθεί εξιτήριο και πραγματοποιείται το γρηγορότερο από τη φρουρά ούλαξης.

Άρθρο 82

Γνωστοποίηση ασθένειας και μεταγωγή κρατούμενου

1. Σε περίπτωση βαριάς ασθένειας, σοβαρού ατυχήματος ή επιβλαβούς του κρατούμενου σε οποιοδήποτε θεραπευτικό ίδρυμα, ο διευθυντής ειδοποιεί αμέσως τους συγγενείς και αν δεν υπάρχουν συγγενείς, όποιο πρόσωπο υποδεικνύει ο κρατούμενος.
2. Ο διευθυντής σε περίπτωση μεταγωγής του κρατούμενου σε άλλο κατάντημα κράτησης ενημερώνει τους συγγενείς του και αν ο κρατούμενος είναι αλλοδαπός, την πρεσβεία του ή την προξενική αρχή της χώρας του.

Άρθρο 83

Θάνατος κρατούμενου

1. Ο θάνατος του κρατούμενου πιστοποιείται από τον ιατρό του καταστήματος κράτησης ή του θεραπευτηρίου και διενεργείται ιατροδικαστική εξέταση. Ο διευθυντής ανακοινώνει αμέσως το γεγονός του θανάτου του κρατούμενου στις αρμόδιες διοικητικές και δικαστικές αρχές καθώς και στους συγγενείς του. Σε περίπτωση θανάτου αλλοδαπού κρατούμενου ειδοποιείται η πρεσβεία ή η προξενική αρχή της χώρας του.
2. Εγκάταλεξιμένοι ή άλλοι κρατούμενοι εντοφιάζονται με τη βοήθεια του δημοσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Αμοιβές και πειθαρχικές κυρώσεις

Άρθρο 84

Γενικές αρχές

1. Η τάξη και η πειθαρχία διασφαλίζεται από τα αρμόδια όργανα, χωρίς αυτό να συνεπάγεται μεγαλύτερους περιορισμούς από τους απαραίτητους για τη διατήρηση της ασφάλειας του καταστήματος κράτησης και χωρίς να θίγεται η αξιοπρέπεια των κρατούμενων. Για την άσκηση της τάξης και πειθαρχίας προβλέπονται αμοιβές για τις αξιοπαινες πράξεις και πειθαρχικές κυρώσεις για τα παραπτώματα.
2. Η επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων επισκοπεί στον εθισμό του κρατούμενου στην πειθαρχία και στους όρους της κοινής διαβίωσης. Πητά καθορίζονται:

- α) το πειθαρχικό παράπτωμα, β) το είδος και η διάρκεια των πειθαρχικών κυρώσεων, γ) η αρμόδια αρχή που την επιβάλλει και δ) η απαγόρευση επιβολής κυρώσης δύο φορές για το ίδιο παράπτωμα.
- 3. Η απονεμή αμοιβών επιβάλλεται στην επιβράβευση της προσπάθειας των κρατούμενων για καλή διαγωγή, επίδειξη πνεύματος αλληλοβοήθειας, προσφορά για εργασία, εισδήματος ευθύνης.
- 4. Στον κρατούμενο παραβιβάζεται, κατά την εισοδή του στο κατάντημα, έντυπο δελτίο καθόντων διαβίωσης των κρατούμενων το οποίο περιέχει τις κυριότερες διατάξεις του νόμου και του εσωτερικού κανονισμού. Για τους αλλοδαπούς κρατούμενους, το πιστοποιητικό παραβιβάζεται μεταφρασμένο στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα. Σε ειδικές κατηγορίες κρατούμενων οι παραπάνω πληροφορίες δίνονται προφορικά.

5. Σωματικές ποινές, κράτηση σε σκοτεινό κελιά, στέρηση ή λάτωση τροφής, σωματικές κυρώσεις απαγορεύονται.

6. Μετά την επιβολή της ποινής του περιορισμού της περίπαισης στην παραγράφου 1 του άρθρου 83 ο ιατρός οφείλει να παραβιβάζει καθημερινά τους ευρισκομένους σε περιορισμό κίνησης αναφέρει στο διευθυντή αν κρίνει αναγκαία την άρση ή την αντικατάστασή της για λόγους σωματικής ή ψυχικής υγείας.

7. Απαγορεύεται στους κρατούμενους να εκτελούν στο κατάντημα υπηρεσία που περιέχει άσκηση πειθαρχικής εξουσίας.

8. Οι κρατούμενοι λαμβάνουν γνώση της κατηγορίας που τους αποδίδεται και διατηρούν το δικαίωμα της υπερασπίσεως τους.

9. Κατά το μέτρο που είναι απαραίτητο και δυνατό, παρέχεται η ευχέρεια στον κρατούμενο να υπερασπίσει τον εαυτό του με διερωμηνά.

Άρθρο 85

Όργανα τήρησης πειθαρχίας

1. Ο διευθυντής μεριμνά για την τήρηση της τάξης και πειθαρχίας στο κατάντημα.

2. Σε κάθε κατάντημα λειτουργεί πειθαρχικό συμβούλιο το οποίο απονέμει τις αμοιβές και επιβάλλει τις βαρύτερες πειθαρχικές κυρώσεις. Το συμβούλιο συγκροτείται από το διευθυντή, ως πρόεδρο έναν κοινωνικό λειτουργό και ένα από τα υπόλοιπα μέλη του επιστημονικού συμβουλίου που αναδεικνύεται με κλήρωση για ένα έτος. Από την κλήρωση εξαιρείται ο δόκτωρ.

3. Στα αγροτικά καταστήματα ως τρίτο μέλος συμμετέχει ο προϊστάμενος της γεωργικής υπηρεσίας.

Άρθρο 86

Αμοιβές

1. Στους κρατούμενους απονέμονται αμοιβές για τη συμμετοχή τους στην εύρυθμη λειτουργία του καταστήματος. Οι αμοιβές αυτές περιλαμβάνουν (ιδίως α) απονομή βραβείων όπως βιβλίων, εργαλείων και άλλων χρήσιμων αντικειμένων ή και χρηματικών επαθλών, β) γραπτό έπαινο, γ) άδεια ελεύθερου επισκεπτηρίου στους συγγενείς, δ) άδεια επισκεπτηρίου σε μη συγγενικά πρόσωπα και ε) δυνατότητα χρησιμοποίησης μουσικού οργάνου.

2. Οι αμοιβές με στοιχεία α,β και γ, απονέμονται από το διευθυντή του καταστήματος, ύστερα από πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας και οι λοιπές από το πειθαρχικό συμβούλιο.

Άρθρο 87

Παραπτώματα

1. Παραπτώματα που επισύρουν πειθαρχική κύρωση κατά του υπαίτιου είναι πράξεις ή παραλείψεις που διαταράσσουν την εύρυθμη λειτουργία ή θέτουν σε κίνδυνο την υγιεινή του καταστήματος.

- 2. Πειθαρχικά παραπτώματα είναι:
 - α) Απειθεία ομαδική ή ατομική στις διαταγές του διοικητικού ή του φυλακτικού προσωπικού καθώς και άρνηση εκτέλεσης της πειθαρχικής κύρωσης που επιβλήθηκε.
 - β) Ομαδικές θορυβώδεις συγκεντρώσεις χωρίς άδεια, απειλητικές κραυγές, βρασύτητα, στασιαστικές ενέργειες και συμμετοχή ή προτροπή σε κέλευα από τις παραπάνω πράξεις.
 - γ) Αποπειράδα απόδοσης.
 - δ) Συμμετοχή σε διαδηλώσεις, διαπληκτισμούς ή και συμπλοκές με άλλους κρατούμενους.
 - ε) Άσκηση σε κρατούμενους βίβας ή απειλής.
 - ςτ) Ασελγείς πράξεις ή προτροπή για τέλεση τους.
 - ζ) Ψευδής αποπειράδα αυτοκτονίας ή αυτοτραυματισμός ή καταποση ξένων σωμάτων για απεφυγή ή επίτευξη μεταγωγής ή αποφυγή άλλης υποχρέωσης.
 - η) Σκόπιμη φθορά ή καταστροφή υλικού του δημόσιου ή ατομικού.

κών ειδών άλλων κρατουμένων.

β) Διεξαγωγή απαγορευμένων παιχνιδιών, ή αγέμιστο κέρδος ή όφελος από είδη στοιχηματικής χρήσης, από την τραπεζία ή την τραπεζή του ίδιου ή άλλων κρατουμένων, καθώς και ανταλλαγή ή εκχώρηση, χωρίς άδεια, τροφίμων ή άλλων ειδών, για κατοχή, χωρίς άδεια, χρημάτων ή άλλων απαγορευμένων από τον κανονισμό ειδών.

γ) Συκοφαντικές αναφορές, ανάρμοστη συμπεριφορά, κραυγές και θόρυβος, ύβρεις, βλασφημίες σε βάρος του προσωπικού του καταστήματος, των συγκρατουμένων ή τρίτων προσώπων.

δ) Επικοινωνία ή απόπειρα επικοινωνίας παρά τον παρόντα νόμο και τον εσωτερικό κανονισμό, με οποιοδήποτε μέσο, με κρατούμενο ή άλλα άτομα, μέσα ή έξω από το κατάστημα.

ε) Ρυπερότητα του κρατουμένου ή του ατομικού κελιού ή θαλάμου καθώς και η ρύπανση εγκαταστάσεων ή κοινόχρηστων χώρων.

ς) Εγκατάλειψη του ατομικού κελιού ή του θαλάμου κατά τις ώρες της μεσημβρινής ή νυκτερινής κατέλιξης.

3. Η άσκηση ποινικής δίωξης δεν αποκλείει την επιβολή πειθαρχικών κυρώσεων για την ίδια πράξη.

Άρθρο 88

Πειθαρχικές κυρώσεις

1. Οι πειθαρχικές κυρώσεις που επιβάλλονται στους κρατούμενους είναι μόνο οι ακόλουθες:

α) Προφορική επίπληξη του διευθυντή παρουσία του αρχιφύλακα.

β) Στήρηση τηλεφωνικής επικοινωνίας ή αλληλογραφίας έως είκοσι ημέρες.

γ) Στάτωση στο ήμισυ του κανονισμένου αριθέμου επισκέψεων, για έναν το πολύ μήνα.

δ) Στάτωση των εμοιβών που αναφέρονται στα άρθρα 85 παρ. 1, παρ. γ', δ' και ε'.

ε) Απαγόρευση επισκεπτηρίου το πολύ μέχρι δεκαπέντε ημέρες, στη Περιορισμός σε ειδικό κελί από μία έως δέκα ημέρες, σύμφωνα με τους όρους των άρθρων 38 παρ. 3 και 84 παρ. 5 του νόμου αυτού. Κατά την εκτέλεση της πειθαρχικής αυτής ποινής απονέμεται κάθε παραλαβή ή αγορά τροφίμων εκτός του καταστήματος. Επιτρέπεται η ανάγνωση εντύπων.

2. Οι πειθαρχικές κυρώσεις ~~με επιβάλλονται~~ επιβάλλονται από το ~~διευθυντή~~ επιβάλλονται από το πειθαρχικό συμβούλιο, μετά από την αιτιολογημένη έκθεση από τον διευθυντή και τον αρχιφύλακα και τον αρμόδιο ιατρό από το άρθρο 89

Κανόνες απονομής εμοιβών και επιβολής πειθαρχικών κυρώσεων

1. Οι αξιόπαινες πράξεις και οι πειθαρχικές παραβάσεις των κρατουμένων βεβαιώνονται αμέσως από τα αρμόδια όργανα, με έγγραφη αναφορά τους στο διευθυντή ο οποίος αποφασίζει μόλις, αν είναι αρμόδιος, ή παραπέμπει με αιτιολογημένη έκθεση την υπόθεση στο πειθαρχικό συμβούλιο. Σε καταπτώσεις περυσίας οι πειθαρχικές παραβάσεις αναστέλλονται αμέσως και προσαρτάται στο διευθυντή και ακολουθεί η παραπάνω έγγραφη αναφορά.

2. Κατά την εκτίμηση της παραβάσης λαμβάνεται ιδιαίτερα υπόψη η βαρύτητα της πράξης και η προσωπικότητα του κρατουμένου.

Το αρμόδιο όργανο μπορεί να μην επιβάλει κύρωση στον κρατούμενο, αν από το είδος του παραπτώματος, τους όρους τέλεσής της, την άμεση μεταμέλεια και άλλες περιστάσεις κρίνει ότι έτσι ερμηνεύει ασφαλέστερα στην πειθαρχία και στην καλή διαγωγή.

3. Κρατούμενοι που τιμωρήθηκαν πειθαρχικά και υποπίπτουν εκτός της προηγούμενης κύρωσης, μπορούν να τιμωρηθούν με πειθαρχική κύρωση, βαρύτερη της επιβαλλόμενης, κατά κανόνα, για το τελευταίο αυτό παράπτωμα. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση επαναλαμβανόμενων πειθαρχικών παραπτώματων.

Άρθρο 90
Διαδικασία

1. Ο κρατούμενος δεν τιμωρείται χωρίς να λάβει προηγουμένως γνώση για την παραβίαση για την οποία κατηγορείται και χωρίς να του δοθεί η δυνατότητα να υπερασπίσει τον εαυτό του. Όπου είναι ανέγκαιο ο κρατούμενος απολογείται μέσω διεργμάντα.

2. Η βεβαίωση του πειθαρχικού παραπτώματος γίνεται χωρίς αναβολή, το αργότερο μέσα σε 48 ώρες. Ο κρατούμενος καλείται πάντοτε σε απολογία, δικαιούμενος να προτείνει τα μέσα της υπερασπίσής του.

3. Ο διευθυντής ή το πειθαρχικό συμβούλιο του καταστήματος αποφασίζει αιτιολογημένα, σε σύντομο διάστημα από τη διακρίβωση του παραπτώματος.

4. Ο διευθυντής και το πειθαρχικό συμβούλιο μπορούν να αναβάλουν μόνο μια φορά την εκδίκαση της υπέθεσης για εκριβέστερη διάγνωση της.

5. Περισσότερα πειθαρχικά παραπτώματα, για τα οποία δεν εκδόθηκε ακόμη απόφαση, συνεκδικάζονται και επιβάλλεται μια συνολική πειθαρχική κύρωση.

6. Οι αποφάσεις του διευθυντή και του πειθαρχικού συμβουλίου είναι πάντα αιτιολογημένες, καταχωρούνται αμέσως στα τηρούμενα πρακτικά των συζητήσεων, σε ειδικό βιβλίο και στον ατομικό φάκελο του κρατουμένου από το γραμματέα.

7. Κατά της πειθαρχικής απόφασης που επιβάλλει περιορισμό σε ειδικό κελί επιτρέπεται προσφυγή του κρατουμένου στο δικαστήριο εκτέλεσης ποινών το αργότερο σε 5 ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης. Η προσφυγή αυτή δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης. Η αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου μπορεί να καταργήσει την κύρωση που επιβλήθηκε.

Άρθρο 91

Αναστολή και διακοπή των πειθαρχικών κυρώσεων

1. Η εκτέλεση οποιασδήποτε πειθαρχικής κύρωσης μπορεί να ανασταλεί ή να διακοπεί με απόφαση του οργάνου που την επέβαλε, αν κριθεί ότι ο κρατούμενος παρέχει την πρόσδοκία καλής διαγωγής.

2. Σε περίπτωση υποτροπής, ο διευθυντής ή το πειθαρχικό συμβούλιο μπορούν να διατάξουν την εκτέλεση της πειθαρχικής κύρωσης που έχει ανασταλεί ή διακοπεί.

3. Η εκτέλεση της πειθαρχικής κύρωσης του περιορισμού σε ειδικό κελί μπορεί να ανασταλεί ή, αν έχει αρχίσει, να διακοπεί αμέσως, αν ο ιατρός του καταστήματος, μετά την καθημερινή του επίσκεψη βεβαιώσει ότι από την εκτέλεσή της κινδυνεύει η σωματική ή η ψυχική υγεία του κρατουμένου.

Άρθρο 92

Πειθαρχικές κυρώσεις γυναικών, ανηλίκων και υποδίκων

1. Γυναίκες κρατούμενες δεν υποβάλλονται στην πειθαρχική κύρωση του περιορισμού κατά το στάδιο της εγκυμοσύνης και για δύο έτη μετά τη γέννηση του παιδιού, εφ' όσον αυτό παραμένει μαζί τους.

2. Ανηλικοί κρατούμενοι ηλικίας μέχρι δεκαπέντε ετών υποβάλλονται σε περιορισμό, το πολύ πέντε ημερών. Ανηλικοί της μεταφηβικής ηλικίας μεταφέρονται σε ειδική πτέρυγα σωφρονιστικού καταστήματος ενηλίκων, αν τούτο κριθεί ανάγκαιο για το σωφρονισμό τους.

3. Ο πειθαρχικός περιορισμός των υποδίκων δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από πέντε ημέρες.

4. Οι πειθαρχικές κυρώσεις μπορούν να χρεωστούν από το έργο που τις επέβαλε σε περιπτώσεις εορτών ή άλλων εξαιρετικών γεγονότων.

Άρθρο 93

Μέτρα τάξης, προστασίας και κατευνασμού

1. Μέτρα τάξης, προστασίας και κατευνασμού στα καταστήματα κράτησης διατάσσονται, όταν κινδυνεύει η τάξη και η ασφάλεια του καταστήματος από βίαιη ή άλλες ενέργειες κρατουμένου που στρέφονται εναντίον του ή κατά άλλων.

Τα μέτρα αυτά είναι:

- α) η χρήση χειροπέδων,
- β) ο εγκλεισμός σε ειδικό κελί,
- γ) η χρήση βραχίας ραβδού, υδραντλίας και δακρυγόνων αερίων.

2. Τα πιο πάνω μέτρα διατάσσονται από το διευθυντή του καταστήματος ή το νόμιμο αναπληρωτή του. Ο υπάλληλος υπεύθυνος ασφαλείας μπορεί να διατάξει τα μέτρα α' και β', ενημερώνοντας αμέσως το διευθυντή.

3. Οποιοδήποτε αντικείμενο, εργαλείο ή όργανο που μπορεί, σε συγκεκριμένη περίπτωση, να αποβεί στα χέρια του κρατουμένου επικίνδυνο αφαιρείται αμέσως από την υπηρεσία.

4. Το φυλακτικό προσωπικό, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του μέσα στο κατάστημα, απαγορεύεται να σπλοσφορεί.

5. Το προσωπικό των καταστημάτων δεν μπορεί να χρησιμοποιεί βία εναντίον των κρατουμένων, εκτός αν συντρέχει περίπτωση νόμιμης άμυνας, απόπειρας απόδρασης ή αντίστασης σε νόμιμη διαταγή.

Οι υπάλληλοι που χρησιμοποιούν τη βία στις πιο πάνω περιπτώσεις πρέπει να περιορίζουν τη χρήση της στο απόλυτα αναγκαίο μέτρο και να ενημερώνουν αμέσως τη διεύθυνση του καταστήματος.

6. Σπουδαία ή έκτακτα συμβάντα καταχωρίζονται ημερολογιακά από το διευθυντή σε ειδικό βιβλίο.

Άρθρο 94

Έκτακτα μέτρα υγιεινής και προφυλακτική μόνωση

1. Σε ειδικό ατομικό κελί του καταστήματος περιορίζονται ύστερα από εντολή του διευθυντή για κατευνασμό, παρατήρηση ή προφυλακτική μόνωση, ποτέ όμως για τιμωρία, κρατούμενοι που πάσχουν από μεταδοτικές νόσους ή είναι επικίνδυνοι για τους εαυτούς τους ή για τους άλλους. Αν παρουσιάζουν ψυχογενείς ανηπιδράσεις από την κράτηση ή ψυχική κέθση ή άλλη διατάραξη των ψυχικών λειτουργιών, απαιτείται και σύμφωνη γνώμη του ιατρού του καταστήματος.

2. Κρατούμενοι στους οποίους έχουν επιβληθεί τα πιο πάνω μέτρα, εξετάζονται καθημερινά από τον ιατρό του καταστήματος και, αν είναι δυνατόν, από ψυχίατρο.

3. Έκτακτα μέτρα και προφυλακτική μόνωση αίρονται μόλις εκλείψει ο λόγος για τον οποίο επιβλήθηκαν. Σε αντίθετη περίπτωση οι κρατούμενοι μεταφέρονται ύστερα από γνωμάτευση του ιατρού του καταστήματος σε ειδικό κρατικό νοσοκομείο για τη θεραπεία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Κέντρο προστασίας αποφυλακιστέων - Μεταδριματική ερωγή

Άρθρο 95

1. Ιδρύεται με προεδρικό διάταγμα Κέντρο Προστασίας Αποφυλακιστέων, σκοπός του οποίου είναι να μεριμνά για την επαγγελματική αποκατάσταση, να βοηθήσει οικονομικά και να συμπέριστάται στην ομαλή κοινωνική επανένταξη των αποφυλακιστέων. Στελεχώνεται από υπαλλήλους του Υπουργείου Δικαιοσύνης με εξειδίκευση στην κοινωνική εργασία, στην ψυχολογία ή τον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Για το σκοπό αυτόν συνεργάζεται με τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), την τοπική αυτοδιοίκηση

(Ο.Τ.Α.), άλλους κοινωνικούς φορείς και εθελοντές.

2. Η παραπάνω μεταδριματική ερωγή παρέχεται μετά από την τήρηση του αποφυλακιστέου και πραγματοποιείται από το Κέντρο Προστασίας Αποφυλακιστέων (Κ.Π.Α) σε συνεργασία με την κοινωνική υπηρεσία των καταστημάτων κράτησης. Περιλαμβάνει κυρίως:

- α) εθνομαθία ή και συχνότερη προσωπική ή τηλεφωνική κοινωνία με τον απολυθόμενο
 - β) προστασία του οικογενειακού και εργασιακού περιβάλλοντος
 - γ) εκούσια συμμετοχή σε κοινωνικοθεραπευτικές ομάδες
4. Η μεταδριματική ερωγή δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Μετατροπή θανατικής ποινής

Άρθρο 96

1. Η ποινή του θανάτου μετατρέπεται αυτοδικαίως σε ισόβια κάθειρξη, όταν παρέλθουν τρία έτη από τότε που έγινε αμετάκλητη η καταδικαστική απόφαση που την επέβαλε.

2. Μετά την πάροδο είκοσι πέντε ετών κράτησης οι κρατούμενοι της παρ. 1 μπορεί να απολυθούν υπό όρο, αν επιδείξουν καλή διαγωγή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Προσωπικό καταστήματων και καθηκόντα

Άρθρο 97

Κατηγορίες προσωπικού και διάκριση

1. Το προσωπικό των καταστημάτων κράτησης διακρίνεται σε διοικητικό, φυλακτικό, υγειονομικό, κοινωνικών υπηρεσιών, τεχνικό και άλλων κατηγοριών.

2. Το διοικητικό προσωπικό αποτελείται από το διευθυντή, υποδιευθυντή και τους υπαλλήλους γραμματείας και διαχείρισης.

3. Το φυλακτικό προσωπικό αποτελείται από τους υπαλλήλους επίβλεψης και φύλαξης των κρατουμένων.

4. Το υγειονομικό προσωπικό περιλαμβάνει ιατρούς, οδοντοτρούς, φαρμακοποιούς και νοσοκόμους, μόνιμους υπαλλήλους Υπουργείου Δικαιοσύνης.

5. Το προσωπικό της κοινωνικής υπηρεσίας αποτελείται από κοινωνικούς λειτουργούς.

6. Το τεχνικό προσωπικό περιλαμβάνει γεωπόνους, δασκάλους τέχνης, οδηγούς αυτοκινήτων και τεχνικούς κάθε κατηγορίας.

7. Στο προσωπικό των άλλων κατηγοριών υπάγονται ιερείς, δικοί επιστήμονες, ψυχολόγοι, εκπαιδευτικοί, γυμναστές και υπάλληλοι άλλων ειδικοτήτων.

Άρθρο 98

1. Το μόνιμο προσωπικό των καταστημάτων κράτησης όλων των κατηγοριών υπάγεται μεθολογικά, βαθμολογικά και πειθαρχικά στις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα.

2. Χρήη διευθυντή μπορούν να ανατεθούν σε υπάλληλο του μόνιμου προσωπικού ο οποίος έχει τα προσόντα που απαιτεί ο οργανισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης και ο κανονισμός των καταστημάτων.

3. Το φυλακτικό προσωπικό διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες: αρχιφύλακες, υπαρχιφύλακες και φύλακες.

Προϋποθέσεις επιλογής για την ανάθεση καθηκόντων υπαρχιφύλακα και αρχιφύλακα είναι η επιτυχής παρακολούθηση ειδικών σεμιναρίων τα οποία οργανώνονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και η θετική αξιολόγηση του χρόνου υπηρεσίας στην προηγούμενη κατηγορία, η οποία πιστοποιείται με ειδική έκθεση

συντάσσει ο διευθυντής του καταστήματος.

4. Στο φυλακτικό προσωπικό δεν ανατίθενται καθήκοντα άλλου κλάδου, πριν συμπληρωθούν τουλάχιστον δυο τρίτα της προϋπηρετικής υπηρεσίας φυλακής.

Άρθρο 99 Φυλακτικό προσωπικό

1. Οι υπάλληλοι του φυλακτικού προσωπικού είναι απόφοιτοι λυκείου ή άλλης ισότιμης σχολής και διορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις ειδικού νόμου.

2. Δόκιμοι υπάλληλοι μονιμοποιούνται, εφόσον έχουν παρακολουθήσει με επιτυχία για ένα τουλάχιστον εξάμηνο τη Σχολή φυλακτικού προσωπικού και έχουν εστιάσει για ένα επί πλέον εξάμηνο υπό την επίβλεψη αρχιφύλακα, ο οποίος ερίζεται από το διευθυντή. Ειδική έκθεση συντάσσεται από τον εκπαιδευτή αρχιφύλακα και τον αρχιφύλακα υποβάλλεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης από το διευθυντή, με σχετική πρόταση του για μονιμοποίηση.

Άρθρο 100 Μεταθεση προσωπικού

Οι υπάλληλοι των καταστημάτων κράτησης δε μετατίθενται σε άλλο κατάστημα ή Κ.Η.Δ.Κ., αν δεν έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον πενταετή υπηρεσία και δεν υπάρχουν σοβαροί υπηρεσιακοί ή προσωπικοί λόγοι, ειδικά αιτιολογημένοι. Η μεταθεση πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις επιτρέπεται η μεταθεση και πριν από τη συμπλήρωση πενταετίας, ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη πρόταση του διευθυντή, γνώμη του συμβουλίου του καταστήματος και απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 101 Γενικά καθήκοντα προσωπικού

Το προσωπικό των καταστημάτων, εκτός από τα καθήκοντα που αναγράφονται στον υπαλληλικό κώδικα και στον παρόντα νόμο, υποχρεούται ιδίως:

- να μην εισάγει στη φυλακή και να μην εξάγει από το κατάστημα αντικείμενα που δεν προορίζονται για υπηρεσιακή χρήση,
- να μη συναλλάσσεται ή να μη δημιουργεί σχέσεις μη υπηρεσιακές με κρατούμενους, συγγενείς ή φίλους τους και με προσηλυτευτές των καταστημάτων,
- να μην εκμεταλλεύεται την εργασία των κρατούμενων για προσωπικό όφελος.

Άρθρο 102 Καθήκοντα διευθυντή

1. Ο διευθυντής προΐσταται των υπηρεσιών του καταστήματος κράτησης, είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του και ασκεί καθήκοντα ειδικού ανακριτικού υπαλλήλου, κατά το άρθρο 34 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για τις αξιόποινες πράξεις που τελούνται στο χώρο του καταστήματος.

- Ο διευθυντής, μεταξύ των άλλων:
 - Μέριμνα για την τήρηση της τάξης και ασφαλείας στο κατάστημα, κατευθύνει τη μεταχείριση των κρατούμενων, εκδίδει τις απαιτούμενες εντάλματα και οδηγίες.
 - επιθεωρεί τακτικά το κατάστημα, ελέγχει όλες τις υπηρεσίες και βεβαιώνει για την κανονική τους λειτουργία.
 - καλεί καθημερινά τους αρμόδιους υπαλλήλους σε αναστάσιμα σχετικά με τη λειτουργία του καταστήματος και συνενοχείται με αυτούς για την άρση της μεταχείρισης των κρατούμενων, την εκπαίδευσή και εργασία τους.
 - πρέπει να επαγρυπνάει ημερολόγιο για τα σπουδαιότερα γεγονότα καταγράφοντας και τις προσωπικές του παρατηρήσεις.

ει θεωρεί το ειδικό βιβλίο έναρξης και λήξης ποινών και μέτρων ασφαλείας και είναι υπεύθυνος για τη νομιμότητα της κράτησης κάθε ατόμου.

στ) στο τέλος κάθε μήνα, ελέγχει την τριμηνιακή κατάσταση του καταστήματος και υπογράφει όλα τα βιβλία της γραμματείας και του λογιστηρίου, ευθυνόμενος για την κανονική τήρησή τους.

ζ) στο τέλος κάθε έτους υποβάλλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης έκθεση για τη λειτουργία του καταστήματος με τις προτάσεις του.

3. Οι οδηγίες του διευθυντή προς το προσωπικό δίδονται συγγραμμικά με την μορφή ημερησίας διαταγής και φυλάσσονται σε ιδιαίτερο φάκελο μαζί με τις εγκύκλιες διαταγές του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

4. Σε καταστήματα με περισσότερους από τριακόσιους κρατούμενους ο διευθυντής μεταβιβάζει ορισμένες από τις παραπάνω αρμοδιότητες στον υποδιευθυντή.

Άρθρο 103 Καθήκοντα γραμματέα

Ο γραμματέας α) είναι προϊστάμενος των υπαλλήλων της γραμματείας και φροντίζει για την ομαλή και καλή λειτουργία της, β) είναι συνυπεύθυνος με το διευθυντή για τον ακριβή καθορισμό του χρόνου έναρξης και λήξης της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας και για τη νόμιμη κράτηση κάθε ατόμου και γ) τηρεί την αλληλογραφία, επιμελείται για την τήρησή και συμπύκνωση των βιβλίων και του αρχείου και χορηγεί τα κατά νόμον αντίγραφα, μετά από αίτηση αυτών που έχουν έννομο συμφέρον.

Άρθρο 104 Καθήκοντα διαχειριστή

Ο διαχειριστής α) διαχειρίζεται τα χρήματα του καταστήματος και των κρατούμενων, β) τηρεί το βιβλίο ταμείου εσόδων - εξόδων και γ) διενεργεί κάθε είδους είσπραξη και πληρωμή που αφορά τη λειτουργία του καταστήματος καθώς και των σχετικών γεωργικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών και άλλων εκμεταλλεύσεων.

Άρθρο 105 Καθήκοντα λογιστή και αποθηκάρη

1. Ο λογιστής α) τηρεί τα κανονισμένα βιβλία και είναι υπεύθυνος για την ακριβή και έγκαιρη καταχώριση των εγγραμμάτων αυτά, β) εκδίδει τα σχετικά εντάλματα πληρωμής και γραμμάτια είσπραξης.

2. Ο αποθηκάρης ευθύνεται α) για τη διαχείριση και συντήρηση του υλικού και της αποθήκης τροφίμων, β) για την επιμελή φύλαξη των ατομικών ειδών των κρατούμενων.

Άρθρο 106 Καθήκοντα γεωπόνου

1. Ο γεωπόνος προΐσταται της γεωργικής - τεχνικής εκπαίδευσής και της εργασίας στα αγροτικά καταστήματα κράτησης. Διευθύνει τις γεωργικές εργασίες και εποπτεύει την εκτέλεσή τους.

- Ειδικότερα:
 - καταρτίζει κάθε έτος, σε συνεργασία με το διευθυντή, το γεωργικό προϋπολογισμό καθώς και το πρόγραμμα της επαγγελματικής εκπαίδευσής των κρατούμενων.
 - επιστάται και κατευθύνει την εφαρμογή και εκτέλεση του γεωργικού προγράμματος καθώς και τη λειτουργία των βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργαστηρίων.
 - επιστάται στην καλή λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εργαλείων που χρησιμοποιούνται στις καλλιέργειες και εκμεταλλεύσεις του αγροκτηματος και των νέων κλάδων.
 - συντάσσει με το διευθυντή το πρόγραμμα εργασίας των κρα-

...των και την κατανομή τους στις διάφορες ομάδες εργασίας.
β) πρέπει να κανονισμένα βιβλία, ...
στη συντάσσει κάθε έτος έκθεση για τον απολογισμό της εκμε-
τάλλευσης και για την απόδοση, γενικά, της εργασίας των κρα-
τουμένων.

Άρθρο 107
Καθήκοντα ιατρικού προσωπικού

1. Ο παθολόγος:
 - α) εξετάζει τους κρατούμενους για τον έλεγχο της σωματικής και ψυχικής τους υγείας.
 - β) καθορίζει τη θεραπευτική αγωγή των κρατουμένων και ελέγχει την ακριβή τήρησή της.
 - γ) γνωματεύει για την εισαγωγή των άρρωστων κρατουμένων στο αναρρωτήριο ή στο νοσηλευτικό (δρυσμα, καθώς και για τη μεταγωγή τους σε εξωτερικό ιατρείο.
 - δ) ελέγχει την ποιότητα του σιτιστίου, τα είδη και τα αντικείμενα υγιεινής.
 - ε) μεριμνά για την προμήθεια του φαρμακευτικού και λοιπού υγειονομικού υλικού και προβαίνει σε περιοδικό έλεγχο για την καταλληλότητά του.
 - στ) σε περίπτωση μεταδοτικής νόσου κρατουμένου, γνωστοποιεί εμέσως το γεγονός αυτό στο διευθυντή για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων.
 - ζ) μεριμνά για τον εμβολιασμό του προσωπικού και των κρατουμένων για την πρόληψη επιδημικών νόσων.
 - η) καταχωρίζει σε ειδικό βιβλίο κάθε παρατήρηση που αφορά την υγιεινή κατάσταση του καταστήματος.
2. Ο ψυχίατρος παρακολουθεί την ψυχική υγεία των κρατουμένων, διαπιστώνει έγκαιρα τυχόν εμφανιζόμενες στους κρατούμενους ψυχικές διαταραχές και φροντίζει για την αντιμετώπισή τους.

Άρθρο 108
Καθήκοντα ψυχολόγου

Ο ψυχολόγος εξετάζει τους κρατούμενους με ειδικές δοκιμασίες (TESTS) για να διαπιστώνει τυχόν διαταραχές των ψυχικών και πνευματικών τους λειτουργιών ή της προσωπικότητάς τους και συντάσσει έκθεση ψυχολογικής αξιολόγησης. Επίσης διερευνά για την ύπαρξη τυχόν ειδικών ικανοτήτων ή αδυναμιών που πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να τοποθετηθεί ένας κρατούμενος στην καταλληλότερη γι' αυτόν εργασία.

Άρθρο 109
Καθήκοντα οδοντίατρου

Ο οδοντίατρος του καταστήματος φροντίζει για την υγιεινή του στόματος των κρατουμένων και την αναγκαία θεραπευτική αγωγή.

Άρθρο 110
Καθήκοντα φαρμακοποιού

Ο φαρμακοποιός, σε συνεργασία με τους γιατρούς του καταστήματος, προμηθεύεται το απαιτούμενο φαρμακευτικό υλικό και είναι υπεύθυνος για τη φύλαξη, συντήρηση και ειδικότερα για τη διανομή του κατά τις εντολές των ιατρών.

Άρθρο 111
Καθήκοντα ιερέα

1. Ο ιερέας είναι επιφορτισμένος με τη θρησκευτική αγωγή των κρατουμένων σύμφωνα με το άρθρο 44 και συμβάλλει στην τόνωση και καλλιέργεια της ηθικής τους συνείδησης.
2. Ο ιερέας συνεργάζεται με το διευθυντή για την κατάρτιση και εφαρμογή του προγράμματος θρησκευτικής, λατρευτικής και ποιμαντικής αγωγής των κρατουμένων. Για το σκοπό αυτόν λαμβάνει γνώση των ατομικών φακέλων, ώστε να καταστεί αποτελε-

ματικότερο το πνευματικό του έργο σε ατομικό ή συλλογικό επίπεδο.

1. Ο ιερέας εκφορτίζει προς το διευθυντή απόψεις σχετικά με μεταχείριση των κρατουμένων, την τοποθέτηση σε εργασία, μεταγωγή και την παροχή αμοιβών ή άφεσης πειθαρχικών ρώσεων.

4. Ο ιερέας επισκέπτεται για να ενισχύσει και ενυψώσει κρατούμενους που βρίσκονται σε ειδικούς χώρους κράτησης ή σε θεραπευτικά καταστήματα.

3. Ο ιερέας συνομιλεί με τους κρατούμενους χωρίς να παρίστανται ο διευθυντής ή άλλο προσωπικό του καταστήματος.

Άρθρο 112
Καθήκοντα εγκληματολόγου

Ο εγκληματολόγος α) αξιολογεί την αποτελεσματικότητα σωφρονιστικής και μετασωφρονιστικής μεταχείρισης, β) συντάσσεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες των καταστημάτων και έχει ευθύνη της συστηματικής συλλογής και επεξεργασίας των στατιστικών στοιχείων. Έκθεση για τα αποτελέσματα της εργασίας αυτής υποβάλλει στο διευθυντή, ο οποίος τη διαβιβάζει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Άρθρο 113
Καθήκοντα κοινωνικού λειτουργού

- Ο κοινωνικός λειτουργός:
1. Έρχεται σε άμεση επικοινωνία με κάθε κρατούμενο χωρίς παρέμβαση τρίτου προσώπου, εκτός εάν υπάρχουν δικαιολογημένοι λόγοι ασφαλείας.
 2. λαμβάνει γνώση του ατομικού φακέλου των κρατουμένων ενεργεί επιτόπιες κοινωνικές έρευνες για συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων ατομικής, οικογενειακής και κοινωνικής τρέφουσής τους.
 3. πηρεί μητρώο περιπτώσεων, ατομικές κερτέλες ή φακέλους και δελτία εξέλιξης και κοινωνικής έρευνας καθώς και στατιστικά στοιχεία σχετικά με ενέργειες και αποτελέσματα της κοινωνικής εργασίας.
 4. ενημερώνει το διευθυντή και το επιστημονικό συμβούλιο για την προσωπικότητα και τα προβλήματα του κρατουμένου και προβάλλει προτάσεις για την εξοικονομημένη μεταχείρισή του.
 5. συντάσσει τις προβλεπόμενες εκθέσεις για τους κρατούμενους των οποίων το περιεχόμενο είναι εμπιστευτικό.
 6. μεριμνά για την κάλυψη υλικών και ηθικών αναγκών των κρατουμένων σε συνεργασία με κοινωνικούς φορείς και άλλες ομάδες.
 7. προετοιμάζει τον απελευθεμένο κρατούμενο και το परिवάλιό του για την ομαλή επανένταξή του και παρακολουθεί μετά την πεφύλαξη όσες περιπτώσεις κρίνει απαραίτητο.
 8. εφαρμόζει τις μεθόδους κοινωνικής εργασίας με άτομα ομάδα.

Άρθρο 114
Καθήκοντα αρχινοσοκόμου και νοσοκόμου

1. Σε κατάσταση που δεν προβλέπεται αρχινοσοκόμος, τα καθήκοντά του εκτελεί ο αρχαιότερος νοσοκόμος.
2. Ο αρχινοσοκόμος:
 - α) εποπτεύει τους νοσοκόμους για τη σωστή εκτέλεση των καθηκόντων τους και καθορίζει το ωράριο υπηρεσίας τους καθώς και τη χορήγηση αδειών σε συνεργασία με τους γιατρούς και το διευθυντή του καταστήματος.
 - β) φροντίζει για την τήρηση των βιβλίων, φακέλων, δελτίων υγείας και λοιπών εγγράφων των ιατροείων. Πρέπει το αρχείο των εργαστηριακών εξετάσεων και συντάσσει το βιβλίο ημερησίων νοσηρικών νοσοκόμων.
 3. Ο νοσοκόμος:
 - α) εκτελεί τις εντολές των ιατρών και οδοντιάτρων και τους βοηθά κατά την εκτέλεση της εργασίας τους.
 - β) έχει την ευθύνη της στρωτικής καθαριότητας και υγιεινής των...

ασθενών κρατουμένων.

γ) χορηγεί στους ασθενείς κρατουμένους τα φάρμακα που καθόρισε ο ιατρός, παρακολουθεί την πορεία της καλής τους και ενημερώνει σχετικά τους ιατρούς.

δ) φροντίζει για την καθαριότητα και συντήρηση των χώρων των ιατρείων καθώς και των μηχανημάτων, οργάνων και εργαλείων.

ε) προσφέρει τις πρώτες βοήθειες σε περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών και ειδοποιεί, όπου υπάρχει ανάγκη, τον ιατρό.

Άρθρο 115

Καθήκοντα αρχιφύλακα

1. Ο αρχιφύλακας είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια και την τάξη του καταστήματος, προξίσταται του προσωπικού φύλαξης και τελεί κάτω από τις άμεσες διαταγές του διευθυντή.

2. Ως προς την ασφάλεια και την τάξη στο κατάστημα κράτησης:

α) ελέγχει την παρουσία των κρατουμένων στα ατομικά κελιά και τους κοινούς κοιτώνες κατά το πραινό εγερτήριο, τη μεσημβρινή ανάπαυση και την εσπερινή κατέκλιση λαμβάνοντας αναφορά από τους βαθμοφόρους υπηρεσίας και τους φύλακες.

β) επιθεωρεί καθημερινώς τα ατομικά κελιά και τους κοινούς κοιτώνες, τα εργαστήρια, τους λοιπούς χώρους του καταστήματος και καταχωρίζει σε ιδιαίτερο βιβλίο τις παρατηρήσεις του.

γ) επιθλέπει τη σωματική έρευνα κάθε κρατουμένου και προβαίνει σε ειδική έρευνα στο κατάστημα όποτε θεωρήσει τούτο αναγκαίο.

δ) μεριμνά για την ασφαλή φύλαξη των κλειδιών και των οργάνων ασφαλείας.

ε) είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο κάθε ατομικού είδους ή αντικειμένου που εισάγεται ή εξάγεται από το κατάστημα.

στ) μεριμνά για την πιστή εφαρμογή των διατάξεων που εφορούν τις επισκέψεις των κρατουμένων.

3. Ως προς την εκτέλεση των καθηκόντων του προσωπικού φύλαξης:

α) εποπτεύει τους υπαρχιφύλακες και φύλακες στην εκτέλεση των καθηκόντων τους και αναφέρει στο διευθυντή εγγράφως κάθε πειθαρχικό παράπτωμα τους.

β) καλεί καθημερινά τους υπαρχιφύλακες και φύλακες και τους δίνει οδηγίες για την εκτέλεση του προγράμματος της ημέρας.

γ) ενεργεί, σε οποιαδήποτε ώρα, έλεγχο για τη διαπίστωση της εκτέλεσης της υπηρεσίας του προσωπικού φύλαξης.

δ) ελέγχει την πιστή εφαρμογή των διατάξεων που καθορίζουν την ένδυση και τη συμπεριφορά του φυλακτικού προσωπικού.

Άρθρο 116

Καθήκοντα υπαρχιφύλακα

1. Οι υπαρχιφύλακες είναι υπεύθυνοι για την καθαριότητα, την τάξη και την ασφάλεια του καταστήματος καθώς και για την εργασία που εκτελείται στα εργαστήρια ή στην ύπαιθρο και επιβλέπουν τους φύλακες που είναι σε υπηρεσία.

2. Αναφέρουν στον αρχιφύλακα για την εκτέλεση των εντολών και οδηγιών καθώς και για κάθε τυχόν συμβάν κατά το χρόνο της υπηρεσίας τους.

3. Είναι οι άμεσα υπεύθυνοι για την άσκηση των δόκιμων φυλάκων.

Άρθρο 117

Καθήκοντα φυλάκων

Οι φύλακες:

α) είναι υπεύθυνοι για την τήρηση της τάξης και ασφαλείας του καταστήματος και κάθε χώρου στον οποίο διαβιούν ή εργάζονται κρατούμενοι.

β) συμβάλλουν στην ουσιαστική διαβίωση τους και συντηρούν, με την εν γένει συμπεριφορά τους, στην κοινωνική τους επανένταξη.

γ) ενεργούν σωματική έρευνα στους κρατουμένους, κατά το νόμο και τους κανονισμούς.

δ) ερευνούν τους θαλάμους και τους υπόλοιπους χώρους, σύμφωνα με τον κανονισμό.

ε) κρατούν τα κλειδιά που τους έχουν παραδοθεί και τα επιστρέφουν μετά το τέλος της υπηρεσίας τους στον αρχιφύλακα ή τον υπαρχιφύλακα.

στ) είναι υποχρεωμένοι να μην απομακρύνονται από τη θέση τους πριν από τον καθορισμένο χρόνο αλλαγής.

ζ) αναφέρουν μετά το τέλος της υπηρεσίας τους στον αρχιφύλακα και υποβάλλουν έγγραφη αναφορά για τα τυχόν έκτακτα συμβάντα.

Άρθρο 118

Καθήκοντα γυναικών φυλάκων

Η φύλαξη των γυναικών κρατουμένων ανατίθεται σε προσωπικό που αποτελείται κατά κανόνα από γυναίκες. Το προσωπικό αυτό έχει τα (δία) καθήκοντα που αναφέρονται στα παραπάνω άρθρα.

Άρθρο 119

Σχολή φυλακτικού προσωπικού

Οι αρχιφύλακες, οι υπαρχιφύλακες και οι φύλακες φορούν στολή κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης των καθηκόντων τους που καθορίζεται από τον οικείο κανονισμό.

Άρθρο 120

Επιμόρφωση προσωπικού

1. Το προσωπικό των καταστημάτων υποχρεούται να παρακολουθεί επιμορφωτικά προγράμματα, τα οποία οργανώνονται ενόχως διετία από το Υπουργείο Δικαιοσύνης με συμμετοχή εκπαιδευτών και από το προσωπικό των καταστημάτων.

2. Η πιο πάνω επιμόρφωση αποτελεί προϋπόθεση για την ανάθεση από τα οικεία υπηρεσιακά συμβούλια καθηκόντων προϊσταμένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Μεταβατικές - τελικές διατάξεις

Άρθρο 121

Μεταβατικές διατάξεις

1. Όπου στον παρόντα Κώδικα αναφέρεται το Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, τις αντίστοιχες αρμοδιότητες ασκεί, μέχρι τη νομοθετική θέσπιση του οργάνου αυτού, το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής. Όπου αναφέρεται ο Δικαστής Εκτέλεσης Ποινών, τις αρμοδιότητες ασκεί ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής.

2. Οι αναφερόμενοι στις διατάξεις του Κώδικα κανονισμοί εκδίδονται με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Άρθρο 122

Τελικές διατάξεις

1. Καταργείται ο α.ν. 125/1967 (ΦΕΚ 152).
2. Διατηρείται σε ισχύ το άρθρο 3 παρ. 12 του ν. 1652/1986 (ΦΕΚ 173).
3. Διατηρείται σε ισχύ το άρθρο 25 του ν. 2052/1992, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 του ν. 410/1976 (ΦΕΚ 203).
4. Καταργείται κάθε διάταξη σχετική ή αντίθετη με το νόμο αυτόν.

Άρθρο δεύτερο

Η εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Β', άρθρα 5 έως

3457

ΕΠΗΜΕΡΙΔΕ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (Τεύχος Πρώτο)

και 15, του ν. 1305/1988 «Εξαυχρονισμός του Ποινικού Μητρώου, τροποποίηση ποινικών διατάξεων και ρύθμιση άλλων σχετικών θεμάτων» αναστέλλεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1989.

Άρθρο τρίτο

Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων αυξάνονται κατά τμήματα ως ακολούθως:

- α) των προέδρων εφετών κατά οκτώ (8) και ο συνολικός αριθμός τους ορίζεται σε πενήντα μία (51),
- β) των εισαγγελέων εφετών κατά μία (1) και ο συνολικός αριθμός τους ορίζεται σε τριάντα μία (31),
- γ) των αντισυγγελέων εφετών κατά τρεις (3) και ο συνολικός αριθμός τους ορίζεται σε εβδομήντα τρεις (73).

Άρθρο τέταστο

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός από το άρθρο πρώτο του οποίου η ισχύς αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 1989.

Παραγγέλουμε τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 11 Μαΐου 1989

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΣΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΝ
Α. ΤΖΟΒΟΛΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Γ. ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΗΣ

Εσωλήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 15 Μαΐου 1989

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΗΣ

Κρατίνων Ν. 1851/89 ΑΠΑΓΓΕΛΕ ΣΤΟ ΝΟΣ

Άρθρο 48

1. Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση των νέων είναι υποχρεωτική. Οι αναλόγητοι ενήλικοι ενθαρρύνονται να παρακολουθήσουν μαθήματα στοιχειώδους εκπαίδευσης.
2. Όσοι έχουν συμπληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μπορούν να συνεχίσουν στη δευτεροβάθμια, με εκπαιδευτικές άδειες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Επικοινωνία με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον

Άρθρο 49

Σκοπός και μέσα πραγμάτωσης της επικοινωνίας

- Η επικοινωνία του κρατούμενου με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον αποτελεί ζωτική ανάγκη, τόσο για την διαβίωσή του στο κατάστημα, όσο και για βαθμιαία ένταξή του στην κοινωνία.
- Αυτή πραγματοποιείται: 1) με την υποδοχή επισκεπτών, 2) την ανταλλαγή επιστολών, 3) την τηλεφωνική επικοινωνία, 4) τις άδειες και τους θεσμούς ημιελεύθερης διαβίωσης.

Άρθρο 50

Επισκέψεις

1. Σε κάθε κρατούμενο επιτρέπεται να δέχεται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα επισκέψεις συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού. Ο διευθυντής του καταστήματος μπορεί, ο ίδιος ή μετά από γραπτή ή προφορική πρόταση της κοινωνικής υπηρεσίας, να επιτρέψει την επίσκεψη και άλλων προσώπων ή συλλόγων που μπορούν να ασκήσουν ευεργετική επίδραση σε αυτόν. Καταβάλλεται ειδική προσπάθεια να διατηρούνται οι δεσμοί του κρατούμενου με την οικογένειά του ή να δημιουργούνται θετικές διαπροσωπικές σχέσεις και με άλλα πρόσωπα που βρίσκονται έξω από τα καταστήματα κράτησης.
2. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται σε ειδικό κατάλληλο χώρο του καταστήματος στον οποίο υπάρχει οπτικός έλεγχος.
3. Ο αριθμός των επισκέψεων, η διάρκεια και ο τρόπος επικοινωνίας καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζονται από τον εσωτερικό κανονισμό και με υπουργικές αποφάσεις.
4. Εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων, μέλη επιστημονικών εταιριών, πολιτιστικών, θρησκευτικών ή άλλων συλλόγων επισκέπτονται κρατούμενους ύστερα από άδεια του διευθυντή ή του Υπουργού Δικαιοσύνης.
5. Σε αλλοδαπούς κρατούμενους γίνονται οι δυνατές διευκολύνσεις για να επικοινωνούν με τους διπλωματικούς ή προξενικούς εκπροσώπους του κράτους στο οποίο ανήκουν, ή με άλλα πρόσωπα τα οποία κατά τη γνώμη της διεύθυνσης συμβάλλουν στην εξομάλυνση των ειδικών προβλημάτων που δημιουργούνται από την κράτησή τους.

Άρθρο 51

Τηλεφωνική επικοινωνία, τηλεγραφήματα, επιστολές

1. Ο κρατούμενος μπορεί με άδεια του διευθυντή να επικοινωνεί με τηλέφωνο που βρίσκεται σε ελεγχόμενο χώρο του καταστήματος, μια φορά την εβδομάδα και επιπλέον, αν υπάρχει ανάγκη, με το συνήγορό του, με συγγενικά του πρόσωπα ή πρόσωπα που μπορούν να έχουν ευεργετική επίδραση σε αυτόν.
2. Το περιεχόμενο τηλεγραφημάτων ή επιστολών δεν ελέγχεται. Σε περίπτωση που το επιβάλλουν λόγοι ασφαλείας ή κίνδυνος διάπραξης ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων ή ανάγκη διακρίβωσης τέτοιων εγκλημάτων, μπορεί να ελεγχθεί η αλληλο-

γραφία κρατούμενου μετά από άδεια του δικαστή εκτέλεσης ποινών.

3. Εκείνοι που νομίμως ελέγχουν με οποιοδήποτε τρόπο τη πεικονωσία των κρατούμενων, καθώς και όσοι υπηρετούν με οποιοδήποτε ιδιότητα στο κατάστημα, αν ανακοινώσουν όσα περιέχονται σε γνώση τους σε τρίτο πρόσωπο, διώκονται σύμφωνα με το άρθρο 252 του ποινικού κώδικα.

4. Οι κρατούμενοι επικοινωνούν με δική τους δαπάνη, αν όμως δεν έχουν τα μέσα, η δαπάνη αυτή καλύπτεται από τη διεύθυνση η οποία παρέχει χαρτί αλληλογραφίας και φακέλους χωρίς κανένα διακριτικό σημείο.

Άρθρο 52

Άδειες

1. Οι κρατούμενοι μπορούν να λάβουν άδεια απουσίας από το κατάστημα κράτησης υπό τις προϋποθέσεις και κατά τη διαδικασία που ορίζεται στις επόμενες διατάξεις.

2. Οι άδειες διακρίνονται σε τακτικές, έκτακτες και εκπαιδευτικές.

3. Οι τακτικές άδειες αποσκοπούν στην ανθρωπιστικότερη έκταση των ποινών και στην προετοιμασία της ουσιαστικής επανένταξης του κρατούμενου στην κοινωνία μετά την απόλυσή του.

4. Οι έκτακτες άδειες αποσκοπούν στην αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών του κρατούμενου και ρυθμίζονται στο άρθρο 558 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

5. Οι εκπαιδευτικές άδειες αποσκοπούν στην απόκτηση ή συμπλήρωση γνώσεων στους τομείς της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, τεχνικής, επαγγελματικής ή και ανώτατης εκπαίδευσης.

Άρθρο 53

Προϋποθέσεις αδειών

1. Οι τακτικές άδειες χορηγούνται, εφόσον:
 α) Ο καταδίκος έχει εκτίσει πραγματικά το ένα τρίτο της ποινής του και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον τριάντα μήνες και, σε περίπτωση καταδίκης σε ισόβια καθέρηση, δεκαπέντε έτη. Στην περίπτωση ποινικού σωφρονισμού, ο ανήλικος πρέπει να έχει εκτίσει το μισό τουλάχιστον του κατώτατου ορίου. Σε περίπτωση μέτρων ασφαλείας δεν εφαρμόζονται οι παραπάνω διατάξεις.

β) Δεν εκκρεμεί σε βάρος του καταδίκου άλλη ποινική διαδικασία.

2. Η τακτική άδεια χορηγείται κατά την ανάληψη κρίσης του ποινικού ποινικού, το οποίο, για τη χορήγησή της εκτιμά αν υπάρχει κίνδυνος να θραητευθεί ο κρατούμενος ή να υβρίσει κατά τη διάρκεια της νέας εγκλήματος. Για τη χορήγηση της άδειας λαμβάνονται επίσης υπόψη:

α) το είδος και βαρύτητα της πράξης που έχει τελέσει ο καταδίκος,

β) η μετροπή ή η καθ' ύλην τέλεση εγκλημάτων ή η προσωπική κατάσταση του, το παρελθόν του και η διαγωγή του, μετά την τέλεση της πράξης και κατά τη διάρκεια της κράτησης. γ) η προσωπική, οικογενειακή, επαγγελματική και κοινωνική του κατάσταση, ο κίνδυνος για τον οποίο πρόκειται να χρησιμοποιηθεί η άδεια.

Άρθρο 54

Τρόπος χορήγησης αδειών

1. Η τακτική άδεια απουσίας διαρκεί από είκοσι τέσσερις ώρες έως πέντε ημέρες, στις οποίες συνυπολογίζονται και οι Κυριακές και αργίες. Η συνολική διάρκεια των αδειών ενός καταδίκου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις είκοσι ημέρες το έτος.

2. Ανάμεσα σε δύο άδειες πρέπει να μεσολαβήσουν τρεις μήνες τουλάχιστον.

3. Ο χρόνος της άδειας θεωρείται τμήμα του χιόνου της ποινής.

N. 2145/93

1036

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

για την εισπραξη των δικαστικών εξόδων και τελών, που έχουν επιβληθεί με τις αντίστοιχες καταδικαστικές αποφάσεις, δεν επιτρέπεται.

7. Στο άρθρο 100-A του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παράγραφος 8, που έχει ως εξής:

8. Μέχρις ότου λειτουργήσει ο Κλάδος Επιμελητών Κοινωνικής Αγωγής, που προβλέπεται από τα άρθρα 15-17 του ν. 1941/1991, τα καθήκοντα επιβλέψεως των όρων ασκούνται από τον εισαγγελέα του δικαστηρίου, που εξέδωσε την απόφαση για την αναστολή υπό επιτήρηση.

8. Η παράγραφος 2 του παρόντος άρθρου μπορεί να εφαρμοστεί και σε όσους κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού εκτίουν οποιουδήποτε είδους ποινή στερητική της ελευθερίας πρόσκαιρης διάρκειας, εκτός αν εκτίεται ποινή για εμπόρρα ναρκωτικών ή παράβαση του ν. 1916/1990 ή ληστεία.

9.-Οι διατάξεις: α) του άρθρου 25 του ν. 2058/1952 περί μέτρων ειρηνεύσεως β) του άρθρου 24 του ν. 410/1976 περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων του Ποινικού Κώδικος, του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας και άλλων πινών διατάξεων και γ) του π.δ. 178/1980 περί του μέτρου του ευεργετικού υπολογισμού του χρόνου εργασίας των καταδικών, μπορούν να εφαρμόζονται ανάλογως και στις περιπτώσεις φρατουμένων αντηρήσεων συνείδησης, που εκτίουν ποινή στη στρατιωτική φυλακή της Σίνδου, ύστερα από κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Δικαιοσύνης.

Άρθρο 2

Το άρθρο 53 του ν. 1851/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

Οι τακτικές άδειες χορηγούνται εφόσον:

α) Ο καταδικός έχει εκπέσει το ένα πέμπτο της ποινής του χωρίς ευεργετικό υπολογισμό των ημερών εργασίας και η κράτηση έχει διαρκέσει τουλάχιστον τρεις μήνες.

Σε περίπτωση καταδίκης σε ισόβια καθείρξη, η κράτηση πρέπει να έχει διαρκέσει τουλάχιστον δέκα έτη και εφόσον πρόκειται για ισόβια καθείρξη λόγω μετατροπής από μη εκτελεσθείσα θανατική ποινή, κατά το άρθρο 96 παρ. 1 του παρόντος Κώδικα, τουλάχιστον δεκαπέντε έτη. Σε περίπτωση ποινικού σφρονισμού, ο έφηβος ή μετεφηβικός ηλικίας καταδικός πρέπει να έχει εκπέσει το ήμισυ τουλάχιστον του ορισθέντος κατώτατου ορίου.

Αν στον καταδικό έχουν επιβληθεί περισσότερες ποινές κατά της ελευθερίας και δεν έχει γίνει προσμέτρηση τους σε μια συνολική ποινή κατά το άρθρο 94 του Π.Κ., για τον υπολογισμό της εκπέσεως ποινής κατά την έννοια της παρούσας διατάξεως λαμβάνεται υπόψη το άθροισμα των επί μέρους ποινών.

β) Δεν εκκρεμεί κατά του καταδικού ποινική δίωξη για απόφαση κατά το άρθρο 173 του Π.Κ. ή για άλλη αξιόποινή πράξη, που επισύρει ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών και η οποία τελέσθηκε είτε πριν είτε μετά τον εγκλεισμό του στο καταστημα κράτησης.

γ) Εκτιμάται ότι δεν υπάρχει κίνδυνος φυγής του καταδικού ή τελέσεως, κατά τη διάρκεια της άδειας, νέων εγκλημάτων. Για τη διαπίστωση περί του ότι συντρέχει αυτή η προϋπόθεση εκτιμώνται ιδίως: α) η προσωπικότητα του καταδικού και η εν γένει συμπεριφορά του μετά την τελέση της πράξης, κατά τη διάρκεια της διάρκειας των άδειών, που

ενδεχομένως του έχουν ήδη χορηγηθεί β) η ατομική επαγγελματική και κοινωνική κατάσταση του ίδιου και της οικογένειάς του, καθώς και οι τυχόν οικογενειακές του υποχρεώσεις. Επίσης συνεκτιμάται η ωφέλεια, την οποία μπορεί να έχει για την προσωπικότητα του κρατούμενου και τη μελλοντική του εξέλιξη η λήψη μέτρων για τη σταδιακή επάνοδό του σε καθεστώς πλήρους ελευθερίας.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 3

1. Στο άρθρο 64 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παρ. 2, που έχει ως ακολούθως:

2. Με την επιφύλαξη της διατάξεως του άρθρου 89 παρ. 1, όταν από διάταξη νόμου η υποχρέωση για την αποκατάσταση της ζημιάς ή την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης ή της ψυχικής οδύνης, περιορίζεται αποκλειστικά σε τρίτο αστικώς υπεύθυνο, ο, κατά το άρθρο 63, νομιμοποιούμενος σε άσκηση πολιτικής αγωγής μπορεί να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων κατά του κατηγορούμενου προς υποστήριξη της κατηγορίας και μόνο. Η σχετική δήλωση μπορεί να γίνει τόσο κατά την προδικασία όσο και στο ακροατήριο, σύμφωνα με το άρθρο 84.

2. Στο άρθρο 104 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παρ. 2, που έχει ως εξής:

2. Όταν ενεργείται προανάκριση, σύμφωνα με το άρθρο 243 παράγραφος 1, ο κατηγορούμενος μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματά, που προβλέπονται στα άρθρα 101 και 102 και να υποβάλει εγγράφως την απολογία του εκπροσωπούμενος από συνήγορο, που διορίζεται κατά το άρθρο 96 παρ. 2, εκτός αν θεωρείται αναγκαία η αυτοπρόσωπη εμφάνιση του, κατά την κρίση εκείνου που ενεργεί την προανάκριση. Ο κατηγορούμενος εκπροσωπούμενος δια του συνηγόρου υποχρεούται να δηλώσει τη διεύθυνση της κατοικίας του, εφαρμοζόμενων αναλόγως των εδαφίων γ' και ε' του άρθρου 273.

3. Στην παρ. 2 του άρθρου 142 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται τελευταίο εδάφιο, που έχει ως εξής:

Η ημερομηνία υπογραφής των καθαρογραμμένων πρακτικών σημειώνεται αυθημερόν σε ειδικό βιβλίο, που τηρείται στην οικεία γραμματεία.

4. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 145 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

3. Μέσα σε είκοσι ημέρες από την, κατά το άρθρο 142 παρ. 2 εδάφιο τελευταίο, καταχώριση στο ειδικό βιβλίο καθαρογραμμένων πρακτικών είναι δυνατό να ζητηθεί από τους διαδίκους και τον εισαγγελέα ή να προκληθεί αυτεπαγγέλτως από το δικαστή η διόρθωση λαθών, που υπάρχουν στα πρακτικά ή η συμπλήρωση των ελλείψεων, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1.

5. Στην παρ. 2 του άρθρου 308 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται τελευταίο εδάφιο, που έχει ως εξής:

Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα δέκα ημερών από την ειδοποίηση ή οικεία δικογραφία δεν εισάγεται στο

N. 2207/94

ΦΕΚ 65

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

803

παραπάνω ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων δραχμών για τους ειρηνοδίκες Α', Β' και Γ' τάξης.

β. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 14 του ν. 1968/1991 αντικαθίστανται ως εξής:

5. Στους ειρηνοδίκες Α' τάξης, που συμπληρώνουν είκοσι έξι (26) έτη πραγματικής υπηρεσίας από το διορισμό τους και λαμβάνουν τις αποδοχές του εφέτη, χορηγούνται οι αποδοχές του προέδρου εφετών.

6. Στους ειρηνοδίκες Β' τάξης, που λαμβάνουν τις αποδοχές του επόμενου βαθμού, χορηγείται προσούληση 10% στο βασικό μισθό τους, μόλις συμπληρώσουν δεκαέξι (16) έτη πραγματικής υπηρεσίας από το διορισμό τους. Η προσούληση αυτή χορηγείται και στους ειρηνοδίκες Α' τάξης έως ότου χορηγηθούν σε αυτούς οι αποδοχές του εφέτη.

γ. Ο αριθμός των οργανικών θέσεων ειρηνοδικών Β' τάξης αυξάνεται κατά εκατό (100), με αντίστοιχη μείωση των θέσεων ειρηνοδικών Δ'-Γ' τάξης και ο συνολικός αριθμός των θέσεων των ειρηνοδικών Β' τάξης ορίζεται σε διακόσιες σαράντα (240) και των ειρηνοδικών Δ'-Γ' τάξης σε διακόσιες ογδόντα έξι (286).

4. Δικαστικοί υπόλληλοι σύζυγοι δημόσιων διοικητικών υπαλλήλων μετατίθενται υποχρεωτικώς με αίτησή τους στις γραμματείες δικαστηρίων ή εισαγγελιών του τόπου υπηρεσίας των συζύγων τους καθ' υπέρβαση του αριθμού των οργανικών θέσεων της υπηρεσίας στην οποία μετατίθενται.

5α. Στο τέλος της περ. Γ της παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 2145/1993 προστίθεται εδάφιο, που έχει ως εξής:

«Στους προέδρους, τα μέλη και τους γραμματείς των πάσης φύσεως νομοπαρασκευαστικών και ειδικών επιτροπών, καθώς και ομάδων εργασίας αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, καταβάλλεται αποζημίωση που ορίζεται με κοινή αιτίφραση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών κατά παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 18 του ν. 1505/1984 και 8 του ν. 1810/1988».

Η ισχύς της παραγράφου αυτής αρχίζει από της Νοεμβρίου 1993.

β. Η παράγραφος 3 του άρθρου 21 του ν. 1968/1991, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 50 του ν. 2172/1993 και η παράγραφος 2 του άρθρου 50 του ν. 2172/1993 καταργούνται.

Άρθρο 7

1. Όσοι κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού εκτίουν ποινή ισόβιας κάθειρξης, και δεν είχαν τη δυνατότητα, όταν καταδικάστηκαν, να ασκήσουν εφεση ελλείψει δευτέρου βαθμού δικαιοδοσίας, μπορούν να απολυθούν υπό όρο με τις προϋποθέσεις του άρθρου 108 του Π.Κ., κατά παρέκκλιση του άρθρου 105 του Π.Κ., εφόσον ήδη έχουν εκτίσει ή μόλις εκτίσουν πραγματικά δεκαπέντε (15) έτη από την ποινή τους.

Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε καταδικασθέντες για το έγκλημα της εσχάτης προδοσίας, για τους οποίους εξακολουθούν να ισχύουν τα άρθρα 105 επόμενα του ν. 1492/1950 «Κύρωση του Ποινικού Κώδικα».

2. Τα άρθρα 99 παρ. 1 και 100 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα, όπως αντικαθίστανται με τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται και σε όσους έχουν καταδικαστεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού σε ποινή φυλάκισης έως τριών ετών, εφόσον η καταδικαστική απόφαση δεν έχει καταστεί αμετάκλητη και δεν έχει εκπαιθεί ή αποτιθεί ολόκληρη ή επιβληθείσα ποινή. Για την αναστολή ολόκληρη ή επιβληθείσα ποινή της καταδικαστικής απόφασης ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος, ο οποίος κλητεύεται προκειμένου να υποστηρίξει την αίτησή του. Εκπροσώπησή του με συνήγορο επιτρέπεται μόνο αν κροτείται.

Άρθρο 8

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 42 του ν. 1892/1990, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 23 του ν. 1957/1991, αντικαθίσταται ως εξής:

7. Σε κάθε υπόχρεο, που παραβιάζει τις διατάξεις αυτού του άρθρου, καθώς και των διοικητικών πράξεων που εκδίδονται σε εφαρμογή του, επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ένα έτος κατόπιν μηνύσεως του τοπικά αρμόδιου επιθεωρητή εργασίας ή των αστυνομικών οργάνων. Επίσης επιβάλλεται και πρόστιμο από είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές με αιτιολογημένη πράξη του επιθεωρητή εργασίας για κάθε παράβαση.

Άρθρο 9

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 54 του ν. 1851/1989 αντικαθίστανται ως εξής:

1. Η τακτική άδεια απουσίας διαρκεί από είκοσι τέσσερις ώρες έως πέντε ημέρες, στις οποίες συνυπολογίζονται και οι Κυριακές και αργίες. Η συνολική διάρκεια των αδειών ενός καταδίκου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες το έτος.

2. Ανάμεσα σε δύο άδειες πρέπει να μεσολαβήσουν δύο μήνες τουλάχιστον.

Άρθρο 10

1. Με την επιφύλαξη των ειδικότερων προβλέψεων αυτού του άρθρου, οι διατάξεις του ν. 687/1977 «Προσωπικής Ελληνικής Επιτροπής Συνεργασίας με την UNICEF» καθώς και οι λοιπές αναφορές προς αυτές τις ρυθμίσεις καταργούνται.

Στο εξής οι αρμοδιότητες της καταργούμενης Ελληνικής Επιτροπής Συνεργασίας με την UNICEF, όπως αυτές απορρέουν από τη Συμφωνία Ανάγνωσης μεταξύ της Ελληνικής Επιτροπής Συνεργασίας με την UNICEF και της UNICEF, η οποία υπογράφηκε στην Αθήνα στις 16/1978/28.8.1978, θα ασκούνται από το φορέα (σωματείο ή οργανισμό), που θα υποδεικνύει η UNICEF με έγγραφο της προς το Υπουργείο Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο φορέας που θα υποδειχθεί, σύμφωνα με τα παραπάνω, υποκαθίσταται πλήρως στα κατά τις κείμενες διατάξεις κάθε είδους δικαιώματα και υποχρεώσεις της, κατά τα ανωτέρω, καταργούμενης επιτροπής.

2. Ο φορέας που, σύμφωνα με τα παραπάνω, θα υποδειχθεί από την UNICEF εξακολουθεί να απολαύει των φορολογικών και δασμολογικών στερειών που παρέχονται από τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 687/1977.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η οποία εκδίδεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποδείξεως του αρμόδιου φορέα από την UNICEF, ορίζεται ο χρόνος μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων της καταργούμενης Ελληνικής Επιτροπής Συνεργασίας με την UNICEF στο νέο φορέα και πύσεως της λειτουργίας της, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα που αφορά την υποκατάσταση του φορέα.

ASeries

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(5)

Διορισμένης δημοσιευμένων δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Άρθρον 7.

Επιθεωρήσις Κοινωνικών Υπηρεσιών

Η Επιθεωρήσις των εις τας Φυλακάς και τὰ Καταστήματα Ἀγγλικῶν Κοινωνικῶν Υπηρεσιῶν ἀσκήτεται ὑπὸ τοῦ παρὰ τὴν Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης Διοικητικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Φυλακῶν καὶ Ἀναμορφωτικῶν Καταστημάτων Ἀγγλικῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ.

Τελικαὶ καὶ μεταβατικαὶ διατάξεις.

Άρθρον 8.

Ἐξουσιοδοτήσις.

Τὰ τῆς λειτουργίας ἐν γένει τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, ὡς καὶ πᾶσα ἀναγκαῖα λεπτομέρεια διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ παρόντος, καθορίζονται διὰ Β. Δ. / τῶν κλιθεμένων προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης καὶ δημοσιευμένων διὰ τῆς Εφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Άρθρον 9.

Ἐνταξις ὑπηρετούντων Κοινωνικῶν Λειτουργῶν.

Οἱ κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος ὑπηρετούντες ἐκταταὶ ἢ ἐν ἀποσπασίᾳ ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὄργανισμοῦ Προνοίας, τὰς φυλακάς, τὰ Σωφρονιστικὰ καὶ Ἀναμορφωτικὰ Καταστήματα Ἀγγλικῶν καὶ τὴν Ἐταιρείαν Προστασίας Ἀποβλακισθέντων Ἀθηνῶν Κοινωνικῶν Λειτουργῶν, διορίζονται ἐπὶ αἰτήσιν τῶν υποβαλλομένων ἐντὸς προθεσμίας ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, εἰς τὰς ὑπὸ τοῦτοῦ συνιστώμενας ὀργανικὰς θέσεις καὶ ἀντάσσονται εἰς τὸν ἀντιστοιχόν πρὸς τὴν προθεσίαν τῶν ὡς Κοινωνικῶν Λειτουργῶν βαθμῶν, ἐφαρμοζομένη ἀναλόγως ὡς πρὸς τὸν διορισμὸν καὶ τὴν ἐνταξιν καὶ τὰ ἐκ τούτων προκύπτοντα θεσμικὰ καὶ τὴν ἐνταξιν καὶ τὰ ἐκ τούτων προκύπτοντα θεσμικὰ τῶν διατάξεων τοῦ Ν. Δ. 169/1969 περὶ τακτοκοπήσεως ἐκτάκτων ὑπαλλήλων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν καὶ Ν. Π. Δ. Δ.

Άρθρον 10.

Κατάρτισις Διατάξεων.

Ἡ παρ. 2 τοῦ άρθρου 3 τοῦ Β. Δ. 781/1969 περὶ συστάσεως τακτικῶν θέσεων προσωπικοῦ παρὰ τὰς ὑπηρεσίας ἐπιθεωρήσεως Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης, ὡς καὶ πᾶσα ἑτέρα διάταξις ρυθμιζοῦσα ἄλλως τὰ τῆς προεπιφύσεως καὶ διακρίσεως τῶν Κοιν. Λειτουργῶν εἰς φυλακάς καὶ Καταστήματα Ἀγγλικῶν, καταργεῖται.

Άρθρον 11.

Ἐναρξις ἰσχύος.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσίευσώς αὐτοῦ ἐν τῇ Εφημερίδῃ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Μαρτίου 1973

Ἐν Ὄνματι τοῦ Βασιλέως

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
Ὁ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΑΤΤΑΚΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΚΑΡΕΖΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

- ΜΗΣΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΙΩΑΝ. ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ, ΦΑΙΛΩΝ ΑΝΝΙΝΟΣ - ΚΑΒΑΛΙΕΡΑΤΟΣ, ΛΩΔΙΑΝ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, ΟΡΕΣΤ. ΠΙΣΚΑΣ, ΝΙΚ. ΕΦΕΣΙΟΥ, ΚΩΝΣΤ. ΚΑΡΤΑΛΑΣ, ΙΩΑΝ. ΚΟΤΑΝΗΣ, ΑΓΓΕΛ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ, ΚΩΝΣΤ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ, ΝΙΚ. ΓΚΑΝΤΩΝΑΣ, ΙΩΑΝ. ΛΑΔΑΣ, ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΑΛΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΒΑΣ. ΤΣΟΥΜΠΑΣ.

Ἐδωρηθῆναι καὶ ἐτέδην ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Μαρτίου 1973

Ὁ ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

Β. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 263

Περί παραχωρήσεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν Ἰαματικῶν Πηγῶν Γιάννης Κιλκίς εἰς τὸ Νομαρχιακὸν Ταμεῖον Κιλκίς καὶ ἀνακλήσεως τῆς πρὸς τὴν Κοινότητα Μεγάλης Βρύσης τοιαύτης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψιν:

1. Τὰς διατάξεις τοῦ άρθρου 2 τοῦ Ν. 4086/1960 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τινῶν περὶ Ἰαματικῶν Πηγῶν.
2. Τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 14.11.56 Β. Δ. περὶ παραχωρήσεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν Ἰαματικῶν Πηγῶν Γιάννης εἰς τὴν Κοινότητα Μεγάλης Βρύσης.
3. Τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 3 τοῦ άρθρου 37 τοῦ Ν. Δ. 957/1971 περὶ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ Ὑπουργείων.
4. Τὴν, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 160/9.2.73 ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΕΟΤ, διατυπωθεῖσαν σύμφωνον αὐτοῦ γνώμη, προτάσει τοῦ ἑπιτετραμένου ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας Ὑπουργοῦ, ἀπερασίασθαι καὶ διατάσσασθαι:

Άρθρον 1.

Ἀνακαλεῖται τὸ ἀπὸ 14.11.56 Β. Δ. περὶ παραχωρήσεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν Ἰαματικῶν Πηγῶν Γιάννης εἰς τὴν Κοινότητα Μεγάλης Βρύσης Κιλκίς.

Άρθρον 2.

Παραχωρεῖται ἡ ἐκμεταλλεῖσις τῶν Ἰαματικῶν Πηγῶν Γιάννης εἰς τὸ Νομαρχιακὸν Ταμεῖον Κιλκίς, διὰ μίαν 25/ε-τίαν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὄρους:

- α. Ἡ παρὰ τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου ἐπιμίσθωσις τῶν Ἰαματικῶν Πηγῶν εἰς ἀνάδοχον θὰ γίνῃ, εἴτε δι' αἰθερίας ἀναθέσει, εἴτε διὰ κλειστοῦ δικαίου, ἑσσι δὲ ὄρων συνταχθησομένων ὑπὸ τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου καὶ ἐγκριθῆναι ὑπομένων ὑπὸ τοῦ ΕΟΤ.
- β. Εἰς εἰσδηλοῦς περιπτώσει αἱ πηγαὶ (δύο κρατῆρες) καὶ τὰ ὄρυθα αὐτῶν θὰ ἀνεφέρωνται ὑπὸ τὴν ἐπίσημον αὐτῶν ὀνομασίαν καὶ μόνον, ἤτοι «ΥΔΑΡ ΙΑΜΑΤΙΚΗΣ ΠΗΓΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ» ἀνεῦ προσθήκης χαρακτηριστικῶν ἐπιθέτων προσκαλούντων σύγκρισιν μετὰ ὀνομασιῶν ἑτέρων ἰαματικῶν πηγῶν.
- γ. Τὰ ἐπιτελεσθησομένα παρὰ τοῦ ἀναδόχου ἐπιμίσθως ἔργα, ἐγκαταστάσεις καὶ ὁ ἐξοπλισμὸς, κλήν τῶν μεταφορικῶν μέσων καὶ σκευῶν, θὰ ἀνήκουν ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τῆς κατασκευῆς ἢ ἐπιμίσθωσης αὐτῶν εἰς τὴν κυριότητα τοῦ ΕΟΤ, τοῦ ἀναδόχου περιοριζομένου εἰς τὴν χρῆσιν αὐτῶν, μετὰ δὲ τὴν λήξιν ἢ καθ' εἰσδηλοῦς τρόπον λύσιν τῆς συμβάσεως θὰ περιέλθωσι καὶ εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ (τοῦ ΕΟΤ) ἀνεῦ ὑποχρέωσις ἀποζημιώσεως τίνος πρὸς εἰσδηλοῦς.
- δ. Ὁ ἀνάδοχος ἐκμεταλλεύσεως θὰ καταβάλλῃ εἰς ἴδιον τὸ τρίτον τῆς κέρει τῶν Ἰ.Π. ἐκτάσεως εἰς ἐπὶ ἡ καὶ περιουσιώτερων, ἐφ' ὅσον ἐπιβάλλεται, στρεμμάτων κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου, διὰ τὴν περιέλευσιν τῆς ἐπιμίσθωσης τῆς τῆς τὴν κυριότητα τοῦ ΕΟΤ εἴτε δι' ἀπαλλοτριώσεως εἴτε δι' ἀγορᾶς μερίμνη τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου.
- ε. Ἡ ὀριστήσασις διὰ χριστῶν ὀρεσθῶν, περιφραγῆς καὶ ἐπιδοτήσεως τῆς περιοχῆς κατὰ τὰς ἐπιθέσεις τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου.
- στ. Τὸ καταβλητέον ὑπὸ ἀναδόχου μίσθωμα θ' ἀποτελεῖ ἐξέδον τοῦ Νομαρχιακοῦ Ταμείου.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 6

4 Απριλίου 199

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2298

Συμβιβαστική επίλυση ιδιωτικών διαφορών - Επτάχυνση διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης - Σχεδιασμός και εφαρμογή Σωφρονιστικής Πολιτικής και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 1

1. Μετά το άρθρο 214 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Κ.Πολ.Δ.) προστίθεται άρθρο 214 Α που έχει ως εξής:

Άρθρο 214 Α

1. Διαφορές ιδιωτικού δικαίου, υπαγόμενες στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του πολυμελούς και του μονομελούς πρωτοδικείου, για τις οποίες επιτρέπεται να γίνει συμβιβασμός κατά το ουσιαστικό δίκαιο, δεν επιτρέπεται να συζητηθούν, αν δεν προηγηθεί απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσής τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2. Αμέσως μετά τη σύνταξη της έκθεσης κατάθεσης της αγωγής και τον ορισμό δικασίμου, ο γραμματέας με ειδική ευδιάκριτη σφραγίδα σημειώνει στο πρωτότυπο και στα αντίγραφα της αγωγής ή άλλου εισαγωγικού δικόγραφου της δίκης ότι συζήτηση δεν επιτρέπεται να γίνει, αν δεν προηγηθεί απόπειρα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς.

3. Στην κλήση για συζήτηση της αγωγής ο δικηγόρος του ενάγοντος πρέπει να περιλαμβάνει και πρόσκληση προς τον ενάγομενο για συνάντηση στο γραφείο του σε ορισμένη ημέρα και ώρα. Η ημερομηνία της πρώτης συνάντησης ορίζεται δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες μετά την επίδοση του αντιγράφου της αγωγής και οπωσδήποτε δέκα (10) ημέρες πριν από την ορισθείσα δικάσιμο. Στη συνάντηση μπορεί να κληθεί και ο τυχόν προσεπικαλούμενος.

4. Κατά τη συνάντηση οι διάδικοι, μόνοι ή μαζί με τους δικηγόρους τους ή και με τρίτο πρόσωπο κοινής επιλογής, εξετάζουν ολόκληρη τη διαφορά και τις τυχόν ανταξιώσεις του εναγομένου χωρίς να δεσμεύονται από τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου. Χρησιμοποιούν όλα τα πρόσφορα μέσα για να εξακριβώσουν τα κρίσιμα περιστατικά και τα σημεία συμφωνίας και διαφωνίας των διαδίκων μερών, καθώς και τις έννομες συνέπειες που οι διάδικοι δέχονται ή αμφισβητούν, ώστε να επιτύχουν αμοιβαίως αποδεκτή λύση της διαφοράς, εν όλω ή εν μέρει.

5. Αν οι διάδικοι καταλήξουν σε ολική ή μερική λύση της διαφοράς, συντάσσεται πρακτικό στο οποίο αναγράφεται το περιεχόμενο της συμφωνίας τους και ιδίως το είδος ή και το ποσόν της οφειλόμενης παροχής, ο τυχόν όροι με τους οποίους θα εκπληρωθεί και τα έξοδα τα οποία καθορίζονται και επιβάλλονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 176 επ.. Το πρακτικό χρονολογείται και υπογράφεται από τους διαδίκους και τους δικηγόρους τους ή μόνο από τους δικηγόρους, αν έχουν ειδική πληρεξουσιότητα κατά το άρθρο 98. Το πρακτικό συντάσσεται σε τόσα πρωτότυπα όσοι οι ανηδικούντες διάδικοι ή ομάδες διαδίκων. Κάθε διάδικος μπορεί προσκομίζοντας το πρωτότυπο του πρακτικού, να ζητήσει από τον πρόεδρο του πολυμελούς πρωτοδικείου, ή το δικαστή του μονομελούς πρωτοδικείου ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αγωγή, την επικύρωσή του και την περισηφή του εκτελεστήριου τύπου. Ο πρόεδρος ή ο δικαστής, αφού διαπιστώσει: α) ότι η διαφορά είναι δεκτική συμβιβαστικής επίλυσης, κατά την παράγραφο 1, β) ότι το πρακτικό έχει υπογραφεί σύμφωνα με τη διάταξη του δευτέρου εδαφίου και γ) ότι από αυτό προκύπτει σαφώς το είδος ή και το ποσόν της παροχής που συμφωνήθηκε, επικυρώνει το πρακτικό και το περισηφίζει με τον εκτελεστήριο τύπο. Από την επικύρωσή του το πρακτικό αποτελεί τίτλο εκτελεστό.

6. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία κατά την προηγούμενη παράγραφο, συντάσσεται και κατατίθεται με τις προτάσεις από το δικηγόρο του ενάγοντος σχετική δήλωση στην οποία μπορεί να εκτιθενται και οι λόγοι της αποτυχίας της απόπειρας συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς. Όμοια δήλωση μπορεί να συνταχθεί και από το δικηγόρο του εναγομένου.

των ως άνω εισαγγελικών λειτουργιών μπορεί να παρ-
ραταθεί για ένα ακόμη έτος.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΚΩΔΙΚΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

Άρθρο 6

1. Το άρθρο 16 του ν. 1756/1988, όπως αντικατα-
στάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 2172/1993, αντικαθίσταται
ως εξής:

Άρθρο 16

1. Την εισαγγελία διευθύνει ο εισαγγελέας, ο οποίος
φροντίζει για την εύρυθμη διεξαγωγή των εργασιών
της. Αν στην ίδια εισαγγελία υπηρετούν περισσότεροι
εισαγγελείς, τη διεύθυνση ασκεί ο αρχαιότερος.

2. Στις εισαγγελίες, όπου υπηρετούν τρεις (3) του-
λάχιστον εισαγγελείς, δεν μπορεί να ασκεί τη διεύθυνση
εισαγγελέας, ο οποίος τιμωρήθηκε πειθαρχικώς με ποινή
προσωπικής παύσης για πράξη ή παράλειψη που ανά-
γεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον για
την ποινή αυτή δεν συντρέχουν οι όροι της διαγραφής
της από το μητρώο του εισαγγελικού λειτουργού.

3. Στα τμήματα ή γραφεία των εισαγγελιών πρωτο-
δικών και εφετών, που προβλέπονται από τους οικείους
κανονισμούς, τοποθετούνται εισαγγελείς ή αντισαγγε-
γελείς πρωτοδικών, ύστερα από έγγραφη αίτησή τους,
η οποία λαμβάνεται υπόψη υποχρεωτικά από τον διευ-
θύνοντα, κατά τη σειρά αρχαιότητας των αιτούντων.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται πριν από την έναρξη κάθε
δικαστικού έτους. Ειδικά, για το δικαστικό έτος 1994-
1995, η προαναφερόμενη διαδικασία εφαρμόζεται αμέ-
σως μετά τη δημοσίευση του πάρόντος νόμου.

2. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του
ν. 1756/1988, όπως τούτο αντικαταστάθηκε με το άρθρο
5 του ν. 2172/1993, προστίθενται τα εξής:

Εφόσον στον Άρειο Πάγο λειτουργούν δύο ποινικά
τμήματα, στο προηγούμενο κατά τη σειρά της αριθμησης
τμήμα εισάγονται οι αιτήσεις αναίρεσης, στις οποίες
κατά την προβαλλόμενη απόφαση ή κατά το προσ-
βαλλόμενο βούλευμα το επώνυμο του κατηγορουμένου
(αναίρεσειαντος ή αναφρεσιβλήτου) ή του πρώτου από
αυτούς αρχίζει από τα γράμματα Α μέχρι και Λ και στο
επόμενο τμήμα εισάγονται οι υπόλοιπες υποθέσεις. Η
διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και
στις περιπτώσεις των άρθρων 451 και 528, 529 του
Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3. Η παράγραφος 4 του άρθρου 42 του ν. 1756/1988,
όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου
7 του ν. 1868/1989 και το άρθρο 28 του ν. 1921/1991,
αντικαθίσταται ως εξής:

4. Από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων
εξαιρούνται οι δικαστικοί λειτουργοί που υπηρετούν σε
δικαστήρια των πόλεων Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλο-
νίκης, Πατρών, Λαρίσης, Βόλου, Ηρακλείου, Ρόδου,
Χανίων και Ιωαννίνων.

4. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου
44 του ν. 1756/1988, όπως αντικαταστάθηκε με την
παραγραφο 8 του άρθρου 4 του ν. 1968/1991, αντικα-
θίσταται ως εξής:

6. Στους δικαστικούς λειτουργούς μπορεί, ύστερα
από αίτησή τους, να χορηγείται ειδική κανονική άδεια
χωρίς αποδοχές και για χρονικό διάστημα τριών (3)

ετών, προκειμένου να αναλάβουν θέση έμμισθη ή άμισθη
στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε άλλους διεθνείς οργα-
νισμούς ή σε άλλο νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού
δικαίου, που λειτουργεί στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής
Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών, για παροχή
νομικών υπηρεσιών με οποιαδήποτε σχέση. Η άδεια
αυτή μπορεί να παραταθεί για χρονικό διάστημα τριών
(3) ακόμη ετών.

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 83 του ν. 1756/1988
αντικαθίσταται ως εξής:

1. Οι περιφέρειες της επιθεώρησης των τακτικών
διοικητικών δικαστηρίων είναι τρεις και περιλαμβάνουν:
Η Α' το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, η Β' τα Διοικητικά
Εφετεία Πειραιώς, Πατρών, Τρίπολης και Χανίων και η
Γ' τα Διοικητικά Εφετεία Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων,
Κομοτηνής και Λάρισας.

6. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου
97 του ν. 1756/1988, όπως αντικαταστάθηκε με το
άρθρο 17 του ν. 2172/1993, αντικαθίσταται ως εξής:

4. Τα πειθαρχικά συμβούλια των εφετειών πολιτικής
και ποινικής δικαιοσύνης λειτουργούν στα Εφετεία Α-
θηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Πατρών και των
διοικητικών εφετειών στα Διοικητικά Εφετεία Αθηνών,
Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Πατρών και συγκροτούνται
από έναν πρόεδρο εφετών και τέσσερις (4) εφέτες,
που ορίζονται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που υπηρε-
τούν στο ίδιο εφετείο και έχουν τουλάχιστον τριετή
υπηρεσία ως εφέτες.

7. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου
97 του ν. 1756/1988, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο
17 του ν. 2172/1993, αντικαθίσταται ως εξής:

Ός πλησιέστερα διοικητικά εφετεία θεωρούνται: για
το Διοικητικό Εφετείο Χανίων, το Διοικητικό Εφετείο
Πειραιώς, για τα Διοικητικά Εφετεία Λάρισας και Κο-
μοτηνής, το Διοικητικό Εφετείο Θεσσαλονίκης και για
τα Διοικητικά Εφετεία Τρίπολης και Ιωαννίνων το Διοι-
κητικό Εφετείο Πατρών.

8. Η παράγραφος 4 του άρθρου 106 του ν. 1756/1988,
όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 7 του άρθρου
5 του ν. 2207/1994, αντικαθίσταται ως εξής:

4. Διαγράφονται από το μητρώο του δικαστικού λει-
τουργού και δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τις κρίσεις
του οι ποινές της επίπληξης μετά ένα έτος, του προ-
στίμου μετά διετία και της προσωρινής παύσης μετά
πενταετία, αν κατά τα χρονικά αυτά διαστήματα δεν
έχει επιβληθεί σε αυτόν οποιαδήποτε νέα πειθαρχική
ποινή, η διαγραφή επέρχεται μετά την πάροδο του
χρόνου που προβλέπεται γι' αυτήν, ο οποίος υπολο-
γίζεται από τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται για
την πρώτη.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 7

1. Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης συνιστάται Κεντρικό
Επιστημονικό Συμβούλιο Φυλακών (Κ.Ε.Σ.Φ.).

2. Το Κ.Ε.Σ.Φ. είναι πενταμελές, συγκροτείται με
απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, ο οποίος ορίζει
τον πρόεδρό του και τα αναπληρωματικά μέλη και
αποτελείται από προσωπικότητες αναγνωρισμένου κύ-
ρους στον τομέα τους.

3290

3. Το Κ.Ε.Σ.Φ. απαρτίζεται από δύο νομικούς με ενασχόληση σε θέματα ποινικού δικαίου ή σωφρονιστικής πολιτικής, έναν κοινωνιολόγο ή κοινωνικό λειτουργό ή ψυχολόγο, το Γενικό Διευθυντή Σωφρονιστικής Πολιτικής και τον Επιθεωρητή Υγειονομικού Ελέγχου του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η θητεία των μελών του Κ.Ε.Σ.Φ. είναι τριετής.

Το Κ.Ε.Σ.Φ. συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου τουλάχιστον δύο φορές το μήνα, βρίσκεται σε απαρτία αν παρίστανται τρία (3) τουλάχιστον μέλη και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη του Προέδρου. Χρέη γραμματείας του Συμβουλίου εκτελούν υπάλληλοι του Υπουργείου Δικαιοσύνης που ορίζονται με την απόφαση που εκδίδεται κατά την παράγραφο 2.

4. Οι αρμοδιότητες του Κ.Ε.Σ.Φ. είναι οι εξής:

α. Εισηγείται στον Υπουργό Δικαιοσύνης τη συνολική σωφρονιστική πολιτική, καθώς και τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης και για την ακώλυτη άσκηση των δικαιωμάτων των κρατούμενων.

β. Καταρτίζει και υποβάλλει στον Υπουργό Δικαιοσύνης προτάσεις κανονισμών λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης, ύστερα από γνώμη του οικείου Συμβουλίου φυλακής. Επίσης εισηγείται στον Υπουργό Δικαιοσύνης την έκδοση εγκυκλίων, οδηγιών και συστάσεων για την εφαρμογή των νόμων.

γ. Επισκέπτεται τις φυλακές και συντάσσει εκθέσεις, τις οποίες υποβάλλει στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Το έργο αυτό μπορεί να ανατίθεται σε ένα ή περισσότερα από τα μέλη του Κ.Ε.Σ.Φ. και γίνεται όποτε το Συμβούλιο το αποφασίσει. Η διεύθυνση κάθε σωφρονιστικού καταστήματος υποχρεούται να παρέχει στο Συμβούλιο ή στα εξουσιοδοτημένα μέλη του κάθε διευκόλυνση και πληροφορία για την επίτευξη του έργου του.

δ. Οργανώνει την επιμόρφωση του προσωπικού των καταστημάτων κράτησης.

ε. Παρακολουθεί την εκτέλεση προγραμμάτων απασχόλησης, επιμόρφωσης και κατάρτισης κρατούμενων και προβαίνει σε προτάσεις και υποδείξεις σε κάθε αρμόδιο όργανο των καταστημάτων κράτησης.

στ. Στον Πρόεδρο, τα μέλη και τους γραμματείς του Συμβουλίου καταβάλλεται για κάθε συνεδρίαση ή επίσκεψη στις φυλακές αποζημίωση, που καθορίζεται κατ' ανώτατο όριο για τέσσερις συνεδριάσεις ή και επισκέψεις το μήνα με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 1256/1982, καθώς και των άρθρων 18 του ν. 1505/1984 και 8 του ν. 1810/1988. Η αποζημίωση αυτή καταβάλλεται και όταν οι συνεδριάσεις ή οι επισκέψεις γίνονται κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται και τα έξοδα μετακίνησης και εκτός έδρας διαμονής του προέδρου, των μελών και των υπαλλήλων της γραμματειακής υποστήριξης του Συμβουλίου, καθώς και οι προϋποθέσεις και ο τρόπος καταβολής τους.

Άρθρο 8

1. Στα καταστήματα κράτησης συνιστώνται τριάντα τρεις (33) θέσεις κατηγορίας ΠΕ διαφόρων ειδικοτήτων. Η διάκριση των θέσεων αυτών σε κλάδους ή ειδικοτήτες γίνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Δικαιοσύνης.

2. Αυξάνονται οι οργανικές θέσεις των υπαλλήλων

των καταστημάτων κράτησης:

α) του κλάδου ΠΕ ειδικότητας ψυχολόγων κατά τριάντα δύο (32) και ορίζονται συνολικά σε σαράντα δύο (42) και

β) του κλάδου ΤΕ Υγείας-Πρόνοιας (ειδικότητας κοινωνικής εργασίας) κατά τριάντα (30) και ορίζονται συνολικά σε εκατό (100).

3. Η κατανομή των θέσεων των παραγράφων 1 και 2 στα καταστήματα κράτησης γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 9 Συμβούλιο Φυλακής

1. Σε κάθε κατάσταση κράτησης λειτουργεί Συμβούλιο Φυλακής. Το Συμβούλιο φυλακής είναι τριμελές και απαρτίζεται από το διευθυντή της φυλακής, ως πρόεδρο, τον αρχαιότερο ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό και τον αρχαιότερο ειδικό επιστήμονα (νομικό ή κοινωνιολόγο ή εκπαιδευτικό) του οικείου καταστήματος κράτησης, ως μέλη. Ο διευθυντής αναπληρώνεται από τον υποδιευθυντή και ο ψυχολόγος ή ο ειδικός επιστήμονας από τον αρχαιότερο κοινωνικό λειτουργό. Κατά τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου τηρούνται πρακτικά.

2. Το Συμβούλιο Φυλακής αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν:

α) την αγωγή των κρατούμενων (άρθρα 39-48 του ν. 1851/1989 "Κώδικας Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των κρατούμενων"),

β) την επικοινωνία με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον (άρθρα 49-51 του ίδιου Κώδικα).

Άρθρο 10

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 51 του ν. 1851/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Η τηλεφωνική επικοινωνία του κρατούμενου με οποιοδήποτε πρόσωπο διεξάγεται από τηλέφωνα που βρίσκονται σε ελεγχόμενους ή κοινόχρηστους χώρους του καταστήματος. Με απόφαση του συμβουλίου φυλακής καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι για τη χρήση των ως άνω τηλεφώνων".

2. Στο άρθρο 52 του ν. 1851/1989 προστίθεται παράγραφος 6 που έχει ως εξής:

"6. Κρατούμενος, ο οποίος δεν επιστρέφει στο κατάστημα κράτησης του με τη λήξη ή ανάκληση χορηγηθείσας άδειας, χωρίς να έχει προβεί σε έγκαιρη και ακριβή ενημέρωση και παραδεχτή δικαιολόγηση προς την υπηρεσία αυτού του καταστήματος, δεν δικαιούται νέα τακτική ή εκπαιδευτική άδεια πριν από την πάροδο δύο (2) ετών από την επιστροφή ή σύλληψή του".

3. Το άρθρο 55 του ν. 1851/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

"1. Αρμοδία για τη χορήγηση τακτικής άδειας είναι επιτροπή, που αποτελείται από: 1) τον κατά τις παραγράφους 1 ή 3 του άρθρου 572 του Κ.Π.Δ. εισαγγελικό λειτουργό, ως πρόεδρο, αναπληρούμενο από το νόμιμο αναπληρωτή του, 2) το διευθυντή του καταστήματος όπου κρατείται ο κατάδικος, αναπληρούμενο από τον υποδιευθυντή, 3) τον ψυχολόγο, 4) τον ειδικό επιστήμονα, που μετέχουν στο Συμβούλιο Φυλακής του καταστήματος και 5) τον αρχαιότερο κοινωνικό λειτουργό του οικείου καταστήματος κράτησης, αναπληρούμενο από τον αμέσως νεότερο, ο οποίος και εισηγείται στην

16. Η παράγραφος 2 του άρθρου 99 του ν. 1851/1989 αντικαθίσταται ως εξής:

2. Το φυλακτικό προσωπικό κατά τη διάρκεια της δοκιμοστικής του υπηρεσίας υποχρεούται να παρακολουθήσει το πρόγραμμα εισαγωγικής εκπαίδευσης της Σχολής του προσωπικού Φυλάξεως των Φυλακών, που λειτουργεί σε κατάσταση κράτησης του Νομού Αττικής. Η διάρκεια φοίτησης είναι τετράμηνη. Μετά τη λήξη της εκπαίδευσης οι φοιτήσαντες υποβάλλονται σε γραπτές και προφορικές εξετάσεις. Η επιτυχία καθενός κρίνεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας της γραπτής και προφορικής δοκιμασίας. Οι μη επιτυχόντες υποχρεούνται να φοιτήσουν και πάλι στη Σχολή, σε επόμενη εκπαιδευτική περίοδο. Οι μη διανύσαντες ευδοκίμως και τη δεύτερη περίοδο απολύονται της υπηρεσίας. Μετά την επιτυχή αποφοίτησή τους οι υπάλληλοι υποχρεούνται να ασκηθούν για τέσσερις (4) μήνες στη φυλακή που έχουν τοποθετηθεί υπό την επίβλεψη υπαρχιφύλακα και την εποπτεία του αρχιφύλακα. Μετά το τέλος της άσκησης συντάσσεται από τον αρχιφύλακα και τον υπαρχιφύλακα έκθεση για το βαθμό προσαρμογής και την υπηρεσιακή απόδοση του υπαλλήλου, η οποία υποβάλλεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης από το διευθυντή της φυλακής, συνοδευόμενη από πρότασή του για μονιμοποίηση ή μη. Η επιτυχής παρακολούθηση του προγράμματος εισαγωγικής εκπαίδευσης και η επιτυχής άσκηση αποτελούν προϋπόθεση για τη μονιμοποίηση του προσωπικού φύλαξης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης καθορίζονται τα αφορώντα στη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία της σχολής, το διδακτικό προσωπικό, τη διεξαγωγή των εξετάσεων, τον αριθμό των εκπαιδευόμενων, τη διδακτέα ύλη, την έναρξη και λήξη των μαθημάτων και κάθε άλλο συναφές με την οργάνωση και λειτουργία της Σχολής θέμα.

17. Η 8^η Εκπαιδευτική περίοδος της άνω Σχολής για το έτος 1994 θα περατωθεί σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο έναρξης της εκπαιδευτικής περιόδου.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 11

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 26 του ν. 1729/1987, καθόσον τούτο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παράγραφο 6 του άρθρου 23 του ν. 2161/1993, αντικαθίστανται ως εξής:

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 6, οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται μόνο στις περιπτώσεις των εγκλημάτων, που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 12, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 του ν. 2161/1993, καθώς και στην περίπτωση πλημμελήματος κατά της ιδιοκτησίας ή περιουσίας που φέρεται ότι έχει τελεστεί για να διευκολυνθεί η χρήση ναρκωτικών από το δράστη.

2. Στην περίπτωση των εγκλημάτων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών με αιτιολογημένη διάταξη του μπορεί, με έγκριση του εισαγγελέα εφετών, να αναβάλει για ορισμένο χρόνο, που μπορεί να παρατείνεται, την άσκηση ποινικής δίωξης, αν λάβει γνώση από έκθεση του ΚΕΘΕΑ ή μονάδων απεξάρτησης του Ε.Σ.Υ. ή του Ο.ΚΑ.ΝΑ., ότι ο δράστης έχει προσέλθει οικειοθελώς και υποβάλ-

εται σε θεραπεία. Αν ο δράστης συμπληρώσει με επιτυχία το θεραπευτικό πρόγραμμα, σύμφωνα με έγγραφη βεβαίωση και έκθεση του επιστημονικού υπεύθυνου του προγράμματος, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών με αιτιολογημένη διάταξη του και έπειτα από έγκριση του εισαγγελέα εφετών μπορεί να απόσχει οριστικά από την ποινική δίωξη για τις παραπάνω πράξεις.

Σε περίπτωση εκκρεμούς ποινικής δίωξης, αν δεν έχει ακόμη εκδοθεί δικαστική απόφαση, ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών, υπό τις παραπάνω πάντα προϋποθέσεις, μπορεί να παύσει με διάταξη του την ποινική δίωξη, αν δε εκκρεμεί ένδικο μέσο κατά καταδικαστικής απόφασης για τις προαναφερθείσες οφείδ-ποινες πράξεις, για την κατά τα ανωτέρω παύση της ποινικής δίωξης αποφαινεται το οικείο δικαστικό συμβούλιο του δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί το ένδικο μέσο. 176

Άρθρο 12

1. Μέσα σε τρεις (3) ημέρες από την άσκηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου από μέρους του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου το αναίρεσιον, με επιμέλεια του υπογράφοντος το αναίρεσιον, με επιμέλεια του υπογράφοντος το αναίρεσιον, με επιμέλεια του πληρεξουσίου, αποστέλλει στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ.) αντίγραφο του αναίρεσιον, των προσβαλλόμενων αποφάσεων, των εισαγωγικών εγγράφων της κύριας δίκης και των παρεμπιπτούσων δικών, καθώς και των προτάσεων των διαδίκων.

2. Το κατά την επόμενη παράγραφο αρμόδιο τμήμα του Ν.Σ.Κ., μέσα σε τρεις (3) μήνες από την άσκηση της αναίρεσης, αποφαινεται αιτιολογημένα για το κατά τη γνώμη του παραδεκτό της και για το παραδεκτό και το βάσιμο τουλάχιστον ενός από τούς λόγους της, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη και τη νομολογία του οικείου δικαστηρίου. Αν μέσα στην ανωτέρω προθεσμία των τριών (3) μηνών ο εξουσιοδοτημένος δικαστικός πληρεξούσιος του αναίρεσιοντος δεν καταθέσει στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί η αναίρεση, κυρωμένο αντίγραφο θετικής γνώμης, η αίτηση αναίρεσης θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε. Μέχρι την πάροδο της κατά τα ανωτέρω τριμήνης προθεσμίας, ή μέχρι την κατάθεσή της κατά τα ανωτέρω θετικής γνώμης, η αίτηση αναίρεσης δεν ανατίθεται σε εισηγητή και δεν ορίζεται δικάσιμος. Αν η κατά τα ανωτέρω γνώμη του αρμόδιου τμήματος του Ν.Σ.Κ. είναι θετική ως προς ορισμένους μόνο λόγους του αναίρετηριου, η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση μόνο ως προς αυτούς.

3. Με απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών, που εκδίδεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της ολομέλειας του Ν.Σ.Κ. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται τα τμήματα του συμβουλίου, τα οποία γνωμοδοτούν κατά κατηγορίες υποθέσεων σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου και ρυθμίζεται κάθε διαδικαστική λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Με την ίδια απόφαση μπορεί να ορίζονται κατηγορίες υποθέσεων, για τις οποίες απαιτείται και έγκριση του Υπουργού Οικονομικών, για τη μη σύνταξη και κατάθεση θετικής γνώμης

Παράρτημα Β΄

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΥ 1995

ΦΥΛΑΚΕΣ	ΧΩΡΗΤ.	ΙΑΝ.	ΦΕΒ	ΜΑΡΤ	ΑΠΡΙΑ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝ.	ΙΟΥΛ.	ΑΥΓ	ΣΕΠΤ.	ΟΚΤ.	ΝΟΕΜ	
---------	--------	------	-----	------	-------	-------	-------	-------	-----	-------	------	------	--

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Αγιά	146	121	108	115	115	104	122	126	126	123			
Κασσάνδρα	300	176	178	193	175	171	171	181	193	197			
Τίρυνθα	200	139	150	156	196	205	200	189	198	183			

ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΣΚΑ Κορυθαλλού	100	163	132	148	144	43	133	146	143	143			
ΣΚΑ Κασαβέτειας	250	167	142	123	123	138	139	140	155	165			

ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Αλικαρνασσοῦ	105	186	185	179	176	186	185	186	178	170			
Κέρκυρα	115	127	123	126	137	102	112	133	141	127			
Πάτρας	343	685	630	656	653	685	679	684	731	719			
Τρικάλων	125	175	163	156	145	158	162	161	163	163			
Χαλκίδας	120	145	138	140	123	132	123	138	161	133			
ΚΚΦ Γυναικών	270	219	216	222	212	203	209	218	202	203			

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Πρεβαντόρειο	70	85	50	46	34	36	30	24	33	32			
Ψυχιατρείο	160	219	216	220	211	205	197	193	202	202			
Νοσοκομείο	50												

ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Βόλου	65	113	111	109	113	108	123	115	125	123			
Θεσσαλονίκης	220	400	409	413	419	398	408	396	396	414			
Ιωαννίνων	50	133	130	127	124	131	137	128	98	101			
Κομοτηνής	105	156	145	139	122	136	148	147	148	156			
Κορυθαλλού	450	1141	1225	1213	1319	1248	1349	1376	1290	1320			
Κώ	45	57	56	58	57	63	66	70	69	84			
Λάρισας	363	603	606	596	565	584	532	538	525	539			
Ναυπλίου	80	133	160	141	140	112	119	135	111	128			
Νεάπολης	45	84	80	85	100	104	97	85	79	94			
Τρίπολης	65	84	74	68	68	78	86	81	81	84			
Χανίων	67	76	68	71	80	67	82	77	72	83			
Χίου	35	25	26	27	22	35	29	34	6	36			
Κορίνθου	35	66	67	56	45	54	65	56	63	67			
ΚΑΥΦ	38	37	40	35	38	38	42	43	40	42			
ΣΥΝΟΛΟ	4087	5695	5630	5604	5674	5628	5745	5800	575	5831			
									9				

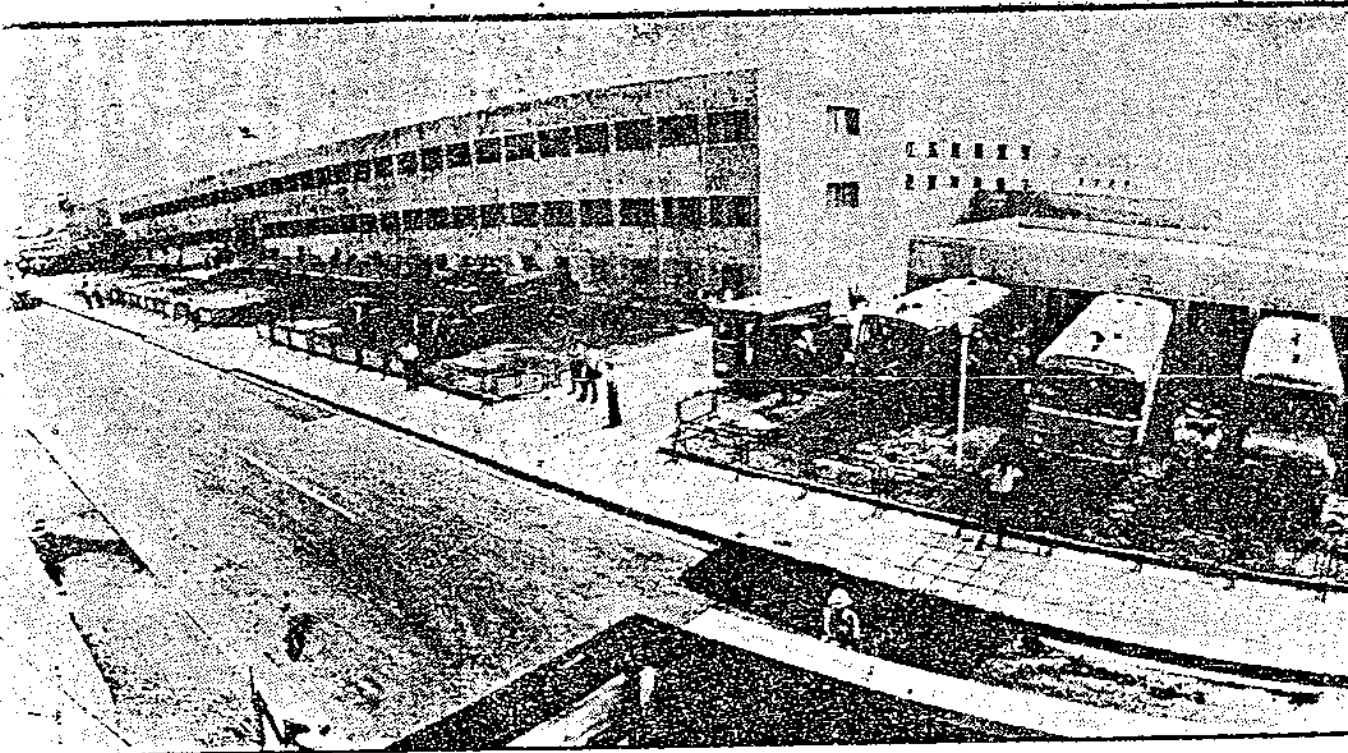
Διάκριση καταστημάτων κράτησης

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	Τηλ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
1. Δικαστική Κορυδαλλού	01 4950038
2. Ψυχιατρείο Κρατουμένων	01 4959824
3. Νοσοκομείο Κρατουμένων	01 4959108
4. Κεντρ. Φυλακή Γυναικών	01 4955320
5. Κεντρ. Αποθ. Υλικ. Φυλακών	01 4972917
6. Σωφρ. Καταστ. Ανηλ. Κορυδαλλού	01 4964503
7. Ιδρ. Αρωγ. Ανηλ. Θηλέων Αθηνών	01 7715594

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Α' ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ	Τηλ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
1. Φυλακή Πάτρας	061 647254
2. Φυλακή Χαλκίδας	0221 83277
3. Φυλακή Κέρκυρας	0661 37712
4. Φυλακή Αλικαρνασσοῦ (Ηράκλειο Κρήτης)	081 229576
5. Φυλακή Τρικάλων	0431 27501
Β' ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ	
1. Φυλακή Κασσάνδρας (Χαλκιδική)	0374 31248
2. Φυλακή Τίρυνθας	0752 27763
3. Φυλακή Αγιάς (Χανίων)	0821 31259
4. Α.Σ.Κ. Ανηλ. Κασσαβέτειας (Βόλου)	0422 51233
Γ' ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ	
1. Φυλακή Βόλου	0421 42602
2. Φυλακή Ιωαννίνων	0651 29268
3. Φυλακή Κομοτηνής	0531 22890
4. Φυλακή Κορίνθου	0741 24890
5. Φυλακή Κω	0242 22207
6. Φυλακή Θεσσαλονίκης	031 772993
7. Φυλακή Λάρισας	041 228151
8. Φυλακή Ναυπλίου	052 22802
9. Φυλακή Νεάπολης (Κρήτης)	0841 32389
10. Φυλακή Τρίπολης	071 222271
11. Φυλακή Χανίων	0821 51209
12. Φυλακή Χίου	0271 23230
13. Πρεβαντόριο Αμφισσας	0265 28261

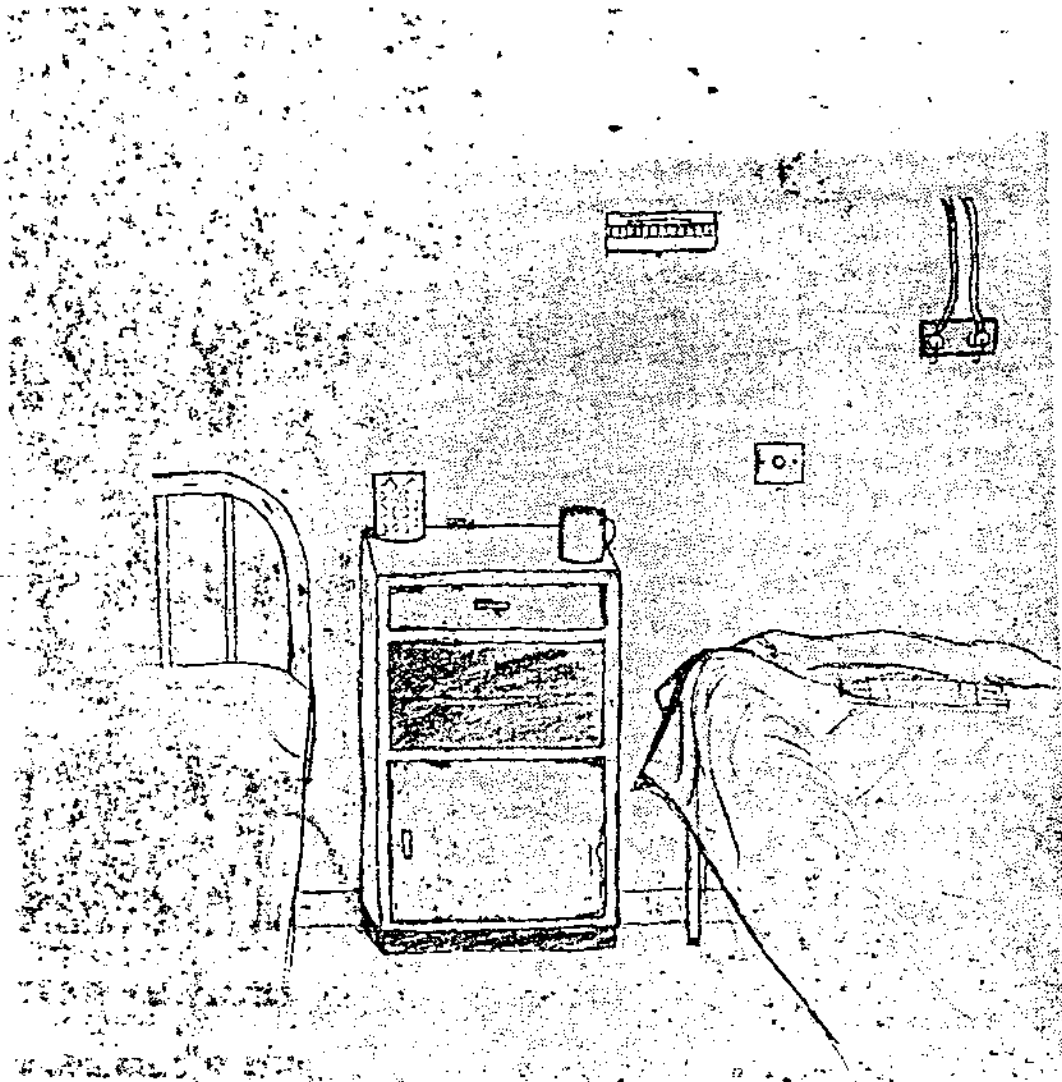
Φωτογραφικό υλικό

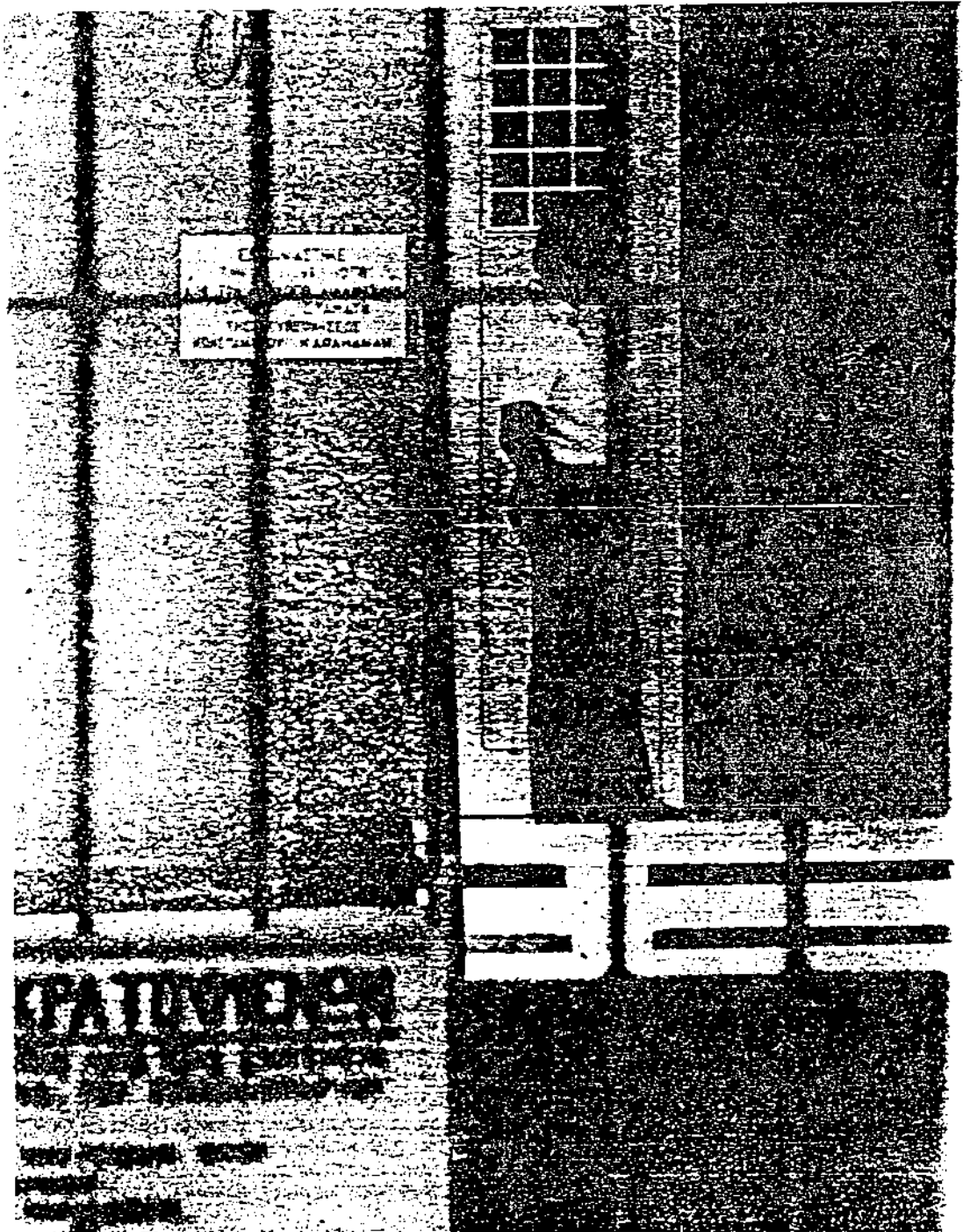
Το κτιριακό συγκρότημα των φυλακών Κορυδαλλού περικυκλωμένο από Μ.Α.Τ.

Ο κεντρικός διάδρομος των γυναικείων φυλακών Κορυδαλλού.

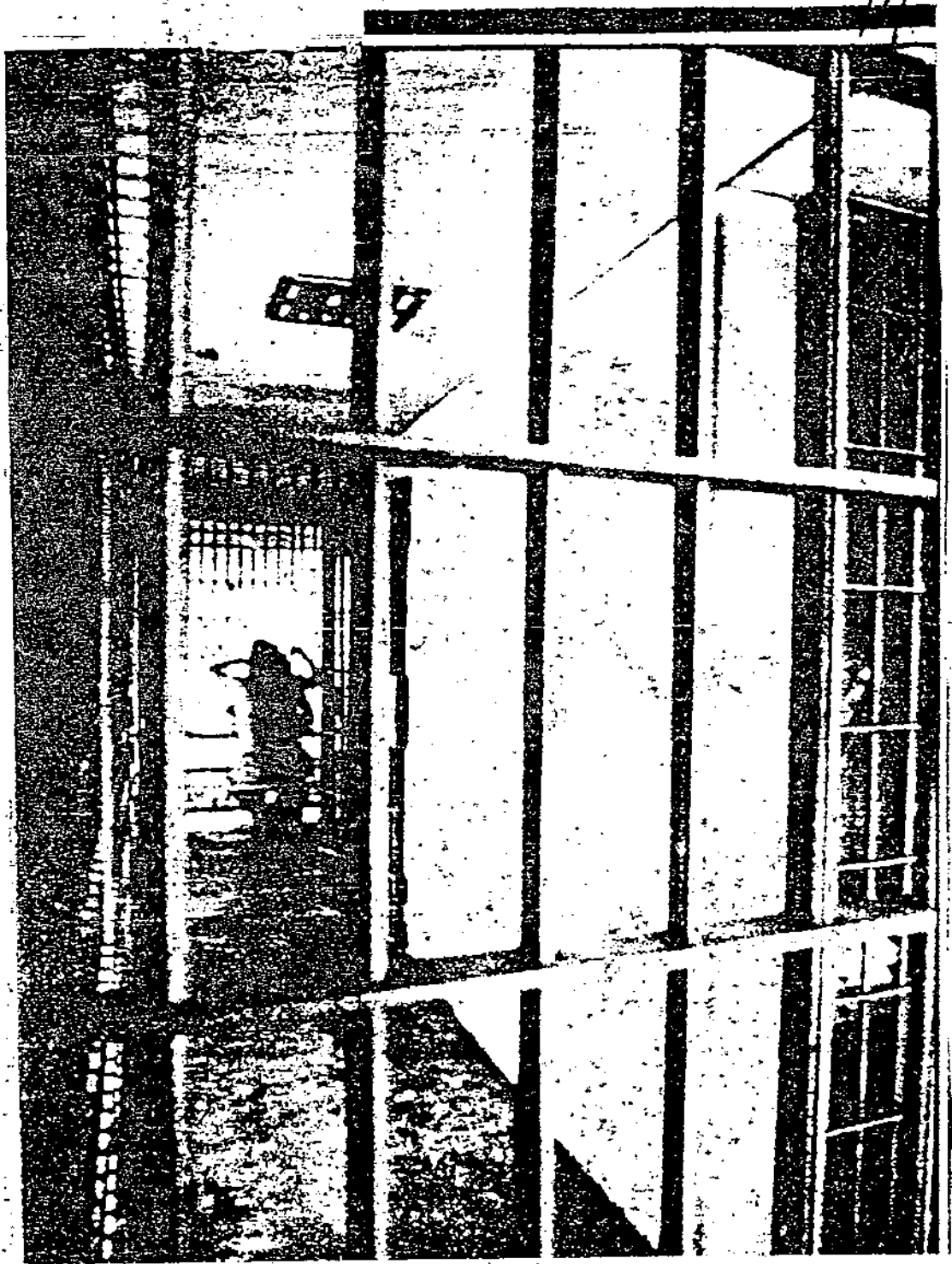

Μία εικόνα θαλάμου του Νοσοκομείου Κρατουμένων Κορυδαλλού

CONTRACTOR
THE
KAGAMAHAN

PHOTOGRAPHY

Τι βρήκαν στις φυλακές

Υπερβαίνει τα 500 εκατ. δολάριας το κόστος της ληθαργίας στον χώρο των φυλακών, σύμφωνα με τις αρχικές εκτιμήσεις. Τα κελιά των κρατουμένων δεν έχουν υποστεί ουσιαστικές φθορές, αλλά όλοι οι κοινοχρήστοι χώροι έχουν καταστραφεί. Ειδικότερα:

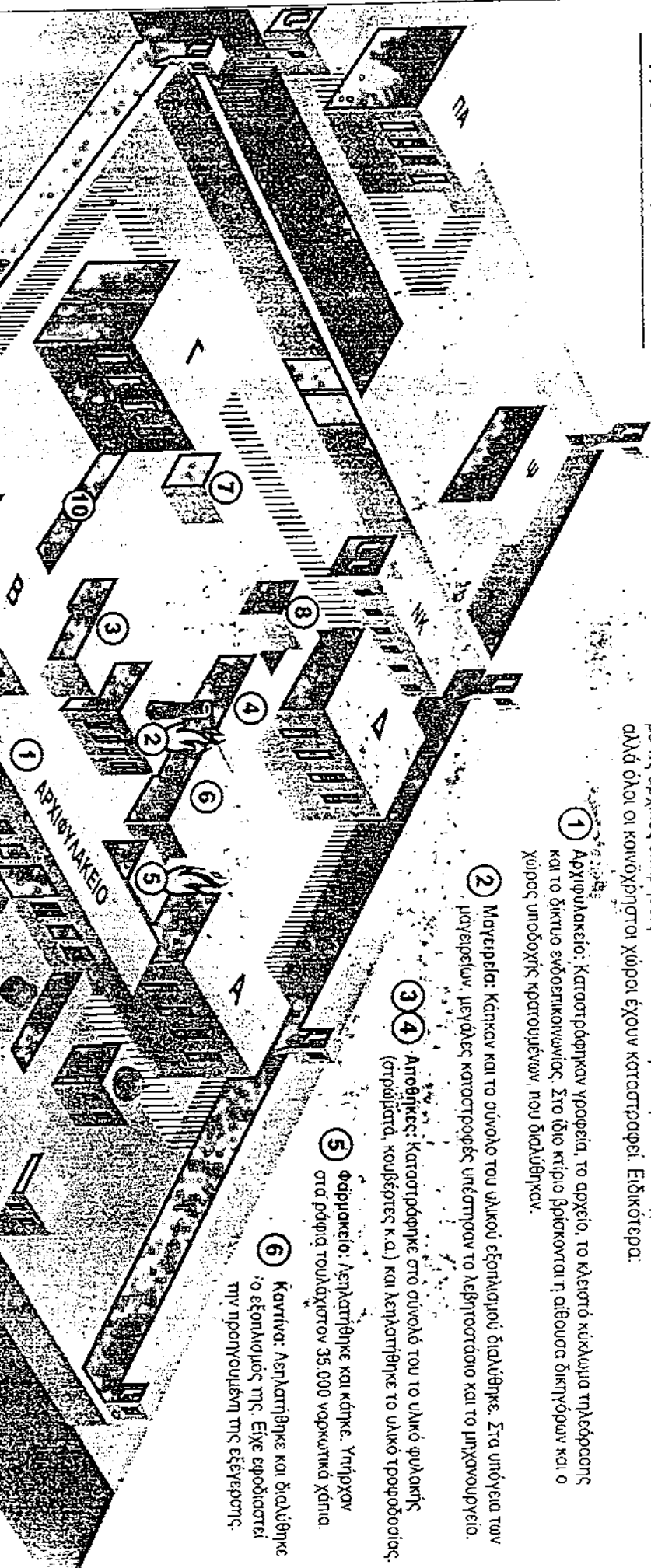
1 Αρχιφυλακεία: Καταστράφηκαν γραφεία, το αρχείο, το κλειστό κυκλώμα τηλεόρασης και το δίκτυο ενδοεπικοινωνίας. Στο ίδιο κτίριο βρίσκονται η αίθουσα δικηγόρων και ο χώρος υποδοχής κρατουμένων, που διαλύθηκαν.

2 Μαγειρεία: Κάνηκαν και το σύνολο του υαλικού εξοπλισμού διαλύθηκε. Στα υπόγεια των μαγειρείων, μεγάλες καταστροφές υπέστησαν το ληθηρστάσιο και το μηχανουργείο.

3 4 Αιθίσιας: Καταστράφηκε στο σύνολό του το υαλικό φυλακής (στρώματα, κουβέτες κ.α.) και ληθαργήθηκε το υαλικό τροφοδοσίας.

5 Φαρμακείο: Ληθαργήθηκε και κήφηκε. Υπήρχαν στα ράφια τουλάχιστον 35.000 ναρκωτικά χάπια.

6 Καντίνα: Ληθαργήθηκε και διαλύθηκε ο εξοπλισμός της. Είχε επεξεργαστεί την προηγούμενη της εξέγερσης.

ΠΤΕΡΥΓΕΣ

A Οικονομικά εγκλήματα

B Κλοπές

Γ Ανθρωποκτονίες

Δ Τοξικομανεία

ΣΚΑ Σωφρονιστικό Καρδότημα Αμελλικών

ΝΚ Νοσοκομείο Κρατουμένων

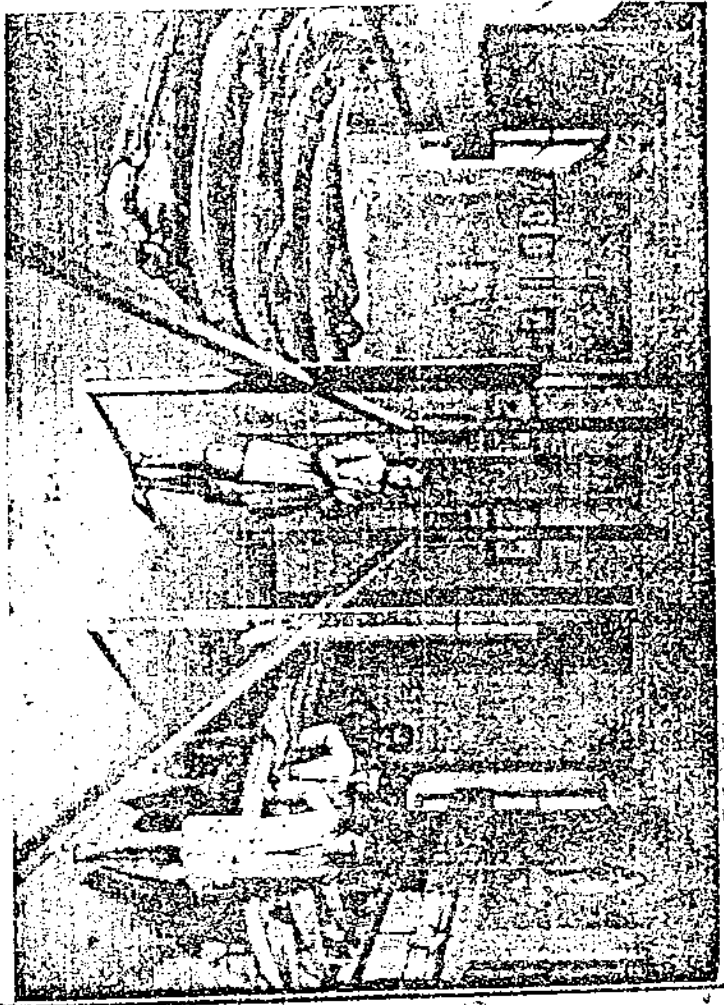
ψ Ψυχιατρείο

ΠΑ Παλαιό Ανατοσσατήριο

10 Διάδρομοι (υπεργεία και υπόγειοι που ενώνουν τις πτέρυγες). Οι κρατούμενοι επιχείρησαν να ανοίξουν υπόγειες σήραγγες με υποστυλιτή απόδραση.

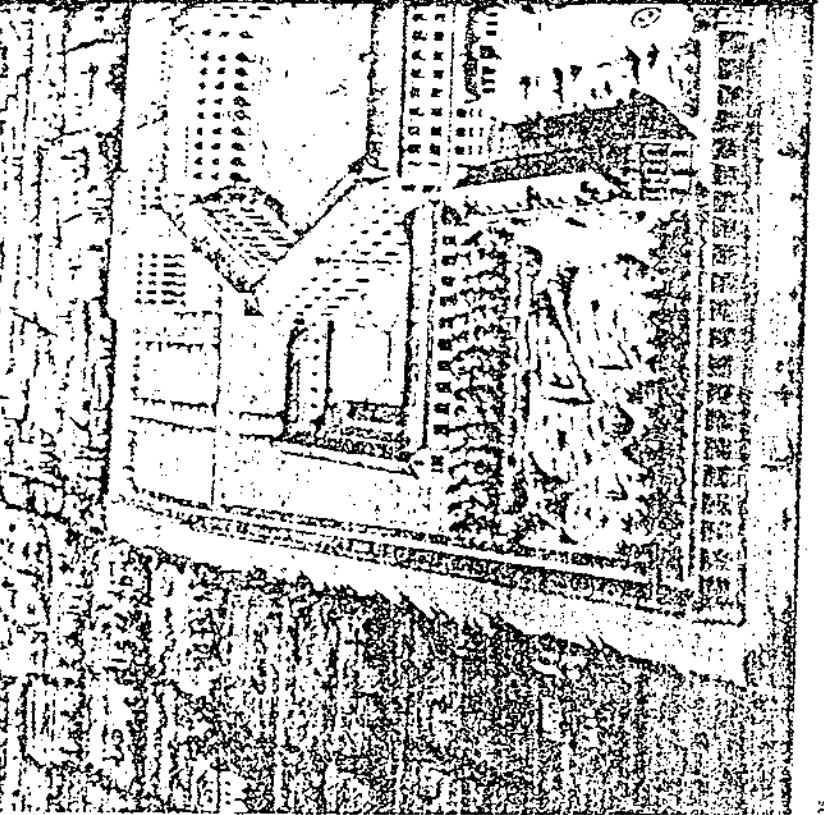
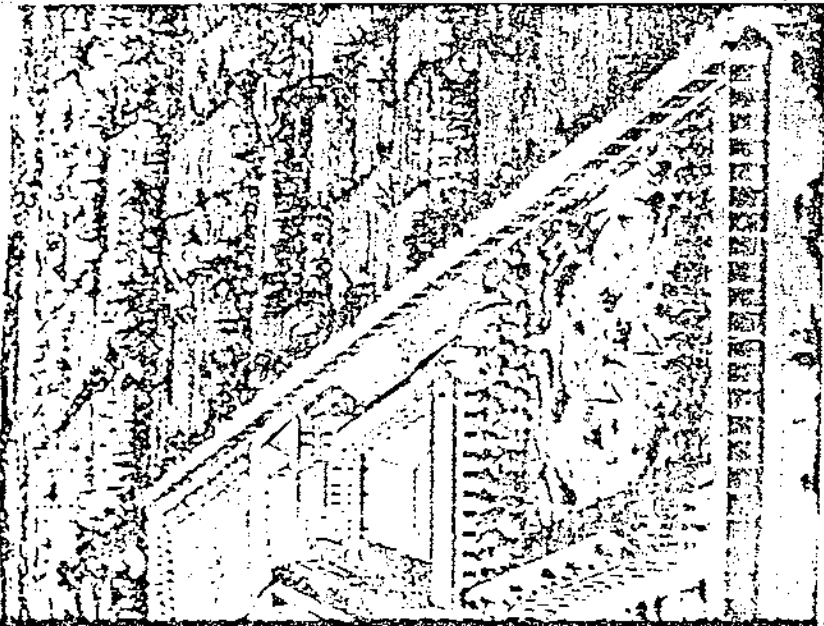
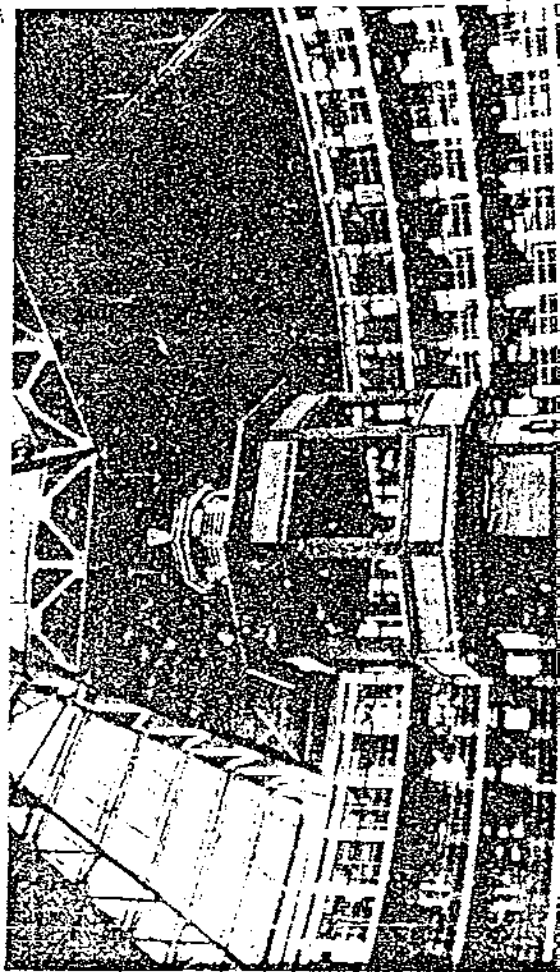
9 Πλανητήρια (στο υπόγειο της Β' πτέρυγας) καταστράφηκε όλος ο εξοπλισμός.

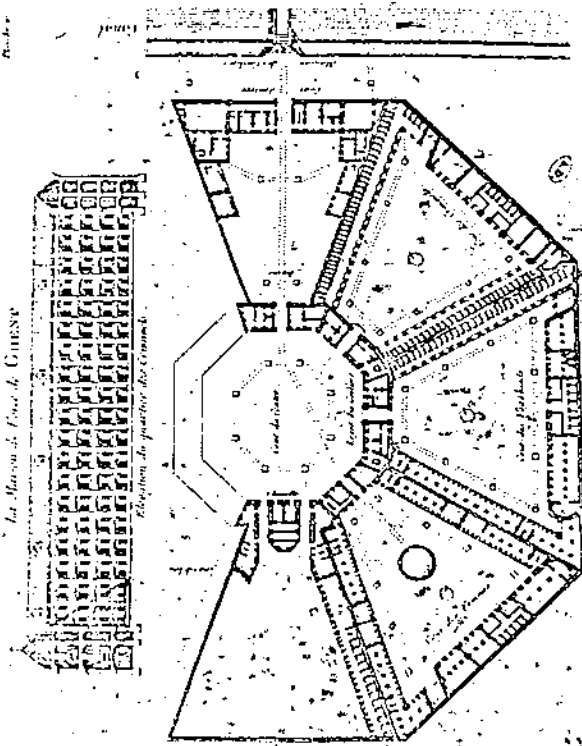
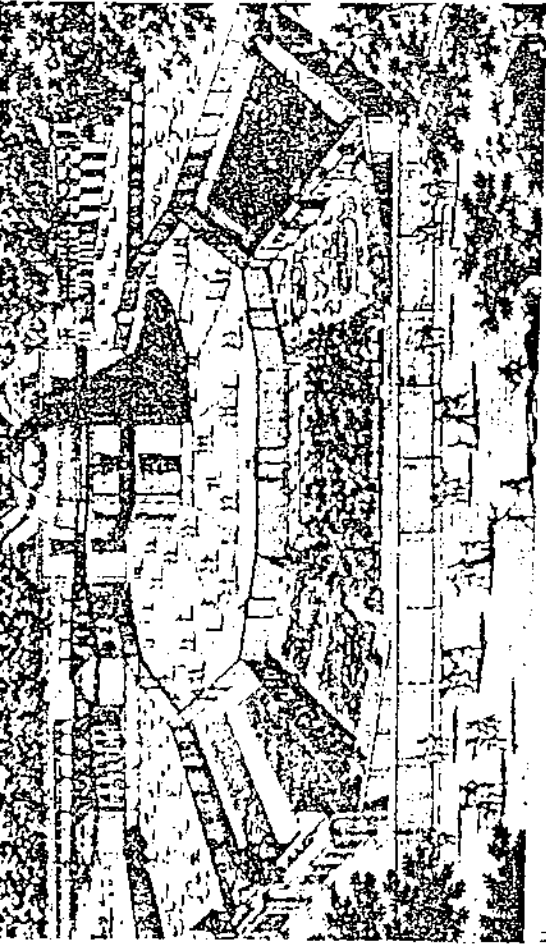
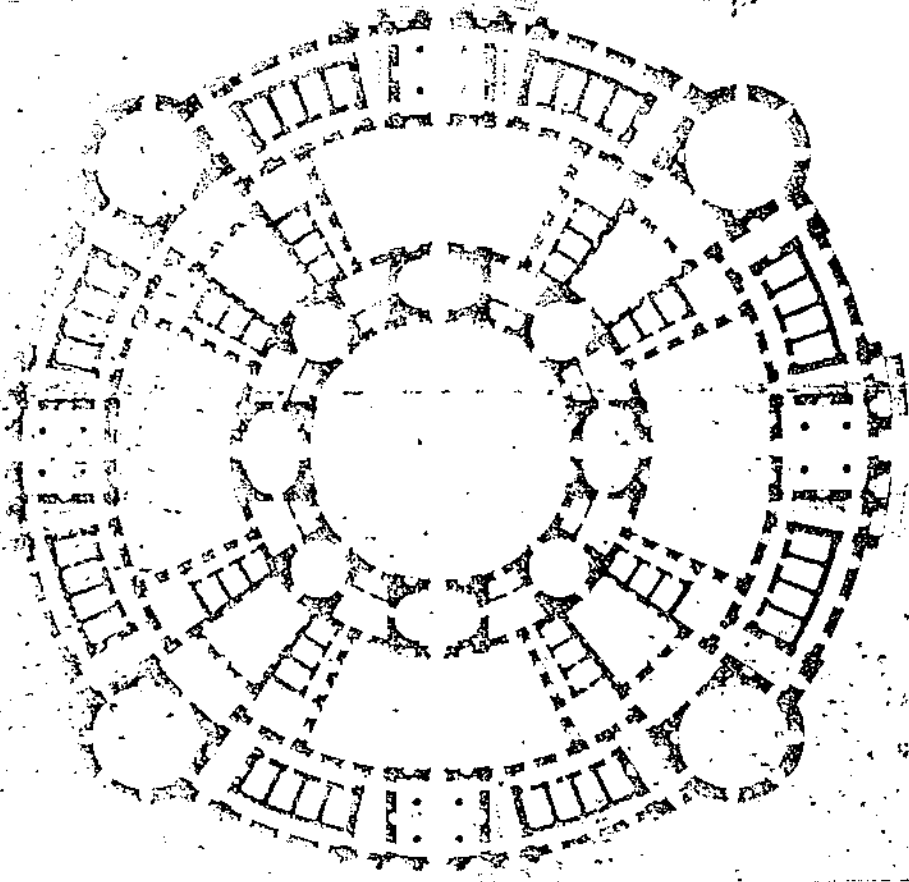
7 8 Απομονωτήρια: Πλήρης καταστροφή και των 20 κελιών.

377. Η άποψη του βιβλίου στην αίθουσα του Μετράν. Βλ. σελ. 392

X

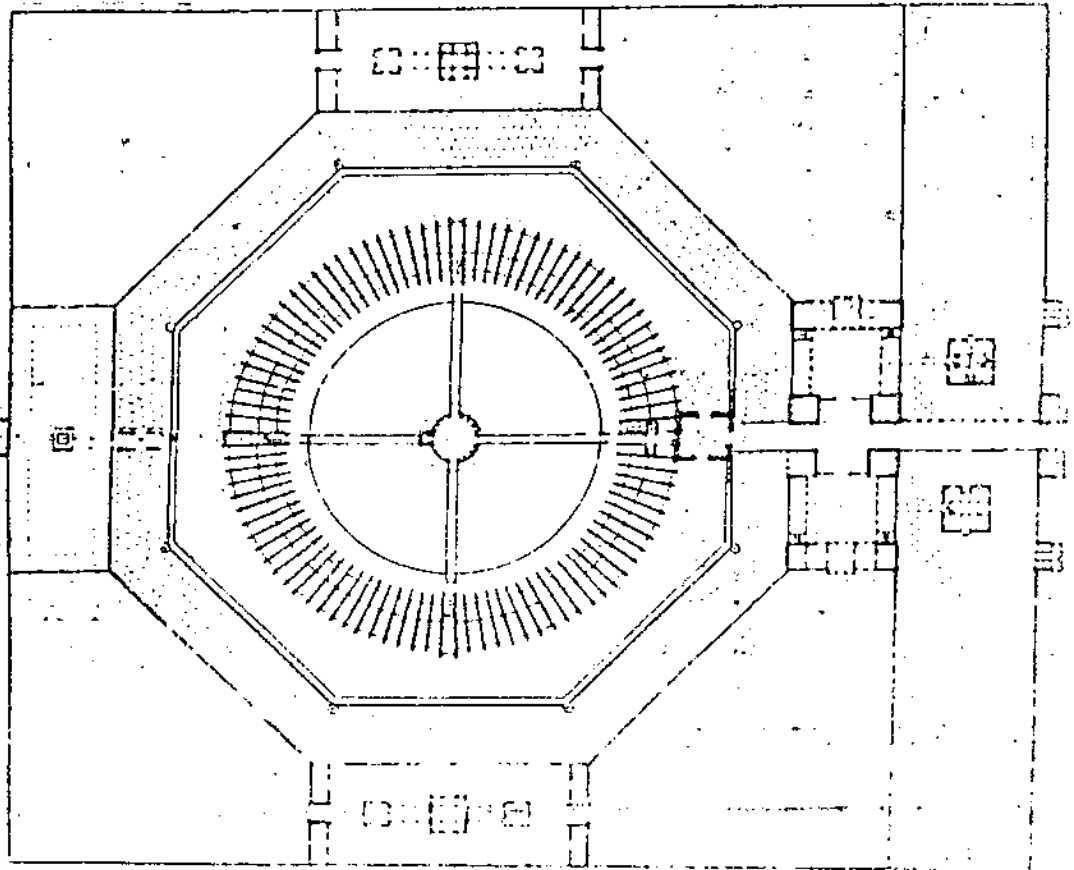
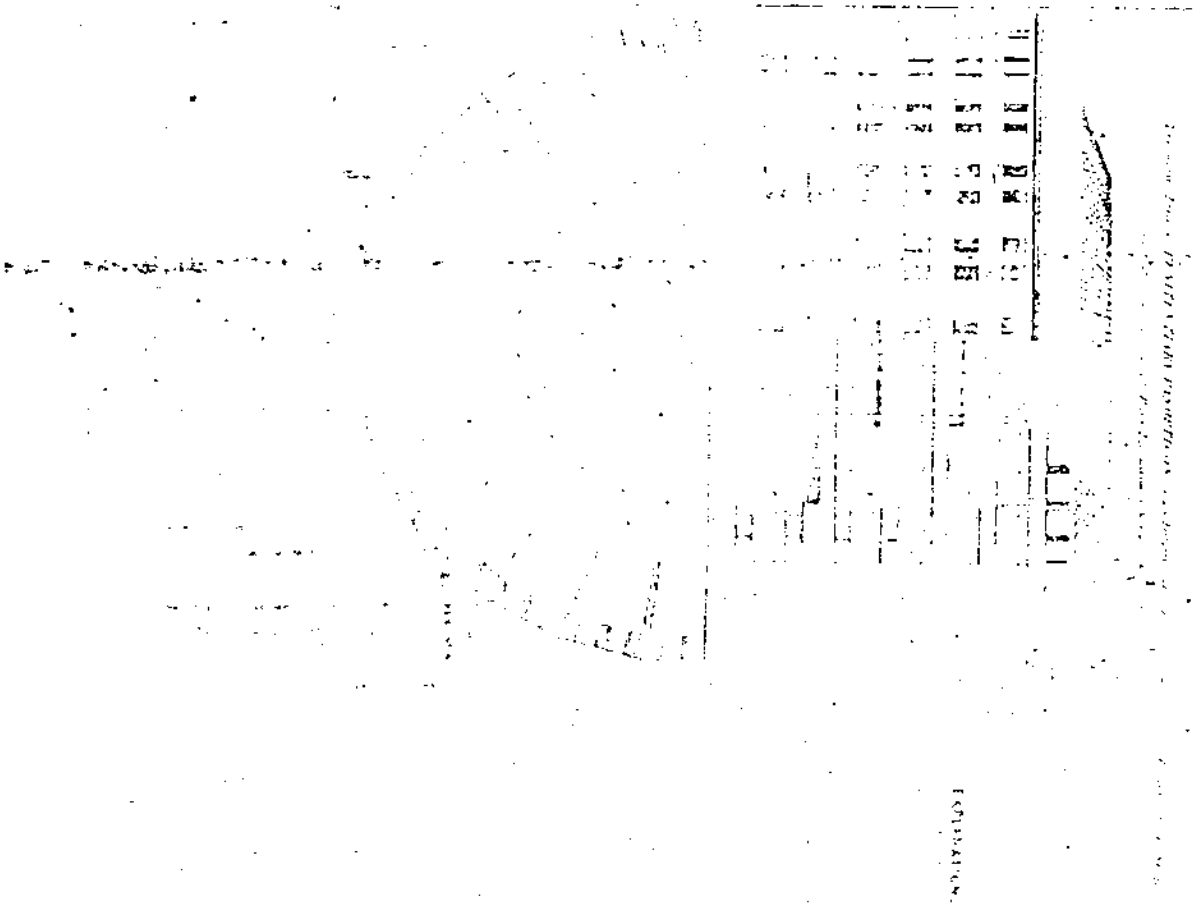

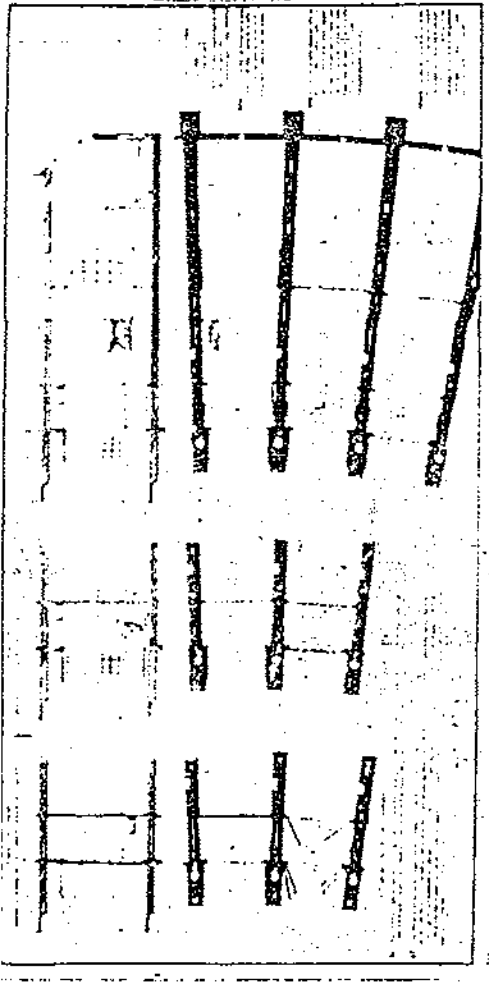
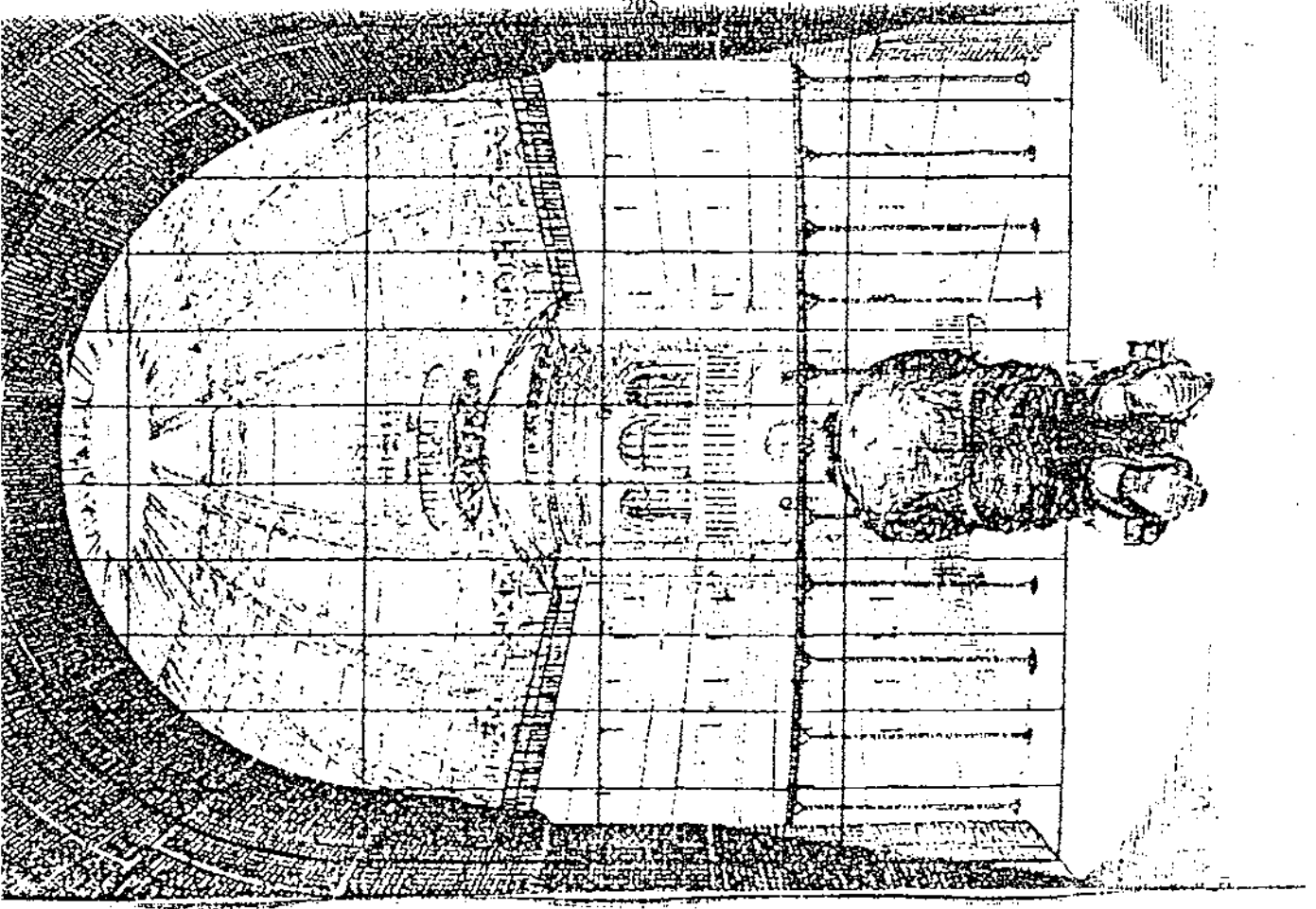
14/ Οι στάσεις των Βεσσαλλών την εποχή του Λουδοβίκου 14ου. Γραφίσμα του Aveline. Βλ. σελ. 268

15/ Σχεδιασμός της φυλακής της Γενεύης, 1773. Βλ. σελ. 161

16/ J. F. de Neuforge. Σχέδιο φυλακής. Βλ. σελ. 222

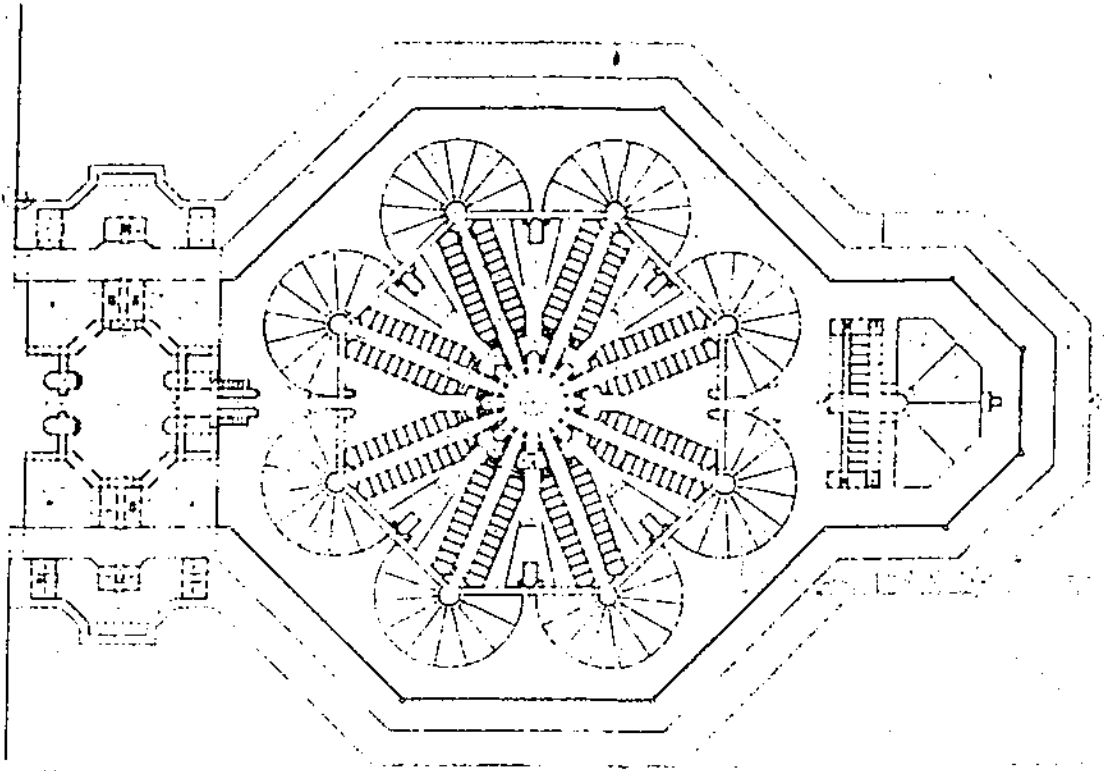

17. J. Benham. *Syntheticyquua toh Ploovarrion*
(The Works of Jeremy Bentham ed. Bowring,
 I. IV, p. 172-173). *Id.* no. 265

20/ N. Harou-Romain. Σχέδιο αναμορφωτήριου, 1840.
 Κάτοψη του τμήματος των κελιών. Βλ. σελ. 325
 Κάθε κελιά περιλαμβάνει μια είσοδο, ένα δωμάτιο,
 ένα εργαστήριο, ένα χώρο περιπάτου.
 Την άσρα της προσεγγίσις, η πόρτα της είσοδου μένει άνοιχτή,
 ο η υαζιωμαένος προσεύχεται γονατωτός (κεντρικό σχέδιο).

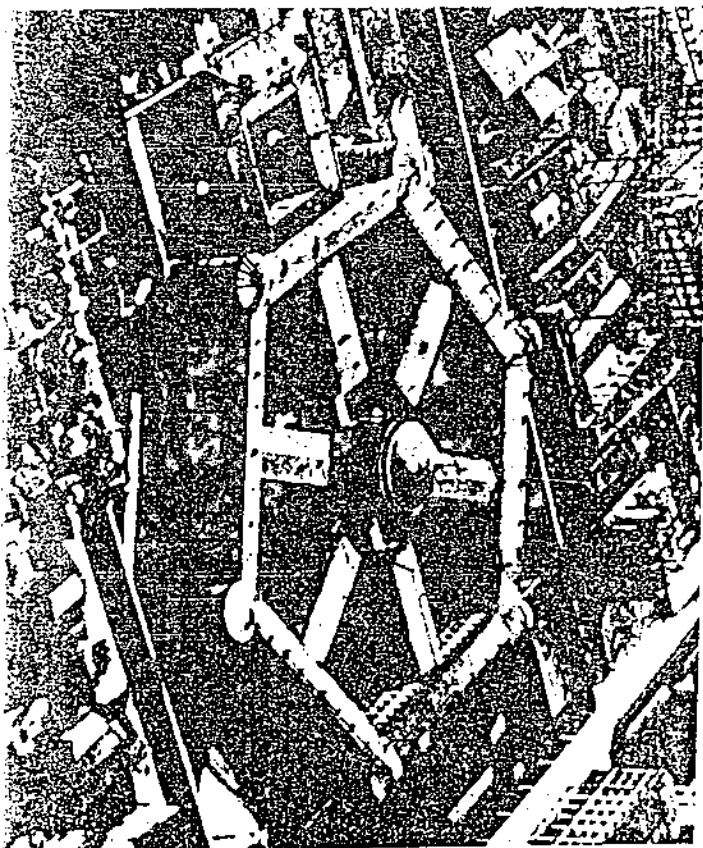
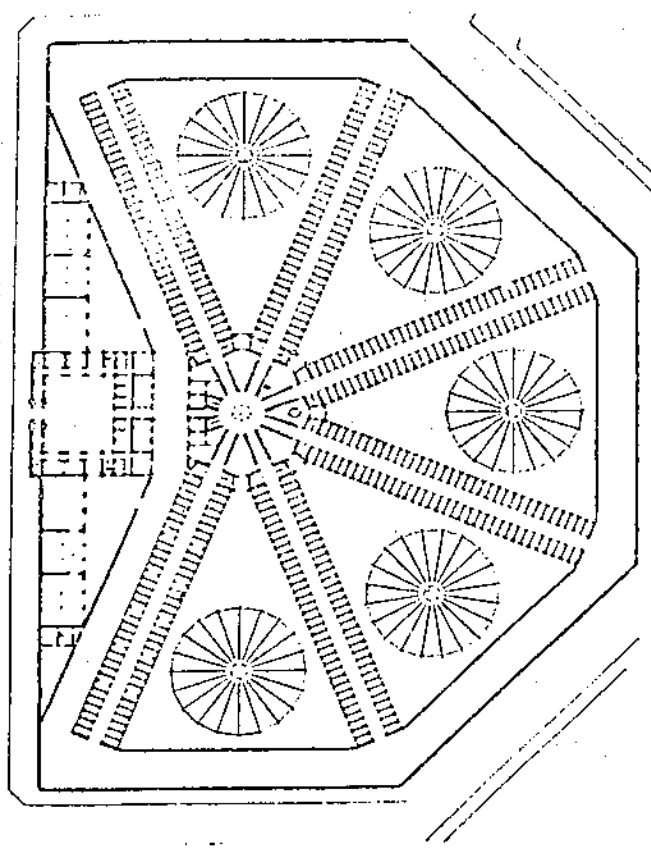
21/ N. Harou-Romain. Σχέδιο αναμορφωτήριου, 1840.
 Ένας κροατοίμενος μέσα στο κελιά του προσεύχεται
 μετώπα στον κεντρικό χώρο επιτήρησις. Βλ. σελ. 326

22. A. Blouet. Zjedna zvezdichis gornichis ué zéblánú
 304. 585 zúróbónú. ISIA. Bl. 022. 336

23. Zjedhógnúnu ríjé q vórchis ríjé Múzús. Bl. 022. 336

24. 11 q vórchis oné Pórché Kóuúúúúú. Bl. 022. 336

Παράρτημα Γ'

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΟΡΓΑΝΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ**

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Υπηρεσία		Προβλεπόμενες οργανικές θέσεις	Υπηρετούντες Κοιν. Λειτουργοί
α) Φυλακές:	1) Δικαστική Φυλακή Κορυδαλλού	9	4
	2) Κλειστή Φυλακή Γυναικών	3	1
	3) Κ.Α.Υ.Φ. Κορυδαλλού	-	1
β) Νοσηλ.Καταστήματα	1) Νοσοκομείο Κρατουμένων	4	1
	2) Ψυχιατρείο Κρατουμένων	5	2
γ) Σωφρον.Καταστήματα	1) Σωφρ/κό κατ/μα Ανηλ. Κορυδαλλού	4	3
δ) Ιδρύματα	1) Ίδρυμα Αγωγ. Ανηλ. Αρρ. Κορυδαλλού	5	3
	2) Ίδρυμα Αγωγ. Ανηλ. Θηλέων	4	2
ε) Εξωοργανικές μονάδες	1) Εταιρία Προστ. Ανηλ. Αθηνών	-	2
	2) Στέγη Ανηλίκων Περισσού	-	-
	3) Εταιρεία Προστ. Αποφυλ. Αθηνών	-	-
	4) Εταιρεία Προστ. Αποφυλ. Πειραιώς	-	-
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΑΡΧΙΩΝ			
α) Φυλακές :	1) Κλειστή Φυλακή Αλικαρνασσού	2	1
	2) Κλειστή Φυλακή Κέρκυρας	3	1
	3) Κλειστή Φυλακή Πάτρας	6	-
	4) Κλειστή Φυλακή Τρικάλων	2	1
	5) Κλειστή Φυλακή Χαλκίδας	2	1
	6) Αγροτική Φυλακή Αγίας Χανίων	2	-
	7) Αγροτική Φυλακή Κασσάνδρας	2	-
	8) Αγροτική Φυλακή Τίρυνθας	2	1
	9) Δικαστική Φυλακή Βόλου	2	1
	10) Δικαστική Φυλακή Ιωαννίνων	2	-
	11) Δικαστική Φυλακή Κορίνθου	-	1
	12) Δικαστική Φυλακή Λάρισας	7	1
	13) Δικαστική Φυλακή Νεάπολης	1	-
	14) Δικαστική Φυλακή Χανίων	1	-
	15) Δικαστική Φυλακή Θεσσαλονίκης	4	2
	16) Δικαστική Φυλακή Κομοτηνής	2	1
	17) Δικαστική Φυλακή Χίου	1	-
	18) Δικαστική Φυλακή Κώ	1	-
	19) Δικαστική Φυλακή Ναυπλίου	1	-
	20) Δικαστική Φυλακή Τρίπολης	1	1
β) Σωφρονιστικά καταστήματα	1) Αγροτικό Σωφρ.Κατ.Ανηλ. Κασσαβέτειας	2	1
γ) Ίδρυμα Αγωγής	1) Ίδρυμα Αγ. Ανηλ. Αρρ. Βόλου	3	2
δ) Νοσηλευτικά Καταστήματα	1) Πρεβεντόριο Κρατουμένων Αμφισσας	2	1
ε) Εξωοργανικές Μονάδες	1) Εταιρία Προστ. Αποφ. Βόλου	-	-
ΣΥΝΟΛΟ		85	35

Σύνολο προβλεπομένων οργανικών θέσεων Κοιν.Λειτουργών	85
Σύνολο Κοινωνικών Λειτουργών που υπηρετούν	35
Σύνολο Κενών οργανικών θέσεων	50

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΘΕΣΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

1) Για τις (23) Φυλακές προβλέπονται	56	Κοιν. Λειτουργοί και υπηρετούν	18
2) Για τα (5) Ίδρ. Αγωγής και Σωφρ. Κατ/τα	18	Κοιν. Λειτουργοί και υπηρετούν	11
3) Για τα (3) Νοσηλ. Καταστήματα	11	Κοιν. Λειτουργοί και υπηρετούν	4
4) Για τις εξωοργανικές μονάδες	-	Κοιν. Λειτουργοί και υπηρετούν	2
Σύνολο	85	Κοιν. Λειτουργοί και υπηρετούν	35
Σύνολο κενών οργανικών θέσεων	50		

Παράρτημα Δ'

Η πραγματικότητα των φυλακών και οι δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος (Στυλιανός Μπουρμαχάκης, Πρόεδρος συλλόγου «Ονίσιμος»)

Η πραγματικότητα είναι ότι, τόσο στο Εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα, το πρώτο και μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η χωρητικότητα των φυλακών λόγω του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού κρατουμένων.

Κι ενώ οι κρατούμενοι συνεχώς αυξάνονται, ο αριθμός των σωφρονιστικών υπαλλήλων όλο και μειώνεται.

Σαν συνέπειες του προβλήματος αυτού έχουμε την ανεπαρκή φύλαξη και επιτήρηση των κρατουμένων. Χαρακτηριστικό είναι και το γνωστό αλόγκαν που συχνά ακούγεται από τους ίδιους του υπαλλήλους.

Ακόμα αυτά τα προβλήματα έχουν σαν συνέπεια την αύξηση των ψυχολογικών προβλημάτων των κρατουμένων. Ένας υπολανθάνων αναβρασμός και δυσφορία που μπορεί με συνδυασμό άλλων περιστασιακών παραγόντων να γίνει αφορμή της διατάραξης της ομαλής λειτουργίας της φυλακής.

Είναι γνωστός σε όλους μας ο νόμος του ζωικού βασιλείου. Όταν δηλαδή διαταράσσεται η κοινωνία του ζωικού βασιλείου με την αύξηση στον αυτό χώρο περισσότερων ομοειδών ζώων, αρχίζει ο αλληλοσπαραγμός έως εξοντώσεως.

Δυστυχώς ενώ η ίδια η φύση μας διδάσκει, εμείς δεν γινόμαστε δέκτες των μηνυμάτων αυτών.

Στην πολιτεία παρέχεται το δικαίωμα να στερήσει στο παραβατικό άτομο την ελευθερία του για μικρό ή για μεγάλο χρονικό διάστημα, ανάλογα με την παράβαση στην οποία έχει υποπέσει το άτομο αυτό.

Δεν της παρέχεται όμως το δικαίωμα να στερήσει από τον κρατούμενο τον στοιχειώδη χώρο που δικαιωματικά του ανήκει, και που είναι υποχρεωμένος να παραμείνει για ένα άλφα χρονικό διάστημα.

Το πρόβλημα αυτό αν και είναι μεγάλο, για να λυθεί χρειάζονται μακρόπνοα προγράμματα όπως π.χ. κτίσιμο νέων φυλακών ή δημιουργία ειδικών τύπων φυλακών σε εγκαταλελειμένους παλαιούς παραδοσιακούς οικισμούς ή χωριά.

Εύκολη και ανώδυνη επίλυση του προβλήματος είναι εάν αξιοποιηθούν σωστά οι ήδη υπάρχουσες ανεκμετάλλετες κτηριακές εγκαταστάσεις, που ανήκουν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και που με λίγα σχετικά έξοδα μπορούν να μετατραπούν σε Σωφρονιστικά Καταστήματα.

Πρώτο μέλημα λοιπόν της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης είναι η άμεση καταγραφή όλης της ακίνητης περιουσίας του Υπουρ-

γείου. Κι αν ακόμα δεν έχει στην κατοχή του κατάλληλο κτίριο για φυλακές, αλλά υπάρχει κάτι ανάλογο που να ανήκει σε άλλο Υπουργείο, τότε να παρέχεται η ευχέρεια με ειδική νομοθετική ρύθμιση, να μεταβιβάζει το ακίνητο αυτό στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για να χρησιμοποιείται ο χώρος αυτός σωφρονιστικό κατάστημα.

Προτείνουμε δε το σύνθημα: μικρότερες φυλακές σε περισσότερες επαρχίες.

Μια άλλη πραγματικότητα που υπάρχει στις φυλακές είναι ο ίδιος ο κρατούμενος (δηλαδή η προσωπικότητά του).

Πρόβλημα μεγάλο, πραγματικά δύσκολο, που η δική μας αδιαφορία, και η δική μας επιπολαιότητα με την οποία αντιμετωπίζουμε την πραγματικότητα πολλές φορές, μεγαλώνουν τα προβλήματα και γινόμαστε έτσι ένοχοι για την αλλοίωση όχι μόνο του χαρακτήρα αλλά και της όλης ψυχοσωματικής προσωπικότητας του κρατούμενου.

Η δική μας αμυχολόγητη συμπεριφορά, η αδιαφορία, και ο κακός τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας του Σωφρονιστικού μας Συστήματος, γίνονται αιτία να αυξάνονται τα προβλήματα των κρατούμενων.

Π.χ. αύξηση της ομοφυλοφιλίας των κρατούμενων σε ποσοστό που φτάνει μέχρι και το 95% όπως έχει λεχθεί από στόμα Διευθυντού Φυλακών.

Επίσης αύξηση των ψυχολογικών και σωματικών διαταραχών κάθε κρατούμενου από τη στιγμή που μπαίνει μέσα στη φυλακή και που μετά την αποφυλάκισή του τον ακολουθούν πολλές φορές για όλη του τη ζωή.

Πρέπει να λυθεί άπαξ και διά παντός και το θέμα της απομόνωσης των κρατούμενων.

Η απομόνωση πρέπει να είναι ένας χώρος σωστός, καθαρός και λειτουργικός, ώστε να μην αποκτήσει ο κρατούμενος που μένει μέσα, αρρώστιες και κουσούρια που θα φέρει σε όλη του τη ζωή.

Πιστεύω ακράδαντα ότι μια σωστότερη, μια πιο ανθρώπινη αντιμετώπιση των κρατούμενων, θα επιφέρει όχι μόνο μείωση των προβλημάτων τους αλλά και πιο ομαλή και αρμονική θα είναι η συμβίωση μέσα στο χώρο της φυλακής.

Έχει παρατηρηθεί ότι στις φυλακές όπου μπορούν να εργάζονται οι κρατούμενοι, εκεί υπάρχουν τα πιο λιγότερα προβλήματα.

Το συμπέρασμα που βγαίνει είναι ότι ο κρατούμενος, πρώτον, πρέπει να εργάζεται και να απασχολείται συνεχώς με κάτι μέσα στο χώρο της φυλακής, δεύτερο, να αθλείται περισσότερο, τρίτον να ανακαλύπτουμε και να αξιοποιούμε τα talέντα και τις ικανότητες που έχει ο κάθε κρατούμενος και να επιβραβεύουμε τις προσπάθειες αυτές.

Π.χ. η δημιουργία ραδιοφωνικού πομπού κρυφά και με πρωτόγονα υλικά δεν θα πρέπει να τιμωρηθεί αλλά τουναντίον να καλείται ο δημιουργός το

να αξιολογήσει το ταλέντο του αυτό πιο σωστά και ολοκληρωμένα.

Η δημιουργία εσωτερικού κυκλώματος πλεοράσεως με εκπομπές που οι ίδιοι οι κρατούμενοι θα ετοιμάζουν, θα είναι κάτι πολύ θετικό στη λειτουργία της φυλακής.

Πιστεύω ότι η αγαθή συνεργασία του Υπουργείου και της ίδιας της φυλακής με μεγάλες εταιρείες πολυεθνικές ή μη, με τον εμπλουτισμό των φυλακών με προϊόντα τους θα απέφερε πλούσια και καλά αποτελέσματα.

Προσοχή θα πρέπει να υπάρξει στο θέμα αυτό. Πρώτον να μην θεωρηθεί ότι λόγω πενίας αναγκάζεται η Διεύθυνση ή το Υπουργείο να ζητήσει τη συμπαράσταση της άλφα ή της βήτα εταιρείας, δεύτερο να μην κινδυνεύει ο Διευθυντής των φυλακών να κληθεί σε απολογία διότι ζήτησε κάτι από μια εταιρεία ή ένα Οργανισμό ή Σύλλογο.

Πρέπει να υπάρχει σωστή συνεργασία Υπουργείου, φυλακής, Συλλόγων, φορέων και εταιρειών. Και ο συντονισμός όλων αυτών των φορέων πρέπει να γίνεται με συντονιστή πάντοτε την κοινωνική υπηρεσία των φυλακών.

Οι θέσεις των κοινωνικών λειτουργών που είναι 300 οργανικές θέσεις για τις φυλακές, υπάρχουν σήμερα μόνο 20 καλυμμένες.

Πρέπει με φροντίδα του Υπουργείου να βρεθεί τρόπος καλύψεως όλων των θέσεων αυτών.

Σήμερα υπάρχει το θλιβερό φαινόμενο, ώστε φυλακές με 400 ή και 500 άτομα, να μην διαθέτουν ούτε ένα κοινωνικό λειτουργό και μάλιστα με κρατούμενους για πολύ σοβαρά αδικήματα.

Είναι απαράδεκτο ο Διευθυντής των φυλακών να εκτελεί χρέη και κοινωνικού λειτουργού.

Επίσης λόγω ελλείψεως Ιατρικού Προσωπικού στα σωφρονιστικά καταστήματα προτείνουμε να επεκταθεί το σύστημα των Αγροτικών Ιατρών και στις φυλακές.

Να μελετηθεί και να τροποποιηθεί όλος ο μηχανισμός της διακίνησης των αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, από τους χώρους των αγροτικών φυλακών ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη αύξηση των εσόδων από την πώληση των προϊόντων αυτών.

Παράρτημα Ε΄

Άρθρα εφημερίδων (Κυριακάτικη, Βήμα, Απογευματινή,
Τα Νέα, Αυριανή, Έθνος, Δυνάμενος)

ΜΕ ΤΙΣ ΕΥΛΟΓΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Θα γίνει του... Κορυδαλλού

Γράφουν
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΣΟΥΛΑΣ
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΑΡΑΚΗ

Η νέα Κορυδαλλού δημιουργείται σε όλη τη χώρα και νέες επιχειρήσεις εξαγωγών, με τις ευλογίες του υπουργείου. Οι υπερασπιστές φυλακές της αρχαιότητας, έχουν και εκπαιδευτές κρατούμενους από τις φυλακές Κορυδαλλού, χωρίς κανέναν προγραμματισμό.

Τις φυλακές διαβόλων Θεσσαλονίκης θα σταλούν 200 κρατούμενοι από τον Κορυδαλλό, χωρίς να έχει προηγηθεί η νέα πτέρυγα. Στις φυλακές αυτές κρατούνται ήδη 400 άτομα, όταν το όριο είναι μόνο 220. Οι υπάλληλοι απειλούν με απειράκις κινητοποιήσεις την εργομετρία 230 κορυδα.

● Στη Δραπετσώνα Κωνσταντίνου, τα άτομα έχουν ήδη ανοίξει και οι κρατούμενοι με επιστολές διαμαρτυρίας προειδοποιούν πως θα περάσουν άλλο «στρίμωλα». Η ήδη αστυνόμενος 29 άνθρωποι, όταν το όριο είναι 67.

● Στην Πύργο και την Κόρυμνο, τα πρόγραφα είναι ακόμα χειρότερα, αφού εκεί κρατούνται πολλά «ελεύθερα» κρατούμενοι, και θα περάσουν 15 κορυδαλλοί.

Οι υπερασπιστές φυλακών δεν γίνονται η επιδίωξη, αλλά οι κινήσεις δεν γίνονται με βάση την πολιτική της ασφάλειας, αλλά με βάση την πολιτική της απελευθέρωσης. Η φυλακή προσπαθεί να βοηθήσει με όλους τους τρόπους, αλλά κάτι τέτοιο είναι προς το παρόν πολύ δύσκολο, αφού ανησυχούν να μην τους υπερασπιστούν. Σε αυτές αποκλειστικά για να είναι άρνηση, μερικοί και απειράκις και βία στην εξελισσόμενη εργασία των ίδιων των φυλακών.

Τα μόνα που έχουν αποκατασταθεί πλήρως, είναι οι ηλεκτρονικές, η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και νερού, ενώ γίνονται κανονικά και τα εσωκοιτηρία. Κι όμως, Ο υπουργός Δημόσιας και Ι. Ποταμής τα βλέπει όλα ροζοί, χωρίς από κείνες μετά τη λήξη της μεγαλύτερης και σημαντικότερης εξέγερσης που έγινε ποτέ σε ελληνικές φυλακές, ο υπουργός Δικαιοσύνης προσπαθεί να έλθει προς το έσω μια εικόνα ομαλότητας.

Επιπλέον, μάλλον, κάθε όραση, εξαγωγών μέτρο που είχαν εξαγγελθεί και οι προκάτοχοί του, του ΠΑΣΟΚ και τη σειρά, βέβαια, δεν εφευρέθηκε να σε κάποια περίπτωση. Αλλά κι αν εφευρέθηκε, δεν έχουν να συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό στη βελτίωση συνθηκών διαβίωσης στις φυλακές. Δεν είναι από τα μεγαλύτερα προβλήματα των κρατούμενων αυτή τη στιγμή, αν θα έχουν κάποια υγιεινή ή βίαιη, δημοκρατικά απειράκις καθαρότητας και οργάνωσης. Όπως εκπαιδευτές δικαστικοί κύκλοι ακόμα κι αυτό το πρόβλημα του υπερπληθυσμού των φυλακών δεν γίνεται με κάποιες μορφές μεταγωγές από τον Κορυδαλλό σε φυλακές που αντιμετωπίζουν ανάλογα προβλήματα.

Οιμύρος των κρατούμενων

Την ίδια ώρα ο υπουργός Δικαιοσύνης είναι ομοσπονδιακός όμιλος των κρατούμενων, οι οποίοι πιστεύουν ότι τον έχουν του χειριού τους λόγω της παθητικής στάσης που τηρείται στην εξέγερση των Κορυδαλλού.

Σεβαστό θέμα τίθεται για τη φύλαξη των κρατούμενων, καθώς η πλειοψηφία των συμφωνητικών υπαλλήλων και κυρίως αυτών που βρίσκονται στον Κορυδαλλό προσεληθήσαν το 1993 με διαγωνισμό του πρώτου υπουργού Δικαιοσύνης του ΠΑΣΟΚ κ. Γ. Κουβελάκη. Ενας διαγωνισμός για τον οποίο υπάρχουν καταγγελίες ότι έγινε με αποδεδειγμένα κομματικά κριτήρια και χωρίς οι διαγωνιζόμενοι να έχουν τα απαραίτητα προσόντα.

Σταρωτική αλλαγή υφίσταται η ψυχοσύνθεση των κρατούμενων μέσα στις φυλακές. Από τον πανικό, μέχρι την επιθετικότητα και την αδιαφορία, τα χαρακτηριστικά τους ποικίλλουν ανάλογα με την κατηγορία τους. Οι επαγγελματίες παραβάτες, οι βαρμπονίτες, αυτοί που μπαίνουν για πρώτη φορά, οι «ήμεροι», είναι μερικές από τις κατηγορίες των κρατούμενων στις ελληνικές φυλακές.

Ο ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΟΣ στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αντώνης Μαγγανάς, εξηγεί: «Υπάρχουν οι «επαγγελματίες παραβάτες». Αυτοί που υπολογίζουν τα πάντα, από τα έξοδα των διατηρήσεων μέχρι το χρόνο κράτησής τους και την επόμενη κλοπή τους. Χαρακτηρίζονται συνήθως από μια απόθνη.

— Αυτοί που μπαίνουν φυλακή για πρώτη φορά ή δεν έχουν να εξαγοράσουν την ποινή τους. Είναι αρκετά ευάλωτοι, έχουν αφήπαστο στρες, τους καταλαμβάνει πανικός και είναι απροστασιαστοί για όλα τους σκέψα.

— Συνήθως οι λεγόμενοι «ήμεροι» κρατούμενοι είναι εντελώς απροστασιαστοί από την Πολιτεία και γίνονται δέσμοι των άλλων κρατούμενων. Τέτοιο τραγικό παράδειγμα είναι ο 27χρονος που κρέμασαν και άσπασαν στον Κορυδαλλό.

● Οι βαρμπονίτες χαρίζονται σε δύο

Η μόνη του άγχου κρατούμενου που σκότωσαν σταθάρη στα κελιά

Η φυλακή λυγίζει την ψυχή τους!

κατηγορίες. Η πρώτη είναι όταν εκπίουν τα πρώτα χρόνια φυλάσεως, οπότε και διακατέχονται από τόσες επιθετικότητας, είναι γεμάτοι οργή. Μετά την παράδο, όμως, 10 ή 15 χρόνων, υφίστανται τρομερή αλλαγή προσωπικότητας με έντονο ψυχολογικό πρόβλημα. Προς το τέλος της ποινής τους, είναι απάθειες και αδιαφοροί για το πάντα.

● Στις γυναικείες κρατούμενες, τα παραπάνω χαρακτηριστικά είναι ίδια, αλλά σε μικρότερη ένταση, γιατί αντιμετωπίζονται με περισσότερη ευκαλοσύνη και δεν έχουν τον υπερπληθυσμό που έχουν οι άντρες, ο οποίος γεννά επιθετικότητας. Ο κ. Μαγγανάς καταλήγοντας τονίζει ότι η δημιουργία νέων φυλακών από το υπουργείο Δικαιοσύνης, θα βελτιώσει μεν τις συνθήκες, αλλά δεν θα λύσει το πρόβλημα, αφού το μόνο που χρειάζεται, είναι δημιουργία μηχανισμών πρόβλεψης.

Η έρευνα

ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ μοναδική στο παγκόσμιο σωφρονιστικό σύστημα που αποκαλύπτει χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των κρατούμενων, κυρίως πριν τον εγκλεισμό τους, έγινε στην πόλη Κεμπέκ του Καναδά από το υπουργείο Ασφάλειας, Ο κ. Μαγγανάς, παρουσιάζοντας την έρευνα στην «Α.Τ.Κ.», τονίζει πως «είναι η πρώτη φορά που

με αποστατεύεται. 6) Να με αγαπάν. 7) Να έχω φίλους. Στις τελευταίες θέσεις βρέθηκαν οι απαντήσεις «να έχω αυτοκίνητο», «να έχω χρήματα».

● Η έρευνα, επίσης, καταγράφει το μυσό της «δωλιμένης οικογένειας», αφού το 83% των κρατούμενων είχαν γονείς με αμετάβλητη εργασία, το 50% (ούσε και με τους δύο γονείς, ενώ το 25% με τη μητέρα τους).

● Επίσης, το 18,2% των κρατούμενων είχε υποστεί σεξουαλική κακοποίηση, ενώ το 30% είχε υποστεί ενδοοικογενειακή βία από συχνά έως σπάνια.

● Το 30% των κρατούμενων έχει κάνει απόπειρα αυτοκτονίας, ενώ το 27% είχε κάνει βεβαίως για ψυχική νόσο.

● Οι λεγόμενοι «κακές παρέες» κατέχουν μεγάλο ποσοστό. Το 66% των κρατούμενων είχε φίλους που είχαν ποσοποιημένο με τη Δικαιοσύνη.

● Τέλος, το 55 έως 70% είχε κάνει χρήση ναρκωτικών ή αλκοόλ, ενώ το 70% είχε εγκληματίσει το σχολείο.

● Τα στοιχεία της έρευνας δημοσιοποιούνται στην «Α.Τ.Κ.», ενώ ολόκληρη η έρευνα θα παρουσιαστεί στην «Επιθεώρηση Εγκληματολογίας» από τον κ. Μαγγανά.

ΑΣΦΙΚΤΙΚΑ ΓΕΡΑΤΕΣ ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ	
ΒΑΛΑΝΤΙΣΤΕΣ ΓΟΥΛΑΡΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΛΗΤΟ ΟΡΟ - ΠΟΙΟΙ ΚΡΑΤΟΥΝΤΕΣ	
Βόλος	63
Θεσσαλονίκη	220
Λάρισα	50
Κοζάνη	105
Κερκίρα	250
Αθήνα	45
Αργόο	300
Ναύπλιο	80
Κορυδαλλό	45
Καβάλα	68
Κόμο	35
Κέρκυρα	35
ΜΕΣΟΓΕΙΑΝΙΚΕΣ ΣΤΑΘΕΣ ΑΝΤΙΛΗΤΟ ΟΡΟ - ΠΟΙΟΙ ΚΡΑΤΟΥΝΤΕΣ	
Αλεξανδρούπολη	105
Κερκίρα	378
Πάτρα	343
Τριπολί	123
Κολοκο	125
ΚΚΘ Γενναίων	278
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΣΤΑΘΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΛΗΤΟ ΟΡΟ - ΠΟΙΟΙ ΚΡΑΤΟΥΝΤΕΣ	
Αθήνα	148
Κοσταντίνα	300
Τριπολί	200
ΚΑΤΑΝΗΜΕΝΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΑΝΤΙΛΗΤΟ ΟΡΟ - ΠΟΙΟΙ ΚΡΑΤΟΥΝΤΕΣ	
ΣΠΑ Κορυδαλλού	100
ΣΠΑ Κουρασέσσας	250

επιπλέον να βελτιωθούν οι συνθήκες κράτησης, αφού πρώτα «φωτογραφισθούν» οι ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των κρατούμενων».

● Στην έρευνα ζητήθηκε από τους κρατούμενους να αξιολογήσουν με σειρά προτεραιότητας τις αξίες στην ζωή τους. Οι απαντήσεις που

εξέληξαν τους πάντες είχαν ως εξής:

- 1) Να νιώθω καλά και ήρεμα με τον εαυτό μου (ποσοστό 87%).
- 2) Να διαχειρίζομαι σωστά την ελευθερία μου.
- 3) Να έχω σταθερό επάγγελμα.
- 4) Να με σεβονται οι άλλοι.
- 5) Να έχω σύμφωνο που να

ΕΙΣ ΤΟΥΣ 10 ΧΡΗΣΤΕΣ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ Σ' ΑΥΤΗ ΕΝΩ ΜΟΝΟ 3 ΤΟΥΣ 10 ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η φυλακή δεν είναι λύση

Οι 6 στους 10 χρήστες ναρκωτικών που έχουν κάνει φυλακή επιστρέφουν σε αυτή, ενώ μόνον οι 3 στους 10 εντάσσονται ξανά στην κοινωνία. Επίσης, οι 7 στους 10 χρήστες-φυλακισμένους εξακολουθούν να παίρνουν ναρκωτικά και μετά την αποφυλάκιση τους ενώ - δυστυχώς - 1 στους 8 από αυτούς πεθαίνει από την ίδια αιτία.

ΑΠΟ την άλλη πλευρά, μόνον 3 από τους 100 χρήστες που έχουν παρακολουθηθεί να κρατούνται των θεραπευτικών και νοσητικών υπηρεσιών στη φυλακή και οι 3 στους 10, μετά τη διαμονή τους στις νοσητικές, επιστρέφουν στην κοινωνία. Επιπλέον μόνον οι 2 στους 10 που έχουν περάσει από τις υπηρεσίες των κέντρων αποκατάστασης χρησιμοποιούν πάλι ναρκωτικά και ένας στους 100 πεθαίνει από αυτούς τους λόγους.

Το συγκεκριμένο πύλο στοιχεία αναφέρονται σε έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε από τη Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών σε διάστημα 3 χρόνων (1984-1992). Σε αυτή την περίοδο 82 φυλακισμένοι χρήστες ναρκωτικών και 123 άτομα που δέχθηκαν σε κάποια με θεραπευτικά προγράμματα αποκατάστασης.

Την έρευνα χρηματολόγησε η δ.δ.δ. του ΚΕΘΕΑ κ. Χαρολάμπους Πουλιανός με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας κατά των Ναρκωτικών, ο οποίος τονίζει πως σε σχέση της διακοινωνικής κοινοβουλευτικής εκστρατείας που έλαβε τις στήριξης του σωφρονιστικού συστήματος, επισημαίνει ότι σε σύνολο 6.609 κρατούμενων οι 1.248 είναι κατά καινή ή ήταν υποδουλία για ναρκωτικές τον νόμο και νοσηλευτική. «Ο χρόνος της φυλάκισης θεωρείται από την εισαγωγή ως ένας διακοινωνικός ναρκωτικών, ενώ ακολουθεί απόσπασμα για αναμόρφωση μέσα στη φυλακή ή γίνεται ανακατανομή», είπε ο κ. Πουλιανός.

Στο μεταξύ η Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών διεξήγαγε τη ίδια έρευνα το 1993, οι οποίοι τα οποία είχαν αλλαγή κατά τη διάρκεια των 1988 στην «ΕΡΕΥΝΑ» της «ΕΠΕΡΦΑ». Το δείγμα αποτελούνταν 113 νέα (94 αγόρια και 19 κορίτσια) μέσο όρου ηλικίας 30 χρόνων. Από αυτούς οι 6 στους 10, πριν εισαχθούν στις δύο κλινικές χρησιμοποιούσαν φάρμακα υποκατάστασης με ενδοφλέβιες ρυτίδες.

Από το 82 άτομα που δέχθηκαν να απονηθούν στα ερωτήματα, κεντε χρόνια αργότερα, οι 8 στους 10 δεν χρησιμοποιούσαν κανέναν ή ε-

δους ουσία (ναρκωτικό-αλκοόλ). Από αυτούς το 54,7% είχε παρακολουθηθεί ολόκληρο το πρόγραμμα ενώ το 45,3% δεν το είχε ολοκληρώσει.

Στην ίδια, λοιπόν έρευνα αναφέρεται ότι μόνο οι 2 στους 10 είχαν ολοκληρώσει εμπλοκή με το κοινωνικό σύστημα έλασαν παραπάνω από τις θεραπευτικές και νοσητικές, ενώ οι 6 στους 10 είχαν πλήρη επαγγελματική απομόρφωση και είχαν επανεισχωρήσει κανονικά στην κοινωνία.

Όχι στον κοινωνικό αποκλεισμό

ΜΕ ΣΥΝΘΗΜΑ «Όχι στον κοινωνικό αποκλεισμό» τα μέλη της κοινωνικής «Διάδοσης» έδειξαν χέρι από τον πεζόδρομο της Φιλικίας Νέγρη το βράδυ της περασμένης Τετάρτης, κατά την Παγκόσμια Ημέρα κατά των Ναρκωτικών. «Το μεγάλο πρόβλημα είναι η κοινωνική ένταξη. Στην κοινωνία καταβάλλουμε τις προσπάθειες. Και μόλις βγαινόμαστε έξω, έχουμε και στα χέρια μας. Κάποια στιγμή όλα θα πρέπει να καταλήξουν ότι το πρόβλημα ναρκωτικού αφορά όλη την κοινωνία και είναι κρίσιμα να αντιμετωπισθεί», λέει ο Χάρης Ευθυμίου,

μέλος της «Διάδοσης». Τόσο ο κ. Ευθυμίου όσο και τα άλλα μέλη της κοινωνικής «Διάδοσης» έδειξαν την αγανάκτηση, όπως καταφέρθηκαν να συζητήσουν, να μην δύνανται για οδήγησαν τους αγέναι διακρίσεις κριν. Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας κατά των Ναρκωτικών τα μέλη της «Διάδοσης» στην ίδια γειτθία διαμαρτυρήσαν διάφορες ενέργειες με σκοπό την ευθεία αποκάλυψη του κοινού. Μάλιστα έλασαν και μια μικρή δημοδείαση, από την οποία προέκυψε ότι ο περισσότερο κόσμος τάχθηκε κατά του κοινωνικού αποκλεισμού.

Μέχρι 8 στους 100
χρήστες που
παράγει από
ναρκωτικές
υπηρεσίες
επιστρέφουν στις
φυλακές

Αποφασίζουν μέτρα για τις φυλακές

ΣΕ 17 ΣΧΕΔΙΑ ελάσει για έργο το προς ο υπουργός δικαιοσύνης κ. Αντών. Πικονής τους αρμόδιους για τις φυλακές Καραβόλας διατηρητές και λειτουργούς του Παιδικού, μετά τη συνάντηση προγραμματισμού και συζήτησης κρατικού κλάδου.

Στη συζήτηση αναφέρονται να εξεταστούν μέτρα για την αλλαγή λειτουργίας και προσωπικών χαρακτηριστικών, με τη συμβολή και των ποινολογικών οργάνων, μεριάζει στην αδειάωση της διαμόρφωσης των σωφρονιστικών χαρακτηριστικών και να τονηθεί η αυτονομία, όπως επιδηλώθηκε τις τελευταίες ημέρες με τον αγώνα φυλακισμένων άδελφών Φίλη Καραβόλας στο ψυχιατρικό κέντρο.

Ένας νεκρός την Ημέρα κατά των Ναρκωτικών

ΜΕ ΕΝΑΝ ακόμη θύτονο, που έγινε χέρι τον θάνατο χρησιμοποιώντας στη φροντίδα, πραγματοποιήθηκε στη χώρα μας η καθιερωμένη ημέρα η αφιερωμένη στην καταστροφή των ναρκωτικών.

Συνολικά τρεις νεκροί χρησιμοποιώντας τον θάνατο με τη συνεργασία δικτύου στις τελευταίες δύο ημέρες, γεγονός που οδηγεί τις υπηρεσίες της Αστυνομίας να εναν νέο κινδύνο θανάτου. Στους 146, τον μεγαλύτερο αριθμό της δεκαετίας, έφτασαν χέρια οι νεκροί από την πρώτη, οι από αυτούς οι 107 στην Αττική. Μόνο στο 1995 στη 77 άτομα ήταν τότε τη ζωή τους από τα ναρκωτικά - οι 55 στην Αθήνα.

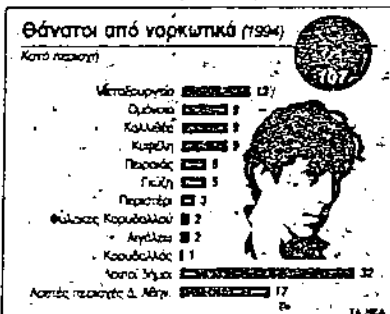
Σχημάτιζε με τα στατιστικά στοιχεία της Υπηρεσίας Διαχείρισης Ναρκωτικών της Αστυνομίας Αττικής στους 107 θανάτους χρησιμοποιούν καταναλωτές από τον 1994, οι 8 ήταν ηλικίας κάτω των 20 χρόνων. Η πιο επικίνδυνη ομάδα ηλικιακή είναι η από 21 έως 30 χρονών με 56 νε-

κρούς χέρια και ακολουθεί η ομάδα ηλικίας από 31 έως 40 με 40 νεκρούς.

Το κέντρο της Αθήνας και ειδικά οι περιοχές γύρω από την Ομόνοια και το Μεταμόρφωτο είναι οι μεγαλύτερες κεντρές της χώρας στην Αθήνα και είναι σημειώνονται οι περισσότερα θάνατα.

Οι περισσότεροι θάνατοι σημειώνονται Παιδικής και Σάββατο (40 νεκροί) και κυρίως καραβόλας γειτονιών, όπως Χριστογένην (12 θάνατοι τον Δεκέμβριο), καθώς και κατά την εισαγωγή των νεαρών χρηστών στην Αθήνα από τις διακοινωνικές τους (16 νεκροί τον Σεπτέμβριο).

Ενώ άλλο σημαντικό στοιχείο, το οποίο προκύπτει από τις στατιστικές και το οποίο θα πρέπει να προβληματίσει τις αρμόδιες αρχές, είναι ότι στη συγκεκριμένη τους διακοινωνία οι πρώτες και δεύτερη τον θάνατο από την πρώτη ήταν προετοιμασία η είχαν συλλεχθεί πολλές φορές στα παρελθόν για ναρκωτικά.

Καταρχήν είναι να μην είναι τον θάνατο μόνον οι 12 δεν ήταν αυτοκτονία της Αιτωλίας. Τις υπηρεσίες τον για τη σταδιακή εξάλειψη των ναρκωτικών εξετάζει με οριστική του και ο υπεύθυνος δημοτικός

Καθουχάζουν οι σεισμολόγοι για το Αιγαίο

ΕΞΕΠΙΜΕΝΗ δόνηση εντάσεως 4,5 Ρίχτερ σημειώθηκε χέρι, στα 7,09 το πρωί στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Καρπάθου και Κρήτης. Η δόνηση έγινε αισθητή στην Καρπάθο. Κάσο και στα όμοια παράλια της Κρήτης. Θύματα ή ζημιές δεν υπήρξαν.

Εκπαιδευτικός του Αριστοτελείου Αθηνών δήλωσε ότι δεν εκτίμησε κανέναν κίνδυνο από τις σεισμικές δονήσεις στην εν λόγω θαλάσσια περιοχή. Από χέρι, κέντρα άρχισαν στη Ρόδο η παρακολούθηση ειδικής μελέτης σπουδαίων του σχεδιασμού και οργανώσεων της πόλης, που έγινε από ομάδα επιστημόνων του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η παρακολούθηση γίνεται από τον επιτόπιό, κτητή γη κ. Ευθ. Αλέξη ειδική υπηρεσία του δ.δ.δ. του κ. Χαρολάμπους Πουλιανός.

Στο μεταξύ η Κοινωνική Ομοσπονδία του Β.Α. Αιγαίου, σε άλλες παρατηρήσεις κλιμακώσεως σε κεντρικές ομοσπονδίες που εγκαταστάσε στη Χώρα της Σμυρναίων ο κ. Χαρολάμπους Πουλιανός.

Διακοπές με ένα γράμμα

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Γραφείο Βόρειας Ελλάδας «ΕΕΕ» ανακοινώνει διακοπές των υπηρεσιών έλασε σε επικοινωνίας της Κεντρικής Λειτουργίας και στην σε «επιστολές» με τα γράμματα που τις παραδίδονται για να εξοικονομήσει τις υποχρεώσεις της υποχρεώσεις. Η ποσότητα Κεντρικής κ. Β. Θεσσαλονίκης σε χέρι, και η ίδια διατάζει στις επικοινωνίες, αρχές να την συλλάβουν.

Βαριά ποινή

ΠΟΙΝΗ ΟΥΛΑ ΚΙΣΣΕ
στην και 2 μηνών και πρόστιμο ύψους 3.0 εκατ. άδελφών επέλασε χέρι, το Τριμύδι Πηλιοηπειρωτικό Μυτιληνής στην Σμύρνη. Το Τριμύδι Σελιά Τριμύδι, ο οποίος διακόπησε τις υπηρεσίες, χέρι της Κεντρικής στην περιοχή του Μενελάου 27 Ιουνίου, λήφθηκαν τα στοιχεία.

Σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής η άποψη του κ. Παπαδογιαννάκη ταιριάζει με εκείνη του κ. Κουβελάκη, ενώ για την απώθηση Αρείου Πάγου με την οποία ακυρώθηκε ο νόμος που έδινε στον ισόβιη φυλάκιση το δικαίωμα να δικαστεί σε δεύτερο βαθμό ο ίδιος αποζημιώνοντας όσους ήταν ορθή για σποκεστίους κάποιες αδικίες.

Λω. Από την πρώτη μέρα συνδυάζεις των ευθυνών του υπουργείου, προσπαθούμε να καταστήσουμε σαφές προς όλους τους αστυνομικούς υπαλλήλους ότι πρέπει να σεβονται κάθε κρατούμενο σαν ανθρώπινη ύπαρξη. Νομίζω ότι οι υπάλληλοι έχουν ανταποκριθεί σ' αυτήν την πρόκληση - πρόκληση και τους γι' αυτό το λόγο σήμερα δεν έχουμε καμιά γκελά σε βάρος τους. Αντίθετα, μου αναφέρθηκαν περιπτώσεις, απ' όπου φαίνεται ένα πρόσωπο διαφορετικό απ' αυτό που πορεύει ο κοινός για τους αστυνομικούς υπαλλήλους, τους «αποφορτωτές». Πολλοί μάλιστα για υπαλλήλους που ανδράγαμον στις δικαστικές για τους κρατούμενους σιμμές. Σίματα και αίσια να με το διάφορα μέτρα που θα λάβει το υπουργείο, η κατάσταση θα βελτωθεί ακόμα περισσότερο. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι και οι υπάλληλοι αντιμετωπίζουν πλήθος προβλημάτων, αφού οι κρατούμενοι είναι πολλοί και το προσωπικό ανεπαρκές.

Προσλήψεις

ΕΡ.: Θα γίνουν προσλήψεις;

ΑΠ.: Φύση βρίσκεται σε εξέλιξη διαγωνισμός. Αφού ολοκληρωθεί, ελπίζω ότι οι φυλάκες θα ανακουφισθούν από πλεονάζον προσωπικό. Έτσι θα διαφοροποιήσει και οι υπάλληλοι που δεν παίρνει τα «φρένο» του, που δουλεύει πάρα πολλές ώρες, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ένταση και ο εκνευρισμός και να οδηγείται σε ριζή ή σύγκρουση με συναδέλφους του και κρατούμενους.

ΕΡ.: Ποιες θα είναι οι βασικές αρχές της επεξεργασίας νομοθετικών παρεμβάσεων επί των αστυνομικών επιτηρήσεων;

ΑΠ.: Σκοπούμε σ' ένα νέο μοντέλο αστυνομικού σχεδίου, το οποίο να είναι ανθρώπινο όφελ, χωρίς να θέλω με αυτό να πω ότι οι προηγούμενοι συναδέλφοι δεν είχαν την πρόθεση να βελτιώσουν τις συνθήκες. Πιστεύουμε ότι θα εξαλειφουμε όλες τις καταστάσεις που θίγουν την προσωπικότητα των κρατούμενων ή του αποσπασμένων δικαστών. Οραμό μας είναι ένα σύγχρονο αστυνομικό σύστημα που να

δωθεί φυλάκες με ανθρώπινο πρόσωπο.

Καριακό

ΕΡ.: Υπάρχει πλάνο για την αντιμετώπιση του κυριεύοντος προδότη των φυλακών;

ΑΠ.: Εκείνο που μας απασχολεί είναι πώς μπορούμε να επηρεάσουμε το θεσμό των αγροτικών φυλακών, οι οποίες διαθέτουν έναν άρρηκτο αστυνομικό χαρακτήρα για τους ετήσιους λόγους. Πρώτος, ο κρατούμενος τάχα αδειούσ σε ημερήσια διαδρομή, αφού έτσι η δυνατότητα να εργάζονται. Δεύτερον, βρίσκεται σε φυσικό περιβάλλον που επιδρά ευεργετικά στην προσωπικότητα του και τρίτον μενώνται ο χρόνος έλευσης της βοήθειας του. Επίσης, μέσα στο πρόγραμμα που αυτή τη στιγμή επεξεργαζόμαστε αποδίδουμε στη δημιουργία περισσότερων εργαστηρίων στις κλειστές φυλάκες. Οι κρατούμενοι θα μπορούν να ανασκαφίσουν, ώστε να οφρασκούν το χρόνο τους. Μετά την αποφυλάκιση τους έχουν την ευχέρεια να ασκούν

κάποια επάγγελμα. Παρεμπιπτόντως, πρέπει να σας πω ότι το πρόγραμμα Νικητόρ προβλέπει ο βελτισμός και ο αναπροσανατολισμός των φυλακών. Δεν υπάρχει όμως δικαίωμα να ανεμερση των φυλακών. Αποθέσει μόνο στην σύνταξη του εκπαιδευτικού συστήματος. Σ' αυτό το πρόγραμμα θα ενταχθούν αρκετά αστυνομικά καταστήματα.

Αιτιολογία της νέας δικαστικής

ΕΡ.: Με μια θραυράλη μύηση το υπουργείο εισήγαγε το θέμα της αποδότησης των δικαστηρίων. Εκτιμάτε ότι θα εφαρμοσθεί επαρκώς;

ΑΠ.: Η αιτιολογία ήταν ένα πρόβλημα που αντιμετώπιζε το δικαστικό σώμα. Το θέμα αυτό ήρθε να υποστηρίξει η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Η συμπληρωματική αιτιολογία των δικαστικών υπεραδότησε με ανακούφιση και να σπέρνει το νόμο. Οι δικαστές, με την παιδεία, τη πείρα, τη φυσική δύναμη και την αρετή τους, θα υλοποιή-

σουν αυτό το προοδευτικό αίτημα που είναι μεντόνος η διαίτηση των δικαστηρίων στα θέματα τους και απτό να θε την κρησινάση ποδύφηνά. Δεν θα τους επιτρέψουν όσα λέγονται για το ότι δεν θα ενλεγούν οι πλέον μέτροι ή ότι θα υπάρξουν περιπτώσεις κομμητορικού. Όλα αυτά τα ελαττώματα, θα τα εξαφανίσουν με τις αρετές τους.

ΕΡ.: Δεν υπάρχει κίνδυνος ο τμήμα του Αρείου Πάγου, με γνώμονα την πρόθεση γνωμοδότησης, να «αυτοκτονήσει» την εφαρμογή των νέων διατάξεων;

ΑΠ.: «Οποιαδήποτε τέτοια κίνηση αν γίνει, θα πέσει στο νερό. Με δεδομένο ότι οι Έλληνες δικαστές έχουν και ήθος και δημοκρατικό συνείδηση, δεν θα υποκύψουν, θα τους αρνηθεί αδιάφορος για τέτοια προσάθετα. Πάντως, το υπουργείο δεν παραβιάζει, ούτε πρόκειται να παρέμβει στην εφαρμογή του θεσμού, αφού έτσι αναπόδεται την τήρηση του νόμου στο ήθος και τη συνείδηση των δικαστών.

ΕΡ.: Αρτρώσιμη και στις τριετίες οδοίς Γιάννη Πετρόπουλου απόφαση του Συμβουλίου των μέτρων ανάγει τα φρένα για δικαιοσύνη και άλλων κρατούμενων τα δίκαια τους με ιδιαιτερώτα μέσα, όπως η απεργία.

ΑΠ.: Το Συμβούλιο Μεταπρόσθετα από την απεργία του κ. Πετρόπουλου, τους όρους της κάρτας (έχει την του από τους αρμόδιους κροδημοκρατικοί Αθήνα) εφαρμόζονται τα Ευαγγέλια της Ελλάδας θεσπίζονται για να άρση κληρονομή για λόγους εκπαιδευτικούς σκοπούς και ο χρόνος της πράξης, το αεροβόλο σε, η γνωμοδότηση του ερετών και η η έκθεση πραγματοποιημένος. Θα έρω ότι κάθε οδοίς έχει κτανότητα. Δεν μπορούμε κείνομε τα πράγματα. Κάθε που έρχεται στο Συμβούλιο θα κριθεί ανάλογα με τα αποτελέσματα στο φάσμα. Στη κλίση που διαφόρφωσε ο νος στη φυλάκη και το σπρεκατά πόσο η συμπεριφορά δεξιά κατά το κρού κράτος να πανί η τον κωνανός, νικητό άλλους.

ΕΡ.: Πώς αντιμετωπίζονται οι απόφαση του Αρείου Πάγου σχετικά με την απόφαση να δίνε στον Πετρόπουλο κλους ποδότης τα δικαιοσύνη στερηθείσαν, δικαιοσύνη και σε δεύτερη Η Ολομέλεια αποφασίζει μες αποτελεί παρέμβαση μεθότις εξουσίας στα καί.

ΑΠ.: «Παρόμοιο επισημειών και εκείνο που στερήτης κάρτας, δεν είναι βέλτιστο στην προκειμένη περίπτωση ότι η διάταξη είναι ορθή, γιατί οδοίς κάρτας αδικίας. Αρμύσεις πρέπει να αναμε με καλύτερη οδοίς.

Έτοιμο το υπουργείο Δικαιοσύνης για την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με ασοδοξία για πισυρία στας απρακτικός στόχους του σπενεία το υπουργείο Δικαιοσύνης την προεδρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ελλάδα έχει προαποφασίσει πλήρως δόξα στην επιμερίδα μες ο γενικός γραμματέας του υπουργείου Δικαιοσύνης, Γιάννης Παπαδογιαννάκης. Μες ετήγει ότι είναι ήδη καταρτισθεί η επιροπής - ομάδες εργασίας που επεξεργάζονται τα διάφορα θέματα. Σας επιροπής μετέκοιν διακεκρημένοι καθηγητές Πανεπιστημίων, δικαστές, εισαγγελέες, δικηγόροι και υπηρεσιακοί παράγοντες του υπουργείου Δικαιοσύνης.

Ο κ. Παπαδογιαννάκης επιστημονεί τον τέρστο φόρτο εργασίας, αλλά σπέρζει την ασοδοξία και την πεποθήση του ότι το τελικό αποτέλεσμα θα δικαιώσει το υπουργείο Δικαιοσύνης για τους κόπους. Γιατί όμως είχε - ότι η παρουσία των επιτροπών μας θα είναι ικανοποιητική και η προεδρία μας καλύτερη από τις άλλες.

Το θέμα που θα συζητηθούν προς σπείτηση μεταξύ των αρμοδίων επιτροπών των κρατών μελών, θα είναι και ποινικά και αστικά. Ειδικά για τα ποινικά, ο κ. Παπαδογιαννάκης τόνισε:

Το πρώτο θέμα αφορά στο κατά πόσο είναι δυνατή η έκδοση ενός υπηκόου κράτους - μέλους σε άλλο κράτος - μέλος, προκειμένου να δικαστεί. Το δεύτερο θέμα είναι η αντιμετώπιση του ασηναμένου εγκλήματος. Το τρίτο είναι η προστασία των οικονομικών συμφεροντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το θέμα αυτό είναι σημαντικό και έχει πολλές προκλήσεις. Το τέταρτο είναι ο σφραίρεση αδικίας οδοίς. Αφορά στο κατά πόσο ένα δικαίωμα να οδοίς σε άλλο κράτος - μέλος, ο πολιτής του οδοίς το δικαίωμα έχει σπείρεθεί από τις αρχές της χώρας του.

Σημαντικά είναι και τα αστικά θέματα.

Το ελληνικό υπουργείο Δικαιοσύνης αναλαμβάνει πρωτοβουλία για την επίλυση των προβλημάτων των Βρυξελλών, κυρίως όσον αφορά σε θέματα οικογενειακά και εμπροκαύ δικαιοσύνη. Επίσης, σπείρομε με σας μες είτε ο κ. Παπαδογιαννάκης θα τεθεί προς σπείτηση και θέμα που αφορά στο αίτημα επιδροσείας δικαστηρίων και άλλων δικαστικών εγγράφων θα λάσει πάρα πολλά προβλήματα υπογράψωσ ο γενικός.

Οι πρωτοβουλίες όμως της ελληνικής προεδρίας για θέματα Δικαιοσύνης δεν εφονηούνα εδώ.

Ο λόγος και πάλι στον κ. Παπαδογιαννάκη: Θα θέσωμε και άλλα θέματα που θ' αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα και στη συμφωνιστική πολιτική. Υπάρχει ακόμα σπείτη για ενιαίο ποινικό μητρώο. Λετομύρεις γι' αυτά και άλλα ζητήματα θα δημοσιοποιηθούν στο άμεσο μέλλον, αφού μέχρι στιγμής τα επεξεργάζονται ο υπουργός Δικαιοσύνης, Γιώργος Κουβελάκης.

5 φυλακές έτοιμες να εκραγούν

ΡΕΚΟΡ ΥΠΕΡΠΙΣΘΟΝ ΣΤΗ ΚΟΡΟΘΑΛΛΟ

Το Κοροθαλάκι, η φυλακή που βρίσκεται στην περιοχή της Κοροθαλάσσας, είναι η μεγαλύτερη φυλακή της χώρας. Η χωρητικότητά της είναι 1.500 κρατούμενοι, αλλά σήμερα φιλοξενεί περισσότερους από 2.000. Η κατάσταση είναι κρίσιμη, με τους κρατούμενους να ζουν σε συνθήκες άσχημες. Η διοίκηση της φυλακής έχει λάβει μέτρα για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, αλλά τα αποτελέσματα δεν είναι καλά.

Η κατάσταση στην Κοροθαλάσσα είναι ιδιαίτερα κρίσιμη. Οι κρατούμενοι είναι συρματισμένοι και η υγεία τους είναι σε κίνδυνο. Η διοίκηση της φυλακής έχει λάβει μέτρα για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, αλλά τα αποτελέσματα δεν είναι καλά.

Κατηγορία	Αριθμός	Ποσοστό
Κοροθαλάσσα	2.000	100%
Αιγάλεω	1.500	75%
Κορυδαλλοί	1.200	60%
Αθήνα	1.000	50%
Πάτρα	800	40%
Λαμία	600	30%
Καβάλα	400	20%
Κομοτηνή	300	15%
Βόλος	200	10%
Συνολικά	10.000	500%

Κατηγορία	Αριθμός	Ποσοστό
Αρσάκης	25	1%
Μηχ. Κοροθαλάσσας	15	0,75%
Κοροθαλάσσα	1.500	75%
Συνολικά	1.540	76,75%

Κατηγορία	Αριθμός	Ποσοστό
Κοροθαλάσσα	725	36,25%
Θεσσαλονίκη	257	12,85%
Μυτιλήνη	157	7,85%
Κοροθύρι	75	3,75%
Κα	35	1,75%
Αθήνα	412	20,6%
Μαυρολίω	95	4,75%
Μεσολόγγια	100	5%
Τριπόλις	5	0,25%
Καβάλα	40	2%
Χίος	15	0,75%
Βόλος	87	4,35%
Κορυδαλλοί	35	1,75%
Αποδοκ. αλλοθ	41	2%
ΣΥΝΟΛΟ	2.000	100%

ΠΕΝΤΕ φυλακές της χώρας, εκτός του Κοροθαλάσσας, προβλέπεται υποχρηστές να εκραγούν και να μας σπρώξουν κατά βουλήν θέλησιν.

Την ίδια ώρα, η εθελούσια διακρίση του πόλου του κράτος ο-μολογεί βούληση διακρίσεως στην τρυφάδα του Κοροθαλάσσας. Η διοίκηση να ενοχλείται από τους κρατούμενους. Πάνω δηλαδή έχουμε σε λίγες μέρες η εγκληματική φυλακή της χώρας, στο σημείο και σίγουρα βοήθεια.

Εκεί που ούτως και άλλως να είναι φανερό στη δράση και της επιδόσεως του «δυσήθους» σπυριού. Με κυρίαρχο το όνομα ο Βουδής διακρίσεως μετρήσει στον Κοροθαλάσσα και τις φυλακές Κιόνας, Κορυδαλλοί και άλλες που διακρίνει η εθελούσια.

Η επιχείρηση

Οι αρμόδιοι υπηρέτες του Υπουργείου Διακρίσεως προετοιμάζουν να εκραγίσουν στο πρόβλημα, και η μετέπειτα διακρίσεως είναι «σταδιακή» αν όντως έτσι είναι, τους καλύτερα «εργασίες» στον Κοροθαλάσσα να γίνουν συστηματικά με τη βοήθεια.

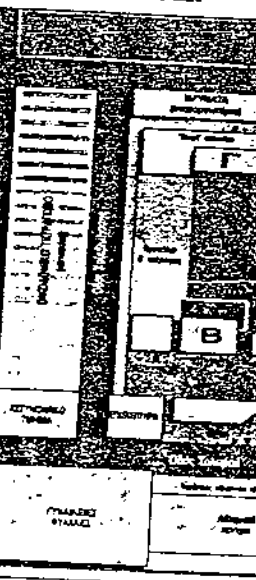
Κάποιο πόλιση εθελούσια λόγο της «επιχείρησης» προετοιμάζουν επιχείρηση, για την εκτέλεση της οικείας «επιχείρησης» η παρουσία διακρίσεως στην φυλακή.

Εν τω μεταξύ, οι άλλοι είναι συστηματικά εκραγίσματα της χώρας, οι οποίες φιλίωσαν τον καιρό του Βουδής.

Βοήθεια είναι, βούληση διακρίσεως είναι η Κοροθαλάσσα, εθελούσια της συνθέσεως του «εθελούσιου» της. Στην Κοροθαλάσσα βρίσκονται περίπου 150 διακρίσεως κρατούμενοι σε εθελούσια διακρίσεως του κρατικού νόμου.

Καμία δυνατότητα διακρίσεως στους κρατούμενους δεν υπάρχει η

Η ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΣΥΜΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΓΡΟΦΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΞΕΤΕΣΗ

Της Γ. ΠΟΥΧΑΚΗ - Γ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ

φύλαξη Κιόνας, στην οποία μεταφέρονται οι κρατούμενοι και οι διακρίσεως «εθελούσια» οι άλλες φυλακές. Στο Κοροθαλάσσα της όλης όλης είναι ούτως και άλλες οι κρατούμενοι.

Σε επιχείρησες για να γίνει η ανάληψη του Κοροθαλάσσας, διακρίσεως η φύλαξη της Αθήνας, η οποία είναι ούτως και άλλες.

στην ήδη προβλεπόμενη φυλακή.

Επιπλέον, ούτως και άλλες διακρίσεως Αθήνας και Αθηνών Σπυριού Πάτρας.

Εάν έχουμε, ούτως και άλλες στην Κοροθαλάσσα, Αθήνας 600 κρατούμενους στην Αθήνα και 700 στην Πάτρα.

Παράλληλα και στις δύο αυτές φυλακές διακρίσεως ούτως και άλλες διακρίσεως, γύρω από διακρίσεως της διακρίσεως.

Η κατάσταση είναι κρίσιμη, με τους κρατούμενους να ζουν σε συνθήκες άσχημες. Η διοίκηση της φυλακής έχει λάβει μέτρα για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, αλλά τα αποτελέσματα δεν είναι καλά.

ΟΙ ΠΛΕΟΝ «ΕΥΠΑΘΕΙΣ» ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΙ ΕΙΝΑΙ: ΟΙ ΑΛΛΟΔΑΓΟΙ - ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΑ «ΒΑΡΟΙ»

Πιο εύκολα οδηγούνται

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:
Νίκος Μπαστάς

Πόσο εύκολο είναι να μπεις στη φυλακή; Ο Δημήτρης Καραμούτης, στα 27 του χρόνια, πέθανε γιατί δεν είχε 1,5 εκατομμύριο δραχμές! Η άγρια δολοφονία του στις φυλακές Κορυδαλλού δεν θα συνέβαινε αν ο δύστυχος είχε αυτά τα χρήματα. Γιατί δεν θα βρισκόταν στη φυλακή...

ΗΤΑΝ ΕΝΑΣ απόκληρος, μικροέφυγος για τον κόσμο. Αν είχε χρήματα, θα μπορούσε να εξαγοράσει με 1,5 εκατ. περίπου την ποινή των 18 μηνών που του είχε επιβληθεί. Αλλά δεν είχε. Παρέμεινε στη φυλακή και παραδόθηκε στη φρίκη που γνωρίζουμε.

Καταμισθιές, δύστυχος, υπαρκτών επικινδυνών στις ελληνικές φυλακές. Όπου όσο δύσκολο είναι να βγεις - αν δεν έχεις την «άμνη» που θα δοθεί στην απόδραση - τόσο εύκολο είναι να μπεις.

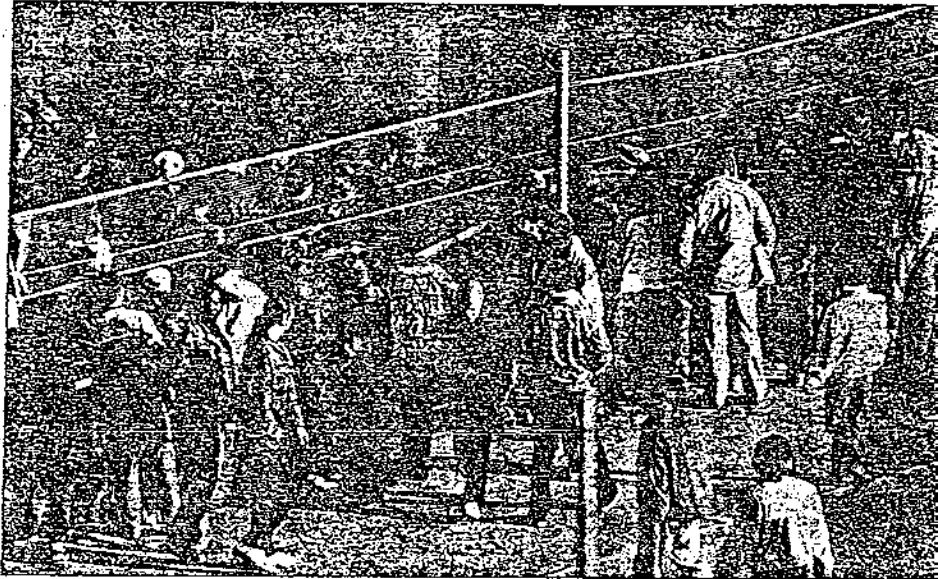
Η άγρια δολοφονία του Δ. Καραμούτη δεν θα γινόταν αν είχε τα κληρονομήματα 1,5 εκατ. δραχμ.

Υπάρχουν 5 «ευπαθείς» κατηγορίες ανθρώπων, που αν διαπραξάν αδικήματα, έχουν πολύ περισσότερες πιθανότητες από τους υπηκόους να γνωρίσουν την όψη του κόσμου πίσω από καγκελά.

● Οι αλλοδαποί: σήμερα, περίπου 1.600 αλλοδαποί κρατούνται στις ελληνικές φυλακές, οι περισσότεροι Αλβανοί, Ρουμάνοι και άλλοι Βαλκάνιοι. Η δικαστική εμπειρία, αναφέρει ο ποινικόλογος κ. Βασ. Δημηκόπουλος, δείχνει ότι επικρατεί διαφορετική μεταχείριση για τους αλλοδαπούς που διαπραξάν μικροαδικήματα σε σχέση με τους Έλληνες. Οι αλλοδαποί εγκλείονται με μεγαλύτερη ευκολία στις φυλακές είτε γιατί τους επιβάλλονται κανείς χωρίς ανασταλτική δίκη στην έρεση είτε γιατί εξαντλείται η αντιστροφή ως προς το έτος των ποινών η γιατί δεν έχουν χρήματα να εξαγοράσουν. Αποτέλεσμα είναι να δημιουργούνται για το αλλοδαπών μέσα στις φυλακές και να καταλήγουμε σε συγκυρίες, συχνά αιματηρές, μεταξύ Ελλήνων και αλλοδαπών κρατουμένων.

● Οι χρήστες και το «βαρικό» ναρκωτικό: οι δικαστές είναι φοβισμένοι από τα κατά καιρούς σκάνδαλα με αποφυλάκισης μεγάλων ναρκωτικών. Ποιος κληρώνει αυτόν το ρόλο; Και μόνον ο αριθμός των περίπου 2.000 κρατουμένων για παραβάσεις του νόμου περί ναρκωτικών αρκεί για το συμπέρασμα. Εξάλλου, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι 6 στους 10 χρήστες ναρκωτικών που έχουν κάνει φυλακή, επιστρέφουν σε αυτή και μόνον 3 στους 10 επαντίστανται στην κοινωνία... «Ακόμα κι όταν συλλαμβάνουν κάποιον μόνο για χρήση, συνήθως τον φορτώνουν και κατηγορία κατοχής για ελάχιστα γραμμάρια κι έτσι καταλήγει στη φυλακή», τονίζει ο κ. Τριαντάφυλλος. Εκεί, όσοι δεν είναι ειδικευμένοι θα βριστούν και θα γίνουν εγκληματίες λόγω του συγχρωτισμού με καθ' ύλην καθήκοντα...

● Όσοι δεν έχουν χρήματα: περισσότεροι από 300 άνθρωποι κρατούνται σήμερα όπως ο Καραμούτης. Οι ποινές εξαγοράζονται ως τα 2 χρόνια (και συχνά περισσότερα, αν η ποινή δόσης είναι μικρότερη από 2 χρόνια). Το ύψος της εξαγοράς είναι συνήθως 1.500 δραχμές την ημέρα αλλά υπάρχουν και προσαυξήσεις της τάξης του...

Υπάρχει συνωστισμός. Πολλοί περισσότεροι οι κρατούμενοι στις φυλακές απ' αυτούς που μπορούν να δεχθούν

90%! Έτσι, επισπαινεί ο δικηγόρος κ. Παν. Μπαστάς, η θέση ενός καταδικασμένου οικονομικά ασθενούς είναι άσχετη σε σχέση με κάποιον που έχει χρήματα. Και δύστυχός, το δικαστήριο ουδέποτε εξετάζουν την οικονομική κατάσταση των κατηγορουμένων προτού αποφασίσουν για το ύψος εξαγοράς μιας ποινής. «Είχα δύο κλιμακώσεις, που καταδικάστηκα σε εξαγοράσιμες ποινές για ακατάπητες επιταγές και έμεινα στη φυλακή για 1,5 χρόνο περίπου, επειδή δεν μπορούσαν να τις εξαγοράσουν!», τονίζει ο κ. Μπαστάς. Οι κρατούμενοι για οικονομικά εγκλήματα στον Κορυδαλλό είναι σήμερα περίπου 300 και ανάμεσά τους υπάρχουν περίπου 15 που κρατούνται για ιδιωτικά χρέη, παρά την πρόσφατη εξαγγελία ότι θα καταργηθεί η προσωποκρατική για αυτά. Αρκεί για χρέη προς το Δημόσιο, ενώ κολλοί θα μπορούσαν να έχουν αν είχαν χρήματα.

● Οι υπόδικοι: περίπου 1.900 άνθρωποι πε-

ρμένουν τη δίκη τους προφυλακισμένοι. Παρά την πρόσφατη τροποποίηση των σχετικών διατάξεων ώστε να μην προφυλακίζονται άνθρωποι για «εύκολου πρήξιμο», η δικαστική πρακτική αναφέρει πολλοί δικηγόροι, δείχνει ότι λίγο αλλάζουν τα πράγματα. Η προφυλάκιση εξακολουθεί να αποτελεί το σίγηθος καθίστιος και είναι κολλοί όσοι προφυλακίζονται σε σχέση με εκείνους που κρατούνται ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους.

● Οι... άτυχοι: πρόκειται για κρατούμενους που διαπιστώνεται εκ των υστέρων ότι κακώς πήγαν φυλακή, γιατί δεν έφταιγαν. Μπλεχτήκαν είτε από λάθη και παραλείψεις των αρχών είτε γιατί τους κατηγορήσαν αδικώς κάποιος αντίδικος. Και όπως και ο κ. Μπαστάς, δεν γίνεται κάποιος έλεγχος στοιχείων για πιθανές καταγγελίες εκ του ποινικού, προτού παραληφθεί κάποιος σε δίκη, υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις ανθρώπων που αδικώς φυλακίστηκαν

και τις έχει καταγράψει κατά καιρούς δημοσιογραφία. Δυστυχώς, το αποτέλεσμα των αδικιών είναι τελικό, οι να να τους οι δικαστές ότι «δεν συντρέχει λόγος λημίωσης» κι ως έχει καταστραφεί η τους.

Εκπρόβλεψη: Τον περασμένο Φεβρουάριο σε έκθεση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης πήρε τη θλιβερή πρωτιά στον νωτισμό εντός των φυλακών: 160 κρατούμενοι για 100 θέσεις, όταν στη Ρουμανία και την Πορτογαλία για 100 θέσεις υπάρχουν 150 κρατούμενοι, στη Γαλλία στην Τοργιά 99, στη Λιθουανία 68, στη Γερμανία 94. Στην έκθεση σημειώνεται επίσης ο συνωστισμός καθιστά αδύνατη τη δική μεταχείριση ειδικών κατηγοριών κρατουμένων, όπως οι τοκομολογικές, οι αλλοδαποί, οι πασχόντες από διανοητικά προβλήματα. Ας μην ξεχνάμε λοιπόν και στην παράμετρο όταν συμβαίνουν οι εξε-

Δημοπρατείται νέα φυλακή στη Ριτσώνα για Κορυδαλλό

ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ μιας νέας φυλακής για 300 κρατούμενους στην περιοχή της Ριτσώνας θα δημοπρατηθεί μέχρι τις 20 Δεκεμβρίου το υπουργείο Περιβάλλοντος - Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων σε συνεργασία με το υπουργείο Δικαιοσύνης. Παράλληλα, έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες εξενομήσεως χώρων για την κατασκευή και άλλων τριών φυλακών στην Κασσαβέτινα Βόλου, στα Τρίκαλα και στον Λαγκαδά. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ ασχολούνται με το θέμα της κατασκευής νέων φυλακών εδώ και αρκετό καιρό και έτσι τα από αίτημα που είχε υποβληθεί από τον πρώην υπουργό Δικαιοσύνης κ. Ακιστ. Πετιοφή.

αφορούν στην περιοχή της Ριτσώνας, όπου έχει εξενομηθεί έκταση 266 στρεμμάτων, έχουν γίνει οι αναγκαίες μελέτες, περιβαλλοντικών επιπτώσεων, υπαρχεί συμφωνία με τον Δήμο Χαλκιδίας και έχουν ετοιμαστεί τα πύργα δημοπρατησης, του έργου, ώστε μέσα στον Δεκέμβριο να γίνει η δημοπρατηση του με το σύστημα μελέτη - κατασκευή. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 3 δια. δρχ. Οι εργασίες αναμένεται να ξεκινήσουν το ερχόμενο καλοκαίρι και θα ολοκληρωθούν σε τρία χρόνια. Το έργο θα χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Χεριών (ΤΑΧΔΙΚ). Στις φυλακές αυτές θα μεταφερθεί ένα μέρος των κρατουμένων στον

Κορυδαλλό. Στην Κασσαβέτινα υπάρχει πρόγραμμα κατασκευής φυλακών δαπάνης περίπου 4 δια. δρχ. (και μάλιστα με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση), ενώ για τα Τρίκαλα και τον Λαγκαδά οι σχετικές διαδικασίες δεν έχουν ακόμη προχωρήσει σημαντικά.

ΚΑΜΙΑ ΑΠΟΔΡΑΣΗ
Στο μεταξύ, στην «επόμενη μέρα» της εξέγερσης αναφέρεται με χθινητή ανακοίνωση του το υπουργείο Δικαιοσύνης και επιβεβαιώνει ότι κατά τη διάρκεια των ελλείψεων δεν έγινε καμία απόδραση, όπως αποδείχθηκε από την καταμέτρηση των κρατουμένων. Στις φυλακές επικρατεί πλέον

ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ - ΟΙ ΦΤΩΧΟΙ - ΟΙ ΥΠΟΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙ... ΑΤΥΧΟΙ ΠΟΥ ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΚΗ

ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ 5 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Διετάχθη έρευνα για να βρεθεί ο δολοφονος του άτυχου 27χρόνου

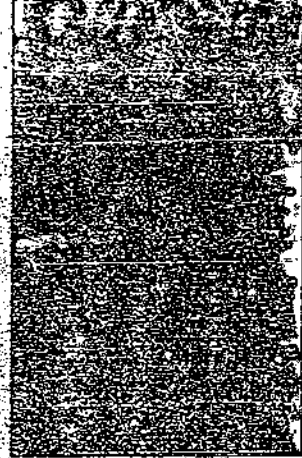
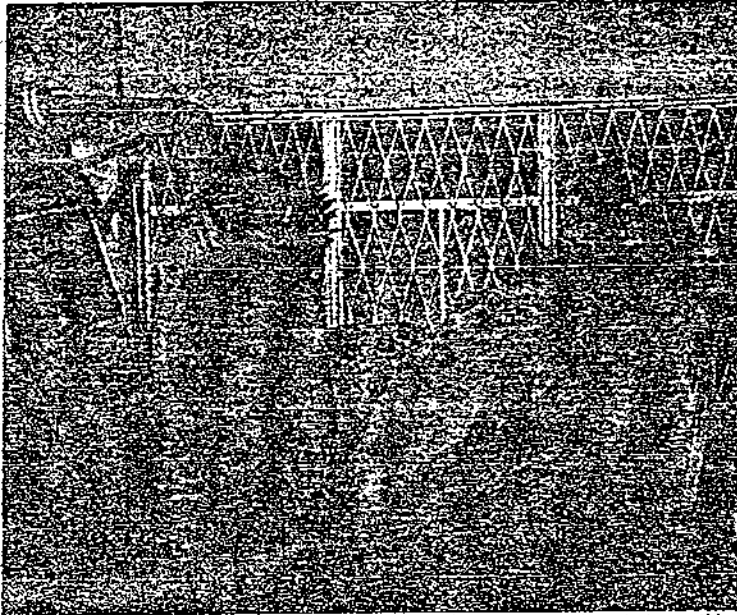
ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ την αποκάλυψη των δολοφόνων του 27χρονου κρατούμενου Δημήτρη Καραμούτη, ο οποίος βρήκε τραγικό θάνατο από τους συγκρατούμενούς του (τον τρύτησαν με αιχμηρό αντικείμενο 23 φορές στην καρδιά και στους πνεύμονες, τον κρέμασαν και τον έκαιγαν...) ξεκίνησαν από χθες εισαγγελίς του Πειραιά.

Ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών κ. Αλέξανδρος Μιτσάς διέταξε κατεπείγουσα προκαταρκτική εξέταση για την αποκάλυψη των δραστών του συγγερού εγκλήματος, η οποία ανατέθηκε στον εισαγγελέα Πρωτοδικών κ. Αντώνη Λιάγα.

Ένας δεύτερος εισαγγελέας, ο κ. Αντώνης Μύτης, έχει αναλάβει την προκαταρκτική εξέταση για τα αίτια που οδήγησαν στην εξέγερση των κρατούμενων στις δικαστικές φυλακές Κορυδαλλού, ενώ θα διερευνηθεί αν ο κρόεδρος της Ομοσπονδίας Σοφρονοστικών Υπαλλήλων Αντώνης Αραβάνης ως παραβίασε τους όρους της δουλειάς, σύμφωνα με τους οποίους απαγορεύεται η είσοδος του στις φυλακές. Οι δύο εισαγγελικοί λειτουργοί θα εγκατασταθούν από σήμερα στο Ιστ' Αστυνομικό Τμήμα για να επιβλέπουν τις έρευνες.

Χθες το πρωί μετέβησαν στις Φυλακές Κορυδαλλού ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών κ. Αλέξανδρος Μιτσάς και ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πρωτοδικών κ. Ιωάννης Λαμπρόπουλος, ενώ μαζί τους ήταν και ένας κινηματογραφιστής της Αστυνομίας, ο οποίος κινηματογράφησε τις καταστροφές από την καλιήμερη εξέγερση.

Ένα άλλο σημείο που θα απασχολήσει την εισαγγελική έρευνα είναι η παραμονή του ισόβιου Βασίλη Δανιηλίου, αλλά και άλλων ισόβιων, οι οποίοι σύμφωνα με τον νόμο θα έπρεπε να κρατούνται σε άλλες φυλακές της χώρας και όχι στον Κορυδαλλό, που είναι «τυπικά τουλάχιστον» φυλακή για υποδικούς.

Πέντε μισ τσεκούρι αξιωματικοί στον Κορυδαλλό είχε βύματα και τραυματισμούς καθώς πορεύονταν με τα οχήματα τους για να μεταφέρουν τον κρατούμενο Δημήτρη Καραμούτη, ο οποίος δολοφονήθηκε από άλλους κρατούμενους.

Τον βασάνισαν πριν τον κάψουν

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:
Στέφανος Δινιτέλλος

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 1994. Ο Δημήτρης Καραμούτης περνάει ένα από τα πιο ανήλιαχα καλοκαίρια της ζωής του. Έχει μόλις βγει από την φυλακή και, μαζί με μερικούς φίλους του, περνάει μερικές μέρες ξεγνοιασιάς κοντά στη θάλασσα, λίγο έξω από την Κορίνθο. Κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί το παιχνίδι που σύντομα θα του έπαιξε η μοίρα...

Ήταν οι μέρες που προσπαθούσε να ξεφύγει από τα ναρκατικά τα οποία από καιρό τον ταλαιπωρούσαν. Φοι-

νόταν ότι θα το καταφέρει. «Ήταν πολύ ήσυχο και καλό παιδί. Να φανταστείτε ότι όποτε δημιουργούνταν καβγάδες, ήταν ο πρώτος που επέδραμε τον συμβιβασμό και τη λύση», θυμάται ο κ. Στέλιος Μπουρμαχάκης, κρόεδρος του συλλόγου συμπαραστάσης κρατούμενων «Ο Ονήσιμος», όπου ο Δημήτριος είχε φιλοξενηθεί για ένα μήνα περί το καλοκαίρι.

Δούλεψε ως ηλεκτρολόγος αυτοκινήτων. Όλοι είχαν να λένε για το πόσο καλοσπνάτος ήταν. Και όμως... Λίγους μήνες μετά - θύμα κακοσχεδίου και κατω από τους σπινθήκες - διαπιστώνεται ότι είναι ο τέταρτος νεκρός στη διάρκεια της εξέγερσης στις φυλακές του Κορυδαλλού. Η αυτοδολοφονική έκθεση είναι ανατριχιαστική: 23 τρυπηματα στην καρδιά και

στοιχούς πνεύμονες, μάλλον με χυδαία βελόνα, σπασίμο της κάτω γνάθου, εγκαταστάθηκαν ότι τον κρέμασαν και τον έκαιγαν.

Είχε δει για καταφύγιο τη γυμναστική. Σχεδόν κάθε μέρα δεν καθόριζε να κάνει μερικά βάρη για να διατηρείται σε καλή κατάσταση. «Είχε αυτό και ήταν τόσο γεροδεμένος, από την πολλή γυμναστική που έκανε», λέει ο κ. Μπουρμαχάκης.

Στις 24 Οκτωβρίου 1995, στις 27 χρόνια του, ξεκινάει στις φυλακές Κορυδαλλού για να εκτίσει καινή 18 μηνών που του είχε επιβληθεί για κλοπές.

Δεν έμελλε να ξαναβγει ποτέ από εκεί. Και έμεινε το κλίμα της μόνιας να «φαστάνει» πράγματα που τους ποτέ δεν πάραυν ακάντηση...

300 κρατούμενους

κατάσταση ηρωμίας, ενώ είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι όλοι οι κρατούμενοι που είχαν πάρει άδεια εξόδου πριν από την εξέγερση επιστρέφουν κανονικά στις θέσεις τους. Όπως γνωστοποίησε το υπουργείο Δικαιοσύνης, έχουν ήδη μεταταχθεί σε άλλα σωφρονοστικά καταστήματα και οι 184 κρατούμενοι ανήλικου του ΣΚΑ Κορυδαλλού, προκειμένου να γίνουν οι εργασίες καθαρισμού και αποκατάστασης των ζημιών. Από τους μεταταχθέντες θα επανέλθουν στον Κορυδαλλό όσοι ζήτησαν να βοηθηθούν σε θέματα στις εργασίες αυτές.

Αρκετοί κρατούμενοι, εξάλλου, συμμετέχουν εθελοντικά και στις εργασίες αποκατάστασης των ζημιών

στον χώρο των ανδρικών φυλακών, οι οποίες συνεχίζονται με εντατικό ρυθμό. Όπως είναι γνωστό, οι τέσσερις πτέρυγες των κρατούμενων δεν έχουν υποστεί ουσιαστικές φθορές, αλλά μεγάλες είναι οι καταστροφές στους κοινόχρηστους χώρους (μαγειρεία, καντίνες, κληντήρια κ.ά.), καθώς και στο σφίφυλακείο.

Σε ό,τι αφορά τους ασθενείς και τραυματίες (από την υπερβολική κατανάλωση βαρελινορικών και τις σπινθηλικές), το υπουργείο Δικαιοσύνης γνωστοποίησε ότι έως χθες από τους 81 κρατούμενους που διακομίστηκαν σε νοσοκομεία είχαν επανέλθει στη θέση τους 56, ενώ η κατάσταση της υγείας των υπολοίπων παρουσιάζει βελτίωση.

ΟΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ

Στο Σωφρονοστικό Κατάστημα Ανηλικών Κασσαπέτειας Βόλου μεταφέρθηκαν το βράδυ του Σαββάτου 10 ανήλικου κρατούμενοι από τον Κορυδαλλό, ενώ ήδη από τα ξεμερωμάτα της Παρασκευής είχαν μεταταχθεί εκεί άλλοι 30 ανήλικου.

Στις φυλακές της Κέρκυρας 7 κρατούμενοι εξακολούθησαν να παραμένουν στους διαδρόμους αρνημένοι να μπουν στα κελιά τους. Υπενθυμίζεται ότι την Πέμπτη το μεσημέρι 30 κρατούμενοι είχαν αρνηθεί να παρουν μέρος στο σινσάιπο και έμειναν στο προσώλιο της φυλακής ως τα απογεύματα, οπότε έδωσαν ψήφισμα με τα αιτήματά τους στον διευθυντή των φυλακών.

Ποιος αποζημιώνει τους γονείς;

Ο ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ που βρήκε μέσα στις φυλακές ο κρατούμενος Δημήτριος Καραμούτης φέρνει στην επιφάνεια ένα σημαντικό ερώτημα. Ποιος θα αποζημιώσει τους γονείς του, δικαιούνται σε τέτοιες περιπτώσεις οι γονείς αποζημίωση από το Δημόσιο;

Όπως εξηγούν δικαστικοί κύκλοι, σύμφωνα με το άρθρο 115 του εισαγωγικού νόμου του Αστικού Κώδικα, το Δημόσιο υποχρεούται γενικά σε αποζημιώσεις για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων, όταν σημειώνονται κατά την άσκηση της εξουσίας η οποία τους έχει ανατεθεί. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, σύμφωνα πάντα με τους δικαστικούς, όλα θα εξαρτηθούν από το πόσο της προκαταρκτικής εξέτασης για τα αίτια που οδήγησαν στην εξέγερση.

Οι γονείς θα έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν αποζημίωση για ψυχική οδύνη αν αποδειχθεί ότι οι σωφρονοστικοί υπάλληλοι δεν εξέτασαν οσοσά τα καθήκοντά τους και δεν φρόντισαν για την ασφαλή λειτουργία της φυλακής με αποτέλεσμα να γίνει η εξέγερση.

6

Όλοι ήξεραν

Κανείς από τους αρμοδίους δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν γνώριζε τι συμβαίνει στον Κορυδαλλό. Εισαγγελλείς και δικαστές «φάνοσαν» ότι το ασφαρονιστικό μας σύστημα έχει

χρεοκοπήσει και με τις έρευνές τους προσπάθησαν να ευαισθητοποιήσουν την εκάστοτε ηγεσία του υπουργείου Δικαιοσύνης μετά τον Γ. Κουβελάκη. Γιατίνα προσπάθεια συνεχίζουν να καταβάλλουν ο προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών Πειραιά Αλ. Μεταξάς, η εισαγγελέας Αικατερίνη Στουραϊτού και η ανακρίτρια Ιωάννα Κλάτσα. Με αλληλεπλήρη κορίσματα τους ενημέρωναν το υπουργείο Δικαιοσύνης ζητώντας επίμονα βοήθεια στο έργο τους, αλλά οι υποσχέσεις, όπως κόνια, κλάψαν τα πραγματικά έργα. Οι προθέσεις γίνονταν εθίμας, ανακοινώσεις, αντικείμενο συνεντεύξεων πίστον, αλλά δεν ακολουθούσαν πράξεις.

Φλας μπακ στα δημοσιεύματα της «Κ.Ε.» για την κόλαση του Κορυδαλλού

Ένα φλας μπακ στα δημοσιεύματα της «Κ.Ε.» συλλαμβάνει τον άγριο κόσμο των φυλακών. Τον ζήτησε, στην κοινή γνώμη που μέσα από την κόλαση του Κορυδαλλού.

28-12-1994: Ο επικρατέστερος του Κορυδαλλού. Πόσο κοστίζει μια θέση εργασίας ή μια κλήση με ασφάλεια. Από 200 έως 500.000 δρχ. Πόσο σπαταλά ένα φορμάκι αξιωματικού. Πουλήθηκε στον κρατούμενο Στ. Ροδοκόλο (κράτη) πρόεδρος της ΟΜΕΑΒΑ) 300.000 δρχ.

16-2-1995: Οι κασέτες με τις τηλεφωνικές συνομιλίες του Αντ. Αραβανανού που βρέθηκαν στο αρχείο του Φιλάκη στον Κορυδαλλό, αποκάλυψαν την παραδοχή του. Και π δεν κανόνισε. Από απόδοξες κρατούμενων μεταγωγές, μεταθέσεις ασφαρονιστικών υπαλλήλων μέχρι και άλλες ανώτατων στελεχών του υπουργείου Δικαιοσύνης.

5-3-1995: Ο σύμβουλος του υπουργού Δικαιοσύνης Αν. Πεكونή, Ευάγγ. Δροσνός, οι έδρες του για το Ίδρυμα Αγωγής Ανήλικων περιγράφει την πρόκληση εγκατάλειψη της πολιτείας.

5-3-1995: Κρατική αγωνία 108 κρατούμενων της β' κλίμακας των φυλακών της Πύρας προς τον υπουργό Δικαιοσύνης Αν. Πεكونή. Τον καλούν να συνεχίσει τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια του προκάτου του, Γ. Κουβελάκη, για μια ανθρώπινη δικαιοσύνη.

2-4-1995: Εβδομήντα επιστάτες των ΕΑΤΑ από εμπόσματα σε συγγενείς κρατούμενων, που είναι θέματα της χρήσης ναρκωτικών μέσα στα κελιά, βολώνονται στα χέρια των ανακριτικών αρχών του Πειραιά.

21-5-1995: Τρία υπονόμισμα υπαλλήλων στο Στρατονομικό Κατάστημα Ανηλίκων Κορυδαλλού προς τον υπουργό Δικαιοσύνης Αν. Πεكونή συλλαμβάνουν τον εργατικό κόσμο της διαβίωσης, των ανθρώπων παραβατών του νόμου.

4-6-1995: Ο Ν. Παπαδόπουλος, πατέρας που έγρασε το παιδί του από χρήση ναρκωτικών στις φυλακές, καταγγέλλει τους δικαστικές αρχές το κώλυμα διάθεσης ναρκωτικών στον Κορυδαλλό. Κατονόμαζε τον Αντ. Αραβανανό ως τον κωλύοντα του παιδιού του και αποδίδει εθίμας και σε άλλους κρατούμενους.

15-10-1995: Δύο θάνατοι κρατούμενων στον Κορυδαλλό, που βεβαιώθηκαν κείθων από ασφαρονιστική δόση ναρκωτικών, κυρίως πρόκληση την τελευταία διετία, αποκάλυπτε εισαγγελλοί έρευνα του Πειραιά.

Τόν ΠΑΝΝΑΣ ΠΑΠΑΔΑΚΟΥ
ΒΑΝΑΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ

Πώς φέρεται ένας εθός Πώς φέρεται να μετράμε κορμιά κρατούμενων στην γαλή του Κορυδαλλού. Άλλο φέρεται να έχουν τι συμβαίνει

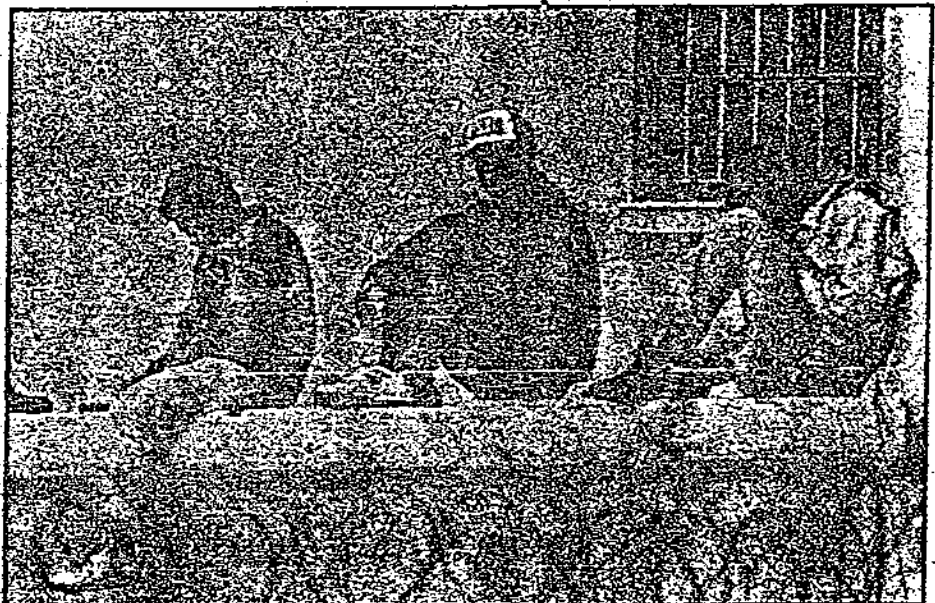
μέσα στο κολαστήριο του Κορυδαλλού.

Οι πολιτικοί, που καθήσαν στην παρέκκλιση του αρμόδιου υπουργείου Δικαιοσύνης, με φατενές εφέρετες τους Αθ. Κωνσταντοπούλου και Γ. Κουβελάκη στήθηκαν το κύμα θύρας

που ανακτελούνται όλο και πιο έντονα στη μεγαλύτερη φυλακή της χώρας.

Και καθώς ανακονώνονταν ανεφάρμοστα σχέδια για το σχίσμα των φυλακών κάθε βράδυ στο κελιά μορούσαν το σούσιτο του θανάτου.

Η ΠΡΕΖΑ ΤΗΣ

Καθε βράδυ από τις 9 έως τις 9.30 την ώρα που κλειθύνουν οι θάλασσες του Κορυδαλλού ακούγονται περίεργα ήχηματα στα παραθύρα των κελιών. Κατ'ανά τα ξαπνίζονται από το θόρυβο. Ούτε οι κρατούμενοι ούτε οι φυλακές της νύχτας ούτε οι ασφαρονιστές. Γιατί είναι έρευν.

Είναι η ώρα που αδρατα χέρια ρίχνουν την κρέμα μέσα στα κελιά. Μετά αρχίζει η κόλαση και ο παραδεδωσμένος μαζι για τους 500 εξασφαμένους του Κορυδαλλού. Την επομένη καλούνται να κληροδοούν με κάθε τρόπο οι άδικο ή οι συγγενείς τους.

Δυστυχώς, η εξέγερση στον Κορυδαλλό τους στέρησε τη δόση τους. Και αυτό σκόριζε ανθρώπινες ζωές και σοβαρούς τραυματισμούς. Βγήσαν μαχητικά για να εξασφαλιστεί η δόση έτσι και με τη μορφή χαπιών.

Μια τεράστια διακοσμήσια στο Πρωτοδικείο του Πειραιά καταγράφει αυτό το αλλοθέρμο με τα ναρκωτικά στον Κορυδαλλό. Τη χειρωνακία ανακρίτρια Ιωάννα Κλάτσα που εδώ και ένα περίοδο χρόνο επιχειρεί να την κλείσει για να προσδιοριστεί η δόση και να παρακαταφερθούν οι 19 κληροδοούμενοι (ανάμεσα τους ασφαρονιστικοί υπαλλήλοι, κρηνη κρατούμενοι και

ΕΝΑΡΧΗ	ΑΙΤΗΜΑΤΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ
Τετάρτη 17 Οκτωβρίου 1990	Μείωση των ποινών, απόλυση με όρους μετά τα 2/3 των ποινών τους, ετήσια ποινή μέχρι τα 3 χρόνια. Αμεση αποφυλάκιση τοξικομανών και εισαγωγή τους σε θεραπευτήρια.	25 ημέρες
Τρίτη 1 Οκτωβρίου 1991	Μείωση της κόβρας κλάσεως στα 16 χρόνια, αποφυλάκιση στα 2/3 της ποινής τους.	7 ώρες
Πέμπτη 18 Δεκεμβρίου 1992	Να φύγουν οι Αλβανοί από τις φυλακές.	3 ώρες
Τετάρτη 13 Ιανουαρίου 1993	Να μην μεταφερθούν οι φυλακές στην Κασοβάτσα Βόλου, καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.	4 ώρες
Παρασκευή 6 Ιανουαρίου 1994	Ν' απομακρυνθούν 80 αλλοδαποί (Αλβανοί-Ρουμάνοι).	4 ώρες
Σάββατο 29 Απριλίου 1995	Διαχωρισμό τοξικομανών-ποινικών, χορήγηση μεθαδόνης στους άρρωστους τοξικομανείς.	16 ώρες
Τρίτη 14 Νοεμβρίου 1995	Αποσυμφόρηση, διαχωρισμό τοξικομανών και ποινικών κρατούμενων, καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, εφαρμογή ευρωπαϊκών διατάξεων.	

συγγενείς τους) στο ακροατήριο, ώστε να αποδοθούν καλύτερες συνθήκες και να προσανατολισθούν τα πολυσύληθμένα καλύματα. Με τα «κάλυπα» των προσοχητών - αν και είναι νόμιμη η διαδικασία - οι κατηγορούμενοι μελακόχρω στην κρατονομική της υπόθεσης του ακροατηρίου. Γιατί η ακροαματική θα αναθεωρεί ανακρισιακές λεπτομέρειες από το μεγαλύτερο ναρκωτικιστή μέσο στη μεγαλύτερη φυλακή της χώρας. Η δόση, που είναι όσο μπορεί να χωρέσει ένα πατάκι σάλι «μπας» κοστολογείται 40.000 δραχμές. Οι τοξικομανείς είναι 500 και καθημερινά γίνεται τίλος καλύσαν 15 εκατομμυρίων δραχμών, δηλαδή 450 εκατομμύρια το μήνα. Μεταξύ των κατηγορουμένων, είναι και ο κρηνη παν-

σχυρος αρχιφυλακας Αλ. Φοτέλης, ο κρηνη διευθυντής του Κορυδαλλού Πολιάς, ο ασφαρονιστικός υπάλληλος Φωκιάτης, οι μεγαλύτεροι ναρκατομάν Χουσιάνογλου και Ζεκερίδης (απέδρασαν, σκετλήθηκαν και παρείρε η έδραση τους από την Τουρκία), η αρροβονισιακά του κρατούμενου Κ.Χ. Άννη Μοσχούτα (έμεινε ένα χρόνο προφυλακισμένη στον Κορυδαλλό διότι με εισαγγελία των ΕΑΤΑ κλήθηκε τη δόση του αρροβονισιακού της).

Κάτω, που είναι σε θέση να γνωρίζουν την υπόθεση, λένε ότι περιμένουν να κατάθεση Ζεκερίδη, όταν έρθει στην Ελλάδα. Η έδραση του καθυστερεί, λόγω της ασταθούς πολιτικής κατάστασης στην Τουρκία, όπου επικρατεί το αίτημα έδρασης. Στον Κορυδαλλό, όμως, πριν από δύο και ημέρες πέρα βγή βρομάει ότι ο Ζεκερίδης θα δραστηριοποιήσει ημιαίθια τάξια και άλλους και εκεί. Η άρραξη, πότως του μεγαλύτερου της κοκαίνης και η κατάθεση του στις δικαστικές αρχές θα σηματοδοτήσει και νέα ανάκριση, διότι η ιστορία έχει δείξει ότι πολλοί ήταν κοληροί του όσο υπό προνομιακές συνθήκες εκπετίτο εκείνος στον Κορυδαλλό. Μην ξεχνάμε ότι ο υπόδικος, κρηνη αρχιφυλακας, Αντώνης Αραβανανός, έχει παρακαταφέρει να παραβίαση καθήκοντος σε σχέση με προνομιακή μεταχείριση του Ζεκερίδη. Εδώ, οι κοληροποιημένες κοσέτες, που βρέθηκαν στο αρχείο του άλλου ισχυρού του Κορυδαλλού, προφυλακισμένου από

Τι γίνεται πίσω από τους ψηλούς μαντρότοιχους των ελληνικών φυλακών

Αποκαλυπτικές δηλώσεις από εισαγγελείς, σωφρονιστικούς υπαλλήλους και έναν πρώην διευθυντή του Κορυδαλλού

«Όσοι θέλουν μένουν μέσα!»

Ρεπορτάζ
ΓΙΩΑΝΝΑ ΜΑΝΔΡΟΥ

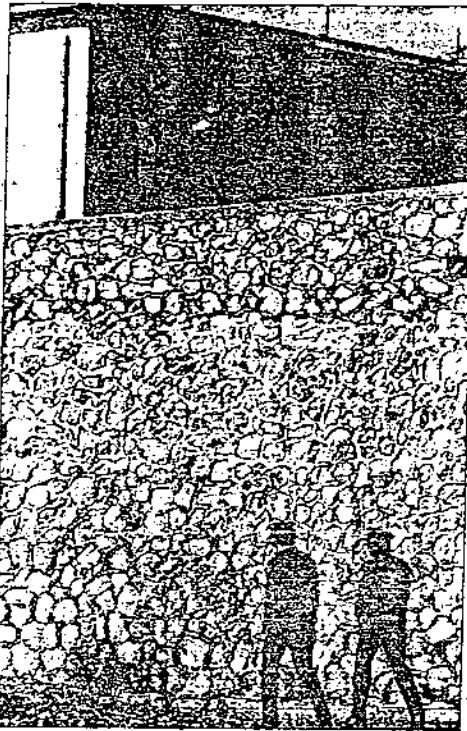
ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ απόδραση από τις φυλακές δεν αφήνεται απαλλύτως πίσω για τους παρακούντες την Ιερουσαλήμ του Κορυδαλλού. Πίσω από τους ψηλούς μαντρότοιχους του μεγαλύτερου σωφρονιστικού καταστήματος της χώρας συντελείται ένα όραμα παρανομιών που αφήνει άφωνους εισαγγελείς, αρμόδιους παράγοντες και προκλητά πλέον αστυνομία ακόμη και στους σωφρονιστικούς υπαλλήλους!

Η κατάσταση στον Κορυδαλλό έχει ερπύσει από κάθε έλεγχο, το οργανωμένο έγκλημα και οι «νομοί» της νύχτας είναι εκείνα που διοικούν πλέον τη φυλακή, ενώ όλοι οι αρμόδιοι, με δηλώσεις τους προς «Το Βήμα» ομολογούν: «Ετη φυλακή, δυστυχώς, μένουν μόνον όσοι δεν έχουν πού αλλού να πάνε! Αυτό το ρεπορτάζ δεν είναι παρά μόνο μια μικρή γεύση για να όσο περιγράφονται οι δεκάδες αιτιατικές αναφορές που έχουν φθάσει κατά καθόλου στους αρμόδιους παράγοντες της πολιτείας, αλλά και στους εισαγγελείς που ερευνούν τα όργανα του Κορυδαλλού.

Αποκαλυπτική είναι η αναφορά ανώτερου δικαστικού λειτουργού προς το υπουργείο, στην οποία καταγράφεται καταγεγραμμένα κρατούμενοι, από τον οποίο ζητήθηκαν 21 εκατ. δραχμές για να «βοηθηθεί να αποδράσει!». Σε άλλη αναφορά του πρώην αρχιφύλακα του Κορυδαλλού Αντ. Αραβαντινό προς το υπουργείο περιγράφεται επάνω καταγεγραμμένα ισοβίτη, που πλήρωσε αδρά για να μην μεταχθεί από τον Κορυδαλλό σε άλλες φυλακές.

Σε αναφορά, που απεικονίζει προφητικά, ο σημερινός προϊστάμενος της Εισαγγελίας Εφετών Πειραιά κ. Αλ. Μεταξάς, τεταμένη τους αρχές του έτους, κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για τη διάλυση της φυλακής και με έμφρονη επισήμανση: «Οι αρμόδιοι υπερασπιστές παράγοντες αναθεωρήσει κλειθούν, τα μέσα στα παλαιά γεγονότα του αρχαίου παρανομιών, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στη φυλακή αυτή!»

Η εισαγγελική έρευνα, άλλωστε, που άρχισε και συνεχίζεται στις φυλακές έχει αναδείξει «σημεία και τέρατα», καταδεικνύοντας πλέον ότι ο Κορυδαλλός δεν είναι μια ένο «εγκληματική εγκληματικότητα», αλλά ένας εγκληματικός «κόσμος». Έμφρονα με πληροφορίες του «Βήματος», κατά την έρευνα των εισαγγελέων, αποκαλύφθηκαν όχι μόνο περιστασιακά αποδράσεις επί σφοδρή αλλά και περιστασιακά «φωλιές» στη φυλακή, οι οποίες με άποπτες δραστηριότητες που δεν ήταν κρατημένοι με άλλα λόγια, όσο εύκολα ο φελλοσώπι μισού να βγει από τη φυλακή, αλλά τόσο εύκολα τρίτος περνούσε να καθάρει, της για να κινούνται «δουλεύει» τους!

Κρατούμενοι καταγγέλλουν ότι πληρώνουν για να μη μεταχθούν! Στα χέρια των «νομών» της νύχτας και του οργανωμένου εγκλήματος ο Κορυδαλλός, λένε οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι, ενώ η εισαγγελική αρχή σπκώνει τα χέρια: η καιρίασση έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο

Η μάντρα του Κορυδαλλού ήταν πάντα το επικαιρότερο έμπόδιο για όσους κρατούμενους θέλησαν να την υπερπηδήσουν

Οι δικαστικοί λειτουργοί, που προσανατολίστην να ερευνήσουν τα όργανα του Κορυδαλλού, δηλώνουν: «Δυστυχώς μόνο από τη στιγμή αποκαλύπτουμε τις παρανομίες. Ο νόμος της σκοπής δεν επιτρέπει σε κανέναν να μιλήσει! Το έργο τους, άλλωστε, όπως πηλάζει και στην αναφορά Μεταξά, «συναντά σοβαρότατες δυσκολίες και οι ίδιοι δέχονται σπινάλις από εκείνους που έχουν λάβει συμφέρον να διατηρηθεί το

φρούρεται υποτιμητικός. Μόνο έβ με επί α-στυνομικοί έχουν την ευθύνη για την εξεταστική φρούρηση, ενώ η ταρεία της φυλακής δεν έχει καμία σκοπιά!

Από την άλλη πλευρά, κοινός είναι ο τόπος και η αντίθεση των κρατούμενων σήμερα στον Κορυδαλλό έχει αλλάξει ριζικά. Στα κελιά «σολοειστών» πλέον επικινδύνος εγκληματίες, αλλοδαποί που έχουν διαπράξει σθερά εγκλήματα και καικοισοί που δεν έχουν τίποτε να χάσουν - αντίθετα, έχουν να κερδίσουν πολλά - αν αποπειραθούν να αποδράσουν. «Τι να συγκαταστήσει», λέει ο κ. Μαργαλιώσης, «έναν τ σάβιτη; Ο υπάλληλος που κρατάει στο χέρι ένο κλειδί ή μήλο, η ποινική κίεση που είναι για την αποδράση το πολύ ένας χρόνος φυλάκιση».

Κανείς δεν εξεπλήγη από τις πρόσφατες αλλά και τις παλαιότερες αποδράσεις

Φυλακή ή τμήμα μεταγωγών;

ΑΚΟΜΗ και ο πιο εκσυγχρονιστής εγκληματολόγος δεν θα μπορούσε να προταγγίσει το μοντέλο μιας φυλακής τόσο ανοικτής όσο είναι σήμερα ο Κορυδαλλός! Κοινή διαπίστωση ότι τα μέτρα για την παρεμπόδιση αποδράσεως των κρατούμενων δεν είναι απλά ελληνικά, αλλά ουσιαστικά ανύπαρκτη. Ο Εισαγγελέας Εφετών κ. Αλ. Μεταξάς που ξεκίνησε, με μεγάλες έρευνες για την αποκάλυψη των παρανομιών που συντελούνται εντός των τειχών, δηλώνει προς «Το Βήμα» χωρίς επιφύλαξη: «Όποιος θέλει να φύγει, φεύγει!». Και ο πρώην διευθυντής του Κορυδαλλού κ. Νικ. Παπαδοπούλας υπογραμμίζει: «Επιτυχώς που υπάρχουν κρατούμενοι που δεν έχουν πού αλλού να πάνε!»

Ο όρος «τμήμα» φυλακής δεν αποδίδει για τον Κορυδαλλό την πραγματικότητα. Ο γενικός γραμματέας της Δημοκρατίας Λεωτροσίου Υπαλλήλων κ. Μαργαλιώσης δέχεται πως η φυλακή «είναι ξεφραγμένο αμύδαλι και αποσπύγει να χρησιμοποιήσει και τον όρο «φυλακή». «Καλύτερα», τονίζει, «να λέγεται κατάλληλα ή έτοιμο τμήμα μεταγωγών!»

Όλοι, εισαγγελέες, σωφρονιστικοί υπάλληλοι και αρμόδιοι από το υπουργείο Δικαιοσύνης δηλώνουν πως η πρόσφατη αποδράση «δεν εξήγησε κανέναν». Και τούτο διότι οι πάντες αναγνωρίζουν πως ο υπερπληθυσμός κρατούμενων στον Κορυδαλλό - υπέρχονταν ελάχιστα 1.550 φυλακισμένοι - είναι αδύνατον να ελεγχθεί από 80 μόνο σωφρονιστικούς υπαλλήλους, ακόμη και στην περίπτωση που όλοι αυτοί θα έκαναν καλά τη δουλειά τους. Η ανακαταμένη φυλακή εξάλλου είναι τεράστια ως χώρα και

Ενδεικτικό της απόλυτης αδυναμίας φρούρησης των φυλακών είναι το γεγονός πως στην τελευταία περίοδο απ' όπου απήρτησαν πρόσφατα οι κρατούμενοι - (καιφιδιάσονται) τον μοναδικό αστυνομικό της σκοπιάς - υπήρχον μόνο δύο φυλακές! Για την τελευταία αποδράση των έβ που χαρακτηρίστηκε εντυπωσιακή για τον τρόπο που χρησιμοποιήσαν οι κρατούμενοι (συνδέσαν κρεβάτια, τα έβανω σκάλα και μ' αυτά ανέβησαν σε μονότοπο ύψους 3 μέτρων) αναγγέλλονται οι έρευνες Πόντιος, σύμφωνα με πληροφορίες, εμπρηστικά διαπυροβολούνται για τους λόγους που ο αστυνομικός δεν ανέδρασε εγκαίρα. Ο ίδιος ισχυρίζεται πως μισόκαρε ο αναγγελλός αλλά και το αυτόματο όπλο του. «Αν χάριτα του μεγάλου μηλοκαρλίματος», όπως την χαρακτηρίζει και ο Αντ. Αραβαντινό.

πέλασ απορίας που εννοεί τα εγκληματικά τους σχέδια».

Ενδεικτικό, για τις υπέγερτες διαδρομές παρανομιών μέσα στον Κορυδαλλό, σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες, αποκαλύπτουμε ότι, κατά τη δικαστική έρευνα βρέθηκαν μέσα στη φυλακή 25 όπλα(!). Ποιοι είχαν λόγους και γιατί είχαν μεταφερθεί τη φυλακή σε ολοσχερώς ουδείς προς το παρόν γνωρίζει! Αποδείχθηκε ότι φυλακισμένοι μετά την αποδράση των 81 κρατούμενων το 1991 όλα τα χρήματα που είχαν οι δραπέτες καταθέσει στην αρμόδια υπηρεσία φύλαξης, μόλις πήγαν στο ποδύ τους στον Κορυδαλλό. Και ακόμη! Κομμένες πάσης φύσεως που έπαισαν τους εισαγγελέες πως «στον Κορυδαλλό δεν ισχύει κανένας νόμος, ούτε απτός του δεσποφιλίας!»

Καταγγέλλεται κρατούμενος ότι του ζητήθηκαν 21 εκατ. δραχμές για να βοηθηθεί να αποδράσει. Περιλαμβάνεται σε αναφορά που υπογράφεται από τον εφετά κ. Δημ. Κυριόπουλο, ο οποίος επικρίνει τις φυλακές του Κορυδαλλού και μάλιστα με κρατούμενους τόσο από τις ανδρικές και τις γυναικείες φυλακές όσο και από το σωφρονιστικό κατάστημα ανηλικών. Μάλιστα, στην αναφορά τονίζεται πως οι καταγγελλόμενοι δεν ήταν αδράστες αλλά συγκεκριμένα! «Οι κρατούμενοι», καταγγέλλει ο κ. Κυριόπουλος, «έκαναν γενναίες επιστημονικές για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Έγιναν όραμα και από μέρος τους συγκεκριμένες καταγγέλλει, ορισμένες και επώνυμες, για εκφράσεις κρατούμενων από φέλλεσσ του σωφρονιστικού καταστήματος, να χρηματισμούς φυλακών, να σπινάλιες αποδράσεις (21 εκατ. δραχμές αντίστοιχα) για ταωστήση σε επλημμένες θέσεις κρατούμενων...».

Αλλά και ο πρώην αρχιφύλακος του Κορυδαλλού Αντ. Αραβαντινό που γνωρίζει καλύτερα παντός άλλου την κατάσταση στη φυλακή σε αναφορά του προς το υπουργείο Δικαιοσύνης πριν από ένο χρόνο αναφέρει περιστασιακό που εντυπωσίασε για τη δράση παρανομιών σε βάρος κρατούμενων: «Σήμερα επαχρησμάς», λέει ο Αραβαντινό, «να μεταγόμενοι τον κρατούμενο έκτα Μοχάμντ καταδικασμένο σε ισόβια για ναρκωτικά, αλλά αυτός αυτοπροσπαθήθηκε στο χέρι προσφατόζόμενος νεκρικές κρίσεις. Οι αστυνομικοί του τμήματος Μεταγωγών δεν τους έβανω, παρ' ότι υπήρχε εισαγγελική παραγγελία και εντολή του υπουργείου Δικαιοσύνης. Τελικά, όταν μπήκε στην κελόβα, η γυναίκα του που είχε ενημερωθεί (θνήσκον παύ) για τη μεταγωγή και ήθεε στον Κορυδαλλό φωνάζοντας ότι έβχον πληρώσει πολλά λεφτά για να βγεις ο άντρας της στη φυλακή και ότι τους κορυδαλλούς!»

Η τέλεια απόδραση στα Βούρλα

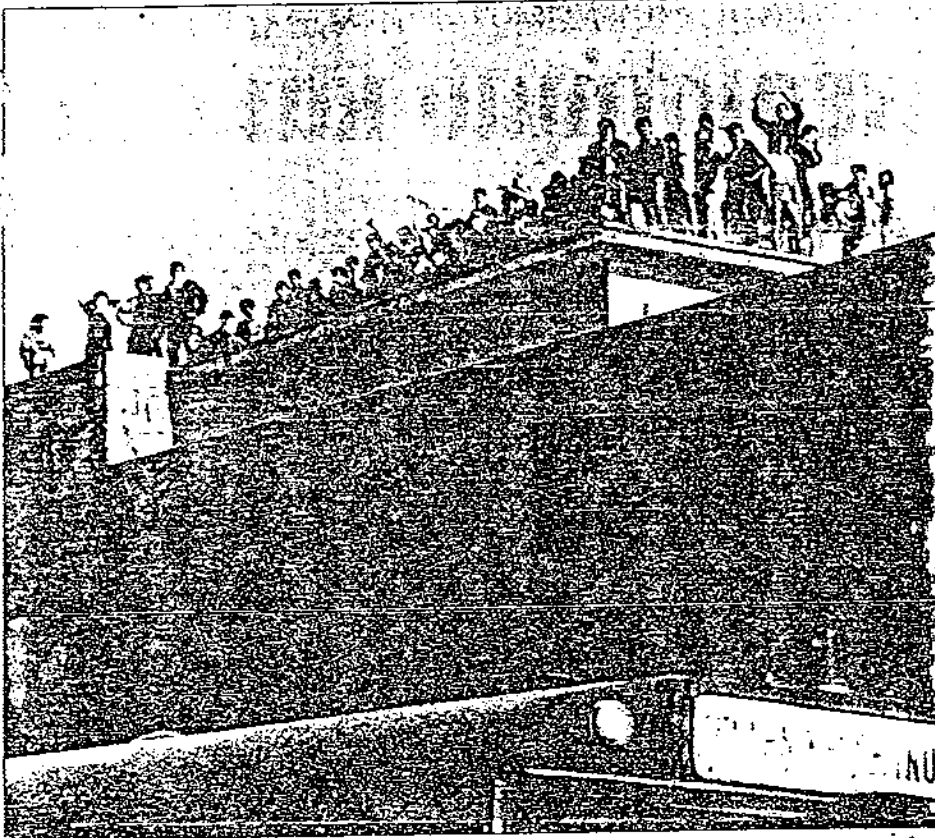
ΕΤΟΣ 1955. Εξέ χρόνια με τα τον εμφύλιο, οι κομμουνιστές βρισκόνται στην παρανομία. Στις φυλακές των Βούρλων, στον Πειραιά, πολιτικοί κρατούμενοι σχεδιάζουν αποδράσεις και αποφασίζουν ότι ο καλύτερος τρόπος για να τα καταφέρουν είναι να κατασκευάσουν μία υπόγειο σήραγγα. Προμηθεύονται τα μηχανήματα και ένα σφυρί και αρχίζουν αμέσως το σκάψιμο. Προκειμένου να εξοφάνωσιν τα μέσα που βγάλουν από τη σήραγγα χωρίς να γίνουν πρώτα να χυμία από τις πέτρες, στα οποία έχουν βάλει άλλα αντικείμενα, για να μην γίνουν αναληπτοί. Έτσι, μιλούν για «ζάχαρη (ζάχαρη) και παπίτες ή ρεβίθια (μεγάλες ή μικρές πέτρες)! Η «ζάχαρη» σημαίνει στον αγνόνο αποχετεύσης και εξοφάνεται με νερό, ενώ οι «παπίτες» και τα «ρεβίθια» μεταφέρονται σε γλάστρες και παρτίρια λουλουδιών, στον σκουμυδότοπο και σε ένα πλυτήριο. Υποστηλώνουν τη σήραγγα με έμβια που εξοφάνωσιν από παλιό κομμάτι. ενώ παράλληλα ηλεκτροφυλάκων τη σκάβα, ώστε να βλέπουν για να σκάβουν.

Υστερα από 4,5 μήνες σκάψιμο, βρίσκουν τον βόθρο που λούτρων ενός εργοστασίου που βρισκόνταν απέναντι, κοντά στο λιμένα του Πειραιά. Εκεί βρήκαν όσες πέτρες έχουν παπίτες, απελευθερώνοντας τη σήραγγα. Την Κυριακή 17 Ιουλίου του 1955, η μεγαλύτερη και πιο «οριστική» αποδράση κρατούμενων από φυλακές υψίστης ασφαλείας είναι γεγονός. 27 πολιτικοί κρατούμενοι δραπέτουν, μέσα μεσημέρι, μέσα από μία υπόγειο σήραγγα μήκους 17,5 μέτρων, από το κέντρο του Πειραιά!

Παίζοντας

ΑΓΥΡΑΙΟΣ του 1974. Ο 25χρονος Θεόδωρος Βενερός, ο φυσικός λήστης με το «αγγελικό πρόσωπο» και τις γλυκύλες καταστάσεις να αποδράσει από τις πλέον ασφάλιστες και ασφαλέστες φυλακές της χώρας, τις Δικαστικές Φυλακές Κορυδαλλού. Ο Βενερός, κορυφαίος παράνομος σε δραστηριότητα, γίνεται γνωστός από τις ληστείες του. Χαρακτηριστικό του: Κρύβει την αυτοκινητοκινητή του σε ένα μικροσκοπικό γλαβόλεξ! Στις 16 Νοεμβρίου του 1973, φορώντας μαύρα ρούχα, γυαλιά και καπέλο, και καλύπτοντας με ένα λευκό μαντίλι το πρόσωπό του, περνά τον είσοδο του υποκαταστήματος της Εθνικής Τράπεζας στο Παγκράτι και παίρνει από το χρηματοκιβώτιο 2.375.000 δραχμές, με την απώλεια μιας αυτόματης καρταίνης, χωρίς φυσικά όμως, την οποία έχει κρύψει σε ανόδοξο με γλαβόλεξ.

Επιλαμβάνεται στις 23 Ιανουαρίου του επόμενου χρόνου και οδηγείται στις φυλακές Κορυδαλλού. Ο «φύλακας λήστης», όπως τον αποκαλούν, δεν βόνα να κλείσει. Στις 24 Απριλίου του 1974 δραπέτευσε από τις φυλακές, με τρόπο πρωτότυπο και «αβλήτικο» Κώσ. Παίζοντας πο-

Από τους πολιτικούς κρατούμενους τις δεκαετίες του '50 στους σύγχρονους «Πετλούδες»

Οδηγός του καλού... δραπέτη

Οι πλέον πρωτότυπες αποδράσεις στην ιστορία των ελληνικών φυλακών

Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ απόδραση 44 κρατούμενων από τις φυλακές Κορυδαλλού μπορεί να ήταν θεαματική, αλλά δεν ήταν η μόνη σε πρωτότυπια, καθώς όσο παλαιές είναι οι φυλακές τόσο παλαιά είναι και τα «κόλπα» που χρησιμοποιούν οι δραπέτες! Εκπής που θυμίζουν

κινηματογραφική ταινία, ιστορίες που εντυπωσίασαν την κοινή γνώμη, σπράγες που θα ζήλευαν ακόμη και αρχαιότερες και τρικ που θα έγγελοσαν και τον πιο κινικό φρουρό περιλαμβάνονται στους τρόπους που έχουν χρησιμοποιήσει κατά καιρούς έγκληματις των φυλακών μας -

ακόμη και εκείνων που χαρακτηρίζει η πολιτική ως «πρωτότυπη ασφαλεία» - προκειμένου να ξενακέρουν, έστω και παρήγορα, για πολύ ή για λίγο, την πολιτικόβητη ελευθερία τους.

ΚΑΤΑΣΙΑ ΡΟΥΤΕΡΗ

Κρατούμενοι στην ταράτσα των φυλακών Κορυδαλλού. Από εκεί ως την ελεύθερία ο δρόμος συνήθως είναι ανοικτός

Η μέθοδος της γάτας στη Λάρισσα

ΑΘΑΠΤΙΚΟΣ τύπος δεν ήταν μόνον ο Ρωχάμης, όπως φαίνεται! Με θεαματικό τρόπο δραπέτησε τον Δεκέμβριο του 1990 και ο Δημήτρης Αγαπητός, ένας από τους «απαγωγείς» του «Μαρσέλινου», από τον ειδικό θάλαμο κρατούμενων του νοσοκομείου ΚΑΤ όπου νοσηλεύεται. Ο δράστης κόβει με λάμα σιδερόπλονο ένα από τα σιδερένια κάγκελα που έφραζαν το παράθυρο της τουαλέτας του θάλαμου, δένει δύο σεντόνια και μία κορδέλα και με αυτά γλιστρά από τον τρίτο όροφο στον ακάλυπτο χώρο, από όπου δραπέτευε ηδώνοντας έναν τούχο ύψους περίπου δύο μέτρων. Και να σκεφθεί κανείς ότι όλα αυτά τα έκανε εν-νός ήταν... «δραπέτης»!

Τη μέθοδο των... γάτων ακολουθήσαν αυτή τη φορά 40 κρατούμενοι των δικαστικών φυλακών νήσιου ασφαλείας της Λάρισσας προκειμένου να δραπέτισουν. Τον Αύγουστο του 1992, στις 9.30 το βράδυ, περίπου 40 κρατούμενοι βγαίνουν στη σκεπή των φυλακών και αρχίζουν να περπατούν στη σκεπή, κτηροσκοπώντας από ελεύθερα με κλειδωμένη την κεντρική πόλη. Κάποια στιγμή τους αναλαμβάνεται ένας σκοπέας και αμέσως σημαίνει συναγερμό. Οι κρατούμενοι, όμως, δεν πιάνονται. Φθάνοντας αόρατα από την κεντρική πόλη δένουν σε έναν σιδερόπλονο ένα απασχλητικό σχοινί που είχαν σπείρει από σεντόνια και κοβήματα και αρχίζουν να κρεμούνται ακριβώς μπροστά στην πόλη. Οι φυλακές πυροβολούν στον αέρα, αλλά παρά όλα αυτά 12 κρατούμενοι δραπέτουν.

Τι λέγε οι στατιστικές

Κάθε πέρισι και καλύτερα

ΔΥΟ πάλι ισχύουν: ή η εφευρετικότητα των ελληνικών κρατούμενων έχει σημασία σημαντικές προόδους ή οι ελληνικές φυλακές πλέον είναι... κρύστελ! Αυτό προκύπτει από την απλή ανάλυση των στατιστικών δεδομένων που συγκεντρώνει κάθε χρόνο η αρμόδια υπηρεσία για τις φυλακές όλης της χώρας. Έτσι, ενώ πριν από δεκαέξι χρόνια οι αποδράσεις των κρατούμενων ήταν η εξαίρεση του κανόνα, σήμερα αποσπλούν σφιδόν καθημερινή πρακτική σε βαθμό ρουτίνας!

Όσο για τον αριθμό των αποδράσεων ανά έτος «Κάθε πέρισι και καλύτερα!» Το 1980 απέδρασαν από τις φυλακές όλης της χώρας μόνο 65 κρατούμενοι - να διακεκριθείμε εδώ ότι μάλιστα πάντα για άνδρες, αφού κάποια γυναίκα δεν έχει αποδράσει το χρόνο αυτό από τις φυλακές. Δεκαπέντε χρόνια αργότερα, το 1993, ο αριθμός τους έφθασε τους 78! Και πρέπει να σημειωθεί ότι στα στατιστικά δεδομένα δεν συμπεριλαμβάνονται οι αποδράσεις όσων κρατούμενων συνελήφθησαν στη διάρκεια του ίδιου έτους ή παραβίασαν για ένα χρονικό διάστημα την όδω τους αλλά τελικά επέστρεψαν. Μιλώντας, μόνο για τους καταδικασθέντες που απέδρασαν και δεν βρέθηκαν από τις αστυνομικές αρχές ως τη λήξη του έτους. Σκεφθείτε πόσο μεγαλύτερος θα ήταν ο αριθμός αυτός αν καταγράφονταν και οι υπόδικτοι που απέδρασαν ή όσοι προσπαθούσαν και δεν τα κατάφεραν, είτε αυτά που έφυγαν για μερικές ημέρες ή μήνες και επέστρεψαν οικιακόβητα. Γιατί σκεφθείτε και αυτό, όσο παρήγορα και αν σας φαίνεται. Βγαίνουν έξω, τα βράζουν «απόδρα» και προσημύνα να γυρίσουν πίσω... μόνο τους!

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, όμως, η παράθεση των στοιχείων της Στατιστικής Υπηρεσίας του υπουργείου Δικαιοσύνης, που, σφραγί το έτη 1982 ως και 1989. Είναι γεγονός ότι από τα οκτώ χρόνια, ο αριθμός των καταδικασθέντων που απέδρασαν από τις ελληνικές φυλακές, στο σύνολό τους, είναι σχεδόν σταθερός: τα έτη 1983, 1984 και 1988 απέδρασαν 14 κρατούμενοι, τα έτη 1985 και 1989 απέδρασαν 13, το 1987 απέδρασαν 15 και μόνο τα έτη 1982 και 1986 απέδρασαν 17 άτομα. Από το 1989 και μετά, όμως, αρχίζει η βαρβαρία ανόδου - 25 κρατούμενοι απέδρασαν το 1990, 34 το 1991, 41 το 1992 - για να σημειωθεί το άλμα κατά το έτος 1993, με 78 αποδράσεις.

Ένας υπόδικτος το στατιστικά στοιχεία είναι, επίσης, ο αριθμός εξεργασίας, πιο ενδιαφέροντα! Αφ' εφημερίδας τα έτη 1990 και 1991, στη διάρκεια των οποίων απέδρασαν οι περισσότεροι υπόδικτοι σε σχέση με τα υπόδικτα χρόνια, από το 1980 ως και το 1993 ο αριθμός των αποδράσεων δεν έφθασε ποτέ τα 10 άτομα. Το 1991, όμως, ο αριθμός αυτός έφθασε τους 25, ενώ το 1990 έφθασε στους 25, ενώ το 1990 έφθασε στους 58! Οι υπόδικτοι, πάντως, παρουσιάζουν και ένα άλλο, ενδιαφέρον στοιχείο: την πρώτη και τελευταία απόδραση, γινέσκασε το 1984.

ποδόσφαιρο έφυγε ο Βενάρδος

Εξεργασίες! Εργασίες, ενώ παίζει ποδόσφαιρο με τους συγκατοικημένους του στο προαίλιο της τέταρτης πτέρυγας, και είναι ακόμα άγνωστο αν προηγήθηκε συνενόηση, η μεγάλη πετυχημένη από χτύπημα κρατούμενου σε χώρο μεταξύ του εξωτερικού μονοπάσιου και του συρματοπλέγματος. Ο φρουρός που παρακολούθησε από το φυτόλιτο το «παιχνίδι» προσέφερε να την πάρει και να την επιστρέψει στους κρατούμενους. Κάκο του κερφαίου του! Γιατί έτσι βρέθηκε την ευκαιρία ο Βενάρδος και την ώρα που είναι απασχλημένος ο φρουρός τρέχει στις σκάλες που οδηγούν στο φυτόλιτο και με ένα αόλιτο γυμνό το ελκυστικό τείχος. Αμέσως, επιβιβάζεται σε αυτοκίνητο που τον περίμενε στη λεωφόρο και εξαφανίζεται.

Ο Βενάρδος Βενάρδος χρησιμοποιεί για πύλη ποδόσφαιρο

Ο Ρωχάμης βγήκε από την κεντρική πόλη

Ο Βαγγέλης Ρωχάμης είναι βέβαιος στην ποδόσφαιρο

ΣΤΗΝ περίπτωση του γνωστού βαρουνιού Βαγγέλη Ρωχάμη, η φαντασία και οι τρόποι των περσιών πέρισι απέδρασαν τον Δεκέμβριο του 1976, ότανς μόλις 25 ετών και καλομυομένο, όπως αποδείχθηκε, χρησιμοποιεί μεθόδους «λοκατέρ» και δραπέτει από τις φυλακές Κορυδαλλού. Αφού κόβει το κάγκελο στο παράθυρο του κελιού του, μαζί με άλλους δύο συγκατοικημένους του, πελά στο προαίλιο και ακαροβάται στον εσωτερικό μονοπάσιο του κελιού. Στη συνέχεια, κόβει το συρματοπλέγμα και καταβύθεται προς τον εξωτερικό μονοπάσιο. Στο μέρος μιας σφαιρικής σκο-

πιάς, αναρρέχεται, με γόνατους (!) στον τοίχο και βγαίνει έξω.

Στη δεύτερη του απόδραση, το 1983, χρησιμοποιεί το κόλπο της «καλής διαγωγής» και δραπέτει από τις φυλακές Χαλκίδας. Κερδίζει δηλαδή την εμπιστοσύνη των φρουρών, που όπως φαίνεται «δεν έβλεπαν μυαλό» από την πρώτη του απόδραση, και προσφέρει θελονόμοτο πε υπηρεσίας του στις εργασίες για την ανακίνηση των φυλακών. Σκορφαλισμένος σε μια σκαλωσιά, από όπου βγαίνει τον εξωτερικό μονοπάσιο, με την πρώτη ευκαιρία πελά έξω, ανεβαίνει σε ένα μηχανάκι που τον περίμενε και εξαφανίζεται. Τρία χρόνια αργότερα, τον Απρίλιο του 1986, κρατούμενος στον Κορυδαλλό αυτή τη φορά, οδηγείται στον χώρο του επικαστηρίου όπου τον περίμενε ο κουνιάδος του και παρτίσάνος των... απιστών! - άφο πρώτα φρεσκοβυτίει, καλογραφάει και φορέ καταστάση - μερδέλεται με τους επικαστές και βγαίνει μαζί τους «σαν κόρπος», από την κεντρική πόλη!

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ομαδική απόδραση

που έγινε ποτέ στην Ευρώπη πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 1990 στις φυλακές Κορυδαλλού, από όπου δραπέτουν 81 μονοκίβητα κρατούμενοι. Την ώρα που τελείωνε η βραδινή υπηρεσία στην τρίτη πτέρυγα, 25 κρατούμενοι επιτίθενται στους φυλακές με σιδερόπλονο και πυροσβεστήρα μαχαίρες.

Πανευρωπαϊκό ρεκόρ στον Κορυδαλλό

Παίρνουν τα κλειδιά, κλειδώνουν έξω τους φυλακές, ανοίγουν μία τρίτη στο κελί 1 και βγαίνουν στην ταράτσα των περσιών. Από εκεί, πετώντας σκε-

πιάς πέρισι στους φυλακές και στους φρουρούς των υπερφορτωμένων σκαλωσιών, 120 κρατούμενοι φτάνουν στην πέρισι προδοσίας των μαχαίρων και ακαροβάν στην οδό Νικηφόρου. Ακολουθεί κατάβρυξη με πυροβολισμό και τελικός καταβύθισμος να ξεφύγουν μόνον... 81 κρατούμενοι! Από αυτούς, οι 53 καταβύθισμα από τη

ΤΗΝ ΑΓΝΩΣΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΒΥΘΟΥ

Ο»» ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

«Ντροπονται στην αρχη να δοκιμασουν, αλλα μετα τους τρις...»

ΜΕΤΕΤΡΟΥΝΤΕ ΜΠΛΙΝΟΥΝ ΤΑ ΚΑΡΚΟΤΗΚΑ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
Μετατραπέντες	37,7	37,7
Μη μετατραπέντες	62,3	62,3

ΠΩΣ ΚΑΝΕΙ Η ΚΑΡΚΟΤΗΚΗ ΣΤΗΝ ΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗ

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
Κάνει καλά	15,8	15,8
Κάνει μέτρια	49,0	49,0
Κάνει κακή	35,2	35,2

ΑΝ ΚΑΝΟΥΝ ΣΠΕΚΤΗΕ ΤΗ ΕΥΝΟΕΙΑ ΜΕΤΑ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΤΩΝ ΤΗΝ ΕΠΕΚΤΗΕ

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
Ναι	10,0	10,0
Όχι	90,0	90,0

Εργάζονται μέσα στη φυλακή

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
Ναι	37,2	37,2
Όχι	62,8	62,8

Αν δεν υπάρχουν δυνατότητες για προσφορά εργασίας σε όλους τους κρατούμενους, με ποια κριτήρια επιλέγονται αυτοί στους οποίους ανατίθεται εργασία;

Κριτήριο	Αριθμός	%
Καλή συμπεριφορά	37,5	37,5
Ποσοστό κρατούμενων	46,7	46,7
Κατάσταση υγείας	4,8	4,8
Άλλα	11,0	11,0

Μόνο στην Τριφυλία μπορούν να δουλεύουν

Είκοσις δεκάτι δέκατους εργαζόμενοι στη φυλακή, θέλουν την απασχόληση για μετρίους ή για μερικές ώρες, αλλά βεβαίως και επειδή είναι πιο εύκολο έτσι ο χρόνος.

Η πλειονότητα από τους φυλακισμένους πιστεύει ότι χρησιμοποιούνται ορισμένα κριτήρια για να επιλεγούν αυτοί στους οποίους θα ανατίθεται εργασία. Όμως - στην πλειονότητά τους λένε πως «τέτοια κριτήρια είναι η οικογενειακή και αυθαιρεσία. Αλλά περισσότερο» - η «καλή συμπεριφορά».

Ποσοστό δυνατότητα δουλειάς για όλους δεν υπάρχει ο άλλος της φυλακής.

Η φυλακή της Τριφυλίας - επισημαίνεται ερευνητική ομάδα - είναι η μοναδική φυλακή όπου υπάρχουν δυνατότητες δουλειάς για όλους.

Πάντως αν και οι περισσότεροι θέλουν να δουλέψουν, δεν πιστεύουν (58%) ότι η εργασία μέσα στη φυλακή θα φανεί χρήσιμη στην επαγγελματική τους αποκατάσταση μετά την απελευθέρωση τους.

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
Ναι	37,2	37,2
Όχι	62,8	62,8

ΑΠΟΤΕΡΕΙΟ... (The text is very faint and difficult to read, appearing to be a continuation of the survey or a related article.)

ΕΧΕΤΕ ΜΠΕΙ ΑΛΛΗ ΟΡΑ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
Ναι	44,7	44,7
Όχι	55,3	55,3

ΣΕ ΠΟΙΑ ΚΑΤΑΜΙΑ ΜΠΗΝΑΥΕ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΟΡΑ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ, Η ΣΤΟ ΑΝΑΜΕΡΩΔΗΡΙΟ

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
15-20 ημ.	41,1	41,1
20-25 ημ.	14,9	14,9
25-30 ημ.	10,0	10,0

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

Κατηγορία	Αριθμός	%
Σύνολο	100,0	100,0
Ναι	37,2	37,2
Όχι	62,8	62,8

ΚΑΛΥΤΕΡΗ Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ, ΠΑΡΑ ΣΤΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΚΡΑΤΗΤΗΡΙΑ

Ξύλο πίσω από τα κάγκελα

Αστυνομικά κρατητήρια και φυλακές: Το ευρωπαϊκό «μάτι» είδε και περιγράφει δύο διαφορετικές εικόνες, δύο διαφορετικούς κόσμους. Και σύμφωνα με την περιγραφή αυτή, ο κόσμος των αστυνομικών κρατητηρίων είναι αγριότερος...

ΡΕΠΟΡΤΑΖ:
Γιώργος Κοντάρου
Διονύσης Νασόπουλος
Μίνα Μουστάκα

ΕΡΕΥΝΑ

ΤΙ ΕΙΔΑΝ
ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ
ΣΤΙΣ
ΦΥΛΑΚΕΣ

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ της ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων που επισκέφθηκε τον Μάρτιο του 1993 φυλακές και αστυνομικά κρατητήρια στην Ελλάδα, περιγράφει με μελανό χρώμα τις συνθήκες κράτησης των συλληφθέντων από τις αστυνομικές αρχές και κάτω ειδικά λόγω για βασανιστήρια και κακοποιήσεις από αστυνομικά όργανα.

Τα περισσότερα στοιχεία για τις συνθήκες κράτησης από τις αστυνομικές αρχές που συνένευσε η ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν γνωστοποιηθεί κι αποκαλύπτουν έντονα το υποσύνθετο Δημοσίας Τάξης. Όπως αναφέρει στην έκθεσή της, η Επιτροπή συνάντησε μεγάλο αριθμό κρατούμενων (στην πλειοψηφία τους αλλοδαπών) που ισχυρίστηκαν ότι κακοποιήθηκαν όσο κρατούντο στα αστυνομικά κρατητήρια.

Οι περισσότερες καταγγελίες αναφέρονται στην Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης, όπου γίνεται λόγος για βασανισμούς με φώτα και ηλεκτροσόκ. Μάλιστα, τα μέλη της ευρωπαϊκής αποστολής εντάσσον σε προσωπικό

μία περίπτωση κακοποίησης κρατούμενων από μέλη του αστυνομικού προσωπικού, όταν μέσω ισχυρισμών Μόλις, στην έκθεσή της η Επιτροπή αναφέρει ότι παρατήρησε πως γενικά οι καθημερινές επαφές μεταξύ προσωπικού και φυλακισμένων «ήσαν σχετικά ευγενείς κι άνετες», κι αυτό παρά τις άσχημες υλικές συνθήκες κράτησης που δεν διευκολύνουν τη διατήρηση καλών σχέσεων.

Περί του ανιhibited λόγος γίνεται μόνο για τις φυλακές Λάρισας, καθώς υπήρξαν καταγγελίες ότι το εκεί προσωπικό «... ενίοτε βασανιστικές κατά των φυλακισμένων ιδιες στη μονάδα ακοιμόνησης».

Οι καταγγελίες έγιναν τόσο από κρατούμενους στη Λάρισα, όσο κι από κρατούμενους στις φυλακές Κορυδαλλού που είχαν μεταβεί από τη Λάρισα, οι οποίοι ανέφεραν εκεινών ότι ένα μέρος του προσωπικού των φυλακών «είχε προκλητική στάση».

Τα μέλη της ευρωπαϊκής αποστολής, πάντως, όπως προκύπτει από την έκθεση, αμφισβητούν τη διασπίδα αυτών των καταγγελιών και συμπαραπομπικά αναφέρουν ότι «αυτοί που προσέφυγε σίφους, είναι και οι σίφους προσωπικοί και φυλακισμένοι ήταν καλώς διαμενόμενοι στη Λάρισα παρά στον Κορυδαλλό» κι ότι οι φυλακές Λάρισας λόγω των άσχημων συνθηκών κράτησης - θα πρέπει να θεωρηθούν ως αστυνομικό κατάστημα «υψηλού κινδύνου» για την εμφάνιση περιπτώσεων κακοποίησης.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι υπάρχει η τάση να μεταφέρονται οι

Άλλη όψη. Μέσω στο συνωστισμό, κάποιοι κρατούμενοι καταφέρνουν να «εφεύγουν» δημιουργώντας συνθήκες όπως α' αυτή την καμφορίλα των φυλακών Αλικαρνασού, με χρώματα και πινέλα και μια μορφή αγίου στη στέγη...

«προβληματικό» φυλακισμένοι από όλο το σύστημα φυλακών στη Λάρισα και δέχεται «αντιεπιφύλα

και» ότι ένας κύριος παράγοντας που αποδυναμώνει τις καταγγελίες περί κακοποιήσεων, θα μπορούσε να είναι το γεγονός ότι «... η αντικρατική ελεοσφηνία των εργαζομένων στη Λάρισα θα προσφέρει για προσωπικούς λόγους να κρατείται σε άλλες φυλακές...».

Σημά κινδύνου για την εμφάνιση κρατούμενων διαταραχών επί-μει, πάντως, η Επιτροπή για το σύνολο των φυλακών της χώρας, λόγω του μεγάλου αριθμού αλλοδαπών φυλακισμένων, καθώς διαπίστωσε ότι αρκετοί από αυτούς «δεν είχαν πλήρη κατανόηση του καθεστώτος των φυλακών ή των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τους», με αποτέλεσμα να υπάρχουν σοβαρές δυσκολίες στην επικοινωνία τους με τους αστυνομικούς υπαλλήλους, κατάσταση που μπορεί εύκολα να προκαλέσει παρεξηγήσεις και πιθανές διενέξεις.

Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή εκτιμά ότι για να αποφευχθούν δυσάρεστες εξελίξεις στο χώρο των φυλακών τον πρώτο λόγο έχουν οι αστυνομικοί υπαλλήλοι, στην κατάσταση των οποίων δίνει ιδιαίτερη σημασία, καθώς όπως παρατηρησιακά αναφέρει στην έκθεση, «δεν υπάρχει καλύτερη εγγύηση κατά της κακοποίησης ενός φυλακισμένου από έναν καλά καταρτισμένο δεσμοφύλακα...».

Πληθείρα
καταγγελλών τον
Μάρτιο του 1993
για βασανιστήρια
από αστυνομικούς

τινυλάκι αξιωματικών της Αστυνομίας συσκευή χάρος για ηλεκτροσόκ και οι εξηγήσεις που έδωσαν θεωρούν ότι είναι «ανταρ-καείς».

Στα αστυνομικά κτίρια της Αθήνας η εικόνα είναι λιγότερο «σκληρή», αλλά η Επιτροπή αναφέρει σε πλήθους καταγγελλών για «κακοποίηση με κλωτσιές, προβίς, χαστούκια...».

ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Αιτιολογία, το σμύρισμα της ευρωπαϊκής αποστολής για το ενδεχόμενο βασανιστηρίων κρατούμενων στις ελληνικές φυλακές, με ορισμένες επιφυλάξεις για τις φυλακές Λάρισας, μπορεί να χαρακτηριστεί ολοκληρωτικό...

«Η αποστολή της ΕΠΒ - τονίζεται στην έκθεση - δεν διαπίστωσε στοιχεία βασανιστηρίων στις φυλακές που επισκέφθηκε και δεν άκουσε κανέναν ισχυρισμό για τέτοιου είδους πράξεις σε άλλες φυλακές της χώρας».

Στο συγκριτήριο των φυλακών Κορυδαλλού δεν εντοπίστηκε κα-

Πηγή αντιδράσεων οι αναμείξεις κρατούμενων

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ: Στόχος της αστυνομικής πολιτικής και έχει χαραχτεί το υποσύνθετο Δικαιοσύνης, αίτημα αρκετών κρατούμενων και πρόταση προς άμεση υλοποίηση από την ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στην έκθεσή τους τα μέλη της ευρωπαϊκής αποστολής σημειώνουν ότι στις ελληνικές φυλακές οι φυλακισμένοι τοποθετούνται σε θαλάμους χωρίς να εξετάζεται η νομική τους κατάσταση, το έγκλημα που έχουν διαπράξει ή η διάρκεια της ποινής τους. Από τις φυλακές που επισκέφθηκαν, επισημαίνουν ότι το πρόβλημα παρουσιάζεται μεγαλύτερο στις γεννητικές φυλακές Κορυδαλλού και στις φυλακές

Λάρισας, όπου προφυλακισμένοι κ.χ. για απώλυτες επαγγελματικές μορφές, οπότε τον ίδιο κεντρικό με καταβόσκους που εξέτιαν πακνές υμώδεις καθιέρωσης... Βασική αιτία γ' αυτή την κατάσταση είναι, όπως αναγνωρίζει και η Επιτροπή, ο υπερπληθυσμός των φυλακών. Αλλά για τις γεννητικές φυλακές Κορυδαλλού (της μοναδικής νοσοκομειακής γεννητικής φυλακής της χώρας) απαιτείται άμεση παρέμβαση, καθώς καθυστερούνται οι διακρίσεις εξελίξεις. Η ευρωπαϊκή αποστολή διαπίστωσε ότι «οι αναμείξεις των κρατούμενων γενναίων αποτελεί πηγή αντιδράσεων και διαταραχών έντασης...».

Ελλειψη πληροφόρησης για τον ιό του AIDS

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΉΤΑΝ η έλλειψη πληροφόρησης για θέματα σχετικά με τον ιό του AIDS που παραέχεται στους κρατούμενους και το προσωπικό της φυλακής, ενώ οι νεοσυμφέροντες κρατούμενοι δεν απαιτείται να κάνουν εξέταση αίματος κατά την εισαγωγή τους και επομένως δεν τίθεται θέμα να υποβληθούν και σε τεστ για AIDS.

Εκτός όρακ από την παντελή έλλειψη πληροφόρησης για τον ιό του AIDS, οι θεωρητικοί επέλεξε, στα μέλη της επιτροπής προσέλασε μεγάλη ανησυχία το γεγονός ότι κρατούμενοι οι οποίοι ήταν γνωστό πως ήταν φορείς της ασθένειας κρατούνταν σε απομόνωση στο νοσοκομείο των φυλακών του Κορυδαλλού, χωρίς μελίστα γ' αυτή την ακοιμόνηση των κρατούμενων να υπάρχει ιατρική αιτιολογία.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνιστά για το θέμα την προοδευτική εγκατάλειψη της ισχύουσας πολιτικής απομόνωσης των κρατούμενων με θετικό τεστ και την αντικατάστασή της με μια πολιτική κατατολίμησης των νοσηρδοτικών νοσημάτων γενικά στις φυλακές, βασισμένη στην παροχή πλήρους πληροφόρησης στους τρόπους μετάδοσης και προστασίας, καθώς και στην υιοθέτηση κατάλληλων προληπτικών μέτρων.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Σκοτάδι, υγρασία και

ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Τζωρτζία Κοιτράου
Διονύσης Νασόπουλος
Μίνα Μουστάκα

ΓΙΑ ΤΗΝ κλειστή κοινωνία των φυλακών δεν ενδιαφέρονται μόνο οι αρμόδιες αρχές του υπουργείου Δικαιοσύνης, οι κοινωνικοί λειτουργοί, οι σύμβουλοι, οι δικαστές, οι κρατούμενοι και οι συγγενείς τους. Η επίσημη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και υποστηρικτής μεταχείρισης ή τιμωρίας σε ελληνικές φυλάκες, αλλά και σε άλλους χώρους κράτησης, όπως εκείνους της Αυστραλίας, αναδεικνύει την ευαισθησία της ανάκτης κοινωνίας σ' έναν μεγάλο αριθμό ανθρώπων, που για να διαφύγουν λόγους υπερχείλι την ελευθερία του.

Οι τελευταίες αποκαλύψεις για το «δόρυδο» του Κορυδαλλού, με την υπερχείλι λειτουργία κελιών που είχαν τον τίτλο φυλάκες, έριξαν φως σ' αυτή την κοινωνία, που να παύσει να είναι «μικρή» υπόθεση. «Υπόθεση που δεν τους αφορά».

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν εντόπισε απλά τα κελιά. Άλλωστε δεν ήταν αυτή η αποστολή της, αφού μελέτησε τις συνθήκες κράτησης και ερεύνησε περιπτώσεις ευχών κακοποίησης των κρατούμενων.

Και ιδίως τα συμπεράσματά της: «Σε Αιτωλικό Τμήμα η στην Αμφίλοια κρατούμενοι κατηγορούν ότι υπέστησαν έως και ηλεκτροσόκ, βροχή και ακούσια «πυρκαϊά», που χρησιμοποιήθηκαν για τους βασανισμούς».

Με εξαίρεση, που χαρακτηρίζεται μάλιστα «αβυσσική», τις φυλάκες της Λαρίδας, δεν βρέθηκαν στοιχεία βασανισμών ούτε ακούστηκαν ισχυρισμοί για φυσική κακοποίηση κρατούμενων από το προσωπικό των φυλακών στα σωφρονιστικά καταστήματα που επισκέφθηκε η Επιτροπή.

Οι συνθήκες διαβίωσης, ωστόσο, των κρατούμενων περιγράφονται με τα μελάνια χρώματα.

Οι κρατούμενοι σταθάζονται κυριολεκτικά σε αβύσσους χώρων. Ανήλια, στενά, τμήματα υγρασία κελιά «φίλοι» δεκάδες κρατούμενων. Η παρουσία της Επιτροπής, στην πολυετή έρευνή της που ανύψωσε στην ελληνική κλιμάκηση πριν μερικούς μήνες είναι χαρακτηριστική. Το έλεος συμπληρώσε δείχνει ότι «το ελληνικό κράτος δεν επιθυμεί - τονίζοντας αυθεντικά σε πολλούς ανθρώπους - τη βελτιωμένη εθνική να διατηρή τους φυλακισμένους υπό συνθήκες σεβασμού της εγγενούς αξιοπρέπειας του ανθρώπου».

Η Επιτροπή συνάγει τις παρατηρήσεις της με προτάσεις, στις οποίες κριθεί η ανάγκη αποσυμφόρησης των φυλακών και απολυθεί η πρόταση για επαρκή στελέχωση των καταστημάτων όχι μόνο σε φυλακτικό προσωπικό, αλλά και σε εξειδικευμένο.

Αλλά το ενδιαφέρον της δεν εξαντλήθηκε στις διαπιστώσεις και στις προτάσεις. Ζητεί από τις αρμόδιες κλιμάκους αρχές να την ενημερώσουν για τα μέτρα που θα λάβουν, αλλά και τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους, για τον εξανθρωπισμό και γενικότερα τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.

Τα τελευταία μέτρα του υπουργείου Δικαιοσύνης για τις υπό όρους απολύσεις κρατούμενων, καθώς και η ιατροκοινωνική παρέμβαση, είναι μερικές από τις απαντήσεις που θα μοιραστεί να δώσει σήμερα η ελληνική πλευρά, χωρίς, βεβαίως, να σημαίνει αυτό πως όλα διορθώθηκαν.

Άλλωστε, σίκο που ζουν και μέλλουσιν το πρόβλημα μιλούν για «πολλή δουλειά» και ημετέρο κενό.

Συνωστισμός κρατούμενων στον Κορυδαλλό, στη Λάρισα, σε όλες τις φυλάκες της χώρας. Ο υπερπληθυσμός φυλακισμένων ανάγεται σε κυρίαρχο πρόβλημα των ελληνικών φυλακών και κάθε προσπάθεια βελτίωσης των συνθηκών κράτησης περνά μέσα από την αποσυμφόρηση.

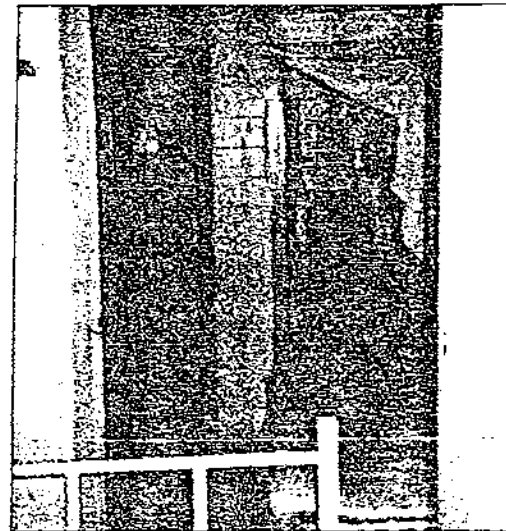
ΟΙ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ αυτές, σήκουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόληψης βασανιστηρίων και απάνθρωπης ή υποστηρικτής μεταχείρισης ή τιμωρίας κρατούμενων, που επισκέφθηκε χωρίς κράτησης στην Ελλάδα - φυλάκες, κρατήματα, ψυχιατρικά καταστήματα.

Ανδρικές φυλάκες Κορυδαλλού. Ένα συνήθως κελί έχει εμβαδόν 9,5 τετραγωνικά μέτρα και είναι εξοπλισμένο με μια τοίχικη τραπεζοκαρέ και ένα κρεβάτι που από ένα χωριό. Έχει σκελετωθεί για ένα άτομο, αλλά φυλάκεται δύο ή τρεις και οι ορισμένες περιπτώσεις τρεις φυλακισμένους. Σε μερικά από τα κελιά συνωστισμένα κελιά, οι φυλακισμένοι είναι περισσότερα από τα κρεβάτια.

Οι φυλακισμένοι είναι περισσότερα από τα κρεβάτια

α ελληνικές αρχές εχον ενημερώσει την Επιτροπή ότι «ο αριθμός των φυλακισμένων είχε υπερβεί αισθητά κατά τα τελευταία 12 χρόνια, με ιδιαίτερη απότομη αύξηση κατά το 1992».

Η Επιτροπή επισκέφθηκε τις ανδρικές και γυναικείες φυλάκες στον Κορυδαλλό, το κατάστημα ανηλίκων, τις φυλάκες Λαρίδας, τις στρατιωτικές φυλάκες «Παύλος Μελάς» στη Θεσσαλονίκη, και κεντρικές.

Εκτός λογικής. Όταν η ανθρώπινη αξιοπρέπεια καταρρακώνεται επίσημη πολιτεία, τότε μπορείς να στεθείς έναν κρατούμενο να στις τουλάχιστον τουρκικού τύπου... Και να εξακολουθείς να χαρακτηρίζεις το σύστημα σωφρονιστικό. (Αν έχει κάποια σημασία, η φωτογραφία προέρχεται από τις φυλάκες Νεαπόλεως.)

α ελληνικές αρχές εχον ενημερώσει την Επιτροπή ότι «ο αριθμός των φυλακισμένων είχε υπερβεί αισθητά κατά τα τελευταία 12 χρόνια, με ιδιαίτερη απότομη αύξηση κατά το 1992».

Η Επιτροπή επισκέφθηκε τις ανδρικές και γυναικείες φυλάκες στον Κορυδαλλό, το κατάστημα ανηλίκων, τις φυλάκες Λαρίδας, τις στρατιωτικές φυλάκες «Παύλος Μελάς» στη Θεσσαλονίκη, και κεντρικές.

ΣΤΟΝ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟ

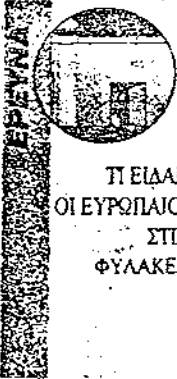
• Ανδρικές φυλάκες Κορυδαλλού. Ένα κελί που από ένα χωριό. Έχει σκελετωθεί για ένα άτομο, αλλά φυλάκεται δύο ή τρεις και οι ορισμένες περιπτώσεις τρεις φυλακισμένους. Σε μερικά από τα κελιά συνωστισμένα κελιά, οι φυλακισμένοι είναι περισσότερα από τα κρεβάτια.

Και στις γυναίκες, γυναικείες της χώρας κυρίαρχο πρόβλημα υπερπληθυσμός, αλλά εδώ υπερχείλι καθώς από τις τρεις περίπου φυλάκες, οι γυναικείες συνωστίζονται δύο και στην τρίτη «Φύλακα» έξι πρωταίτια της δικαιοσύνης και ο Κορυδαλλός. Στις γυναικείες υπέρχονται κελιά στα οποία ναι συνήθως δύο κρατούμενες, τίνες 18 κρατούμενων. Ιδιαίτερα λα πρόβλημα της Επιτροπής κεντρικών κρατών, αρκετά από τους είναι δρωμικά και γυφοί, εσωτερική χρειάζονται και πολλές τονίστηκε.

Και εδώ, ο κρατούμενος δεν αντιμετωπίζει αξιοπρέπειας του χρόνου τους, ενώ δεν υπάρχει επαρκής στελέχωση για τα ιατροκοινωνικά γυμνάσια. Των

Οι «πυρκαϊές»... Στο θάλαμο (φυλάκες Νεαπόλεως) αλιόζονται 25 κρατούμενοι, τα κρεβάτια είναι σχεδόν κολλημένα μεταξύ τους, αλλά τουλάχιστον βλέπουν ήλιο και έχουν και ράβια...

ΑΠΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

σφυξία στα κελιά

που η Επιτροπή επισκέφθηκε τις φυλακές, υπήρχαν εκεί οκτώ παιδιά ηλικίας μέχρι 2 1/2 ετών, όπως προβλέπει η υφιστάμενη νομοθεσία, αλλά ωστόσο, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι κανόνες αυτοί δεν εφαρμόζονται αυστηρά και επιτρέπεται σε ένα παιδί άνω των 2 1/2 ετών να παραμείνει δεμένο στη φυλακισμένη μητέρα του μέχρι να δοθεί αποδεκτή εναλλακτική κατοικία.

● Φυλακές σπηλιών Κορυδαλλού. Στις φυλακές σπηλιών η εικόνα που καταγράφει η Επιτροπή είναι πιο αισιόδοξη, σε σχέση με τις ανδρικές και γυναικείες φυλακές. Τα προβλήματα υπερπληθυσμού είναι μικρότερα, αλλά και τότε παρατηρείται έλλειψη εκπαιδευτικών, ψυχιατρικών και αθλητικών δραστηριοτήτων.

ΣΤΗ ΛΑΡΙΣΑ

● Φυλακές Λάρισας. Η Επιτροπή περιγράφει ως συνθήκες κράτησης με μελαγχολικά χρώματα. Την περίοδο της επίσκεψής ο αριθμός των κρατούμενων υπερέδωσε κατά 200% την επίσημη δυναμικότητα της φυλακής, με αποτέλεσμα εννέα και δέκα κρατούμενοι να στενωπίζονται σε κελιά 21 τετραγωνικών... Σε πολλά κρεβάτια δεν υπήρχαν στρώματα και οι φυλακισμένοι χρησιμοποιούσαν χαρτόνια για να τα ενωχίσουν. Στα περισσότερα κελιά δεν υπήρχε χώρος ούτε για μία καρέφλα, ενώ το επίπεδο καθαριότητας τόσο στους θαλάμους όσο και στις τουαλέτες δεν είναι αποδεκτά. Οι συνθήκες κράτησης, πάντως, είναι πολύ καλύτερες στα ατομικά κελιά, στα περισσότερα από τα οποία κρατούνται δεσποινίδες.

Λόγω του υπερπληθυσμού, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η διεύθυνση των φυλακών «ήσαν υποχρεωμένη να αυτοσχεδιάσει» και «εντυπωσιακά» πειράγματα για να σωθεί η χρησιμοποίηση της υπαίθρου, στους χώρους των μαγειρείων, για τη στήγαση 54 φυλακισμένων...

Και για τις φυλακές Λάρισας, η Επιτροπή σημειώνει ότι «το πρόγραμμα ήταν άλυστο σε «ένος κελίου» τρόπο, αλλά φτωχό σε δραστηριότητες».

● Σπαρτιατικές φυλακές «Παύλος Μελάς». Η καλύτερη εικόνα τα κελιά ήταν εξαιρετικά καθαρά, με καλό φωτισμό και αερισμό, ενώ επισκεπτόταν για τον αριθμό των κρατούμενων - αναφέρεται στην έκθεση. Οι κρατούμενοι μπορούσαν να βγαίνουν από τα κελιά για περισσότερο από 12 ώρες καθημερινά και είχαν στη διάθεσή τους, μεταξύ άλλων, τραπέζι, καναπέ, πλυντήριο και γρήγορο δολιχό.

Πειθαρχία και απομόνωση στις φυλακές

ΤΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ στα απομονωτήρια των ελληνικών φυλακών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρόθηκε κι εκεί, κάνοντας δύο βασικές διαπιστώσεις:

- Στις ελληνικές φυλακές δεν παρατηρείται υπερβολική χρήση των πειθαρχικών κυρώσεων και ιδιαίτερα της κυρώσης του εγκλεισμού σε ειδικό κελί.

- Καμία από τις μονάδες που επισκέφθηκε, δεν τηρούσε επίσημο μητρώο κρατήσεων. Την περίοδο της επίσκεψής τόσο στις ανδρικές και γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού όσο και στις φυλακές Λάρισας, δεν υπήρχε κανείς κρατούμενος στην απομόνωση με πειθαρχική ποινή και η Επιτροπή αφήνει με την έκθεση της ερωτηματικά κατά πόσο το γεγονός αυτό ήταν συστηματικό.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ωστόσο, στο απομονωτήριο των ανδρικών φυλακών Κορυδαλλού υπάρχει ένας αριθμός κρατούμενων, άλλοι με δικό τους αίτημα επειδή ήθελαν να αποφύγουν τους συγκατοικημένους τους κι ορισμένοι οι οποίοι «έμοιαζαν να έχουν ψυχολογικά ή ψυχιατρικά προβλήματα». Και ειδικά για αυτές τις περιπτώσεις, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η μονάδα απομόνωσης είναι «εντελώς ακατάλληλος τόπος για να δεχθεί κάποιον που χρειάζεται ψυχιατρική

Αγρόφοιρος θρίλερ. Μετά το κελιά, κρεβάτια στο διάδρομο για να αντέξουν οι φυλακές Χανίων τον υπερπληθυσμό κρατούμενων. Για επαφή με τον 20ό αιώνα - και λίγο φως - υπάρχει η έγχρωμη τηλεόραση...

φροντίδα», παρά το γεγονός ότι οι συνθήκες κράτησης είναι στο σύνολό τους αποδεκτές για φυλακισμένους υπό πειθαρχική ποινή. Στις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού η μονάδα απομόνωσης αποτελείται από δύο σειρές των 10 κελιών που την περίοδο της επίσκεψής χρειάζονταν ειδικές,

στις γυναικείες φυλακές για τον ίδιο σκοπό είχαν διατεθεί δύο κελιά με ανεπαρκή φωτισμό κι αερισμό, ενώ στις φυλακές Λάρισας υπήρχαν 10 κελιά απομόνωσης, εξοπλισμένα με ένα κρεβάτι και μία τουαλέτα, με πολύ λίγο φυσικό φως και μέτριο τεχνητό φωτισμό.

«Επικίνδυνα χαμηλή η αναλογία φυλακισμένων - προσωπικού»

ΕΞΕΓΕΡΣΗ κρατούμενων, ομαδικές αποδόσεις ή «μάζες» ανάμεσα σε κελιά και πτέρυγες. Η Επιτροπή δεν μαντεύει με την έκθεσή της, αλλά προειδοποιεί ότι είναι υπαρκτό το ενδεχόμενο να δημιουργηθούν εκρηκτικές καταστάσεις στις ελληνικές φυλακές, όχι τόσο λόγω των ασθηνών συνθηκών διαβίωσης, όσο λόγω έλλειψης επαρκούς αριθμού ασφαριστικών υπαλλήλων...

Η ευρωπαϊκή αποστολή θεωρεί απαραίτητη την κάλυψη των κενών θέσεων προσωπικού φυλακών, καθώς «ιδίαις ομμάσι», όπως χαρακτηρίστικά αναφέρει, διαπίστωσε ότι «... η αναλογία φυλακισμένων/προσωπικού

μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι επικίνδυνα χαμηλή». Στην έκθεση σημειώνεται ότι «κάτα τον χρόνο της επίσκεψής της

αποστολής, περίπου το 25% των 2.250 θέσεων που αποτελούν την προβλεπόμενη δύναμη των ασφαριστικών υπαλλήλων ήταν κενές και μάλιστα ο αριθμός υπολογίστηκε με βάση την προβλεπόμενη δυναμότητα κράτησης 4.300 ατόμων και όχι 6.700 που κρατούνταν εκείνη την περίοδο.

Ειδικά για τις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι εγκλείστοι μπορούν να κινολοφορούν ελεύθερα (μεταξύ 8.30-11.30 π.μ και 14.30 έως τη δύση του ηλίου) και να συναναστρέφονται με άλλους φυλακισμένους στο πρόαυlio ή στην πτέρυγα κράτησής τους, αλλά η ελεύθερη κινολοφορία τους θα μπορούσε να έχει ανεπιθύμητα αποτελέσματα από τη στιγμή που δεν υπάρχει ο κατάλληλος έλεγχος από το προσωπικό των φυλακών. Και προσθέτει: «Με τα επίπεδα επάνδρωσης που υπήρχαν (3 με 4 άτομα σε υπηρεσία κατά τη διάρκεια της ημέρας σε μία πτέρυγα με 350 φυλακισμένους), είναι δύσκολο να φανεί πως μπορεί να εξασφαλιστεί αυτός ο έλεγχος...».

Ευκαιρίες για επαφή με τον έξω κόσμο

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ εξέτασε και το σύστημα των αδειών στους φυλακισμένους και γενικότερα την επαφή τους με τον έξω κόσμο. Και εκτιμά ότι η κατάσταση είναι «εντελώς» απ' όσο επιτρέπει το γράμμα του νόμου και οι κανόνες των φυλακών. «Οι φυλακισμένοι στην Ελλάδα φαίνεται ότι έχουν ευκαιρίες να διατηρήσουν επαφή με τον έξω κόσμο...», τονίζει στην έκθεση και για παράδειγμα αναφέρεται ότι κάθε φυλακισμένος δικαιούται τουλάχιστον μία επίσκεψη την εβδομάδα από μέλος της οικογένειάς του,

αλλά στις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού σε όλους τους φυλακισμένους επιτρέπονται τρεις 25λεπτες επισκέψεις κάθε εβδομάδα. Θετικά αντιμετωπίζεται και το σύστημα των αδειών προς τους κρατούμενους, ενώ σημειώνεται ότι τους επιτρέπεται να τηλεφωνούν τακτικά (τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα) και ότι, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, η αλληλογραφία τους δεν λογοκρίνεται. Ωστόσο, η Επιτροπή εκφράζει «ανησυχίες» για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι χώροι των επισκέψεων, επισημαίνοντας ότι σε όλες

τις φυλακές που επισκέφθηκε «... η βέα φυλακισμένου και επισκεπτών ήταν πολύ περιορισμένη και έπρεπε επιπλέον να φωνάζουν για να ακούγονται μεταξύ τους». Ακόμη, η Επιτροπή σημειώνει ότι «δεν ήταν κατόπτε ικανοποιητικές οι συνθήκες υπό τις οποίες γίνονταν οι επισκέψεις των δίκηνόρων, καθώς οι αίθουσες επισκέψεων ήταν γεμάτες, με αποτέλεσμα να γίνεται αδύνατη μια κατ' ιδίαν συνομιλία, ενώ συνιστά ένα παράγοντα σε όλες τους φυλακισμένους όσο και στους επισκέπτες καθίσματα...».

ΑΥΓΙΟ
Προκλήσεις και διαιτιότητες πίσω από τα κάγκελα

ΔΥΝΑΜΕΝΟΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ 1991

Εφημερίδα Ομάδος Κοινωνικής Εργασίας (Ο.Κ.Ε.)

Αριθ. φύλλου 1 - Έτος 1ου

Φυλακές Κορυδαλλού Δ' Ακτίνα

Φίλε αναγνώστη...

Καταλαβαίνω την έκπληξή σου διαβάζοντας αυτές τις γραμμές και κρατώντας στα χέρια σου την πρώτη εφημερίδα κρατουμένων. Ελπίζω να καταλάβεις την ιστορική σημασία αυτού του γεγονότος. Είναι η πρώτη φορά που εκδίδεται εφημερίδα στην Ελλάδα για κρατούμενους, όπου μπορείς να πληροφορηθείς διάφορα γεγονότα που έχουν άμεση σχέση με τον χώρο που βρισκόμαστε, να ψυχαγωγηθείς όσο αυτό είναι δυνατόν. Ίσως κατά κάποιον τρόπο να εκφραστείς και εσύ διαβάζοντας κάτι που σ' αγγίζει.

Η εφημερίδα είναι αποτέλεσμα προσπάθειών των ομάδων κοινωνικής εργασίας (Ο.Κ.Ε.) με την άμεση βοήθεια των κοινωνικών λειτουργιών και την έγκρισή τους.

Συγχώρησε τις ατέλειες αυτής της πρώτης εκδόσεως και εκτίμησε τις προσπάθειες κρατουμένων να σου προσφέρουν το κατά δύναμη. Θα χρειάζομαι ο

χώρος πολλών φύλλων για να γράψω τις προσπάθειες και τον αγώνα που έγινε για να έλθει η μεγάλη για μας στιγμή της εκδόσεως αυτής της εφημερίδας που διαβάσεις.

Αποφασίσαμε τελικά να χρησιμοποιήσουμε τον τίτλο αυτόν, διότι έχει την έννοια της δύναμης, την οποία όλοι κρύβουμε μέσα μας και για διάφορους λόγους δεν θγαίνει στην επιφάνεια. Είναι για μας μια ένδειξη - απόδειξη ότι δύναμη υπάρχει μέσα μας να κατορθώσουμε πράγματα που τα νομίζαμε ακατόρθωτα μέσα από μια ατμόσφαιρα αρνητικότητας. Γι' αυτόν καταλήξαμε σ' αυτόν τον τίτλο: « ΔΥΝΑΜΕΝΟΣ ».

Δυνάμενος να ελέγξω την ζωή μου και τις πράξεις μου, δυνάμενος να δημιουργήσω μια αρμονία με το κοινωνικό σύνολο, δυνάμενος να πετύχω στη ζωή, αποβάλλοντας τα αρνητικά στοιχεία και τις αδυναμίες μου, ανακτώντας την δύ-

ναμη να αντιμετωπίσω την ζωή με όλες τις δυσκολίες της.

Η κριτική και η αξιολόγηση των κειμένων είναι δικαίωμά σου αναφαίρετο και θα χαρούμε να γράψεις και συ κάτι που σε εκφράζει και που ξυπνά την ευαισθητοποίηση των κρατουμένων προς τα προβλήματά τους, όπως και για την επίλυσή τους, χωρίς όμως να θίγουν σε προσωπικό επίπεδο. Θα είναι ευπρόσδεκτη οποιαδήποτε προσφορά και εργασία σου για την εφημερίδα μας.

Η εκτίμηση της προσπάθειάς μας εκ μέρους σου μας δίνει τα φτερά και την δύναμη να συνεχίσουμε το έργο που έχουμε αρχίσει πιστεύοντας ότι στο κοντινό μέλλον θα καταφέρουμε να κάνουμε ακόμα περισσότερα.

Εύχομαι η προσπάθειά μας αυτή να σε έχει κιόλας αγγίξει δίνοντάς σου την σπίθα ανάκτησης δυνάμεως.

Ομάδα Κοινωνικής Εργασίας

3 χρόνια δημιουργικής πορείας

ΠΟΡΕΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΟΣ

Οι Ομάδες Κοινωνικής Εργασίας (Ο.Κ.Ε.) ιδρύθηκαν με την πρωτοβουλία των Κοινωνικών Λειτουργιών κ. Νικόλ. Κυριαζάκου και Πότης Μπέλλια, σύμφωνα με το δικαίωμα που παρέχει ο Σ.Κ. με το άρθρο 113 παρ. 8. Οι Ο.Κ.Ε. άρχισαν να λειτουργούν από το 1988 με κρατούμενους της Δ' ακτίνας, κυρίως τοξικομανείς. Έχουν ψυχοθεραπευτικό χαρακτήρα και βασικό σκοπό την αύξηση ενδιαφέροντος, για τις ηθικές αξίες της ζωής και την απεξάρτηση από τα ναρκωτικά.

Ξεκινήσαμε δειλά, με επιφύλαξη και καχυποψία ο ένας για τον άλλον. Γρήγορα διαπιστώσαμε ότι με τον ειλικρινή διάλογο, χωρίς μάσκες, μπορούμε να εκφραστούμε καλύτερα, προσφέροντας κάτι από τις ιδέες και τον συναισθηματικό μας κόσμο.

Κατορθώσαμε να αποβάλλουμε τις μηδενιστικές τάσεις, τις γεμάτες απογοήτευση και καχυποψία, έτσι ώστε να μπορούμε να λειτουργούμε με ομαδικά, συλλογικά, δημιουργικά.

Παράλληλα δημιουργήθηκε ομάδα συντονισμού η οποία αποτελείτο από δύο άτομα κάθε ομάδος που σε μηνιαία συνέλευση μετέφερε προβληματισμούς και ανάγκες των ακτινών στους αρμόδιους φορείς.

Ήταν ένα βήμα για μια ολοκληρωμένη, αρμονική λειτουργία κατά τρόπον ώστε να αναβαθμίζεται ο διάλογος μεταξύ κρατουμένων και αρμοδίων φορέων σε πολιτισμένο επίπεδο.

Έτσι λοιπόν άρχισε η λειτουργία των ομάδων, εκτός της απλής ψυχοθεραπευτικής ιδιότητας να παίρνει μορφή προσφοράς και ενδιαφέροντος, για την επίλυση έστω μόνον μικρών προβλημάτων, ως προς την καλύτερη διαβίωσή μας στον χώρο αυτόν, δίνοντάς μας εκτίση και την ικανοποίηση της προσφοράς και της δημιουργικότητας.

24-7-89: Μίμικρα και καταγραφή ελλείψεων σε τραπέζια, καρέκλες και κομοδίνα στην Δ' ακτίνα και συζήτηση του θέματος στην συνέλευση του συντονιστικού.

1-8-89: Σύνταξη υπομνήματος με ουσιαστά αιτήματα που αφορούν την πιστή εφαρμογή του Νόμου περί ναρκωτικών 1729/87.

4-8-89: Κατάθεση του υπομνήματος από αν-

τιπροσώπους μέλη των Ομάδων Κοινωνικής Εργασίας στον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Α. Ρουπακιάτη, επί ευκαιρία της επισκέψεως αυτού στις εδώ φυλακές Κορυδαλλού.

4-9-89: Ανάθεση σε μέλη των ομάδων η περισυλλογή κουτιών αλουμινίου προς ανακύκλωση, με σκοπό την εκμετάλλευση και την αποταμίευση χρημάτων, για αγορά αθλητικών ειδών.

20-11-89: Ανακοινώθηκε ότι η περισυλλογή του αλουμινίου και του χαρτιού απέδωσε στο ταμείο χρήματα και αγοράσθηκαν μπάλλες βόλεϋ, ποδοσφαιρικές, πινακόνι, δίχτυα τερμάτων, και έπαλθο κύπελο για την νικήτρια ομάδα του ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος (έτους 1989) μεταξύ των ομάδων των ακτινών.

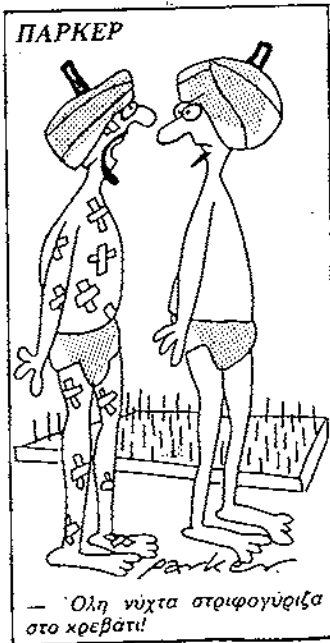
15-12-89: Δημιουργία του τελικού αγώνος του πρωταθλήματος, και της τελετής απονομής επάθλων στην νικήτρια ομάδα.

27-11-89: Πρόταση για έγκριση δημιουργίας πρωτοχρονιάτικης γιορτής από τα μέλη των Ο.Κ.Ε.

4-1-90: (Κάλλιο αργά παρά ποτέ). Η παράσταση αρχίζει με την θεατρική τριλογία, «Σατυρικό της ζωής μέσα σ' ένα κελιά». Στην συνέχεια ROCK και Λαϊκό Πρόγραμμα μετά από πρόβες με μουσικά όργανα, προσφορά από τους μουσικούς αίχους ΝΑΚΑ και ΑΛΕΞΑ, μετά από σχετική αίτηση των Ο.Κ.Ε.

Το πρόγραμμα δινετοσκοπήθηκε από τεχνικούς του MEGA CHANNEL.

20-4-91: Έκδοση εφημερίδας για πρώτη φορά στα χρονικά των Ελληνικών φυλακών, μετά από κοπιαστική προσπάθεια κρατουμένων μελών των Ομάδων Κοινωνικής Εργασίας της Δ' ακτίνας φυλακών Κορυδαλλού.

— Όλη νύχτα στριφογύριζα στο κρεβάτι!

Πρόταση...

Οι επιπτώσεις που έχουν τα ναρκωτικά στον οργανισμό μας και στον χαρακτήρα μας είναι λίγο πολύ γνωστές. Το κατά πόσο ένα εξαρτημένο άτομο θα καταστείλει την ανάγκη αυτή και θα αποφύγει την χρήση ναρκωτικών εξαρτάται από την δύναμη της θέλησής του, αλλά και από την κοινωνική υποδομή και ειδικότερα από την μεταχείρισή του όσα τυγχάνει κρατούμενος.

Έχουν εκφραστεί πολλές γνώμες που στην πλειονότητά τους καταλήγουν ότι εμείς οι χρήστες τοξικομανείς, πέρα από τα ιδιωτικά θεραπευτικά ιδρύματα και τα κρατικά ψυχιατρεία, με την γνώση σε όλους θεραπεία με χάπια που εφαρμόζεται, για να ξαναβρούμε χαμένες αξίες, όπως προσαρμοστικότητα, αποδεκτή συμπεριφορά, κοινωνικότητα, αύξηση προβληματισμού, δημιουργικότητα, είναι αναγκαίο να υπάρξει η κατάλληλη μεταχείριση, μέριμνα και υποδομή στα καταστήματα κρατήσεώς μας.

Για μας είναι ξεκάθαρο και διαβεβαιωμένο και δίνουμε προτεραιότητα στον ρόλο της «Επιμόρφωσης» και της «Εργασιοθεραπείας» σαν αναβάθμιση της προσωπικότητάς μας και της ομαλής κοινωνικής μας επανένταξης.

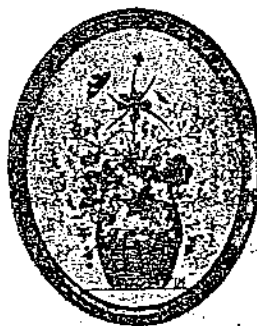
Καταλήξαμε λοιπόν σε μια όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστική πρόταση η οποία συνίσταται και στην αναβάθμιση του επιπέδου συνθηκών διαβίωσης των κρατούμενων.

Προτείνουμε να αξιοποιηθούν έλοι οι ανεκμετάλλευτοι χώροι των φυλακών Κορυδαλλού, και να διαμορφωθούν λειτουργικά με διάφορα εργαστήρια, Ψυχογραφικής, ραπτικής, τυπογραφικής,

αγγοπλαστικής, ανθοκομικής και άλλων τεχνών.

Είναι καιρός πια να προσφερθεί στους κρατούμενους η δυνατότητα επιμόρφωσης και εργασίας που τόσο έχουμε ανάγκη για την συντομότερη απεφυλάκισή μας και την ομαλή επανένταξή μας στην κοινωνία.

Είναι καιρός να προστατευθεί η αξιοπρέπεια του κρατούμενου από την πολιτεία και να του δοθεί το δικαίωμα και η δυνατότητα να εργάζεται, να παράγει, έστω με το ημερομίσθιο του ανεκδικευτου εργάτη, ώστε να μπορεί να προσφέρει τα απαραίτητα στον εαυτό του, στην οικογένειά του και στην κοινωνία, γενικότερα.

Τάση φυγής

Η τάση φυγής από ανεπιθύμητες καταστάσεις ή πρόσωπα και μπροστά σε κινδύνους που ξεπερνούν τις δυνάμεις μας συνεχίζει να αποτελεί μια αρχέγονη και συνάμα σωτήρια γνώση και ικανότητα του ανθρώπου.

Οι σύγχρονες συνθήκες της αστικής μηχανικής και καταναλωτικής κοινωνίας, χωρίς να θυμίζουν την ωμή πρόκληση της ζούγκλας, περιέχουν όμως πολλά και διάφορα στοιχεία κινδύνου.

Ο καθένας μας μπορεί να ακαριβίσει πολλές περιπτώσεις κατά τις οποίες αντιμετώπιζοντας συμβολικούς κινδύνους ή και ψυχολογικά προβλήματα, επιτιμήσαμε να μην εμπλακούμε σε μεταπιαία αντιπαράθεση, (έστω και με τον αυτό μας), αλλά να ξεφύγουμε τρεμένοι σε ...φυγή.

Υπάρχουν όμως άτομα για τα οποία τάση φυγής από τις καθημερινές απαιτήσεις της ζωής αποτελεί τον μοναδικό τρόπο αντιμετώπισης της πραγματικότητας και κάθε λογής ψυχοσυναισθηματικές δυσκολίες.

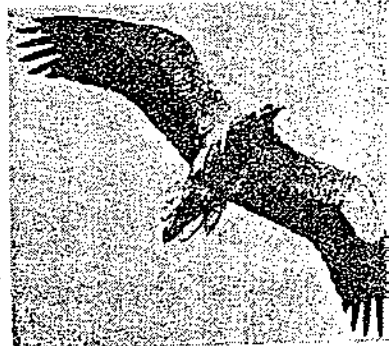
Η τάση φυγής εκδηλώνεται εναλλάκτικα με συναισθήματα μοναξιάς, απονύωσης και αποκοπής από τις χάρες, πίκρες και τους προβληματισμούς της ζωής, καθώς και με έντονη επιθετικότητα. Τα αποτελέσματα της φυγής αυτοδηλούν πολλές φορές, δυστυχώς, στη χρήση αντικαταθλιπτικών και ηρεμιστικών φαρμάκων ή αλκοόλ, και το χειρότερο στην χρήση ηρωίνης, με όλα τα σάραστα επακόλουθά τους.

Σίγουρα η καθημερινή ζωή έχει ενσυναίσθητες και απαιτήσεις για επιβίωση, για επιτυχία και αρμονικές διαπροσωπικές σχέσεις.

Η αποτυχία κοστίζει σε όλους μας, αλλά σε ορισμένα άτομα η αίσθηση της αποτυχίας της ηττοπάθειας και της ευνοφοβίας είναι τόσο οδυνηρή, ώστε τους είναι προτιμότερο να αποσυρθούν από τον αγώνα για τα καθημερινά για την κοινωνική τους αποκατάσταση.

Ο συνεσταλμένος άνθρωπος προτιμάς το διάβασμα, τις τέχνες, και γενικά την δημιουργική μοναξιά από τις κλογής φασαρίες και κινδύνους, δεν είναι οπωσδήποτε ψυχωσικό άτομο. Υπάρχει όμως πάντοτε το πρόβλημα προσαρμοτόταν αναγκασθεί να συγκρουσθεί με τίξοες καταστάσεις της ζωής.

Η τάση φυγής, έμφυτο κομμάτι κλασσικού συνδρόμου φυγής ή συμπτωμάτων της που υπάρχει σε κάθε άνθρωπο, ζεται ψυχοπαθολογική, ως προβληματική όταν αποτελέσει τον «μοναδικό» αντιμετώπισης των απαιτήσεων ζωής.

Ειδήσεις

Από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

18 Μαρτίου 1991.

Νόμος αρ. 1941.

Τροποποίηση διατάξεων του Π.Κ. και του Κ.Π.Δ. και άλλες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Τροποποίηση διατάξεων Ποιν. Κώδ.

Άρθρον 1.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 74 του Π.Κ. αντικαθίσταται ως εξής:

1) Αν αυτός που καταδικάσθηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση είναι αλλοδαπός το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλασή του από την χώρα. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την υπό όρο απόλυσή του από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει κι' όταν η απέλαση διατάχθηκε από το δικαστήριο ως παρεπομένη ποινή.

Άρθρον 2.

Το άρθρο 82 του Π.Κ. αντικαθίσταται ως εξής:

«Μετατροπή των περιοριστικών της ελευθερίας ποινών.»

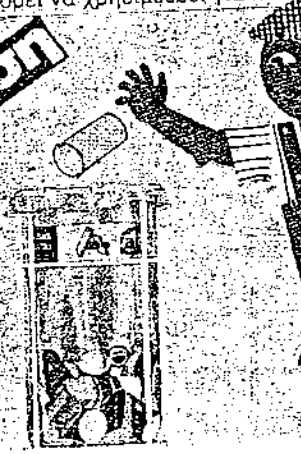
Άρθρο 82.

1) Η περιοριστική της ελευθερίας ποινή, που

Ανακύκλωση είναι η διάσωση ενός αντικειμένου που, ενώ έχει χρησιμοποιηθεί και μοιάζει άχρηστο, διατηρεί σημαντικό μέρος της αξίας του και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για πολλά ακόμα.

Ανακύκλωση

Με την ανακύκλωση προστατεύουμε το περιβάλλον, εξοικονομούμε πρώτες ύλες, ηλεκτρική ενέργεια και κεφάλαια.

δεν υπερβαίνει το έτος, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, εκτός αν το δικαστήριο με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του κρίνει ότι απαιτείται η μη μετατροπή της, για να αποτραπεί ο δράστης απ' την τέλεση άλλων αξιωματικών πράξεων.

2) Το δικαστήριο κατά την επιμέτρηση της ποινής φυλάκισής που είναι μεγαλύτερη απ' το έτος και δεν υπερβαίνει τα δύο έτη, αποφασίζει συγχρόνως με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του την μετατροπή της ή μη, σε χρηματική ποινή, αν κρίνει ότι η ποινή αυτή αρκεί για να αποτρέψει τον δράστη από την τέλεση άλλων αξιωματικών πράξεων.

(Η συνέχεια στο επόμενο)

ΕΠΙΛΗΘΟΓΡΕΣ

Καθώς η δίκη πλησιάζει...

Καθώς πλησιάζει η δίκη συνειδητοποιήσα πως έχασα τον ύπνο μου, έχασα την όρεξη για φαγητό, έχασα την συνάρτηση επικοινωνίας με τους συνανθρώπους.

Νοιώθω πως το πηγάδι άνοιξε και κατακυλώ συνεχώς. Ρώτησα τον Γιώργο που έχει δικαστεί για να μάθω πως είναι η διαδικασία. Μου είπε: «Έχεις χρήματα, γιατί στην δικαιοσύνη ισχύει το όπου φτωχός κ' η μοίρα του». Αυτά του λέω τα λέγανε παλιά, τώρα έχουμε 1991. Ρώτησα τον Πέτρο, μου λέει: «Ποιόν έχεις δικηγόρο;» Τι σημασία έχει ο δικηγόρος; Ρώτησα τον Κώστα, μου λέει: «Τί έχεις κάνει;» Του απαντώ. Χρήση ναρκωτικών. «Για τί κατηγορείσαι;» Για αγορά, κατοχή, μεταφορά, εισαγωγή, διάθεση, πώληση, και χρήση. «Χα, από 10 χρόνια μέχρι ισόβια». Δεν είναι δυνατόν του λέω, και νοιώθω έναν πόνο στο κεφάλι και ανακάτωμα στο στομάχι. Μα μόνο χρήση έκανα! «Δεν έχει σημασία τι έκανες, σημασία έχει για τι κατηγορείσαι».

Φεύγω, στο μυαλό μου έρχεται η γυναίκα μου, τα παιδιά μου, οι γονείς μου. Ποιος θα τους συντηρήσει, πώς θα ζήσουν;

Ο πόνος και η αναγούλα αυξάνουν. Η ελπίδα σαν φάρμακο αυτοσυντήρησης έρχεται να τα μειώσει. Η ελπίδα ότι υπάρχει δικαιοσύνη και παρ' όλο που με κατηγορούν για αδικήματα που δεν διέπραξα οι δικαστές θα με δικάσουν σωστά, μόνον για το αδίκημα που διέπραξα. Ηούχασα, μα πάλι δεν κοιμήθηκα, πάλι δεν έφαγα. Οι συγκρατούμενοι το βλέπουν στην εμφάνισή μου και προσπαθούν να με ηρεμήσουν. Δείγματα ανθρωπιάς σε απάνθρωπο χώρο.

Στα μεγάφωνα το όνομά μου για δικηγόρους. Τρέχω με την αγωνία στο πρόσωπό μου. «Γεια σου, μην στεναχωριέσαι θα πάμε καλά». Βλέπει την αγωνία στο πρόσωπό μου. Την μυρίζει στον ιδρώτα μου και μου λέει: «Ξέρεις πρέπει να μου δώσεις τόσα». Τόσα; Για τα τόσα έχω εργασθεί σκληρά. Είναι οι οικονομίες μιας ζωής για την οικογένεια, για κάποιο όνειρο που τώρα έχει σβήσει. Τόσα; «Ναι». Και τα όνειρα γκρεμίζονται μαζί και η ελπίδα.

Γυρίζω σκεπτικός στην ακτίνα, ο Γιώργος με βλέπει και ρωτάει: «Τί έγινε; Ο δικηγόρος τί σου είπε;» Πως όλα θα πάνε καλά και μου ζήτησε τόσα. «Τόσα; Αυτό είναι ληστεία. Πού θα τα βρεις;» Θα πουλήσω ένα οικόπεδο που έχω, και όταν θύω θα δουλέψω και θ' αγοράσω άλλο.

Ελπίδα. Πόσο εύκολα η ελπίδα γίνεται όργανο εκμετάλλευσης! Και καθώς η δίκη πλησιάζει νοιώθω να γκρεμίζομαι συνεχώς στην άβυσσο.

Ρωτάω τον Ανδρέα. Γύρισαν τα δικαστήρια σήμερα; «Ναι». Πώς πήγαν; «Ο Αντώνης που τον έπιασαν με 20 γραμμάρια ηρωίνης έφαγε 9 χρόνια». Μα αυτός είναι πρεζάκιας εγώ δεν είμαι.

Εννέα χρόνια... και το μυαλό μου προσπαθώντας να με καθησυχάσει κάνει τον Αντώνη πρεζάκια. Παύει να τον βλέπει σαν άνθρωπο. Δεν έχει οικογένεια; Δεν έχει μάννα που τον περιμένει; Γιατί; Παύει να είναι άνθρωπος; Και όμως, εννέα χρόνια. Τι είναι εννέα χρόνια για έναν πρεζάκια;

Ρωτάω πάλι μ' αγωνία. Ο Γιάννης που έκανε χρήση-χασι ζήσως πήγε; «Επτά».

Επτά; Δεν είναι δυνατόν..., αλλά είναι, γιατί αυτός είχε πουλήσει σε κάποιον. Εγώ δεν πουλήσα. «Όχι κι' αυτός δεν είχε πουλήσει, απλώς τον κατηγορήσαν όπως και σένα».

Ο πόνος στο κεφάλι μου ξανάρχεται και η αναγούλα στο στομάχι μου δυναμώνει. Το μυαλό μου ψάχνει να βρει διαφορές απ' τον Αντώνη. Παύω να βλέπω τον Αντώνη σαν έναν άνθρωπο που τα πάντα γκρεμίστηκαν γύρω του, αποφεύγω να τον κοιτάζω γιατί βλέπω την καταράκωσή του, δεν του μιλάω για να μην μάθω πως και αυτός έχει μάννα, οικογένεια, είναι άνθρωπος με όνειρα όπως και γώ, γιατί δεν θέλω να δω πως κι' εγώ είμαι σαν τον Αντώνη. Ανίσχυρος και αβέβαιος για το μέλλον μου, την διάλυση της οικογένειάς μου, την οικονομική και επαγγελματική μου, αλλά και την κοινωνική εξάρθρωση.

Δεν μπορεί η δικαιοσύνη να κάνει τόσο κακό. Όλα τα προηγούμενα χρόνια ήμουν ευτυχισμένος κοντά στην γυναίκα μου, στα παιδιά μου, στους συγγενείς και φίλους. Εργαζόμουν και τα έφερνα βόλτα. Μπορεί η δικαιοσύνη να μου τα γκρεμίσει όλα αυτά; Γιατί; Δεν έβλαψα κανέναν. Έκανα χρήση ναρκωτικών. Αξίζει γι' αυτό να τιμωρηθώ με εξαίρεση απ' την ζωή που τόσο σκληρά έφτιαξα; Αξίζει να υποφέρουν οι γονείς μου, τα παιδιά μου, η γυναίκα μου, τ' αδελφια μου;

Και καθώς η ώρα της δίκης πλησιάζει... δεν κοιμάμαι, δεν τρώω και το μυαλό μου τρέχει. Τρέχω κι' εγώ στο κελλί μου κλείνοντας τον εαυτό μου μακριά από τις απαράδεκτες πραγματικότητες και αφήνω το μυαλό μου να ταξιδέψει στον άνεμο της ελπίδας. Φαντάζομαι τους δικαστές που θα με κρίνουν και αναρωτιέμαι, γνωρίζουν το μαρτύριο που περνάω; Νοιώθουν την αγωνία μου; Μπορούν να καταλάβουν τις καταστροφικές επιπτώσεις που έχει στα αγαπημένα μου πρόσωπα-κάτ' σε μένα η φυλάκιση; Έχουν συναισθήματα ανθρώπινα ή είναι ψυχροί και απόμακροι επαγγελματίες; Αχ, να μπορούσα να του μεταδώσω το μήνυμά που έχω στην ψυχή μου, πόσο μετανοιωμένος είμαι για τον πόνο που με επίκεντρο έμένα απλώνεται στην οικογένειά μου, την απογνώσή μου, τις ελπίδες μου για να επανορθώσω.

Το όνομά μου στα μεγάφωνα, με θγάζει από τις σκέψεις μου, με θαρρά καρδιά πηγαίνω για την συνάντηση των είκοσι λεπτών, που τόσο ποθώ, με τα αγαπημένα μου πρόσωπα, με θαρρά καρδιά, γιατί ξέρω ότι θα διαβάσω στα μάτια τους μέσα, συναισθήματα της αγάπης, της συμπαραστάσεως, της συμπόνιας, της προσδοκίας, της απογοήτευσής, και το κατηγορώ για το λάθος μου, που έχει γκρεμίσει την καθημερινή ηρεμία της ζωής μας. Πηγαίνοντας νοιώθω τον αγώνα συναισθημάτων μέσα μου, τις ενοχές μου εναντίον της ανάγκης να νοιώσω την παρουσία τους, την σιγουριά ότι υπάρχω, ότι είμαι ακόμη απαραίτητος στην ζωή.

Ποίηση και τραγούδια

Γράμμα στην άνοιξη

Γράφω σε σένα άνοιξη που ανθίζεις τη ζωή. Σε σένα στέλνω την Ελπίδα από το δίχτυ της να κρατηθείς, που εμένα έχει πνίξει, και βρέθηκα σε τούτο το βυθό μόνος να ζω, μίσ' της σιωπής το λυρισμό, την ελπίδα να υφαίνω. Και τώρα εσένα περιμένω, μ' ένα σου φως ν' αναστηθώ μήπως αρχίσω πάλι να ζω.

Προσμονή

Χρόνε στέκεσαι σαν αιχμή σε μένα στα όνειρά μου μα σπλίζω με υπομονή κι' ατσάλι την καρδιά μου. Την μέρα σου την άχαρη να φύγει καρτεράω κι' από φάρμακι νάσουνα σαν μέλι θα σε φάω.

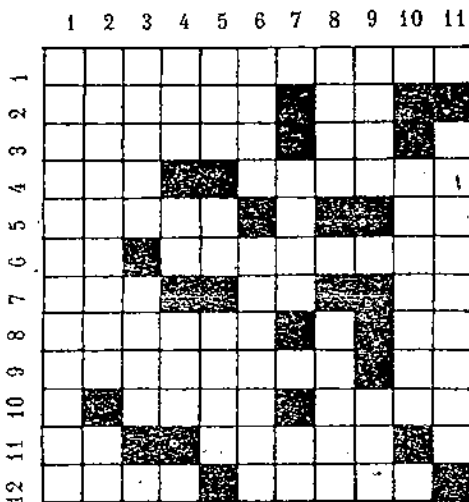

Θδορά...

Το γκριζό τρώει τα μάτια μου ο χρόνος τα μαλλιά μου κι' η φυλακή τα νιάτα μου κι' όλη την ομορφιά μου.

Σταυρόλεξο

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Την ποδούν όλοι οι φυλακισμένοι.
2. Δεν ξεφουσκώνει: — Προτρέπει.
3. Το αντίθετο της συμπόνιας. — Το 40 και το 70 με γράμματα.
4. Ακούγεται στην ζούγκλα. — Αυτός τα χρόνια τα έβγαλε στη φυλακή ...
5. Μάγικη προσταγή. — Το 120 με γράμματα.
6. Υπάρχουν στον λουλά. — Το έχει το πρόπο, αλλά και ο πρέζακας.
7. Το αυτί στην καθαρεύουσα. — Το ίδιο με το 5 οριζοντίως.
8. Ανόθευτο. — Το όνομα του Καπόνε.
9. Αυτά τα λουτρά δεν είναι απλά. — Πρόθεση με απόστροφο.
10. Στο βουνό αυτό ανέβηκε ο Μωυσής (αντίστρ.). — Αυτή η κότα έχει το ζουμί.
11. Ρωτάει. — Χωρίς μυροδιά.
12. Συμπαθητικό τετράποδο. — Πνευματικό παιχνίδι.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Σπουδαίο όπλο για δίκη.
 2. Η γιαγιά της «απαρμόδας». — Με πράγματα...
 3. Με τον παπά σου το δίνουν. — Σχε την τροχαιά.
 4. Γερμανικός τίτλος ευγενείας. — Εύνητικά. — Συγκρίνει.
 5. Οργώνει. — Ίδια φωνήεντα. — Εκή ...λεβεντιά.
 6. Και έτσι αυτός ο προφήτης που βρόσε σε ραχούλες. — Επικαλέσθηκε τον Σάταν τον οδηγούσαν στην φωτιά.
 7. Καινούργιο φρούτο αλλά και κνίδουνο τοξικομανείς. — Έτσι αρχίζει το σκίτζο.
 8. Και έτσι το μαχαίρι. — Ανήκει στο σκίτζο.
 9. Βρίσκεται τέτοιος συγχρόνισμος. —
 10. Σε ταξιδεύει.
 11. Του έβγαλαν και τραγουδι.
- (Η λύση στο επόμενο φύλλο)

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ άδειοι αναπτήρες και ανταλλάσσονται με γεμάτους. 4 προς 1. Κελλά 80, τον Κώστα.

ΖΗΤΕΙΤΑΙ αγοραστής για κασσετίνες κοσμημάτων. SET 4 τεμαχίων. Άριστη κατασκευή. Τιμές λογικές. Κελλά 43, τον ISMAT.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ καθρέπτες σε πλαίσια από χαλαμάκια. Ετοιμοπαράδοτα. Άριστη κατασκευή. Πωλούνται επίσης καθρέπτες με αρχικά των κομμάτων. Κελλά 36, τον SAMOYEL EGESIBA.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ καθράκια για φωτογραφίες, κατασκευή άριστη, από χαλαμάκια, διαφόρων μεγεθών. Κελλά 36, τον SAMOYEL.

Λίγο ... γέλιο * Λίγο ... γέλιο *

— Γιατρέ, κάντε κάτι γρήγορα, κατάνια το κουτάλι μου.
 — Για να κάνουμε κάτι κρατούμενο, πρέπει πρώτα να βεβαιωθούμε...
 Θα σε περάσουμε από ακτίνες για να δούμε αν πράγματι έχεις κατάνια το κουτάλι σου.
 — Γιατρέ μου, κι' όταν το δείτε;
 — Τότε εντάξει!... Η υπηρεσία θα σου εγκρίνει καινούργιο!..
 (του Αρχά!)

Ένας κατηγορούμενος ότι νήρθε η ώρα της δίκης παρατήρησε:
 — Κύριε πρόεδρε, ο δικηγόρος μου είναι άρρωστος σήμερα και ζητώ αναβολή της δίκης.
 — Μα σ' έπιασαν αυτόφορα με το χέρι στην τσέπη του μηνυτή. Τι μπορεί να πει ο δικηγόρος σου;
 — Γι' αυτό κι' εγώ είμαι περίεργος να τον ακούσω.

ΠΑΡΟΙΜΙΑ

Αν δεν γνωρίζεις προς τα που θέλεις να πας, δεν έχει σημασία προς τα που φυσάει ο άνεμος. (Ρωμαϊκή)

68

Η Αστυνομία γλιτώνει από 90... αγγαρειές

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΡΝΕΛΛΟΥ

Με μια σειρά από υποφραγμένες αποβάσεις η αστυνομία ξεφορτώνεται υετικά απόστειλες υποχρεώσεις, δυσκολεύεται όμως να απαλλαγεί από μία. Την έκδοση αδειών ταφής νεκρών.

Εδώ και αρκετούς μήνες τα υπουργεία Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης εργάζονται για αυτό το ζήτημα. Οι λόγοι είναι οικονομικοί, καθώς το υπουργείο Εσωτερικών κερδίζει να πληρώνει υπερωρίες σε δημοτικούς υπαλλήλους, Σάββατοκύριακα και αργίες, προκειμένου να εκδίδουν αδειές. Γιατί οι άνθρωποι πεθαίνουν και τέτοιες μέρες, όχι μόνο καθημερινές.

Θεωρητικά η αστυνομία έχει αποδεσμευτεί απ' αυτή την υποχρέωση, όμως με προσωρινή διάταξη από τον Ιούλιο του 1995, τα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα εξακολουθούν να εκδίδουν τις αδειές ταφής. Το υπουργείο Δημόσιας Τάξης έδωσε τελική προθεσμία δύο μηνών στο υπουργείο Εσωτερικών προκειμένου να αναλάβει την υποχρέωση.

Συνολικά η αστυνομία αποδεσμεύεται από 90 υποχρεώσεις-πάρεργα τα οποία αξιωματικοί ονομάζουν «αλλοδαπα έργα». Κατά καιρούς αυτές οι αλλοδαπές χρησιμοποιούνται ως δικαιολογία για την έλλειψη επαρκούς αστυνόμενης και για μεμεμένη ανταπόκριση από την αστυνομία σε κλήσεις πολιτών.

Οι περισσότερες απ' αυτές τις υποχρεώσεις έχουν αντεθεί στην αστυνομία εδώ και δεκαετίες, όταν οι φορείς της δημόσιας διοίκησης πίστευαν ότι οι αστυνομικές αρχές ήταν οι καλύτερες και ασφαλισμένες για τη διακρίτωση πάσης φύσεως υποθέσεων.

- Μεταξύ άλλων:
 - Μέχρι πρόσφατα οι αστυνομικοί ήταν παρκαδόροι και φιλικάς κρετικόν αυτοκινήτων μετά το τέλος της χρήσης τους κάθε βέρα.
 - Ήταν υπεύθυνοι των αποφορέσεων σχετικά με τις κηδείες των αξιωματικών του στρατού, αλλά και αυτοί που επέδιδαν τις αποβάσεις ηθικών αμαρτιών σε ασπαστάτες.
 - Επέδιδαν την κοιμητοροχή παρόντων αγροτικών καλλιεργειών αλλά και την εξόντωση μελιού που είχαν προσβληθεί από ασθένειες.
 - Απομόνωναν και θανάτωναν χοίρους που είχαν προσβληθεί από λοιμώδεις νόσους.
 - Συμμετείχαν με επιτροπές για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας νεκροταφείων μικρών τόπων!
 - Καθόριζαν τη σειρά των διατυκτερευμένων φαρμακοποιών και εξέδιδαν απαλλαγές για όσους δήλωναν κούρμα.
 - Σφραγίζαν και αποσφραγίζαν κηρυττικά ερμάνων. Επίσης, σφραγίζαν τους λοχμούς των ερμάνων.
 - Αναζητούσαν και συνέλαβαν παιδιά που δεν πήγαιναν στο σχολείο. (Από το 1929 χρονολογείται αυτή η υποχρέωση!)
 - Αστυνόμουν τα δημόσια ύδατα και κατέστρεφαν παράνομα έργα σχετικά με την εκμετάλλευσή τους!
 - Συμμετείχαν σε επιτροπές ποιότητας εξέτασης διεγερτών άρτων!

Όπως προέτιμω υπάρχουν 90 συνολικά πάρεργα από τα οποία αποδεσμεύεται η αστυνομία και τα περισσότερα είναι σχετικά με επιδόσεις κάθε είδους δημοσίων εγγράφων από υπηρεσία σε υπηρεσία ή ιδιώτες.

Τα μόνιμα υπουργεία στα οποία δεν είναι δημόσια η αστυνομία είναι τα: Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας, Τύπου, Μεταβιβάσεις-Γραφεία και Αγροτικών.

G. ΜΑΡ.

Τριάντα οχτώ σχολεία είναι... μεσοτοιχία με σωφρονιστικά καταστήματα σε διάφορες πόλεις της χώρας και τώρα το υπουργείο σκέπτεται την οργανωμένη μετεγκατάστασή τους

Μάθημα με δέκα οκτώ φυλακές

Των ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΙΟΥΤΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΜΠΟΥΜΠΟΥΚΑ

Όταν ο υφυπουργός Παιδείας Γιώργος Πασχαλίδης πήρε στα χέρια του τη δίπλα σε φυλακές, δεν πίστευε στα μάτια του. Δεν ήταν ούτε ένα, ούτε δύο, ούτε τρία. Τριάντα οχτώ νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια στεγάζονται κοντά σε σωφρονιστικά καταστήματα.

Τα περισσότερα χτίστηκαν εκεί με την ανοχή των τοπικών παραγόντων. Το πιο παράδοξο είναι ότι ο υφυπουργός Παιδείας δεν έχει δεχθεί κανένα αίτημα να απομακρυνθούν, εκτός από την περίπτωση του Κορυθαλλού και της Κέρκυρας, κι εκείνα μετά την εξέγερση των φυλακισμένων!

Ο Γιώργος Πασχαλίδης σκαπεύει να πάρει όμοια μέτρα στο βαθμό που το επιδύσαν και οι αρμόδια αλλά και εφόσον μπορεί να εξερευνηθεί λύση. Ήδη έχει ζητήσει έρευνα για τις συνθήκες λειτουργίας των 38 σχολείων που βρίσκονται κοντά στις φυλακές.

«Σχολεία και φυλακές δεν μπορεί να γεννηθούν», δήλωσε στην «Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία». «Η εξέγερση των κρατούμενων στην Κέρκυρα έφερε στην επιφάνεια ένα θέμα που αφορά χιλιάδες μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς». Στην Κέρκυρα το θέμα αντιμετωπίζεται με μεταστέγαση των σχολείων, καθώς η κοινωνία δείχνει διαχωριστική για το αν πρέπει να φέρουν οι φυλακές από το νησί. Στη Λάρισα το σχολείο χτίστηκε πρόσφατα κοντά στις φυλακές και δεν δείχνουν να ανησυχούν.

Τα σχολεία

Τα σχολεία αυτά συγκεκριμένα είναι: 3 σχολεία στην Αλικαρνασός στο Ηράκλειο (το 5ο και 6ο νηπιαγωγείο, καθώς και το 4ο δημοτικό σχολείο), 2 στην Κέρκυρα (3ο και 4ο γυμνάσιο), 5 στις φυλακές της Λάρισας (1ο ΤΕΛ, 1η και 2η ΤΕΣ, ΕΠΑ, ΙΕΚ), 1 στις φυλακές της Μαγνησίας (6ο γυμνάσιο), 15 κοντά στις φυλακές Κορυθαλλού (1ο, 3ο, 4ο, και 22ο νηπιαγωγείο, 5ο, 6ο, 8ο, 18ο δημοτικό, 3ο και 4ο λύκειο, 7ο και 9ο γυμνάσιο, ΕΠΑ, ΤΕΛ, και ΤΕΣ), 2 στα Τρίκαλα (2ο δημοτικό σχολείο και νηπιαγωγείο), 4 κοντά στις φυλακές των Χανίων (8ο και 13ο νηπιαγωγείο, 8ο και 13ο δημοτικό σχολείο), 4 κοντά στις φυλακές της Χίου (18ο νηπιαγωγείο, 1ο, 6ο, 7ο δημοτικό σχολείο), 2 στη Χαλκίδα (16ο νηπιαγωγείο, 19ο δημοτικό σχολείο).

«Δεν μπορεί να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα περιφραγμένα», λέει ο Γ. Πασχαλίδης. «Όσο να περνάμε να γίνουν εξεγέρσεις για να διαπιστώσουμε το πρόβλημα. Προβεί να προληφθούν. Αναμένεται να μετακινηθούν και κάποιοι φυλακές βέλαια, οστέ δεν θα εξακολουθήσει να υπάρχει παντού το

πρόβλημα. Θα εξεταστεί κατά περίπτωση το τι θα γίνει με το κάθε σχολείο από αυτά».

Οι μαθητές του 3ου και του 4ου γυμνασίου της Κέρκυρας κρέμονταν στα παράθυρα του δεύτερου ορόφου των σχολείων τους για να διακρίνουν την ανθρώπινη φιγούρα που φαινόταν στα κελιά της απομόνωσης. Ήταν εκείνη του περιβόητου παιδοκτόνου Μανώλη Δουρή.

Τα δύο κτίρια χτίστηκαν ταυτόχρονα σχεδόν 300 χρόνια πριν. Το σημερινό σχολικό κτίριο φιλοξένησε κάποτε το ίδιο Πανεπιστήμιο, το νοσοκομείο και το πρώτο γυμνάσιο θηλέων του νησιού. Οι 750 μαθητές που στεγάζονται σήμερα εκεί αντιχρίσαν πριν από λίγο καιρό στο προσώπο του σχολείου τους το άνοημα της σπέρνας απ' όπου δρασκελιούν τους 40 κρατούμενους. «Μέχρι τώρα μας έλεγαν ότι προκειται για φυλακές υψίστης ασφαλείας», λέει ο πρόεδρος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων του 3ου γυμνασίου, Ιωσήφ Μοσχάτ. «Μετά την τελευταία εξέγερση αποδείχτηκε το εντελώς αντίθετο». Έικοσι μέρες απαχής από τα μαθήματα δεν ήταν αρκετές για να λείψουν τους αρμόδιους όη η γενίτσια είναι ανεπαρκής.

Για πολλοστή φορά σήμερα γονείς και καθηγητές τρώνουν να μεταφερθεί η φυλακή σε άλλο μέρος του νησιού ή έστω να φέρουν οι βαρυσίνιτες. Το

αίτημά τους προσέρχεται στο υπουργείο Δικαιοσύνης αλλά και στην αστυνομική διεύθυνση του δικηγορικού συλλόγου και άλλων φορέων της Κέρκυρας. Οι τοπικοί φορείς αντιπροτείνουν να μετακινηθούν οι μαθητές σε άλλα σχολεία του νησιού από τον πόλεμο Σεπτέμβρη. Οι γονείς, όμως, δεν δείχνουν διατεθειμένοι να πάρουν τα παιδιά τους από εκεί αν δεν δουν έτοιμο ένα νέο σχολικό συγκρότημα. Στον Κορυθαλλό η κατάσταση είναι εδώ κι καιρό επιβαρημένη. Κλειστές των ΜΑΤ, οπλισμένοι αστυνομικοί, υπάκοοι και κατάδηκοι είναι σιωπηρές εικόνα που βλέπουν χιλιάδες μαθητές στην καθημερινή τους διαδρομή για το σχολείο. Σε ένα συγκρότημα 38 σπρεμιάνων και σε απόσταση 200 μέτρων από το μαθητικό συγκρότημα υπάρχουν τέσσερα νηπιαγωγεία, δύο δημοτικά και ένα λύκειο. Τα λύκεια και η νηπιαγωγική επαγγελματική σχολή. Ταυτόχρονα ολοκληρώνεται η κατασκευή ενός βρεφονηπιακού σταθμού στην ίδια έκταση. Τρία άλλα σχολεία είναι 200 μέτρα λίγα τετραγώνια πιο πέρα.

Διαμαρτυρίες

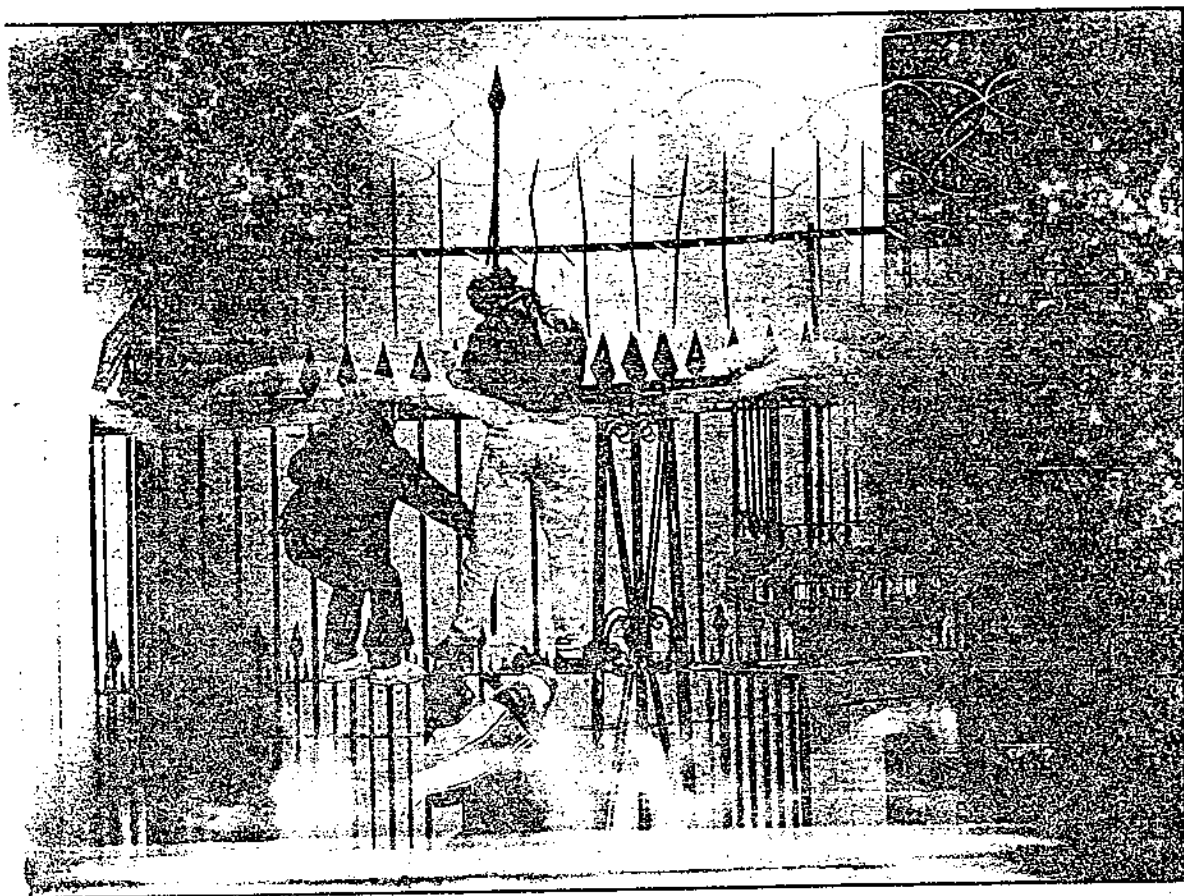
Χρόνια τώρα οι διαμαρτυρίες ταξιδεύουν προς κάθε αρμόδιο και οι αιτήσεις απομάκρυνσης των φυλακών γίνονται και παύσαν. «Τι να τις κάνεις όμως, τις υποσχέσεις που σου δίνουν, των παρακολουθείς έξω από το σχολείο του παιδιού σου να πέφτουν παρτίκι, οι μοι και δεν μπορείς να κάνεις τίποτα, αναρωτιέται η Κατερίνα Λύρα, κηδεμόνος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων του 4ου δημοτικού.

Η υπόθεση του δόθηκε μετά την πεπαιδευτική εξέγερση του περασμένου Νοεμβρίου, ότι οι φυλακές θα μετακινηθούν σε δύο χρόνια, αντιμετωπίστηκε επιφανειακά. Όλοι έβλεπον ότι υπήρχαν ισχυρά συμφέροντα η ημερίδα θα διατηρείται ως έχει.

Η εγκαθιμένη ενασχόληση των μελών στο σχολικό συγκρότημα κοντά στην Λάρισα ήταν να μετακινηθεί το παρόν και να σχολιαζαν τους κτηνώδεις στην επίτηρη φύλαξη, οστέ παρμένει η διεύθυνση του

Από τις φυλακές στο προσώπο του σχολείου. Η τριβή από την οποία δρασκελιούν οι κρατούμενοι στην Κέρκυρα.

Πώς κρίνουν οι... καλύτεροι αστυνόμοι του κόσμου

Κάποιος υπάλληλος μια και μάλιστα είναι ο καλύτερος αστυνόμος... άριστος! Αν δεν κάποιος άλλος, θα διαπιστώσει ότι η δουλειά του είναι καλύτερη από τη δική σου. Όταν ερχεται η ώρα να σου μιλήσει, λίγο κομμάτι από τις κρίσεις, όλα τα πρόσοντα βγαίνουν από 8 έως 10 με άριστα. Ο καλύτερος βουλεύει το υπέρσυνταγμα και αρχίζει να συμπληρώνει το αίτημα ΛΟΤΤΟ... Με μια δόξα και μονίμως τα ίδια νομίζω, όσον αφορά τον κρίνοντα, πάντα...

Αν δεν ήταν κάτι άφορο της συμπλήρωσης μιας αίτησης με, και αν πράγματι αυτή η λέξη το κριτήριο (και όχι απλά που ρουμπε) για το αν θα προσηθεί ή όχι, τότε θα έπρεπε να καταταχθεί το φαινόμενο. Επί του παρόντος με... Οι κατηγορίες των πρόσοντων στις εκθέσεις είναι «Διανοητικά», «επαγγελματικά», «οικητικά», «πληκτικά», «πληκτικά», «δικαστικά» και «ελλείψεις», «ελλείψεις» και «ελλείψεις» συνεπικριμένα στοιχεία πολεμική δράση.

Η βαθμολογία που γίνεται να είναι μόνο ανθρωπική αλλά και γραφειοκρατική. Ούτε οι ιδιωματικοί πιστεύουν ότι έχω πρόσοντα. Για παράδειγμα, κινδύνος για έκθεση κινδύνου αν αξιωματικός, η «κινδύνος» διεθνή και συντομία παίρνει 8, ενώ η «επιβίωση» χωρίς για την εκπέδση των διαταγών» παίρνει 10! Τώρα πώς αυτό μόνο ο βαθμολογίας ξεχωρίζει, αλλά πρόσοντα μικρότερα, ευθιγγία, συντελείται μοιάζει με 10 και η «εργασία»... 9. Αλλά και στα «πληκτικά» η «ανάληψη ευθύνης» 10 και η «επιβίωση» 9. Τροφής της γνώσης βαθμολογία ενώ η «ανταποδοτικότητα» με 9, κατατάχεται την πραγματικότητα ο βαθμολογίας, τότε δεν με να κινήσει μόνο με αξιωματικός αλλά και με αξιωματικό.

Βέβαια, να πούμε και του δικού, ήδη έχουν γίνει κάποιες στην αλλαγή του τρόπου γήσης με τον οποίο ακόμα και οι αστυνόμοι γελούν. Επιστημονικά στην Ελληνική Αστυνομία γίνονται του χρόνου με το νέο το οποίο καταρτίζει αυτές τις ειδική επιτροπή του υπουργείου Μόδας Τάξης. Οι κατατεθειμένοι χεί λάβει η επιτροπή που αναμάζει το σύστημα, είναι να γίνεται ουσιαστική κρίση των αξιωματικών βαθμολογίας λίγο και σκεπτικιστικά. Οπως παραγωγή πρωτοβουλίες, ηθική και σχέσεις συνάδελφους τους και τις. Σκοπός είναι οι βαθμολογία μπαίνουν τυπικά, αλλά να εξετασθεί μέσος όρος αξιολογήσεις προσφέρει βοήθεια στο σύστημα που αποφασίζει την εμπεδωμένη πορεία των αξιωματικών.

Και από που λέγεται, πολλές προθέσεις του υπουργείου λει μια τάξη στο χείος των πρόσοντων ότι ο «εργασία» δεν έχει τον παρωχημένο τρόπο αξιολογίας. Και το ξέρουν καλά αυτό οι αξιωματικοί που κελώνται φαιδύουν. Στην περίοδο των γνηστών απρόσμενα περίεργη γαληπτή από τις... πολιτικές διενεστούν.

F. MAP. - I

λέιου, βάρυντας τα τείχη που είχαν θέα στο γειτονικό περιβάλλον. Τα δύο κτίρια κατασκευάστηκαν σχεδόν ταυτόχρονα σε απόσταση μόλις 15 μέτρων το ένα από το άλλο. Στο συγκρότημα συγκατοικούν με διπλοβόρδιες το πολυκλαδικό, το 1ο ΤΕΑ, η 1η και 2η ΤΕΣ και ένα τμήμα του ΙΕΚ Λάρισας.

Η στενότητα χώρου ήταν το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετώπισε ο δήμος πριν από δύο δεκαετίες, όταν σχεδιάζονταν τα σχολεία. Εκείνη την περίοδο ολοκληρώνονταν και η κατασκευή των φυλακών. Αν εξαίρουμε κανείς «γειτονές» τους, οι φυλακές δεν έχουν εννοήσει κανέναν ιδιαίτερα. Αλλιώς το πολυκλαδικό θα απομακρυνθεί συ-

ντομα από την περιοχή, αφού πρόκειται να μεταφερθεί στο υπό κατασκευή ιδιόκτητο κτίριο.

Οι κάτοικοι της Χίου παρακολούθησαν με ανησυχία τους τελευταίους μήνες τον αριθμό των κρατούμενων στις δικαστικές φυλακές του νησιού να υπερδιπλασιάζεται ύστερα από την επέκταση των κεντρικών εγκαταστάσεων. Οι μαθητές τριών δημοτικών σχολείων και ενός νηπιαγωγείου βρίσκονται λίγο μέτρα μακριότερα. Εως σήμερα κανένας από τους φορείς εκπαιδευτικών ή γονέων δεν έχει αντιδράσει για τη γειννίωση με τις φυλακές.

Περισσότεροι από 800 μαθητές της Χαλκίδας συμβιώνουν τα τελευταία χρόνια με το γειτονικό σκροφρονιστικό ίδρυμα χωρίς ιδιαίτερα προβλήμα-

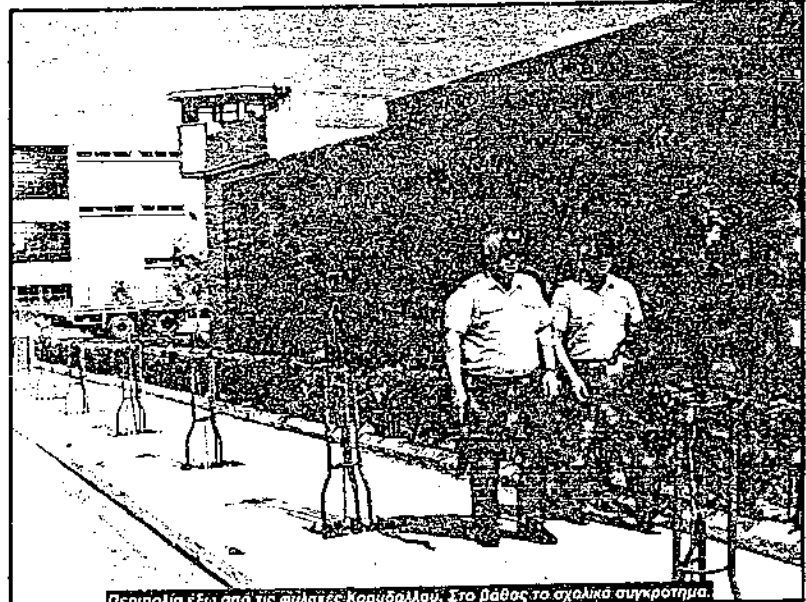
τα. Ενα νηπιαγωγείο ακριβώς δίπλα στον τοίχο των φυλακών, ένα δημοτικό 200 μέτρα μακριότερα και ένα γυμνάσιο 50 μέτρα πιο πέρα δεν έχουν ανημετανιώσει έως σήμερα κομμάτι απειλή. Παρά το φόβο των γονέων για την ασφάλεια των παιδιών τους κάθε φορά που σημειώνεται μια απόδραση, η συμβίωση είναι μάλλον θετική.

Τις μέρες των μεγάλων εορτών ομάδες μαθητών επισκέπτονται τους κρατούμενους. Την τελευταία φορά, όμως, ο διευθυντής των φυλακών ήταν ιδιαίτερα επιφυλακτικός για το αν έπρεπε να επισκεφθούν τους βαρκοπιονίτες, θυμάται ο διευθυντής του σχολείου Κωνσταντίνος Πασάς. Επειτα, όμως, από την επιμονή των ιδιών των βαρκοπιονιών, η συνάντηση πραγματοποιήθηκε σε ιδιαίτερα θερμό κλίμα. Παρ' όλα αυτά, ο κ. Πασάς πιστεύει πως «οι φυλακές πρέπει να είναι μακριά από τα σχολεία τουλάχιστον για λόγους ασφάλειας».

Οι διαμαρτυρίες των κατοίκων της Αικαρινάσσης για τη συμβίωση με τις φυλακές έχουν καταστεί τελευταία. Και οι ίδιοι οι κρατούμενοι θα ήθελαν να μεταφερθούν αλλού για να γλιτώσουν από το θόρυβο. Δεν τους ενοχλεί βέβαια η φασαρία των παιδιών από τα δύο νηπιαγωγεία και το δημοτικό σχολείο δίπλα τους όσο από... το αεροθόρυβο της πόλης.

Στην πλατεία Ελευθερίας στα Χανιά, ανάμεσα στο κτίριο των φυλακών, το Δικαστικό Μέγαρο και το αστυνομικό τμήμα στεγάζονται το 8ο δημοτικό και το 8ο νηπιαγωγείο της πόλης. Στον κατάλογο που έχει στα χείρα του ο υπευθύνος Παιδείας με τα σχολεία του νησιού έχουν περιλαμβάνονται και το 13ο δημοτικό και το νηπιαγωγείο της πόλης. Αυτά όμως έχουν μεταστεγαστεί από το Νοέμβριο του 1994 σε νέα κτίρια, ένα χιλιόμετρο μακριά από τις φυλακές.

Στο Βόλο, οι 490 μαθητές του δού γυμνασίου, βρίσκονται σε απόσταση 500 μέτρων από τις φυλακές ανηλικών της Κασσαβέτειας. Οπως λέει ο διευθυντής του σχολείου, Γιάννης Παπαδόπουλος, ποτέ δεν έχουν αντιμετωπίσει πρόβλημα και οι σχέσεις τους με το σκροφρονιστικό κατάστημα είναι αγαθές. Ακόμη και η εξέγερση του περασμένου Φεβρουαρίου δεν είχε επίπτωση στη λειτουργία του γυμνασίου. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει κενά σκέψη για αίτηση απομάκρυνσης των φυλακών.

Περπατώντας έξω από τις φυλακές Κορυθωλαίου. Στο βάθος, το σχολικό συγκρότημα.

Βιβλιογραφία

A

Αλεξιάδης Σ. «Το φαινόμενο της εγκληματικότητας - Προβλήματα και προοπτικές» Δημοσιεύματα εταιρείας προστασίας Αποφυλακισμένων ΘΕΣ/ΝΙΚΗ 1973

Αλεξιάδης Σ. - Πανούσης Γ. «Βασικοί Κανόνες για τη μεταχείριση των Κρατουμένων - Κώδικες» Εκδόσεις Αντώνη Ν. Σάκκουλα ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ Αναγκαστικός Νόμος 2349 από 20-5-1940 ΦΕΚ Α' 58 «Νοσοκομείο Φυλακών»

Ανώνυμο ρεπορτάζ «Η φυλακή δεν είναι λύση»

ΤΑ ΝΕΑ 26-6-1995 σελ. 14

Ανώνυμο ρεπορτάζ «Ψυχιατρείο κρατουμένων - Ναι, περνάνε και ναρκωτικά

ΤΑ ΝΕΑ 23-4-1981 σελ. 5

Αποσπάσματα από τις συζητήσεις στην ολομέλεια της Βουλής (12 και 13-4-189)

Αργυρίου - Κυρίτση «Γυναικείες φυλακές Κορυδαλλού»

ΑΘΗΝΑ 1986

B

Belford Howard «Ιστορία των κρατουμένων» 1789

Belford Howard «Περί της καταστάσεως των φυλακών» 1777

Γ

Γεωργακάκος - Μπέσκος - Ραβάνης «Πειραματικό Επιμορφωτικό πρόγραμμα κλειστής φυλακής Αγίου Στεφάνου Πάτρας»

ΠΑΤΡΑ 1987

Γιουκάκη Γ. - Κρητικού Γ. «Πέντε φυλακές έτπομες να εκραγούν»

ΤΟ ΕΘΝΟΣ της Κυριακής 19-11-1995

E

Έγγραφο 99043/23-9-1985 του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού «Κοινωνική αποκατάσταση Αποφυλακισμένων»

Εγκύκλιος Υπουργού Δικαιοσύνης 122/15-1-1990

εφαρμογή του νόμου 1851/1989

Εισηγητική Έκθεση της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής επιτροπής στον κώδικα των βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων

ΑΘΗΝΑ 6/5/1988

Εισηγητική Έκθεση του Υπουργού Δικαιοσύνης στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Βασικών Κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων»

ΑΘΗΝΑ 3-2-1989

Έκθεση για την κατάσταση στις Ελληνικές φυλακές και τις δυνατότητες βελτίωσης του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας

Βουλή των Ελλήνων Περίοδος Η' - Σύνοδος Α

ΑΘΗΝΑ Ιούλιος 1994

Έκθεση «Περί του τρόπου λειτουργίας των κοινωνικών υπηρεσιών, φυλακών και λοιπών καταστημάτων»

ΑΘΗΝΑ 29-10-1977

Έκθεση Συλλόγου Κοινωνικών Λειτουργών Υπουργείου Δικαιοσύνης

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ 4-3-1991

Έκθεση Συλλόγου Κοινωνικών Λειτουργών Υπουργείου Δικαιοσύνης

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ 1-9-1993

Έκθεση Συλλόγου Κοινωνικών Λειτουργών Υπουργείου Δικαιοσύνης

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ 20-12-1993

Έκθεση «Πεπραγμένων του έτους 1993 του τμήματος κοινωνικής εργασίας του Ψυχιατρείου κρατουμένων Κορυδαλλού»

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ 2--1994

Έκθεση «Τμήμα κοινωνικής εργασίας λειτουργία και δραστηριότητες έτους 1994»

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ 16-2-1994

Έκθεση «Γενική Διεύθυνση Σωφρονιστικής πολιτικής»

ΑΘΗΝΑ 19-7-1995

Ενημερωτικό σημείωμα Γενικής Διεύθυνσης Σωφρονιστικής Πολιτικής
Υπουργείου Δικαιοσύνης προς την αρμόδια Διακομματική επιτροπή της βουλής

ΑΘΗΝΑ 27-1-1994

Εταιρεία Ελλήνων Δικαστικών Λειτουργών για τη Δημοκρατία και τις ελευθερίες «
Οι Ελληνικές φυλακές» Β' Συνεδριο Εκδόσεις Αντώνη Ν. Σάκκουλα

ΑΘΗΝΑ - ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1994

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (Νόμος 1851 από 11/16-
5-1989 ΦΕΚ Α' 122) «Κώδικας Βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των
κρατούμενων και άλλες Διατάξεις»

Εφημερίδα Ομάδας Κοινωνικής Εργασίας «Καθώς η δίκη πλησιάζει»

Δυνάμενος Ιούνιος 1991 σελ. 3

Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων των ανθρώπων

ΑΘΗΝΑ 19/20-9-1974

Ευρωπαϊκοί Σωφρονιστικοί κανόνες 1987

Κ

Καστανάκης Γ. «Τί βρήκαν στις φυλακές»

ΤΑ ΝΕΑ

Κοντράρου Τζ. - Νασόπουλος Δ. - Μουστάκα Μ.

«Ξύλο πίσω από τα κάγκελα»

ΤΑ ΝΕΑ 30-8-1994, σελ. 23

Κοντράρου Τζ. - Νασόπουλος Δ. - Μουστάκα Μ.

«Σκοτάδι, υγρασία και ασφυξία στα κελιά»

ΤΑ ΝΕΑ 29-8-994 σελ. 22,23

Κοντράρου Τζ. - Μαρκούλη Μ.

«Στον άλλο κόσμο της φυλακής»

ΤΑ ΝΕΑ 8-2-1989 σελ. 14,15

Κοντράρου Τζ. - Μαρκούλη Μ.

«Οι αξίες της φυλακής»

ΤΑ ΝΕΑ 10-2-1989 σελ. 15

Κοντράρου Τζ. - Μαρκούλη Μ.

«Ο φυλακισμένος και οι άλλοι...»

ΤΑ ΝΕΑ 9-2-1989 σελ. 18,19

Κούσουλας Γ. - Κονταράκη Δ.

«Η φυλακή λυγίζει την ψυχή τους»

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ της Κυριακής 26-11-1995 σελ. 28

Λ

Λεξικό Νομικών όρων (ομάδα Νομομαθών)

Σύντομο κοινωνικό λεξικό (Σύγχρονη εποχή).

Λούδαρος Α. «Φυλακές : Ο εφιάλτης των κρατούμενων»

ΑΥΡΙΑΝΗ 16-1-1994 σελ. 6,7

Λεξικό Ελληνικής Γλώσσας «Πρωία»

Μ

Μάνδρου Ι. «Όσοι θέλουν μενουν μέσα»

Το ΒΗΜΑ 8-10-1995, σελ. Α48

Μάστορας Ν. «Πιό εύκολα οδηγούνται στη φυλακή πέντε κατηγορίες»

Τα ΝΕΑ 21-11-1995, σελ. 14,15

«Μεγάλη Ελληνική εγκυκλοπαίδεια»

Ιδρυτής - Ιδιοκτήτης Παύλος Δρανδάκης

Εκδοτικός Οργανισμός «ΦΟΙΝΙΞ Ε.Π.Ε.

N

Νομοθετικό Διατάγμα 28-9-1925

«Περί τροποποίησης και συμπλήρωσης διατάξεων των κειμένων, περί φυλακών του κράτους νόμων»

Νομοθετικό Διάταγμα 1375 από 29-3/4-1973 ΦΕΚ Α' 79

«Κοινωνική Υπηρεσία Φυλακών»

Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από 10-12-1948

- Παπαδάκος Γ. - Φωτόπουλος Γ.

«Η πρέζα της εξεγερσης»

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ 19-11-1995 σελ. 6,7

Προεδρικό Διάταγμα 141/1991 ΦΕΚ Α' 58

«Μεταγωγές κρατουμένων»

Προεδρικό Διάταγμα 278/10-6-1988 ΦΕΚ Α' 126

«Σωφρονιστικό προσωπικό»

Προεδρικό Διάταγμα 21-11-1911 Νόμος ΓΛΤ

Πτυχιακή Εργασία «Σωφρονιστικά καταστήματα και ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού»

ΠΑΤΡΑ Οκτώβριος 1990

P

Ρουγκέρη Ν. «Οδηγός του καλού...δραπέτη»

ΤΟ ΒΗΜΑ 8-10-1995 σελ. Α49

Σ

Παπαμητρίου Αθ. Σημειώσεις

«Θεωρίες Κοινωνικής παρεκκλίσεως»

ΠΑΤΡΑ 1979

Σιούτη Βασ. - Μπουμπούκα Α.

«Μάθημα με θέα στις φυλακές»

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ 7-4-1996 σελ. 68,69

Σπινέλλη Κ. - Κουράκη Ν.

«Σωφρονιστική Νομοθεσία» Νομική Βιβλιοθήκη

ΑΘΗΝΑ 1995

Στοιχεώδεις Κανόνες Μεταχείρισης κρατουμένων του Ο.Η.Ε. και οι σχετικές συστάσεις

ΑΘΗΝΑ 30-8-1955

Σχέδιο Σωφρονιστικού Κώδικα 1991

Σωφρονιστικός Κώδικας 1967

Υ

Υπηρεσιακό σημείωμα σωφρονιστικής αγωγής ενηλίκων

ΑΘΗΝΑ 17-7-1987